DAN BROWN

KODI DA VINÇI

ROMAN

SHTËPIA BOTUESE
BOTA SHQIPTARE

3rj0n1xx -mundësoi Librin-

Taulant Ymeri

Kodi Da Vinçi

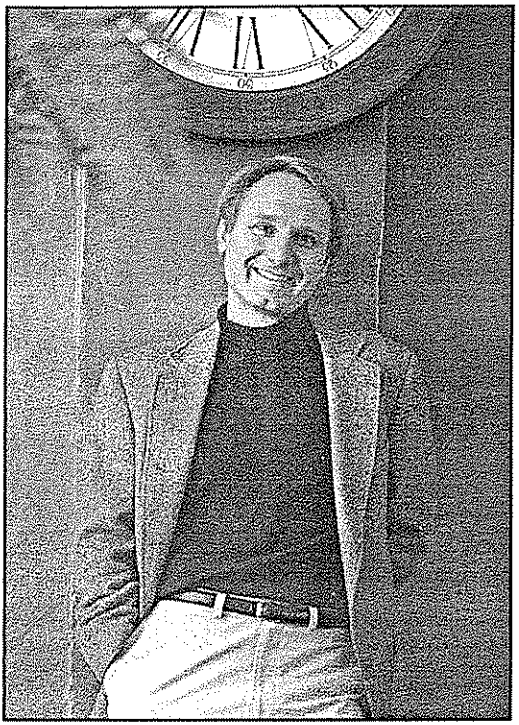
Është një natë e qetë pariziene dhe asgjë nuk pipëtin nga fasada klasike e padepërtueshme e muzeut të Luvrit, mbështetur në bregun e Senës së madhe. Një dramë po luhet në brendësi, në Galerinë e Madhe. Kuratori plak Sonier, i plagosur për vdekje, kacavirret me një gjest të dëshpëruar të minutit të fundit tek një pikturë e Karavaxhios, duke vënë alarmin dhe dyert e hekurta në hyrje të sallës ulen menjëherë, dhe lënë jashtë ndjekësin e tij. Vrasësi i tërbuar, nuk arriti të merrte atë që donte. Sonierit i mbeten pak minuta jetë. Heq rrobat dhe i shtrirë në dysheme, vendos trupin e vet si njeriu i Vitruvit, vizatimi i famshëm i Leonardo Da Vinçit.

Skena që paraqitet para syve të ndihmonjësve të parë është ngjethëse: plaku i shtrirë në mermer para se të vdesë ka arritur të shkruajë disa numra, pak fjalë dhe vetëm një emër: Robert Langdon. Dhe është pikërisht ai, eksperti i simbologjisë, i shoqëruar nga policia në vendin e vrasjes që kuptoi menjëherë se historiani plak i artit ka lënë një mesazh të errët dhe të rrezikshëm. Përballë Langdonit paraqitet loja më e vështirë e karrierës së vet: duke rrezikuar jetën e tij të luajë në largësinë e shekujve, kundër vetë gjenialitetit të Leonardo Da Vinçit. Zbulimi është trondítës: piktori i madh i Rilindjes mbronte një kod sekret shkatërrimtar. Me enigmat e fshehura në pikturat e veta, me truket e veta të mençura dhe me forcën e frikshme të një sekti sekret që ndër shekuj është përpjekur gjithnjë të ndryshojë historinë e njerëzimit.

Atje poshtë si në një mirazh të paarritshëm, Xhokonda *dhe* Darka e Fundit *presin detektivin gjenial e të improvizuar. Kush ishte në të vërtetë Leonardo Da Vinçi? Çfarë kanë fshehur në shekuj Tempullorët? Cili është çelësi hyrës për sekretet e Santo Graalit?*

Tërë Amerika u apasionua pas këtyre pyetjeve dhe e shpalli Dan Braunin si shkrimtar të vitit (në vendin e parë në klasifikim prej shtatë muajsh). Romani i tij, i përkthyer në të gjithë vendet e botës dhe tani në shqip, i ka shpjeguar miliona lexuesve, përse buzëqesh në fund të fundit Mona Liza në portretin e famshëm të Xhokondës. Përse?

Titulli i origjinalit :
DAN BROWN
THE DA VINCI CODE

Para se të bëhej një nga autorët më të duartrokitur të *thrillerëve,* Dan Brauni ka qenë pedagog anglishteje në universitet dhe historian arti. I apasionuar i përhershëm pas kodeve sekrete, ka qenë shpesh i ftuar në emisione televizive. Ai ka shkruar dhe vazhdon të shkruajë në shumë revista mes të cilave "Newsweek" dhe "The New Yorker". Librat e tij janë përkthyer në shumë gjuhë. Kodi Da Vinçi është romani i tij i katërt. Autori jeton në New England.

Taulant Ymeri

Dan Brown

KODI DA VINÇI

ROMAN

Përktheu:
PERIKLI JORGONI

Shtëpia botuese "Bota Shqiptare"
Tiranë, 2004

Taulant Ymeri

PROLOG

Muzeu i Luvrit, Paris
Ora 22, 46

Kuratori i famshëm i Luvrit, Zhak Sonier, mezi mbërriti në hyrjen e Galerisë së Madhe dhe rendi drejt tablosë më afër tij, të Karavaxhios. Me të rrokur kornizën e larë në ar, burri shtatëdhjetë e gjashtë vjeçar, tërhoqi kryeveprën drejt vetes derisa e shkëputi nga muri dhe ra së prapthi nën peshën e pikturës.

Siç e kishte parashikuar, një qepen i rëndë hekuri ra tamam ku kishte kaluar ai, dhe bllokoi hyrjen. Parketi u trondit. Diku larg, një sirenë alarmi filloi të binte.

Për një çast, duke gulçuar thellë, kuratori palëvizur bëri inventarin e dëmeve. "Jam akoma i gjallë." Doli nga poshtë telajos duke u zvarritur, dhe pa rreth vetes për të gjetur një vend ku të fshihej në galerinë e ngjashme me një shpellë.

U dëgjua një zë, mjaft afër. "Mos lëviz."

Kuratori që kishte arritur të ecte këmbadoras, ngriu dhe ktheu ngadalë kokën. Vetëm 5 metra larg tij, pas qepenit, shquhej mes hekurave, silueta e madhe e sulmuesit. Ish një burrë i lartë, me shpatulla të gjera, me lëkurën e zbehtë si të një fantazme, me flokët e bardhë e të rrallë. Kishte sy me cipë rozë dhe bebe të kuqe të errët.

Çubardhi nxori një pistoletë nga xhepi dhe futi grykën në mes të hekurave, duke ia drejtuar Sonierit. "Nuk duhej të iknit." Fliste me një theks të vështirë për t'u dalluar. "Tani më thoni, ku është."

"Ua thashë" belbëzoi kuratori, i pambrojtur, më gjunjë në dyshemenë e galerisë." Nuk kam idenë se për çfarë flisni."

"Ju gënjeni." Njeriu e pa ngultaz, pa i lëvizur qerpiku, përvec vezullimit të syve prej fantazme. "Ju dhe shokët tuaj, zotëroni diçka që nuk është e juaja."

Kuratori ndjeu ta përshkonte një shkarkesë adrenaline. "Nga kush mund t'i ketë rënë në vesh?"

"Sonte do t'u kthehet rojeve të ligjshëm. Më thoni ku është fshehur dhe do t'ju fal jetën." Njeriu e drejtoi pistoletën drejt kokës së kuratorit. "Mos është një sekret për të cilin ia vlen të vdisni?"

Sonierit iu duk se i iku fryma.

Çubardhi uli pak kokën duke shënjestruar armën.

Sonieri ngriti duart si për t'u mbrojtur. "Prit, do t'iu them atë që doni të dini." Pastaj vazhdoi avash, duke rrokëzuar fjalët me kujdes. Gënjeshtrën që rrëfeu e kish përsëritur shumë herë me vete,... duke uruar të gjitha herët që të mos kish nevojë ta thoshte ndonjëherë me zë.

Kur kuratori përfundoi fjalosjen, sulmuesi i tij, buzëqeshi në mënyrë dhelpërake. "Po tamam, si ç'më kanë thënë të tjerët."

Sonieri u trondit. "Të tjerët?"

"I gjeta dhe ata" tha çubardhi gjigant. "Të tre. Konfirmuan atë që sapo më thatë."

"Nuk është e vërtetë. Identiteti i fshehtë i kuratorit, si ai i tre *sénéchaux*-ve[1] të vet, ishte i shenjtë si sekreti antik i mbrojtur prej tyre. Sonieri tani po kuptonte ç'kish ngjarë: shambellanët e vet kishin ndjekur procedurën dhe kishin thënë të njëjtën gënjeshtër para se të vdisnin. Bënte pjesë në protokollin e vendosur paraprakisht.

Agresori ia drejtoi dhe njëherë armën. "Kur ju të zhdukeni, unë do të jem i vetmi që do të dijë të vërtetën."

"Të vërtetën." Në një çast, kuratori kuptoi tmerrin e vërtetë të situatës. "Nëse vdes e vërteta do të humbë përgjithmonë." Instiktivisht tentoi të mbrohej.

Pistoleta uluriti; kuratori ndjeu një djegie shpuese, kur plumbi i hyri në stomak. Ra para, duke luftuar me dhimbjen. Pastaj, ngadalë, Sonieri erdhi në vete dhe pa sulmuesin e vet, pas hekurave.

Tashmë çubardhi, kish marrë shënim kokën e tij.

Kuratori mbylli sytë. Mendimet e tij ishin tashmë një stuhi frike dhe keqardhjeje.

Kliku i këmbëzës që u përplas në boshllëk jehoi në korridor.

Çubardhi pa armën me pamjen e një njeriu që thuajse po zbavitej. Bëri të merrte nga xhepi një karikator tjetër, pastaj u duk se ndërroi mendim dhe fiksoi me kujdes duke buzëqeshur barkun e Sonierit. "Këtu puna ime mbaroi."

Kuratori uli sytë dhe shqoi në këmishën e vet lino të bardhë vrimën e plumbit. Kishte një rreth të vogël gjaku, pak gishta nën dërrasën e kraharorit. "Më ka plagosur në stomak." Gati egërsisht plumbi nuk kishte prekur zemrën. Si ish luftëtar i *Guerres d' Algérie*[2], ai kishte parë shpesh tmerrin e një vdekjeje të zgjatur. Do të kishte mbijetuar për nja pesëmbëdhjetë minuta, ndërsa lëngjet

[1] shambellanë (fr.)
[2] Luftës së Algjerisë (fr.)

gastrikë do të binin në shpellën e gjoksit, duke e helmuar ngadalë prej nga brenda.

"Dhimbja është e mirë, Monsieur" tha çubardhi. Pastaj u zhduk.

Si mbeti vetëm, Zhak Sonieri u kthye për të vëzhguar qepenin e çeliktë. Ishte në lak. Për të hapur derën, do të duheshin të paktën 20 minuta. Para se dikush t'ia dilte mbanë ta gjente, ai do të kish vdekur. E megjithatë frika që e kish pushtuar ishte më e fortë se vdekja.

"Duhet të përcjell sekretin."

Duke u ngritur në këmbë me mundim, solli në mendje tre vëllezërit e vrarë. Mendoi për brezat e ardhur në dritë para tyre, në misionin e besuar pikërisht atyre të katërve.

"Një zinxhir i pandëprerë dijesh."

Dhe papritmas, tani, megjithë përkujdesjet dhe masat e sigurisë, Zhak Sonieri ishte e vetmja lidhje e mbetur në këmbë, roja i vetëm i njerit prej sekreteve më të tmerrshëm që kishin ekzistuar ndonjëherë.

Duke u dridhur u shtriq në këmbë.

"Duhet të gjej ndonjë mënyrë..."

Kish mbetur brenda si në kafaz në brendësi të Galerisë së Madhe dhe ekzistonte vetëm një person në botë kujt t'ia kalonte pishtarin e stafetës. Sonieri kqyri muret e burgut të tij shumë të pasur. Koleksioni i pikturave më të famshme në botë, dukej se buzëqeshte si një grup miqsh të vjetër.

Duke shtrënguar dhëmbët nga dhimbja, mblodhi gjithë forcat dhe aftësitë e veta. E dinte që detyra e dëshpëruar që e priste do t'i lypte deri në çastin e fundit atë pak jetë që i kishte mbetur.

1

Robert Langdoni filloi të vinte në vete ngadalë. Një telefon binte në errësirë, një sinjal i mprehtë. Një tingull që nuk ish i njohur. Kërkoi me gishta llambëzën në komodinë dhe e ndezi. Duke ngritur qepallat, ende të fryra nga gjumi, shikoi përreth dhe ja ku doli një dhomë e pasur gjumi në stilin e Luigjit XVI, me muret me afreske dhe me një shtrat gjigant në mogan, me baldakin.

"Ku djallin kanë përfunduar?"

Robdëshambri prej zhakardi i varur në një nga kolonat, mbarte stemën Hotel Ritz Paris.

Pak nga pak mjegulla filloi t'i tretej nga truri. Langdoni ngriti receptorin. "Alo?"

"Zoti Langdon?" iu përgjigj një burrë nga ana tjetër. "Shpresoj se nuk iu kam zgjuar."

Me mendjen ende të çoroditur nga gjumi, Langdoni i hodhi një sy orës me zile në komodinë, 12 e 35 e natës. Kish fjetur vetëm një orë më parë, por ndjehej si një shpirt i kthyer nga mbretëria e vdekjes.

"Këtu është portineria, Monsieur. Më falni për shqetësimin, por është një person që iu kërkon. Thotë se është urgjente."

Langdoni mezi po bënte lidhjen. "Një person?" Lexoi me bezdi, ç'ishte shkruar në një karton vendosur mbi komodinë:

UNIVERSITETI AMERIKAN I PARISIT
ËSHTË I LUMTUR T'IU OFROJË NJË MBRËMJE ME
ROBERT LANGDON
PROFESOR I SIMBOLOGJISË FETARE, UNIVERSITETI I HARVARDIT

Langdoni psherëtiu me vete. Konferenca e tij - një projektim diapozitivash mbi simbologjinë pagane të fshehur në gurët e Katedrales së Shartrës - duhet t'i kishte ngritur qimet përpjetë ndonjë dëgjuesi fondamentalist. Ka të ngjarë, ndonjë studiues fesh ta kishte ndjekur deri në hotel për ta fyer.

"Më vjen keq" tha Langdoni, "por jam i lodhur dhe...."

"*Mais, Monsieur*" [3] ngulmoi portieri, duke ulur tonin e zërit, dhe pëshpëritur me ngut: "Po vizitori juaj është një njeri i rëndësishëm."

Langdoni nuk dyshonte për këtë. Librat e tij mbi artin fetar dhe mbi

[3] Por, zotëri (fr.)

simbologjinë e kultit e kishin bërë përkundër qëllimeve të tij, një njeri të famshëm në botën e artit; për më tepër vitin që shkoi fama e tij ishte shumëfishuar njëqind herë për shkak të përfshirjes në një incident të ndodhur në Vatikan, të cilit i kishin dhënë një publicitet të madh. Që atëherë dyndja e historianëve të bindur për rëndësinë e tyre dhe maniakëve të artit që trokisnin në derën e tij nuk ndalej.

"Ju lutem, me mirësjellje" u përgjigj Langdoni, i cili me zor po përmbahej, të mos gabonte, që " t'i linin telefonin dhe emrin e këtij njeriu dhe për t'i thënë se do të bënte maksimumin ta thërriste para se të ikte nga Parisi, të martën e ardhme? Falemnderit." Dhe e mbylli, para se portieri të kundërshtonte.

I ulur mbi krevat, Langdoni shikoi me zemërim guidën e hotelit të vendosur mbi komodinë. Kopertina shpallte me të madh: TË FLESH SI FËMIJË NË QYTETIN E DRITAVE. GJUMË TË ËMBËL NGA HOTEL RITZ I PARISIT. Ngriti kokën dhe pa nga pasqyra në murin para tij. Njeriu që shkëmbeu shikimin me të, dukej një i huaj i pakrehur dhe i mbaruar.

"Ke nevojë për pushime, Robert."

Viti i fundit e kishte lodhur shumë, por Langdonit nuk i pëlqente të shihte provën e kësaj gjëje në pasqyrë. Sytë e tij të kaltër, zakonisht të mprehtë dhe të gjallë, ishin si me perde dhe të fryrë. Gusha e fortë ishte mbuluar nga qimet e errëta të një dite më parë dhe po kështu dhe mjekra, e çarë vertikalisht nga një gropëz. Mbi tëmtha, rrudhat gri i ishin zgjeruar, duke pushtuar zona të reja nga kaçubja me flokë të errët kokorrithë. Edhe pse koleget i thonin se grija i theksonte magjinë prej studiuesi, Langdoni nuk kishte iluzione.

"Nëse Boston Magazine do të më shihte tani."

Muajin që shkoi - dhe Langdoni u shqetësua - Boston Magazine e kishte renditur një nga dhjetë personat më tërheqës të qytetit, një nder i diskutueshëm që e kishte bërë objekt batutash të pafundme mes kolegësh të universitetit të Harvardit. Atë natë, në konferencën që kishte mbajtur, pesëmijë kilometra larg shtëpisë, ai kompliment kishte filluar ta gërryente.

"Zonja dhe zotërinj" kishte thënë moderuesja, duke i folur një salle plot, në Pavionin Dofin, të Universitetit amerikan të Parisit, "mysafiri ynë nuk ka nevojë për prezantim. Është autor i shumë librave: *Simbologjia e sekteve sekretë, Arti i të Ndriçuarve, Gjuha e humbur në ideograme* dhe kur them që ka shkruar tekstin themelor mbi *Ikonologjinë e fesë*, e kuptoj këtë shprehje ashtu si e them, fjalë për fjalë. Shumë nga ju e përdorin librin e tij në kurset e tyre."

Studentët mes publikut kishin miratuar me entuziazëm.

"Kisha menduar ta paraqisja duke përmbledhur *biografinë* e tij mbresëlënëse. Megjithatë..." Kishte shikuar me ironi Langdonin të ulur pranë saj.

"Një person nga publiku më shfaqi një paraqitje mjaft më, si ta themi... *më tërheqëse.*"

Dhe i kishte treguar një kopje të Boston Magazine.

Langdon kishte ndjerë t 'i përshkonte trupin një dridhje e gjatë.

"Ku dreqin e peshkuat?"

Moderuesja kishte filluar të lexonte disa fraza të zgjedhura nga artikulli idiot; Langdoni po fundosej më thellë në kolltuk. Tridhjetë sekonda më vonë, njerëzit qeshnin dhe zonja nuk kishte ndërmend që të ndalonte. "Dhe kundërshtimi i zotit Langdon për të folur në publik për rolin e tij të pazakontë në konklavën vatikane të vitit të shkuar ka bërë që të rritet dhe ca pikë në atë peshoren e *magjepshmërisë* së tij." Sikur të mos mjaftonin kish vazhduar të nxiste publikun. "Mos doni të dini më shumë?"

Turma kishte duartrokitur.

"Ta ndalojë dikush" ishte lutur Langdoni, ndërsa gruaja zhytej dhe më thellë në artikull.

"Edhe pse profesor Langdoni nuk ka atë pamjen e bukur të atij që ushtrohet në palestër, pamje që vërehet tek disa prej të rinjve tanë të preferuar, ky akademik dyzet vjeçar ka magjinë e një eruditi. Prania e tij intriguese, është e theksuar akoma më shumë nga një zë çuditërisht i ulët prej baritoni, që studentet e tij e përshkruajnë si *çokollatë për veshët.*"

Tërë salla kishte shpërthyer në të qeshura.

Langdoni kishte arritur të drejtonte nga publiku një buzëqeshje të shqetësuar. E dinte atë që do të vinte tani - një koment qesharak mbi një " Harrison Ford me xhaketë Harris Tweed" - dhe se atë mbrëmje i ishte dukur se më në fund mund të vishte një golf Burberry dhe xhaketën e markës Harris Tweed, atëherë kishte vendosur të hynte në veprim. "Faleminderit, Monikë" kishte thënë duke u ngritur para kohe dhe duke e detyruar dhe atë të ngrihej nga podiumi. "Boston Magazine është mjaft e aftë të rrëfejë tregime fantazie." Fiksoi me sy publikun dhe mori frymë me një farë shqetësimi. "Dhe nëse marr vesh se kush e ka sjellë atë gazetë, do ta syrgjynos nëpërmjet konsullatës amerikane."

Turma kishte qeshur.

"Mirë zotërinj, siç e dini, këtu kam ardhur t ju flas për pushtetin e simboleve...."

Qetësia ishte ndërprerë sërish nga një zile telefoni.

Langdonit mosbesues i shpëtoi një psherëtimë, dhe ngriti receptorin. "Po?"

Siç e kish parashikuar, ishte portineria. "Zoti Langdon, më falni dhe një herë, po iu shqetësoj për t'iu informuar, që mysafiri juaj po vjen lart. Mendova se është mirë t'iu lajmëroja më parë."

Në atë çast, Langdoni u zgjua plotësisht. "Le dikë që të ngjitet në dhomën time?"

"Më falni, Monsieur, por një njeri të tillë, unë nuk kam mundësinë ta ndal."

"Po kush është ky?"

Portieri e kishte mbyllur telefonin.

Një çast më vonë, dikush trokiti me zhurmë në derë.

Pa ditur ç'të bënte, Langdoni zbriti nga shtrati dhe ndjeu gishtat e këmbëve të zhyteshin në qilimin prej savone. Veshi penjuarin e hotelit dhe eci drejt derës. "Kush është?"

"Zoti Langdon? Duhet të flas me ju." Njeriu kishte një theks francez, një mënyrë foljeje e thatë dhe autoritare. "Jam togeri Zherom Kole vij nga Drejtoria Qendrore e Policisë Gjyqësore."

Langdoni shtangu një çast. "Policia gjyqësore?" Kjo drejtoria qendrore e tij ishte një diçka e ngjashme me FBI-në amerikane.

Pa e hequr zinxhirin e sigurisë, Langdoni hapi përgjysmë portën. Fytyra që po shihte ishte e mprehtë dhe e zbërdhylur. Togeri Kole ishte jashtëzakonisht i dobët dhe mbante një uniformë blu me pamje jashtëzakonisht serioze.

"A mund të hyj?" pyeti polici.

Langdoni ishte mëdyshas. Dyshimet i shtoheshin sa më shumë që sytë e lodhur të togerit po hetonin fytyrën e tij. "Për çfarë bëhet fjalë?"

"*Kapiteni* im kërkon këshillën tuaj për një çështje private."

"Tani? Ka kaluar mesnata."

"Është e vërtetë që do të takoheshit me kuratorin e Luvrit sonte?"

Langdoni ndjeu t'i rritej bezdia. Ai dhe kuratori i famshëm Zhak Sonier do të takoheshin të pinin ndonjë gjë së bashku, pas konferencës në Universitetin amerikan, por Sonieri nuk ishe dukur. "Po. Nga e dini?"

"Kemi gjetur emrin tuaj, në axhendën e takimeve të Sonierit."

"Shpresoj se nuk i ka ndodhur gjë."

Agjenti mori frymë thellë dhe futi në hapësirën e lirë të derës një foto polaroid. "Kjo foto është bërë brenda Luvrit, një orë më parë."

Duke kqyrur pamjen e çuditshme, Langdoni kaloi nga një gjendje refuzimi fillestar në një shpërthim të papritur zemërimi. "Kush mund ta ketë bërë një gjë të tillë?"

"Shpresonim se ju mund të na ndihmonit, t'i përgjigjeshim kësaj pyetje, meqë ju e njihni simbologjinë dhe e kishit lënë të takoheshit me të."

Langdoni vijoi të shqyrtonte foton. Tmerrit të tij po i shtohej tashmë dhe frika. Pamja ishte e llahtarshme dhe thellësisht e çuditshme dhe i jepte një ndjesi shqetësuese të diçkaje të jetuar më parë. Pak më shumë se një vit më parë, studiuesit i kishte mbërritur fotoja e një kufome tjetër dhe një kërkesë e ngjashme për ndihmë. 24 orë më parë kishte rrezikuar të humbte jetën në Vatikan. Fotoja që kishte përpara syve ishte fare e ndryshme, e megjithatë vendi ku ishte bërë se ç´kishte diçka familjare.

Polici shikoi orën e dorës. "*Kapiteni* im është duke na pritur, zotëri."

Langdoni mezi e dëgjoi. Vazhdonte të shihte ngultaz fotografinë. "Ky simbol dhe mënyra e çuditshme në të cilën trupi është..."

"Vendosur të pozojë?" sugjeroi polici, vazhdimin e fjalisë.

Langdoni pohoi dhe ndjeu një dridhmë t'i përshkonte kurrizin. "Nuk arrij të imagjinoj kush mund t´ia bëjë një gjë të tillë një njeriu."

Agjenti e pa me një shprehje të thellë. "Ju nuk keni kuptuar gjë, zoti Sonier. Atë që shihni në fotografi..." Ndërpreu fjalën një çast. "Zoti Sonier e ka bërë vetë."

2

Më shumë se një kilometër larg, çubardhi gjigant i quajtur Silas, kapërceu duke çaluar hyrjen kryesore të rezidencës luksoze të shoqatës së tij: një pallat i gurtë ngjyrë gri mbi rrugën La Brujerë. Grathori - një rrip i mbushur me gjemba në pjesën e brendshme - rreth kofshës i shponte lëkurën, por zemra i këndonte prej kënaqësisë për shërbimin që i bëri Zotit.

"Dhimbja është e mirë."

Sytë e tij me cipë rozë, shqyrtuan me ngut hyrjen, ndërsa çapiti në rezidencë. Ishte bosh. Ngjiti qetësisht shkallët, për të mos shqetësuar asnjë prej vëllezërve të tij numërorë. Dera e dhomës së tij ishte e hapur. Përdorimi i bravave ishte i ndaluar. Hyri dhe tërhoqi derën pas tij.

Dhoma ishte fare e thjeshtë: dysheme lisi, dollap bredhi, një dyshek në një kënd që i shërbente si shtrat. Atë javë Silas ishte mysafir në Paris, por prej shumë kohësh ai përfitonte bekimin e një strehe të tillë në Nju Jork.

"Zoti më ofroi çatinë e tij dhe më dha një qëllim në jetë."

Dhe atë mbrëmje, më në fund Silas mendoi se kishte filluar të ripaguante borxhin. Rendi drejt dollapit, mori celularin e fshehur atje dhe formoi një

numër.

"Po," iu përgjigj një zë.

"Mjeshtër, u ktheva."

"Fol" urdhëroi tjetri. Dukej i kënaqur ta dëgjonte.

"Të gjithë na lanë shëndenë. Tre *sénéchaux*-të dhe *Grand Maître*."[4]

Për pak çaste, njeriu nuk u përgjigj, sikur po murmuriste një lutje. "Atëherë, mendoj se ti ke informacionin."

"Të katër thanë të njëjtën gjë. Secili pavarësisht prej tjetrit."

"Dhe ti i beson atyre?"

"Përputhjet ishin aq të mëdha, sa nuk mund të ishin rastësi."

Një frymëmarrje e shqetësuar. "Shkëlqyeshëm. Kisha frikë se vargonjtë e sekretit, tipike për atë vëllazëri, do të kishin fituar."

"Perspektiva e vdekjes është një motivim i fortë."

"Atëherë, vëllai im, thuamë çfarë duhet të di."

Silas ishte i vetëdijshëm që informacionet e zhvatura prej viktimave do ta mrekullonin. "Mjeshtër, të katër kanë pohuar për ekzistencën e një *clef de voûte*, për legjendarin *çelës i kthesës*."

Ndjeu që bashkëbiseduesi po mbante frymën me zor; e vuri re qartësisht shqetësimin e Mjeshtrit. "Çelësi i kthesës. Tamam siç dyshonim."

Sipas legjendës, vëllazëria kish krijuar një hartë guri - një çelës apo gur kthese - një tryezë të vogël të gdhendur që zbulonte strehëzën sekrete të vëllazërisë: një informacion mjaft të rëndësishëm. Kjo ishte arësyeja e vërtetë e gjallimit së kësaj vëllazërie.

"Kur të kemi në dorë çelësin e vëllazërisë," tha Mjeshtri, "atëherë do të jemi vetëm një hap larg nga objektivi ynë."

"Jemi më afër sesa ju mendoni. Çelësi i kthesës gjendet në Paris."

"Paris? E pabesueshme. Më duket madje si shumë e lehtë."

Silas i referoi për ngjarjet e fundit të natës; sesi të gjithë viktimat në çastet e fundit para vdekjes kishin kërkuar me dëshpërim që të blinin jetën e tyre, pa i rrëfyer Zotit sekretin e tyre. Çdonjeri prej tyre i kishte thënë Silasit të njëjtën gjë: se çelësi i kthesës ishte fshehur me mjeshtëri në një pikë të caktuar në njerën nga kishat e vjetra të Parisit, në atë të Shën Sulpisit.

"Brenda një shtëpie të Zotit!" briti Mjeshtri. "Na kanë tallur kaq shumë!"

"Siç kanë bërë për shekuj."

Mjeshtri heshti, si për të shijuar plotësisht triumfin e atij çasti. Në fund foli: "I ke bërë një shërbim të madh Zotit. Kemi pritur për shekuj një çast të tillë. Duhet ta gjesh atë gur për mua. Menjëherë. Sonte. Ti e di ç'luhet pas tij.

[4] Mjeshtër i Madh (fr.)

Silasi e dinte që ajo që luhej ishte e paçmueshme, por ajo që i kërkonte Mjeshtri i dukej e pamundur. "Ajo kishë është një fortesë, sidomos natën. Si t'ia bëj për të hyrë?"

Me tonin e sigurt të njerëzve të rëndësishëm, Mjeshtri i shpjegoi se ç'duhej të bënte.

Kur Silas ndërpreu komunikimin, lëkura i dridhej nga pritja.

"Një orë" i përsëriti vetes, i kënaqur që Mjeshtri i kishte blatuar kohën për të bërë pendimin e nevojshëm, para se të hynte në një shtëpi të Zotit. "Duhet të pastroj shpirtin, para se të hyj në një shtëpi të Zotit." Mëkatet e kryera prej tij kishin një qëllim të shenjtë, Aksionet luftarake kundër armiqve të Zotit bëheshin prej shekujsh. Falja ishte e sigurt.

E megjithatë, siç e dinte dhe Silasi, falja e mëkateve kërkonte një sakrificë.

Pasi mbylli grilat, u zhvesh dhe u përgjunj në qendër të dhomës. Duke parë poshtë, syri i shqoi grathoren e lidhur në kofshë. Të gjithë ndjekësit e vërtetë të *Via*-s mbanin pas këtë instrument, një copë lëkure të kreshpëruar nga ca kanxha metalike që shponin lëkurën, si një kujtesë e vazhdueshme e vuajtjeve të Krishtit. Dhimbja e krijuar nga kanxhat, e ndihmonte të mbyste dhe dëshirat e mishit.

Megjithëse Silas atë ditë, e kishte mbajtur grathoren për më shumë se dy orët e detyruara, e dinte që bëhej fjalë për një ditë të veçantë. Mori tokëzën e rripit, shtrëngoi një vrimë më shumë, duke shtrënguar dhëmbët, pasi kanxhat i hynë më thellë në mish. Duke rregulluar ngadalë frymëmarrjen, shijoi dhimbjen si rit pastrimi.

"Dhimbja është e mirë," mërmëriti me vete, duke përsëritur fjalët e padre Jozemaría Eskriva, mjeshtrit të mjeshtrave. Kishte vdekur në 1975, mençuria e tij kishte mbijetuar, fjalët e tij ishin mërmëritur nga mijëra shërbyes besnikë, në të gjithë globin, kur uleshin në gjunjë përtokë dhe zbatonin praktikën e shenjtë të njohur si "lëndimi i trupit".

Silas e ktheu vëmendjen nga një litar i madh i bërë rrotull me saktësi në dyshemenë bri tij. "Disiplina." Nyjet ishin të ndotura me gjak të mpiksur. Plot ankth, derisa të mbërrinte deri tek pastrimi nëpërmjet dhimbjes, Silas recitoi një lutje të shkurtër. Pastaj rroku litarin dhe goditi me të dhunshëm shpinën, që të ndjente në të nyjet, të cilat i bënin plagë lëkurën. Një fshikullim i dytë i zhvati mishin. Pastaj një tjetër dhe një tjetër.

"*Castigo corpus meum.*[5]

Dhe më në fund ndjeu gjakun të rridhte.

[5] Ndëshkoj trupin tim. (lat.)

3

Ajri fërgëllues i prillit rrihte dritaren e hapur të Citroenit ZX, që rendte drejt jugut, pasi kishte lënë pas Sheshin Vandom. Në sediljen e pasagjerit, Robert Langdoni vëzhgonte qytetin të kalonte shpejt anash tij dhe kërkoi të sqaronte mendimet. Pasi kishte bërë shpejt një dush dhe ishte rruar, pamja e tij dukej më e paraqitshme, por shqetësimet i kishin mbetur. Pamja e tmerrshme e trupit të kuratorit i kishte ngelur e gozhduar në mendje.

"Zhak Sonieri kishte vdekur."

Langdoni nuk mund të bënte pa provuar një ndjenjë të fortë humbjeje për vdekjen e kuratorit. Megjithëse, Sonieri kishte famën e të qënit një lloj i burgosuri, ishte e lehtë të provoje për të një lloj nderimi për shkak të përkushtimit të madh për artet. Librat e tij për kodet sekretë në tablotë e Pusënit dhe Tenierit ishin mes teksteve të zgjedhura prej Langdonit për kurset e tij. Ai kishte pritur me padurim takimin e asaj mbrëmje dhe kishte mbetur i zhgënjyer nga që kuratori nuk u bë i gjallë.

Përsëri imazhi i kuratorit iu shfaq para mendjes së tij. "A ia kishte bërë vetes atë llahtari Sonieri?" Langdoni u kthye për të parë nga dritarja që të detyronte veten të fshinte nga mendja ç'po mendonte.

Nga makina dukej qyteti që po fillonte të mbyllte veprimtaritë e veta: shitësit po tërhiqnin pas karrocat me bajame të sheqerosura, kamerierët çonin në trotuare qeskat e plehrave, një çift të dashuruarish që pëlqenin orët e vona, shtrëngoheshin për t'u ngrohur, ndërsa frynte era plot kundërmime nga bisqet e jaseminit.

Citroeni udhëtonte përmes kaosit: sirena e tij dytonëshe dhe shurdhuese hapte rrugën në mes të trafikut si një thikë.

"*Kapiteni* ishte shumë i lumtur, kur zbuloi se ju ishit akoma në Paris" tha polici, duke folur për herë të parë që kur ishin nisur nga hoteli. "Një rastësi fatlume."

Langdoni nuk ndjehej fare fatlum dhe rastësia nuk i dukej një kategori, të cilës i duhej zënë besë. Kishte kaluar jetën duke zbuluar lidhjet e fshehta midis emblemave dhe ideologjive të ndryshme, shikonte botën si një varg historish dhe ngjarjesh të lidhura ngushtë mes tyre. "Lidhjet, mund të jenë edhe të padukshme, u kishte përsëritur shpesh studentëve të simbologjisë së Harvardit, "ama janë gjithnjë të fshehur poshtë paksa nën sipërfaqe." "Ma

ha mendja," tha "që universiteti amerikan i Parisit iu ka thënë se ku strehohesha."

Polici tundi kokën. "Interpoli."

"Interpoli?" mendoi Langdoni. "Natyrisht." Kishte harruar që kërkesa për t'u treguar pasaportën, në dukje e pafajshme, të gjithë hoteleve europiane kur regjistroheshe për një dhomë, nuk ishte thjesht një huq tuhaf i kontinentit të vjetër, por ishte një detyrim ligjor. Çdo natë, në të gjithë Europën, funksionarët e Interpolit mund të gjenin me saktësi se kush flinte në çdo hotel. Të gjeje Langdonin në Ritz nuk duhej të kishte kërkuar më shumë se 5 sekonda.

Ndërsa Citroeni po rriste shpejtësinë drejt jugut, u duk profili i ndriçuar i Kullës Eifel, që në largësi nga e djathta, drejtonte majën drejt qiellit të errët të natës. Duke e parë, Langdonit i erdh në mend Viktoria dhe premtimi me shaka që kishin shkëmbyer një vit më parë që të takoheshin çdo gjashtë muaj në ndonjerin prej vendeve më romantike të botës. Kulla Eifel, mendonte Langdoni mund të hynte në listë fare mirë, por fatkeqësisht kishte puthur për të fundit herë Viktorian në një aeroport të zhurmshëm të Romës, më shumë se një vit më parë.

"Ke hipur ndonjëherë sipër?" e pyeti polici.

I kapur në befasi, Lagndoni uroi që ta kishte kuptuar keq. "Më fal?"

"Është e bukur, vërtet?" shtoi polici duke treguar nga Kulla Eifel. "A keni hipur ndonjëherë?"

"Jo, nuk jam ngjitur ndonjëherë lart në kullë."

"Është simboli i Francës. Sipas meje është i përkryer."

Langdoni pohoi pa u kompromentuar. Studiuesit e simbologjisë shpesh vërenin se si Franca - vend i famshëm për maçizmin, tradhëtinë bashkëshortore, dhe krerët e shtetit të pasigurt dhe të shkurtër si Napoleoni dhe Pipino i Shkurtëri - nuk kishin mundur të zgjedhnin një simbol kombëtar më të përshtatshëm se ai: një fallus të ngrehur treqind metra të lartë.

Kur mbërritën atje ku pritej rruga e Rivolit, semafori ishte i kuq, por Citroeni nuk u ndal. Togeri Kole shpejtoi për të arritur në kryqëzim dhe u zhyt në një pjesë me pemë në rrugën Kastilione, që shërbente si hyrje veriore për kopshtet e famshme të Tyilerisë. Shumë turistë mendonin se emri Kopshtet Tyileri kishte ndonjë lidhje me mijëra tulipanët që çelnin atje tej, por Tyileri në fakt i referohej diçkaje më pak romantike. Ky park ishte njëherë e një kohë, një gropë e madhe, një lloj haleje e pashëndetshme, nga e cila ndërtuesit parizianë, gërryenin argjilën për të fabrikuar tjegullat e kuqe të famshme pariziane, ose *le tuiles*.

Kur hynë në kopshtet e braktisur, togeri Kole futi dorën poshtë kruskotit

dhe fiku borinë shurdhuese. Langdoni psherëtiu gjatë dhe shijoi për pak qetësinë e plotë. Përjashta makinës, rrezja e zbehtë e dritave alogjene rrëshqiste në çakullin e rrugës me pemë të parkut dhe zhurma e rrotave rrokëzohej në një ritëm hipnotik. Ishin kopshtet, ku Zhan Moneja kishte eksperimentuar me formën dhe ngjyrën dhe kishte frymëzuar lindjen e lëvizjes impresioniste. Atë mbrëmje, atje mbretëronte një atmosferë e çuditshme dhe kërcënuese.

Citroeni i kthyer nga e majta u drejtua në lindje përgjatë *bulevardit* qendror të parkut. Pasi i kishte rënë përqark një liqenthi të rrumbullt, polici kaloi në një rrugë të zhveshur për të hyrë më së fundi në një shesh të gjerë katror. Langdoni po shihte tashmë fundin e Tyilerive, të shenjuar nga një hark gjigant i gurtë.

Harku i Karruselit.

Megjithë ritualet orgjistikë, që një herë e një kohë mbaheshin në Harkun e Karruselit, dashnorët e artit, nderonin këtë vend edhe për një arësye tjetër fare të ndryshme. Nga sheshi në fund të Tyilerive, mund të shquaje katër prej muzeve të arteve të bukura më të rëndësishmit në botë, nga një për secilin prej pikave kryesore të busullës.

Në të djathtë dhe në jug, përtej Senës dhe stacionit Volter, Langdoni shihte fasadën të ndriçuar skenografikisht të stacionit të vjetër hekurudhor, sot i famshmi Muze i Orsejës. Në të majtë shfaqej maja e Qendrës ultramoderne Pompidu që strehonte muzeun e Artit Modern. Pas tij në perëndim, e dinte që obelisku antik i Ramsesit, ngrihej përtej pemëve dhe përballej me Galerinë Zhë Dë Pomë.

Dhe para tij nëpërmjet harkut, Langdoni mund të shihte tashmë pallatin monolitik të Rilindjes që ishte bërë muzeu më i famshëm i arteve të bukura në botë.

Muzeu i Luvrit.

Langdoni provoi një ndjenjë të afërt familjare mrekullimi, ndërsa sytë përpiqeshin pa dobi të rroknin tërë masën e ndërtesës. Në fund të një sheshi me përmasa të mëdha, fasada imponuese e Luvrit, ngrihej si një kala në qiellin parizian. Luvri kishte formën e një patkoi dhe ishte ndërtesa më e gjatë e Europës, më shumë se tre Kulla Eifel të vendosura njera pas tjetrës. As dhe njëqind mijë metrat katrorë hapësirë midis krahëve të muzeut nuk arrinin të cënonin sadopak madhështinë e fasadës gjigante. Një herë Langdoni kishte përshkuar të gjithë perimetrin e Luvrit: Një ekskursion mrekullues prej pesë kilometrash.

Për të vlerësuar siç duhet 65300 veprat e artit ekspozuar në godinë llogaritej që një vizitor duhej të harxhonte pesë javë, por shumica e turistëve kishte

zgjedhur atë përvojë të shkurtuar që Langdoni e quante "Louvre Light", një rrugëtim i shkurtuar për të shikuar tre veprat e artit më të famshme, *Monna Lisa* - ose siç quhej në shumë vende të ndryshme europiane, *Xhokonda - Venera e Milos* dhe *Viktoria fluturake*. Humoristi Art Bukvald njëherë ishte mburrur se i kishte parë të tre veprat në 5 minuta dhe 56 sekonda.

Polici mori një radio dhe foli në frëngjisht shpejt: "*Monsieur Langdon est arrivé. Deux minutes.*" [6]

Nga altoparlanti mbërriti një pohim i padeshifrueshëm, një lloj krokatje e mbuluar nga shkarkimet.

Polici futi radion në hapësirën e derës dhe iu drejtua Langdonit. "Do ta takoni *kapitenin*, në hyrjen kryesore."

Duke injoruar shenjat që i ndalonin makinave hyrjen në shesh, ai rriti shpejtësinë dhe e vërviti Citroenin në zonën e këmbësorëve. Hyrja kryesore tashmë ishte e dukshme. Shquhej *Piramida.*

Hyrja e re e Luvrit parizian, ishte bërë e famshme posi muzeu vetë. Piramida e diskutueshme në xham e stilit neomodern, e projektuar nga arkitekti amerikan me origjinë kineze I. M. Pei, shkaktonte akoma urrejtjen e tradicionalistëve, që e akuzonin se rrënonte dinjitetin e së tërës që vinte nga rilindja. Gëte e kishte përshkruar arkitekturën si muzikë e ngrirë; kritikët e Peit e krahasonin atë piramidë me zhurmën e thonjve që gërvishnin dërrasën e zezë. Admiruesit përparimtarë, përkundrazi e përshëndetnin piramidën e tejdukshme të Peit, njëzet e një metra të lartë, si një sinergji verbuese, të strukturës antike dhe teknologjisë moderne, një lidhje simbolike midis së vjetrës dhe së resë, që shërbente për prezantimin e Luvrit në mijëvjeçarin që sapo kishte bërë këmbë.

"Ju pëlqen piramida jonë?" pyeti togeri Kole.

Langdoni kruajti kokën. Francezët, siç dukej donin shumë t'u bënin këto lloj pyetjesh amerikanëve. Natyrisht, ishte një lloj pyetje grackë. Nëse do të pranoje që piramida të pëlqente, atëherë do të konsideroheshe një amerikan pa shije; nëse do të thoje se nuk të pëlqente, atëherë do të fyeje francezët.

"Miterani ishte një burrë me karakter," u përgjigj Langdoni, duke nënvizuar ndryshimin midis porositësit dhe veprës së tij. Për presidentin e vjetër francez që kishte porositur piramidën, thuhej se vuante nga "kompleksi i faraonit". Përgjegjës se e kishte mbushur Parisin me obelisqe, me objekte arti

[6] Zoti Langdon arrin për dy minuta. (fr.)

apo figurina të tjera të bëra me dorë nga Egjipti, Fransua Miterani kishte një adhurim aq të madh për kulturën egjiptiane sa kishte fituar emrin e "Sfinksit", nofkë që ia kishin ngjitur bashkatdhetarët e tij.

"Si quhet kapiteni yt?" pyeti Langdoni për të ndërruar muhabet.

"Bezu Fash" u përgjigj Koleja, ndërsa po i afroheshin hyrjes kryesore. "Ne e thërrasim Demi."

Langdoni e pa me habi. "Çdo francez na paskësh nga një pseudonim kafshësh? E thërrisni "Demi" kapitenin tuaj?"

Kole ngriti vetullat. "Frëngjishtja juaj është më e mirë se ç´e pranoni ju, zoti Langdon."

"Frëngjishtja ime ta shpif" mendoi Langdoni, "por ikonografia ime zodiakale, është e shkëlqyer. *Taurus* ka qenë Demi. Astrologjia ishte një simbologji e qëndrueshme në të gjithë botën."

Koleja ndali makinën dhe dëfteu një pikë mes dy shatërvanëve : një portë të gjerë në krah të piramidës. "Paç fat, zotëri."

"Ju nuk do të vini?"

"Kam urdhërin t'iu lë këtu. Kam një punë tjetër për të kryer."

Langdoni psherëtiu dhe zbriti nga makina. "Regjisorët jeni ju, shfaqja është e juaja."

Koleja futi marshin dhe u nis.

I mbetur vetëm, duke parë dritat e pasme të makinës që po ikte, Langdoni mendoi se mund të ndërronte mendje, të dilte nga oborri, të merrte një taksi dhe të kthehej në hotel për të fjetur. Por diçka i thosh se nuk do të ishte ide e mirë.

Ndërsa po lëvizte drejt shatërvanëve, të rrethuar nga mjegulla, studiuesi pat përshtypjen se kishte kaluar një prag imagjinar dhe kishte përfunduar në një botë tjetër. Po i rrotullohej sërish në mend ideja se po rronte në një ëndërr. Njëzet minuta më parë po flinte në hotel. Tashmë ishte para një piramide të tejdukshme të ndërtuar nga Sfinksi dhe priste një polic të quajtur Demi.

"Kam mbetur në ndonjë grackë të pikturave të Salvator Dalisë" mendoi.

Bëri ca hapa dhe mbërriti tek hyrja kryesore, një derë e madhe e rrotullueshme.

Përtej xhamave, shquhej salloni, bosh dhe në hije.

Ç´të bëj, të trokas?

Pyeti veten, nëse ndonjë nga egjiptologët e shquar të Harvardit kishte trokitur ndonjëherë në hyrjen e ndonjë piramide dhe nëse kishte pritur dhe përgjigje. Sapo gatitej të godiste xhamin, poshtë tij, pa një figurë që po ngjiste shkallën. Ishte një njeri trupmadh, me flokë të zinj, thuajse një Neandertal,

me një xhaketë të zezë dopjopet, që mezi arrinte të mbante shpatullat. Ngjitej me një siguri të madhe tek vetja; kishte këmbë të shkurtëra dhe muskuloze. Në atë çast po fliste në celular. E përfundoi bisedën para se të takonte Langdonin. I bëri shenjë të hynte.

"Bezu Fash" u paraqit, ndërsa studiuesi doli nga dera rrotulluese. "Kapiten i Drejtorisë Qendrore të Policisë Gjyqësore." Toni i zërit ishte në përputhje me pamjen: një llomotitje grykore, si një stuhi që sapo nis.

Langdoni i shtriu dorën. "Robert Langdon."

Pëllëmba e madhe e Fashit iu përmblodh rreth së tijës me forcën e një prese hidraulike.

"Pashë fotografinë" tha Langdoni. "Polici juaj më tha se ishte vetë Zhak Sonieri që ..."

"Zoti Langdon" e ndërpreu Fashi duke e shpuar me ca sy të zinj si boja e shkrimit. "Ajo çka ju patë në foto ishte vetëm fillimi i asaj që ka bërë Sonieri."

4

Kapiteni Bezu Fash, ecte si një dem i nxehur, me shpatullat drejt, dhe mjekrën të zhytur në gjoks. Kishte flokë të zinj dhe të ndritshëm, të krehur prapsht, me një cullufe mu në mes, mu si një majë shigjete, që ndante më dysh një ballë të kërcyer, duke i dalë para, madje mu si kiçi i një anije lufte. Ndërsa printe, sytë e tij të errët, dukeshin se gërmonin tokën para tij dhe të jepnin idenë e një tërbimi që përkonte me famën e ashpërsisë së tij për çdo gjë.

Langdoni ndoqi kapitenin përgjatë shkallares së famshme të mermertë që të çonte në sallën nëntokë, nën piramidën e xhamtë. Ndërsa zbrisnin, kaluan krah dy agjentëve të policisë gjyqësore të armatosur me mitraloza. Mesazhi ishte i qartë, këtë natë, askush nuk mund të hyjë, askush nuk mund të dalë pa urdhërin e kapitenit Fash.

Duke zbritur nën nivelin e tokës, Langdoni provoi një shqetësim që bëhej gjithnjë e më i fortë. Prania e Fashit, nuk ishte aspak qetësuese, dhe Luvri në këtë orë të natës kishte një pamje varreze. Shkalla, si ajo e disa kineastëve, ndriçohej nga disa shirita të zbehtë drite, të futura nën pjesën e ngritur të shkallës. Langdoni ndjeu hapat e vet të jehonin në xham lart. Ngriti sytë dhe pa të zhdukej përtej xhamit të tejdukshëm një copëz mjegulle të ndritshme, që vinte prej shatërvanëve.

"Ju jeni i një mendje?" pyeti Fashi duke treguar me mjekër piramidën.

Langdoni psherëtiu. Nuk kishte ndërmend të bënte shaka. "Piramida juaj

është e mrekullueshme."

Fashi llomotiti. "Një plagë në surratin e Parisit."

"Një me zero." Langdoni ndjeu që shoqëruesi i tij ishte një njeri që ishte vështirë ta kënaqje. Pyeti veten, nëse Fashi e dinte që piramida me kërkesën personale të Miteranit ishte përbërë prej saktësisht 666 pllakash të xhamta, një kërkesë e çuditshme që ishte akoma objekt diskutimi nga të apasionuarit e ezoterizmit, për të cilët 666 ishte numri i Bishës, ose i Antikrishtit.

Langdoni preferoi të mos i vinte veshin. Dorëpasdore, që bënin për në fuajerin nëntokësor, sipërfaqet e saj filluan të shfaqeshin nga errësira. Të ndërtuara 17 metra nën nivelin e tokës, pavijoni i ri i Luvrit, shtatë mijë metra katrorë, zgjatej mu si një gropë e pafund. Me mermerin e tij në një ngjyrë të ngrohtë okre, të intonuar me gurin ngjyrë mjalti të fasadës që i rrinte sipër, salla nëntokësore ishte përgjithësisht plot me dritë dhe turistë. Atë natë, ajo ishte e zhveshur, e errët dhe tërë hapësira të jepte ndjenjën e akullit që të sillte ndërmend atmosferën e një qilari.

"Po agjentët e sigurisë së muzeut?" pyeti Langdoni.

"*En quarantaine.*" u përgjigj Fash me një ton të fyer ca, sikur studiuesi të kishte vënë në dyshim praninë e njerëzve të vet. "Natyrisht, sot ka hyrë dikush që nuk duhej të hynte. Të gjithë rojet e natës janë mbledhur në krahun tjetër për t'u pyetur. Do të jenë agjentët e mi që do të merren me sigurinë sonte."

Langdoni miratoi. Shpejtoi hapat për të mos u larguar nga Fashi.

"E njihnit mirë, Zhak Sonierin?" pyeti kapiteni.

"Nuk e njihja fare. Nuk e kisha takuar ndonjëherë."

Fashi bëri të habiturin. "Dhe takimi juaj i parë do të ishte bërë sot?"

"Po. Lamë takim në portinerinë e Universitetit amerikan, në fund të konferencës sime, por ai nuk erdhi."

Fashi mori një shënim në një bllok xhepi. Ndërsa po ecte, Langdoni përshkoi edhe piramidën e dytë të Luvrit, më pak të rëndësishmen - *La Pyramide Inversée* - Piramidën e përmbysur - një dritëtërheqës i madh me kokën së prapthi, që zbriste nga çatia si një stalaktit në një pjesë të katit ndërlidhës, fare afër me vendin ku ndodheshin ata. Fashi ngjiti ca shkallë të tjera në krahun e një harku, që mbante një mbishkrim: DENON. Krahu Denon ishte më i famshmi nga tre seksionet kryesorë të Luvrit.

"Kush e ka organizuar takimin e sotëm, ju apo Sonieri? " pyeti papritmas Fashi.

Pyetja ishte pak e çuditshme nisur nga huqet e kuratorit të Luvrit. "Zoti Sonier" u përgjigj Langdoni, ndërsa hynin në galeri. "Sekretarja e tij më dërgoi një e-mail disa javë më parë. Më thosh se kuratori kishte marrë vesh për

konferencën dhe se donte të diskutonte disa gjëra të vecanta me mua, kur të qëndroja në Paris."

"Ç´gjëra të veçanta?"

"Nuk e di. Diçka që kishte të bënte me artin, ma merr mendja. Kishim disa interesa të përbashkëta."

Fashi e pa me skepticizëm. "Nuk dinte asgjë për temën e takimit?"

Langdoni nuk dinte asgjë. Asokohe, fjalët e Sonierit kishin tërhequr kureshtjen e tij, por nuk kishte dashur të kërkonte detaje të tjera. I famshmi Zhak Sonier donte shumë privatësinë dhe jepte shumë pak pritje. Langdoni e vlerësonte një nder të madh ta takonte.

"Zoti Langdon, a mund të bëni të paktën një hipotezë mbi temën e bisedës, që viktima kishte ndërmend të bënte me ju natën, kur u vra? Do të na ndihmonte sadopak."

Ngulmimi që mbartëte pyetja e vinte në shqetësim studiuesin. "Të them të vërtetën nuk di çfarë të them. Nuk ia kërkova. Ndjehesha i nderuar që më kontaktonte ai. Jam një admirues i veprës së tij. Shpesh përdor tekstet e tij në kurset e mia."

Fashi mbajti shënim informacionin e fundit në bllokun e vet.

Dy burrat ishin tashmë në mes të galerisë dhe Langdoni filloi të shihte shkallët e lëvizshme në fund, që të dyja ishin të palëvizshme.

"Pra, ju ndanit disa interesa me Sonierin?" pyeti Fashi.

"Po. Të them të vërtetën, kam harxhuar gati një vit me hartimin e një libri që trajton fushën kryesore të studimeve të Sonierit. Mezi ç´prisja t´i shtrydhja trurin."

Fashi, drejtoi me kërcitje kokën. "*Pardon*?

"Ka shumë të ngjarë të bëhej fjalë për një shprehje shumë amerikane. "Mezi ç´prisja të njihja mendimet e tij mbi çështjen."

"Kuptoj. Dhe mbi ç´argument?"

Langdoni pati një çast ngurimi; nuk dinte si të formulonte përgjigjen. "Në thelb, dorëshkrimi im lidhet me ikonografinë e kultit të Deas, koncepti i shenjtërimit femëror ndaj artit, simbolet që lidhen me të."

Fashi kaloi dorën mbi flokë. "Sonieri ishte një ekspert i kësaj çështjeje?"

"Më i madhi i gjallë."

"Kuptoj."

Langdoni kishte përshtypjen se Fashi nuk e kuptonte fare. Zhak Sonieri ishte konsideruar ikonografi kryesor në botë për perëndeshën. Nuk kishte vetem një pasion personal për të gjithë zbulimet që lidheshin me pjellorinë, kulte të perëndeshës, Wika dhe shenjtërinë femërore, por në 20 vjetët e fundit,

në të cilët kishte qenë kuratori i Luvrit, kishte grumbulluar në muze, koleksionin më të madh në botë të objekteve artistike: latore dyfletëshe të përdorura nga murgeshat e tempullit më të lashtë të Delfit, shkopinj të Mërkurit të larë me ar, qindra kryqe egjiptianë që simbolizojnë jetën të Tjetit, që ngjanin me ëngjëj të vegjël ngritur në këmbë, zile sistreje të përpunuar në Egjiptin e lashtë, për të larguar shpirtërat e këqinj, dhe një sasi e mahnitshme statujash të vogla që të kujtonin Horin duke pirë qumështin e perëndeshës Isida.

"A nuk ka qenë Zhak Sonieri në dijeni të dorëshkrimit tuaj?" hamendësoi Fashi. "Mund ta ketë organizuar takimin për ta ndihmuar në ndonjë pikë të librit."

Langdoni tundi kokën. "Me thënë të vërtetën, askush nuk di akoma asgjë mbi dorëshkrimin tim. Është dora e parë, dhe ia kam treguar vetëm botuesit."

Fashi nuk tha asgjë.

Langdoni nuk shtoi arësyen se pse nuk ia kish treguar dorëshkrimin të tjerëve. Treqind faqet e tij - përkohësisht të titulluar *Simbolet e Shenjtërisë femërore të humbur* - ofronin disa interpretime jo konvencionale të ikonografisë fetare në fuqi dhe që do të kishin ngjallur sigurisht mjaft polemika.

Tashmë, ndërsa po i avitej shkallëve lëvizëse, u ndal pasi kuptoi se Fashi nuk ishte më me të. Kur u kthye, pa se ai ishte ndalur disa metra larg tij, në anë të një ashensori.

"Marrim ashensorin" tha kapiteni, ndërsa dyert rrëshqitëse po hapeshin. "Siç e dini dhe ju, besoj galeria është mjaft larg, për të shkuar në këmbë."

Megjithëse ishte i vetëdijshëm se ashensori do të shkurtonte ngjitjen deri në Denon, Langdoni nuk lëvizi fare.

Ka ndonjë gjë që nuk shkon?" pyeti Fashi, i bezdisur, duke mbajtur hapur derën.

Langdoni psherëtiu dhe pa me dëshirë shkallën e lëvizshme. "Është gjithçka në rregull" gënjeu edhe veten, ndërsa po ecte drejt ashensorit. Kur ishte fëmijë, kishte rënë në një pus të braktisur dhe kishte rrezikuar jetën: orë të tëra kishte vazhduar të mbahej në këmbë në atë hapësirë të ngushtë para se të vinin ta shpëtonin. Që atëherë kishte fobinë e vendeve të mbyllura: ashensore, metro, fusha skuashi, etj. "Ashensori është një makinë vërtet e sigurt" përsëriti, por një zë tjetër brenda mendjes së tij protestonte: "është një kuti e hollë teneqeje brenda një pusi!" Duke mbajtur frymën, u ngjit në ashensor dhe provoi të njëjtën ndjenjë tmerri, kur portat u mbyllën.

"Janë pak kate. Nja dhjetë sekonda."

"Ju dhe zoti Sonier, nuk keni folur kurrë me njeri tjetrin? Nuk i keni shkruar?

Nuk i keni dërguar ndonjëherë ndonjë objekt?"

Një tjetër pyetje e çuditshme. Langdoni tundi kokën. "Jo. Kurrë."

Fashi përkuli kokën sikur të mbante shënim me mend atë që dëgjoi. Pa folur i nguli sytë para vetes në një pikë të dyerve të kromuara.

Ndërsa po ngjiteshin, Langdoni u përpoq të mendonte diçka tjetër, që të mos kishte lidhje me katër muret që e rrethonin. Pa të reflektuar në portën e shndritshme të ashensorit, kapsen e kravatës së kapitenit: një kryq i argjendtë me trembëdhjetë copa prej oniksi, përqark. Kjo ishte vërtet e habitshme. Kryqi ishte i njohur si *crux gemmata* - kryqi me xhevahire - një simbol kristian që i referohej Krishtit dhe dymbëdhjetë apostujve. Langdoni nuk e priste që një kapiten policie ta shfaqte kaq hapur përkatësinë fetare. Megjithatë ishin në Francë, ku krishtërimi nuk ishte një fe, por më tepër, një e drejtë që e fitoje me lindjen.

"Është një *crux gemmata*, tha papritmas Fashi.

I habitur, Langdoni ngriti sytë dhe kryqëzoi shikimin me kapitenin, shikim që reflektohej në portën metalike të shndritshme.

Ashensori u ndal dhe porta u hap.

Langdoni u ngut të dilte në korridor, me ankthin e mbërritjes në hapësirën e gjerë që përftohej prej çative të larta me famë të galerive të Luvrit. Ambienti në të cilin u gjend nuk ishte ai që priste.

Ai u habit dhe mbeti pa lëvizur.

Fashi e kqyri. "Siç duket ju, zoti Langdon, nuk e paskeni parë kurrë Luvrin pasi mbyllet."

"Mendoj se jo" tha ai, duke u përpjekur të orientohej. Zakonisht, të ndriçuara në mënyrë të përkryer, galeritë e Luvrit ishin jashtëzakonisht të errëta atë natë. Në vend të dritës së zakonshme të bardhë dhe të shpërhapur që shpërndahej nga lart, nga pjesa e poshtme e mureve vinte e rrezatohej një dritëz e kuqe: njolla të ndërprera drite të kuqe që ndriçonin pllakat e dyshemesë.

Duke zhvendosur vështrimin përgjatë korridorit të errët, Langdoni kuptoi se duhej të priste. Pothuaj të gjithë galeritë kryesore përdornin natën drita shërbimi të kuqe, të vendosura në mënyrë strategjike në një nivel të ulët, e që u lejonin personelit të përshkonin korridoret, por që i mbanin pikturat në një errësirë relative, që do të ngadalësonte efektet e ekspozimit të pigmenteve në dritë. Atë natë, muzeu kishte një pamje shtypëse. Hije të gjata e përshkonin dhe çatitë ishin pothuaj të pashqueshme, të fshehur në një hapësirë të pamatshme, bosh dhe pis të errët.

"Nga kjo anë" tha Fashi, duke u drejtuar në të djathtë dhe duke përshkuar

një sërë galerish të lidhura me njera tjetrën.

Langdoni e ndoqi. Shikimi iu mësua me errësirën. Fare pranë tablo të mëdha prej vaji, filluan të merrnin jetë si foto që lahen në një dhomë gjigante të errët; sytë e tyre e ndoqën, ndërsa lëviznin nga një sallë në tjetrën. Ndiente erën e njohur të muzeve - një esencë e thatë, e dejonizuar - prodhuar nga heqja e lagështisë prej pajisjeve industriale me filtër karboni aktiv që mbeteshin të ndezur për tërë ditën në mënyrë që të eliminonin anhidritin karbonik gërryes për frymëmarrjen e spektatorëve.

Të montuara lart, mbi mure, telekamerat e sigurisë i përcillnin një mesazh të qartë vizitorëve: "Ju shikojmë. Mos prekni gjë".

"Ndonjëra a është e vërtetë?" pyeti Langdoni duke i treguar.

Fashi tundi kokën. "Natyrisht jo."

Kjo gjë nuk e çuditi studiuesin.

Survejimi video, në muze të përmasave të tilla, jo vetëm nuk ishte ekonomik, por ishte dhe pa efekt. Hektarë galeri për t'u ruajtur, natyrisht do të kërkonin dhe qindra nëpunës për të vëzhguar monitorët. Shumë muze të mëdha përdornin sisteme sigurie të ashtuquajtur "të mbylljes brenda". "Heq dorë nga mbajtja larg e hajdutëve. Mbylli brenda". "Mbyllja brenda" bëhej në kohën e pushimit të muzeut dhe nëse një i huaj kishte marrë një vepër arti, atëherë daljet e atij sektori do të mbylleshin, duke e lënë hajdutin brenda para se të vinte policia.

Nga korridori i mermertë, para tyre, vinin ca zëra. Zhurma dukej se mbërrinte nga një hyrje e madhe në të djathtë. Në atë zonë, një dritë e fortë ndriçonte korridorin.

"Zyra e kuratorit" shpjegoi kapiten Fashi.

Kur qenë më pranë, Langdoni pa në fund në një paradhomë, studion luksoze të Sonierit: mure të veshur me dru, kuadro të mjeshtërve të vjetër, një skrivani e madhe, në stil, nga ku shquhej modeli i vogël i një kalorësi në armaturë, gjashtëdhjetë centimetra i lartë. Në dhomë ishin disa agjentë policie, që donin të bënin telefonata dhe të merrnin shënime. Njeri ishte ulur në skrivaninë e Sonierit dhe fuste të dhëna në një kompjuter portabël. Siç dukej, zyra private e kuratorit ishte bërë përkohësisht çentrali operativ i policisë gjyqësore për atë natë.

"*Messieurs*, i thirri Fashi, *ne nous dérangez pas sous aucune prétexte. Entendu?*"[7]

Brenda zyrës të gjithë i dhanë një shenjë pranimi.

Langdoni kishte varur jashtë dhomave të veta në hotelet franceze, një

[7] mos na shqetësoni për asnjë arësye. U kuptuam?" (fr.)

numër të madh kartelash "*NE PAS DERANGER* - " që të kuptonte urdhërin e kapitenit. Nuk duhej të shqetësoheshin për asnjë arësye. Duke lënë pas grupin e agjentëve, Fashi e çoi Langdonin, akoma më përpara, përgjatë galerisë në gjysmë errësirë. Tridhjetë metra më tutje hapej dera e njerës prej seksioneve më të rëndësishëm të Luvrit - Galeria e Madhe - një korridor i madh, në dukje i pafund, që strehonte kryeveprat më të mëdha italiane. Langdoni e dinte tashmë që trupi i Sonierit do të ishte aty: edhe në polaroid, dyshemeja e famshme me parket e Galerisë së Madhe ishte e pangatërrueshme.

Kur u afrua, Langdoni pa se hyrja ishte bllokuar nga një kafaz i madh hekuri, që i ngjante atyre që përdoreshin në mesjetë, për të mbajtur larg ushtritë armike.

"Sigurimi me bllokim brenda" tha Fashi, duke treguar kafazin.

Edhe në gjysmëerrësirë, barriera dukej në gjendje, t´i rezistonte një tanku. Kur i qëndroi mu përpara, Langdoni shikoi mes kangjellave, duke u përpjekur të shquante diçka në gjysmëerrësirën e galerisë.

"Pas jush, zoti Langdon" tha Fashi.

Studiuesi, e kqyri pa kuptuar ç´i thanë. "Pas meje, ku?"

Kapiteni i dëfteu dyshemenë nën këmbët e kafazit. Langdoni u përkul të shikonte. Në gjysmëerrësirë nuk e kishte kuptuar. Pengesa ishte ngritur nja gjashtëdhjetë centimetra dhe linte të hapur një kalim jo aq të rehatshëm.

"Kjo zonë akoma u është ndaluar rojeve të sigurisë së Luvrit. Skuadra ime e Policisë Teknike dhe Shkencore sapo mbaroi kqyrjet dhe matjet e veta." Tregoi kalimin. "Ju lutem kaloni atje poshte."

Langdoni e shikoi në fillim hapësirën e ngushtë poshtë dhe pastaj edhe kafazin e rëndë. "Sigurisht, që është një shaka!" Dukej si një gijotinë e gatshme, që të binte mbi të futurit ilegalisht, për t´i shtypur.

Fashi llomotiti ca fjalë në frëngjisht dhe kontrolloi orën. U ul në gjunjë dhe rrëshqiti me gjithë masën nën kafaz. Pasi mbërriti nga ana tjetër, pa mbrapa dhe i nguli sytë Langdonit.

Studiuesi psherëtiu. Mbështeti pëllëmbët në dyshemenë e ndritshme dhe u shtri barkas. Ndërsa po kalonte, xhaketa iu kap në fund të kafazit dhe ai përplasi qafën tek hekuri. "Rri i qetë, Robert" mendoi, ndërsa përshkonte duke u zvarritur pjesën e fundit që i kish mbetur. Duke u ngritur , filloi të dyshonte që ajo natë do të ish më e gjatë nga sa kishte parashikuar.

5

Murrej Hill Pleis, selia e re kombëtare dhe qendër konferencash e Opus Deit, ndodhet në Leksington Avenjy, nr 243, në Nju Jork Siti. Qiellgërvishtësi prej 12 mijë metra katrorë dhe i veshur me tulla të kuqe gëlqerore nga Indiana kishte kushtuar pak më shumë se 47 milionë dollarë. I projektuar nga Mej & Pinska, mban në shumë se 100 dhoma gjumi, 6 salla pritjeje, bibliotekë, salla leximi, salla kongresi dhe zyra. Në katin e parë, të shtatin dhe të pesëmbëdhjetin, ka tre kisha të vogla të zbukuruara me mermer dhe skulptura. Kati i gjashtëmbëdhjetë është vetëm për banim. Burrat hyjnë nga porta kryesore e Leksiongton Avenjusë, gratë nga një hyrje anësore dhe janë " të izoluara nga sytë dhe veshët" e burrave brenda godinës.

Në qetësinë e apartamentit të vet në katin e fundit, ipeshkvi Manuel Aringarosa, kishte përgatitur pak kohë më parë një çantë të vogël udhëtimi dhe kishte veshur rrobën tradicionale të zezë. Zakonisht, shtrëngonte në mes një shirit ngjyrë të purpurt, por atë mbrëmje do të udhëtonte mes njerëzish dhe nuk kishte qejf të tërhiqte vëmendjen për detyrën e lartë. Vetëm një sy mjaft i vëmendshëm mund të shquante unazën ipeshkvale të artë 14 karatëshe, me ametiste të errëta dhe diamantë, ku ishin gdhendur emblemat e kapuçit dhe të shkopit baritor. I futi krahun çantës së udhëtimit, murmuriti një lutje të shkurtër, la apartamentin dhe zbriti deri në hyrje, ku shoferi e priste për ta shoqëruar deri në aeroport.

I hypur në një avion që do ta çonte në Romë, Aringarosa shihte nga dritarja e vogël, ujërat e zinj të Atlantikut. Dielli kishte perënduar tashmë, ipeshkvi e dinte që ylli i tij tani po ngrihej. "Sonte do të fitojmë betejën" mendoi, i mrekulluar nga kujtimi i asaj se si vetëm ca muaj më parë ndihej i pafuqishëm përballë duarve që kërcënonin perandorinë e tij.

Si president i përgjithshëm i Opus Deit, ipeshkvi Aringarosa kishte kaluar dhjetëvjetëshin e fundit të jetës së vet, duke përhapur mesazhin e veprës së Zotit, që ishte tamam ajo që thoshte fjalë për fjalë Opus Dei. Shoqëria e krijuar në vitin 1925 nga prifti spanjoll Hozemaria Eskriva, kishte mision kthimin në vlerat tradicionale katolike dhe inkurajonte anëtarët e vet që gjatë jetës të kryenin sakrifica të mëdha, për të përmbushur veprën e Zotit.

Filozofia tradicionaliste e Opus Deit, kishte hedhur rrënjë në fillim në Spanjë para ngritjes në pushtet të Frankos, por me publikimin në vitin 1934 të librit me ushtrime shpirti të Hozemari Eskrivës, *Rruga* - 999 argumenta

meditimi, për të kryer veprën e Zotit gjatë jetës - mesazhi i priftit spanjoll ishte përhapur në botë. Sot me më shumë se 4 milion kopje të *Rrugës*, që qarkullonte në 42 gjuhë, Opus Dei ishte bërë një forcë globale. Rezidencat e veta, qendrat mësimore dhe deri në universitetet e vet, i shihje në shumicën e kryeqyteteve. Opus Dei ishte në gjithë botën, organizata katolike me rritjen më të shpejtë dhe financiarisht më solidja. Edhe pse si edhe Aringarosa, e kishte pësuar në kurriz të vet, në një epokë cinizmi fetar, sektesh dhe predikatorësh televizivë, fuqia në rritje e Opus Deit, tërhqinin mbi vete dyshimet ashtu si magneti pluhurin e hekurit të posalimuar.

"Shumë e etiketojnë Opus Dein si një sekt që kryen shpëlarjen e trurit. Të tjerë e quajnë një shoqëri sekrete ultrakonservatore. Çfarë është në realitet?" e pyeste shpesh ndonjë gazetar.

"Opus Dei nuk është as njera, as tjetra" përgjigjej me durim ipeshkvi. "Ne jemi thjesht një pjesë e Kishës Katolike. Jemi një grup katolikësh që kanë zgjedhur si përparësi respektimin e doktrinës katolike me rreptësinë më të madhe në jetën e përditshme."

"A sjell domosdoshmërisht vepra e Zotit zgjedhjen e dëlirësisë, dhurim të pronave të tua, shlyerje mëkatesh nëpërmjet vetëfshikullimit dhe grathorit?"

"Ju i referoheni vetëm një pjese të vogël të anëtarëve të Opus Deit" përgjigjej Aringarosa. "Ka shumë nivele të përkushtimit. Mijëra besimtarë të Opus Deit janë të martuar, kanë familje, dhe çojnë përpara veprën e Zotit në bashkësinë e tyre. Të tjerë zgjedhin rrugën e asketizmit brenda banesave tona të mbyllura, larg nga bota. Janë zgjedhje personale, por të gjithë në Opus Dei, janë bashkë në synimin për të përmirësuar botën duke çuar para veprën e Zotit. Sigurisht është një synim mjaft i lavdërueshëm."

Por arësyeja nuk funksiononte shumë. Mediat krijonin skandale dhe Opus Dei si të gjithë organizatat me përmasa të ngjashme, kishte mes anëtarëve të vet ndonjë shpirt rebel që hidhte hije mbi tërë grupin.

Dy muaj më parë, një grup i Opus Deit, në një universitet të Miduestit amerikan, ishte zbuluar duke i furnizuar me kandidatë meshkuj për anëtarësim, për t'i çuar në një gjendje euforike, që duhej të interpretohej nga rioshët si një përvojë eksitimi fetar. Studenti i një universiteti tjetër, në ankthin e keqkuptuar të pastrimit të vet, kishte përdorur grathorin me ganxha për më shumë se dy orët e përditshme që këshilloheshin duke pësuar një infektim, që për pak sa nuk e çoi në vdekje. Në Boston jo shumë kohë më parë, pronari i një banke investimesh i kishte lënë tërë pasuritë e veta Opus Deit, pak para se të tentonte vetëvrasjen në një çast depresioni.

"Dele të humbura" mendoi plot mëshirë për ta Aringarosa.

Natyrisht motivi më i keq për t'u shqetësuar ishte procesi - një proces që kishte krijuar një popullaritet të madh - i agjentit të FBI-së, Robert Hansen, i cili veç se kishte qenë një anëtar i rëndësishëm i Opus Deit, kishte qëlluar një maniak seksual. Në proces ishte zbuluar se kishte instaluar fshehurazi telekamera në dhomën e vetë të gjumit që miqtë të shihnin, kur bënte seks me të shoqen. "Sigurisht, jo një kalim kohe i zakonshëm për një katolik," kishte komentuar gjykatësi.

Këto fakte kishin kontribuar dhimbshëm në lindjen e një grupi vëzhgimi që quhej Opus Dei Awareness Network, rrjeti i informimit për Opus Dein. Faqja në internet e grupit -www.odan.org - përmbante historira tronditëse të ish anëtarëve të Opus Deit, që njoftonin për rreziqet që hasnin ata që do të bëheshin anëtarë një ditë. Për shkak të këtyre raporteve, gazetat flisnin për shoqatën si " mafia e Zotit" dhe "sekti i Krishtit".

"Ne kemi frikë nga ajo që nuk kuptojmë" mendoi Aringarosa, duke pyetur nëse akuzuesit kishin ide për numrin e njerëzve që ishin pasuruar nga Opus Dei. Shoqata gëzonte mbështetjen e plotë dhe bekimin e Vatikanit. "Opus Dei është një prelaturë personale e vetë Atit të Shenjtë."

Por kohët e fundit Opus Dei ishte kërcënuar nga një forcë pafundësisht më e madhe e mediave, një armik i papritur, ndaj të cilit Aringarosa sigurisht nuk mund t'i bënte bisht. Pesë muaj më parë kaleidoskopi i pushtetit ishte tronditur dhe Aringarosa ende lëkundej për shkak të goditjes.

"Nuk bëjnë hesap luftën që sapo kanë nisur" murmuriti me vete ipeshkvi, duke filluar të hedhë sytë nga oqeani i zhytur në errësirë. Për një çast i nguli sytë tek refleksi i fytyrës së vet në xham: një fytyrë e parregullt, e gjatë dhe e nxirë, e dominuar nga një hundë e sheshtë dhe si shqiponjë që ishte thyer në mes nga një grusht, kur ai ishte ende prift i thjeshtë në Spanjë. Tashmë nuk e shquante më atë cen fizik. Aringarosa jetonte në botën e shpirtërave, jo në atë të mishit.

Kur avioni ceku brigjet e Portugalisë, telefoni celular i Aringarosës që mbante në xhep, filloi të dridhej sipas formulës "zile e heshtur".

Edhe pse rregulloret e fluturimit ajror ndalonin rreptësisht përdorimin e celularëve në ajër, Aringarosa e dinte se nuk mund ta humbte thirrjen. Vetëm një person njihte numrin. Ai njeri që i kishte bërë thirrje. Me një dridhje të lehtë, u përgjigj me zë të ulët: "Po?"

"Silasi identifikoi çelësin e kthesës" tha njeriu që e kishte marrë në telefon. "Është në Paris, në kishën e Shën Sulpisit."

Ipeshkvi Aringarosa buzëqeshi. "Atëherë jemi afër objektivit tonë."

"Mund ta kemi menjëherë, por na duhet influenca juaj."

"Natyrisht. Por më thoni, ç´duhet të bëj."

Kur Aringarosa fiku telefonin, zemra e tij ishte në stuhi. Pa edhe njëherë në errësirën e natës dhe u ndje si një krijesë e vockël përballë ngjarjeve që ai kishte vënë në lëvizje vetë.

Tetëqind kilometra larg, çubardhi i quajtur Silas ishte përkulur mbi një legen të vogël dhe pastronte gjakun nga kurrizi duke kqyrur njollat e kuqe mbi ujë. "Pastromë me hisop dhe do të jem i pastër, u lut duke cituar psalmin. "Lamë dhe do të jem më i bardhë se dëbora."

Silasi provonte një eksitim që kishte shijuar vetëm në jetën e mëparshme. Kjo gjë e habiste dhe njëherësh e elektrizonte. Në dhjetë vjetët e fundit, kishte ndjekur "Rrugën" dhe ishte pastruar nga mëkati, kishte rindërtuar jetën e vet, dhe kishte fshirë dhunën e së kaluarës. Ndërkaq atë natë, gjithçka i ishte rishfaqur në një çast. Urrejtja që ai ishte përpjekur ashpërsisht që ta varroste, i ishte shfaqur dhe ai u habit me shpejtësinë me të cilën e shkuara i kishte zënë rrugën. Dhe bashkë me të, natyrisht aftësitë e vjetra. Të ndryshkura, sigurisht, por ende të dobishme.

"Fjala e Jezusit është e paqes, jo e dhunës, por e dashurisë". Kjo i ishte mësuar Silasit që në fillim, mesazhi që mbante në zemër. Po ishte mesazhi që armiqtë e Krishtit tashmë donin ta shkatërronin. "Ata që kërcënojnë Zotin me forcë, do të priten me forcë, të patundur dhe të qëndrueshme".

Për dymijë vjet, ushtarët e krishterë kishin mbrojtur besimin e tyre nga ata që kishin synuar ta fshinin mesazhin e Krishtit. Atë natë dhe Silasi ishte thirrur në beteje. Thau plagët dhe veshi veladonin me kapuç, të gjatë deri në kërcinjtë. Ishte me fije mjaft të thjeshta, prej leshi të zi dhe vinte në dukje bardhësinë e lëkurës dhe të flokëve.

Duke shtrënguar kordonin rreth vitheve, ngriti kapuçin mbi kokë dhe i lejoi vetes të shihte për një çast veten në pasqyrë. "Ingranazhet tashmë janë në lëvizje".

6

Pasi ishte futur nën qepenin e hekurt, Robert Langdoni gjendej tashmë tek pragu i Galerisë së Madhe. Ai kishte përshtypjen se gjendej në grykën e një kanioni të gjatë dhe të thellë.

Nga të dy anët muret e zhveshur lartoheshin dhjetë metra dhe zhdukeshin në errësirë. Vezullimi i kuq i ndriçimit të shërbimit u jepte një pamje të

panatyrshme të përflakur disa tablove të Leonardos, Ticianit dhe Karavaxhios të varura në ca litarë që zbrisnin deri në dysheme. Natyra të qeta, skena fetare, pejsazhe dhe në krah të tyre, portrete fisnikësh dhe politikanësh.

Edhe pse Galeria e Madhe strehonte kryeveprat më të famshme të artit italian në Luvër, shumë vizitorë mendonin se cilësia më tërheqëse e këtij krahu ishte dyshemeja prej parketi. E përbërë nga akse diagonalë prej druri lisi, të vendosura sipas një projektimi gjeometrik që e pengonte syrin të largohej, dyshemeja krijonte një iluzion optik të pakapshëm: një katror shumëdimensional që u jepte vizitorëve idenë se lundronin përgjatë një galerie mbi një sipërfaqe që ndryshonte hap pas hapi.

Kur Langdoni filloi të shquante dyshemenë, shikimi tij u bllokua papritmas mbi një objekt që dergjej në tokë, pak metra në të majtën e tij, I rrethuar me shirit nga policia. U kthye nga Fashi. "Po ky mbi dysheme, a... nuk është një Karavaxhio?"

Kapiteni pohoi, pa shikuar.

Ajo tabllo, mendonte me vete studiuesi, vlente të paktën dy milionë dollarë, e megjithatë ishte braktisur në dysheme, si një afishe e vjetër. "Ç'djallin bën mbi dysheme?"

Fashi e pa shtrembër. Dukej qartë, ai nuk shihte ndonjë gjë të çuditshme në atë që një Karavaxhio gjendej përtokë. "Kjo është skena e një krimi zoti Langdon. Nuk kemi prekur asgjë. Ai telaj është zhvendosur nga kuratori. E shkëputur nga muri, ajo ka aktivizuar sistemin e alarmit."

Langdoni u kthye nga qepeni dhe u mundua të përfytyronte skenën.

"Kuratori është sulmuar në zyrën e vet, është fshehur në Galerinë e Madhe dhe ka aktivizuar mbyllësen e sigurisë, duke e hequr atë pikturë nga muri. Qepeni ka zbritur menjëherë duke bllokuar të gjitha hyrjet. Ka vetem një derë nga e cila hyhet në këtë galeri."

Langdoni ishte pak i çoroditur. "Kuratori paskësh kapur rob sulmuesin e vet brenda Galerisë së Madhe?"

Fashi tundi kokën. "Qepeni i sigurisë ka *ndarë* sulmuesin nga Sonieri. Vrasësi ka mbetur i mbyllur së jashtmi dhe ka qëlluar nga hekurat." Fashi i tregoi një letër ngjyrë portokalli të lidhur në një nga hekurat e qepenit nën të cilin kishin kaluar. "Skuadra e Shkencores ka gjetur gjurmë të barutit të një pistolete. Ka marrë shënjestër nga hekurat. Sonieri ka vdekur këtu brenda."

Langdoni solli sërish në mendje fotografinë e Sonierit. "Më kishin thënë që kishte bërë gjithçka vetëm". I hodhi një sy korridorit të pafundëm para tyre. " Ku është trupi?".

Fashi drejtoi kapsën e kravatës në formën e kryqit dhe eci pak. "Siç mund

ta dini, Galeria e Madhe është ca si e gjatë".

Gjatësia e saktë, nëse kujtesa nuk e gabonte ishte rreth katërqind e pesëdhjetë metra. Po aq mbresëlënëse ishte gjerësia e sallës, që mund t´u lejonte kalimin njëherësh të dy trenave të pasagjerëve të vendosur ngjitur. Qendra e galerisë ishte shënuar nga statuja dhe vazo porcelani që shërbenin si ndarëse elegante për të ruajtur dyndje të rregullt vizitorësh në të dy kahjet.

Fashi heshte dhe çapiste shpejt përgjatë korsisë së djathtë të galerisë, me shikimin të ngulur para. Langdoni kishte përshtypjen se atij i mungonte respekti për ato kryevepra duke kaluar para pa denjuar as t´u hidhte as dhe njëherë sytë. "Nuk mund të shihet shumë me këtë dritë", u justifikua.

Për fat të keq shkëlqimi i kuq dhe i pambuktë sillte në mend tek ai, kujtimet e herës së fundit kur Langdoni kishte parë drita të tilla në arkivat sekretë të Vatikanit. Ishte hera e dytë në orët e fundit, që atij i kthehej në mend rreziku vdekjeprurës që kishte kaluar në Romë. Kujtimi i këtij qyteti i solli në mend edhe njëherë Viktorian. Edhe për të nuk mendonte prej muajsh. Përpiqej të kujtonte që udhëtimi i tij në Romë ishte bërë vetëm një vit më parë, ndërsa i dukeshin se kishin kaluar dhjetëra vjet. "Një jetë tjetër". Lajmet e fundit që kishin mbërritur nga Viktoria ishin të dhjetorit: një kartëpostale, në të cilën i thosh se po nisej për në detin e Javës, për të vazhduar kërkimet e veta mbi fizikën e komunikimit, diçka që lidhej me përdorimin e satelitëve për të ndjekur emigrimin e mantrave. Langdoni nuk kishte patur ndonjëherë iluzione se një grua si Viktori Veltra do të ishte e lumtur të jetonte vetëm me të në një konvikt kolegji, por takimi i tyre në Romë kishte provokuar dëshirën që nuk kishte besuar kurrë se mund ta provonte. Preferenca e tij e lindur për jetën e beqarit dhe liritë e thjeshta që ajo i lejonte ishte tronditur pak për t'u zëvendësuar nga një ndjenjë e paparashikuar boshllëku, që i ishte shtuar përgjatë vitit që shkoi.

Vijuan të ecnin me ngut, por Langdoni nuk shqoi akoma ndonjë kufomë. "Zhak Sonieri ka bërë gjithë këtë rrugë?"

"Zoti Sonier ka qenë plagosur në stomak. Vdiq shumë ngadalë. Ndoshta i janë dashur pesëmbëdhjetë ose njëzetë minuta. Ishte një njeri që kishte afërmendsh një fizik shumë të fortë".

Langdoni u kthye drejt tij, i habitur. "Dhe sigurimit i janë dashur 15 minuta për të mbërritur deri këtu?"

"Sigurisht që jo. Shërbimi i sigurisë së Luvrit ka reaguar natyrisht ndaj alarmit dhe ka gjetur Galerinë e Madhe të mbyllur. Nëpërmjet qepenit, kanë ndjerë që dikush lëvizte nga ana tjetër e korridorit, por nuk kanë arritur ta shohin se kush ishte. Kanë thirrur, por nuk morën përgjigje. Duke menduar

që ishte ndonjë kriminel, kanë ndjekur protokollin dhe kanë thirrur policinë gjyqësore. Ne erdhëm për rreth 15 minuta. Kur mbërritëm në vend, ngritëm barrierën aq sa duhej për të hyrë poshtë dhe unë futa nja dhjetë agjentë të armatosur. Përshkuan tërë galerinë për të bllokuar të paftuarin".

"Edhe?"

"Nuk gjetën asnjë në brendësi. Përjashto..." dhe tregoi një pikë para tyre. "...atë."

Langdoni ngriti kokën për të ndjekur dorën e shtrirë të Fashit. Në fillim mendoi se kapiteni po dëftente ndonë statujë të madhe mermeri në mes të korridorit. Por duke ecur, mundi të shquante ç'kishte pas statujës. Nja tridhjetë metra larg tij, një prozhektor i vetëm mbi një trikëmbësh të zgjatshëm ndriçonte dyshemenë, duke krijuar një ishull drite të bardhë në mes të dritave të rralla të kuqe të galerisë. Në qendër të zonës së ndriçuar, si një insekt nën një mikroskop, shquhej trupi i kuratorit, lakuriq në dysheme.

"Patë foton" komentoi Fashi "dhe nuk duhet të jetë ndonjë surprizë."

Langdoni ndjeu të ngrinte, ndërsa po i afrohej kufomës. Para tij ishte njera nga pamjet më të çuditshme që kishte parë ndonjëherë.

Trupi i zbehtë i Zhak Sonierit, dergjej në dysheme tamam siç ia kishte përcjellë fotografia. Ndërkaq i ngulur, mbi trupin e tij, me sy gjysmë të mbyllur për shkak të dritës shumë të fortë, Langdoni kujtoi i shtangur, që Sonieri i kishte harxhuar minutat e fundit të jetës duke e vendosur trupin pikërisht në atë mënyrë të çuditshme.

Sonieri dukej jashtëzakonisht i fortë për moshën dhe muskulatura e tij ishte qartësisht e dukshme. Kishte hequr tërë rrobat, i kishte palosur në dysheme mjaft mirë dhe ishte shtrirë në kurriz në qendër të korridorit të gjerë, në një linjë me aksin e shkallës. Kishte krahët e shtrirë së jashtmi dhe këmbët e çaplyera sikur të lundronte në ujin e detit duke bërë "të vdekurin", ose një mendim akoma më makabër, si një njeri i lidhur nga kuaj të padukshëm, për t'u çuar në kasaphanë.

Pak nën dërrasën e kraharorit të Sonierit, një njollë gjaku, dëftente pikën në të cilën plumbi kishte depërtuar në mishin e tij. Plaga dukej jashtëzakonisht e vogël dhe prej saj kishte dalë vetëm një njollë gjaku e zezë.

Edhe gishti tregues i majtë i Sonierit ishte i përgjakur; mesa dukej e kishte futur në plagë për të krijuar pamjen më tronditëse të shtratit të tij makabër të vdekjes: duke u shërbyer me gjakun në vend të bojës së shkrimit dhe duke përdorur për letër gjoksin e zhveshur, Sonieri kishte vizatuar në mishin e tij, një simbol të thjeshtë, pesë vija të drejta që kryqëzoheshin në mënyrë të tillë që

të krijonin një yll me pesë cepa.

" Pesëkëndëshi".

Ylli i gjakut, që kish në qendër kërthizën e Sonierit, i jepte trupit një pamje prej vampiri dhe falli. Fotoja që kishte bërë ishte mjaft goditëse, por tani duke parë me sytë e vet skenën, Langdoni provonte një shqetësim që rritej. "Dhe e. ka bërë vetë me duart e tij".

"Zoti Langdon?" thirri Fashi, duke i ngulur sytë.

" Është një pesëkëndësh" u përgjigj studiuesi. Zëri i tij tingëllonte më i ulët se ç'duhej, në atë hapësirë të pamatë. "Një nga simbolet më të famshëm në botë. Përdorej katërmijë vjet para Krishtit".

" E ç'do të thotë?"

Langdoni kishte njëfarë hezitimi t´i përgjigjej asaj pyetjeje. Të shpjegoje " domethënien" e një simboli ishte njëlloj sikur të shpjegoje se ç'provoje, nëse dëgjoje një pjesë muzikore: ishte një ndijim që ndryshonte nga personi në person. Një kapuç i bardhë me vrima për sytë, në Shtetet e Bashkuara të sillte në mend Ku Kluks Klanin dhe evokonte imazhe urrejtjeje dhe racizmi, por në Spanjë përcillte imazhe besimi fetar.

"Simbolet kanë domethënie të ndryshme sipas vendosjes" tha Langdoni. "Kryesisht pesëkëndëshi është simbol fetar i paganëve."

Fashi tundi kokën. "Adhurim i djallit".

"Jo" e korrigjoi Langdoni, duke u penduar që nuk kishte zgjedhur fjalë më të qarta.

Në ditët e sotme, termi "pagan" ishte bërë thuajse sinonim i "adhurimit të djallit", por bëhej fjalë për një keqkuptim të madh. Fjala vinte nga latinishtja *paganus* që donte të thoshte "banor i fshatit". "Paganët" ishin fshatarët injorantë që i rrinin besnikë feve të vjetra rurale të kultit të natyrës. Në fakt, aq i fortë ishte kundërshtimi i Kishës ndaj atyre që banonin në *villae* rurale, që edhe termi i pafajshëm për të përkufizuar një banor fshati "katundar" po merrte një kuptim përkeqësues.

"Pesëkëndëshi", vijoi Langdoni, "është një simbol parakristian i lidhur me kultin e natyrës. Të vjetrit e shihnin botën të ndarë më dysh: njera mashkull, tjetra femër. Perënditë dhe perëndeshat e tyre kërkonin të mbanin një lloj ekuilibri pushtetesh, yin dhe yang. Kur principi mashkullor dhe ai femëror ishin në ekuilibër, atëherë në botë mbretëronte harmonia. Kur ishin të çekulibruar, atëherë mbretëronte kaosi." Langdoni dëfteu stomakun e Sonierit. "Ky pesëkëndësh përfaqëson gjysmën femërore të të gjithë gjërave, një koncept fetar që historianët e feve e quajnë "feminiliteti i shenjtë", ose "perëndesha hyjnore". Sonieri i dinte këto gjëra më mirë se kushdo."

"Sonieri paskësh vizatuar në stomak një simbol qiellor femëror?"

Langdoni duhej të pranonte se kjo ishte një gjë e çuditshme. "Në interpretimet e veta më specifike, pesëkëndëshi simbolizon Venerën, apo Afërditën, perëndeshën e bukurisë femërore dhe të dashurisë seksuale".

Fashi i hodhi një sy burrit lakuriq dhe lëshoi një hungërimë.

"Fetë antike bazoheshin në urdhrin hyjnor të natyrës. Perëndesha Venera dhe planeti Venera ishin e njëjta gjë dhe ishin identike. Perëndesha kishte një vend në qiellin e natës dhe njihej me emra të ndryshme, Venera, Ylli i lindjes, Ishtar, Astarte. Të gjithë koncepte të pushtetshme femërorë të lidhur me Natyrën dhe Nënën Tokë".

Në atë pikë, Fashi dukej më i shqetësuar, sikur në një farë mënyre preferonte kultin e djallit.

Langdoni vendosi të mos zgjatej më, mbi cilësinë më mahnitëse të pesëkëndëshit, origjinën "grafike", të lidhjes së tij me Venerën. Si student i ri i astronomisë, Langdoni kishte mësuar me habi që planeti Venera, linte një gjurmë pesëkëndore mbi ekliptikën, çdo tetë vjet. Të vjetrit që e kishin vëzhguar atë dukuri, kishin mbetur aq të habitur që Venera dhe pesëkëndëshi i saj ishin bërë simbole të përkryeshmërisë, të bukurisë dhe të aspekteve ciklikë të dashurisë seksuale. Si tribut për magjinë e Venerës, grekët i referoheshin ciklit tetë vjeçar, për të organizuar lojërat olimpike. Sot pak vetë e dinin që shpeshtësia - çdo katër vjet - e lojërave moderne olimpike, respektonte një gjysmë cikli të Venerës. Dhe një numër akoma më i vogël personash e dinte që ky yll me pesë cepa pothuajse po bëhej simbol zyrtar i olimpiadës, por u la mënjanë në çastin e fundit: pesë cepat ishin transformuar në pesë unaza që kryqëzoheshin dhe që shprehnin më mirë shprtin olimpik të globalitetit dhe të harmonisë.

"Zoti Langdon", tha beftas Fashi. "Natyrisht, pesëkëndëshi duhet të lidhet edhe me djallin. Filmat tuaja amerikanë me horror e vënë në dukje qartësisht".

Langdoni kruajti kokën. "Faleminderit Hollivud". Ylli me pesë cepa ishte bërë një lloj klisheje në të gjithë filmat me vrasës serialë satanikë. Zakonisht ishte vizatuar në muret e banesave të ndonjë satanisti, krahas simboleve të tjerë të djallit. Langdoni provonte gjithnjë një ndjenjë të fortë zhgënjimi kur shihte simbolin në një kontekst të tillë; realisht origjinat e vërteta të pesëkëndëshit ishin që të gjitha hyjnore. "Ju siguroj se çfarëdo gjëje që shfaqet në film", tha Langdoni, "intepretimi i pesëkëndëshit si symbol diabolik nuk është i bazuar historikisht. Domethënja origjinale femërore është korrekt, por përgjatë mijëvjeçarëve, simbolizmi i pesëkëndëshit është deformuar: në rastin tonë specifik, me mjaft gjak të derdhur".

"Nuk besoj se kuptova".

Langdoni i hodhi një sy kryqit të Fashit dhe po mendonte si ta formulonte përgjigjen. "Kisha, kapiten. Simbolet janë mjaft rezistentë, por domethënia e pesëkëndëshit është tjetërsuar nga Kisha katolike romane e shekujve të parë. Si pjesë e fushatës së vet për të eliminuar fenë pagane dhe konvertuar masat në krishtërim, Kisha filloi një fushatë denigruese kundër perëndive dhe perëndeshave pagane, duke i paraqitur si diabolike simbolet e tyre."

"Vazhdo."

" Është një gjë, që verifikohet në kohë revolucioni", vijoi studiuesi. "Një fuqi që lind bën të vetët simbolet ekzistues dhe i degradon në përpjekjen që të fshijë kuptimin e tyre. Në luftën midis simboleve pagane dhe simboleve kristiane, ato pagane kanë humbur: tridhëmbëshi i Netunit, u bë piruni i djallit, kapelja me cep e bimëmbledhësit të vjetër u bë kapelja e shtrigës dhe pesëkëndëshi i Venerës u bë shenjë e djallit". Bëri një pauzë. "Për dreq, ushtarakët e Shteteve të Bashkuara kanë kontribuar për të afirmuar perversitetin e pesëcepëshit, që tashmë është bërë simboli ynë kryesor i luftës. E vizatojmë në avionët gjuajtës dhe në spaletat e gjeneralëve". "Me mirëkuptimin e perëndeshës së dashurisë dhe të bukurisë".

"Interesante". Fashi tregoi trupin e shtrirë përtokë. "Dhe pozicioni i kufomës? Ç'mund të na thoni për të?"

Langdoni mblodhi supet. "Pozicioni përforcon lidhjen me pesëcepëshin dhe femërorin e shenjtë."

Fashi krojti ballin. "Më fal?"

"Përsëritje. Të përsërisësh një simbol është mënyra më e thjeshtë, për të përforcuar domethënien e tij. Zhak Sonieri është vendosur në një pozicion që përforcon simbolin e yllit me pesë cepa." "Nëse një pesëcepësh është i nevojshëm për qëllimin, atëherë dy janë akoma më shumë."

Fashi hodhi shikimin në pesëcepat e trupit të Sonierit - krahë, këmbë dhe kokë - dhe drejtoi flokët. "Analizë interesante." Pushoi. "Po lakuriqësia?" Shqiptoi fjalët si një ankesë; dukej shumë e neveritshme ideja e një trupi lakuriq në atë moshë. "Përse i ka hequr rrobet?"

"Pyetje e mirë" mendoi Langdoni. Edhe ai e kishte shtruar që në fillim që në çastin, kur kishte parë foton. Hipoteza e vetme ishte një trup njerëzor lakuriq ishte një aludim i mëtejshëm për Venerën, perëndeshën e seksualitetit. Edhe pse kultura moderne kishte fshirë një pjesë të madhe të lidhjeve midis Venerës dhe bashkimit fizik midis mashkullit dhe femrës, etimologjia shquante akoma një mbetje të domethënies fillestare të Venerës në fjalën "venereo". Langdoni vendosi të mos e vrasë mendjen. "Kapiteni Fash, është

e natyrshme që nuk mund t'iu them se pse zoti Sonier e ka bërë atë simbol mbi trupin e vet dhe pse ka marrë atë pozicion, por mund t'ju siguroj që një njeri si Zhak Sonieri e ka konsideruar pesëkëndëshin si një shenjë të hyjnisë femërore. Lidhja midis këtij simboli dhe shenjtërisë femërore është mjaft i njohur për historianët e artit dhe studiuesit e simbologjisë."

"Mirë. E pse ka përdorur gjakun si bojë shkrimi?"

"Pasi nuk kishte me se të vizatonte."

Fashi heshti për një çast. " Në realitet, mendoj se gjaku i është dashur që policia të ndiqte disa procedura të mjekësisë ligjore."

"Më fal?"

"Shiko dorën e majtë."

Langdoni hodhi vështrimin në krahun e majtë të kufomës deri në dorë, por nuk pa asgjë. U afrua dhe u ul në gjunjë dhe atëherë pa me habi se Sonieri shtrëngonte mes gishtave një penel të madh.

"Sonieri e kishte në dorë kur e gjetëm", shpjegoi Fashi, duke u zhvendosur disa metra deri në një tavolinë të përkulshme, të mbuluar me instrumente hetimore, fije elektrike, dhe aparate elektronike. "Siç iu thashë", vijoi, duke rrëmuar mes objekteve në tavolinë, "nuk kemi prekur asgjë. A e njihni këtë lloj pene?"

Langdoni u ul për të lexuar etiketën e penelit.

"STYLO DE LUMIERE NOIRE."

Ngriti kokën, i habitur.

Pena me dritë të zezë, ose pena "me filigran" përdor një lloj të vecantë boje, që u lejon restauruesve, punonjësve të muzeut dhe policëve që të vizatojnë shenja të padukshme mbi objektet: një bojë fluoreshente, me një hollues jo gërryes me bazë alkoolin, që rezulton i dukshëm vetëm për rrezet ultravjollcë, ose dritës së zezë. Personeli i muzeve e përdor në inspektimet e përditshme, për të vendosur shenja të padukshme në kornizat e pikturave, për t'u restauruar.

Ndërsa Langdoni po çohej, Fashi mbërriti tek prozhektori i vogël dhe e fiku. Galeria u zhyt në errësirë.

Përkohësisht i verbër, studiuesi provoi një ndjenjë paniku. Pastaj vërejti figurën e Fashit, të ndriçuar nga një dritë kuqovjollcë. Po afrohej duke mbajtur në dorë një llampë portative që e pështillte në atë re ngjyrë vjollcë.

"Ashtu siç dhe ju mund ta dini" shpjegoi kapiteni, "policia përdor ndriçimin me dritë të zezë, për të kërkuar në skenën e krimit, gjakun dhe gjurmët e tjera të nevojshme për mjekësinë ligjore. Ndaj mund ta imagjinoni habinë tonë, kur..." Beftas, drejtoi dritën mbi kufomë.

Langdoni uli shikimin dhe u dridh nga tronditja.

Me zemrën që i shtoi të rrahurat, vëzhgoi mesazhin e çuditshëm që tashmë u shfaq në dysheme. Të shkruara në gërma lumineshente, fjalët e fundit të kuratorit lexoheshin qartësisht pranë trupit. Hap pas hapi që lexonte shkrimin me ngjyrë të kuqe shkëlqyese, Langdoni ndjeu t'i dendësohej mjegulla që, në trurin e tij, po pështjellohej atë natë.

Lexoi dhe njëherë mesazhin dhe i nguli sytë Fashit. "Ç'djallin domethënë?"

Në dritën e llambëzës, sytë e Fashit të ngulur mbi të ishin të bardhë si të një vdekuri. "Kjo, zotëri," tha kapiteni, "është tamam pyetja që duhet t'i përgjigjeni".

Jo shumë larg, në zyrën e Sonierit, togeri Kole, që ndërkohë ishte kthyer në Luvër, kontrollonte një radioregjistrator të vendosur në skrivaninë e madhe të kuratorit. Me përjashtim të modelit të çuditshëm - i ngjashëm me një robot - të një kalorësi mesjetar që e shikonte që nga këndi i skrivanisë, Koleja ishte vetëm. Rregulloi volumin e kufjeve dhe kontrolloi që sinjali i regjistruar në hard disk të ishte mjaft i fortë. Gjithçka ishte në rregull. Mikrofonat punonin mjaft dhe sinjali ishte i qartë.

"Çasti i së vërtetës", mendoi.

Duke buzëqeshur, mbylli sytë dhe u përgatit që të shijonte pjesën e mbetur të bisedës që regjistrohej brenda Galerisë së Madhe.

7

Banesa modeste e rojes, brenda kishës së Shën Sulpisit, gjendej në katin e parë të saj, në të majtë të ballkonit të korit. Ishte një banesë me dy dhoma, me dyshemenë e gurtë, dhe mobilim të kufizuar në minimum. Prej më shumë se dhjetë vjetësh strehonte motrën Sandrina Biej. Banesa e saj zyrtare ishte pranë kuvendit, nëse dikush e kërkonte, por ajo preferonte qetësinë e kishës dhe pak nga pak kishte sajuar një banesë komode me një shtrat, një telefon dhe një sobë për të gatuar.

Në cilësinë e saj, të *conservatrice d'affaires*[8], një lloj administratore e kishës, motra Sandrin ishte përgjegjëse e të gjithë çështjeve jo fetare të funksionimit të Shën Sulpisit: mirëmbajtja e përgjitshme, punësimi i personelit dhe i guidave,

[8] mbikqyrëses së punëve (fr.)

ruajtja e ndërtesës pas orarit të vizitave, përveç detyrës për të porositur materialet e ndryshme të konsumit, mes të cilave edhe verën dhe naforën e kungimit.

Atë natë po flinte thellë, kur u zgjua nga tringëllima e telefonit. Me një gromësimë, ngriti receptorin. "*Soeur Sandrine. Eglise Saint-Sulpice.*[9]

"Alo, motër", i tha një zë mashkullor në frëngjisht.

Gruaja u ngrit. "Po sa është ora?". Edhe pse dalloi zërin e eprorit të vet, në të gjithë ato vite, ajo nuk kishte marrë kurrë një telefonatë prej tij. Abati ishte një burrë mjaft i devotshëm që shkonte në shtrat menjëherë pas meshës së fundit.

"Më fal, nëse ju zgjova,motër" tha abati. Edhe ai dukej i përgjumur dhe kishte zërin të tendosur. "Më duhet t´iu kërkoj një favor. Sapo mora një telefonatë nga një ipeshkv amerikan me shumë ndikim. Ndoshta keni dëgjuar për të. Manuel Aringarosa".

"Kreu i Opus Deit?". "Sigurisht, që e njoh, kush nuk e njeh në Kishë?" Në vitet e fundit, mënyra konservatore e ushtrimit të detyrës nga ana e Aringarosës ishte bërë gjithnjë e më e fuqishme. Ngjitja e tyre në mëshirë kishte filluar me një kërcim në 1982, kur Papa Gjon Pali i Dytë, i kishte ngritur në "prelaturë personale të Papës," duke i dhënë kështu miratimin zyrtar të të gjithë veprimeve të tyre. Ishte kureshtare, përparimi i Opus Deit kishte ndodhur atë vit në të cilin, siç thuhej shoqata e pasur kishte transferuar thuajse një miliard dollarë tek Instituti Vatikan për veprat e fesë – IOR, i njohur nga të gjithë si Banka Vatikane - duke shmangur kështu një falimentim shqetësues. Me një manovër të dytë, që kishte ngritur shumë vetulla, papa e kishte vendosur themeluesin e Opus Deit në "binarin e shpejtë" të shenjtërimit, duke përshpejtuar kështu procedurat për emërimin e tij si një shenjtor dhe duke i reduktuar nga një periudhë të rendit të një shekulli, në një njëzet vjeçar të thjeshtë. Motra Sandrina nuk mund të mos mendonte se favoret e mira që gëzonte Opus Dei në Romë, ishin të diskutueshme, por vendimet e Selisë së Shenjtë nuk diskutohen.

"Ipeshkvi Aringarosa më telefonoi për të më kërkuar një nder," tha abati, në një ton paksa nervoz. "Një nga vartësit e tij, pjesëtar i përhershëm i shoqatës, është në Paris, sonte..."

Sa më shumë dëgjonte kërkesën e çuditshme, aq më shumë motra Sandrinë ndjente t´i shtohej turbullimi. "Më fal, po ju thoni se ky vizitori, anëtar i Opus Deit, nuk mund të presë deri nesër në mëngjes?"

"Kam frikë se jo. Aeroplani i tij niset shumë shpejt. Ka ëndërruar që të

[9] Motra Sandrinë. Kisha Shën Sulpis (fr.)

mund të shohë Shën Sulpisin."

"Por kisha është më interesante ditën, me rrezet e diellit që depërtojnë nëpërmjet syrit, shkallëzimi i hijes nën gnomon; janë këto gjërat që e bëjnë të veçantë Shën Sulpisin.".

"Motër, jam i një mendje me ju, por unë e vlerësoj si nder personal dhe nëse mund ta fusni këtë natë. Mund të jetë aty, rreth njëshit...dmth për nja njëzet minuta."

Motra Sandrina krojti kokën. "Natyrisht. Do të jete kënaqësia ime ta pres."

Abati e falënderoi dhe mbylli telefonatën.

Në mëdyshje, motra Sandrinë mbeti për një çast duke shijuar ngrohtësinë e shtratit, duke kërkuar që të largonte trurin nga vellot e gjumit. Gjashtëdhjetë vjeç, lodhej të ngrihej kështu papritmas, edhe pse telefonata e asaj nate e kishte shkundur. Opus Dei gjithnjë kishte krijuar tek ajo shqetësim të thellë. Përtej faktit që ky shërbim predikonte ritualin e mistershëm të mundimit të trupit, mënyra e saj e vlerësimit të gruas ishte mesjetare, e pse jo më e keqe. E kishte pritur aspak mirë detyrimin që anëtaret gra duhej të pastronin zonën e burrave pa asnjë shpërblim, kur ata ishin në meshë. Gratë flinin përtokë, ndërsa burrat kishin shtretër. Ato për më shumë i nënshtroheshin kërkesave të mëtejshme të vuajtjeve personale, si ndëshkim për mëkatin e parë. Dukej se kafshata e frutit të njohjes shikuar nga Eva, do të ishte një borxh që të gjitha gratë duhej ta paguanin përjetësisht. Në mënyrë të trishtueshme, pikërisht ndërsa Kisha Katolike po përgatitej të ecte në drejtimin e duhur, për sa i përket të drejtave të grave, Opus Dei kërcënonte t'i fshinte ato pak përparime. Megjithatë motra Sandrinë kishte marrë një urdhër dhe ishte e detyruar t'i bindej.

Vuri këmbët përdhe dhe u ngrit ngadalë: dyshemeja nën këmbët e zhveshura ishte e akullt. Përgjatë tërë trupit i shkoi një dridhje e shoqëruar nga një merak.

"Intuitë femërore"?

Si një ndjekëse e Zotit, motra Sandrinë kishte mësuar të gjente paqe në zërin qetësues të shpirtit të vet. Atë natë, megjithatë, zëri i shpirtit ishte i qetë si kisha bosh që i rrinte përqark.

8

Langdoni nuk arrinte dot të hiqte sytë nga letrat e kuqe fosforeshente të vizatuara në dysheme. Komunikimi i fundit i Zhak Sonierit ishte mesazhi më

i pamundshëm i lamtumirës që studiuesi mund të imagjinonte.

Mesazhi thoshte:

13-3-2-21-1-1-8-5
O, Draconian devil!
*Oh, lame saint!**

Edhe pse Langdoni nuk kishte as idenë më të vogël për domethënien e atyre fjalëve, ai e kuptoi pse Fashi kishte menduar për pesëkëndëshin si diçka të lidhur me kultin e djallit.

"O Draconian devil!"

Sonieri kishte lënë pas realisht një referim për djallin. Po aq e çuditshme ishte dhe seria e numrave. "Pjesërisht dukej si një shifrim numerik".

"Po" tha Fashi. "Kriptologët tanë janë duke punuar tashmë mbi ata numra. Besojmë se janë çelësi për të na çuar tek ai që e ka vrarë. Ndoshta një telefonatë apo një kod njohjeje. A kanë ndonjë domethënie për ju këta numra?"

Langdoni pa edhe njëherë ato shifra dhe iu krijua përshtypja se i duheshin ca orë të mira, për të arritur të gjente ndonjë domethënie simbolike. "Shpresoj që Sonieri t'u ketë dhënë një të tillë". Në sytë e tij numrat dukeshin të vendosur fare rastësisht. Ishte mësuar me vijimësi simbolike që kishin një farë domethënie në dukje, por të gjithë ata elemente - pesëkëndëshi, teksti, numrat - dukeshin të zgjedhur fare kot.

"Ju po thoshit pak më parë," rifilloi Fashi, "që veprimet e kryera nga Sonieri para se të vdiste kishin synim, të transmetonin një lloj mesazhi. Kulti i perëndeshës apo diçka të këtij lloji. Si ta lexojmë atëherë në këtë dritë mesazhin e dhënë prej tij?"

Langdoni e dinte se bëhej fjalë për një pyetje retorike. Ai mesazh i çuditshëm, natyrisht nuk kishte asnjë lidhje me skenarin e imagjinuar prej tij dhe të lidhur me kultin e perëndeshës.

"O Draconian devil! Oh lame saint?"

Fashi vërejti: "Ky tekst duket një lloj akuze, apo jo?"

Langdoni u përpoq të imagjinonte minutat e fundit të kuratorit të ngecur në lak në Galerinë e Madhe, i vetëdijshëm se do të vdiste. Dukej llogjik. "Një akuzë kundër vrasësit do të kish kuptim, më duket edhe mua."

"Detyra ime, natyrisht është t' i jap një emër atij personi. Më lejoni t'ju bëj një pyetje, zoti Langdon. Sipas jush, duke lënë mënjanë, numrat, cila është pjesa më e çuditshme e mesazhit?"

"Pjesa më e çuditshme?" Një njeri në prag të vdekjes u mbyll në galeri,

*O djall drakonian! O shenjtor çalaman! (ang.)

vizatoi një pesëkëndësh në bark dhe kishte shkruajtur në dysheme një akuzë misterioze. Fashi do të ishte ngutur ca më shumë, nëse pyeste se çfarë nuk ishte e çuditshme në atë situatë. "Fjala *drakonian*?" hodhi idenë, duke thënë gjënë e parë që i erdhi ndërmend. Langdoni ishte mjaft i sigurt që një referim tek Drakoni, politikani i pamëshirshëm grek i shekullit të shtatë para Krishtit, ishte një mendim ca si i pazakontë për një njeri që po vdiste. "Djall drakonian", më duket një zgjedhje e çuditshme fjalësh."

"Drakonian?" pyeti Fashi, me një ton ku dukej qartë bezdia. "Nuk më duket që çudia më e madhe këtu, na qënkësh në fjalët e veçanta të zgjedhura nga Sonieri."

Langdoni nuk kuptonte se ç' kishte ndërmend Fashi, por po fillonte të mendonte se ai dhe Drakoni ishin të një mendje për shumë gjëra.

"Sonieri ishte një francez" tha Fashi. "Banonte në Paris, dhe megjithatë i detyruar të shkruante një mesazh..."

"E bëri në anglisht" plotësoi studiuesi, që vetëm tani kuptonte se ç'kish ndërmend të thoshte kapiteni.

Fashi tundi kokën. "Tamam. Ndonjë ide rreth përsesë?"

Langdoni e dinte që Sonieri fliste një anglishte të përkryer, megjithatë ai nuk arrinte ta kuptonte motivin e zgjedhjes së anglishtes. Shtrëngoi supet.

Fashi dëfteu dhe njëherë pesëkëndëshin në barkun e Sonierit.

"Asgjë që të ketë të bëjë me kultin e djallit? Mbeteni gjithnjë i sigurt?"

Langdoni tashmë nuk ishte i sigurt për asgjë. "Simbolet dhe tekstet nuk më duken se përputhen. Më vjen keq që nuk mund t'ju ndihmoj shumë"

"Ndoshta kjo mund të na ofronte ndonjë lloj sqarimi". Fashi eci mbrapsh dhe ngriti llampëzën me dritë të zezë dhe ndriçoi një zonë më të gjerë. "Po tani?"

Për çudi të Langdonit rreth trupit të kuratorit u duk një vizatim që i ngjante një rrethi. Mesa dukej, Sonieri ishte shtrirë në dysheme dhe kishte vizatuar disa harqe të gjatë rreth vetes, duke patur si pasojë vendosjen e tij brenda një rrethi.

Në një çast, domethënia u bë e qartë.

"*Njeriu vitruvian*" murmuriti studiuesi. Sonieri kishte rikrijuar një kopje format natyral të vizatimit të famshëm të Leonardo Da Vinçit.

I konsideruar si vizatimi anatomik më korrekt për kohën e tij, *Njeriu vitruvian* ishte bërë një nga ikonat moderne të kulturës dhe stampohej në afishe, kopertina librash dhe bluzash në tërë botën. Vizatimi i famshëm ishte i përbërë nga një rreth i përkryer ku përfshihej një trup mashkullor i lakuriqtë, duar të shtrira anash dhe këmbët e hapura.

"Leonardo Da Vinçi". Langdoni ndjeu një drithmë tronditjeje. Tashmë qëllimet e Sonierit ishin plotësisht të qarta. Në çastet e fundit të jetës, kuratori ishte zhveshur dhe ishte pozicionuar në mënyrë të tillë që të riprodhonte një kopje të qartë të *Njeriut vitruvian*.

Rrethi ishte elementi thelbësor që i mungonte deri më atë çast. Simboli femëror i mbrojtjes, rrethi përqark trupit lakuriq të burrit plotësonte mesazhin e Leonardos, harmoninë midis burrit dhe gruas. Në atë pikë, pyetja që të vinte ndërmend ishte: pse Sonieri kishte dashur të imitonte një vizatim të famshëm?

"Zoti Langdon", tha Fashi, "sigurisht një njeri si ju, besoj se duhet ta dijë që Leonardo Da Vinçi kishte një lloj tërheqjeje nga artet e errësirës".

Langdoni nuk e priste që Fashi të njihte kaq mirë Leonardon, por vëzhgimi shërbente për të shpjeguar përsetë e dyshimeve të kapitenit mbi kultin e djallit. Leonardo Da Vinçi kishte qenë gjithnjë një argument shqetësues për historianët, veçanërisht për ata të fesë kristiane. Megjithë gjeninë e tij largpamëse, ai ishte një homoseksual i deklaruar dhe një adhurues i rendit hyjnor të natyrës, dy karakteristika që e vinin rregullisht në gjendje mëkati kundrejt Zotit. Për më shumë ato huqet e artistit sajonin mbi të një aureolë të lidhur qartësisht me djallin, demoniake: Leonardoja u bënte autopsi kufomave për të studiuar anatominë njerëzore; mbante të fshehur ditare të shkruar në kaligrafi të përmbysur që ishin të palexueshme; besonte se zotëronte fuqinë alkimike të transformimit të plumbit në ar dhe se mund të mashtronte Zotin, duke krijuar një eliksir që largonte vdekjen; për më shumë në shpikjet e tij përfshinin instrumenta të tmerrshëm lufte dhe torturash.

"Padituria prodhon mosbesim" mendoi Langdoni.

Dhe prodhimi i madh i kryeveprave të artit me temë fetare kishte nxitur shumëfishimin e famës së hipokrizisë shpirtërore të artistit. Duke pranuar qindra pagesa të majme nga ana e Kishës, Leonardo vizatonte subjektet e tij kristiane, jo për të shfaqur besimin e vet, por për motive thellësisht qejfi: ishin mjeti që i lejonte të bënte një jetë plot shpenzime. Për fat të keq Leonardo ishte një shpirt i çuditshëm që shpesh zbavitej duke kafshuar dorën që e ushqente. Në shumë prej atyre kuadrove kristiane kishte futur simbolizma të fshehta që nuk ishin fare kristiane, si tribut për bindjet e tij dhe talljen e mprehtë ndaj Kishës. Langdoni kishte mbajtur madje një konferencë, në Galerinë Kombëtare të Londrës me temën "Jeta sekrete e Leonardos: simbolizmi pagan në artin kristian".

"Kuptoj shqetësimin tuaj" u përgjigj, "por Leonardo Da Vinçi nuk ka praktikuar kurrë magjinë e zezë. Ishte një njeri me një botë shpirtërore të lartë, edhe pse ishte në konflikt të vazhdueshëm me Kishën." Duke thënë këtë, një

ide e vecantë i shkoi ndër mend. I dha një vështrim tjetër dyshemesë. "*O Draconian devil! Oh lame saint!*"

"Edhe?" pyeti Fashi.

Langdoni peshoi me kujdes fjalët. "Mendoja se Sonieri ndante me Leonardon një pjesë të madhe të ideologjive shpirtërore, përfshi shqetësimin, pse Kisha kishte eliminuar shenjtërinë femërore nga feja moderne. Ndoshta duke imituar një vizatim të famshëm të Leonardo Da Vinçit, Sonieri donte thjesht t'i jepte jehonë zhgënjimit të tyre të përbashkët për demonizimin e perëndeshës nga ana e Kishës moderne".

Fashi mbylli përgjysmë sytë. "Mendoni se Sonieri, në lamtumirën e tij ka dashur të quajë Kishën një shenjtor çalaman dhe djall drakonian?"

Langdonit një përfundim i tillë iu duk ca i ngutur, por pesëkëndëshi i dukej se provonte në një farë mënyre bash atë. "Them vetëm se zoti Sonier i ka kushtuar jetën studimit të historisë së perëndeshës dhe ajo që është përpjekur shumë për ta fshirë atë histori ka qenë Kisha Katolike. Mundet që në lamtumirën e tij, Sonieri të ketë dashur të shprehë zhgënjimin e vet".

"Zhgënjimin?" pyeti Fashi. Në një ton vendosshmërisht të rreptë. "Ky mesazh tingëllon më shumë i zemëruar, sesa i zhgënjyer, a nuk iu duket kështu?"

Langdonit i kishte sosur durimi. "Kapiten, ju më pyetët se cilat janë përshtypjet e mia mbi atë që Sonieri ka dashur të thotë dhe unë ua thashë."

"Ju pohoni që kjo është një akuzë kundër Kishës?" pyeti Fashi me dhëmbë të shtrënguara. "Zoti Langdon, në punën time kam parë një turmë të vdekurish dhe më lejoni t'iu them një gjë. Kur një njeri vritet nga një njeri tjetër, nuk besoj se mendimet e fundit e çojnë të shkruajë pohime misterioze spirituale që askush nuk është në gjendje t'i kuptojë. Për mua, mendon vetëm për një gjë." Murmuritja e Fashit u duk se cau ajrin. "Hakmarrje. Mendon vetëm për hakmarrjen. Besoj se Sonieri e ka shkruar këtë mesazh për të treguar kush është vrasësi i tij".

Langdoni e fiksoi dhe njëherë. "Por gjithë kjo nuk ka kuptim."

"A thua"

"Jo," përsëriti i lodhur dhe i zhgënjyer. "Më thatë që Sonieri u sulmua në zyrën e tij nga një njeri që siç duket ai vetë e kishte ftuar të hynte."

"Po".

"Ndaj më duket e arësyeshme që të mendoj se Sonieri e njihte agresorin e vet."

Fashi pohoi. "Vazhdoni".

"Për këtë arësye, nëse Sonieri e njihte personin që e vrau, çfarë e dhëne

qenka kjo?"

Tregoi dyshemenë. "Kode numerike. Shenjtorë çalamanë. Djaj drakonianë? Pesëkëndësha mbi stomak? Është shumë enigmatike."

Fashi kruajti kokën sikur mendimi që dëgjoi të mos i kishte shkuar ndërmend. "Nuk di si t'i kundërshtoj."

"Nisur nga rrethanat" vazhdoi studiuesi "do të mendoja se nëse Sonieri do të donte të na dëftente kush e vrau, nuk do të kish shkruar këto gjëagjëza, por emrin e vrasësit."

Ndërsa Langdoni fliste, një buzëqeshje kënaqësie u duk mbi buzët e Fashit, për herë të parë në atë natë. "*Précisément*" tha kapiteni, "*Précisément*".

"Po asistoj në veprën e një mjeshtri", mendonte togeri Kole, ndërsa rregullonte yçklat e regjistruesit dhe dëgjonte zërin e Fashit që i vinte nga kufjet. *L'agent supérieur* – oficeri epror e dinte se kishin qenë pikërisht çaste të tilla si ai që mund ta çonin kapitenin në krye të policisë franceze. "Fashi është i aftë t'ia dalë mbanë edhe aty ku askush nuk do të guxonte të bënte aventurë."

Arti delikat i *cajoler* së të dyshuarve, për t'i bërë të pranonin, ishte mbytur në ushtrimin modern të ligjit, sepse kërkohej një qetësi e jashtëzakonshme në çaste të presionit të madh. Pak e zotëronin gjakftohtësinë e nevojshme për atë tip veprimi, por Fashi ishte lindur për të. Qetësia dhe durimi i tij dukeshin si të një makine.

Emocioni i vetëm i shfaqur nga Fashi atë natë dukej i kufizuar në një vendosmëri të fortë, sikur ai arrestim të ishte diçka personale për të. Udhëzimet e dhëna nga Fashi për bashkëpunëtorët e tij, një natë më parë ishin çuditërisht të shkurtëra dhe të pakundërshtueshme. "E di kush e ka vrarë Zhak Sonierin" kishte thënë Fashi. "E dini se ç' duhet të bëni, sonte nuk duhen bërë gabime".

Dhe deri në atë çast nuk kishte patur.

Kole nuk njihte akoma provën që kishte bindur Fashin në fajësinë e të dyshuarit të tij, por nuk kishte ndërmend të vinte në diskutim aftësitë e Demit. Herë pas here, shqisa e gjashtë e Fashit i dukej e mbinatyrshme. "Zoti i flet në vesh" kishte thënë një agjent, pas një shfaqje të aftësive instinktive të kapitenit. Dhe Koleja duhet të pranonte që nëse Zoti ekzistonte vërtet, Bezu Fashi duhej të ishte në listën e të përzgjedhurve të tij. Kapiteni shkonte në meshë dhe kryente kungimin me një rregullsi të zellshme që shkonte përtej respektimit të zakonshëm të vajtjes në Kishë të dielën, që praktikohej nga agjentë të tjerë, për të mbajtur marrëdhënie të mira me komunitetin. Kur Papa kishte qenë për vizitë në Paris, disa vite më parë, Fashi kishte përdorur tërë

kishte qenë për vizitë në Paris, disa vite më parë, Fashi kishte përdorur tërë aftësinë e tij për të patur një audiencë. Një foto e Fashit me papën ishte varur tashmë në zyrën e tij. Agjentët, mes tyre e quanin "Demi papnor".

Kolesë i dukej e çuditshme që një nga deklarimet e rralla publike të Fashit vitet e fundit kishte qenë reagimi i tij i menjëhershëm pas lajmeve të skandaleve të pedofilisë në mjediset e kishës. "Ata priftërinj duhet të varen dy herë" kishte deklaruar Fashi. "Një për krimet e tyre kundër fëmijëve, dhe një tjetër sepse kanë përbaltur emrin e mirë të Kishës Katolike." Koleja kishte përshtypjen që arësyeja e dytë ishte ajo që shkaktonte zemërimin më të madh të eprorit të tij.

U kthye për të vëzhguar kompiuterin portabël e për t'u marrë me punën e tij të dytë atë natë: sistemi satelitor i lokalizimit. Imazhi në ekran i tregonte hartën e krahut Denon, një skemë dixhitale që u ishte dhënë nga sistemi i sigurisë së Luvrit. Duke ndjekur labirintin e korridoreve dhe të sallave, Koleja gjeti fare lehtë atë që kërkonte. Në zemër të Galerisë së Madhe tundej një dritë e vockël kuqalashe.

La marque.

Atë natë Fashi e mbante gjahun e tij me një zinxhir shumë të shkurtër dhe mirë bënte, pasi Robert Langdoni ishte treguar me të vërtetë një kockë shumë e fortë.

9

Për t'u siguruar që biseda e tij me Langdonin nuk do të ndërpritej, Bezu Fashi e kishte fikur celularin. Fatkeqësisht, megjithatë ishte një model mjaft i kushtueshëm, ku ishin trupëzuar edhe një radiotransmetuese dhe marrëse, që tani kundër urdhërave po përdoreshin nga njeri prej agjentëve të tij për të marrë kontakt me të.

"Kapiten?" Transmetimi ndërpritej si në një radio policie.

Fashi ckërmiti dhëmbët nga zemërimi. Nuk imagjinonte asgjë më të rëndësishme që të nxiste Kolenë të ndërpriste përgjimin e tij të fshehtë, veçanërisht në atë çast aq shumë kritik.

Ju kthye Langdonit me një shikim që kërkonte ndjesë. "Një çast, ju lutem." Mori nga rripi telefonin dhe shtypi butonin për transmetimin në radio. "Po?"

"Një agjent i Departamentit të Kriptologjisë sapo ka mbërritur."

Për një çast Fashi harroi zemërimin. "Një kriptolog?" Megjithë çastin e palumtur, gjasisht ishte një lajm i mirë. Pasi kishte gjetur shkrimin misterioz

në dysheme, Fashi kishte shkarkuar fotografitë e tërë skenës së krimit në kompiuterin e Departamentit të Kriptologjisë, me shpresën se dikush do t'i shpjegonte se çfarë kishte ndërmend të thoshte Sonieri. Nëse një deshifrues kishte ardhur, kjo kishte të ngjarë pasi ata kishin deshifruar mesazhin e Sonierit.

"Tani jam i zënë" transmetoi Fashi, dhe toni i zërit la të kuptohej se bashkëbiseduesi nuk duhej ta kishte shqetësuar. "Thuaji kriptologut të presë në studion e Sonierit. Do të flas me të, kur të kem mbaruar."

"Me një agjente. Është Nëvëja" saktësoi Koleja.

Shqetësimi i Fashit u rrit sa s'ka më. Sofi Nëvëja, një deshifruese pariziane që kishte studiuar kriptologji në Angli në Royal Holloway, ishte një nga gabimet më të mëdha të policisë së Parisit. Ishte ngjitur si mastiç tek Fashi dy vjet më parë, si pjesë e përpjekjes së ministrit për të patur sa më shumë gra në forcat e policisë. Por ekskursioni i ministrit në veprimin korrekt politikisht, mendonte Fashi, dobësonte departamentin. Grave, jo vetëm u mungonte energjia fizike e nevojshme për punën e policisë, por prania e tyre përbënte një humbje mendje të rrezikshme për burrat e shërbimit. Siç kishte pasur frikë Fashi, Sofi Nëvëja tregohej një turbulluese më e rrezikshme se të tjerat.

Tridhjetë e dy vjeç, kishte një vendosmëri që shkonte deri në kokëfortësi. Mbrojtja e saj plot pasion për metodologjitë e reja kriptologjike, i tërbonte kriptologët e vjetër francezë, eprorët e vet. Dhe ajo që shqetësonte më shumë Fashin, ishte fakti që në një zyrë mesoburrash një grua e re dhe tërheqëse si ajo mund t'u largonte mendjen nga puna.

Nga radioja, Koleja vazhdoi: "Agjentja Nëvë ngulmon se duhet të flasë me ju menjëherë, kapiten. Kërkova ta ndal, por ajo hyri në galeri."

Fashi bëri një hap prapa, mosbesues. "E papranueshme! Unë kisha thënë prerë që..."

Për një çast Robert Langdoni mendoi se Bezu Fashit i ra një infarkt. Kapiteni ishte në gjysmë të fjalës së vet, kur nofulla iu ndal beftas dhe sytë iu zgjeruan. Shikimi therës iu ngul mbi diçka prapa shpatullave të Langdonit. Para se studiuesi të kthehej, nga prapa tij u dëgjua zëri i një gruaje.

"Excusez-moi messieurs.

Langdoni u kthye dhe pa një grua të re që po afrohej. Po lëvizte drejt tyre përgjatë galerisë, me hapa të gjatë dhe të sigurt. Kishte veshur një golf të çelur, të gjatë deri thuajse në gju dhe corape të gjata të zeza, ishte mjaft tërheqëse dhe tregonte nja tridhjetë vjeç. Flokët e saj të dendur të kuq gështenje, me prerje të parregullt i binin supeve. Ndryshe nga biondet e zbehta që haste në

Harvard, ajo grua zotëronte një bukuri që tregonte një ndjenjë shëndeti dhe natyrshmërie dhe një dozë të fortë sigurie.

Për habinë e Langdonit, gruaja iu kthye atij dhe i shtriu dorën. "Zoti Langdon, jam agjentja Nëvë e Departamentit të Kriptologjisë në policinë gjyqësore." Toni ishte miqësor; fliste anglisht me një theks të lehtë francez. "Gëzohem që ju njoh."

Langdoni i shtrëngoi dorën dhe kryqëzoi shikimin me të sajin.

Kishte sy të gjelbër të errët, të gjallë dhe të qartë.

Fashi mbajti lehtësisht frymën, sikur të përgatitej që ta qortonte.

" Kapiten", i tha ajo duke ju drejtuar dhe dalë para, "më falni për ndërprerjen , por..."

"*Ce n'est pas le moment!* [10] shfryu Fashi.

"Kërkova t'ju telefonoj" vazhdoi Sofia në anglisht, si për respekt ndaj Langdonit. "Por telefoni juaj ishte i fikur".

"E kam patur një arësye të fortë për ta fikur" tha Fashi, duke shfryrë si një maçok. "Po flisja me zotin Langdon".

"Deshifrova kodin numerik" tha ajo, pa parashtesa të tjera.

Langdoni provoi një ndjenjë shqetësimi. "Keni deshifruar kodin?"

Fashi mbeti pa fjalë nga habia.

"Para se ta shpjegoj" tha Sofia, "kam një mesazh urgjent për zotin Langdon".

Fashi e pa me një lloj meraku. "Për zotin Langdon?"

Gruaja tundi kokën dhe u kthye me fytyrë nga studiuesi. "Duhet të lidheni me ambasadën amerikane, zoti Langdon. Kanë një mesazh për ju që vjen nga Shtetet e Bashkuara."

Langdoni e pa me habi; interesi i tij për kodin tashmë po përmbytej nga një valë shqetësimi. "Një mesazh nga Shtetet e Bashkuara?" Provoi të imagjinonte kush mund të ishte. Vetëm një numër i kufizuar njerëzisht e dinin që ai ishte në Paris.

Fashi krojti kokën. "Ambasada amerikane?" pyeti me një ton dyshues. "E si mund ta dinin që zoti Langdon ishte këtu?"

Sofia mblodhi supet. "Mesa duket, e kanë kërkuar në hotel dhe portieri u ka thënë atyre se ka dalë me një agjent të policisë gjyqësore."

Fashi kishte akoma dyshime. "Dhe ambasada ka telefonuar në departamentin e Kriptologjisë?"

"Jo, zotëri" u përgjigj Sofia me një zë të fortë. "Kur kërkova në centralin

[10] Ky nuk është momenti (fr.)

tonë për t'u futur në kontakt me ju, më referuan që kishte një mesazh për zotin Langdon dhe nëse do të arrija të lidhesha me të, më kanë kërkuar ta informoj".

Fashi dukej ca si i çoroditur; vajti të thoshte diçka, por Sofia po fliste tashmë me amerikanin.

"Zoti Langdon" i tha, duke nxjerrë nga xhepi një copë letër "ja numri i shërbimit të mesazheve të ambasadës tuaj. Kërkojnë të telefononi sa më shpejt të mundeni." I dha, fletën, me një seriozitet të madh. "Ndërsa po i shpjegoj kodin kapitenit Fash, ju duhet të telefononi."

Langdoni i hodhi një sy fletës. Kishte një numër telefoni të Parisit dhe një numër i brendshëm i tij. "Faleminderit" tha, i shqetësuar. "Ku ta gjej një telefon?"

Sofia vajti të nxirrte një celular nga xhepi i golfit, por Fashi e ndaloi. Kishte pamjen e Vezuvit gati të shpërthente. Pa i shkëputur sytë nga Sofia, mori celularin e vet dhe ia zgjati studiuesit. "Kjo linjë është e sigurt, zoti Langdon. Mund të përdorni këtë aparat."

Langdoni nuk arrinte të kuptonte, sepse Fashi ishte kaq i irrituar me gruan e re. Me merak, mori telefonin e kapitenit. Fashi u largua menjëherë disa hapa me Sofinë dhe po e qortonte me zë të ulët. Tashmë Langdoni provonte një antipati të vërtetë për kapitenin. U kthye nga ana tjetër dhe ndezi celularin. Hapi fletën që i kishte dhënë Sofia dhe bëri numrin.

Nga ana tjetër e lidhjes, telefoni filloi të tringëllinte.

Një zile... dy zile... tri zile...

Më në fund u lidh.

Langdoni priste të dëgjonte centralin e ambasadës, por iu përgjigj një sekretari. Për çudi, zëri i regjistruar ishte i njohur tashmë: ishte ai i Sofi Nëvësë:

"Bonjour, vous êtes bien chez Sophie Neveu" [11] thoshte zëri i regjistruar. *"Je suis absente pour le moment, mais..."* [12]

I çoroditur, Langdoni u kthye nga Sofia. "Më falni zonjusha Nëvë, por kam frikë se numri që më dhatë..."

"Jo, numri është ai i duhuri" e ndërpreu menjëherë Sofia, sikur ta dinte komentin "Ambasada ka një mesazheri automatike. Duhet të merrni numrin e brendshëm që të dëgjoni mesazhin."

Langdoni e kqyri, pa kuptuar asgjë. "Po..."

Janë tre numrat e shkruar në fletë."

Langdoni bëri të thonte diçka për gabimin e çuditshëm, por gruaja i hodhi një shikim që e urdhëronte: " Mos bëj pyetje.Bjeri atyre numrave".

[11] Mirëdita, ju jeni lidhur me Sofi Nëvënë (fr.)
[12] Unë nuk jam për momentin, por... (fr.)

Akoma i çoroditur, Langdoni mori numrin e shkruar në letër: 4-5-4.

Mesazhi i mëparshëm u ndërpre dhe një zë elektronik i tha në frëngjisht: "Sekretaria ka një mesazh të ri."

Siç dukej, 4-5-4, ishte kodi për të dëgjuar mesazhet e regjistruar të zonjushës Nëvë, kur ishte jashtë shtëpisë.

"Çfarë po bëj? Po dëgjoj mesazhet private të asaj gruaje?" Langdoni po dëgjonte vetëm fëshfëritjen e shiritit që po rrotullohej. Më në fund u ndal dhe filloi mesazhi. Dhe atëherë ishte zëri i Sofisë.

"Zoti Langdon" thoshte gruaja, me zë të ulët dhe me një ton të shqetësuar. "Mos reagoni në asnjë mënyrë ndaj këtij mesazhi. Dëgjojeni me qetësi. Në këtë çast ju jeni në rrezik, ndaj ndiqni me kujdes udhëzimet e mia."

10

Silasi ishte ulur në timonin e Audit të zi, që ja kishte siguruar Mjeshtri dhe shikonte nga dritarja kishën e madhe të Shën Sulpisit, të ndriçuar nga poshtë nga grupe të mëdhenj fenerësh. Dy kambanat ngriheshin si roje të forta përmbi trupin e gjatë të ndërtesës. Në secilën anë, një rresht i errët i harqesh të mprehtë të shkallëzuar shtrihej si brinjët e një kafshe të këndshme.

"Paganët kanë përdorur një shtëpi të Zotit për të fshehur çelësin e tyre të kthesës". Edhe në këtë rast, vëllazëria kishte konfirmuar famën e saj legjendare të një sekti të përkushtuar ndaj tinëzisë dhe mashtrimit. Silas ishte në ankth që të gjentë gurin dhe t'ia jepte atë Mjeshtrit, në mënyrë që Kisha të mund të rimerrte atë që ajo vëllazëri ja kishte zhvatur besimtarëve shumë kohë më parë.

"Kjo do t'i japë edhe më pushtet Opus Deit."

Pasi parkoi Audin në sheshin e shkretuar Shën Sulpis, Silas rregulloi ngadalë frymëmarrjen dhe u përpoq që të ndriçonte mendjen në pritje të detyrës që e priste. Kurrizi i dhimbte akoma për shkak të sakrificës trupore që i kishte bërë vetes pak më parë, por dhimbja nuk kishte rëndësi, përkundër vuajtjeve të tij pësuara kohë më parë se Opus Dei ta shpëtonte.

E megjithatë kujtimet e asaj periudhe vijonin që të helmonin shpirtin e tij.

"Liroje shpirtin tënd" Silasi ju imponua vetes. "Fali ata që të kanë fyer".

Duke ngritur sytë në kullat e gurta të Shën Sulpisit, ju desh të luftonte kundër një vale vërshimi të gjakut që e njihte mirë, forca që shpesh i thërriste në mendje kohën e shkuar dhe e mbyllte përsëri në burgun që në rini ishte bota e tij. Kujtimet e purgatorit lulëzuan, si çdo herë në formën e një stuhie që

godiste shqisat e tij: era e lakrave të prishura, era e vdekjes, e urinës, e fççeve. Britmat e dëshpërimit që humbisnin në krakërimën e erës së Pirenejve, dhe lemza e njerëzve të harruar nga të gjithë.

"Andorra" mendoi dhe shtrëngoi grushtat.

Në mënyrë të pabesueshme, ai kishte shpëtuar në atë tokë të gërryer dhe të mallkuar midis Spanjës dhe Francës, ndërsa dridhej në qelinë e vet dhe kërkonte vetëm të vdiste.

Edhe pse erdhi çasti, nuk e kuptoi.

"Drita ia behu shumë kohë pas bubullimës."

Nuk quhej Silas atëherë, edhe pse nuk kujtonte emrin që i kishin vendosur prindërit. Ia kishte mbathur nga shtëpia, kur ishte vetëm 7 vjeç. Babai pijanik i madh, një punëtor i ndyrë porti, i tërbuar nga lindja e një fëmije çubardh, rrihte rregullisht të shoqen duke e akuzuar për cenin e fëmijës dhe fajësuar për atë që përbënte sipas tij një turp.

Kur fëmija kërkonte ta mbronte rrihej edhe ai.

Një natë kishte ndodhur një sherr i tmerrshëm dhe gruaja nuk u çua më. Fëmija kishte mbetur për një kohë të gjatë përbri trupit pa jetë të s'ëmës dhe kishte provuar një ndjenjë të parezistueshme faji, pasi nuk kishte mundur të pengonte që kjo të ndodhte.

"Është faji im!"

Sikur djalli t'ia kishte pushtuar trupin, fëmija kishte shkuar në guzhinë dhe kishte rrëmbyer një thikë të madhe. Si nën hipnozë, kishte arritur deri në dhomën e gjumit ku babai i dehur po flinte. Pa folur asnjë fjalë, ia kishte ngulur në kurriz. Babai kishte klithur nga dhimbja dhe kishte kërkuar të largohej, por fëmija kishte vazhduar ta godiste derisa në shtëpi ishte rikthyer heshtja.

I vogli ia kishte mbathur nga shtëpia, por i kishte gjetur gjithaq armiqësore edhe rrugët e Marsejës. Pamja e tij e ndryshme e kishte bërë të pahonepsur nga bredhacakët e tjerë të rinj dhe kishte qenë i detyruar të jetonte vetëm në kantinën e një fabrike të braktisur duke ngrënë fruta që arrinte t'i vidhte dhe peshk të gjallë nga porti. Shokët e tij të vetëm ishin gazetat e shqyera që gjente në mes të mbeturinave dhe me të cilat kishte arritur të mësonte të lexonte.

Me kohë ishte bërë gjithnjë e më i fortë. Kur mbushi dymbëdhjetë vjeç, një vagabond tjetër, që ishte dy herë më i madh e kishte tallur para të gjithëve dhe ishte përpjekur t'i vidhte ushqimin. Ai e kishte rrahur për vdekje. Kur rojet ja arritën t'i shkëpusnin nga duart, mbërriti ultimatumi: o ikë nga Marseja, ose do të të fusim në shkollën e edukimit.

Djali ishte larguar përgjatë bregut të detit me qëllim që të shkonte deri në

Tulon. Me kohë, vështrimet përbuzëse të atyre që e hasnin ishin bërë shikime frike. Djali ishte bërë një djalosh jashtëzakonisht i gjatë dhe i fortë. Kur njerëzit i kalonin afër, dëgjonte që murmurisnin: "një fantazmë". E thonin duke pulitur sytë nga frika që u krijonte në të shikuar lëkura e tij e bardhë. "Një fantazmë me sytë e një djalli!"

Dhe ai ndjehej vërtet si një fantazmë. Një qenie e tejdukshme, që fluturonte nga një port në tjetrin.

Njerëzit që shikonte në drejtimin e tij nuk guxonin t'i hidhnin sytë.

Tetëmbëdhjetë vjeç, në një port, ndërsa po kërkonte të vidhte një kuti me proshutë nga një anije e ngarkuar, u zbulua nga dy marinarë. Dy njerëzit që kishin filluar ta godisnin qelbeshin era birrë, tamam si babai i vet një kohë. Kujtimet e bollshme të frikës dhe të urrejtjes iu shfaqën para syve si një përbindësh që kërcen nga thellësitë e detit. Me duart e zhveshura, djaloshi ia kishte këputur qafën njerit dhe vetëm mbërritja e policisë i kurseu të njëjtin fat marinarit të dytë.

Dy muaj më vonë, në vargonj mbërriti në burgun e Andorrës.

"Je i bardhë si një fantazmë" e tallnin shokët, kur rojet e futën brenda lakuriq dhe të bërë akull. " Shih hijen! Ndoshta fantazma mund t'ia dilte mbanë t'ia mbathte nga muret!"

Në dymbëdhjetë vjet burg, lëkura dhe shpirti i tij ishin tharë aq shumë, sa e kishin bindur se ai ishte bërë i tejdukshëm.

" Jam një fantazëm."

"Jam pa peshë."

" Yo *soy un espectro ... pálido como un fantasma... caminando este mundo a solas.*" [13]

Një natë, fantazma ishte zgjuar nga ulëritjet e të burgosurve të tjerë. Nuk kuptonte se ç'forcë e padukshme tundte dyshemenë ku flinte, as dhe se cila dorë e fuqishme bënte që të dridhej fundi i qelisë së gurtë. Sapo brofi në këmbë, një gur i madh ra tamam në vëndin, ku kishte fjetur vetëm një çast më parë. Duke vrejtur lart për të kuptuar se nga vinte ai gur, pa një vrimë në murin që po dridhej akoma dhe nga vrima, një pamje që nuk e kishte parë prej dhjetë vjetësh. Hëna.

Ndërsa toka vazhdonte të dridhej, fantazma kishte hyrë në vrimë dhe ishte gjendur përpara një hapësire të madhe e të hapur. Një çast më vonë vrapoi gjatë anës së malit, për t'u strehuar në pyll. Kishte bredhur për gjatë gjithë natës, gjithnjë në të tatëpjetë, me gjithë urinë dhe lodhjen.

[13] Unë jam një hije e zbehtë si një fantazmë. (spa.)

Thuajse i papërgjegjshëm për veprimet e veta, në agim ishte gjendur në një lirishtë, ku hekurudha kalonte në mes të pyllit. Kishte ndjekur shinat duke lëvizur si në një ëndërr. Kur pa një vagon mallrash të hapur, hypi në të për t'u strehuar. Sapo u zgjua, treni ishte në lëvizje. "Sa kohë kam? Sa rrugë kam bërë?" Ndiente një këputje në stomak. "Po vdes?" Kishte rënë në gjumë. Ishte zgjuar nga dikush që thërriste, e rrihte dhe e kishte flakur poshtë nga vagoni. I përgjakur kishte arritur në një fshat të vogël dhe kishte kërkuar më kot dicka për të ngrënë. Më në fund, fare pafuqi për të bërë akoma një hap të vetëm, ishte plandosur në trotuar dhe kishte humbur ndjenjat.

Drita ishte kthyer ngadalë dhe fantazma kishte pyetur veten se prej sa ditësh kishte vdekur. "Një ditë? Tri ditë?" Nuk e dinte. Shtrati i tij ishte i butë si një re dhe ajri përreth kishte aromën e ëmbël të një qiriri. Jezui ishte mbi të dhe po e shihte. "Jam këtu unë" i kishte thënë Jezusi. " Guri është rrotulluar tutje dhe ti ke rilindur".

Kishte rënë në gjumë dhe e kishin zgjuar përsëri. Kishte kokën pak të turbulluar. Nuk kishte besuar kurrë në parajsë, por tashmë ishte Zoti që e ruante. Fantazma kishte parë ushqim afër shtratit dhe e kishte ngrënë me bindjen se mishi do të kthehej dhe do të zinte vend përsëri në eshtrat e tij. Kishte fjetur përsëri. Kur u rizgjua, Jezusi i buzëqeshte dhe i thonte: "Shpëtove, biri im. Bekuar qofshin ata që ndjekin hapat e mia".

Kishte rënë përsëri në gjumë.

Për të zgjuar fantazmën këtë herë kishte qëlluar një klithmë dhimbjeje. Trupi i tij kishte kërcyer nga shtrati dhe ishte drejtuar nga vendi prej ku vinin klithjet, në fund të korridorit. Ishte gjendur në kuzhinë, ku një njeri i madh po rrihte një fare hollaku. Instinktivisht, fantazma kishte përfshirë atë të madhin dhe e kishte përplasur në mur. Burri ia kishte mbathur, duke i lënë vetëm fantazmën dhe burrin e ri të veshur si prift. Fetari kishte një thyerje të rëndë në hundë. Fantazma e kishte ngritur në këmbë dhe e kishte ulur në karrike.

"Faleminderit, miku im" kishte thënë shërbyesi i Zotit, duke folur në një frëngjishte jo shumë të sigurt. "Monedhat e lëmoshave janë një magnet për hajdutët. Ti flisje frëngjisht në gjumë. Flet edhe spanjisht?"

Fantazma kishte tundur kokën.

"Si të quajnë?" kishte vijuar në atë frëngjishten e tij të pasigurt.

Fantazma nuk kujtonte emrin që i kishin dhënë prindërit. Fjalët e vetme që kujtonte ishin sharjet e rojeve të burgut.

Prifti kishte buzëqeshur. "*No hay problema.*[14]. Unë jam Manuel Aringarosa.

[14] Nuk ka problem. (spa.)

Jam një prift i ardhur nga Madridi. Më dërguan këtu për të ndërtuar një kishë për llogari të Obra de Dios." [15]

"Ku jam?" Zëri i tij kishte një timbër shpellar.

" Në Oviedo. Në Veri të Spanjës."

"Si kam mbërritur këtu?"

"Dikush të solli deri tek pragu im. Ishe i sëmurë dhe të dhashë të haje. Je këtu prej disa ditësh."

Fantazma kishte vëzhguar shpëtimtarin e tij të ri. Kishin kaluar shumë vite që nga koha kur një njeri kishte qenë i sjellshëm me të. "Faleminderit, atë."

Prifti kishte prekur buzën e përgjakur. "Jam unë që duhet të falënderoj, miku im."

Kur fantazma ishte zgjuar të nesërmen në mëngjez, bota i ishte dukur më e ndriçuar. Në mur, mbi shtrat kishte parë kryqin. Edhe pse kishte rreshtur së foluri, prania e tij i jepte një ndjenjë paqeje. Kur ishte ngritur nga shtrati, kishte vënë re me habi një copë gazete mbi tavolinë. Artikulli i një jave më parë ishte në frëngjisht. Kur kishte lexuar historinë, ishte pushtuar nga paniku. Fliste për një tërmet në male që kishte shkatërruar një burg dhe kishte nxjerrë në arrati shumë të burgosur të rrezikshëm.

Zemra kishte shtuar rrahjet. "Prifti e ditka kush jam unë!" Emocioni që kishte provuar atëherë ishte diçka e re për të. Turp. Ndjenjë faji. Dhe ishte shoqëruar me frikën se mund të kapej. Ishte ngritur beftas. "Ku mund të arratisem?"

"Aktet e Apostujve" kishte thënë dikush nga dera.

Fantazma ishte kthyer, tërë frikë.

Prifti i ri i kishte buzëqeshur. Kishte në hundë një fashë të madhe dhe mbante në dorë një Bibël të vjetër. "Gjeta për ty një në frëngjisht. Kam nënvizuar edhe kapitullin."

I mëdyshur, fantazma kishte marrë Biblën dhe kishte parë pikën e treguar nga prifti.

"Aktet, 16."

Vargjet flisnin për një të burgosur që quhej Silas që dergjej lakuriq dhe plot dhimbje nga rrahjet në qelinë e vet, ndërsa këndonte himne për Zotin. Kur mbërriti tek vargu 26, fantazma mbeti me gojë të hapur nga çudia.

"...Papritmas ia behu një tërmet aq i fortë, sa u tundën themelet e burgut; menjëherë të gjitha dyert u hapën."

Pa ngultaz priftin.

[15] Vepra e Zotit. (spa.)

Ky i kishte buzëqeshur gjithë ngrohtësi.

"Tash e tutje, miku im, nëse nuk ke emër tjetër, do të të thërras Silas."

Fantazma i lëshoi një shenjë miratimi. "Silas." Ishte kthyer në botën e mishit. "Më quajnë Silas."

"Është ora e të ngrënit" kishte thënë prifti. "Do të kesh nevojë për të gjithë energjitë e tua, nëse do të duash të më ndihmosh të ndërtojmë këtë kishë."

Gjashtëmijë metra mbi Mesdhe, fluturimi 1618 i Alitalias turfullonte nga turbullimet e ajrit duke krijuar një lloj nervozizmi tek udhëtarët. Ipeshkvi Aringarosa e kuptoi këtë. Mendonte për të ardhmen e Opus Deit, tërë ankth të dinte në ç'pikë kishte mbërritur plani në Paris, dhe i qante hallin vetes, që nuk mund të fliste me Silasin. I ishte ndaluar. Mjeshtri ia kishte vënë si kusht.

"Është për sigurinë tuaj" i kishte thënë Mjeshtri, duke folur anglisht me një theks të fortë frëngjisht. "Njoh aq sa duhet komunikimet elektronike, për të ditur se mund të përgjohen. Pasojat do të ishin shkatërrimtare për ju."

Aringarosa e dinte se Mjeshtri kishte të drejtë. Ai njeri jepte përshtypjen e të qenit një njeri jashtëzakonisht i kujdesshëm. Nuk i kishte thënë asnjëherë Aringarosës se kush ishte, por kishte qenë gjithë herët i besueshëm: mund të kishe besim tek urdhërat e tij. Në fund të fundit ia kishte dalë mbanë të siguronte informacione mjaft sekrete. "Emri i katër anëtarëve më të lartë të vëllazërisë!" Ishte njëri nga rezultatet që e kishin bindur ipeshkvin për aftësitë e Mjeshtrit, për të arritur rezultatin e shkëlqyer që kishte premtuar.

"Ipeshkv" i kishte thënë Mjeshtri "kam kryer të gjitha përgatitjet. Që plani im të ketë sukses, ju duhet të urdhëroni Silasin që të më bindet *vetëm* mua për disa ditë. Ju të dy nuk duhet të flisni. Unë do të komunikoj me ju në kanale të sigurta."

"Do ta trajtoni me respekt?"

"Një njeri i besimit meriton respektin maksimal."

"Shkëlqyeshëm. Po. Unë dhe Silasi nuk do të flasim derisa gjithçka do të ketë përfunduar."

"E bëj për të mbrojtur identitetin tuaj, atë të Silasit dhe investimin tim."

"Investimin tuaj?'

"Ipeshkv, nëse ankthi juaj, për të qënë vazhdimisht i informuar do të bënte, të përfundonit në burg, nuk do të ishit në gjendje të paguanit faturën time."

Ipeshkvi kishte buzëqeshur. "Kini të drejtë. Dëshirat tona janë në mirëkuptim të plotë. Zoti qoftë me ju."

"Njëzet milionë euro" mendoi tashmë ipeshkvi, duke parë pa kujdes nga

dritarja. "Një shifër e pranueshme për një sekret aq të rrezikshëm."

Ai mendim përforcoi sigurinë e tij: Mjeshtri dhe Silasi nuk do ta zhgënjenin. Paraja dhe besimi ishin dy motivacionet më të forta.

11

"Une plaisanterie numerique?" Bezu Fashi ishte nxirë dhe shikonte Sofinë me mosbesim. "Një shaka numerike."Gjykimi juaj profesional mbi kodin e Sonierit është se bëhet fjalë për një lloj tallje matematike?"

Fashi nuk arrinte ta kuptonte paturpësinë e asaj gruaje. Jo vetëm e kishte ndërprerë pa leje, por tani kërkonte ta bindëte që Sonieri në çastet e fundit të jetës, kishte menduar të linte një shaka në formë matematike?

"Ky kod," shpjegoi Sofia, me shpejtësi, "është i një thjeshtësie thuajse absurde. Zhak Sonieri duhet të ketë menduar se do ta zgjidhnim menjëherë." Mori nga xhepi një fletë dhe ia dëfteu Fashit. "Ja deshifrimi."

Fashi pa fletën.

1-1-2-3-5-8-13-21

"Gjithçka këtu?" përsëriti me tërbim burri. "Vetëm i ka vendosur në rendin rritës numrat!"

Sofia kishte paturpësinë që t'i jepte edhe një buzëqeshje të kënaqur. "Tamam!"

Fashi uli tonin e zërit. Tashmë ishte vetëm një llomotitje grykore. "Agjentja Nëvë, nuk di se ku djallin doni të arrini me këtë, por ju sugjeroj ta bëni shpejt." I hodhi një shikim Langdonit, akoma të interesuar të dëgjonte me vëmendje mesazhin e regjistruar pranë ambasadës amerikane. Nga shprehja e studiuesit, që ishte i zbehtë si meit, Fashi pati përshtypjen se lajmet ishin vërtet të këqia.

"Kapiten" vazhdonte Sofia, me një ton antipatik sfide, "seria e numrave që ju dhashë, është një nga progresionet matematike më të rëndësishme të historisë."

Fashi nuk e kishte ditur kurrë që ekzistonin seri matematike që të mund të quheshin të famshme dhe as nuk i pëlqente toni superior i Sofisë.

"Është seria e Fibonaçit" shpjegoi gruaja, duke i treguar fletën. "Një progresion, në të cilin çdo term është i barabartë me shumën e dy termave paraardhës."

Fashi studioi numrat. Secili prej numrave ishte vërtet shuma e dy numrave

paraardhës. Megjithatë nuk arrinte të kuptonte se ç' lidhje kishin me vdekjen e Sonierit.

"Matematikani Leonard Fibonaçi ka përpunuar këtë seri numrash në shekullin e trembëdhjetë. Është e natyrshme se nuk është një koinçidencë, nëse të *gjithë* numrat e shkruar nga Sonieri në dysheme i përkasin kësaj serie të famshme."

Fashi pa ngultaz për disa çaste gruan e re. "Mirë, por nëse nuk ka koinçidencë, a mund të më shpjegoni se pse Zhak Sonieri e ka shkruar? Ç'donte të thoshte? Cila është domethënia?"

Sofia shtrëngoi supet. "Absolutisht asnjë. Pikërisht kjo është e rëndësishme. Është një lojë e thjeshtë kriptografike. Njëlloj si të marrësh fjalët e një poezie të famshme dhe t'i ndërrosh radhën fjalëve rastësisht për të kuptuar, nëse dikush merr vesh se ç' kanë ato të përbashkët."

Fashi eci një hap përpara, kërcënueshëm derisa u gjend pak centimetra larg Sofisë. "Shpresoj sinqerisht se ju do të keni një shpjegim më të mirë."

Gruaja i ktheu një shikim po aq të rreptë. "Kapiten, duke parë rëndësinë e këtij hetimi sonte, mendoja se ju interesonte të dinit që ndoshta Zhak Sonieri do të donte t'ua hidhte atyre që do ta hetonin. Përkundrazi, mesa duket, kjo gjë nuk ju intereson. Do të informoj drejtorin e Departamentit të Kriptologjisë, që ju nuk keni nevojë për ne."

Pasi tha këto fjalë ktheu takat nga kishte thembrat dhe iku.

I habitur Fashi e pa të zhdukej në errësirë. "Është e çmendur?"

Sofi Nëvëja sapo i kishte ofruar një shembull *suicide profesionnel.*[16]

U kthye të shikonte Langdonin që ishte akoma në telefon dhe dëgjonte me vëmendje, me një pamje shqetësimi që po i rritej.

"Ambasada amerikane". Bezu Fashi ishte një njeri që urrente shumë gjëra, por asnjëra nuk e zemëronte më shumë se sa ajo ambasadë.

Fashi dhe ambasadori përplaseshin rregullisht për çështjet shtetërore të përbashkëta për dy vendet, sidomos përsa i takonte arrestimit të shtetasve amerikanë vizitorë të Parisit. Pothuajse çdo ditë, departamenti i tij ndalonte studentë amerikanë, për mbajtje drogash, njerëz biznesi për tregëti seksuale me prostituta të mitura, turistë amerikanë për vjedhje dyqanesh me mashtrim të shitësit dhe dëmtime. Në bazë të ligjit, ambasada amerikane mund të ndërhynte dhe të ekstradonte shtetasit amerikanë fajtorë, duke i çuar në SHBA, ku zakonisht ndëshkimi i tyre ishte një përkëdhelje duarsh.

Dhe ambasada e përdorte shpesh atë ligj.

"Tredhja e policisë gjyqësore," e quante Fashi. "Paris Match" kishte botuar

[16] vetëvrasje profesionale (fr.)

kohët e fundit një karikaturë në të cilin Fashi ishte përfyturuar si një qen policie: kërkonte të kafshonte një kriminel amerikan, por nuk arrinte, pasi ishte lidhur me zinxhirë tek dera e ambasadës së SHBA-së.

" Po jo sonte" mendoi Fashi. "Ky është një rast shumë i rëndësishëm."

Kur Langdoni mbylli telefonin, iu duk se do të humbte ndjenjat.

"Gjithçka në rregull?" e pyeti kapiteni.

Langdoni tundi kokën fare dobët.

"Lajme të këqia nga shtëpia" mendoi Fashi. Duke rimarrë celularin, vuri re se studiuesi i kishte duart të djersitura.

" Një aksident" belbëzoi Langdoni, duke e fiksuar me një shprehje të çuditshme kapitenin.

"Një mik" - bëri një ndërprerje për një çast. - "Nesër në mëngjes duhet të marr fluturimin e parë."

Fashi nuk kishte dyshim se tronditja e studiuesit ishte i natyrshme, por iu duk se dalloi edhe një emocion tjetër, sikur një frikë e largët t´i ishte shfaqur papritmas në mendjen e tij. "Më vjen keq", i tha duke e vërejtur. "Doni të uleni?" i bëri me shenjë nga disa stola për vizitorët.

Langdoni bëri një shenjë të paqartë miratimi dhe hapa drejt tyre. Pastaj u ndal me një pamje të çoroditur. "Në të vërtetë, unë kam nevojë për një tualet".

Fashi u ngërdhesh me idenë e humbjes së kohës. "Tualeti... Sigurisht, e ndërpresim për ca minuta." Tregoi drejtimin nga kishin ardhur. "Tualetet janë afër zyrës së kuratorit."

Langdoni tregoi drejtimin e kundërt, ku mbaronte Galeria e Madhe. "Më duket se ka tualete më afër, në atë anë".

Langdoni kishte të drejtë. Ato gjendeshin në dy të tretën e gjatësisë së galerisë dhe në fund ishin vërtet tualetet. "A doni t´iu shoqëroj?"

Langdoni tundi kokën dhe eci. "Nuk është e nevojshme. Do të doja të rrija pak kohë vetëm."

Fashit nuk i pëlqente që Langdoni të ecte përqark galerisë i vetëm, por e dinte se dalja e vetme ishte ajo pranë zyrës së Sonierit, gryka nga kishin hyrë. Edhe pse rregulloret franceze kundër zjarrit, kërkonin që një sallë aq e madhe të kishte shumë dalje emergjencash, shkallët ishin bllokuar automatikisht, kur Sonieri kishte vënë në veprim sistemin e sigurimit. Sistemi ishte çaktivizuar tani dhe shkallët ishin të kalueshme, por hapja e dyerve të jashtme kishte provokuar sirenën e alarmit dhe dyert e katit përdhes ishin zënë nga policët. Langdoni nuk mund të dilte pa e kuptuar Fashi.

"Duhet të kthehem për një minutë në zyrën e Sonierit" tha kapiteni. "Më gjeni atje, zoti Langdon. Duhet të bisedojmë akoma dhe disa hollësi."

Langdoni bëri një shenjë pohuese, ndërsa zhdukej në errësirë.

Me kacabunj të kërcyer, Fashi u dha në kahun e kundërt. Ku mbërriti tek qepeni, rrëshqiti nën të, përshkoi pjesën e mbetur të korridorit dhe hyri në zyrën e Sonierit. "Kush i ka dhënë leje Sofi Nëvësë që të hyjë në ndërtesë?" briti.

Iu përgjigj Koleja. "U tha rojeve se kishte deshifruar kodin."

Fashi pa përqark. "A iku prej këtej?"

"Nuk ishte me ju?"

"Jo, iku." Fashi hodhi një sy në drejtim të korridorit. Mesa dukej Sofia ishte ndalur të shkëmbente ca fjalë me kolegët.

Për një çast Fashi mendoi mos vallë ishte çasti që t'u telefononte rojeve të hyrjes e t'u thoshte atyre që të ndalonin Sofi Nëvënë dhe ta sillnin tek ai, para se të linte ndërtesën, pastaj reflektoi dhe kuptoi që po e këshillonte vetëm krenaria e vet, dëshira që të thoshte fjalën e fundit. Atë natë kishte humbur shumë kohë, madje.

"Me agjenten Nëvë do të merrem më vonë." tha. Që tani po shijonte kënaqësinë e përzënjes së saj nga puna.

Largoi nga mendja idenë e Sofi Nëvësë dhe për një çast u përqëndrua tek kalorësi në miniaturë në skrivaninë e Sonierit. Pastaj u kthye të merrej me Kolenë. "E sheh?"

Togeri bëri një shenjë poje dhe i dëfteu Fashit ekranin e kompiuterit. Pika e kuqe ishte mrekullisht e dukshme në hartën e katit të tyre; ndizej rregullisht në një dhomë që tregohej si TUALETET PUBLIKE.

"Shkëlqyeshëm", komentoi Fashi, duke ndezur një cigare dhe duke u larguar. "Duhet të bëj një telefonatë. Sigurohu që Langdoni nuk ikën në ndonjë vend tjetër."

12

Robert Langdoni ndjente t'i merreshin mend, ndërsa po drejtohej drejt skajit të Galerisë së Madhe. Përsëriste me mend mesazhin telefonik të Sofisë. Deri në fund të korridorit, një shigjetë e ndriçuar me simbolin ndërkombëtar të tualeteve i lejoi që të kapërcente një labirint tabelash, në të cilin ishin ekspozuar vizatime italiane, që shërbenin sidomos që të mos shihej tualeti që prej galerisë.

Mbërriti tek tualeti për burra, hyri dhe ndezi dritën.

Dhoma ishte bosh.

Iu afrua lavamanit. Hodhi pak ujë të ftohtë fytyrës dhe kërkoi të zgjohej plotësisht. Dhoma ishte e ndriçuar me drita të forta fluoreshente dhe mbante erë amoniak. Kur po fshinte fytyrën, dera u hap duke kuitur. Langdoni u kthye.

Sofi Nëvëja hyri dhe e shikoi me një pamje të alarmuar. "Falë Zotit ja dolët të vinit. Nuk kemi shumë kohë."

Langdoni e pa me habi kriptologen e policisë gjyqësore, Sofi Nëvë. Vetëm disa minuta më parë, duke dëgjuar mesazhin e saj telefonik, kishte menduar se gruaja ishte e çmendur. E megjithatë sa më shumë e dëgjonte, aq më shumë bindej në sinqeritetin e saj. "Mos reagoni në asnjë mënyrë ndaj këtij mesazhi. Dëgjoni me qetësi. Në këtë çast ju jeni në rrezik. Ndiqni udhëzimet e mia me vëmendje." Me gjithë dyshimet, Langdoni kishte vendosur të ndiqte sugjerimet e Sofisë. I kishte thënë Fashit që mesazhi lidhej me aksidentin e një miku. Pastaj i kishte kërkuar të përdorte tualetin në fund të galerisë.

Sofia ishte tashmë përpara tij, me frymëmarrje të vështirësuar, pasi kishte bërë goxha rrugë nëpër galeri. Nën dritën e fortë të neonit, Langdoni vuri re me habi se, me gjithë pamjen vullnetfortë, kishte linja delikate. Vetëm vështrimi ishte prerës, një kontrast që i sillte ndërmend ca portrete të Renuarit, të hijëzuar, por të qartë, me një pafytyrësi që ia dilte mbanë që të fshihte gjithë misterin e saj.

"Do të doja t´ju njoftoja zoti Langdon", filloi Sofia, me dihatje, "që ju jeni *sous surveillance cachée.*" Ndërsa fliste, anglishtja e saj me theks të fortë francez, jehonte në mure dhe zëri i saj merrte një ton shpelle.

"Po...përse?" pyeti studiuesi. Gruaja ia kishte thënë në mesazh, por ai donte ta dëgjonte nga buzët e saj. "Sepse, i dyshuari kryesor, në këtë vrasje, jeni ju."

Langdoni ishte përgatitur për këto fjalë, por vazhdonin t´i dukeshin qesharake. Sipas Sofisë, nuk ishte thirrur në Luvër si ekspert simbolesh, por si i dyshuar dhe tashmë i ishte nënshtruar kundër vullnetit një mënyre pyetjeje mjaft të preferuar nga policia e Parisit, përgjimit të fshehtë, një mashtrim i mençur, me të cilin policia thërriste një të dyshuar në skenën e krimit dhe e pyeste me shpresën se më në fund ai do të nervozohej dhe do të inkriminonte veten.

"Kontrolloni në xhepin e majtë të xhaketës suaj" vijoi Sofia. "Do të merrni vesh që jeni në ruajtje".

Langdoni ndjeu që t´i shtohej shqetësimi. "Të kontrolloj në xhepin tim?" Dukej një truk iluzionisti.

" Kontrolloni."

Pa kuptuar mirë, Langdoni futi dorën në xhep, një xhep që nuk e përdorte kurrë. Provoi të kontrollonte, por nuk gjeti gjë. "Ç'djallin duhet të gjej?" Po pyeste veten, nëse Sofia nuk ishte e çmendur. Pastaj gishtat e tij cekën një diçka të papritur. Një objekt të vogël dhe të fortë. E mori mes gishtash dhe e pa ngultas me habi. ishte një disk metalik, i madh si një pullë, ose si një bateri për orët e dorës. Nuk kishte parë kurrë, një objekt të tillë. "Ç`djallin....?"

"Një lokalizues GPS" shpjegoi Sofia. " Transmeton vazhdimisht pozicionin tuaj në një satelit të Global Positioning System dhe policia gjyqësore arrin ta ndjekë në kompiuterin e saj. E përdorim për të kontrolluar pozicionin e njerëzve. Është aq i saktë saqë mund të gabojë vetëm një gjysmë metri në çdo pikë të globit. Ju kanë vënë një lloj zinxhiri hunde elektronik. Agjenti që erdhi t'ju merrte në hotel ua ka futur në xhep para se të linit dhomën."

Langdoni kujtoi dhomën e hotelit. Kishte bërë dushin shpejt e shpejt, ishte veshur dhe ndërsa dilnin, togeri e kishte ndihmuar të vishte xhaketën. "Jashtë bën ftohtë, zoti Langdon," i kishte thënë. "Pranvera në Paris është e ndryshme nga ajo që përshkuajnë këngët tuaja gazmore." Langdoni e kishte falënderuar dhe kishte veshur xhaketën.

Sofia po e shihte me vëmendje. "Nuk iu thashë për lokalizuesin, pasi nuk doja, të kontrollonit xhepat në sy të Fashit. Nuk duhet ta dijë që ju e keni gjetur."

Langdoni nuk dinte ç'të përgjigjej.

"Ju kanë vendosur në xhep një lokalizues, pasi kishin frikë se ju mund të iknit." Pushoi një çast. "Madje, *shpresonin* që ju të iknit. Do të ishte një e dhënë më shumë."

"Po pse duhet t'ia mbath?" thirri Langdoni. "Unë jam i pafajshëm."

" Fashi është i bindur për të kundërtën."

Me tërbim Langdon shkoi tek koshi për të flakur lokalizuesin.

"Jo!" thirri Sofia, duke i bllokuar dorën. "Lereni në xhep. Nëse do ta hidhni sinjali, do të heshtë dhe do ta kuptojnë që ju e keni gjetur. Motivi i vetëm pse Fashi ju la ishte që të mund të kontrollonte pozicionin tuaj. Nëse do ta imagjinonte se ju keni zbuluar qëllimet e tij..." Nuk mbaroi fjalën. Mori objektin nga duart e Langdonit dhe e hodhi në xhepin e tij. "Lokalizuesi le të mbetet me ju. Të paktën për momentin."

Langdoni ndjehej i humbur. "Po si mund të mendojë se unë e kam vrarë Zhak Sonierin?"

"Ka disa arësye të mira për të dyshuar për ju" u përgjigj Sofia, duke kruar ballin. "Ka një të dhënë që ju nuk e njihni. Fashi ua ka mbajtur të fshehtë me mjaft kujdes."

Langdoni mbeti me gojë hapur.

"A ju kujtohen tre rreshtat e tekstit që Sonieri kishte shkruar mbi dysheme?"

Langdoni pohoi. Numrat dhe fjalët ishin gdhendur tashmë në mendjen e tij.

Sofia uli zërin. Për fat të keq, ajo që ju keni parë, nuk ka qenë mesazhi i plotë. Kishte dhe një rresht të katërt. Fashi e kishte fotografuar, pastaj e kishte fshirë, para se ju të mbërrinit."

Langdoni e dinte që boja e atyre penave me filigran mund të fshihej lehtësisht, por nuk kuptonte se pse Fashi kishte shkatërruar një provë.

"Fashi nuk donte që ju të lexonit rreshtin e fundit të mesazhit." Sofia bëri një pauzë. "Të paktën, para se të mbaronte me ju."

Sofia mori nga xhepi një fletë të përthyer dhe e hapi. Ishte fotografia, e riprodhuar nëpërmjet printerit të një kompiuteri. "Fashi ka dërguar në kompiuterin e Departamentit të Kriptologjisë, pamje nga skena e krimit, me shpresën që ne do të arrinim të deshifronim mesazhin e lënë nga Sonieri. Kjo është fotoja e mesazhit të plotë." Ja shtriu letrën Langdonit.

I çuditur studiuesi vëzhgoi pamjen. Shquhej mesazhi i lënë në dysheme. Rreshti i fundit e goditi si një grusht në stomak:

13-3-2-21-1-1-8-5
O, Draconian devil!
Oh lame saint!
P.S. Gjej Robert Langdonin

13

Për disa sekonda, Langdoni vëzhgoi me habi shënimin e fundit të Sonierit. "Gjej Robert Langdonin". Kishte përshtypjen se toka i dridhej nën këmbë. "Sonieri ka lënë një shënim me emrin tim?" Nuk arrinte të imagjinonte arësyen.

"Tashmë e kuptoni" i tha me ngut Sofia, "sepse Fashi ka urdhëruar t'ju sjellin këtu dhe pse ju jeni i dyshuari kryesor?"

E vetmja gjë që Langdoni kuptonte në atë çast ishte shikimi i kënaqur i Fashit, kur ai i kishte sugjeruar se Sonieri kishte shkruar emrin e vrasësit.

"Gjej Robert Langdonin."

"Po përse Sonieri ka dashur të shkruajë emrin tim?" pyeti studiuesi, që tashmë kalonte nga turbullimi në zemërim. "Pse duhej ta vrisja unë Zhak Sonierin?"

"Fashi duhet të gjejë akoma një arsye, një motiv, por ka regjistruar tërë bisedën e natës së sotme, me shpresën se ju do t´i ndriçoni një."

Langdoni hapi gojën, por nuk arriti të nxirrte fjalë.

"Fashi ka një mikrofon të vogël" shpjegoi Sofia. "Është i lidhur me një transmetues në xhepin e vet dhe sinjali është regjistruar nga agjenti i tij në zyrën e kuratorit."

"Është një gjë e pamundur" belbëzoi Langdon. "Kam një alibi. Pas konferencës kam shkuar drejt e në hotel. Mund të pyesë portierin."

"Fashi e ka pyetur tashmë. Raporti thotë se ju keni tërhequr çelësin në 22 e 30. Për fat të keq, vrasja është kryer rreth orës 23. Mund të keni dalë nga hoteli dhe të mos ju kenë parë."

"Po kjo është një çmenduri. Fashi nuk ka asnjë provë!"

Sofia e pa sikur të thoshte: "Asnjë provë?". "Zoti Langdon, emri juaj është shkruar në dyshemenë afër viktimës dhe nga blloku i shënimeve të Sonierit rezultonte se ju kishit një takim me të pak a shumë në orën e vrasjes." Ndali pak. "Fashi ka të dhëna mëse të mjaftueshme, për t´ju arrestuar dhe për t´ju pyetur."

Langdoni kuptoi papritmas se kishte nevojë për një avokat. "Nuk kam qenë unë."

Sofia nxori një psherëtimë. "Ky nuk është televizioni amerikan, zoti Langdon. Në Francë, ligji mbron policinë dhe jo të akuzuarit. Fatkeqësisht në rastin tonë, duhen mbajtur parasysh dhe mediat. Zhak Sonieri ishte një figurë e famshme dhe shumë e dashur për parizianët, vrasja e tij do të jetë lajmi i ditës. Fashit do t´i kërkohet të bëjë ndonjë deklaratë, dhe do të bëjë figurë të mirë, nëse mund të thotë se kanë arrestuar tashmë një të dyshuar. Jeni apo jo fajtor ju, policia do t´ju mbajë brenda, derisa të arrijë të kuptojë se çka ndodhur realisht."

Langdoni po ndihej si një kafshë në kafaz. " Pse m'i thoni të gjitha këto?"

"Sepse, zoti Langdon, unë besoj se ju jeni i pafajshëm." Sofia hoqi për një çast vështrimin dhe pastaj e ktheu atë drejt studiuesit. "Dhe pse është pjesërisht faji im, ju jeni në rrezik."

"Më falni? Është faji juaj, pse Sonieri është përpjekur të më fusi në grackë?"

"Sonieri nuk ka kërkuar fare t´ju shtierë në grackë. Ka qenë një gabim. Mesazhi në dysheme ishte shkuar për mua."

Langdonit ju desh një çast për të regjistruar këto fjalë. "Më falni?"

"Mesazhi nuk i ishte drejtuar policisë. Më ishte drejtuar mua. Gjasisht, ka bërë gjithçka me ngut dhe nuk ka menduar sesi do ta interpretonte policia." Bëri një pushim. "Kodi numerik nuk ka asnjë domethënie. Sonieri e ka shkruar

për të arritur që në hetim të merrnin pjesë kriptologët, për të siguruar në këtë mënyrë, që unë të dija menjëherë se çfarë i kishte ndodhur."

Langdonit kishte humbur prej kohësh kontaktet me realitetin. Që Sofi Nëvëja ishte e çmendur, ose jo, ky mbetej një problem akoma i hapur, por të paktën tani studiuesi po kuptonte se pse po e ndihmonte. "P.S Gjej Robert Langdonin." Mesa dukej, gruaja mendonte se kuratori kishte lënë shënimin e fundit të kriptuar për të, për t´i thënë të gjente Langdonin. "Por përse mendoni se mesazhi iu ishte drejtuar juve?"

"Njeriu vitruvian", shpjegoi ajo. "Ai vizatim ka qenë gjithnjë më i pëlqyeri për mua, mes të gjithë veprave të Leonardos. Sonieri e ka përdorur për të tërhequr vëmendjen time."

Ju po thoni se kuratori i njihte preferencat tuaja artistike?"

Ajo pohoi. "Më vjen keq. Duhet të vijonim me radhë. Unë dhe Zhak Sonieri...." Sofia pushoi së foluri.

Langdonit iu duk se e pushtoi një melankoli e çuditshme, një dhimbje e së kaluarës, që tundej fare pak nën sipërfaqe. Mesa dukej midis Sofi Nëvësë dhe Zhak Sonierit kishte patur ndonjë lloj raporti të veçantë. Vërejti gruan magjepsëse para tij: e dinte se shpesh në Francë, burrat e kaluar në moshë kishin dashnore të reja. Dhe megjithatë, Sofi Nëvëja nuk i dukej e përshtatshme në rolin e "mantenutës."

"Jemi zënë dhjetë vjetë më parë" vijoi Sofia, me një zë të mekur. "Që atëherë nuk kemi folur më. Sot natën kur mbërriti lajmi i vdekjes së tij në departament dhe pashë fotot e trupit dhe të shkrimeve të tij, kuptova se donte të më dërgonte një mesazh."

"Nëpërmjet *Njeriut vitruvian*?"

"Dhe nëpërmjet gërmave P.S."

"Post Scriptum?"

Ajo tundi kokën. "P.S janë inicialet e mia."

"Po ju quheni Sofi Nëvë."

Gruaja hoqi shikimin. "P.S" është nofka që më vuri, kur jetoja me të." U skuq. "Janë inicialet e *Princeshë Sofi.*"

Langdoni nuk dinte ç´të përgjigjej.

"Një gjë e parëndësishme, e di" vijoi Sofia, "por janë gjëra të viteve më parë. Kur isha fëmijë."

"Ju e njihni që nga fëmijëria?"

"Sigurisht" u përgjigj ajo, me sytë e fryrë nga emocioni. "Zhak Sonieri ishte gjyshi im."

14

"Ku është Langdoni?", pyeti Fashi, duke thithur për herë të fundit cigaren, ndërsa po kthehej në zyrën e kuratorit.

"Akoma në tualet, zotëri." Togeri Kole e priste këtë pyetje.

Fashi llomotiti me vete. "E ka marrë lehtë."

Kapiteni u vendos prapa Kolesë për të kontrolluar vendndodhjen dhe agjenti pati pothuajse idenë se mund t'ia lexonte mendimet. Fashi kishte patur një dëshirë të çmendur që të kontrollonte Langdonin. Teorikisht, të dyshuarit nën vëzhgim i lejoheshin gjithë koha dhe liritë e mundshme, për t'i krijuar një përshtypje të rreme sigurie. Langdoni duhej të kthehej tek ta me vullnetin e tij të plotë. Megjithatë, kishin kaluar 10 minuta... *"Shumë."*

"Ka ndonjë mundësi që të na ketë zbuluar?" pyeti Fashi. Koleja tundi kokën. "Nga tualeti na vijnë lëvizje, që do të thotë se ai e ka me vete lokalizuesin. Mund të ndihet keq. Nëse do ta gjente lokalizuesin, do ta kishte flakur dhe do t'ia kishte mbathur."

Fashi kontrolloi orën. "Mirë."

Me gjithë ato fjalë, kapiteni ndjehej i shqetësuar. Për të gjithë natën Koleja kishte vënë re një përqëndrim të çuditshëm tek eprori i vet. Zakonisht, kur ishte nën trysni, Fashi ishte i akullt dhe i shkëputur, por atë mbrëmje dukej i interesuar në planin emotiv, njëlloj sikur të bëhej fjalë për një çështje personale.

"Asgjë e çuditshme", mendoi Koleja. "Fashi ka dëshpërimisht nevojë për këtë arrestim." Kohët e fundit ministri dhe shtypi kishin kritikuar hapur taktikat agresive të Fashit, përplasjet me ambasadat e rëndësishme të huaja, harxhimet e mëdha në teknologji të reja. Atë natë, arrestimi i një amerikani të rëndësishëm falë teknologjive të larta zgjedhur prej tij, do t'u kishte mbyllur gojën kritikëve, duke i lejuar Fashit të mbante punën edhe për ndonjë vit tjetër, deri sa të tërhiqej me pensionin e tij të bollshëm. "Dhe Zoti e di se sa shumë nevojë ka për të" mendoi Koleja. Pasioni për teknologjinë e kishte dëmtuar Fashin jo vetëm nga pikëpamja profesionale, por edhe ajo personale.Thuhej se ai disa vjet më parë, i kishte investuar kursimet e tij në aksione kompanish të *new economy* dhe se kishte humbur këmishën. "Dhe Fashi është një njeri që mban vetëm këmishat më të holla."

Ajo natë u jepte akoma kohë në dispozicion. Ndërhyrja e çuditshme e Sofi Nëvësë, edhe pse e papëlqyer, kishte qenë vetëm një ndërprerje e përkohshme. Gruaja kishte ikur dhe Fashi kishte akoma ndonjë as nën mëngë. Në fakt

duhej të informonte Langdonin se emri i tij ishte shkruar nga viktima në dysheme: " P.S.Gjejni Robert Langdonin." Reagimi i amerikanit ndaj këtij lajmi do të zbulonte shumë.

"Kapiten?" e thirri njeri nga njerëzit e tij. "Mendoj se do të bënit mirë që të merrnit këtë komunikim." I zgjati telefonin, me një pamje të shqetësuar.

"Kush është?" pyeti Fashi.

Agjenti kroi ballin. " Drejtori i departamentit tonë të kriptologjisë."

"Edhe?"

"Bëhet fjalë për Sofi Nëvënë, zotëri... ka diçka që nuk kuadron ."

15

Kishte ardhur çasti.

Silasi ndjehej i forcuar, ndërsa dilte nga Audi i zi dhe era e lehtë e natës lëkundëte veladonin e tij të gjerë. "Era e ndryshimit frynte tashmë në ajër."

E dinte se detyra e tij kërkonte më shumë inteligjencë sesa forcë dhe si pasojë la pistoletën në makinë, një Heckler& Koch USP, kalibri 40 me trembëdhjetë fishekë, që ia kishte dhënë Mjeshtri.

" Një armë vdekjeje nuk ka vend në shtëpinë e Zotit."

Sheshi përpara kishës ishte i zbrazët, në atë orë të natës, dhe të vetmet shpirtëra të dukshëm ishin nga ana tjetër e kishës së Shën Sulpisit, nja dy mashtruese të mitura, që rrëfenin mallin për trafikun e turistëve të fundit që kishin qejf natën. Trupat e tyre të freskët zgjuan në belin e Silasit një dëshirë të njohur shumë. Muskujt e kofshës së tij u kontraktuan vetvetiu, majat e ganxhave të grathores iu ngulën me dhimbje në mish.

Ndjenja e mishit, e epshit u tret menjëherë. Që prej dhjetë vjetësh Silasi kishte mënjanuar besnikërisht çdo kënaqësi seksuale, edhe të krijuar vetë. Ishte *"Rruga"*. E dinte se kishte bërë shumë sakrifica për të ndjekur Opus Dein, por si shpërblim kishte patur shumë. Zgjedhja vullnetare e beqarisë, dhe heqja dorë nga pasuritë vetjake, nuk i ishin dukur kurrë një sakrificë. Duke patur parasysh varfërinë nga vinte dhe tmerret seksuale që kishte pësuar në burg, beqaria ishte e mirëseardhur si shkëmbim për to.

Që kur ishte kthyer në Francë, për herë të parë, pasi ishte arrestuar dhe çuar në burg në Andorra, Silasi ndjente se vendi i tij i lindjes e vinte në provë, duke u përpjekur që të nxirrte kujtime të dhunshme nga shpirti i rilindur. "Ke rilindur" i kujtoi vetes. Shërbimi që i bëri Zotit atë ditë, kishte sjellë mëkatin e vrasjes, dhe ishte një sakrificë që Silasi e dinte mirë se duhej ruajtur në heshtje

dhe në zemrën e vet për gjithë përjetësinë.

"Masa e besimit tënd është masa e dhimbjes që ti mund të durosh" i kishte thënë Mjeshtri. Silasi e njihte dhimbjen dhe ishte në ankth t'i tregonte vlerën e vet Mjeshtrit, atij që e kishte siguruar se veprimet e tij komandoheshin nga një fuqi më e epërme. *Hago la obra de Dios* [17], murmuriti Silasi, duke iu drejtuar derës së kishës.

Nën hijen e hyrjes së madhe mori edhe njëherë frymë thellë. Vetëm në atë çast kuptoi plotësisht atë që ishte duke bërë dhe atë që e priste në brendësi.

"Çelësi i kthesës... Do të na çojë drejt qëllimit tonë përfundimtar."

Ngriti grushtin, të bardhë si të fantazmës dhe e përplasi tri herë në dru.

Disa çaste më vonë, zinxhirët e portës së stërmadhe filluan të lëviznin.

16

Sofia po pyeste veten edhe sa kohë i mbetej para se Fashi të kuptonte se ajo nuk kishte dalë jashtë ndërtesës. Duke parë se Langdoni ishte ende i tronditur nga lajmet që ajo i kishte dhënë, mendoi nëse kishte bërë mirë që e kishte bllokuar në tualet. "Çfarë tjetër duhet të bëja?"

Risolli ndërmend, trupin e gjyshit, lakuriq dhe në pozicionin leonardian në dysheme. Kishte qenë njëherë e një kohë, që ai donte të thoshte gjithçka për të, por atë natë, kishte vënë re me habi, se nuk provonte asnjë dhimbje, sikur njeriu Zhak Sonier, të ishte një i huaj tashmë. Marrëdhënia e tyre ishte fshirë në një çast, një natë marsi, kur ajo ishte 22 vjeç. "Dhjetë vjet më parë." Sofia ishte kthyer në shtëpi, disa dite para kohe në fund të mësimeve në universitetin e saj anglez, dhe gabimisht kishte gjetur gjyshin të zënë me një aktivitet në të cilin Sofia natyrisht nuk duhej të ishte e pranishme. Akoma sot nuk donte të besonte se ishte e vërtetë.

"Nëse nuk do ta kisha parë me sytë e mi..."

Shumë e habitur dhe plot turp për të dëgjuar shpjegimet e mundimshme të gjyshit, Sofia kishte ikur menjëherë të jetonte veç, duke përdorur kursimet, dhe duke marrë me qera, bashkë me disa shoqe, një apartament të vogël. Ishte betuar se nuk do t'i tregonte askujt, atë që kishte parë. Gjyshi ishte përpjekur me dëshpërim që të lidhej me të, kishte çuar letra dhe kartolina, duke e lutur Sofinë, që të takohej me të për të dëgjuar shpjegimin e tij. "Po çfarë shpjegimi?" Sofia ishte përgjigjur një herë të vetme, për ta ndaluar t'i telefononte dhe të

[17] Realizoj veprën e Zotit. (spa.)

kërkonte ta takonte në publik. Kishte frikë se shpjegimi do të ishte më i tmerrshëm se skena që kishte parë.

E pabesueshme, por Sonieri nuk kishte hequr dorë së shkruari dhe tani Sofia kishte një arkë plot me letra të dhjetë vjetëve pahapur. Gjyshi, duhet të thuhet, se kishte respektuar dëshirën e saj dhe nuk i kishte telefonuar më kurrë.

"Deri atë pasdite."

"Sofi?" Zëri i Sonierit i ishte dukur jashtëzakonisht i plakur, në regjistrimin e sekretarisë. "Kam respektuar për shumë kohë dëshirën tënde... më vjen keq që po të telefonoj, por duhet të të flas për diçka. Ka ndodhur diçka e tmerrshme."

Në guzhinën e apartamentit të vet parizian, Sofia kishte ndjerë pas kaq shumë kohësh një dridhje që t'i pushtonte trupin. Zëri i tij i sjellshëm i kishte zgjuar shumë kujtime të fëmijërisë.

"Sofi, dëgjomë të lutem." I fliste në anglisht, siç kishte bërë që kur ishte fëmijë. "Praktiko frëngjishten në shkollë, praktiko anglishten në shtëpi." "Nuk mund të mbetesh e zemëruar për tërë kohën. Nuk ke lexuar letrat që të kam shkruar në gjithë këta vite? Nuk kupton akoma?" Kishte heshtur për një çast. "Duhet të flasim menjëherë. Falja gjyshit këtë dëshirë të vetme, të lutem. Më telefono në Luvër. Menjëherë. Besoj se të dy jemi në një rrezik të madh."

Sofia ia kishte ngulur sytë aparatit telefonik. "Rrezik?" Ç'donte të thoshte?

"Princeshë..." kishte vijuar gjyshi, me një emocion që Sofia nuk kishte mundur ta dallonte mirë. "E di që të kam mbajtur të fshehtë shumë gjëra, dhe që më kanë kushtuar dashurinë tënde. Po e bëra, për të të shpëtuar. Tani megjithatë, duhet të dish të vërtetën. Të lutem, të duhet të them të vërtetën për familjen tënde."

Sofia kishte ndjerë zemrën, të përshpejtonte të rrahurat. "Familjen?" Prindërit e Sofisë kishin vdekur, kur ajo ishte 4 vjeç. Makina e tyre kishte rënë nga një urë dhe ishte mbytur në një rrjedhë të vrullshme uji. Në makinë ishin dhe gjyshja dhe vëllai i vogël: tërë familja ishte zhdukur në një çast. Kishte një kuti plot me prerje artikujsh gazetash që e vërtetonin.

Por ato fjalë e kishin bërë të provonte një nostalgji të madhe. "Familja ime!". Në atë çast, Sofia kishte riparë imazhet e një ëndërre që e kishte zgjuar shumë herë kur ishte fëmijë.

"Familja imë është gjallë!". Por si në ëndrrën e vet, imazhi ishte tretur. "Familja jote ka vdekur, Sofi, mos u kthe në shtëpi."

"Sofi..." vazhdonte gjyshi, nga sekretaria. "Prej vitesh prisja të ta thoja. Prisja çastin e duhur, por tani nuk ka më kohë. Më telefono në Luvër. Sapo të

marrësh këtë thirrje. Do të të pres këtu tërë natën. Kam frikë se që të dy jemi në rrezik. Ka shumë gjëra që duhet t'i dish".

Mesazhi kishte përfunduar.

Në qetësi Sofia kishte pritur për disa minuta, duke u dridhur. Por hap pas hapi, teksa mendonte për mesazhin e gjyshit, i ishte dukur se vetëm një gjë kishte mundësi dhe ajo ishte qëllimi i vetëm i Sonierit.

Ishte një truk për ta tërhequr.

Natyrisht, gjyshi dëshironte me dëshpërim që ta shikonte. Dhe ishte i gatshëm për gjithçka. Sofia kishte provuar për të një neveri akoma më të madhe. Kishte pyetur veten, mos vallë ishte sëmurë dhe kishte vendosur të luante atë kartë, për ta parë për herë të fundit. Në atë rast, kishte bërë vërtet mirë.

"Familja ime."

Tashmë, në tualetin e Luvrit, Sofia ndjente jehonën e mesazhit telefonik të pasdites. "Sofi, kam frikë se të dy jemi në rrezik. Merrmë në telefon."

Nuk i kishte telefonuar. As dhe kishte menduar se do ta bënte. Tanimë, skepticizmi i saj kishte marrë një goditje të fortë.Gjyshi i saj ishte vrarë brenda muzeut të vet. Dhe kishte shkruar një mesazh të koduar në dysheme.

Një mesazh për të, ishte e sigurt.

Edhe pse nuk kishte arritur ta deshifronte domethënien, për Sofinë të kriptuarit ishte një provë e mëtejme se mesazhi ishte për të. Pasioni i Sofisë për kriptografinë vinte nga fëmijëria e kaluar me Zhak Sonierin, një i apasionuar për kodet, lojërat e fjalëve dhe enigmat. "Sa të diela kemi kaluar, duke zgjidhur kriptograme dhe fjalëkryqe të gazetave?"

Dymbëdhjetë vjeçe Sofia kishte arritur të zgjidhte pa ndihmë fjalëkryqin e "Le Monde" dhe gjyshi e kishte futur të zgjidhte të tillë edhe në anglisht, bashkë me gjëagjëza matematike, lojëra me shifra që duhet të zëvendësoheshin. Sofia ishte e apasionuar për to. Më në fund e kishte transformuar pasionin e saj në një profesion duke u bërë një kriptologe për policinë gjyqësore.

Atë natë, kriptologia brenda Sofisë kishte qenë e detyruar të admironte efektshmërinë me të cilin gjyshi kishte përdorur një kod të thjeshtë për të bashkuar dy persona të huaj: Sofi Nëvë dhe Robert Langdonin.

Pyetja ishte e thjeshtë: "Pse e kishte bërë?"

Për fat të keq, nga shprehja e turbullt e studiuesit, Sofia kuptonte se amerikani nuk kishte asnjë ide për motivin, për të cilin Sonieri i kishte thirrur në lojë.

Pyeti edhe njëherë. "Ju dhe gjyshi im duhet të takoheshit sot në mbrëmje. Për ç`arësye?"

Langdoni ishte sinqerisht i lëkundur. "Takimi ishte organizuar nga sekretarja e tij, që nuk më kishte saktësuar ndonjë motiv të veçantë dhe as unë nuk ia kam kërkuar. Mendoja se duke qenë në dijeni të konferencës sime për ikonografinë pagane të katedraleve kristiane, do t'i interesonte argumenti dhe se donte të shkëmbente ndonjë koment pas konferencës."

Sofia nuk u bind fare. Lidhja ishte fare e dobët. Gjyshi i saj e njihte ikonografinë pagane më mirë nga kushdo në botë. Për më shumë ishte një njeri jashtëzakonisht i rezervuar që të donte të fliste me të parin profesor që vinte nga Amerika, përjashto ndonjë arësye të rëndësishme.

Sofia psherëtiu thellë dhe provoi një rrugë tjetër. "Gjyshi im më ka telefonuar sot pasdite, për të më thënë se ishim në rrezik të madh. A do të thotë diçka për ju një gjë e tillë?"

Langdoni e pa me shqetësim. "Jo, por duke parë ç'i ndodhi..."

Sofia pohoi. Duke parë çfarë i kishte ndodhur, duhet të ishte budallaqe të mos shqetësohej. Dhe duke mos ditur çfarë rrugësh të tentonte, iu afrua dritares në fund të banjës dhe me qetësi pa nga jashtë nëpërmjet një rrjete telash alarmi të futura në xham. Ishin lart nga toka. Të paktën dymbëdhjetë metra.

Me një shfryrje të lehtë, vëzhgoi panoramën nokturne të Parisit. Në të majtë të saj, në bregun tjetër të Senës, shquhej Kulla Eifel e ndriçuar. Para saj, Harku i Triumfit. Dhe në të djathtë, në majë të kodrës së Monmartrës, kubeja e hijshme plot arabeska e Sakrë-Kërit, guri i lëmuar i së cilës lëshonte shkëlqim dritash të bardha.

Nën të, në skajin perëndimor të krahut Denon, arteria kryesore e trafikut në drejtimin veri-jug të Sheshit të Karruzelit, kalonte në anë të ndërtesës dhe midis saj dhe fasadës së Luvrit kishte vetëm një rrugëz të vogël për kalimtarë. Mbi rrugë, rrjeshti i zakonshëm i veturave që udhëtonin natën për furnizimet e dyqaneve, priste semaforin të bëhej i gjelbër për të kaluar; dritat e tyre të ndalimit dukej sikur talleshin me Sofinë, që ishte mbi to dhe nuk dinte si të dilte.

"Nuk di se ç'të them" komentoi Langdoni, pas saj. "Natyrisht gjyshi juaj kërkoi t'iu thoshte diçka. Më vjen keq që nuk mund t'iu ndihmoj dot."

Sofia u kthye drejt tij. Ju duk se ndjeu një keqardhje të sinqertë tek fjalët e studiuesit. Me gjithë problemet e tij, ai dëshironte ta ndihmonte. "Ai mund të jetë mësuesi im", mendoi duke kujtuar se ç'kishte lexuar në profilin e tij përgatitur nga policia gjyqësore. "Një akademik që urrente të ndejturit në errësirë, pa asnjë shpjegim." "Ja diçka që kemi të përbashkët" mendoi.

Në punën e saj të deshifrueses së kodeve, detyra e Sofisë ishte të nxirrte një

domethënie nga seria e të dhënave në dukje pa kuptim. Atë natë, ishte bindja e saj, se Robert Langdoni - e dinte apo jo - zotëronte informacione të nevojshme për të. "Princesha Sofi, gjej Robert Langdonin." Mesazhi i Sonierit nuk mund të ishte më i qartë..."Sofia kishte nevojë për kohë.Kohë për të zgjidhur këtë mister. Kohë për të bërë kërkime me Langdonin. Kohë për t'u menduar. Kohë për të zgjidhur bashkë atë mister. Për fat të keq, koha po harxhohej me shpejtësi."

Duke shikuar Langdonin, Sofia i komunikoi zgjidhjen e vetme, që i erdhi në mend. "Nga një minutë në tjetrën, Bezu Fashi do t´iu arrestojë. Unë mund t´iu nxjerr nga ky muze, por duhet të veprojmë menjëherë."

Langdoni çapëleu sytë. "Ju doni që unë të marr arratinë?"

"Është gjëja më e mirë që ju mund të bëni. Nëse lejoni Fashin t´iu arrestojë, do të kaloni javë në një burg francez, ndërsa Departamenti i Drejtësisë do të zihet me ambasadën amerikane, për të vendosur se cila gjykatë duhet t´iu procedojë. Por nëse ia dalim mbanë, të dalim që këtu dhe të shkoni në ambasadë, qeveria juaj do të mbrojë të drejtat tuaja, ndërsa ne do të vërtetojmë se ju nuk keni asnjë lidhje me atë vrasje."

Langdoni nuk dukej as edhe pak i bindur. "Lere fare. Fashi ka agjentë të armatosur në të gjitha daljet. Edhe nëse largohemi pa marrë ndonjë plumb, arratia do të më nxirrte si fajtor. Duhet t´i thoni Fashit që mesazhi ishte për ju dhe që Sonieri nuk e ka shkruar emrin tim për të më akuzuar."

"Do ta bëj" tha me ngut Sofia "por pasi ju të jeni të siguruar në ambasadën amerikane. Është jo më shumë se një kilometër prej këtu dhe makina ime është parkuar para muzeut. Të negociosh me Fashin këtu brenda është ca e rrezikshme, nuk e kuptoni? Fashi e mori atë mision për të treguar fajësinë tuaj. Arësyeja e vetme përse e shtyu arrestimin ishte shpresa se duke ju mbajtur nën survejim, do të dilte ndonjë akuzë kundër jush."

"Tamam. Si *të arratisesh!*"

Telefoni celular i Sofisë filloi të tringëllijë. "Fashi, ka të ngjarë." Ajo e fiku. "Zoti Langdon" tha me ngut "duhet t´ju bëj edhe një pyetje të fundit." "Dhe e gjithë e ardhmja juaj mund të varet nga ajo përgjigje." " Fjalët mbi dysheme nuk janë qartësisht prova, po Fashi u ka thënë të gjithëve se është "i sigurt" për fajësinë tuaj. Arrini të gjeni ndonjë arësye tjetër që mund ta ketë bindur në këtë?"

Langdoni u mendua për disa çaste. "Absolutisht asnjë."

Sofia psherëtiu. "Kjo do të thotë që Fashi gënjen." Arësyen e asaj gënjeshtre, Sofia nuk arrinte ta imagjinonte, por nuk ishte kjo e rëndësishme. E rëndësishme ishte që Bezu Fashi kishte qëllim të arrestonte Langdonin me

çdo çmim. Sofia kishte nevojë që Langdoni ta ndihmonte dhe kjo dilemë i linte vetëm një përfundim llogjik. "Duhet të arrij që Langdoni të shkojë në ambasadën amerikane."

Sofia u kthye nga dritarja, për të parë rrugën përposh. Një kërcim që atje dhe Langdoni do të gjendej me këmbë të thyera, në mos më keq.

Megjithatë kishte marrë vendimin e saj.

Robert Langdoni do të duhej të arratisej nga Luvri edhe kundër dëshirës së tij.

17

"Ç'do të thotë që nuk përgjigjet?" Fashi shikoi Kolenë me dyshim. "E thirre në celular, vërtet? E di që e ka me vete."

Që prej disa minutash, togeri përpiqej të lidhej me Sofinë. "Ndoshta i ka të shkarkuara bateritë. Ose ka hequr zilen."

Fashi kishte një pamje të shqetësuar që kur drejtori i kriptologjisë i kishte telefonuar. Pasi kishte mbyllur telefonin, i ishte drejtuar Kolesë dhe i kishte kërkuar të thërriste agjenten Nëvë. Togeri nuk kishte mundur dhe Fashi ecte tutje-tëhu si një luan në kafaz.

"Çfarë donin ata të Departamentit të Kriptologjisë?" pyeti më në fund Koleja.

Kapiteni u kthye drejt tij. "Donin të thonin se nuk kanë gjetur asnjë referim në djaj drakonianë dhe shenjtorë çalamanë". "Gjithçka këtu?"

"Jo, donin të thonin edhe se i kanë njohur numrat si serinë e Fibonaçit, por që dyshonin se nuk kishte ndonjë domethënie."

Koleja nuk po kuptonte hiçgjë. "Dhe dërguan agjenten Nëvë që të na e thoshte."

Fashi tundi kokën. "Nuk kanë dërguar Nëvënë."

"Si?"

"Sipas drejtorit, ku i kemi dërguar materialin, ai ngarkoi tërë skuadrën, të shqyrtonte pamjet. Agjentja Nëvë kishte shkuar, i kishte hedhur një shikim fotove të Sonierit dhe kodit dhe kishte lënë zyrën. Drejtori tha se nuk kishte bërë ndonjë vëzhgim mbi sjelljen e saj, pasi agjentja ishte kuptueshmërisht e tronditur nga fotot."

"E tronditur? Nuk ka parë kurrë foto të një të vdekuri?"

Fashi mbeti në heshtje për një çast. "Nuk e dija dhe duket se as drejtori nuk e dinte derisa ia tha një koleg, por më duket se Sofi Nëvëja qenka mbesa

e Zhak Sonierit."

Koleja kishte mbetur pa fjalë.

"Drejtori ngulmon që Nëvëja nuk e kishte përmendur kurrë emrin e Sonierit; mendonte se është sjellë kështu, nga që nuk donte trajtim të privilegjuar për shkak të famës së gjyshit."

"Asgjë e çuditshme, nëse fotot e kanë tronditur." Koleja mezi arrinte të imagjinonte një koincidencë kaq të pafat: të thërrasësh një grua të re, që të deshifrojë një kod të shkruar nga një familjar i vrarë. Megjithatë, mënyra e saj e të vepruarit ishte pa kuptim. "Ka njohur qartësisht numrat e Fibonaçit, sepse erdhi këtu të na e thonte, por nuk kuptoj pse iku nga zyra, pa u folur kolegëve."

Kolesë i vinte ndërmend vetëm një shpjegim në gjendje që t'i jepte një qartësim për çfarë kishte ndodhur: "Sonieri kishte shkruar në dysheme një kod numerik me shpresën që Fashi të përfshinte dhe Departamentin e Kriptologjisë dhe për pasojë edhe mbesën. Sa për pjesën tjetër të mesazhit, çfarë do t'i thonte Sonieri mbesës? Në një rast të tillë, cili ishte kuptimi i mesazhit? Dhe cili ishte roli i Langdonit?"

Para se Koleja të mendohej më tej, qetësia e muzeut u shkëput nga një alarm. Tingujt vinin nga Galeria e Madhe.

"*Alarme!*thirri agjenti i lidhur me qendrën e sigurisë së Luvrit.

"*La Grande Gallerie! Toilettes Messieurs!*"

Fashi u kthye beftas drejt Kolesë. "Ku është Langdoni?"

"Akoma në tualet!" Koleja tregoi pikën e kuqe që ndizej-fikej në ekranin e portablit. "Duhet të ketë thyer dritaren." Togeri e dinte që Langdoni nuk mund të shkonte larg. Edhe pse rregullorja antizjarr e Parisit të detyronte që dritaret e ndërtesave publike të thyheshin në raste zjarri, të hidheshe nga një lartësi aq e madhe pa përdorur ndonjë shkallë litari, do të ishte një vetëvrasje. Për më shumë, nga ajo anë e krahut Denon, nuk kishte pemë ose bar që do të zbuste rënien. Nën atë dritare të veçantë, shtrihej një korsi e arteries së trafikut, që duke kaluar nga Sheshi i Karuselit, gjendej fare pak larg nga muri i jashtëm. "O Zot," thirri Kole, duke vëzhguar ekranin. "Langdoni qenka ngjitur mbi parvaz!"

Po Fashi ishte tashmë në veprim. Kishte nxjerrë nga sqetulla e tij, revolverin Manurhin MR-93 dhe kishte ecur jashtë zyrës.

Koleja vijonte ta shihte me mosbesim ekranin, ndërsa njolla e kuqe pulsuese spostohej mbi parvaz dhe pastaj bëri diçka të paparashikueshme. Pika lëvizi nga pjesa e jashtme e ndërtesës. "Ç'po bën?" pyeti veten. " Ecën mbi kornizën e madhe...?"

"Jezu!". Koleja brofi në këmbë, ndërsa pika po largohej nga muri. Sinjali u duk se po dridhej për një çast, pastaj pika u ndal papritmas rreth tre metra nga perimetri i godinës.

Duke lëvizur komandat kompiuterike, Koleja ngarkoi hartën rrugore të Parisit dhe i dha një përshtatje të re sistemit GPS. Duke zmadhuar imazhin, shikonte tashmë pozicionin e saktë të sinjalit.

Nuk po lëvizte më.

Ishte i palëvizshëm ne mes të Sheshit të Karuselit.

Langdoni ishte hedhur nga dritarja.

18

Fashi u lëshua me vrap në Galerinë e Madhe, ndërsa radioja e Kolesë, zhurmonte si sfond i tingullit të largët të alarmit.

"Është hedhur nga dritarja," thërriste Koleja. "Marr sinjal nga Sheshi i Karuselit! Nga jashtë dritares së banjës! Dhe nuk lëviz.O Zot, mendoj se Langdoni është vrarë!"

Fashi dëgjonte fjalët, por mendonte se ishin pa kuptim. Vazhdoi të vraponte. Galeria ishte e pafundme. Më në fund, kur kaloi pranë trupit të Sonierit, pa tabelat në fund të krahut Denon. Atje poshtë sinjali i alarmit ishte më i fortë.

"Prit!" rifilloi Koleja nga radioja. "Po lëviz. O Zot i madh, është akoma gjallë. Langdoni po lëviz!"

Fashi vijoi të rendte dhe në çdo hap shante gjatësinë e sallës.

"Langdoni po lëviz më me ngut" thërriste Kole." "Po vrapon përgjatë Sheshit të Karuselit. Prit... po vrapon edhe më me ngut. Po lëviz shumë me ngut!"

Kur mbërriti tek tabelat, Fashi u fut mes tyre si një gjarpër, pa derën e tualetit dhe u fut brenda.

Radioja mezi dëgjohej për shkak të tingullit të alarmit. "Duhet të jetë mbi një makinë! Besoj se duhet të jetë një makinë! Nuk mund..."

Fjalët e Kolesë u gëlltitën nga tingulli i alarmit, kur më në fund kapiteni u fut në banjën e burrave me pistoletë në dorë. Bëri një ngërdheshje për shkak të tingullit të mprehtë të alarmit dhe shqyrtoi vendin. Bokset ishin bosh; në lavamane nuk ishte askush. Në fund të sallës, xhami i dritares ishte i thyer. Rendi deri atje dhe doli në dritare. Langdoni nuk shihej gjëkundi. Fashi nuk arrinte të mendonte se dikush të mund të tentonte të hidhej që aty. Po kërcente

nga dritarja, do të ishte plagosur rëndë.

Në fund alarmi pushoi së rëni, dhe Fashi mundi të dëgjonte Kolenë që fliste me radio.

"...Po lëviz në jug... akomë më me ngut... kalon Senën në Urën e Karuselit!"

Fashi u zgjat të shihte në atë drejtim. Automjeti i vetëm që kalonte në Urën e Karuselit ishte një kamion i madh që largohej nga Luvri. Karroceria ishte mbuluar nga një tendë plastike që ngjante shumë me një shtrat marinarësh. Fashi u dridh nga një ndjenjë shqetësimi. Ai kamion, deri pak kohë më parë, kishte qenë i ndalur në semaforin nën dritaret e tualetit.

"Një rrezik policor" mendoi Fashi. Langdoni nuk kishte mënyrë tjetër që të dinte se ç´përmbante kamioni nën tendë. Dhe nëse ngarkon çelik? Apo çimento? Apo mbeturina? Një kërcim nga dymbëdhjetë metra? Është çmenduri.

"Pika e ndritshme tashmë po kthehet në Platformën Malakiz" thirri Kole. "Tani po kthehet në të djathtë në rrugën e Shën Perit!"

Dhe autokarroja që kishte përshkuar urën ngadalësoi dhe u kthye në të djathtë në Rrugën e Shën-Perit. "Shumë mirë" mendoi Fashi. Me habi e pa të zhdukej në kthesë. Koleja po urdhëronte me radio agjentët që ishin jashtë, që të largoheshin nga perimetri i Luvrit dhe të ndiqnin Langdonin me makinat e tyre; gjithë kohën vazhdoi të transmetonte vendndodhjen e kamionit, si një lloj ndeshje sportive, minutë pas minuti.

"Është në grackë," mendoi Fashi. Brenda pak minutash njerëzit e tij do të rrethonin kamionin. Langdoni nuk do të mund të shpëtonte.

Futi pistoletën në këllëf dhe thirri Kolenë. "Sillmëni makinën time. Dua të jem i pranishëm kur të kryejmë arrestimin." Ndërsa po përshkonte me ngut Galerinë e Madhe, Fashi pyeti veten, nëse Langdoni kishte mbetur gjallë pas rënies.

Jo se i interesonte shumë.

"Langdoni donte t´ia mbathte. Ai ishte fajtor sipas akuzës."

Vetëm 15 metra nga tualeti, Langdoni dhe Sofia ishin fshehur në errësirën e Galerisë së Madhe, me kurrizin të shtypur në një nga tabelat që fshihnin shërbimet për sytë e vizitorëve. Kishin arritur në kohë t´u fshiheshin syve të Fashit, kur ai kaloi me pistoletë në dorë dhe u zhduk drejt banjos.

Gjashtëdhjetë sekondat e fundit ishin shumë të ngjeshura. Langdoni ishte akoma në tualet dhe nuk donte të arratisej nga një krim që nuk e kishte kryer, kur Sofia po kqyrte xhamin e dritares dhe telat e alarmit brenda saj. Pastaj kishte parë poshtë, sikur të maste kërcimin.

"Me një nishan të mirë, ju mund të dilni që këtu" i tha.

"Nishan?" Plot dyshim Langdoni pa nga dritarja.

Përgjatë rrugës po vinte një kamion i madh i drejtuar nga semafori nën ta. Mbi pjesën e ngarkesës ishte një telajë e madhe plastike blu që fshihte me shumë pala, mallin e transportuar. Langdoni uroi që Sofia të mos mendonte atë që dukej se kishte ndërmend.

"Sofi, nuk mund të kërcej sigurisht..."

"Më jepni lokalizatorin."

Pa kuptuar asgjë, Langdoni rrëmoi në xhep për të gjetur diskun e metalit. Sofia e kapi dhe u drejtua në lavamanin më të afërt, mori një copë sapuni, dhe duke e shtypur me gishtin e madh, shtyu diskun brenda. Kur disku hyri plotësisht, vulosi sapunin në mënyrë të tillë që lokalizatori të mos dilte më.

I dorëzoi sapunin Langdonit, mori një kosh të madh plehrash dhe duke luajtur rolin e demit, para se Langdoni të mund të protestonte, goditi qendrën e dritares. Xhami u thye në mijëra copa.

Alarmi filloi menjëherë të binte, me një zhurmë tmerruese mbi kokat e tyre.

"Më jepni sapunin!" thirri Sofia, që mezi dëgjohej mes zhurmës së alarmit.

Langdoni ia dorëzoi.

Duke peshuar sapunin në dorë, gruaja shikoi nga dritarja autokarron e ndalur nën ta. E pamundur, të mos dallonte gjahun: një telajë e madhe blu, jo më shumë se tre metra nga ndërtesa. Pak më shpejt daljes së dritës së gjelbër të semaforit, Sofia vërtiti në drejtim të kamionit copën e sapunit, që përfundoi mbi telajë dhe rrëshqiti pikërisht mbi pjesën e sheshtë, pikërisht kur semafori ndezi të gjelbrën.

"Urime" tha Sofia, duke e kapur për krahu Langdonin dhe duke e tërhequr drejt derës. "Ju sapo u arratisët nga Luvri."

Pasi dolën nga tualeti, hynë në hije, pikërisht kur Fashi mbërriti me vrap.

Tashmë që alarmi kishte reshtur së rëni, Langdoni ndjeu sirenat e makinave të policisë që largoheshin nga Luvri. "Një eksod policor." Edhe Fashi kishte ikur, Galeria e Madhe kishte ngelur e shkretë.

"Ka një dalje sigurie 50 metra larg nesh, në Galerinë e Madhe" tha Sofia. "Tani që rojet kanë lënë perimetrin e godinës, mund edhe të ikim."

Langdoni vendosi të mos fliste më për atë natë. Sofi Nëvëja ishte më e shkathët se ai.

19

Kisha e Shën Sulpisit, thuhet, ka historinë më ekscentrike të të gjithë godinave të Parisit. E ndërtuar mbi rrënojat e një tempulli të perëndeshës

egjiptiane Iside, kisha ka një planimetri që i korrespondon për centimetër asaj të Notrë Damit. Në atë kishë, janë pagëzuar markezi i Sadesë, Bodleri dhe është martuar Viktor Hygoi. Seminari ngjitur me të, ka një histori mjaft të dokumentuar besimesh jo ortodokse dhe një kohë ishte vendi klandestin i takimit të shumë shoqërive sekrete.

Atë natë, pjesa gjatësore që i ngjante shpellës së Shën Sulpisit, ishte e qetë si një varr dhe shenja e vetme e jetës ishte aroma e dobët e qiririt të meshës së fundit të pasdites. Silasi kishte vënë re një shqetësim të lehtë në sjelljen e motrës Sandrinë, kur e kishte futur brenda. Kjo gjë nuk e habiste. Ishte mësuar të shikonte persona të shqetësuar nga pamja e tij.

"Ju jeni amerikan?" e pyeti gruaja.

"Francez me lindje" u përgjigj Silasi. "Jam shquar në Spanjë dhe tani studioj në Shtetet e Bashkuara."

Motra Sandrinë pohoi. Ishte një grua e vockël me shprehje të qetë. "Dhe nuk e keni vizituar ndonjëherë Shën Sulpisin?"

"E di mirë se kjo nuk më falet."

"Kisha është mjaft e bukur ditën."

"Jam shumë i sigurt. Megjithatë ju falënderoj që më dhatë mundësi ta shoh atë natën."

"Ma kërkoi abati. Ju keni miqësi të fuqishme sigurisht."

"Nuk keni idenë se sa shumë janë" mendoi Silasi.

Ndërsa ndiqte motrën Sandrinë përgjatë pjesës gjatësore qëndrore apo anijatës, Silasi i hodhi një sy ashpërisë së kishës. Ndryshe nga Notrë Dami - me afresket plot ngjyra, me zbukurimet e ndritshme të altarëve, me veshje prej druri të ngrohtë - Shën Sulpisi ishte i akullt dhe i zhveshur dhe të jepte përshtypjen e lakuriqësisë, që i kujtonte katedralet asketike spanjolle. Mungesa e zbukurimeve e bënte të dukej akoma më e madhe së brendshmi; kur ngriti vështrimin drejt qemerit dhe lidhjeve të tij pati përshtypjen se gjendej në brendësi të një barke të madhe të kthyer përmbys.

"Një pamje shumë e lumtur."

Pas pak, barka e vëllazërisë do të përmbysej përgjithnjë.

Plot ankth që t'i futej punës, Silasi mezi priste çastin që motra Sandrinë të largohej. Ishte një grua e shkurtër që Silasi mund ta asnjanësonte lehtësisht, por ishte betuar se nuk do të përdorte dhunë, nëse nuk do të ishte e nevojshme. "Është një fetare dhe nuk ka faj, nëse vëllazëria ka zgjedhur kishën e saj si strehë për çelësin e kthesës. Nuk duhet ndëshkuar për mëkatet e të tjerëve."

"Më vjen keq, motër, që juve ju desh të çoheshit për fajin tim."

"Nuk ka rëndësi. Ju jeni në Paris për një kohë të shkurtër. Nuk mund ta

humbnit Shën Sulpisin. Interesat tuaja për kishën janë arkitektonike apo historike?"

"Në të vërtetë, motër, interesat e mia janë shpirtërorë."

Gruaja qeshi me gëzim. "Nuk ka nevojë ta thoni. Po pyesja vetëm se nga ç´pikë donit ta nisnit vizitën."

Shikimi i Silasit ishte i tërhequr nga altari. "Nuk është e nevojshme që ju të më shoqëroni. Keni qenë mjaft e sjellshme me mua. Mund të orientohem edhe vetëm brenda kishës."

"Asnjë problem" u përgjigj gruaja. " Në fund të fundit, tanimë jam e zgjuar."

Silasi u ndal. Tashmë arritën tek banka e parë dhe altari ishte pesëmbëdhjetë metra larg tyre. U kthye me të gjithë peshën e trupit drejt gruas dhe e kuptoi se ajo po e shihte me frikë.

"Motër, nëse nuk ju dukem shumë i pasjellshëm, nuk jam mësuar që të hyj në një shtëpi të Zotit për të bërë thjesht një vizitë. A ju vjen keq që të mbetem vetëm, për pak kohë të lutem, përpara se të shoh përqark?"

Motra Sandrinë pati një çast hezitimi. "Po, sigurisht. Po ju pres në fund të kishës."

Silasi i mbështeti një dorë në kurriz, të butë, por të rëndë, dhe e pa nga lart poshtë. "Motër, ndjehem fajtor që ju kam zgjuar nga gjumi. T´ju kërkoj që të rrini zgjuar, do të ishte e tepërt. Ju lutem, kthehuni që të çlodheni. Unë do të qëndroj disa minuta në kishën tuaj, pastaj do të iki."

Gruaja nuk dukej plotësisht e bindur. "Jeni i sigurt që nuk do të ndjeheni i braktisur?"

"Aspak. Lutja është një kënaqësi vetmitare."

Si të doni ju atëherë."

Silasi ngriti krahun nga kurrizi i gruas. "Bëfshi gjumë të mirë, motër. Paqja e Zotit qoftë me ju."

"Edhe me ju." Motra Sandrinë u drejtua tek shkallët. "Kur të dilni, sigurohuni që dera të jetë e mbyllur si duhet."

"Sigurisht." Silasi e pa të largohej. Pastaj u kthye dhe u ul në gjunjë në bankën e parë. Grathori i shpoi kofshën. " Zot, të blatoj ty veprën që jam duke kryer..."

E fshehur në hije, pas ballkonit të korit, motra Sandrinë vëzhgonte në qetësi nëpërmjet kolonave murgun e përgjunjur vetëm në bankën e parë, disa metra poshtë saj. Frika që e kishte shtrënguar shpirtin papritmas e detyronte të përdorte tërë forcën e vullnetit për të mos u larguar. Për një çast, pyeti veten, mos ky mysafir misterioz ishte pikërisht armiku për të cilin ishte njoftuar dhe

nëse atë natë nuk ishte e detyruar të zbatonte urdhërat që i ishin besuar shumë vite më parë. Vendosi të rrinte fshehur në errësirë, për të vëzhguar të gjithë lëvizjet e tij.

20

Langdoni dhe Sofia lanë strehëzën e tyre dhe u nisën në qetësi përgjatë Galerisë së Madhe në drejtim të daljes së sigurisë.

Ndërsa po ecnin, Langdoni kishte përshtypjen se duhej të zgjidhte njëkokëçarje, elementët e së cilës nuk ishin plotësisht në dorën e tij. Pamja më e re e këtij misteri ishte dhe më shqetësuesja: "Kapiteni i policisë gjyqësore kërkon të më ngatërrojë në një vrasje." "Mendon se ka qenë Fashi" i pështëriti Sofisë, "që ka shkruar atë mesazh në dysheme?"

Sofia nuk denjoi as të kthehej. "E pamundur."

Por Langdoni nuk ishte aq i bindur. "Më duket se qëllimi i tij i vetëm është të më fajësojë. Ndoshta ka menduar se shkrimi i emrit tim mund të sillte ndonjë dobi."

"Seria e Fibonaçit? P.S? Gjithë simbolizmi mbi Leonardon dhe perëndeshën e tij? Ka qenë sigurisht gjyshi im."

Langdoni nuk mund t'i jepte veçse të drejtë. Simbolizmi i gjithë atyre të dhënave ishte përkryeshmërisht përkonjës: pesëkëndëshi, *Njeriu vitruvian*, Leonardo, perëndesha, dhe seria e Fibonaçit. "Një bashkësi përkonjëse simbolesh" do të kishin vërejtur studiuesit e ikonologjisë. "Të gjithë të lidhur pazgjidhshmërisht me njeri tjetrin"

"Dhe telefonata për mua sot pasdite" shtoi Sofia. "Më tha se do të më zbulonte diçka. Jam e sigurt, që shkrimi afër trupit të tij ishte përpjekja e fundit, për të më komunikuar diçka të rëndësishme, një mesazh që ju mund të më ndihmonit për ta kuptuar."

Langdoni krojti ballin. "*O Draconian devil! Oh, lame saint!*" Kishte dashur që të jepte një shpjegim, qoftë për të mirën e Sofisë, qoftë për të vetën. Gjërat ishin keqësuar vendosmërisht që kur kishte lexuar ato fjalë misterioze. Kërcimi i tij fiktiv që nga dritarja e banjës nuk do të arrinte sigurisht ta bënte që të fitonte miqësinë e Fashit. Dyshonte se kapiteni do të shihte anën humoristike të të ndjekurit dhe më në fund të arrestimit të një qullaci.

"Jemi afër daljes" tha Sofia.

"Mendon se në një farë mënyre numrat e mesazhit të gjyshit tuaj do të na ndihmonin, të kuptonim pjesën tjetër?" Në të kaluarën Langdoni kishte punuar mbi disa dorëshkrime të Bekonit që përmbanin shifrarë epigrafikë:

disa rreshta ishin kyçi për të deshifruar ata që vinin pas.

"Gjithë natën, që po mendoj për ata numra. Shuma, koeficiente, prodhime... nuk kam mbërritur asgjëkundi. Nga pikëpamja matematike janë vendosur rastësisht. Kriptografikisht të padobishëm!"

"Megjithatë bëjnë pjesë në serinë e Fibonaçit. Nuk mund të jetë një përkim."

"Nuk është. Numrat e Fibonaçit janë një sinjal tjetër që gjyshi im kishte lënë që të viheshin re nga unë, njëlloj sikur shkroi në anglisht, apo si vendosi vizatimin tim të preferuar apo vizatoi një pesëkëndësh në stomak. Gjithçka për të tërhequr vëmendjen time."

"Pesëkëndëshi ka ndonjë domethënie për ju?"

"Po. Nuk ua kam thënë akoma, por pesëkëndëshi ishte një simbol i veçantë midis meje dhe gjyshit, kur unë isha çupkë. Më lexonte letrat e fallit për zbavitje dhe letra që më tregonte i përkiste gjithnjë farave të portokallit të kuq. Jam e sigurt që e përgatiste tufën e letrave që më parë, në çdo rast portokallet ishin një nga motivet tona të zbavitjes."

Langdoni ndjeu një dridhje. "Ju lexonte letrat?"

Ajo tufë letrash, që vinte që nga Mesjeta, ishte aq shumë e mbushur me mesazhe heretike, të fshehura, sa të shtynte studiuesin t'i kushtonte një kapitull të doreshkrimit të tij. 22 misteriozët e mëdhenj të lojës kishin emra si "Papica", "Perandoresha", dhe "Yjet". Në origjinë, letrat ishin një sistem sekret për të komunikuar idetë e ndaluara nga kisha. Sot fuqitë simbolike të letrave ishin shfrytëzuar nga gjëagjëzat moderne.

"Fara e portokalleve që tregon hyjninë femërore, është ajo e dinarëve, ose e pesëkëndëshave" mendoi Langdoni. Nëse Sonieri bënte hile për t'u zbavitur me mbesën, duke zgjedhur pesëkëndëshat bëhej dyfish aluziv, për ata pak që arrinin ta kuptonin.

Kishin mbërritur tek shkalla e sigurisë dhe Sofia e hapi me kujdes derën. Asnjë alarm nuk ra. Vetëm dyert që hapeshin nga jashtë, ishin të lidhura. Sofia i doli para Langdonit përgjatë një shkalle që ishte shumë e ngushtë dhe zuri të zbriste me të shpejtë.

"Kur ju fliste për pesëkëndëshin" tha Langdoni duke rendur pas saj, "a ju ka folur gjyshi juaj dhe për kultin e perëndeshës ose për ndonjë element të kundërt me doktrinën katolike?"

Sofia shkundi kokën. "Më interesonte më së shumti matematika, proporcioni hyjnor, *phi*, seria e Fibonaçit, këto lloj gjërash."

Langdoni e pa me habi. " Gjyshi juaj ju ka folur për numrin *phi?*"

"Sigurisht. Proporcioni hyjnor" i drejtoi një gjysmë buzëqeshje. "Përkundrazi, e di, më thoshte me shaka që unë isha gjysmë hyjnore..., nisur

nga gërmat e emrit tim."

Langdoni u mendua për një çast, dhe pastaj la që t'i shpëtonte një rënkim. "S-o-phi-e."

Duke vijuar zbritjen, Langdoni mendoi për *phi*-në. Filloi që të kuptonte se të dhënat e lëna nga Sonieri ishin akoma më koherente sesa i ishte dukur në një çast të parë.

" Leonardo Da Vinçi...numrat e Fibonaçit...pesëkëndëshi.."

E pabesueshme, por të gjithë këta elementë ishin të lidhur mes tyre nga një koncept kaq i rëndësishëm për historinë e artit. Langdoni shpesh ishte i detyruar të bënte shumë leksione me temën *"Phi"*.

Papritmas iu duk se ishte kthyer në Harvard para studentëve të kursit "Simbolizmi në art" dhe të shkruante në dërrasën e zezë numrin e tij të preferuar.

1,618

Langdoni ishte kthyer nga salla e tij plot me studentë në pritje. "Kush mund të më thotë ç'është ky numër?"

Një i diplomuar në matematikë, në rreshtat e fundit kishte ngritur dorën. "Numri *phi*." E shqiptonte fi.

"Mirë, Shtetner" kishte vërejtur Langdoni. "Zotërinj, ju paraqes *phi*-në."

Mos e ngatërroni me "pi" greke" kishte shtuar Shtetneri duke buzëqeshur. "Si themi ne matematikanët, *phi* ka një h më interesante sesa *pi*."

Langdoni kishte qeshur, por askush tjetër nuk e kishte kuptuar batutën.

Shtetneri ishte kthyer të ulej, i zhgënjyer.

"Ky numër *phi*" kishte vijuar Langdoni, "një presje gjashtëqind e tetëmbëdhjetë, është një numër shumë i rëndësishëm për artin. Kush mund të më thotë përse?"

Shtetneri ishte përpjekur që të rehabilitohej. "Përse është i bukur?"

Të gjithë kishin qeshur.

"Me thënë të vërtetën" kishte komentuar Langdoni "Shtetneri ka përsëri të drejtë. Në përgjithësi, *phi* është konsideruar numëri më i bukur i universit."

Të qeshurat kishin pushuar menjëherë dhe Shtetneri kishte buzëqeshur.

Ndërsa karikonte projektorin e diapozitivave, Langdoni kishte shpjeguar se numri *phi* vinte nga sekuenca e Fibonaçit, një progresion i famshëm, jo vetëm pse shuma e numrave të afërt ishte e barabartë me termin pasonjës, por pse keofiçienti i dy numrave të afërt tentonte çuditshmërisht drejt vlerës 1,618, *phi*!

Me gjithë origjinën e çuditshme matematike të *phi*-së, kishte shpjeguar Langdoni, pamja e saj më tërheqëse ishte roli i një tulle themelore të natyrës.

Bimë, kafshë, dhe deri njerëz kishin masa që respektonin saktësisht raportin midis *phi* dhe njëshit.

"Gjithëprania e *phi*-së në natyrë," kishte thënë Langdoni, ndërsa fikte dritën, " shkon përtej përkimeve dhe ja përse të lashtit mendonin se ajo ishte vendosur nga krijuesi i universit. Shkencëtarët e parë e quajtën "proporcioni hyjnor".

"Prit pak" kishte thënë një grua e re, e ulur në rrjeshtin e parë. "Unë jam diplomuar në biologji dhe nuk kam parë kurrë këtë proporcion hyjnor në natyrë."

"Jo?". Langdoni kishte buzëqeshur. " Nuk keni studiuar kurrë raportin midis femrave dhe meshkujve në një zgjua bletësh?"

" Sigurisht. Femrat janë më shumë se meshkujt gjithnjë."

"Tamam. Dhe a e dini se në çdo zgjua, nëse merret numri i femrave dhe pjesëtohet me numrin e meshkujve, del gjithnjë i njëjti numër?"

"Me të vërtetë?"

"Po. Numri *phi*."

Vajza kishte mbetur me gojë hapur. "Nuk është e mundur."

"Sigurisht që është!" kishte përsëritur Langdoni, duke buzëqeshur dhe kishte projektuar diapozitivin e një guacke. "A e njihni këtë?"

"Është një nautilus" kishte thënë e diplomuara në biologji. "Një molusk cefalopod që pompon gaz në dhomat e guackës së vet për të rregulluar shtytjen e lundrimit."

"Tamam. A mund të më thoni sesa është raporti midis diametrit të një dredhe dhe asaj pasardhëse?"

Vajza kishte parë me pamje të pasigurt rrathët koncentrikë të spirales së nautilusit.

Langdoni kishte tundur kokën. "*Phi*. Proporcioni hyjnor, një presje gjashtëqind e tetëmbëdhjetë me një."

Vajza e kishte parë me një pamje të habitur.

Langdoni kishte kaluar në diapozitivën pasuese, zmadhimi i farave të luledielli. "Farat e luledielli rriten sipas spiraleve me kahje të kundërt. Kush mund të më thotë raportin midis një rrotullimi dhe atij pasues?"

"Numri *phi*?" kishin pyetur të gjithë.

"Bingo." Langdoni kishte vijuar të projektonte diapozitiva të tjera, por mjaft më me ngut: një boçe pishe dhe ndarja e saj sipas dy serive të spiraleve, vendosja e fletëve në dy degë, segmentet e disa insekteve. Të gjithë respektonin në mënyrë tronditëse proporcionin hyjnor.

"E pabesueshme" kishte thirrur dikush.

"Mirë" kishte thënë një tjetër, "por ç´lidhje ka me artin?"

"Ah" kishte thirrur Langdoni. "Jam i kënaqur që pyetët." Projektoi një diapozitivë tjetër: një pergamenë e zverdhur, në të cilën shquhej një nudo mashkullore e famshme e Leonardo Da Vinçit *"njeriu vitruvian"*, i quajtur kështu nga emri i Marko Vitruvios, një arkitekt i madh roman, i cili kishte endur lavdërimet e proporcionit hyjnor në librin e tij *De architectura.*

"Askush nuk kuptonte më mirë se Leonardo Da Vinçi strukturën hyjnore të trupit njerëzor." Leonardo zhvarroste trupat, për të matur proporcionet e sakta të strukturës kockore njerëzore. Ishte i pari që dëfteu se trupi njerëzor është i përbërë në plot kuptimin e fjalës nga elementë që rrijnë mes tyre në një raport baraz me *phi*-në.

Të gjithë e kishin parë me pamje të dyshimtë.

"Nuk më besoni?" kishte sfiduar Langdoni. "Herën e fundit që të bëni dush, merrni me vete një metër."

Nja dy lojtarë futbolli kishin qeshur me të.

"Jo vetëm, ju majmunë të pasigurt" kishte vijuar Langdoni. "Të gjithë, meshkuj dhe femra, bëni provën. Matni lartësinë tuaj dhe pastaj pjestojeni me distancën nga toka të kërthizës suaj. Gjejeni se ç´numër përftohet."

" Jo *phi*" kishte thënë një nga "majmunët".

"Pikërisht *phi*, vërtet" ishte përgjigjur Langdoni. "Një presje gjashtëqind e tetëmbëdhjetë. Doni një shembull tjetër?. Matni distancën nga shpatulla tek maja e gishtërinjve dhe pjesëtojeni me distancën nga brryli tek maja e gishtave. Përsëri *phi*. Shembull tjetër? Nga beli tek dyshemeja, pjesëtuar me distancën nga gjuri tek dyshemeja. Përsëri *phi*. Artikulacionet e gishtërinjve, seksionet e kolonës vetebrale. Akoma *phi*. Miqtë e mi, secili nga ju është një tribut lëvizës i proporcionit hyjnor!"

Me gjithë errësirën, Langdoni kishte ndjerë habinë e tyre dhe kishte provuar brenda vetes një ngrohtësi të njohur. Ishte motivi për të cilin jepte mësim. "Siç e shikoni, ka një rregull nën kaosin në dukje të botës. Kur të lashtit kanë zbuluara *phi*-në, ishin të sigurt se kishin gjetur një nga tullat e përdorura nga Zoti për ndërtimin e botës dhe kishin nderuar natyrën për këtë karakteristikë të saj. Dhe mund ta kuptojmë arësyen. Dora e Zotit është e dukshme në natyrë dhe akoma sot ekzistojnë fe pagane që adhurojnë Nënën Tokë. Shumë prej nesh e festojnë natyrën si paganë, por nuk e kuptojnë. Kalendimaji është një shembull i përkryer i saj, festa e pranverës, toka që kthehet në jetë për të dhënë frytet e vet. Magjia misterioze e proporcionit hyjnor është shkruar në fillim të kohërave, njeriu kufizohet që të luajë sipas rregullave të natyrës, dhe meqënëse arti është përpjekja njerëzore për të imituar

bukurinë e dorës së Krijuesit, këtë stinë do të shohim shumë shembuj të përpjesëtimit hyjnor."

Përgjatë gjysmë orës vijuese, Langdoni kishte vazhduar të projektonte diapozitiva nga veprat e Mikelanxhelos, Dyrerit, Leonardos dhe shumë të tjerëve, që shfaqnin në kompozim respektimin rigoroz - dhe të qëllimshëm - të proporcionit hyjnor. Langdoni kishte shfaqur numrin *phi* në përmasat arkitektonike të Partenonit, në piramidat egjiptiane dhe deri në pallatin njujorkez të OKB-së. Numri *phi* shfaqej në strukturën e sonatave të Moxartit, në Sinfoninë e Pestë të Betovenit, përveç se në veprat e Bartokut, Debusiesë dhe Shubertit. Numri *phi* kishte shpjeguar, ishte përdorur edhe nga Stradivari për të llogaritur vendndodhjen e saktë të vrimave në ndërtimin e violinave të tij të famshme.

"Si përfundim" kishte thënë Langdoni duke ju afruar përsëri dërrasës së zezë "kthehemi përsëri tek simbolet tanë." Kishte vizatuar pesë linja që formonin një yll me pesë cepa. "Ky simbol është njeri nga imazhet më të fuqishëm që do të shikoni në kursin tonë. I njohur si pesëkëndëshi, është konsideruar si hyjnor dhe magjik nga shumë kultura. A mund të më thotë dikush përsenë?"

Shtetneri, i diplomuar në matematikë, kishte ngritur dorën. "Sepse vijat e tij ndahen në segmente që respektojnë përpjesëtimin hyjnor."

Langdoni e kishte miratuar. "Shkëlqyeshëm. Sigurisht në një pesëkëndësh, të gjithë raportet midis segmentëve janë të barabartë me *phi*, dhe prandaj ky simbol është shprehje e skajshme e proporcionit hyjnor. Për këtë arësye ylli me pesë cepa ka qenë gjithnjë simbol i bukurisë dhe i përkryeshmërisë të lidhur gjithnjë me perëndeshën dhe femëroren e shenjtë."

Në sallë, të gjithë vajzat kishin buzëqeshur.

"Edhe një vëzhgim. Sot vetëm sa e cekëm Leonardon, por këtë semestër do ta takojmë edhe shumë herë të tjera. Leonardo ishte i famshëm botërisht për devocionin ndaj traditës së lashtë të perëndeshës. Nesër do t´iu shfaq afreskun e tij *Darka e fundit*, që është një nga ndihmesat më të mrekullueshme që mund të gjindet për femëroren e shenjtë."

"Po bëni shaka?" kishte pyetur dikush." Mendoja që *Darka e fundit* ka lidhje me Jezusin!"

Langdoni i kishte shkelur syrin. "Ka simbole të fshehtë në vende që askush nuk mund t´i imagjinojë kurrë."

"Jepini" i pëshpëriti Sofia. "Ç´po ndodh? Pothuajse mbërritëm."

Langdoni pa përreth dhe kuptoi se kishin dalë në gjysmë të shkallës, të paralizuar nga një zbulim i papritur. *"O draconian devil! Oh, lame saint!"*

Sofia ja nguli sytë.

"Nuk mund të jetë kaq e thjeshtë" mendonte Langdoni.

Po sigurisht ishte e tillë.

Atje poshtë, në zemër të Luvrit, me mendimin e *phi*-së dhe të Leonardos, Robert Langdoni kishte deshifruar papritmas, pa dashur, kodin e Sonierit.

"*O draconian devil* murmuriti. *Oh, lame saint.* Është pikërisht tipi i kodit më të thjeshtë...!"

Sofia ishte ndalur dhe po e shihte në një mënyrë mjaft të turbullt. "Një kod?" Kishte menduar për të gjithë natën rreth atyre fjalëve dhe nuk kishte gjetur kode, as të thjeshtë, as kompleksë.

"E thatë ju" shpjegoi Langdoni, me zërin plot shqetësim. "Numrat e Fibonaçit kanë domethënie vetëm në rendin e tyre të drejtë. Përndryshe janë lajthitje matematikore."

Sofia nuk po kuptonte se çfarë do të thoshte. "Numrat e Fibonaçit?" Ishte e sigurt që Sonieri i kishte shkruar vetëm që të përfshihej në hetim Departamenti i Kriptologjisë. "Kanë një qëllim tjetër?" Mori nga xhepi atë ç' kishte shtypur në kompiuter dhe e shqyrtoi përsëri mesazhin e gjyshit.

13-3-3-21-1-1-8-5
O, Draconian devil!
Oh, lame saint!

"Ç´domethënie mund të kenë këta numra?"

" Seria e Fibonaçit me renditje të ndryshuar është një e dhënë" tha Langdoni, duke kërkuar fletën. "Numrat sugjerojnë si të deshifrosh pjesën tjetër të mesazhit. Sonieri e ka shkruar serinë, jo me rregull për të na thënë që të aplikojmë të njëjtin koncept edhe në tekst. "*O, Draconian devil! Oh, lame saint!*" Këto rreshta nuk kanë asnjë domethënie. Janë thjesht gërma të shkruara jo në renditjen e tyre të drejtë."

Sofisë ju desh vetëm një çast për të reflektuar mbi sugjerimin e Langdonit dhe ju duk vërtet shumë e thjeshtë. "Ju mendoni se ky mesazh është ... një anagram?" i nguli sytë. Langdoni e vërejti skepticizmin e Sofisë dhe nuk mund ta ngarkonte me faj. Pak e dinin që anagramet përveç se ishin një zbavitje moderne, kishin dhe një histori të pasur të simbolizmit të shenjtë.

Mësimet mistike të kabalahut përdornin shumë anagramet: kombinonin në një mënyrë tjetër gërmat e fjalëve ebraishte për të nxjerrë kuptime të reja. Gjatë Rilindjes, sovranët francezë ishin aq shumë të bindur në fuqitë magjike të anagrameve, sa emëronin anagramistë, të cilët duhet t´i ndihmonin për të

marrë vendimet më të mira duke analizuar fjalët e dokumentave të rëndësishëm. Romakët e quanin studimin e anagrameve *ars magna, " arti i madh".*

Langdoni kryqëzoi shikimin me atë të Sofisë. "Domethënia e mesazhit të gjyshit tuaj ka qenë gjithnjë përpara syve tanë dhe ai na ka lënë të dhëna të bollshme për ta zbuluar.

Pa thënë asnjë fjalë tjetër, mori një penë nga xhepi dhe rikombinoi gërmat e secilit rresht.

O draconian devil!
Oh, lame saint!

Ishte një anagram i përkryer i:

Leonardo Da Vinçi
The Mona Lisa!

21

Monna Lisa.

Për një çast, në shkallën e sigurisë së Luvrit, Sofia harroi se duhet të dilte.

Surpriza që i kishte shkaktuar anagrami ishte e barabartë me turpin që nuk kishte arritur të deshifronte mesazhin. Zakoni i Sofisë për analiza kriptografike komplekse e kishte bërë të harronte lojërat e thjeshta të fjalëve, e megjithatë e dinte që do të duhej t'i kuptonte. Në fund të fundit i njihte mirë anagramet, sidomos në anglisht.

Kur ishte e re, shpesh gjyshi përdorte lojërat anagramike, për të perfeksionuar ortografinë anglisht të mbesës. Njëherë kishte shkruar fjalën anglisht *planets* dhe i kishte thënë Sofisë që me të njëjtat gërma mund të krijoheshin 92 fjalë anglisht të gjatësive të ndryshme. Sofia kishte kaluar tre ditë me një fjalor anglisht derisa i kishte gjetur të gjitha.

"Nuk arrij të imagjinoj" tha Langdoni duke vëzhguar shkrimin "si gjyshi juaj mund të krijonte një anagram kaq kompleks në pak minuta para vdekjes."

Sofia e dinte shpjegimin, dhe duke e menduar, u ndje akoma më e turpëruar. "Duhej ta kuptoja!" Kujtoi se gjyshi - i apasionuar pas lojërave të fjalëve si me artin - që i ri zbavitej duke krijuar anagrame me titujt e veprave të famshme të artit. Madje, një nga ato anagrame e kishte futur në ngatërresa, kur Sofia ishte e vogël. E intervistuar nga një revistë amerikane arti, Sonieri kishte shprehur antipatinë e tij për lëvizjen kubiste duke vënë në dukje që kryevepra e Pikasos,

"Zonjushat e Avinjonit", ishte një anagramë e *vile meaningless doodles*, "shkarravitësa frikacakë dhe pa domethënie". Admiruesve të Pikasos nuk u kishte pëlqyer ky vëzhgim.

"Gjyshi im e ka krijuar këtë anagram shumë kohë më parë" shpjegoi Sofia." "Dhe këtë natë ka qenë i detyruar ta përdorë si kod të improvizuar." Zëri i saj kishte thirrur nga përtej me një saktësi të akullt: "Leonardo Da Vinçi! *Mona Lisa*!"

Pse i ishte referuar me fjalët e tij të fundit pikturës së famshme, Sofia nuk dinte ta thoshte, por i vinte në mendje një mundësi e vetme. Mjaft shqetësuese. "Ato nuk janë fjalët e tij të fundit."

Duhet të shkonte nga *Monna Lisa*? Gjyshi i saj i kishte lënë një mesazh dhe atje? Ideja i dukej përkryeshmërisht e mundshme. Në fund të të gjithave, piktura e famshme ishte varur në Sallën e Shteteve, një sallë private ku hyhej vetëm nga Galeria e Madhe. Iu kujtua Sofisë, dera e sallës ishte vetëm 20 metra nga pika ku ishte gjetur trupi i gjyshit të saj.

"Mund të ketë vizituar *Monna Lisën*, para se të vdiste."

Sofia ngriti sytë nga shkalla e emergjencës dhe nuk arrinte të merrte një vendim. E dinte që duhej të largonte Langdonin menjëherë nga muzeu, por instinkti i sugjeronte të kundërtën. Duke kujtuar vizitën e saj të parë në Denon, kur ishte akoma fëmijë, kuptoi se nëse gjyshi kishte dashur t´i besonte një sekret, pak vende ishin aq të përshtatshëm sa salla e *Monna Lisës* së Leonardos.

"Është pak më para" i kishte thënë gjyshi duke e mbajtur për krahu, kur kalonin muzeun bosh pas orarit të mbylljes.

Sofia ishte gjashtë vjeç. Ndjehej e vogël dhe e parëndësishme përballë çative të mëdha dhe dyshemesë, që e bënin që t´i vinte marrjemendsh. Muzeu bosh i kallte frikën, edhe pse nuk donte t´ia thoshte gjyshit. Kishte shtrënguar dhëmbët dhe kishte lënë dorën e vet.

"Para nesh, është Salla e Shteteve" kishte njoftuar gjyshi, kur ishin tashmë afër sallës më të famshme të Luvrit.

Me gjithë shqetësimin e natyrshëm të gjyshit, Sofia do të kish dashur të mbetej në shtëpi. Kishte parë në libra fotografinë e *Monna Lisës* dhe kuadroja nuk i pëlqente fare. Nuk kuptonte pse bëhej aq shumë zhurmë rreth asaj pikture. *"C´ést ennueux"*- është e mërzitshme, ishte ankuar.

"Boring" e kishte korrigjuar ai. " Frëngjishten në shkollë, anglishten në shtëpi."

"Le Luvre, c´est pas chez moi" kishte protestuar ajo. Luvri nuk është shtëpia ime.

Për një çast gjyshi kishte qeshur. "E drejtë. Atëherë flasim anglisht, për t'u zbavitur."

Sofia i kishte varur turinjtë, por kishte vijuar që të ecte. Kur kishin hyrë në Sallën e Shteteve, kishte shqyrtuar sallën e ngushtë dhe kishte vendosur shikimin në vendin e nderit në qendrën e murit, ku ishte varur vetëm një portret, nën mbrojtjen e peciglasit. Gjyshi ishte ndalur në prag dhe i kishte treguar tablonë.

"Ecë para, Sofi, nuk janë shumë personat që mund ta sodisin vetëm."

Duke u gëlltitur nga tensioni, Sofia kishte kaluar qetësisht sallën. Pas të gjithë atyre që kishte dëgjuar rreth *Monna Lisës*, kishte përshtypjen se po i afrohej një mbretëreshe. Kur kishte mbërritur tek lastra e peciglasit, kishte mbajtur frymën dhe kishte ngritur sytë, për ta rrokur në një shikim të vetëm.

Nuk e dinte atë që kishte pritur që të provonte, por nuk kishte ndjerë asnjë tronditje, asnjë ndjenjë mrekullimi: tabloja e famshme ishte e njëjtë me atë të librave. Kishte ngelur ta shikonte në qetësi, për një kohë të gjatë, në pritje që të ndodhte ndonjë gjë.

"Atëherë, çfarë mendon për të?" i kishte pëshpëritur gjyshi, që kishte mbërritur pas saj ndërkohë. "Është e bukur, apo jo?"

"Është shumë e vogël."

Sonieri kishte buzëqeshur. "Edhe ti je e vogël, por je shumë e bukur."

"Unë nuk jam e bukur" kishte thënë ajo. Sofia urrente flokët e saj të kuq dhe qukat dhe ishte më e gjatë edhe se meshkujt e klasës së vet.

Kishte vëzhguar sërish *Monna Lisën* dhe kishte tundur kokën. Është më keq se në libra. Ka fytyrën *brumeux*. Të mjegullt.

"Foggy" e kishte korrigjuar gjyshi.

"Foggy" kishte përsëritur Sofia, duke e ditur se biseda nuk do të rifillonte, derisa ajo të mos shqiptonte fjalën e re..."

"Ky është quajtur stili i pikturës së sfumuar" i kishte shpjeguar gjyshi "dhe është mjaft e vështirë ta zbatosh. Leonardo Da Vinçi e kishte zbatuar më mirë se të gjithë."

Sofisë vazhdonte të mos i pëlqente tabloja. "Ka pamjen sikur do të fshehë diçka... si fëmijët, në shkollë, kur kanë një sekret."

Gjyshi kishte qeshur. "Ky është një nga motivet për të cilin është e famshme. Njerëzve u pëlqejne hipotezat mbi arëyet e buzëqeshjes së saj."

"Dhe ti e di përse qesh?"

"Mundet." Gjyshi i kishte shkelur syrin. "Një ditë ose një tjetër do të tregoj gjithçka për atë buzëqeshje."

Sofia kishte përplasur këmbët në dysheme. "Të kam thënë që nuk më

pëlqejnë sekretet!"

"Princeshë" kishte vijuar, duke buzëqeshur. "Jeta është plot sekrete. Nuk mund t'i njohësh të gjithë menjëherë."

"Unë po kthehem atje" tha Sofia. Në kafazin e shkallës, zëri i saj dukej pa asnjë përthyerje.

"Nga *Monna Lisa*?" pyeti Langdoni, i çuditur. "Tani?"

Gruaja mendoi për rrezikun. "Unë nuk jam e dyshuar. Duhet të kuptoj se ç'ka dashur të thotë gjyshi im."

"Dhe ambasada?"

Sofia provoi një ndjenjë faji, pasi tani i duhej të braktiste Langdonin, pasi e kishte shndërruar në një të arratisur, por nuk shihte mundësi të tjera. I tregoi një derë metalike në fund të shkallëve. "Dil nga ajo derë dhe ndiq shenjat e ndriçuara që dëftejnë daljen. Gjyshi im më sillte gjithnjë këtu. Shenjat të çojnë në një dalje sigurie që hapet vetëm së jashtmi." I dorëzoi Langdonit çelësat e makinës së saj. "Makina ime është Smart e kuqe e parkuar në pjesën e nëpunësve, drejtpërdrejt para nesh. Dini si të arrini në ambasadë?"

Langdoni pohoi dhe nguli sytë tek çelësat që gruaja i kishte dorëzuar.

"Dëgjo" vazhdoi Sofia, në një ton më pak të ashpër. " Mendoj që gjyshi im ka lënë një mesazh afër *Monna Lisës*, një të dhënë mbi vrasësin e tij. Ose mbi rrezikun që më ndjek. "Ose mbi atë që i ka ndodhur familjes sime. Duhet të shkoj ta shoh."

"Po nëse donte të shpjegonte pse ishte në rrezik, për çfarë arësye, nuk e ka shkruar në dysheme? Pse kjo lojë e komplikuar gjëagjëzash?"

"Çfarëdogjëje që të më thoni, nuk besoj se ai donte që ta kuptonin të tjerët. As edhe policia." Qartësisht, Sonieri kishte bërë gjithçka të mundur, për t'i dërguar një mesazh sekret vetëm asaj. E kishte shkruar të koduar, kishte shtuar inicialet e saj sekrete, dhe i kishte thënë të gjente Robert Langdonin: një këshillë e menduar, duke parë që amerikani kishte deshifruar kodin e tij. "Edhe pse mund të të duket e çuditshme" tha Sofia,

" mendoj që ai donte që unë të arrija para të tjerëve tek *Monna Lisa*."

"Do të vij edhe unë."

"Jo! Ne e dimë për sa kohë galeria do të mbetet bosh. Ju duhet të largoheni."

Langdoni hezitonte, sikur kureshtja akademike të kërkonte të mundte çdo lloj gjykimi, duke e çuar në duart e Fashit.

"Shkoni tani" i tha Sofia me një buzëqeshje. "Do të shihemi në ambasadë, zoti Langdon."

Langdoni e pa me një pamje keqardhjeje. Do të shihemi atje, por me një

kusht" u përgjigj me një ton të ashpër.

Ajo e pa, por pa kuptuar asgjë. "Përse bëhet fjalë?"

"Që të mos më thërrisni më zoti Langdon."

Sofisë ju duk se dalloi në buzë shenjën e një buzëqeshje dhe i ktheu reston. "Paç fat, Robert."

Kur arriti në fund të shkallëve, Langdoni ndjeu erën e vajit të linosë dhe të pluhurit të gëlqeres. Para tij, dalja ishte treguar me një shkrim të ndriçuar SORTIE - EXIT, të shoqëruar nga një shigjetë që tregonte nga një korridor.

Langdoni zgjodhi atë drejtim.

Në të djathtë, ishte një laborator i errët restaurimi, ku shquhej një mori statujash në faza të ndryshme restaurimi. Në të majtë një sërë dhomash, që dukeshin si klasa të kurseve të artit në Harvard: rreshta kavaletash, kuadrosh, tavolinash të vogla, vizoresh për të matur. Një zinxhir montimi për prodhimet artistike.

Ndërsa përshkonte korridorin, Langdonit i bëhej se nga një çast në tjetrin mund të rizgjohej në shtratin e tij në Kembrixh. Tërë nata i ishte dukur një ëndërr absurde. "Jam duke dalë nga Luvri si një i arratisur."

Anagramet e Sonierit i kishte akoma në mendje. Pyeti veten se ç´kishte gjetur Sofia në sallën e *Monna Lisës*... gjithnjë nëse gjente diçka. Ajo ishte e sigurt se gjyshi i saj i kishte sugjeruar që të shkonte të kontrollonte në sallën e pikturës së famshme. Por edhe pse mund të ishte një interpretim i pranueshëm, tani i dukej një paradoks.

"P.S. Gjeje Robert Langdonin."

Sonieri e kishte urdhëruar ta gjente. Po për çfarë motivi? Vetëm për ta ndihmuar për të zgjidhur një anagramë?

I dukej shumë e pangjashme.

Në fund të fundit, Sonieri nuk e dinte nëse Langdoni ishte një ekspert anagramash. "Nuk jemi takuar kurrë." Për më shumë që Sofia mendonte se anagrami i ishte drejtuar asaj. Ishte ajo që njohu serinë e Fibonaçit dhe mund t´ia kishte dalë mbanë me siguri, të zgjidhte anagramin edhe pa ndihmën e Langdonit.

"Sonieri ka menduar që do ta zgjidhte ajo." Langdoni ishte i sigurt, por kjo linte një boshllëk në logjikën e kuratorit.

"Pse më ka kërkuar mua?" pyeti veten, ndërsa vijonte të përshkonte korridorin. "Pse në mesazhin e tij duke vdekur, Sonieri ka dashur që e mbesa që nuk e takonte prej vitesh, të më kërkonte? Sipas Sonierit, çfarë mund të njihja?"

Beftas, i goditur nga një mendim, Langdoni ndaloi. Mori nga xhepi letrën, ku ishte stampuar diçka nga kompiuteri dhe fiksoi rreshtin e fundit të mesazhit.

"P.S. Gjeje Robert Langdonin."

Shikoi dy gërmat.

"P.S."

Në atë çast, të gjithë simbolet e Sonierit shkuan në vendin e tyre. Si në një shpërthim rrufeje, të gjithë studimet e tij të simbologjisë dhe të historisë iu shfaqën para syve. Papritmas, gjithçka kishte bërë Sonieri po merrte kuptim.

Langdoni u përpoq të nxirrte pasojat nga ai fill mendimi. Me mendjen që i vinte rrotull, u kthye në drejtimin nga kishte ardhur.

"A ka akoma kohë?" Në atë pikë, kjo gjë dukej fare pa rëndësi.

Pa mëdyshje, u lëshua me ngut drejt shkallëve.

22

Më gjunjë në bankën e parë, Silasi bënte sikur lutej, ndërsa shqyrtonte planin e kishës. Shën Sulpis, si pjesa më e madhe e kishave kishte formën e një kryqi roman gjigant. Seksioni i saj i gjatë qendror - pjesa së gjati - të çonte direkt në altarin qendror, ku pritej për së gjati nga një seksion më i shkurtër.

Atje ku kryqëzoheshin pjesa së gjati me seksionin tjetër ngrihej kubeja e madhe dhe ajo ishte vlerësuar si zemra e kishës, pika e saj më e shenjtë dhe plot misticizëm.

"Jo këtë natë" mendoi Silasi. "Shën Sulpisi fsheh sekrete të tjera në një pikë tjetër."

U kthye drejt pjesës së shkurtër të kishës dhe u përqëndrua në zonën e hapur përtej bankave, për të kërkuar objektin e përshkruar nga viktimat e tij.

"Ja ku është."

E futur në dyshemenë prej graniti gri, një shirit i hollë tunxhi ndriçonte në mes të gurit, një vijë të lëmuar që përshkonte tërë dyshemenë e kishës. Në shirit ishin vizatuar shenja të rregullta si në një vizore të milimetruar. Silasit i kishin thënë që ishte një gnometër, një instrument astronomik pagan i familjes së meridianeve. Turistë, shkencëtarë, historianë dhe paganë të të gjithë botës shkonin në Shën Sulpis për të shikuar pikërisht atë vijë të famshme.

"Vija e Trëndafilit."

Ngadalë Silasi ndoqi shiritin prej tunxhi që rendte mbi dysheme dhe kalonte përpara tij duke krijuar një kënd të çuditshëm, fare të ndryshëm nga

simetria e kishës. Vija kalonte altarin duke cënuar bukurinë, dhe i ndante më dysh parmakët e kungimit, përshkonte tërë gjerësinë e kishës deri në seksionin e veriut, ku arrinte bazën e një strukture fare të pazakontë.

Një obelisk kolosal egjiptian.

Atje, Vija e ndritshme e Trëndafilit përthyhej 90 gradë, në vertikale, për t'u ngjitur në ballin e obeliskut; ngjitej në 10 metra deri në majën e tij, në formën e piramidës, dhe atje më në fund mbyllej.

"Linja e Trëndafilit" mendoi Silasi. "Vëllazëria ka fshehur çelësin e kthesës nën Vijën e Trëndafilit."

Disa orë më parë, kur Silasi i kishte thënë Mjeshtrit që guri i Prioratit është fshehur në brendësi të Shën Sulpisit, Mjeshtri kishte treguar dyshim. Po kur Silasi kishte shtuar se të gjithë vëllezërit i kishin dhënë një vendndodhje të saktë, që i referohej një shiriti tunxhi, që kalonte Shën Sulpisin, Mjeshtri kishte mbetur pa frymë përballë zbulimit. "Po ti flet për Vijën e Trëndafilit!"

Mjeshtri e kishte njoftuar shpejt Silasin për kureshtjen e famshme nga pikëpamja arkitektonike të Shën Sulpisit: një shirit tunxhi që priste kishën sipas një aksi të përkryer veri-jug. Ishte një meridian antik, një mbetje e kohës pagane, që një kohë shquhej tamam në atë pikë. Rrezet e diellit, duke kaluar nga kapitelet e murit të jugut, çdo ditë kalonin një pjesë të shiritit dhe tregonin kalimin e kohës nga një solstic në një tjetër.

Shiriti veri-jug ishte i njohur si Vija e Trëndafilit. Shekuj të tërë simboli i trëndafilit ishte i lidhur me hartat gjeografike dhe me gjithçka që drejtonte shpirtërat në drejtimin e duhur.

Trëndafili i Erërave, i vizatuar në të gjitha hartat, tregonte katër pikat themelore dhe ato të ndërmjetme, dhe kur ishte i plotë sugjeronte tridhjetë e dy drejtime ose tridhjetë e dy erërat që frynin në ato drejtime. Të vizatuara brenda një rrethi, ato tridhjetë e dy drejtime të busullës, ose të erërave ngjanin si një trëndafil me tridhjetë e dy petale. Akoma sot, rrethi që në hartat gjeografike tregon drejtimet është i njohur si Trëndafili i Erërave dhe veriu është i shënuar me një shigjetë ose ngandonjëherë me simbolin e zambakut, *fleur-de-lis.*

Në një hartë të botës, një Vijë Trëndafili, e quajtur edhe meridian, ishte çdo vijë imagjinare e vizatuar që nga Poli i Veriut në Polin e Jugut. Natyrisht ishte një numër pambarim i Vijave të Trëndafilit, sepse në çdo pikë të Tokës kalonte një meridian që e lidhte me polet. Problemi për lundërtarët e vjetër, ishte ai që cili prej meridianëve ishte Vija e vërtetë e Trëndafilit, gjatësia Zero, vija nga e cila duhet të niseshe për të matur të gjithë gjatësitë.

Sot ajo vijë kalon nga Grinuiçi, në Angli, por nuk ka qenë gjithmonë kështu.

Shumë kohë më parë se të ishte Grinuiçi si meridian zero, gjatësia zero e botës kalonte nga Parisi dhe kisha e Shën Sulpisit. Vija e tunxhit që kalonte kishën ishte një nderim për meridianin e parë zero, dhe megjithëse Grinuiçi i hoqi Parisit nderin e 1888, Vija origjinale e Trëndafilit ishte akoma e dukshme.

"Ja përse legjenda është e vërtetë" i kishte thënë Mjeshtri Silasit. "Çelësi i kthesës i Prioratit thuhet se prehet nën Shenjën e Trëndafilit."

Akoma me gjunjë në bankë, Silasi pa përreth dhe ngriti veshët, për t'u siguruar që nuk kishte asnjeri. Për një çast iu duk se dëgjoi një fështfërimë, që vinte nga ballkoni i korit. U kthye dhe vëzhgoi për disa sekonda.Asgjë.

"Jam vetëm".

U ngrit në këmbë, shkoi para altarit, dhe bëri tri përkulje. Pastaj u kthye dhe ndoqi shiritin prej tunxhi në drejtim të obeliskut.

Në atë çast, në aeroportin Leonardo Da Vinçi të Romës, shkundja e rrotave që preknin pistën e zgjoi ipeshkvin Aringarosa nga gjumi.

"Paskam fjetur" mendoi. E godit fakti që kishte qenë aq i qetë sa të mund të flinte. "Mirëseardhët në Romë" njoftoi altoparlanti i avionit. Duke u ngritur, Aringarosa rregulloi veshjen e tij të zezë dhe i lejoi vetes një buzëqeshje të rrallë. Ishte i kënaqur që kish bërë atë udhëtim. "Kam qenë në mbrojtje të tërhequr për shumë kohë." Atë natë, megjithatë situata kishte ndryshuar. Vetëm pesë muaj më parë, Aringarosa kishte patur frikë për të ardhmen e besimit. Tashmë si për vullnet të Zotit, zgjidhja ishte ofruar vetë, me këmbët e saj.

"Mrekullia hyjnore."

Nëse në Paris gjërat kishin shkuar, ashtu siç e priste, shumë shpejt Aringarosa do të ishte gjendur me një diçka në duar, që do ta bënte njeriun më të fuqishëm të krishtërimit.

23

Sofia mbërriti pa frymë në dyert e mëdha të Sallës së Shteteve që mbante brenda *Monna Lisën*. Para se të hynte, i hodhi një sy me mëdyshje një pike nja 20 metra më para, ku dergjej trupi i gjyshit të saj, i ndriçuar nga një far i vogël.

Brerja e ndërgjegjes e goditi me forcë, dhe me një nënshtresë faji. Sonieri e kishte kërkuar pafundësisht gjatë këtyre dhjetë vjetëve të fundit, por Sofia nuk ia kishte lejuar vetes që të prekej. "Më kishte gënjyer! Kishte sekrete të

tmerrshme! Çfarë duhet të bëja?" Dhe prandaj e kishte përjashtuar nga vetja e vet. Plotësisht.

Por tashmë gjyshi ishte i vdekur dhe i fliste nga varri.

"Monna Lisa!"

Shtyu derën dhe hyri. Për një çast pa nga pragu sallën katrore, edhe ajo e ndriçuar nga një dritë e kuqe e butë. Kjo sallë ishte një nga *cul-de-sac* e rralla të muzeut, hyrja e vetme e së cilës ishte nga galeria. Përballë derës, ishte një Botiçelli 5 metra i lartë. Nën të, një divan gjigant tetëkëndësh shërbente si vend soditjeje për mijëra vizituesit që donin të çlodheshin për disa minuta, ndërsa admironin pjesën më të shtrenjtë të Luvrit.

Pak pa hyrë brenda, megjithatë Sofia kuptoi se kishte harruar një hollësi. "Një dritë të zezë." I hodhi një shikim trupit të gjyshit, i rrethuar nga instrumentet e policisë shkencore. Nëse Sonieri do ta kishte shkruar diçka në sallën e *Monna Lisës*, do ta kishte bërë këtë sigurisht me një penë të padukshme.

Mori edhe një herë frymë thellë dhe rendi drejt skenës së krimit, të ndriçuar mirë. Jo në gjendje për ta parë gjyshin, nguli vështrimin në pajisjet e shkencores. Gjeti një penë të vogël me rreze ultravjollcë dhe e futi në xhep, duke u ngutur të kthehej në Sallën e Shteteve.

Si mbërriti në prag, dëgjoi një zhurmë hapash që vinin drejt saj që nga brenda. "Qenka dikush!" Një figurë fantazme u shfaq befas nga gjysmëerrësira. Sofia bëri një hap mbrapa.

"Je ti më në fund!" pëshpëriti Langdoni duke u ndalur para saj.

Lehtësimi i Sofisë zgjati vetëm një çast. "Robert, të kisha thënë që të ikje! Nëse Fashi..."

"Ku ishe?"

"Duhet të gjeja një dritë të zezë" u përgjigj ajo, duke ia treguar. "Nëse gjyshi im ka lënë një mesazh..."

"Sofi, dëgjomë" pyeti, duke i ngulur sytë "Gërmat P.S duan të thonë diçka për ty? Çfarëdo gjëje?"

Duke patur frikën që dikush mund të dëgjonte zërin e tyre, Sofia mbylli derën me kanate të dyfishtë të Sallës së Shteteve. "Ta kam thënë, janë inicialet e Princeshës Sofi."

"Po, por a i ke parë ndonjëherë gjëkundi më ndonjë vend tjetër? Mos vallë gjyshi juaj i ka përdorur ndonjëherë tjetër siglën P.S si monogramë, mbi letra, ose mbi ndonjë objekt personal?"

Pyetja e habiti. "Si mund ta dijë?" Sofia kishte parë dikur inicialet P.S, njëherë në një lloj monogrami. Ishte vigjilja e ditëlindjes së saj të nëntë dhe ajo kërkonte fshehtas në të gjithë shtëpinë, për të gjetur dhurata të fshehura për

të. Edhe atëherë ajo nuk duronte që diçka t'i fshihej. "Çfarë më ka blerë gjyshi kësaj radhe?" Kishte kërkuar në dollape dhe sirtare. "Ma ka blerë kukullën që doja? Ku mund ta ketë fshehur?"

Pasi kishte kontrolluar shtëpinë, pa gjetur gjë, Sofia kishte marrë kurajën dhe kishte hyrë në dhomën e gjumit të gjyshit. Nuk kishte leje, për të hyrë në atë dhomë, por gjyshi ishte një kat më poshtë dhe po flinte në poltronë.

"Do të hedh një sy shpejt e shpejt!"

Në majë të gishtave, Sofia kishte arritur tek dollapi dhe kishte parë brenda veshjeve. Asgjë. Pastaj kishte shikuar nën shtrat. Asgjë. Kishte kaluar tek komoja dhe kishte hapur sirtaret e komosë, për të shikuar përmbajtjen e tyre. "Duhet të ketë diçka për mua!" Kishte arritur tek sirtari i fundit, pa gjetur asnjë kukull. E zhgënjyer, e kishte hapur dhe kishte spostuar disa veshje të zeza, që nuk i kishte parë kurrë të veshura. Ishte duke e mbyllur, kur kishte rrokur një shkëndijë të ndritshme në fund të sirtarit. Dukej si një zinxhir për qostek, por gjyshi nuk e kishte mbajtur kurrë. Zemra i kishte shpeshtuar rrahjet, duke kuptuar se ç'ishte.

"Një varëse!"

Sofia kishte ngritur me vëmendje zinxhirin, dhe me habi kishte parë në skajin e saj një çelës të ndritshëm të artë. I rëndë dhe i shkëlqyer si një pasqyrë. Pa fjalë, e kishte ngritur për ta vëzhguar. Ishte i ndryshëm nga çdo lloj çelësi tjetër. Në përgjithësi ishin të sheshtë, dhe kishin një sërë dhëmbësh, por ky kishte vetëm një kolonë trekëndëshe me shenja të vogla të gërryera në pjesën gjatësore të çelësit. Në vend të "unazës" së zakonshme, për më shumë kishte një dorezë në formën e kryqit, por nuk ishte një kryq normal. Ishte një kryq me krahë të së njëjtës madhësi, si shenja "plus". I gdhendur në qendër të kryqit ishte një simbol i çuditshëm: dy gërma të gërshetuara dhe vizatimi i një luleje. "P.S", kishte belbëzuar duke lexuar gërmat. "Çfarë mund të jetë?"

"Sofi" e kishte thirrur gjyshi , nga dera.

E habitur, ishte kthyer dhe kishte lënë t'i binte çelësi në dysheme. Kishte ulur sytë, shumë e frikësuar për të parë gjyshin. "Kërkoja... dhuratën time të ditëlindjes" ishte justifikuar. Kishte ulur kokën, e ndërgjegjshme që kishte abuzuar me besimin e tij.

Për atë që i ishte dukur një pafundësi, gjyshi kishte mbetur duke e parë në qetësi tek dera. Më në fund kishte lëshuar një psherëtimë të gjatë. "Merre çelësin, Sofi."

Ajo e kishte marrë. "Sofi, ti duhet të respektosh gjërat e të tjerëve." Pa zemërim, ishte përgjunjur dhe e kishte marrë çelësin. "Është një çelës mjaft i veçantë. Nëse ti do ta kishe humbur..."

Duke dëgjuar zërin e qetë të gjyshit, Sofia ishte ndjerë akoma më keq. "Më vjen keq, gjysh. Më vjen vërtet keq." Dhe kishte shtuar, pas një çasti: "Mendoa se ishte një varëse për ditëlindjen time".

Ai i kishte ngulur sytë për një çast. "Do të ta them edhe njëherë tjetër Sofi, pasi është shumë e rëndësishme. Duhet të mësosh të respektosh gjërat private të të tjerëve."

"Po, gjysh."

"Do të flasim njëherë tjetër. Tani, duhet të shkojmë të shkulim barishtet e këqia në kopsht."

Sofia kishte rendur që të kryente detyrat e veta.

Të nesërmen në mëngjes, Sofia nuk kishte marrë një dhuratë ditëlindjeje nga gjyshi. Nuk e kishte pritur pas asaj që kishte bërë. Por gjyshi nuk i kishte bërë as edhe një urim. Kur kishte shkuar të flinte, atë mbrëmje nuk ishte ndjerë kurrë aq e rrëzuar.

Duke u futur poshtë çarçafëve, kishte gjetur një fletë mbi jastëk.

Mbi fletë ishte shkruar një gjëagjëzë e thjeshtë. Para se ta zgjidhte, i ishte kthyer buzëqeshja. "Di se ç'farë është!" Gjyshi ia kishte bërë dhe Krishtlindjet e fundit. "Një gjueti për thesarin!"

Me ankth, kishte menduar për gjëagjëzën, derisa e kishte zgjidhur. Zgjidhja e kishte çuar në një cep tjetër të shtëpisë, ku kishte gjetur një fletë dhe gjëagjëzë tjetër. Kishte zgjidhur dhe atë dhe kishte gjetur fletën dhe zgjidhur gjëagjëzën e tretë. Kishte rendur nga njëra dhomë në tjetër derisa mbërriti tek një mesazh që e ktheu përsëri tek dhoma e gjumit. Kishte rendur në shkallë dhe duke hyrë në dhomën e vet, ishte bllokuar papritmas. Në mes të dhomës ishte një biçikletë e kuqe e ndritshme me një fjongo të lidhur tek timoni. Sofia kishte lëshuar një thirrje kënaqësie.

"E di që kishe kërkuar një kukull" i kishte thënë gjyshi, duke buzëqeshur nga një cep i dhomës, "por mendova se kjo do të të pëlqente më shumë."

Të nesërmen gjyshi i kishte mësuar të ngiste biçikletën, duke rendur bashkë me të në rrugicën e shtëpisë. Kur Sofia kishte hyrë në një lëndinë dhe kishte humbur ekuilibrin, që të dy kishin rënë në bar, duke u rrotulluar dhe qeshur.

"Gjysh", i kishte thënë Sofia, duke e përqafuar "më vjen keq për çelësin".

"E di, e dashur. Je e falur. Nuk mund të rri gjatë i zemëruar me ty. Gjyshërit dhe nipërit e falin gjithnjë njeri tjetrin."

Sofia e dinte që nuk do të duhej ta kërkonte, por nuk kishte mundur të përmbahej. "Çfarë gjëje hap? Nuk kam mundur të shoh një çelës të tillë. Ishte shumë i bukur."

Gjyshi kishte mbetur në qetësi gjatë; Sofia e dinte që ai ishte i pasigurt se

ç´përgjigje të jepte. "Gjyshi nuk gënjen kurrë."

"Hap një sënduk të vogël" kishte thënë më në fund, " ku janë ruajtur shumë sekrete."

Sofia kishte bërë një ngërdheshje. "I urrej sekretet!"

"E di, por këto sekrete janë shumë të rëndësishëm. Një ditë, do të mësosh t'u japësh rëndësinë që u jap unë."

" Kam parë gërma, mbi çelës dhe një lule."

"Po, është lulja ime e parapëlqyer. Quhet *fleur-de-lis*. Kemi në kopësht. Janë ato të bardhat. Zambakët."

"I njoh! Edhe mua më pëlqejnë më shumë nga të gjithë!"

"Atëherë do të bëj një pakt me ty." Gjyshi kishte ngritur vetullat siç bënte gjithnjë kur i propozonte një sfidë. "Nëse do të mbash sekretin mbi çelësin tim dhe nuk do të flasësh me asnjeri, as me mua, as me të tjerë, një ditë do të ta jap ty."

Sofia nuk u besonte veshëve. "Do të ma japësh?"

"Ta premtoj. Kur të mbërrijë çasti, çelësi do të jetë i yti. Sipër është emri yt."

Sofia kishte fërkuar ballin. "Jo, nuk është. Ishte shkruar "P.S". Unë nuk jam P.S!"

Gjyshi kishte ulur zërin dhe kishte parë përreth, sikur të sigurohej se askush nuk do ta dëgjonte. "Po, Sofi, nëse vërtet kërkon ta dish, "P.S është një kod. Janë inicialet e tua sekrete."

Ajo kishte kapsallitur sytë. "Unë paskam iniciale sekrete?"

"Sigurisht. Mbesat kanë gjithnjë iniciale sekrete, dhe vetëm gjyshët i dinë."

" P.S?"

Ai i kishte bërë një gudulisje në gushë. " *Princesha Sofi.*"

Fëmija kishte qeshur. "Unë nuk jam një princeshë."

Gjyshi i kishte shkelur syrin. "Për mua, je."

Që nga ajo ditë nuk kishin folur më për çelësin. Dhe ajo ishte bërë "Princesha Sofi" për gjyshin e vet.

Tashmë, në Sallën e Shteteve, Sofia reflektonte në heshtje dhe ndjente tërë dhimbjen e humbjes.

"Inicialet" i kishte pëshpëritur Langdoni, duke e parë, "a i ke parë ndonjëherë?"

Sofia ripërsëriti fjalët e gjyshit. "Nuk do të flasësh asnjëherë, as me mua, as me të tjerë". E dinte se ishte në faj që nuk e kishte falur, dhe nuk donte ta tradhëtonte përsëri besimin e tij. Por kishte qenë pikërisht Sonieri që e kishte urdhëruar që të gjente Langdonin dhe të kërkonte të ndihmohej prej tij. Sofia tundi kokën. "Po, njëherë i kam parë inicialet "P.S", kur isha e vogël."

"Ku?"

Sofia pati një çast ngurimi. "Në një objekt shumë të rëndësishëm për të."

Langdoni i nguli sytë. "Sofi, kjo është themelore. Inicialet ishin të shoqëruara me ndonjë simbol? Një *fleur-de-lis?*"

Sofia bëri një hap mbrapa nga çudia. "Po... si mund ta dini?"

Langdoni psherëtiu dhe uli zërin. "Kam një dyshim të fortë se gjyshi juaj bënte pjesë në një shoqëri sekrete. Një vëllazëri e fshehtë, shumë e vjetër."

Sofia ndjeu një shtrëngim në stomak. Edhe ajo kishte këtë dyshim. Për dhjetë vjet kishte synuar që të harronte incidentin që i kishte zbuluar faktin e tmershëm, kur kishte asistuar në një diçka të pakonceptueshme. "E pafalshme."

"Zambaku" vazhdoi Langdoni, "bashkë me inicialet P.S është stema zyrtare e vëllazërisë. Shenja e tyre njohëse."

"Si e di?" Sofia kishte frikë se mos Langdoni i rrëfehej se edhe ai i përkiste të njëjtës vëllazëri.

"Kam shkruar për atë sekt" shpjegoi studiuesi, me zërin që i dridhej nga shqetësimi.

"Simbologjia e shoqatave sekrete është një nga specializimet e mia. Grupi quhet Priorati i Sionit, *Prieure de Sion.*

Kanë seli në Francë dhe anëtarë të rëndësishëm në të gjithë Europën. Ata, janë një nga sektet sekrete më të vjetra që ekzistojnë në tokë."

Sofia nuk kishte dëgjuar kurrë për to.

Langdoni vijoi me ngut shpjegimin. "Në mes të anëtarëve të vet, Priorati numëron disa nga njerëzit më të rëndësishëm të kulturës që kanë qenë ndonjëherë: personazhe si Botiçeli, Njutoni, Viktor Hygoi." Pushoi pak, pastaj rifilloi, me zërin plot zell akademik:

"Dhe natyrisht, Leonardo Da Vinçi".

Sofia e pa ngultaz me habi. "Leonardo Da Vinçi bënte pjesë në një shoqatë sekrete?"

"Leonardoja ka qenë kreu i Prioratit nga 1510 deri në 1519 si Mjeshtri i Madh i shoqatës dhe kështu shpjegohet pasioni i madh i gjyshit tuaj për veprën e tij. Ata ndanin një lidhje të fortë historike dhe gjithë kjo pajtohet me interesat për ikonologjinë e perëndeshës, paganizmin, hyjnizimet femërore, dhe me kundërshtinë e tyre ndaj Kishës. Priorati ka patur gjithnjë nderim të madh për femëroren e shenjtë, ky aspekt historik është shumë i dokumentuar."

"Do të thuash se ky grup është një sekt pagan që praktikon kultin e Perëndeshës?"

"Më mirë të them që është sekti autentik pagan, që praktikon kultin e

principit femëror... Por gjëja më e rëndësishmë, janë të njohur, pasi ruajnë një sekret të rëndësishëm që i ka bërë mjaft të fuqishëm."

Megjithë bindjen e thellë të Langdonit, reagimi i parë i Sofisë ishte mosbesimi. "Një sekt pagan sekret? Që njëherë e një kohë ishte i drejtuar nga Leonardo Da Vinçi?" Dukej absurde. Dhe megjithatë, rikujtoi atë që kishte parë dhe njëherë, dhjetë vjetë më parë, natën kur kishte qenë në një skenë që nuk arrinte akoma ta pranonte. "Çfarë shpjegimi mund të kishte ajo?"

"Identiteti i anëtarëve të gjallë të Prioratit është mbajtur gjithnjë rreptësisht sekret" vijoi Langdoni, "por inicialet P.S dhe zambaku që ju keni parë që kur keni qenë e vogël, përbëjnë një provë. Nuk mund të kenë qenë të lidhur me tjetër gjë, përveç Prioratit."

Sofia kuptonte që Langdoni njihte shumë më shumë se sa ajo mund të imagjinonte rreth gjyshit të saj. Ky amerikan kishte qartësuar shumë gjëra që duhet t'ia mësonte, por nuk ishte momenti. "Nuk mund të lejoj që të të kapin, Robert. Kemi shumë gjëra për të diskutuar. Duhet të ikësh!"

Langdoni ndjente vetëm murmurimën e zërit të saj, por nuk kishte asnjë qëllim që të ikte. Kishte humbur në një vend tjetër. Një vend ku sekretet e vjetër lulëzonin në sipërfaqe. Një vend ku historitë e harruara dilnin nga hija.

Ngadalë, sikur të lëvizte nën ujë, Langdoni u kthye të shikonte *Monna Lisën*. *"Fleur-de-Lis..."* Lulja e Lizës... *Monna Lisa."*

Dhe çdo gjë ishte e lidhur me tjetrën si në një simfoni të qetë, që u jepte jehonë sekreteve më të thella të Prioratit të Sionit dhe Leonardo Da Vinçit.

Disa kilometra më tutje, në breg të lumit, në jugperëndim të Invalidëve, shoferi i tronditur i një kamioni, në ruajtje nga disa agjentë që i kishin drejtuar armët, dëgjoi kapitenin e policisë gjyqësore që lëshoi britmë grykore tërbimi, ndërsa i pa që të hidhnin një copë sapuni në ujërat e zhurmshëm të Senës.

24

Silasi mati me sy obeliskun e Shën Sulpisit, duke vlerësuar lartësinë e kolonës masive të gurtë. Duart i dridheshin nga shqetësimi. Pa përreth, akoma dhe njëherë për t'u siguruar që ishte vetëm. Pastaj u ul në gjunjë në bazën e sallës ku gjendej, jo për nderim, por për nevojë.

"Guri i kthesës është fshehur nën Linjën e Trëndafilit, në bazë të obeliskut."

Të gjithë anëtarët e vëllazërisë, i kishin thënë të njëjtën gjë.

Në gjunjë Silasi preku me duar dyshemenë e gurtë.

Nuk kishte të çara, ose shenja të tjera që të tregonin për një pllakë të lëvizshme, dhe ai filloi që të prekte me çokët e gishtërinjve në dysheme. Duke ndjekur vijën e tunxhtë, ai trokiti mbi secilën prej pllakave afër shiritit metalik. Më në fund, njera prej tyre tingëlloi ndryshe nga të tjerat.

"Paska një zonë bosh nën dysheme!"

Silasi buzëqeshi. Viktimat e tij i kishin thënë të vërtetën.

U ngrit dhe kërkoi në kishë një objekt me të cilin të thyente pllakën e gurtë.

Lart, në ballkonin sipër Silasit, motra Sandrinë mbyti me forcë rënkimin. Ai vizitor nuk ishte ai që dukej. Murgu misterioz i Opus Deit kishte hyrë në Shën Sulpis për një qëllim tjetër. Një qëllim sekret.

"Nuk je i vetmi që ke sekrete" mendoi.

Motra Sandrinë Biej ishte diçka më shumë sesa roja e kishës. Ishte një vigjëlonjëse. Dhe atë natë, ingranazhet e një makine antike ishin vënë në lëvizje. Mbërritja e një të huaji në bazën e obeliskut ishte një sinjal i vëllazërisë.

"Një thirrje e qetë alarmi."

25

Ambasada amerikane në Paris është një kompleks në Avenynë Gabriel, në veri të Shans Elizesë. Kompleksi 12 mijë metra katrorë është njohur si terren i SHBA-ve dhe kjo do të thotë se ata që gjenden brenda saj janë nënshtruar ligjeve të njëjta dhe gëzojnë të njëjtat mbrojtje që do të gëzonin, nëse do të ishin në SHBA.

Centralistja e natës e ambasadës po lexonte, botimin ndërkombëtar të revistës "Time", kur tringëlliu telefoni. "Ambasada amerikane" u përgjigj.

"Mirëmbrëma." Ishte një zë mashkullor, që fliste në anglisht me një theks të fortë francez. "Kam nevojë për ndihmën tuaj". Megjithëse kërkesa ishte bërë me edukatë, toni dukej i ashpër dhe autoritar. "Më kanë njoftuar se në sistemin automatik të ambasadës ka një mesazh telefonik për mua. Emri im është Langdon. Për fat të keq nuk mbaj mend veç tri shifra të numrit tim hyrës. Nëse ju mund të më ndihmoni, do t'ju jem shumë mirënjohës."

Çentralistja nguroi njëherë që të përgjigjej, ishte e turbulluar. "Më vjen keq, zotëri, mesazhi juaj duhet të jetë shumë i vjetër. Ai sistem është hequr dy vjet më parë për arësye sigurie. Për më shumë që kodet hyrëse kishin pesë shifra. Kush iu tha që kemi një mesazh për ju?"

"Ju nuk keni një sistem regjistrues automatik të mesazheve?"

"Jo, zotëri. Nëse ka një mesazh për ju, ai është mbajtur shënim në një fletë nga shërbimi ynë. Si thatë se është emri juaj?"

Por njeriu kishte mbyllur telefonin me kohë.

Përgjatë Senës, Bezu Fashi ishte akoma i çoroditur. Kishte parë Langdonin që të formonte një numër lokal, pastaj një kod me tri shifra, dhe pastaj të dëgjonte një mesazh. Po nëse Langdoni nuk ka telefonuar ambasadën, kë dreqin ka telefonuar?"

Vetëm në atë çast, ndërsa po shikonte ngultazi telefonin celular, Fashi u kujtua se si kishte ndodhur "Langdoni përdori telefonin tim."

Thirri në ekran menynë e celularit dhe shqyrtoi listën e numrave të fundit thirrur prej tij, për të gjetur numrin e Langdonit.

Një numër parizian, i ndjekur nga kodi 4-5-4.

Bëri numrin dhe priti të merrte lidhjen.

Më në fund, iu përgjigj një zë gruaje. *"Bonjour, vous etes bien chez Sophie Neveu"* thoshte zëri i regjistruar. *"Je suis absente pour le moment, mais..."*

Me gjakun që i ziente, Fashi formoi numrin 4-5-4.

26

Megjithë famën jashtëzëkonisht të madhe, *Monna Lisa*, ishte një kuadër i thjeshtë 55 me 80 cm, më i vogël sesa posterat që e riprodhonin dhe që ishin në shitje në dyqanet e suvenirëve në brendësi të Luvrit. Ishte i varur në murin veriperëndimor të Sallës së Shteteve, pas një lastre peciglasi mbrojtëse, të trashë 5 cm. E pikturuar në një tavolinë druri, atmosfera e saj eterike dhe e mjegullt ish krijuar nga përdorimi mjeshtëror i stilit "të sfumuar", në të cilin format duken se avullojnë njëri në tjetrin.

Që kur kishte zënë shtëpi në Luvër, *Monna Lisa* ishte vjedhur dy herë, më e fundit në 1911, kur ishte zhdukur nga salla *impenetrable* [18] e Luvrit, Salloni Katror. Parizianët qanin rrugëve dhe i shkruanin letra gazetave, ku lusnin hajdutët që që të kthenin pikturën. Dy vjet më vonë, *Monna Lisa* u gjet e fshehur në një baule me fund të dyfishtë, në një hotel të Firences.

Langdoni, pasi sqaroi Sofinë se nuk kishte asnjë qëllim që të largohej, kaloi bashkë me të nëpër sallë. *Monna Lisa* ishte akoma njëzet metra larg tyre, kur Sofia ndezi dritën e zezë, duke projektuar një gjysmëhënë vjollcë, në dysheme dhe duke lëvizur rrezen nga e majta në të djathë, sikur t'i duhej të

[18] e padëshirueshme (fr.)

zbulonte praninë e minave, për të kërkuar gjurmë të bojës lumineshente.

Duke ecur krah saj, Langdoni ndjente tashmë emocionin që shpesh i shoqëronte takimet e tij me veprat e mëdha të artit. U sforcua që të shihte, përtej rrezes së dritës së projektuar nga pena me filigran e mbajtur nga Sofia. Në të majtë, u duk divani tetëkëndësh, i ngjashëm me një ishull në detin bosh të dyshemesë.

Langdoni filloi të shquante panelin e xhamit të errët. Pas tij, siç e dinte në kufijt e qelisë vetjake ishte varur piktura më e famshme e botës.

Fakti që *Monna Lisa* ishte piktura më e famshme e botës nuk kishte aq shumë të bënte, siç dinte edhe Langdoni, me buzëqeshjen e saj enigmatike, as edhe i detyrohej interpretimeve misterioze që i kishin parashtruar historianë të njohur të artit dhe besues të teorive të komplotit. Thjeshtësisht, *Monna Lisa* ishte e famshme, pasi Leonardo Da Vinçi, e gjykonte si veprën e tij më të mirë. Mbante me vete pikturën kudo që shkonte, dhe nëse e pyesnin për arësyen, përgjigjej se e kishte të vështirë të ndahej nga shprehja më sublime e bukurisë femërore.

Megjithatë, shumë ekspertë arti dyshonin që devocioni i Leonardos për *Monna Lisën* nuk kishte të bënte me vlerën e saj artistike. Në realitet, kuadri ishte një portret në stil të sfumuar mjaft i zakonshëm. Nderimi i Leonardos për atë vepër, thonin disa, rridhte nga arësye më të thella: një mesazh i fshehtë në imazhet e saj. *Monna Lisa* ishte siç e kishin paraqitur në mënyrë shterronjëse historianët e artit, një lloj gjuhe e shifrua për atë që ishte në gjendje ta kuptonte atë. Pjesa më e madhe e librave të artit radhisnin dykuptimshmëritë dhe aluzionet e nënkuptara në pikturë, por, edhe pse kjo gjë dukej e besueshme, publiku vazhdonte të besonte se misteri i saj më i madh qëndronte tek buzëqeshja.

"Asnjë mister" mendonte tani Langdoni,ndërsa po i afrohej kuadrit që po merrte formë ngadalë. "Asnjë mister."

Kohët e fundit, Langdoni kishte ndarë sekretet e *Monna Lisës* me një grup personash, të pazakontë: një dyzinë të burgosurish të burgut të Essex County. Seminari i mbajtur nga Langdoni në atë burg bënte pjesë në një program të jashtëm të Harvardit që kishte si synim ngritjen e nivelit të arësimimit të të burgosurve: "Kulturë për kriminelët" siç e kishin etiketuar menjëherë kolegët e Langdonit.

Në bibliotekën e burgut, Langdoni kishte projektuar diapozitivat e tij dhe kishte bërë palë të sekreteve të *Monna Lisës* të burgosurit e grupit të tij, persona jashtëzakonisht të interesuar, të ashpër, por inteligjentë. "Mund të vëreni" u

kishte thënë, duke arritur imazhin e Monna Lizzës, së projektuar në mur, "sesi skena pas fytyrës është e parregullt." Kishte treguar ndryshimin e dukshëm. "Në të majtë, Leonardoja ka pikturuar vijën e horizontit më të ulët sesa në të djathtë."

"Mos ka bërë gabim?" kishte pyetur një i burgosur.

Langdoni kishte qeshur. "Jo. Vështirë se Leonardoja të gabonte. Në realitet bëhet fjalë për një truk. Duke ulur sfondin në të majtë, Leonardoja ka arritur që *Monna Lisa* të dukej më e madhe në të majtë sesa në të djathtë. Një lloj mesazhi për fillestarët. Historikisht, koncepteve të mashkullit dhe femrës u janë lidhur dy krahët: e majta është femërore dhe e djathta është mashkullore. Duke qenë se Leonardoja ishte një mbështetës i principit femëror, atëherë e ka bërë më madhështor të majtën sesa të djathtën."

"Kam dëgjuar se ishte homo" kishte komentuar një burrë me shtat të ulët me mjekër trekëndëshe.

Langdoni ishte ngërdheshur. "Zakonisht historianët nuk e shtrojnë kështu, por po, Leonardoja ishte një homoseksual."

"Dhe për atë i interesonte ajo historia femërore?"

"Në realitet, Leonardoja mendonte për ekuilibrin midis mashkullit dhe femrës. Mendonte se një shpirt njerëzor nuk mund të ishte i ndriçuar, nëse nuk kishte njëherësh elementë mashkullorë dhe femërorë."

"Diçka si gratë me "zog"?" kishte pyetur dikush.

Batuta kishte shkaktuar një kor të qeshurash të gëzueshme. Langdoni pyeti veten mos ishte koha vallë që të bënte një digresion etimologjik mbi fjalën "*hermafrodit-deledash*" dhe lidhjet e saj me Hermesin dhe Afroditën, po diçka i kishte thënë se hollësira të tilla humbisnin me atë lloj publiku.

"Eh, zoti Langdon," i ishte drejtuar njeri tërë muskuj. "Është e vërtetë se *Monna Lisa* është një portret i Leonardos i veshur si grua?"

"Gjithçka është e mundur" kishte shpjeguar Langdoni. "Leonardoja ishte një hokatar dhe duke analizuar në kompiuter *Monna Lisën* dhe autoportretet e tij, vihen re disa përkime të çuditshme në fytyrat e tyre. "Cilidoqoftë qëllimi i Leonardos" kishte vijuar "*Monna Lisa* e tij nuk është as mashkull, as femër. Përmban një mesazh të mprehtë androgjinie. Është një shkrirje e të dy sekseve."

"Është e sigurt, që nuk është thjesht një mënyrë e qelbur e Harvardit për të thënë që *Monna Lisa* ishte një grua e shëmtuar?"

Langdoni kishte qeshur. "Ju mund të keni të drejtë. Por në realitet, Leonardoja kishte lënë një të dhënë të fortë, për të treguar se kuadri duhej të përfaqësonte androgjinin. Dikush nga ju e njeh një zot egjiptian të quajtur

Amon?"

"Sigurisht që e njoh!" kishte thirrur njeriu muskuloz. "Perëndia e pjellorisë mashkullore!"

Langdoni e kishte parë me habi.

"Është shkruar në të gjithë paketat e prezervativëve Amon" kishte shpjeguar njeriu, duke hungërirë. "Në pjesën e parme është një tip me fytyrë dashi dhe është shkruar që është perëndia egjiptiane e pjellorisë."

Langdoni nuk kishte dëgjuar për ata prezervativë, por ishte i kënaqur të dëgjonte që fabrikantët kishin arritur të përkthenin pa gabime hieroglifet. "Shumë mirë e thatë. Amon ishte i përfaqësuar si një njeri me brirë dashi. Dhe e dini kush është pala e kundërt e Amonit? Perëndeshës egjiptiane të pjellorisë?"

Askush nuk ishte përgjigjur.

"Isida" kishte shpjeguar Langdoni, duke nxjerrë penën, për të shkruar mbi diapozitivën.

"Kemi pra Amonin, zotin mashkullor." Kishte shkruar në një diapozitivë boshe. "Dhe perëndesha femërore, Isida ose Isis, piktogrami antik i së cilës quhej "L`Isa"

Shtoi këtë emër të dytë dhe projektoi diapozitivën e re.

AMON L'ISA

"A ju sjell në mend ndonjë gjë?" kishte pyetur.

"Monna Lisa... djalli ta marrë" kishte thirrur dikush.

Langdoni kishte bërë një shenjë aprovimi. "Zotërinj, jo vetëm fytyra e *Monna Lisës* ka një pamje androgjini, por edhe emri i saj është një anagram i bashkimit hyjnor midis mashkullit dhe femrës. Dhe këtu miq, është sekreti i vogël i Leonardos, dhe arësyeja e buzëqeshjes të njohur të *Monna Lisës*."

"Gjyshi im ka qenë këtu" tha Sofia, duke u ulur në gjunjë nja dhjetë metra nga *Monna Lisa*. Drejtoi dritën e zezë tek një njollë në dysheme.

Me të parë, Langdoni nuk arriti të shohë asgjë. Pastaj kur u ul në gjunjë para gruas, pa një njollëz lumineshente. "Bojë?" Paprimtas, u kujtua përse shërbenin ato drita. "Gjak." Ndjeu një dridhje. Sofia kishte të drejtë. Zhak Sonieri kishte kaluar nga *Monna Lisa* para se të vdiste.

"Nëse ka ardhur këtu, kishte një arësye" pëshpëriti Sofia, duke u ngritur. "E di që ka lënë një mesazh për mua." Përshkoi me ngut hapat e fundit dhe ndriçoi dyshemenë tamam nën kuadro, duke kaluar rrezen para dhe mbrapa.

"Këtu nuk ka asgjë!"

Në atë çast, Langdoni dalloi një shkëndijë të kuqe të errët e të dobët nën peciglasin para *Monna Lisës*. Mori pulsin e Sofisë dhe e ngriti në një mënyrë që të ndriçonte pllakën.

Të dy mbetën si të ngurosur.

Nën peciglas nga lumineshenca e kuqërreme lexoheshin gjashtë fjalë, të shkruara në faqen e *Monna Lisës*.

27

I ulur në skrivaninë e Sonierit, togeri Kole, dëgjonte me mosbesim telefonatën e eprorit të vet. "Kam dëgjuar mirë fjalët e Fashit?" "Një copë sapuni? Po si mund ta gjente lokalizatorin GPS?"

"Sofi Nëvë" u përgjigj Fashi. "E ka lajmëruar ajo."

"Si? Përse e ka bërë këtë?"

"Pyetje e mirë, por sapo dëgjova një regjistrim që e vërtetoi këtë. Ishte ajo që lajmëroi."

Koleja mbeti pa fjalë. "Ç'i erdhi në mend Nëvësë?" Fashi kishte provën se Sofia ishte ngatërruar me një operacion policie? Sofi Nëvë jo vetëm do të pushohej nga puna, por edhe do të përfundonte në burg. "Po, kapiten, ku është tani Langdoni?"

"A ka rënë ndonjë alarm?"

"Jo, zotëri."

"Dhe asnjeri nuk ka dalë nga gryka e Galerisë së Madhe?"

"Jo. Kanë vendosur një roje të sigurisë së Luvrit që e ka bllokuar. Siç kërkuat ju."

"Mirë. Langdoni do të jetë akoma në brendësi të galerisë."

"Brenda? Po çfarë bën?"

"Roja e Luvrit është e armatosur?"

"Po, zotëri, Është një roje e zgjedhur."

"Dërgoje brenda" urdhëroi Fashi. "Do të duhet pak kohë, para se të kthehemi që të kontrollojmë perimetrin e murit dhe nuk dua që Langdoni të dalë." Fashi e ndërpreu bisedën. "Dhe thuaj rojes që ka shumë të ngjarë që agjentja Nëvë të jetë me të."

"Mendova se agjentja Nëvë kishte dalë."

"E ke parë të dalë?"

"Jo, zotëri, por..."

"Mirë, jashtë askush nga tanët, nuk e ka parë të dali. E kanë parë vetëm të hyjë."

Koleja ishte i tronditur nga mospërfillja ndaj rrezikut e Sofi Nëvësë. "Është akoma brenda ndërtesës."

"Merru ti" urdhëroi Fashi. "Dua Nëvënë dhe Langdonin në pranga, kur të mbërrij."

Ndërsa kamioni me rimorkio po largohej, kapiteni Fash i mblodhi njerëzit e tij. Robert Langdoni ishte shfaqur si një gjah i vështirë, dhe tashmë me agjenten Nëvë që e ndihmonte, arrestimi mund të bëhej më i vështirë sesa parashikohej.

Fashi vendosi që të mos rrezikonte shumë

Duke vlerësuar mundësira të shumta, urdhëroi gjysmën e njerëzve të vet që të rrethonin perimetrin e Luvrit. Të tjerët i dërgoi që të ruanin të vetmen pikë të Parisit, ku Robert Langdoni mund të gjente strehë.

28

Brenda Sallës së Shteteve, Langdoni fiksonte me çudi gjashtë fjalët që ndriçonin mbi peciglas. Teksti dukej si i varur në mur dhe projektonte një hije të parregullt, mbi buzëqeshjen misterioze të *Monna Lisës.*

"Priorati" belbëzoi Langdoni. "Kjo tregon se gjyshi juaj ishte një anëtar i sektit!"

Sofia e vështroi pa e kuptuar. "Ti ke kuptuar se ç´do të thotë kjo frazë?"

"Është e qartë" u përgjigj studiuesi. "Është shpallja e njerit nga konceptet themelore të Prioratit!"

Sofia pa sërish mesazhin e shkruar para fytyrës së *Monna Lisës.*

SO DARK THE CON OF MAN

"Kaq i zi mashtrimi i njeriut." "Sofi" tha Langdoni "tradita e Prioratit, kulti i perëndeshës prej tij, bazohet në bindjen që disa njerëz shumë të fuqishëm në fillim të Kishës kristiane, kanë "mashtruar" botën duke përhapur gënjeshtra që zhvleftësonin gruan dhe spostonin ekuilibrin në favor të mashkullit."

Sofia nuk tha gjë dhe vazhdoi të shikonte fjalët

"Priorati beson se Kostantini dhe trashëgimtarët e tij meshkuj e kanë kther

botën nga paganizmi matriarkal në kristianizmin patriarkal duke organizuar një fushatë propagandë që demonizonte femëroren e shenjtë duke e hequr përgjithnjë perëndeshën nga feja moderne."

Shprehja e Sofisë mbetej e dyshimtë.

"Gjyshi im më ka dërguar këtu për të gjetur këtë të shkruar. Mendoj se ai ka dashur që të më komunikojë diçka më shumë se ky lloj informacioni."

Langdoni e kuptonte përkryeshmërisht. "Mendon se ka qenë një tjetër kod." Që kishte ose nuk kishte një domethënie të fshehtë, studiuesi nuk ishte në gjendje që ta thoshte menjëherë. Mendja e tij mendonte akoma për fjalët e mesazhit. "Kaq i zi mashtrimi i njeriut. Shumë i zi me të vërtetë."

Askush nuk mud të mohonte të mirën e bërë nga Kisha në botën e sotme plot vuajtje, por ajo kishte në shpatullat e veta, një histori të gjatë mashtrimesh dhe dhune. Kryqëzata e saj për të "riedukuar" fetë pagane dhe kultin e femërizimit, kishte zgjatur për tre shekuj dhe kishte përdorur metoda dhelpërore dhe të tmerrshme.

Inkuizicioni katolik kishte publikuar librin që ishte vepra më e përgjakur e historisë njerëzore *Malleus Maleficarum - Çekiçi i shtrigave* - kishte indoktrinuar botën mbi "rrezikun e grave që mendojnë lirisht" dhe e kishte mësuar klerin sesi t'i shquante, torturonte dhe t'i shkatërronte. Kategoria e të ashtuquajturave "shtriga"- të përkufizuara kështu nga Kisha - përfshinte të gjitha gratë e arësimuara, priftëreshat, arixhofkat, dashnoret e natyrës, barnabëreset, dhe shumë gra "të lidhura në mënyrë të dyshimtë me botën natyrale". Edhe mamitë ishin vrarë për praktikën e tyre eretike të përdorimit të njohurive mjekësore, për të lehtësuar dhimbjet e lindjes, një vuajtje që siç shpallte Kisha, të ishte ndëshkimi i drejtë i Zotit, sepse Eva kishte dashur që të shijonte Frutin e Njohjes, me mëkatin origjinal që e pasoi. Në treqind vjet gjueti të shtrigave, Kisha kishte djegur në turrën e druve, shifrën tronditëse të 5 milionë njerëzve.

Propaganda dhe derdhja e gjakut kishin vepruar.

Bota e sotme ishte prova e gjallë për këtë.

Gruaja, një kohë e festuar si një objektiv thelbësor i ndriçimit shpirtëror ishte flakur prej kohësh nga tempujt e botës. Nuk kishte rabinë ortodoksë të seksit femëror, as dhe priftëresha katolike, as gra të fesë islamike imam. Akti njëherë e një kohë i shenjtë i *hieros gamos* i bashkimit seksual natyral midis burrit dhe gruas, me anë të së cilit secili prej të dyve fitonte bashkimin shpirtëror, ishte ripërcaktuar si mëkat. Burrat e besimit, që një kohë kishin nevojë për bashkimin seksual me të barazvlefshmet e tyre femërore për të hyrë në bashkim me Zotin, tani kishin frikë nga impulset natyrale seksuale, dhe i shihnin si vepër e djallit, i cili vepronte në bashkëpunim me fajtoren e

preferuar, me ... gruan.

As edhe lidhja midis krahut të majtë dhe atij femëror nuk i kishte shpëtuar shpifjes së Kishës. Në Francë dhe Itali, e majta *(gauche e sinistro)* dhe i mëngjëri kishin marrë një ngjyrim negativ, ndërsa termat që lidheshin me të djathtën, kishin marrë një ngjyrim drejtësie, korrektese, dhe aftësie. Akoma sot, gjithçka që është e keqe, konsiderohet "e mëngjër".

Ditët e perëndeshës kishin mbaruar. Lëkundja kishte çuar pendulin në krahun tjetër. Nëna Tokë ishte bërë një botë meshkujsh, dhe zotat e shkatërrimit dhe të luftës kishin tërhequr haraçin e tmerrshëm për ta. Për dy mijëvjeçarë, Uni mashkullor nuk ishte frenuar më nga kundërpala e tij femërore. Priorati i Sionit besonte që ishte pikërisht eleminimi i femërores së shentjë në jetën moderne, që shkaktoi ate që amerikanët Hopi, quanin *koyanisquatsi* - jeta pa ekuilibër - një situatë e paqëndrueshme e shenjuar nga luftërat e ushqyera nga testosteroni, nga një pletorë shoqërish që urrenin gratë dhe nga një mungesë respekti në rritje për Nënën Tokë.

"Robert," e thirri Sofia, duke e ulur në tokë nga fantazimet e tij. "Po vjen dikush!"

Edhe ai dëgjoi hapat që afroheshin përgjatë galerisë.

"Nga kjo anë!" Sofia fiku dritën e zezë dhe u duk se për një çast u zhduk nga sytë e Langdonit.

Për një çast, studiuesi pati përshtypjen se ishte verbuar. "Ku u zhduk?" Kur u kthye që të shikonte, e kuptoi se Sofia po vraponte drejt qëndrës së sallës, dhe po fshihej poshtë divanit tetëkëndësh. Po e ndiqte, kur një zë i bubullimtë e bllokoi.

"Ndaluni!" i dha urdhër njeriu, nga dera.

Agjenti i sigurimit të Luvrit, hyri në Sallën e Shteteve, duke e drejtuar pistoletën nga gjoksi i Langdonit që ngriti mekanikisht duart.

"Shtrihuni" urdhëroi roja. "Në tokë!"

Në një çast, Langdoni u shtri në dysheme, me fytyrën poshtë. Roja u afrua, dhe me këmbë e detyroi që të hapte këmbët.

"Ide e keqe, Zoti Langdon" tha roja duke i drejtuar pistoletën në kurriz.

Me fytyrën në tokë mbi dyshemenë e drunjtë, me krahët dhe këmbët e hapura, Langdoni nuk e gjeti fare zbavitëse ironinë e pozicionit të tij. *"Njeriu vitruvian"* mendoi. "Me fytyrën poshtë."

29

Brenda Shën Sulpisit, Silasi rrëmbeu nga altari një qirimbajtës të rëndë hekuri dhe u kthye drejt obeliskut. Ai objekt mund të funksiononte mirë për të thyer gurët e dyshemesë. Megjithatë, duke vëzhguar lastrën gri të mermerit që mbulonte dhomën bosh, kuptoi se nuk mund ta thyente atë pa bërë një zhurmë shumë të madhe.

Hekuri kundër mermerit. Tingulli do të vazhdonte te jehonte në brendësi të pjesës së gjati.

Murgesha do ta dëgjonte? Tani do të kish rënë në gjumë. Edhe kështu, Silasi preferonte të mos rrezikonte. Pa përreth, në kërkim të ndonjë cope telajë, me të cilin do të pështillte majën e qirimbajtësit, por dalloi vetëm një pecetë linoje në altar, por që nuk donte ta dhunonte. "Tunika ime." Duke e ditur se ishte vetëm në kishë, hoqi rripin dhe veshjen. Duke e hequr, ndjeu një dhimbje të papritur, pasi leshi ishte ngatërruar në plagët ende të freskëta, në kurrizin e tij.

Pasi mbeti lakuriq, përveç, fashos që mbante në bel, Silasi e përdrodhi tunikën përqark skajit të qirimbajtësit. Pastaj e përplasi fort në qendër të pllakës. Pas një oshëtime të zbutur, pllaka nuk u thye. Uli përsëri zbarrën e hekurt, një tjetër oshëtimë e shurdhët, po këtë herë, e shoqëruar nga një shenjë çarjeje. Me goditjen e tretë, pllaka më në fund u thye dhe copat ranë në një vrimë nën dysheme.

"Një strehim sekret!"

Mori me shpejtësi copat e rëna dhe pa në vrimë. Me zemrën që po i rrihte gjithmonë e më shpejt, rrëmoi atje brenda.

Në fillim nuk gjeti asgjë. Gishtat e tij hasën vetëm në shkëmb, pastaj duke kontrolluar nën Vijën e Trëndafilit, rroku një tavolinë të dendur guri. E mori dhe e ngriti që andej; kur e vuri në dysheme, pa që ishte një pllakë e prerë trashë, me disa gërma të gdhendura. Për në çast u ndje si një Moisi modern.

Lexoi shkrimin dhe provoi një surprizë të fortë. Kishte menduar që çelësi i kthesës ishte një hartë ose një seri udhëzimesh, të koduara eventualisht. Në të vërtetë, mbante vetëm një shkrim nga më të thjeshtit: "Jobi 38, 11."

"Një varg i Biblës?" Silasi ishte i çuditur nga thjeshtësia djallëzore e atij shkrimi. Vendi sekret që kërkonin ata zbulohej nga një varg i Biblës? Vëllazëria nuk u ndalka para asgjëje, mjaft që të tallet me të drejtët!"

"*Jobi*, kapitulli 38, vargu 11."

Silasi nuk njihte përmendësh sigurisht atë varg, por dinte se *Libri i Jobit* fliste për një njeri, besimi i të cilit në Zot kishte kaluar prova të shumta. "Tamam" mendoi, duke u lodhur së përmbajturi emocionin.

Duke parë pas vetes, dalloi Vijën e ndritshme të Trëndafilit dhe buzëqeshi. Mbi altar mbi një pult leximi të ndritshëm, ishte një Bibël e madhe e lidhur me lëkurë.

Nga vendstrehimi mbi të, motra Sandrinë dridhej. Disa çaste më parë, ishte gati të rendte, që të zbatonte urdhërat, kur njëriu poshtë saj kishte hequr tunikën. Duke shquar lëkurën e tij të bardhë si mermeri, gruaja ishte pushtuar nga një çudi e përzier me tmerr. Mbi kurriz shquheshin shenjat e kamxhikëve, të kuqe si gjaku. Edhe nga ajo largësi, shihte se plagët ishin të freskëta.

"Ky njeri ishte rrahur pa mëshirë!"

Dalloi dhe grathorin përreth kofshës, gjakun që rridhte nga plagët. "Ç'lloj Zoti mund të kërkojë që të torturosh kështu trupin tënd?" Motra Sandrinë dinte që ritualet e Opus Deit ishin gjithnjë të pakuptueshëm. Por ritualet nuk ishin shqetësimi i saj kryesor, në atë moment. "Opus Dei kërkonte çelësin e kthesës." Nuk arrinte të imagjinonte sesi kishin arritur ta merrnin vesh, por dinte që nuk kishin kohën që ta kërkonin.

Murgu i përgjakur po vishte qetësisht tunikën, dhe duke mbajtur në duar prenë e vet, u drejtua nga altari, drejt Biblës.

Në qetësinë më të madhe motra Sandrinë, la ballkonin dhe vrapoi drejt dhomave të veta. U ul në gjunjë në anë të krevatit dhe rrëmoi aty për të gjetur zarfin e fshehur në atë vend shumë kohë më parë.

Kur e hapi, gjeti katër numra telefonikë të Parisit.

Me duart që i dridheshin, filloi të formonte numrin e parë.

Ndërkohë në Kishë, Silasi vendosi në altar tavolinën e gurtë dhe hapi Biblën e lidhur me lëkurë. Me gishtat e djersitur nga emocioni, mori të shfletonte faqet. Gjeti Testamentin e Vjetër, gjeti Librin e Jobit. Mbërriti tek kapitulli 38 dhe rrëshqiti gishtat në vargje, në ankth që të lexonte fjalët që ai kërkonte.

"Do të më tregojnë rrugën!"

Pasi mbërriti tek vargu i njëmbëdhjetë, lexoi tekstin. Ishin vetëm gjashtë fjalë. I turbulluar nga ç'pa, i rilexoi, me përshtypjen e një gjëje tmerrësisht të gabuar. Vargu thoshte thjeshtësisht:

DERI KËTU DO TË MBËRRISH DHE ASNJË HAP MË TUTJE.

30

Roja e sigurisë së Luvrit, Klod Gruar po ziente nga zemërimi, ndërsa përpara *Monna Lisës*, vëzhgonte të burgosurin e vet të shtrirë në dysheme. "Ky bastard ka vrarë Zhak Sonierin!" Sonieri kishe qenë gjithnjë si baba për Gruarin dhe kolegët e tij.

Nuk donte gjë tjetër, veçse të shkrepte këmbëzën dhe të lëshonte një plumb në kokën e Robert Langdonit. Si roje e zgjedhur, ishte një nga pak agjentët e sigurisë së brendshme të autorizuar që të mbanin armë. Tha me vete, më pas, se të vrisje Langdonin do të ishte një akt bujarie, në krahasim me atë që do të vuante në dorë të Bezu Fashit dhe sistemit francez të burgjeve.

Mori nga rripi radion dhe u përpoq të lidhej me agjentët e tjerë për të marrë përforcime, por i arritën vetëm zhurmëra të saj. Sistemet e sigurisë së asaj salle interferonin gjithnjë me radiot e rojeve. "Duhet t'i afrohem derës."

Duke vazhduar që të mbante në shënjestër Langdonin, filloi të ecte mbrapsh me ngadalë. Pas tri hapash, megjithatë dalloi diçka që e shtyu menjëherë të ndalej. "Ç'djallin është?"

Një mirazh i pakuptueshëm po materializohej në qendër të sallës. Një sagomë njerëzore. Ishte dikush tjetër? Një grua lëvizi ngadalë në gjysmë errësirë, e drejtuar nga muri më i largët. Para saj lëkundej në të djathtë, një njollë drite vjollcë, sikur ajo të kërkonte diçka në dysheme, duke përdorur një llampë me dritën e ngjyrosur.

"*Qui est la*? thirri Gruari, që për të dytën herë në gjysmëminutin e fundit, po ndjente zemrën në grykë. Papritmas nuk dinte se ku të drejtohej dhe kujt t'i drejtonte pistoletën.

"Skuadra Shkencore" u përgjigj me qetësi gruaja, duke vijuar që të vërente me dritë, dyshemenë.

"Policia shkencore." Gruari po djersinte. "Besoja se agjentët kishin ikur tashmë!" Njohu dritën: një llampë e vogël ultravjollcë, të përdorura nga ata të Shkencores, por nuk arrinte të kuptonte se pse kërkonin të dhënat në atë sallë. "Emrin tuaj!" thirri Gruari. Instinkti i thoshte se kishte diçka që nuk shkonte. "*Përgjigjuni!*"

"*C'ést moi*", u përgjigj me qetësi gruaja. "Sofi Nëvë."

Emri ishte i njohur, ashtu si nëpër tym. Sofi Nëvëja ishte mbesë e Sonierit, apo jo? Vinte shpesh në muze, kur ishte fëmijë, po që atëherë kishin kaluar shumë vite. "Nuk mund të jetë ajo!" Dhe nëse ishte Sofi Nëvë, nuk kishte

asnjë arësye, për ta besuar atë. Gruari e dinte historinë e dhimbshme të sherrit midis saj dhe gjyshit.

"Ju më njihni" vazhdoi ajo. "Dhe nuk ishte Robert Langdoni që vrau gjyshin tim. Më besoni!"

Gruari nuk kishte ndërmend që të pranonte atë afirmim në bazë të besimit të pastër. "Më duhen ndihma!" Ndezi sërish radion, por nga altoparlanti i erdhën sërish vetëm shkarkime. Dera ishte akoma larg prej tij. Gruari filloi të ecë mbrapsh ngadalë, duke vijuar ta mbante pistoletën drejt njeriut të shtrirë. Ndërsa po ecte mbrapsh, pa se gruaja ngrinte llampën utlraviollcë dhe shqyrtonte pikturën e varur saktësisht përballë *Monna Lizës.*

Gruari mbeti pa frymë, ndërsa kujtoi se ç'pikturë ishte ajo.

"Ç`farë don të bëjë, në emër të Zotit?"

Nga ana tjetër e sallës, Sofi Nëvëja ndjente ballin të mbulohej nga një djersë e akullt. Langdoni ishte akoma i shtrirë në dysheme. "Qëndro, Robert: Pothuajse mbërritëm." Duke e ditur se roja nuk do t`i qëllonte askujt nga të dy, Sofia u kthye të merrej me kërkimin e saj, duke shqyrtuar tërë zonën, krahas një kryevepre në përgjithësi, një tjetër Leonardo.

Por drita ultravjollcë, nuk tregoi asgjë të jashtëzakonshme, as në dysheme, as në mur dhe madje as dhe në telajë.

"E megjithatë duhet të ketë diçka!"

Sofia ishte e sigurt se kishte deshifruar korrektësisht udhëzimet e gjyshit.

"Çfarë tjetër mund të tregonte?"

Kryevepra që ajo po vëzhgonte ishte e lartë një metër e gjysmë. Skena e çuditshme e pikturuar nga Leonardoja përfshinte Virgjëreshën Mari në një pozë të çuditshme, të ulur me Jezusin Fëmijë, Xhovanin Batist, dhe ëngjëllin Uriel mbi një grup të thepisur shkëmbinjsh. Kur Sofia ishte e vogël, asnjë vizitë nuk ishte e plotë tek *Monna Lisa,* pa e çuar Sofinë që të shikonte pikturën e dytë. "Gjysh jam këtu! Por nuk kuptoj!"

Pas saj, roja tentonte sërish që të lidhej me kolegët e tij.

"Mendohu!" U rikujtua për mesazhin e *Monna Lisës* shkruar në peciglasin mbrojtës. Piktura përballë saj nuk kishte një xham, ku të shkruaje një mesazh dhe Sofia e dinte që gjyshi nuk mund ta dhunonte kurrë atë kryevepër duke shkruar mbi pikturën. "Ose, të paktën jo në pjesën e përparme." Vëzhgoi fijet e gjata që zbrisnin nga çatia për të mbajtur telajën.

Kapi këndin e kornizës dhe e largoi nga muri. Piktura ishte e madhe dhe korniza u përthye. Pastaj gruaja futi kokën dhe shpatullat pas telajës dhe ngriti dritën e zezë, për ta kontrolluar, nëse kishte ndonjë gjë të shkruar.

I mjaftuan pak sekonda për të kuptuar se ishte gabuar. Mbrapa telajës nuk kishte gjëra të shkruara. Asnjë fjalë me të kuqe, po vetëm parregullsitë e telajës dhe...

"Pa dale një çast!"

Vështrimi i Sofisë u ndal mbi një rrezatim të çuditshëm që vinte nga një këndmidis kornizës dhe telajës. Një objekt i vogël, nga i cili varej një zinxhir i vogël ishte futur në atë pikë.

Për çudinë e madhe të Sofisë, zinxhiri ishte fiksuar tek një çelës i madh i ndritshëm që ajo e njihte mirë. Doreza e gjerë ishte në formën e kryqit dhe mbante një stemë që ajo nuk e kishte parë që kur ishte nëntë vjeç. Një *fleur-de-lis* me inicialet P.S.

Në atë çast, Sofia ndjeu shpirtin e gjyshit që t'i pështpëriste në vesh që posa të vinte çasti, çelësi do të ishte i saji. Me një nyje në grykë, kuptoi që edhe duke vdekur, e kishte mbajtur premtimin. Çelësi hapte një kasetë, i kishte thënë, brenda së cilës mbaheshin shumë sekrete.

Kuptoi që të gjthë lojërat e fjalëve të asaj nate, të çonin tek ai çelës. Gjyshi e kishte me vete, kur e kishin vrarë dhe duke mos dashur të binte në duart e policisë e kishte fshehur pas kuadros. Pastaj kishte sajuar një gjueti gjigante thesarësh për t'u siguruar se vetëm Sofia do ta gjente.

"Au secours!" thërriste roja.

Sofia mori çelësin dhe e futi në xhep bashkë me dritën ultravjollcë. Duke nxjerrë kokën nga pas telajës, pa se roja po kërkonte me dëshpërim që të thërriste kolegët e vet. Ecte mbrapsh drejt hyrjes së sallës dhe mbante akoma pistoletën të drejtuar nga Langdoni.

"Ndihmë" përsëriste, duke folur në radio.

Zhurmë radioje.

"Nuk arrin të transmetojë" kuptoi Sofia, duke kujtuar se turistët mbeteshin të zhgënjyer rregullisht, kur provonin të përdornin celularët, për t'iu mburrur miqve se gjendeshin përpara *Monna Lisës*. Fijet e sistemit të sigurisë ndalonin valët e radios, me përjashtim të rastit kur dilje nga galeria. Roja po prapësohej aq me ngut, sa Sofia kuptoi se duhej të vepronte menjëherë.

Ngriti sytë mbi pikturën para saj dhe kuptoi se Leonardo da Vinçi do ta ndihmonte dhe kësaj here.

"Akoma dhe pak metra" mendoi Gruari, duke vazhduar të mbante nën shënjestër Langdonin.

"Arretez. Ou je la detruis." [19] thirri gruaja.

[19] Ndaluni, ose unë do ta shkatërroj. (fr.)

Gruari pa në atë drejtim dhe mbeti me gojë hapur. *"Mon dieu. Non".*

Në gjysmë hije, në ndriçimin e dritave të sigurisë, pa se gruaja e kishte shkëputur pikturën dhe e kishte mbështetur në tokë përpara saj. E lartë një metër e gjysmë, piktura fshihte pothuaj gjysmën e trupit të saj. Mendimi i parë që i shkoi në mend Gruarit ishte pyetja se pse nuk kishte shpërthyer alarmi, po natyrisht sensorët nuk ishin riaktivizuar akoma. "Çfarë kërkon të bëjë?!"

Kur e kuptoi, gjaku i tij ngriu.

Telaja kishte një fryrje të çuditshme në qendër, që përkonte me gjurin e gruas: figurat delikate të Virgjëreshës Mari, të Jezusit Fëmijë dhe Xhovani Baptistit, ishin të deformuara tashmë.

"Non" thirri Gruari, i ngurtësuar nga tmerri i idesë së një dëmtimi për pikturën shumë të çmuar të Leonardo Da Vinçit. Gruaja kishte për qëllim që ta çante telajën. *"Non".*

Drejtoi pistoletën tek ajo, por kuptoi menjëherë sesa bosh ishte ai kërcënim. Piktura ishte vetëm një telajë e dobët, por krejtësisht e padepërtueshme. Një koracë 6 milionë eurosh. "Nuk mund të qëlloj kundër një Leonardo Da Vinçi!"

"Hidhe pistoletën dhe radion!" i tha gruaja me qetësi, "përndryshe do të shqyej këtë telajë. Besoj se ju e dini se ç´do të mendonte gjyshi im."

Gruarit po i rrotullohej koka. " Jo.. ju përulem. Është *Virgjëresha e shkëmbinjve*!" Lëshoi pistoletën dhe radion dhe ngriti duart mbi kokë.

"Faleminderit" i tha Sofia. "Tani bëni si ju them unë dhe gjithçka do të zgjidhet në mënyrën më të mirë."

Disa çaste më vonë, me zemrën akoma në grykë, Langdoni rendte bashkë me Sofinë përgjatë shkallëve të emergjencës. Asnjëri nga të dy nuk kishte nxjerrë fjalë nga goja, që kur kishin lënë në Sallën e Shteteve rojen e Luvrit. Pistoleta e rojes ishte tashmë në duart e Langdonit që mezi ç´priste ta hiqte. Arma ishte një objekt i rëndë dhe rezikshmërisht larg, të gjithë zakoneve të tij.

Pyeste veten, nëse Sofia e bënte hesap sesa shumë e çmuar ishte piktura që kishte kërcënuar se do të shkatërronte. Zgjidhja e saj dukej një mënyrë kurioze në përputhje me pjesën tjetër të natës. Leonardoja që ajo kishte shkulur si *Monna Lisa*, ishte e njohur midis studiuesve të artit për sasinë e shumtë të simboleve pagane që përmbante. "Kishe zgjedhur një objekt shumë të çmuar" i tha, ndërsa zbrisnin.

"Virëgjëresha e shkëmbinjve" u përgjig Sofia. "Po nuk e kam zgjedhur unë, e kishte zgjedhur gjyshi im. Më kishte lënë diçka pas pikturës."

Langdoni e pa me habi. "Çfarë? Po si munde ta zbuloje se ishte pikërisht ajo pikturë?"

"*So dark the con of the man,* ose *Madonna of the Rocks,* titulli i pikturës në anglisht. Sofia buzëqeshi triumfalisht. "Dy anagrame më shpëtuan, por i treti jo!"

31

"Janë të vdekur!" belbëzonte motra Sandrinë, duke telefonuar nga dhoma e saj në kishën Shën Sulpis. I ishte përgjigjur një sekretari telefonike. "Përgjigju, ju lutem. Kanë vdekur të gjithë!"

Tre numrat e parë të listës kishin dhënë një rezultat të tmerrshëm: një vejushë e pushtuar nga një krizë histerie, një agjent gjurmëtar që punonte në një skenë krimi, megjithë orën e vonë, një prift fjalëpak që kishte ardhur të ngushëllonte një familje të dëshpëruar.

Të tre personat me të cilët duhej të vihej në kontakt kishin vdekur. Dhe tashmë, kur duhej të lidhej me numrin e katërt dhe të fundit - nga numri që do të duhej të thirrte, nëse nuk do të ishte lidhur me të tre - i përgjigjej një sekretari telefonike. Regjistrimi nuk i jepte ndonjë emër, por i kërkonte që të linte një mesazh.

"Lastra është thyer" belbëzoi, ndërsa sekretaria regjistronte."Të tre të tjerët kanë vdekur!"

Motra Sandrinë nuk e njihte identitetin e katër njerëzve të mbrojtur prej saj, por dinte se duhej të përdorte numrat telefonikë të fshehur nën shtratin e saj, në një rast rreptësisht të përcaktuar.

"Nëse pllaka do të thyhej ndonjëherë" i kishte thënë një lajmëtar pa fytyrë "do të thotë se është zbuluar identiteti i rangjeve më të larta, që një nga ne është kërcënuar me vdekje dhe ka qenë i detyruar të thotë një gënjeshtër të dëshpëruar. Atëherë duhet të telefonosh këta numra. Të lajmërosh të tjerët. Mos zhgënje besimin tonë."

Ishte një alarm i shurdhët, i përkryer në thjeshtësinë e vet. Plani e kishte habitur herën e parë që e kishte dëgjuar. Nëse identiteti i njerit prej vëllezërve do të zbulohej, ai mund të thonte një gënjeshtër që do të vinte në lëvizje një mekanizëm të aftë që lajmëronte të tjerët. Atë natë, megjithatë dukej se ishte zbuluar më shumë se një.

"Përgjigju, ju lutem" belbëzoi e kapur në panik. "Pse nuk përgjigjeni?"

"Lëre telefonin" i dha urdhër një zë i thellë, që nga dera.

Duke u kthyer e terrorrizuar, vërejti murgun gjigant. "Kishte akoma në duar, qirimbajtësin e rëndë. Duke u dridhur, la telefonin në aparat.

"Kanë vdekur" tha murgu. "Të katër. Dhe u tallën me mua. Më thoni se ku është çelësi i kthesës."

"Nuk e di!" u përgjigj motra Sandrinë, dhe ishte e vërtetë. "Ai sekret ruhej nga të tjerë".

"Nga të tjerë që tashmë kanë vdekur!"

Njeriu eci përpara. Dora e tij u shtrëngua më shumë në shtizën e qirimbajtësit të hekurt.

"Ju jeni një motër e Kishës dhe megjithatë jeni në shërbim të atyre?"

"Jezusi na ka lënë vetëm një mesazh, mesazhin e vërtetë" u përgjigj motra Sandrinë në një ton sfide "por nuk arrij ta gjej atë tek Opus Dei."

Një shpërthim i beftë zemërimi lëvriu në sytë e murgut. Goditi me tërbim duke përdorur qirimbajtësin si vare. Motra Sandrinë ra në tokë; mendimi i saj i fundit ishte i një dëshpërimi të madh, të pariparueshëm. "Kanë vdekur të katër. E vërteta jonë e madhe humbi përgjithnjë."

32

Alarmi i sigurisë, në skajin perëndimor të krahut Delon, i detyroi të fluturojë të gjithë pëllumbat e kopshteve afër Tyilërisë. Kur Langdoni dhe Sofia dolën me vrap nga Luvri drejt makinës së Sofisë, ndjeheshin akoma në largësi sirenat e policisë.

"Ja" tha Sofia, duke treguar një makinë të vogël me dy vende, pa kofanon, e parkuar në shesh.

"Po bën shaka?". Makina ishte vetura më mikroskopike që Langdoni kishte parë ndonjëherë.

"Është një Smart" shpjegoi ajo "Njëqind kilometra me një litër."

Langdoni mezi mbërriti të ulej pranë shoferit, ndërsa Sofia i dha makinës dhe e lëshoi drejt një lehë lulesh trafikndarëse të mbuluar me çakull. Atij ju desh të mbahej mirë, ndërsa automobili eci drejt një rrugine dhe u kthye më pastaj drejt korsisë me një kërcim në rrotullamen e vogël të Karuzelit të Luvrit.

Për një çast, Sofia u duk se tentoi që të priste mes për mes në bar, për t'i rënë shkurt.

"Jo", thirri Langdoni, që e dinte sesi ato kaçube shërbenin për të maskuar vrimën e rrezikshme në qendër - la *Pyramide inversée - Piramida e Përmbysur* - një kësulë kubeje në formën e piramidës së përmbysur që ai kishte parë më parë, kur kishte përshkuar oborrin bashkë me Fashin. Ishte mjaft i madh për të gëlltitur Smartin e tyre me një kafshatë të vetme. Për fat, Sofia vendosi që të

ndiqte një rrugë më të rrahur, u kthye në të djathtë dhe u rrotullua përqark rrethores, derisa mori korsinë veriore, në drejtim të rrugës Rivoli.

Pas tyre, sirenat dytonëshe të policisë ishin gjithnjë e më të forta dhe në pasqyrën që shikonte prapa shquheshin dritat e tyre. Motori i Smartit uturiu i indinjuar kur Sofia rriti shpejtësinë për t'u larguar nga Luvri. 50 metra më para tyre, semafori në kryqëzim me rrugën Rivoli, u bë i kuq. Sofia shau dhe nuk ndaloi.

Langdoni ndjeu që iu kontraktuan të gjithë muskujt. "Sofi?"

Duke ngadalësuar pak në kryqëzim, Sofia bëri shenjë me drita dhe pa me ngut në të dy krahët, para se të shtypte pedalin e shpejtësisë dhe të kthehej në të majtë në rrugën Rivoli. Pas gjysmë kilometri, u kthye përreth një rrethoreje tjetër dhe pak më vonë u gjendën në rrugën e madhe të Shans Elizesë.

Kur hynë në të, Langdoni u kthye në sedile dhe kërkoi të shikonte se ç'po ndodhte pas tyre, në drejtim të Luvrit. Policia nuk po i ndiqte. Të gjithë dritat vezullitëse ishin mbledhur në muze.

Zemra e tij më në fund, ngadalësoi të rrahurat. U kthye që të shikonte para tij. "Ishte një përvojë interesante."

Sofia nuk i vuri veshin. Vazhdonte të shikonte rrugën drejt tyre, rrugën e gjatë të Shans Elizesë, tre kilometrat e vitrinave elegante që shpesh e quanin Rruga e Pestë e Parisit. Ambasada ishte pak më shumë se një kilometër larg që aty. Langdoni u rregullua më mirë në ndenjëse.

"So dark the con of man"

Ishte akoma i prekur nga shpejtësia me të cilën Sofia kishte zgjidhur enigmën.

"Madonna of the Rocks"

Sofia kishte nënvizuar faktin që gjyshi i saj kishte lënë diçka prapa pikturës. "Një mesazh i fundit?" Langdoni nuk mund të mos mrekullohej nga zotësia e Sonierit, për të sajuar atë strehëz: *Virgjëresha e Shkëmbinjve* ishte në harmoni të përkryer me pjesën tjetër të simbolizmit të hasur gjatë asaj nate. Sonieri mesa dukej, kishte përsëritur në çdo hap dashurinë e tij për anën e errët dhe ironike të Leonardo Da Vinçit.

Piktura *Virgjëresha e Shkëmbinjve* ishte porositur fillimisht për Leonardon nga një organizatë e quajtur Bashkëvëllazëria e Zonjës së Papërlyeme, që donte një pikturë që ta ekspozonte mbi altar, në një kishë të tyre milaneze, si pjesë qendrore e një triptiku. Murgeshat i kishin dhënë Leonardos përmasat dhe temën e pikturës: Virgjëresha Mari, Xhovani Baptist i vogëli, Urieli dhe Jezui Fëmijë, që fshiheshin në një shpellë. Edhe pse Leonardoja bëri siç i thanë, kur dorëzoi veprën, murgeshat mbetën të tmerruara. Kishte mbushur

pikturën me hollësira pak ortodokse, në mos alarmuese.

Kuadri përcillte një Virgjëreshë Mari, të veshur me të kaltër që ulej me një krah përreth një fëmije, i cili kishte të ngjarë të ishte Jezusi. Para tij ishte Urieli, edhe ai me një fëmijë të vogël, që mendohej si Xhovani Baptisti. Çuditshmërisht, megjithatë në vend të skenës së zakonshme kur Jezusi i jepte bekimin Baptistit, ishte Xhovani fëmijë, që bekonte Jezusin, dhe Jezusi i nënshtrohej autoritetit të tij! Për më shumë, gjëja më shqetësuese, Maria ngrinte një dorë përmbi kokën e Baptistit me një gjest paksa kërcënues: gishtat i dukeshin si kthetrat e një shqiponje, sikur të shtrëngonin një kokë të padukshme. Dhe më në fund, imazhi më i qartë dhe më alarmues: nën gishtat e përthyer të Marisë, Urieli bënte një gjest sikur po i priste grykën kokës së padukshme të mbajtur nga dora-kthetër e Marisë.

Studentët e Langdonit mësonin pastaj duke u zbavitur se Leonardoja kishte qetësuar më në fund, Bashkëvëllazërinë, duke pikturuar një version të dytë, "më të holluar" të Virgjëreshës së Shkëmbinjve, në të cilën të gjithë personazhet ishin vendosur në një mënyrë më shumë ortodokse. Versioni i dytë ishte tashmë në Galerinë Kombëtare të Londrës, por Langdoni pëlqente origjinalin e Luvrit, shumë më interesant.

Ndërsa makina vazhdonte përgjatë Shans Elizesë, Langdoni pyeti Sofinë: "Piktura... ç´kishte mbrapa?"

Pa i hequr sytë nga rruga, gruaja iu përgjigj: "Do të ta them, kur të jemi të sigurt brenda ambasadës".

"Do të ma tregosh?" pyeti Langdoni, i habitur. "Të paska lënë një send?"

Sofia bëri një shenjë aprovimi. "Të zbukuruar me një zambak dhe me inicialet P.S"

Langdoni nuk arriti t´u besonte veshëve.

"Ja dolëm mbanë" mendoi Sofia, ndërsa mori kthesën në të djathtë, duke hyrë në lagjen plot pemë, ku gjendeshin misionet diplomatike. Ambasada ishte fare afër dhe tashmë gruaja mundi të merrte frymë lirisht.

Ndërsa po ngiste makinën, mendonte për çelësin që kishte në xhep dhe ditën e shumë viteve më parë kur e kishte shikuar për herë të parë, me dorezë në ar në formën e kryqit, me formën trekëndëshe dhe që kishte të gdhendura lulen mbi kryq dhe inicialet P.S.

Edhe pse prej vitesh nuk mendonte për atë çelës, puna e saj për policinë i kishte mësuar shumë gjëra për sigurinë dhe tanimë forma e tij e veçantë nuk i dukej fare e veçantë.

"Një matriçe e ndryshueshme, e gdhendur me lazer. E pamundur që t´i bëje kopje." Në vend të dhëmbëzave që lëviznin cilindrat, shenjat e gdhendura

me lazer në sipërfaqe të çelësit shqyrtoheshin nga një sy elektronik. Nëse gjashtëkëndëshit e vegjël të gdhendur në sipërfaqe ishin në pozicionin dhe në distancën e duhur, atëherë brava hapej.

Sofia nuk arrinte të imagjonte se çfarë gjëje mbyllte ai çelës, por mendonte se Roberti do të arrinte që ta zbulonte. Pas të gjithash, ai kishte përshkuar gdhendjen që karakterizonte çelësin pa e parë kurrë më parë. Doreza me formën e kryqit të bënte të mendoje për ndonjë organizatë të tipit kristian, por Sofia nuk njihte ndonjë që të përdorte çelës lazer me matriçe të ndryshueshme.

"Për më shumë, gjyshi nuk ishte i krishterë..."

Sofia kishte provën për këtë 10 vjet më parë. Ironikisht, ishte një çelës tjetër, shumë më normal që i kishte zbuluar natyrën e vërtetë të Sonierit.

Në një pasdite të vakët pranvere ishte ulur në aeroportin "Sharl De Gol" dhe kishte marrë një taksi deri në shtëpi. "Gjyshi do të habitej shumë, kur ta shikonte" kishte menduar. Kishte mbaruar kursin në Angli, disa ditë para parashikimit dhe ishte nisur menjëherë plot dëshirë që të rishikonte gjyshin dhe për t'i folur për metodat kriptografike që kishte mësuar.

Kur kishte mbërritur në shtëpinë pariziane, gjyshi nuk ishte. Pak e zhgënjyer, kishte menduar se duke mos ditur për mbërritjen e saj kishte mbetur duke punuar në Luvër. "Por është e shtunë pasdite," kishte menduar. Gjatë fundjavës Sonieri nuk punonte, por shkonte...

Duke buzëqeshur, kishte zbritur në garazh. Sigurisht, makina nuk ishte. Ishte e shtunë. Zhak Sonieri urrente të ngiste makinën në qytet dhe përdorte makinën, për të shkuar vetëm në një destinacion: kështjellën në Normandi, në veri të Parisit. Pasi kishte kaluar muaj në trafikun e rënduar të Londrës, edhe Sofia ishte plot padurim, për t'u gjendur në mes të natyrës dhe për të filluar menjëherë pushimet e saj.

Ishte akoma ditë dhe ajo kishte vendosur që të nisej menjëherë, për t'i bërë një surprizë. Kishte marrë hua makinën e një shoqeje dhe ishte drejtuar në veri duke kaluar kodrat e shkretuara, të ndriçuara nga hëna, afër Krëjisë. Kishte mbërritur rreth orës dhjetë duke marrë rrugën private që të çonte në strehën e gjyshit. Rrugina hyrëse ishte nja dy kilometra e gjatë dhe vetëm pasi të kishe përshkuar goxha rrugë, mund të shquaje në mes të pemëve kështjellën e vjetër të gurtë të rrethuar nga pylli, në krah të një kodre.

Sofia priste që gjyshi të ishte duke fjetur: kishte parë me emocion që të gjithë dritat e shtëpisë ishin të ndezura. Kënaqësia ishte kthyer në habi, kur kishte parë që oborri ishte mbushur plot automobilë të parkuar: Mercedezë, BMW, Audi dhe një Rolls-Rojs.

Sofia i kishte parë për një çast dhe ia kishte futur të qeshurit: "Gjyshi im,

i burgosuri i famshëm!" Zhak Sonier, mesa dukej ishte më pak i izoluar sesa i pëlqente të dukej. Dukej qartë se kishte organizuar një pritje, ndërsa Sofia ishte larg, në shkollë, dhe nisur nga makinat duhet të ishin të pranishme shumë autoritete të Parisit.

Plot ankth që t'i bënte surprizë gjyshit, kishte rendur tek dera kryesore, për të zbuluar që ajo ishte e mbyllur. Kishte trokitur, por askush nuk ia ishte hapur. Në mëdyshje kishte bërë xhiro përqark dhe kishte provuar tek dera e shërbimit, e mbyllur dhe ajo. Asnjë përgjigje.

E turbulluar, ishte ndalur për një çast që të dëgjonte. Po i vetmi tingull i dëgjuar prej saj ishte rënkimi i erës së Normandisë që rrëshqiste përgjatë luginës.

Asnjë muzikë.

Asgjë prej gjëje.

Në qetësinë e pyllit Sofia kishte vrapuar drejt cepit të shtëpisë, për të kërcyer mbi një stivë drush zjarri dhe kishte parë brenda, nga dritarja e dhomës së ndenjes. Ajo që kishte parë, nuk kishte asnjë kuptim. "Nuk është askush!"

Tërë kati ishte bosh.

"Ku kanë përfunduar tërë ata njerëz?"

Me zemrën e rrëmujshme, Sofia kishte shkuar në dhomën e druve dhe kishte marrë çelësin që gjyshi e mbante të fshehtë, nën kutinë e rraqeve të vogla. Pastaj vrapoi drejt derës hyrëse dhe e kishte hapur. Sapo hyri, drita e alarmit kishte filluar të ndizej e të fikej: një lajmërim që brenda dhjetë sekondash duhej që të sajonte numrin e duhur para se alarmi të shpërthente.

"Mban alarmin të ndezur gjatë një pritje?"

Kishte formuar me ngut kodin e kërkuar dhe kishte çaktivizuar sistemin.

Brenda, kishte zbuluar që tërë shtëpia ishte e papërdorur, edhe në katin e sipërm. Kur kishte zbritur sërish në sallën e ndenjes, kishte vijuar të pyeste se ç'kishte ndodhur.

Vetëm atëherë, Sofia kishte dëgjuar zhurmë.

Zëra të dobët, që dukej se vinin nga poshtë. Sofia nuk arrinte të kuptonte. Ishte ulur në gjunjë dhe kishte mbështetur veshin në dysheme. Po, tingujt vinin qartësisht nga poshtë. Zërat dukeshin se këndonin... një lloj kënge fetare. Ishte tmerruar. Tingujt në vetëvete ishin të çuditshëm, por akoma më i çuditshëm ishte fakti që ajo shtëpi nuk kishte kantinë.

Ose, nëse kishte, Sofia nuk e kishte parë kurrë.

Kishte shqyrtuar me vëmendje sallën e ndenjes dhe shikimi i saj ishte ndalur në të vetmin objekt që në të gjithë shtëpinë dukej jo në vendin e vet, një nga mobiljet antike më të dashura nga gjyshi: një sixhade muri e gjerë

Aubusson. Zakonisht ishte varur pranë oxhakut, por atë mbrëmje ishte spostuar përgjatë shkopit të saj prej tunxhi, duke lënë të lirë, murin që kishte mbrapa.

Duke iu afruar murit të veshur me dru, Sofia kishte ndjerë se kënga po bëhej më e fortë. Me ngurim kishte mbështetur veshin në mur. Zërat dëgjoheshin akomë qartë. Ishin shumë njerëz që këndonin një lloj himni, edhe pse Sofia nuk arrinte të kuptonte fjalët.

"Hapësira, pas panelit qenka bosh!"

Duke prekur buzën e panelit, kishte gjetur një të çarë, ku mund të fuste dorën. E padukshme nga jashtë. "Një derë e rrëshqitshme." Me zemrën që po i shtonte të rrahurat, kishte futur gishtat në kanalizmin dhe e kishte tërhequr. Me një saktësi të madhe dhe pa asnjë zhurmë, paneli i rëndë kishte rrëshqitur në një krah. Nga pjesa e hapur, vinte jehona e këngës.

Sofia kishte hyrë dhe ishte gjendur në një shkallë spirale, të prerë trashë në gur. Shkonte shpesh në atë shtëpi që kur ishte fare e vogël dhe nuk dinte asgjë për praninë e asaj shkalle!

Hap pas hapi që zbriste, ajri bëhej më i ftohtë. Zërat më të qartë. Kishte filluar që të shquante zërat e burrave nga të grave. Shkalla e pengonte që të shikonte para saj, por tashmë arrinte të dallonte shkallaren e fundit, një copë e vogël dyshemeje prej guri të ndriçuar nga drita e parregullt e një feneri.

Duke mbajtur frymën, kishte zbritur edhe disa hapa dhe pastaj ishte përkulur që të shikonte. Për të kuptuar se ç'kishte para saj, i ishin dashur vetëm disa sekonda.

Dhoma ishte një lloj shpelle, një sallë me mure të pagdhendura, që dukej si e gërmuar nga graniti i kodrës. Në dritë, nja tridhjetë persona kishin bërë një rreth në qendër të dhomës.

"Po shoh ëndërr" kishte thënë Sofia. "Është gjithçka një ëndërr. Çfarë tjetër mund të jetë?"

Në dhomë të gjithë mbanin maska. Gratë mbanin veshje të bardha dhe këpucë të ndritshme. Kishin maskën e bardhë dhe mbanin në dorë një sferë të artë. Burrat mbanin tunika të gjata të zeza dhe kishin maska të së njëjtës ngjyrë. Dukeshin si pjesët e një loje gjigante shahu. Të gjithë ata që bënin pjesë në rreth lëkundeshin para dhe mbrapa dhe këndonin me një ton nderimi, të kthyer drejt diçkaje në dysheme përpara tyre. Diçkaje që Sofia nuk arrinte ta shihte.

Kënga po bëhej më e shpejtë. Dhe më e fortë. Të gjithë pjesëmarrësit kishin bërë një hap drejt pjesës së brendshme dhe ishin ulur në gjunjë. Sofia kishte arritur tashmë të shikonte çfarë ishte në qendër të rrethit dhe ndërsa ecte

mbrapsh e tmerruar, ndjente se ajo ç´pa aty do t´i ngulitej në kujtesë përgjithnjë. E kapur nga të vjellët, Sofia ishte kthyer prapsh dhe duke u mbështetur në mur ishte ngjitur lart. Kishte mbyllur derën prapa saj dhe kishte marrë arratinë nga shtëpia e shkretë, për t'u kthyer në Paris duke qarë dhe plot tronditje. Atë natë, me jetën e copëtuar nga iluzioni dhe tradhëtia, kishte mbledhur ç´kishte të vetën në atë shtëpi dhe kishte ikur.

Mbi tavolinë kishte lënë një copë letër:

KAM QENË ATJE. MOS MË KËRKO MË.

Sipër fletës kishte lëshuar çelësin që kishte marrë tek dhoma e druve në kështjellë.

"Sofi", e kishte ndërprerë papritmas Langdoni. "Ndal! Ndal!".

E larguar beftas nga kujtimet, Sofia frenoi papritmas dhe me një zhurmë gomash, ndaloi makinën. "Ç´ka ngjarë?"

Langdoni i tregoi rrugën përpara tyre.

Kur e pa, Sofia ndjeu që t´i ngrinte gjaku. Njëqind metra para tyre, kryqëzimi ishte bllokuar nga dy makina policie të parkuara së gjati, qëllimi i së cilave ishte i qartë. "Paskan bllokuar Avenynë Gabriel!"

Langdoni tundi kokën. "Me sa duket, nuk mund të shkojmë në ambasadë këtë natë!"

Përgjatë rrugës, dy agjentë të ndalur anash makinave të veta tanimë po shikonin në drejtim të tyre, të bërë kureshtarë nga makina që kishte ndalur papritmas para tyre duke fikur dritat.

"Mirë, Sofi, kthehu mbrapsh ngadalë."

Me të vënë marshin, gruaja bëri një kthesë të makinës dhe u rinis në drejtimin e kundërt. Ndërsa po largohej, ndjeu fishkëllimën e gomave të makinave të policisë, pastaj uturiu zhurma e sirenave.

Me një të sharë, Sofia shtypi pedalin e gazit.

33

Smarti i Sofisë përshkoi me shpejtësi lagjen diplomatike duke kaluar përpara ambasadave dhe konsullatave dhe më në fund duke u lëshuar në një rrugë anësore dhe duke u kthyer në trafikun e Shans Elizesë.

Langdoni po mbahej në sedilje dhe po shikonte nga dritarja e pasme, për

ndonjë shenjë të policisë. Po qortonte veten pse kishte zgjedhur arratinë. "Nuk e zgjodhe ti" u kujtua. Sofia kishte marrë vendimin për të, kur kishte hedhur nga dritarja lokalizatorin GPS. Tani, ndërsa largoheshin nga ambasadat dhe fshiheshin në trafik, Langdoni ndjente të pakësoheshin mundësitë që i mbeteshin. Edhe pse Sofia dukej se ia kishte dalë mbanë të mashtronte policinë, të paktën për momentin, Langdoni nuk mendonte se fati i tyre do të zgjaste shumë.

Ndërsa po ngiste makinën, Sofia rrëmoi në xhep. Mori një objekt të vogël metalik dhe ja dorëzoi. "Robert, hidhi një sy këtij. Gjyshi im e kishte fshehur prapa *"Virgjëreshës së Shkëmbinjve."*

Me një dridhmë kureshtje, Langdoni e mori objektin dhe e shqyrtoi. ishte i rëndë dhe në formën e një kryqi. Përshtypja e parë ishte se kishte në dorë një *pieu funebre*, një version në miniaturë të një kryqi të destinuar për t'u ngulur në një varr. Pastaj pas se shufra që dilte nga kryqi kishte formën e një prizmi trekëndor. Ishte i shenjuar nga qindra gjashtëkëndësha të punuar imtë dhe të shpërndarë në dukje pa ndonjë renditje.

"Është një çelës lazer" i shpjegoi Sofia. "Ata gjashtëkëndësha lexohen nga një sy elektronik."

"Një çelës?" Langdoni nuk kishte parë kurrë ndonjë gjë të ngjashme.

"Shikoje nga ana tjetër" tha Sofia, duke ndërruar korsinë dhe duke u futur në një rrugë anësore.

Kur ktheu çelësin, Langdoni mbeti me gojë të hapur. Të gdhendur në qendër të kryqit, ishin një zambak i stilizuar dhe inicialet P.S! "Sofi" i tha "është vula që të kam folur! Stema zyrtare e Prioratit të Sionit."

Ajo pohoi. "Siç të kam thënë, e kisha parë atë çelës shumë kohë më parë. Ai më kishte urdhëruar që të mos flisja me njeri."

Langdoni ia nguli sytë akoma çelësit. Simbolizmi mijëvjeçar i tij dhe punimi i teknologjisë së lartë përbënin një shkrirje të çuditshme të antikes me modernen.

"Më ka thënë se çelësi hapte një kasetë, ku ruhen shumë sekrete."

Me një dridhmë, Langdoni u përpoq të imagjinonte se ç'lloj sekretesh mund të ruante një njeri si Sonieri. Nuk kishte idenë se ç'bënte me një çelës të tillë, një vëllazëri e vjetër. Priorati ishte vetëm për të ruajtur një sekret. Një sekret të një fuqie të madhe. "Dhe ky çelës ka të bëjë me të?" Ideja po i pushtonte kokën. "A e di se çfarë hap?"

Sofia e pa me një shprehje të zhgënjyer. "Shpresoja se mos e dije ti."

Langdoni nuk tha gjë. Filloi të shqyrtonte skeletin e çelësit.

"Duket një objekt kristian" sugjeroi Sofia.

Langdoni nuk ishte shumë i sigurt. Nuk ishte kryqi tradicional katolik me krahun vertikal të zgjatuar, por një kryq katror - me katër krahë të një gjatësie të njëjtë - që i paraprinte nja pesëmbëdhjetë shekuj krishtërimit. Ai tip kryqi, nuk kishte asnjë nga nuancat kristiane të kryqëzimit, të shoqëruar me kryqin latin, të shpikur nga romanët si instrumenta lutjeje. Langdoni habitej gjithnjë e më shumë, ndërsa vërente se sa pak kristianë ishin ata që duke parë "kryqin" mendonin për historinë e dhunshme të atij simboli. "Sofi," tha më në fund "mund të komentoj se vetëm kryqi me të gjithë krahët e barabartë është konsideruar si një kryq paqësor." Elementët horizontalë dhe vertikalë me ekuilibrin e tyre, simbolizonin bashkimin natyral të burrit me gruan, në mirëkuptim me filozofinë e Prioratit.

Ajo e shikoi me një pamje të lodhur. "Nuk ke asnjë ide, vërtet?"

Langdoni krojti ballin. "As dhe një të vetme."

"Mirë, duhet të largohemi nga rruga." Kontrolloi pasqyrën e prapme. "Na duhet një vend i sigurt, për të zbuluar se çfarë hap ky çelës."

Langdoni mendoi me keqardhje dhomën e tij komode të Ricit. Natyrisht, duhej përjashtuar fare. "Ç´thua për Universitetin Amerikan të Parisit?"

"Të vjen në mend kollaj. Fashi do dërgojë njerëz, për të kontrolluar."

"Ti ke miqësi sigurisht. Jeton këtu."

Fashi do të kontrollojë listat e telefonatave të mia dhe çdo e-mail, dhe do të flasë me shokët e mi të punës. Kontaktet e mia, janë tashmë "të djegura" dhe nuk ka vlerë me kërkuar ndonjë hotel, sepse duhet të paraqesësh dokumentat."

Langdoni mendoi se ndoshta do të ishte më mirë që të linte Fashin që ta arrestonte në Luvër. "Telefonojmë në ambasadë. Mund t´u shpjegoj situatën dhe të dërgojnë ndonjë njeri që të vijë e të na marrë këtu."

"Të na marrin?" Sofia e shikoi sikur të ishte një i çmendur. "Robert, ti sheh ëndrra. Ambasada nuk ka tagër jashtë territorit të vet. Të dërgojë njeri që të na marrë, do të shihet si favorizim i një të kërkuari nga qeveria franceze. Është e pamundur. Nëse hyn në ambasadë dhe kërkon azil të përkohshëm është një gjë, por nëse u kërkon atyre që të veprojnë kundër policisë franceze..." Tundi kokën. "Nëse ti provon që t'u telefonosh në ambasadën tënde, ata do të kërkojnë që të mos rëndosh veten dhe të dorëzohesh. Pastaj do të premtojnë se do të përdorin kanalet diplomatike, për të të siguruar një proces të drejtë." I hodhi një shikim dyqaneve elegante të Shans Elizesë. Sa para ke?"

Langdoni kontrolloi në portofol. "Njëqind dollarë, ndonjë euro. Përse?"

"Kartë krediti?"

"Natyrisht."

Sofia rriti shpejtësinë dhe studiuesi kuptoi se ajo kishte një plan. Para tyre, në fund të Shans Elizesë, ngrihej Harku i Triumfit - i ngritur nga Napoleoni, në nderim të fuqisë së tij ushtarake - pesëdhjetë metra i lartë, i qarkuar nga rrethorja më e madhe franceze, një mastodont me nëntë korsi.

Duke iu afruar rrethores, Sofia mbajti sytë tek pasqyra. "Për momentin na kanë humbur nga sytë" tha, "por nëse do të vazhdojmë të rrimë në këtë makinë, nuk do të zgjasim më shumë se pesë minuta".

"Atëherë, vjedhim, ndonjë tjetër" ironizoi Langdoni, si me vete. "Tashmë, jemi kriminelë."

"Ç'ke ndërmend të bësh?"

Sofia futi makinën në rrethore. "Ki besim tek unë."

Langdoni nuk u përgjigj. Besimi nuk i kishte hapur shumë rrugë, atë natë. Tërhoqi mbrapsh mëngën dhe kontrolloi orën, një lloj Topolinoje autentike, prej koleksioni, që prindërit ja kishin dhuruar për dhjetë vjetorin e ditëlindjes. Edhe pse pamja e tij zgjonte habi, Langdoni nuk kishte mbajtur sahat tjetër; kartonet e animuar të Diznejt kishin qenë kontakti i parë me magjinë e figurës dhe të ngjyrës dhe tani Topolinoja i shërbente si promemorie për t'u ndjerë i ri në shpirt. Në atë çast, krahët e Topolinos formonin një kënd të çuditshëm, që i përkonte me një orë gjithaq të çuditshme.

Dy e pesëdhjetë e një.

"Orë interesante" komentoi Sofia, duke u futur në një nga korsitë e rrethores.

"Është një histori e gjatë" u përgjigj studiuesi, duke ulur mëngën.

"Jam e bindur." I buzëqeshi dhe u drejtua nga veriu, duke u larguar nga qendra e qytetit. Ia arriti të kalonte dy kryqëzime para se të dilte e kuqja dhe në kryqëzimin e tretë u kthye në të djathtë në Bulevardin Maleserbë. Kishin lënë pas rrugët elegante, me pemë të lagjes diplomatike, për të hyrë në një zonë industriale më pak të ndriçuar. Kur Sofia u kthye në të majtë, Langdoni kuptoi se ku po shkonin.

Stacioni Shën Lazar.

Para tyre, stacioni hekurudhor me çati të xhamtë i ngjante një diçkaje të ndërmjetme midis një sere dhe një hangari. Stacionet hekurudhore franceze nuk flinin kurrë. Edhe në atë orë, nja gjashtë taksi ishin të ndalura përpara hyrjes kryesore. Në kioska shiteshin panine dhe ujë mineral, ndërsa djemtë me çanta kurrizi dhe pamje të përgjumur dilnin nga stacioni duke fërkuar sytë dhe duke parë përreth si për të kujtuar në ç'qytet kishin përfunduar. Pak më para, nja dy agjentë të policisë bashkiake, u jepnin sqarime nja dy turistëve që kishin humbur rrugën.

Sofia ndali Smartin, pas rreshtit të taksive dhe parkoi në një zonë të

ndaluar, megjithëse zona e parkimit përballë tyre ishte pothuaj bosh. Para se Langdoni të kuptonte këtë, gruaja kishte zbritur nga makina, kishte rendur drejt taksisë më të afërt dhe po fliste me shoferin. Ndërsa po zbriste dhe ai, Langdoni pa se Sofia po i jepte një tufë me kartëmonedha. Burri miratoi dhe për habinë e studiuesit, u largua pa ata.

"Çfarë ka ngjarë?" pyeti Langdoni, duke arritur tek Sofia buzë një trotuari, ndërsa taksia po largohej.

Sofia kishte filluar të ecte drejt hyrjes së trenit. "Eja". "Duhet të marrim dy bileta për trenin e parë që largohet nga Parisi."

Ai e ndoqi pa folur.

Ajo që kishte filluar si një një bredhje e shkurtër prej Luvrit në ambasadën amerikane, ishte bërë tashmë një arratisje nga Parisi. Langdonit kjo po i pëlqente gjithnjë e më pak.

34

Shoferi që priste ipeshkvin Aringarosa në aeroportin roman, e shoqëroi tek një makinë e vogël Fiat, e zezë dhe që nuk binte shumë në sy. Aringarosa sillte ndër mend kohën, kur makinat e Vatikanit ishin ca vetura të mëdha luksi me pllaka dhe flamuj që mbanin stemën e tij. "Ajo epokë ka përfunduar tashmë." Sot makinat e Vatikanit ishin më pak luksoze dhe nuk mbanin shenja dalluese. Shpjegimi i dhënë ishte se kjo shërbente për të reduktuar kostot dhe për të ndihmuar më shumë dioqezat, por Aringarosa mendonte se kjo ishte një masë sigurie. Bota ishte çmendur dhe në shumë pjesë të Europës, të shpallje dashurinë tënde për Jezu Krishtin, ishte e barabartë me vetëpropozimin për t'u bërë shënjestër për qitje.

Duke ngritur veshjen e zezë, Aringarosa u rehatua në sediljen e pasme dhe u përgatit për udhëtimin e gjatë deri në Kastel Gandolfo. I njëjti udhëtim si pesë muaj më parë.

"Udhëtimi im i fundit në Romë" psherëtiu. "Nata më e gjatë e jetës sime."

Pesë muaj më parë, Vatikani i kishte telefonuar Aringarosës, për t'i kërkuar praninë e tij të menjëhershme në Romë. Nuk i kishin dhënë shpjegime. "Bileta është në aeroport." Selia e Shenjtë sforcohej gjithnjë e më shumë, për t'i dhënë një tis misteri, edhe në sytë e klerit katolik të rangjeve të larta.

Thirrja misterioze, kishte menduar Aringarosa, ishte me shumë gjasa e lidhur me dëshirën e Papës dhe prelatëve të lartë vatikanë që të shfrytëzonin suksesin e fundit të Opus Deit, inagurimin e Shtabit të tyre të Përgjithshëm

Kombëtar në Nju Jork. Revista "Architectural Digest" e kishte përcaktuar pallatin e Opus Deit, "një far ndriçues të katolicizmit, të integruar në mënyrë sublime në pejsazhin modern" dhe kohët e fundit Vatikani dukej se pësonte tërheqje të madhe nga çdo gjë që përbante fjala "moderne."

Ipeshkvi nuk kishte zgjedhje tjetër përveç pranimit të ftesës, edhe pse me një lloj bezdie. Nuk ishte sigurisht admirues i politikës së papës aktual, Aringarosa, si shumica e klerit konservator, duke vëzhguar me shqetësim të madh vitin e parë të aktivitetit të tij. Me një tendencë më shumë liberale sesa çdo paraardhës i vet, Shenjtëria e Tij ishte zgjedhur për mbretërim në një nga konklavat më të diskutueshme dhe më anomalet e historisë vatikane. Dhe pas zgjedhjes, në vend që të priste me përulje ngjitjen e tij të papritur në pushtet, Ati i Shenjtë nuk kishte humbur kohë së ushtruari të gjithë fuqinë që zotëronte funksioni më i lartë i krishtërimit. Duke përfituar nga mbështetja shqetësuese e krahut reformist të Kolegjit të Kardinalëve, papa shpalli misionin e tij që ishte "rinovimi i doktrinës së Vatikanit dhe përditësimi i krishtërimit për ta çuar atë në mijëvjeçarin e tretë".

Përkthyer në pak fjalë, donte të thoshte - Aringarosa kishte frikë - se ky njeri ishte aq arrogant, sa mendonte që të rishkruante ligjin e Zotit dhe të fitonte zemrat e atyre që mendonin se kërkesat e krishtërimit të vërtetë ishin të papërshtatshme tashmë me botën moderne.

Aringarosa kishte përdorur tërë fuqinë e tij politike - e madhe, nëse merrej në konsideratë, numri i madh i anëtarëve të Opus Deit dhe pasuritë të cilat dispononte organizata - për të bindur papën dhe këshilltarët e tij se të lehtësosh ligjet e Kishës nuk ishte vetëm mungesë besimi dhe poshtërsi, por përbënte dhe një vetëvrasje politike. I kishte kujtuar atyre që zbutja e mëparshme e ligjeve të Kishës - dështim i Vatikanit i -kishte lënë pas një trashëgimi shkatërrimtare: jo vetëm numri i besimtarëve kishte rënë në minimumin historik, por dhurimet ishin tharë dhe nuk kishte një numër të mjaftueshëm shërbyesish, për të mbajtur hapur vendet e kultit.

"Njerëzve u nevojiten struktura dhe drejtim nga ana e Kishës" kishte ngulmuar Aringarosa, "jo llastime dhe falje fajesh!"

Atë natë, disa muaj më parë, kur Fiati kishte lënë aeroportin, Aringarosa kishte parë me çudi se nuk drejtohej nga Vatikani, por në lindje, përgjatë një rruge malore. "Ku po shkojmë?" kishte pyetur shoferin.

"Në Koli Albani" i ishte përgjigjur. "Takimi juaj është në Kështjellën Gandolfo."

"Banesa verore e Papës?" Aringarosa nuk kishte qenë kurrë atje dhe ndjente dëshirën që ta shihte. Përveç se ishte banesa verore e papëve, qyteza

e shekullit të gjashtëmbëdhjetë strehonte Observatorin Vatikan, që ishte një nga observatorët më të përparuar europianë. Aringarosës nuk i kishte pëlqyer kurrë dëshira e Vatikanit - një dëshirë historike tashmë - që të fuste hundën në shkencë. Çfarë nevoje kishe të shkrije shkencën dhe besimin? Një person që besonte në Zot nuk mund të praktikonte shkencën në një mënyrë plotësisht objektive. Dhe besimi nuk kishte nevojë për pohime nga ana e shkencës.

"Megjithatë, ja ku mbërritëm" kishte menduar, ndërsa zbriste nga vetura, filloi të shquhej Kështjella Gandolfo, në sfondin e një qielli nëntori të mbushur me yje. Nga rruga, dukej një përbindësh i madh guri që përgatitej për një kërcim vetëvrasës. I vendosur në majë të një humnere kështjella kishte përballë djepin e qytetërimit italian, luginën ku Oraciot dhe Kuriacët kishin luftuar, në agim të historisë së Romës.

Edhe si një profil i thjeshtë, kështjella ishte një pamje e paharrueshme: një shembull prekës i arkitekturës mbrojtëse, me plane të ndryshme, që pasqyronte forcën e pozicionit të saj skenografik në qerpikun e greminës. Me dhimbje kishte vënë re sesi Vatikani kishte shkatërruar ndërtesën, duke ndërtuar në majë të çatisë së saj, dy kube të mëdha alumini për teleskopët, kështu që ndërtesa serioze, njëherë e një kohë, tashmë dukej si një luftëtar krenar me një palë kapelesh për mbrëmjë dëfrimi.

Kur Aringarosa kishte zbritur nga makina, një Jezusit i ri kishte rendur ta priste.

"Hirësi, mirëseerdhët. Jam atë Mangani, një astronom nga observatori."

"Qofsh i kënaqur..." Aringarosa kishte murmuritur edhe disa fjalë përshëndetje dhe e kishte ndjekur në oborrin e kështjellës, një hapësirë e gjerë e mobiluar me një përzierje të pakëndshme të artit të rilindjes dhe imazheve astronomike. Duke ndjekur shoqëruesin e tij përgjatë një shkalle të gjerë travertini, Aringarosa kishte lexuar mbishkrimet që e drejtonin nga salla e takimit, atyre për konferenca shkencore, për shërbime informimi për turistët, dhe ishte i mrekullluar sesi Vatikani ishte i paaftë që të ofronte vija drejtimi koherente, të rrepta për rritjen shpirtërore, ndërsa në një farë mënyre gjente kohën që të mbante leksione astrofizike për turistë.

"Më shpjegoni, pak" i kishte kërkuar priftit të ri, "që kur bishti ka filluar të rrahë qenin?"

Prifti e kishte parë në një mënyrë të çuditshme. "Hirësi?"

Aringarosa e kishte mbyllur me aq; nuk ishte momenti që të hidhej në ndonjë sulm të veçantë. "Vatikani është çmendur." Si një prindi pa dëshirë që e gjen të lehtë që t´i bindet kërkesave të fëmijës së vet të llastuar, në vend që ta kundërshtojë me vendosmëri, duke i mësuar vlerat e jetës, Kisha vazhdonte

të ëmbëlsohej dhe të vetëndryshohej për t´iu përshtatur një kulture të çmendur.

Korridori i katit të sipërm ishte i gjerë, i mobiluar bollshëm dhe të çonte në një drejtim të vetëm: një derë me kanatë të dyfishtë prej ahu: BIBLIOTEKA ASTRONOMIKE.

Aringarosa kishte dëgjuar që të flitej për atë vend, bibliotekën astronomike të Vatikanit, që thuhej se përmbante më shumë se 25 mijë vëllime, përfshi vepra të rralla të Kopernikut, Galileit, Keplerit dhe Njutonit. Mesa thuhej, ishte vendi ku përfaqësuesit më të lartë të Kurisë, organizonin takimet private, takime që pëlqenin që t´i bënin jo brenda mureve të Vatikanit.

Duke përshkuar korridorin, ipeshkvi Aringarosa nuk imagjinonte se do të merrte një njoftim tronditës, as dhe zinxhirin vdeksor të ngjarjeve që do të viheshin në lëvizje. Vetëm një orë më vonë, kur do të dilte nga takimi, me kokën që i rrotullohej akoma, kishte kuptuar plotësisht pasojat. "Pas gjashtë muajsh!" kishte menduar. "Zoti na mbrojtë!"

Tani, i ulur në Fiat, ipeshkvi Aringarosa kuptoi se kishte shtrënguar gishtat thjesht nga ideja e atij takimi të parë. Hapi duart dhe me një frymëmarrje të gjatë, kërkoi që të shlodhte muskujt.

"Është gjithçka në rregull" i tha vetes, ndërsa Fiati kacavirej në male. Megjithatë uronte që celulari të tringëllinte. "Përse Mjeshtri nuk më ka thirrur? Silasi duhet ta ketë gjetur çelësin e kthesës tashmë."

Për t'u qetësuar, ipeshkvi fiksoi ametistën që mbante në gisht. Pastaj duke kaluar mollëzën e gishtit mbi diamant dhe mbi brezin dhe shkopin ipeshkvnor të gdhendur në unazë, mendoi se ishte simbol i një fuqie shumë më të vogël sesa ajo që do të ishte shumë shpejt fuqia e tij.

35

Pjesa e brendshme e stacionit Sen Lazar është si çdo stacion hekurudhor europian, një bodrum i shqyer, që përmbante kampionë të një njerëzimi paksa të dyshimtë: individë pa banesë të qëndrueshme që tregojnë kartela të shkruara mbi karton të valëzuar, grupe studentësh me sytë e mjegulluar që flinin të mbështetur mbi çanta ose dëgjonin riprodhuesit MP3, hamej me veshje blu, që tymosnin cigare.

Sofia studioi tabelën e madhe të nisjeve. Shkrimet bardhë e zi ndryshonin për të përdituar informacionet. Pasi mbaroi përditimi, Langdoni vëzhgoi listën e trenave. Rreshti i parë thoshte: LILË - I SHPEJTË - 3:06.

"Sa keq që nuk niset më parë" tha Sofia, "sepse Lila është shumë i mirë."

"Më parë?" Langdoni kontrolloi orën. Dy e pesëdhjetë e nëntë. Treni nisej prej andej për shtatë minuta dhe nuk kishin prerë akoma biletën.

Sofia çoi Langdonin në biletari dhe i tha: "Bli dy bileta dhe paguaj me kartën e kreditit".

"Mendoja se kartat e kreditit mund të zbuloheshin..."

"Tamam".

Langdoni vendosi të hiqte dorë nga përpjekja për të interpretuar mendimin e Sofisë. Hoqi nga portofoli kartën Visa dhe mori dy bileta për në Lilë. Ia dorëzoi.

Ajo u drejtua nga binarët, ndërsa altoparlanti transmetonte disa informacione dhe pastaj njoftoi se treni për Lilë ishte në nisje. Ishin në lartësinë e binarit 16 dhe në largësi, në binarin 3 treni për Lilë ishte gati për t'u nisur, por Sofia tërhoqi Langdonin prej krahu dhe e shoqëroi në drejtimin e kundërt. Kaluan një oborr dytësor para një kafeje të hapur tërë natën, dhe më në fund duke kaluar nga një dalje anësore, u gjendën në një rrugë të qetë, në perëndim të stacionit.

Një taksi i priste përpara daljes. Shoferi dalloi Sofinë dhe ndezi dritat.

Sofia u ul në sediljen e pasme dhe Langdoni u ngjit pas saj.

Ndërsa taksia po largohej nga stacioni, gruaja mori dy biletat për në Lilë dhe i bëri copë-copë.

Langdoni psherëtiu. "Shtatëdhjetë dollarë të shpenzuara mirë".

Vetëm disa minuta më parë, kur taksia udhëtonte qetësisht në rrugën e Klishisë, Langdoni i lejoi vetes të mendonte se ia kishte dalë mbanë të arratisej. Nga dritarja shquhej në të djathtë Monmartrë dhe kubeja shumë e bukur e Sakrë Kërit. Imazhi fshihej nga dritat e veturave të policisë që vinin nga drejtimi i kundërt.

Langdoni dhe Sofia u ulën derisa sirenat u larguan.

Sofia i kishte thënë shoferit që të merrte atë rrugë dhe nga shprehja e saj e menduar, Langdoni kuptoi se ajo po mendonte lëvizjen e radhës.

Langdoni shqyrtoi përsëri çelësin në formën e kryqit, e shpuri tek dritarja, dhe e vërejti me vëmendje duke e çuar pranë syve. Shpresonte të gjente ndonjë markë fabrike, por pranë dritave të rrugës, nuk pa asnjë shenjë, përveç stemës së Prioratit. "Nuk ka kuptim" tha më në fund.

"Çfarë?"

"Që gjyshi yt ka bërë gjithë atë mundim, për të të dhënë një çelës, pa të thënë si ta përdorësh."

"Jam e një mendje!"

"Je e sigurt, se nuk kishte shkruar asgjë tjetër, prapa pikturës?"

"Kqyra të gjithë zonën. Nuk kishte tjetër gjë. Vetëm ky çelës, i fshehur midis telajës dhe kornizës. Pashë stemën, futa çelësin në xhep dhe pastaj ikëm."

Langdoni krojti ballin dhe nisi të vështronte majën e shtizës trekëndëshe. Asgjë. Mbylli sytë përgjysmë dhe kqyri buzën e dorezës. Asgjë, as atje. "Ky çelës duhet të jetë pastruar kohët e fundit."

"Pse?"

"Ka erën e alkoolit."

Sofia u kthye në drejtim të tij. "Si the?"

"Ka erën e objekteve të pastruar me një detergjent kimik."

Langdoni i mori erë dhe njëherë tjetër çelësit. "Nga ana tjetër është erë më e fortë." E rrotulloi. "Po, ndjehet erë alkool, sikur ta kishin pastruar me një detergjent, ose sikur..." Ndërpreu fjalët.

"Çfarë the?"

Langdoni rrotulloi çelësin në mënyrë të tillë që ta nxirrte në dritë dhe vëzhgoi krahun horizontal të tij. "Në ndonjë pikë duket se shkëlqen, sikur të jetë lagur..." A e ke shikuar pjesën e poshtme, para se ta fusësh në xhep?"

"Jo, isha me ngut."

Langdoni u kthye nga ajo. "A e ke akoma llampën me dritë të zezë?"

Sofia mori nga xhepi penën me filigran. Langdoni e ndezi dhe ndriçoi pjesën e poshtme të çelësit.

Menjëherë, çelësi u ndriçua. Ishte një mbishkrim. I vizatuar me ngut, por i lexueshëm

"Epo," tha Langdoni, me një buzëqeshje. "Mendoj se e kuptuam nga vinte era e alkoolit."

Sofia fiksoi me habi gërmat e shkruara me të kuqe.

24 RUE HAXO

"Një adresë! Gjyshi im paska lënë një adresë!"

"Ku gjendet?" pyeti Langdoni.

Sofia nuk kishte idenë. U shtriq përpara dhe i kërkoi shoferit: "*Connaissez-vous la Rue Haxo?*" [20]

Shoferi u mendua pak, pastaj tundi kokën. I tha Sofisë, që ishte pranë stadiumit të tenisit, në periferinë perëndimore të Parisit. Ajo i kërkoi atij që t'i

[20] A e njihni ju rrugën Hakso?

çonte atje menjëherë.

"Rruga më e shkurtër është nëpërmjet Bua dë Bulonj" i tha shoferi. "Është mirë?"

Sofia kroi ballin. Kishte ndërmend rrugë më pak skandaloze, por atë natë nuk donte të bënte nazemadhen. "Mirë." "Mund t'i japim një të shkundur turistit amerikan."

Sofia e pa sërish çelësin dhe pyeti se çfarë do të gjente në Rrugën Hakso 24. "Një kishë? Shtabin e Prioratit?"

Ju kthye në mend riti sekret, në të cilin kishte asistuar 10 vjetë më parë, në dhomën nëndhe, dhe lëshoi një psherëtimë të thellë. "Robert, kam shumë gjëra të ndryshme për të thënë." I nguli sytë. " Por më parë, duhet të më tregosh gjithçka di ti për Prioratin e Sionit."

36

Në pjesën e jashtme të Sallës së Shteteve, Bezu Fashi mezi ia dilte të përmbante zemërimin, ndërsa roja i zgjedhur Gruar i tregonte sesi Sofia dhe Langdoni e kishin çarmatosur. "Përse nuk qëllove kundër asaj pikture të mallkuar?"

"Kapiten?" Togeri Kole po vinte drejt tyre nga studioja e Sonierit. "Kapiten. Sapo mbërriti njoftimi. Kanë gjetur veturën e agjentes Nëvë."

"Arriti të shkonte në ambasadë?"

"Jo, një stacion hekurudhor. Kanë marrë dy bileta. Treni sapo është nisur".

Fashi largoi Gruarin dhe çoi Kolenë afër dritares.

"Cili është destinacioni?" e pyeti me zë të ulët.

"Lila".

"Ka të ngjarë, ndonjë ngatërrim gjurmësh." U mendua për një çast. "Megjithatë, lajmëroni stacionin e radhës, ndalojeni trenin dhe kontrollojeni, në rast se kanë hipur vërtet. Lëreni makinën aty ku është, vendosini si roje nja dy agjentë civilë, në rast se kthehen ta rimarrin. Dërgoni ndonjë që të kontrollojë rrugët afër stacionit në rast se janë nisur në këmbë. A ka ndonjë autobuz që niset nga stacioni?"

"Jo, në këtë orë, zotëri. Vetëm taksitë."

"Mirë, pyesni shoferët. U kërkoni, nëse kanë parë ndonjë gjë. Pastaj kalojeni përshkrimin e tyre tek kompanitë e taksive.Unë do të telefonoj Interpolin."

Koleja e pa me çudi. "Doni vërtet që këtë gjë ta marrin vesh të gjithë?"

Fashit nuk i pëlqente ai demonstrim paaftësie dhe shqetësimi që po zinte

vend, por nuk shihte alternativë. "Të mbyllësh rrjetën shpejt, dhe ta shtrëngosh shumë atë."

Ora e parë ishte shumë e rëndësishme. Orën e parë, pas arratisë, të gjithë të kërkuarit kishin nevojë për të njëjtat gjëra. "Transport. Strehë. Para." Trinia e Shenjtë. Interpoli ishte në gjendje që t'i zhdukte sa hap e mbyll sytë që të tre. Duke transmetuar me faks fotot e Sofisë dhe Langdonit autoriteteve pariziane të udhëtimit, hoteleve dhe bankave, Interpoli nuk u linte atyre asnjë zgjedhje. Asnjë mënyrë për t'u larguar nga qyteti, asnjë vend ku të fshiheshe, asnjë mundësi për të tërhequr para pa u njohur. Zakonisht të arratisurit kapeshin nga paniku dhe bënin ndonjë budallallëk. Vidhnin ndonjë makinë. Vidhnin ndonjë dyqan. Përdornin nga dëshpërimi ndonjë kartë krediti. Dhe gabimi u tregonte autoriteteve vendin ku ndodheshin.

"Vetëm Langdonin, apo jo?" tha Koleja. "Nuk do ta denoncojmë Sofi Nëvënë. Është agjentja jonë."

"Është e natyrshme që do ta denoncojmë edhe atë" pohoi Fashi. "Çfarë kuptimi ka të denoncosh Langdonin, nëse është ajo që po e bën punën e pistë? Dua të kontrolloj tërë dosjen e Nëvësë, miq, familjarë, kontakte personale, të gjithë personat, të cilëve mund t'u drejtohet, për të kërkuar ndihmë. Nuk di se ç'mund të mendojë të kryejë në këtë moment, por me siguri që do t'i kushtojë më shumë se vendin e punës!"

"Duhet të jem në telefon, apo në fushën e lojës?"

"Në fushë. Shko në stacion dhe bashkërendit skuadrën. Po t'i lë ty frerët, por mos bëj asnjë lëvizje pa më njoftuar mua."

"Siurdhëron." Koleja u largua.

Si mbeti vetëm, Fashi shtrëngoi grushtat nga tërbimi. Nën të, piramida e xhamtë pasqyroi dritën e shatërvaneve. "Më ikën duarsh." Po përpiqej të qetësohej.

Edhe një agjent i stërvitur do ta kishte të vështirë t'i rezistonte trysnisë që do të ushtronte Interpoli.

"Një grua kriptologe dhe një profesor?" Nuk do të mbijetonin deri në agim.

37

Parku me pemë të dendura i njohur si Bua de Boulonj kishte shumë nofka, por parizianët që e njihnin mirë e quanin "Kopshti i argëtimeve". Nofka, edhe pse dukej një kompliment, nuk ishte fare i tillë. Kushdo ka parë

pikturën shqetësuese të Bosch me të njëjtin emër, e kuptonte batutën; piktura si pylli, ishte e errët, dhe e shtrembëruar, purgatori i të devijuarve dhe i fetishistëve. Natën, rrugët e shtrembëra të parkut ishin plot me qindra trupa në shitje, argëtime tokësore, për të kënaqur dëshirat sekrete të një personi, mashkull, femër, dhe të gjithë shkallëzimet e ndërmjetme mes tyre.

Ndërsa Langdoni po organizonte mendimet për t'i shpjeguar Sofisë, historinë e Prioratit të Sionit, taksia e tyre kapërceu pemët e para të parkut dhe u drejtua nga perëndimi në rrugën e kalldrëmtë. Studiuesi pati vështirësi, për t'u përqëndruar, kur një kampion i banorëve të natës doli nga hija për të nxjerrë mallin e vet nën dritën e farëve. Më parë, dy vajza me gjinjtë jashtë, i hodhën ca vështrime flakëruese veturës. Pak më para tyre, një njeri me lëkurë të zezë dhe të vajosur mirë, që vishte vetëm një palë breçka, u ktheu kurrizin duke përdredhur bythët për kënaqësinë e kalimtarëve. Më anë të tij një grua bionde dhe shumë e dukshme ngriti fundin, për të treguar se nuk ishte fare një grua.

"Qielli më ndihtë!" Langdoni u kthye që të shihte vetëm pjesën e brendshme të makinës dhe lëshoi një psherëtimë të gjatë.

"Më fol për Prioratin" përsëriti Sofia.

Langdoni miratoi, i paaftë për të imagjinuar një skenar më të përshtatshëm për legjendën që po bëhej gati të tregonte. Kërkoi se nga t'ia niste. Historia e vëllazërisë përbënte më shumë se njëmijë vjet: një kronikë e çuditshme sekretesh, presionesh, tradhëtish dhe torturash brutale nga duart e një pape armiqësor. "Priorati i Sionit" filloi, "u themelua në Jeruzalem në 1099 nga një mbret francez i quajtur Zhofre Dë Bujo menjëherë pas pushtimit të qytetit."

Sofia tundi kokën, pa i hequr sytë nga ai.

"Thuhej se mbreti Zhofre ishte depozituesi i një sekreti shumë të rëndësishëm, një sekret të ruajtur nga familja e tij që nga koha e Krishtit. Duke patur frikë që sekreti mund të humbiste me vdekjen e vet, themeloi një vëllazëri të fshehtë, Prioratin e Sionit, dhe e ngarkoi që të ruante sekretin duke e kaluar në heshtje nga një brez në tjetrin. Përgjatë viteve, në të cilin pati selinë në Jeruzalem, Priorati kishte mësuar për disa dokumenta sekrete të varrosura nën rrënojat e tempullit të Herodit, që ishte ndërtuar mbi gjurmët e tempullit të Salomonit. Ato dokumenta, mendonte Priorati, forcojnë sekretin e madh të Zhofresë dhe kishin një natyrë aq shpërthyese, sa Kisha nuk do të ndalej përpara asgjëje, mjaft ta zotëronte."

Sofia e shikoi me një shprehje të dyshimtë.

"Priorati u betua që, pavarësisht nga koha e nevojshme, që ato dokumenta do të duhej të gjendeshin nën rrënojat e tempullit dhe të mbroheshin përgjithmonë, në mënyrë që e vërteta të mos vdiste kurrë. Për të siguruar

dokumentat nga rrënojat, Priorati krijoi një krah të vetin ushtarak, një grup me nëntë kalorës, të quajtur Urdhëri i Kalorësve të Varfër të Krishtit dhe të Tempullit të Salomonit." Langdoni bëri një pauzë. "Më të njohur si tempullorët."

Sofia ngrit kokën e habitur.

Langdoni kishte mbajtur aq shumë konferenca mbi tempullorët që të dinte se njiheshin nga të gjithë, të paktën nga emri. Për studiuesit, historia e tempullorëve, ishte një botë në rrezik, ku faktet, legjendat dhe dizinformacioni ishin aq të ngatërruar, sa të gjeje të vërtetën ishte pothuajse e pamundur. Edhe sot, Langdoni ngurronte të jepte emra në konferencat e tij, sepse ai emër do të sillte një numër pyetjesh mbi teoritë e ndryshme të bazuara në konceptin e komplotit.

Sofia e pa me shqetësim. "Don të thuash, që tempullorët u krijuan nga Priorati i Sionit, për të gjetur një tufë dokumentash sekrete? Mendoja se ishin krijuar, për të mbrojtur vendet e shenjta."

"Një ngatërresë që e bëjnë të gjithë. Ideja për të mbrojtur pelegrinët ishte preteksti i zgjedhur nga tempullorët, për të kryer misionin e tyre. Qëllimi i vërtetë i tyre në Tokën e Shenjtë ishte në gjetjen e dokumentave në mbetjet e tempullit."

"Dhe i gjetën?"

Langdoni buzëqeshi. "Askush nuk e di me siguri, por ka një hollësi rreth së cilës të gjithë studiuesit janë të një mendje: kalorësit kanë zbuluar me siguri diçka mes rrënojave, dhe ky zbulim i ka bërë të pasur dhe të fuqishëm përtej çdo lloj imagjinate."

Langdoni e bëri me ngut përmbledhjen e historisë së tempullorëve të pranuar përgjithësisht nga historianët, duke i shpjeguar që kalorësit ishin në Tokën e Shenjtë gjatë kryqëzatës së dytë dhe i kishin thënë mbretit Balduin se ishin atje, për të mbrojtur pelegrinët e krishterë gjatë rrugëtimit. Edhe pse nuk merrnin pagesë, dhe kishin zgjedhur varfërinë, kalorësit i kishin thënë mbretit se kishin nevojë për një strehë dhe i kishinn kërkuar leje të vendosnin banesën e tyre në stallat nën mbetjet e tempullit. Mbreti Balduin i kishte mirëpritur kërkesat e kalorëve që kishin shkuar të banonin në kushte të mjera në brendësi të tempullit të shkatërruar,

Kjo zgjidhje e çuditshme, shpjegoi Langdoni nuk ishte fare e rastësishme. Kalorësit mendonin se dokumentet e kërkuara nga Priorati ishin të varrosur në thellësi, nën rrënoja, dhe në veçanti nën *sancta sanctorum*, dhoma e shenjtëruar, ku mendohej se qëndronte prania e Zotit, në kuptimin e vërtetë të fjalës, qendra e besimit ebraik. Pothuajse një dhjetëvjeçar, nëntë kalorësit kishin jetuar në rrënoja dhe kishin gërmuar në fshehtësi në shkëmb.

Sofia i nguli sytë. "Dhe ti thua se kanë zbuluar diçka?"

"Sigurisht," u përgjigj Langdoni duke shpjeguar sesi u ishin dashur nëntë vjet, por kishin gjetur më në fund atë që kërkonin. Kishin marrë me vete thesarin dhe ishin kthyer në Europë, ku ishin bërë shumë të fuqishëm.

Askush nuk e dinte, nëse kalorësit i kishin bërë shantazh Kishës ose nëse ishte ajo që kishte kërkuar të blinte heshtjen e tyre, por papa Inocenti kishte shpallur menjëherë një vendim papnor të paprecedent, që i atribuonte tempullorëve një fuqi të pakrahasueshme dhe i deklaronte "ligj në vetëvete", një ushtri të pavarur, që i shkëputej çdo lloj ndërhyrjeje mbretërish dhe priftërinjsh, nga feja dhe politika.

Me dorën e lirë të lejuar nga Kisha, tempullorët ishin zmadhuar me një shpejtësi tronditëse, qoftë si numër, qoftë si fuqi politike duke grumbulluar pasuri të mëdha në nja dhjetë kombe. Kishin filluar të jepnin hua sovranëve që po falimentonin dhe t'u merrnin interesa, duke themeluar sistemin modern bankar dhe duke rritur akoma më shumë pasurinë dhe ndikimin e tyre.

Rreth vitit 1800, bulla papnore u kishte lejuar tempullorëve të arrinin një fuqi të tillë, sa papa Klementi V kishte vendosur të merrte masa. Duke vepruar në marrëveshje me mbretin e Francës Filipin IV, papa kishte studiuar një operacion të përpunuar e të rrufeshëm për të asgjesuar tempullorët dhe për të përvetësuar thesarin e tyre, duke përvetësuar kështu sekretin e tyre që i kërcënonte Kishën. Me një operacion ushtarak, të denjë për CIA-n, papa Klementi kishte dhënë urdhëra sekretë të vulosur që do të duhej të hapeshin njëherësh nga ushtarët e tij në të gjithë Europën, të premten 13 tetor 1307.

Në agimin e ditës 13, dokumentet u hapën dhe përmbajtja e tyre tronditëse u zbulua. Letra e Klementit thoshte se Zoti i ishte shfaqur në një vegim dhe e kishte njoftuar që tempullorët ishin heretikë, fajtorë se adhuronin djallin, për homoseksualitet, për dhunim të kryqit, sodomi dhe sjellje të tjera blasfemuese. Papa Klementi ishte ngarkuar nga Zoti të spastronte Tokën duke i kapur të gjithë tempullorët dhe duke i detyruar me tortura të rrëfenin krimet e tyre kundër Zotit. Atë ditë, kalorës të panumërt u kapën, u torturuan pa mëshirë dhe më në fund u dogjën si heretikë. Jehona e tragjedisë mbetet akoma në kulturën moderne: akoma sot, e premtja 13 është konsideruar si një terssjellëse.

Sofia kishte një shprehje të çoroditur. "Tempullorët u fshinë nga faqja e dheut? Mendoja se grupe tempullorësh gjallonin akoma në kohët tona."

"Sigurisht, janë emra të ndryshëm. Megjithë akuzat e rreme të Klementit dhe përpjekjeve të tij për t'i zhdukur, kalorësit kishin aleatë të fuqishëm, dhe disa prej tyre arritën t'i shpëtonin spastrimeve të Kishës. Arkivi i madh i dokumentave të tempullorëve, që siç duket përbënte burimin e fuqisë së tyre,

ishte objektivi i vërtetë i Klementit, por i kishte ikur mes gishtërinjsh. Dokumentat i ishin besuar prej kohësh krijuesit sekret të tempullorëve, Prioratit të Sionit, sekretësia e të cilit i kishte mbajtur të sigurt, larg masakrës së Kishës. Ndërsa Kisha godiste tempullorët, Priorati i kishte marrë, natën dokumentat, duke i transferuar nga një komunitet tempullor parizian, në një anije të ankoruar në La Roshelë."

"Dhe ku përfunduan?"

Langdoni shtrëngoi shpatullat. "Përgjigjen e saj e dinë vetëm ata të Prioratit të Sionit. Duke qenë se akoma kërkohen dokumenta dhe akoma spekullohet mbi vende të fshehta të tyre, mendohet se janë spostuar shumë herë. Aktualisht mendohet se me shumë gjasa janë në ndonjë pjesë të Anglisë."

Sofia e pa me shqetësim. "Për një mijë vjet" vazhdoi Langdoni, "janë treguar legjenda mbi këtë mister. Dokumentat, pushteti i tyre dhe sekreti që përmbajnë janë të njohur me një emër të vetëm, "Sangreal". Janë shkruar qindra libra mbi këtë çështje dhe pak mistere kanë apasionuar historianët njëlloj si Sangreali."

"Sangreali" termi ka diçka të bëjë me fjalën frënge *sang* ose me atë spanjolle *sangre*, ose me fjalën gjak?"

Langdoni pohoi. Gjaku ishte pjesa kryesore e Sangreal, por jo siç e imagjinonte Sofia. "Në një farë kuptimi, po. Legjenda është e komplikuar, por gjëja më e rëndësishme është që të kujtohet se Priorati ruan sekretin dhe me aq sa thuhet, pret momentin e duhur për të zbuluar të vërtetën."

"Po çfarë të vërtete? Çfarë sekreti mund të jetë aq i fuqishëm?"

Langdoni lëshoi një psherëtimë të gjatë dhe ngriti shikimin mbi barkun e butë të Parisit, që fshihej mes pemësh. "Sofi, fjala "Sangreal" është shumë e vjetër. Me kohën është bërë një term mjaft i ngjashëm, por shumë modern." Bëri një pauzë. "Kur të them emrin modern, do të kuptosh se di shumë gjëra rreth tij. Madje, nuk ka njerëz që të mos dinë historinë e Sangrealit."

Ajo tundi kokën. "Unë nuk e kam dëgjuar kurrë."

"Sigurisht, që e ke dëgjuar." i buzëqeshi Langdoni. "Megjithatë je mësuar që ta thërrasësh me emrin "Santo Graal - Graali i Shenjtë."

38

Në sediljen e prasme të taksisë, Sofia shikoi me dyshim Langdonin. "Mos po bën shaka?" "Santo Graal?"

Langdoni miratoi me një shprehje serioziteti. "Santo Graal rrjedh nga Sangreal, që përfundoi së ndari në dy fjalë San Greal."

"Santo Graal." Sofia ishte e habitur sesi nuk e kishte kuptuar menjëherë. Në çdo rast, megjithatë, pohimi i Langdonit i dukej pa kuptim. "Mendoja se Santo Graal ishte një "kupë".

Në të vërtetë më the se qenkësh një grumbull dokumentash të lidhur me një sekret të rëndësishëm."

"Po, por dokumentat janë vetëm një pjesë e thesarit të Graal. Janë varrosur me Graalin dhe zbulojnë me të domethënien e vërtetë. Ato dokumenta i kanë dhënë tempullorëve një fuqi të madhe, sepse faqet e tyre zbulojnë natyrën e vërtetë të Graalit."

"Natyra e vërtetë e Graal". Sofia ndjehej akoma më e përhumbur. Santo Graali, siç e kishte ditur gjithnjë, ishte kupa që Jezu Krishti kishte pirë gjatë Darkës së Fundit dhe në të cilën Xhuzepe di Arimatea, më vonë kishte grumbulluar gjakun e tij, të përhapur në kryqëzim. "Santo Graal është kupë e Krishtit. Gjëja nuk mund të jetë më e thjeshtë."

"Sofi" i tha Langdoni, me zë të ulët dhe duke u përkulur drejt saj "sipas Prioratit të Sionit, Santo Graal nuk është fare një kupë. Thonë se legjenda e Graalit - ajo e gotës - është në të vërtetë një alegori inteligjente. Ose historia e Graalit përdor gotën si një metaforë të diçkaje tjetër, shumë më të fuqishme." E ndërpreu fjalinë. "Diçka që pëputhet përkryeshmërisht me atë që gjyshi yt kërkoi të na thoshte sot natën, përfshi dhe referimet simbolike për femërorin e shenjtë."

Akoma plot dyshim, Sofia kuptoi nga buzëqeshja e duruar e Langdonit se studiuesi kuptonte mjaft mirë arësyet e turbullimit të saj. Megjithatë, shprehja e saj, ishte mjaft e sinqertë. "Por nëse Santo Graal, nuk është një kupë, atëherë çfarë është?"

Langdoni që e priste atë pyetje, nuk dinte se në ç´mënyrë t'i përgjigjej. Nëse ai nuk do ta kishte vendosur shpjegimin në një kontekst historik, Sofia do të kishte reaguar me një shprehje të habitur, e njëjta që Langdoni kishe parë tek fytyra e botuesit të tij, disa muaj më parë, kur kishte çuar një herë dorëshkrimin e tij mbi të cilin punonte prej kohësh.

"Çfarë pohon dorëshkrimi yt?" e kishte pyetur plot mosbesim, ndërsa ishin së bashku në drekë. Vera i kishte ikur shtrembër. "Nuk po flet seriozisht."

"Aq seriozisht sa kam harxhuar një vit kohë, për të bërë kërkime."

Xhon Fokman, njeri nga botuesit më të rëndësishëm të Nju Jorkut, kishte tërhequr tërë nervozizëm mjekrën. Në karrierën e tij të gjatë kishte dëgjuar shumë idera kodra pas bregu, por kjo i kapërcente të gjitha. "Robert," i kishte thënë "kërko të më kuptosh. Puna jote më pëlqen dhe gjithmonë kemi bërë gjëra të mëdha së bashku. Por nëse publikoj një ide si kjo, atëherë për muaj do

të ketë demonstrata proteste përpara zyrës sime. Je një historian i Harvardit, për Zotin, jo një shkrimtar skandalistik popullor, që kërkon të fitojë një dollar më shumë duke punuar pak. Ku mendon të gjesh një provë të besueshme që të mbështesësh një teori si kjo?"

Me një buzëqeshje, Langdoni kishte nxjerrë nga xhepi një fletë dhe ia kishte kaluar Fokmanit. Ishte një bibliografi e nja pesëdhjetë titujsh: libra historianësh të njohur, disa të sotëm, disa të vjetër me shekuj, shumë ishin tekste të përdorur në universitete. Që të gjithë titujt sugjeronin pikënisjen që Langdoni sapo i kishte parashtruar Fokmanit.

Ndërsa lexonte listën, botuesi kishte shprehjen e një njeriu që sapo kishte zbuluar se toka është e sheshtë. "Njoh disa prej këtyre autorëve. Janë historianë... të famshëm!"

Langdoni kishte buzëqeshur. "Siç e shikon Xhon, nuk është vetëm teoria ime. Flitet prej shumë kohësh për të. Unë jam kufizuar ta zhvilloj pak. Asnjë libër nuk ka shqyrtuar legjendën e Santo Graalit nga pikëpamja e simboleve. Provat ikonografike që sjell në mbështetje të teorisë, janë jashtëzakonisht bindëse."

Fokmani ishte akoma duke lexuar listën. "Zoti im, njëri nga librat qenka shkruar nga sër Lei Tebing, një historian i vërtetë britanik."

"Tebingu ka kaluar pjesë të madhe të jetës së tij duke studiuar Santo Graalin. E kam takuar atë. Madje, atij ja detyroj pjesën më të madhe të frymëzimit. Ai është i bindur për këtë, Xhon, ashtu si dhe pjesa më e madhe e listës."

"Do të thuash, që të gjithë këta historianë, besojnë se ..." Fokmani ishte gëlltitur në boshllëk, i pafuqishëm të shqiptonte fjalët.

Langdoni buzëqeshi sërisht. "Santo Graali është me shumë gjasa thesari më i kërkuar në të gjithë historinë njerëzore. Nga Graali kanë lindur legjenda, luftëra, studime që kanë angazhuar jetë të tëra. Ka kuptim të mendosh se ka qenë vetëm një kupë? Nëse do të ishte, mbetje të tjera do të kishin krijuar interes të ngjashëm: kurora e gjëmbave, kryqi i vërtetë i kryqëzimit, por nuk ka ndodhur kështu. Në të gjithë rrjedhën e historisë, Santo Graal ka pushtuar një vend të veçantë." kishte përfunduar Langdoni. "Tani mësove përsenë."

Fokman kishte vazhduar të tundte kokën. "Po megjithë ata libra mbi këtë çështje, përse teoria nuk është njohur?"

"Këta libra nuk mund të fshinë shekuj histori, veçanërisht nëse kjo histori është e mbështetur nga best selleri më i madh i të gjitha kohërave."

Fokmani kishte çapëlyer sytë. "Mos më thuaj që Harri Poter flet për Santo Graalin."

"Flisja për Biblën."

Fokmani kishte bërë një ngërdheshje. "Duhet ta prisja."

"*Laissez-le!* Lere atë. Thirrja e Sofisë jehoi brenda taksisë. "Vendose poshtë!

Langdoni u hodh përpjetë duke parë që Sofia po përkulej para dhe po i bërtiste shoferit. Vuri re se ai kishte marrë mikrofonin e radios dhe po fliste.

Sofia u kthye mbrapa dhe futi dorën në xhepin e Langdonit. Para se ai të kuptonte se çfarë kishte ngjarë agjentja kishte kapur pistoletën dhe e shtypte në kokën e shoferit që la menjëherë të binte mikrofonin dhe ngriti duart lart.

"Sofi!" thirri Langdoni. " Ç´djallin ..."

"*Ndal!*" urdhëroi Sofia shoferin.

Dukeu dridhur, njeriu u bind. Ndaloi makinën dhe e parkoi në buzë të rrugës.

Vetëm atëherë, Langdoni dëgjoi nga centralinistja e shoqërisë së taksive, që vinte nga kruskoti "*qui s´apelle Agent Sophie Neveux... et un americain, Robert Langdon...*"

Langdoni mbeti i ngrirë. "Na kanë gjetur sakaq?"

"*Zbrisni!*" urdhëroi Sofia.

Duke u dridhur dhe me krahë të ngritur lart, shoferi doli nga taksia dhe u largua disa hapa.

Sofia uli dritaren dhe i drejtoi pistoletën. "Robert" e urdhëroi. "shko në timon. Ngite ti!"

Langdoni nuk kishte synim të diskutonte me një grua që mbante një pistoletë. Zbriti nga makina dhe zuri vendin e shoferit. Shoferi mallkonte, me duart e kryqëzuara mbi kokë akoma.

"Robert" tha Sofia, nga sedilja e pasme "mendoj se ke parë shumë nga pylli ynë magjik."

"Më shumë se mjaft."

"Mirë. Ikim që këtej."

Langdoni vëzhgoi komandat e makinës dhe u kap nga dyshime. "Oh, dreq." Kërkoi freksionin dhe levën e shpejtësisë. " Sofi? Ndoshta është mirë, që ti..."

"Ec!" thirri ajo.

Jashtë, shumë qiraxhinj të Bua Dë Bulonj po afroheshin, për të parë se çfarë po ndodhte. Një grua po merrte në celular. Langdoni shtypi pedalin e freksionit dhe futi atë që shpresonte të ishte marshi i parë. Pastaj shtypi gazin, për të ngritur numrin e xhirove. Më në fund hoqi këmbën nga freksioni. Rrotat fishkëllyen dhe taksia kërceu para, duke dallgëzuar egërsisht.

Kureshtarët u ngutën që t´ia mbathnin. Gruaja me celular u zhyt mes pemëve, duke shmangur që përpak të shtypej.

"*Ëmbël*" tha Sofia, ndërsa makina hidhej përpjetë përgjatë rrugës. "Çfarë po bën?"

"Po përpiqesha ta thosha" u përgjigj ai, në mes të kërcitjes së marshit të shpejtësisë.

"Makina ime ka marsh automatik!"

39

Edhe pse dhoma e tij e thjeshtë në shtëpinë e Rrugës La Bruyere kishte parë shumë vuajtje, Silasi nuk besonte se kishte qenë aq i pushtuar prej ankthit si në atë çast. "Jam mashtruar. Gjithçka humbi."

Silasi ishte mashtruar.

Vëllezërit e kishin gënjyer, kishin zgjedhur vdekjen në vend të zbulonin sekretin e tyre. Silasi nuk kishte forcë që t´i telefononte Mjeshtrit. Nuk kishte vrarë vetëm katër persona që njihnin vendin e fshehtë të çelësit të kthesës, kishte vrarë dhe një murgeshë brenda Shën Sulpisit. "Ajo grua punonte kundër Zotit. Përçmoi punën e Opus Deit!"

Një krim impuls, por vdekja e murgeshës ngatërronte gjithçka. Kishte qenë ipeshkvi Aringarosa që kishte telefonuar, për të futur Silasin në Shën Sulpisin; çfarë do të kishte menduar abati, pasi të kishte zbuluar që murgesha kishte vdekur? Edhe pse Silasi e kishte rivendosur në shtrat, plaga në kokë ishte shumë e dukshme. Silasi e kishte sistemuar sa mundej pllakën e thyer, por dëmi ishte i qartë. Do të kuptonin se dikush kishte qenë aty. Silasi kishte menduar që të fshihej në godinën e Opus Deit, pasi të kishte mbaruar detyrën e tij. "Ipeshkvi Aringarosa do të më mbrojë." Silasi nuk mendonte një bekim më të lartë sesa atë të një jete meditimi dhe lutjeje në thellësi të Shtabit të Përgjithshëm njujorkez të Opus Deit. Nuk kishte vënë këmbë kurrë nga jashtë. Gjithçka që i duhej e gjente brenda asaj strehe. "Askush nuk do të ndjejë mungesën time." Për fat të keq, Silasi e dinte, se një ipeshkv si Aringarosa nuk mund të zhdukej aq lehtësisht.

"Kam dëmtuar ipeshkvin." Silasi ia nguli sytë dyshemesë dhe pyeti veten, mos vallë duhej të vriste veten. Në fund të fundit ishte Aringarosa që ia kishte falur jetën, në atë kishë të vogël spanjolle, ku i kishte mësuar dhe i kishte dhënë një qëllim.

"Miku im" i kishte thënë Aringarosa, "ti ke lindur çubardh. Mos u ndie i

përbuzur nga të tjerët për këtë. Nuk e kupton që kjo të bën të veçantë? Nuk e di që edhe Noeja ishte çubardh?"

"Noeja i arkës?" Silasi nuk e kishte ditur kurrë mëparë.

Aringarosa i kishte buzëqeshur. "Pikërisht ai. Noeja i Arkës. Një çubardh. Si të kishte lëkurën e bardhë si të engjëjve. Mendo. Noeja shpëtoi të gjithë krijesat e tokës. Ti je destinuar që të bësh gjëra të mëdha. Zoti të ka liruar për një motiv. Ke kuptuar prirjen tënde. Zoti ka nevojë për ndihmën tënde për të kryer punën e Tij."

Me kohë, Silasi kishte mësuar që ta shihte veten në një dritë të re. "Jam i pastër. I bardhë. i bukur. Si një engjëll."

Për çastin, në dhomën e tij të selisë pariziane të Opus Deit, ndjente vetëm zërin e babait të tij, që i belbëzonte nga e kaluara. *"Je shkatërrim. Një fantazmë"*

Në gjunjë mbi dyshemenë prej druri, Silasi u lut për të përftuar faljen. Pastaj hoqi tunikën dhe mori sërish në dorë disiplinën.

40

Duke luftuar me marshet, Langdoni ia doli të çonte makinën deri në krahun e kundërt të Bua Dë Bulonj dhe motori u bllokua vetëm dy herë.

Për fat të keq humorizmi i situatës ishte prishur nga altoparlanti i taksisë që vazhdonte të kërkonte të lidhej me shoferin. *"Voiture cinq-six trois. Ou etes vous? Repondez!"* [21]

Me të mbërritur në dalje të parkut, hoqi dorë nga krenaria mashkullore dhe ndali makinën. "Më mirë ta ngasësh ti."

Me pamje më të lehtësuar, Sofia i zuri vendin në timon. Pak çaste më vonë, taksia rendte qetësisht përgjatë Ale dë Longshamp dhe kishte lënë pas "Kopshtin e argëtimeve."

"Ku është Rruga Hakso?" pyeti Langdoni, duke parë me shqetësim shpejtësinë që shënonte 100 km në orë.

Sofia nuk i hoqi sytë nga rruga. "Shoferi tha se ishte në krah të Roland Garroshit. E njoh zonën."

Langdoni e mori përsëri në dorë çelësin dhe e peshoi në pëllëmbë. Ndjente që ishte një objekt i një rëndësie të jashtëzakonshme, ndoshta çelësi i lirisë së tij.

Më parë, kur kishte folur me Sofinë për kalorësit tempullorë, Langdoni

[21] Vetura 563. Ku jeni? Përgjigjuni. (fr.)

kishte kuptuar se çelësi përveç se mbartëte stemën, kishte një lidhje tjetër me Prioratin e Sionit. Kryqi me krahë të barabartë ishte simboli i ekuilibrit dhe harmonisë, por edhe ai i tempullorëve. Të gjithë e njihnin imazhin e tempullorëve që mbanin një mbiveshje të bardhë me një kryq të kuq me krahë të barabartë. Sigurisht, këta zgjateshin në skaje, për të formuar një kryq të qartë, por ishin të një gjatësie të barabartë.

"Një kryq katror, si ai i çelësit."

Me mendimin e asaj që mund të gjenin, Langdoni i dha krahë të lirë imagjinatës. "Santo Graal." Për pak nuk ia dha të qeshurit, me absurditetin e idesë. Mendohej që Graali të ishte në Angli, i varrosur në një nga kishat e tempullorëve, ku ishte fshehur që nga viti 1500.

"Epoka e Mjeshtrit të Madh Leonardo Da Vinçi."

Priorati, për të mbajtur të sigurt dokumentat e vet, në shekujt e parë ishte i detyruar që t'u ndërronte vend shumë shpesh. Historianët dyshonin tani se ato ishin transferuar të paktën gjashtë herë, që nga mbërritja e tyre në Jeruzalem.Hera e fundit që Graali "ishte parë" kishte ndodhur në 1447, kur dëshmitarë të shumtë, kishin përshkuar një zjarr që për pak nuk kishte shkatërruar dokumentat, të cilët megjithatë ishin shpëtuar në katër baule të mëdha, secila prej tyre kishte kërkuar gjashtë njerëz për t'i mbajtur. Që prej asaj dite, askush nuk kishte pohuar më se kishte parë Graalin, me përjashtim të ndonjë zëri rastësor, që mendonte se ishte varrosur në Britaninë e Madhe, tokë e mbretit Artu dhe kalorësve të Tavolinës së Rrumbullakët.

Kudo që të gjendeshin, mbeteshin dy fakte të rëndësishme. "Leonardoja e dinte se ku ishte fshehur Graali gjatë jetës, dhe me shumë gjasa, që prej atëherë strehimi i tij nuk kishte ndryshuar më."

Për këtë arësye, të apasionuartit e sekretit të Graalit, studionin akoma veprat dhe ditaret e Leonardo Da Vinçit, me shpresën se do të gjenin ndonjë të dhënë që të zbulonte vendndodhjen aktuale të Graalit. Disa thonin se malet që shërbenin si sfond për *Virgjëreshën e Shkëmbinjve* përkonte me topografinë e disa maleve të Skocisë, plot me shpella. Të tjerët thonin se vendosja e çrregullt e dishepujve në pikturën "Darka e Fundit" ishte një lloj kodi. Të tjerët thonin se shqyrtimi nën rrezet X të *Monna Lisës* do të zbulonte që në origjinal, personazhi i pikturuar, mbante një varëse me imazhin në gur zbukurimi të Isidës, një hollësi që pastaj Leonardoja e kishte mbuluar. Langdoni nuk kishte parë kurrë ndonjë gjurmë të varur dhe nuk arrinte të imagjinonte sesi mund të zbulohej, se ku ishte fshehur Santo Graali, por të apasionuarit e temës, diskutonin për të *ad nauseam* - deri në mërzi - në internet.

"Ideja e komplotit tërheq shumë, megjithatë."

Dhe ata komplote ishin gjithnjë të rinj. Më i fundit ishte i lidhur me zbulimin tronditës që *"Adhurimi i magjistarëve"* fshihte një sekret nën shtresat e ngjyrës së tij. Ishte një shkencëtar italian, Mauricio Seracini që kishte zbuluar të vërtetën e çuditshme që

"New York Times Magazine" e kishte paraqitur në një artikull me titull *Leonardoja i errësuar*.

Seracini kishte zbuluar, pa lënë mundësi për të dyshuar se skica përgatitore e *Adhurimit të magjistarëve* ishte vërtet vepër e Leonardos, por piktura ishte e një dore tjetër. Ndonjë piktor anonim kishte ngjyrosur skicën duke ndjekur udhëzimet e ngjyrës, vite pas vdekjes së Leonardos. Akoma më shqetësues, megjithatë, ishte ajo që qëndronte nën pikturën e mashtruesit. Fotografitë me infra të kuqe dhe rreze X sugjeronin që piktori anonim, ndërsa mbushte hapësirat e shenjuara nga Leonardoja, ishte larguar në mënyrë të dyshimtë nga gjurma, duke iu shmangur qëllimeve të vërteta të artistit. Natyra e skicës origjinale, ciladoqoftë ajo, nuk ishte komunikuar. Megjithatë, funksionarët e Galerisë së Uficit në Firence, të shqetësuar, kishin çuar menjëherë pikturën në një magazinë nga krahu tjetër i rrugës. Në vend të *Adhurimit* vizitorët gjenin tashmë një kartelë gënjeshtare që pa kërkuar ndjesë, thoshte: KJO VEPËR PO I NËNSHTROHET AKTUALISHT KQYRJEVE DIAGNOSTIKE NË PËRGATITJE TË RESTAURIMIT.

Në kaçuben e çuditshme të kërkuesve modernë të Graalit, Leonardo Da Vinçi mbetej enigma e madhe. Arti i tij dukej se pëlciste nga dëshira, për të treguar një sekret që megjithatë kishte mbetur i fshehtë, ndoshta nën një shtresë pikture, ndoshta e koduar në dritë të diellit. Ndoshta nuk ekzistonte fare dhe të dhënat intriguese, të lëna me bollëk nga Leonardoja, ishin vetëm një premtim bosh, me qëllim që të zhgënjente kureshtarët dhe të krijonte një buzëqeshje tek fytyra e *Monna Lisës* së tij.

"Është e mundur" pyeti Sofia, duke kërkuar vëmendjen e Langdonit "që çelësi të hapë vendin e fshehtë të Santo Graalit?"

E qeshura e Langdonit tingëlloi pak e sforcuar, edhe për veshët e tij. "Nuk arrij ta imagjinoj. Për më shumë, mendohet, se Graali është fshehur në ndonjë zonë të Anglisë, jo në Francë." I rrëfeu shkurtimisht historinë.

"Por Graali duket i vetmi përfundim racional," ngulmoi ajo. "Kemi një çelës jashtëzakonisht të sigurt, ku është gdhendur stema e Prioratit të Sionit, një vëllazëri që siç ma shpjeguat tani, është në roje të Santo Graalit."

Langdoni e dinte që vëzhgimi ishte llogjik, por nuk arrinte ta pranonte. Thuhej se Priorati kishte premtuar ta sillte Graalin në Francë, për t'i dhënë një strehë përfundimtare, por nuk kishte asnjë dëshmi historike që mund ta provonte. Edhe nëse Priorati do të kishte mundur ta sillte Graalin në Francë,

adresa Rruga Hakso 24 në afërsi të fushës së tenisit, nuk dukej një seli aq fisnike. "Sofi, nuk shoh sesi ky çelës të ketë lidhje me Graalin."

"E pse Graali duhet të jetë në Angli?"

"Jo vetëm për këtë. Vendndodhja e Graalit, është një nga sekretet më të mirëruajtura të historisë. Anëtarët e Prioratit presin për dhjetëra vjet, duke shfaqur besueshmërinë e tyre, para se të ngrihen në rangjet e larta të vëllazërisë dhe të njohin kështu strehën e fshehtë të Graalit. Ai sekret ishte mbrojtur nga një sistem i ngatërruar informacionesh dhe seksionesh të qëndrueshme, dhe megjithëse anëtarët e Prioratit janë të shumtë, në çdo çast, vetëm katër prej tyre e dinë, ku është fshehur Graali: "Mjeshtri i Madh dhe tre *shambellanët.* Mundësia që gjyshi yt të ishte një nga ata është shumë e vogël."

"Gjyshi im ishte një nga ata" mendoi Sofia, duke shkelur gazin. Kishte akoma në kujtesë një pamje që i pohonte pa më të voglin dyshim pozicionin e gjyshit brenda vëllazërisë.

"Edhe nëse gjyshi yt do t´i përkiste rangjeve të larta, nuk do të kishte lejen t'i zbulonte diçka një njeriu që nuk bënte pjesë në vëllazëri. Është e pakonceptueshme që ti të mund të hysh në atë rreth të ngushtë."

"Kam qenë" tha Sofia me vete, duke menduar për ritualin, në të cilin kishte qenë në bodrum. Pyeti veten, nëse ishte çasti për t´i thënë Langdonit atë që kishte parë atë natë, në kështjellën e Normandisë. Që prej dhjetë vjetësh, turpi e pengonte t´ia tregonte ndokujt. Vetëm ideja i fuste dridhma. Në largësi u dëgjua një sirenë dhe gruaja ndjeu papritmas tërë lodhjen e asaj nate.

"Ja" thirri Langdoni, duke shquar para tyre kompleksin e madh të Roland Garroshit.

Sofia zgjati qafën, për të lexuar emrat e rrugëve. Pas disa përpjekjesh gjetën kryqëzimin me rrugën Hakso dhe ndoqën drejtimin e numrave në zbritje. Shpejt u gjendën në mes të një zone industriale, mes dy rreshtash me fabrika.

"Numri 24" përsëriste Langdoni, që edhe pse nuk donte ta pranonte, kërkonte fasadën e një kishe. "Mos u bëj qesharak. Një kishë e tempullorëve në atë zonë?"

"Ja," thirri Sofia, duke i treguar ndërtesën.

Langdoni pa në drejtimin që i tregonte ajo.

Ishte një ndërtesë moderne, një fortesë e blinduar, me një tabelë të shkruar të madhe në neon, që paraqiste një kryq me krahë të barabartë. Nën kryq ishin fjalët: BANKA E DEPOZITAVE TË ZYRIHUT.

Langdoni u ndje i kënaqur që nuk kishte folur me Sofinë për shpresën e tij që të gjente një kishë tempullorësh. Rreziku profesional i studiuesve të simbologjisë ishte tendenca për të rrokur domethënie të fshehta dhe kur nuk

kishte fare. Në çdo rast, Langdoni kishte harruar plotësisht faktin që kryqi paqësor katror ishte përshtatur si simbol i Zvicrës asnjanjëse.

Të paktën ky mister ishte zgjidhur.

Çelësi i gjendur nga Sofia hapte një kasetë sigurie në një bankë depozitash zvicerane.

41

Në pjesën e jashtme të Kështjellës Gandolfo, një rrymë ajri e freskët, që zbriste drejt luginës fshiku ipeshkvin Aringarosa, ndërsa zbriste nga Fiati. "Duhet të kisha veshur diçka më të rëndë" mendoi, duke e detyruar veten të mos i hynin të dridhurat. Atë natë nuk duhej të jepte përshtypje dobësie apo frike.

Kështjella ishte në errësistë, me përjashtim të dritareve më të larta, që ishin kërcënueshmërisht të ndezura. "Biblioteka" mendoi Aringarosa. "Janë zgjuar dhe më presin". Uli kokën për t'u mbrojtur nga era dhe vijoi rrugën pa denjuar, që t'i hidhte sytë kubeve të observatorit.

Prifti që kishte dalë për ta pritur në derë, kishte një pamje të përgjumur. Ishte i njëjti Jezusit, që e kishte pritur pesë muaj më parë, edhe pse atë natë dukej më pak mikpritës. "Ishim të shqetësuar për ju, Hirësi," tha prifti. Shikoi orën me një pamje më shumë të bezdisur, sesa të shqetësuar.

"Ndjesat e mia. Linjat ajrore janë të paparashikueshme, sot."

Prifti murmuriti diçka që Aringarosa nuk arriti ta kuptonte dhe pastaj tha: "Ju presin sipër. Po ju shoqëroj."

Biblioteka ishte një sallë e madhe katrore me panele druri të errët nga dyshemeja deri në çati. Në të gjithë krahët, rafte të lartë ishin dengas me libra. Dyshemeja ishte me një mermer ngjyrë qelibari me vizatime bazalti të zi, si për të kujtuar se ajo ndërtesë dikur kishte qenë një pallat.

"Mirëseerdhët ipeshkv" e përshëndeti një njeri nga ana tjetër e sallës.

Aringarosa kërkoi të shihte kush kishte folur, por ndriçimi ishte jashtëzakonisht i dobët, shumë më i ulët se në rastin e vizitës së parë, kur dritat ishin të ndezura. "Nata e zgjimit të beftë." Sot këta njerëz uleshin në errësirë, sikur në njëfarë mënyre u vinte turp, për atë çka pritej të ngjante.

Aringarosa hyri ngadalë në mënyrë gati mbretërore. Shikonte nofullën e tre njerëzve të ulur në një tavolinë të gjatë, në fund të sallës. Profili i personit në qendër ishte i njohshëm menjëherë: sekretari bullafiq vatikanas, që administronte të gjithë çështjet ligjore brenda Selisë së Shenjtë. Dy të tjerët

ishin kardinalë të rëndësishëm italianë.

Aringarosa u drejtua nga të tre. "Ndjesë për tani, por banojmë në Fasha me orare të ndryshme. Duhet të jeni të lodhur."

"Aspak" u përgjigj sekretari, me duart e kryqëzuara në barkun e madh. "Jemi shumë të kënaqur që ju erdhët deri këtu. Më e pakta ç´mund të bënim ishte të rrinim zgjuar për t´ju pritur. Mund t´ju ofrojmë ndonjë kafe apo ndonjë gjë për të futur në gojë?"

"Pëlqej të mos shtiremi sikur jemi këtu për një vizitë mirësjelljeje. Më duhet të marr një aeroplan tjetër. A flasim për punë?"

"Sigurisht" u përgjigj sekretari. "Ju vepruat më me ngut sesa ç´e imagjinonim ne."

"Me të vërtetë?"

"Keni dhe një muaj akoma në kohë."

"Më keni paraqitur shqetësimet tuaja pesë muaj më parë" replikoi Aringarosa. "Përse të prisja?"

"Vërtet, Jemi shumë të kënaqur me gadishmërinë tuaj."

Shikimi i Aringarosës rendi drejt një dosje të zezë, e vendosur në fund të tavolinës.

"Është ajo sa keni kërkuar?"

"Po." Sekretari nuk dukej i qetë. "Edhe pse, më duhet ta pranoj, kërkesa na ka shqetësuar. Duket paksa..."

"E rrezikshme" përfundoi për të njeri nga kardinalët. "Është e sigurt që nuk mund të depozitohet në ndonjë llogari bankare? Shifra është shumë e madhe."

"Liria është e kushtueshme." "Nuk shqetësohem për sigurinë time. Zoti është me mua."

Këtë herë, njeriu e pa me një pamje hapur dyshuese.

"Fondet janë tamam siç e kërkuat?"

Sekretari pohoi. "Tituj krediti të Bankës Vatikane, me vlerë të lartë nominale. Të negociueshëm si para të thata në çdo pjesë të botës."

Aringarosa iu afrua dosjes dhe e hapi. "Brenda ishin dy pako të mëdha çertifikatash për mbajtësin, me stemën e Vatikanit.

Sekretari e pa me shqetësim. "Më duhet t´iu them ipeshkv, se jemi më pak të shqetësuar, nëse ato para do të ishin në kesh."

"Një sasi e tillë parash nuk do të arrija as ta ngrija peshë" mendoi Aringarosa, duke mbyllur çantën. "Këto çertifikata janë sikur t´i kesh në para të thata. E pohuat pak më parë."

Kardinalët shkëmbyen shikimet, me shqetësim dhe më në fund njeri prej

tyre tha: "Po, por prej tyre mund të shkosh drejt e në Bankën Vatikane."

Aringarosa buzëqeshi me vete. Ishte tamam arësyeja për të cilin Mjeshtri i kishte kërkuar që të siguronte një pagesë në tituj për mbajtësin e Vatikanit. Ishte një formë sigurie.

" Jemi të gjithë të kompromentuar tani." "Është një formë transaksioni përkryeshmërisht e rregullt" replikoi Aringarosa. "Opus Dei është një prelaturë e qytetit të Vatikanit dhe Shenjtëria e tij mund t´i shpërndajë paratë si t´i duket më e arësyeshme. Nuk është shkelur asnjë ligj."

"E vërtetë, megjithatë..." Sekretari u spostua përpara dhe karrigia rënkoi nën peshën e tij. "Nuk e dimë sesi do t´i përdorni ju këto para, dhe nëse bëhet fjalë për ndonjë gjë të paligjshme..."

"Duke parë atë që më kërkoni" replikoi Aringarosa "mënyra me të cilin do të përdor këto para, nuk ju hynë në qese."

Pasoi një qetësi e gjatë.

"E dinë që kam të drejtë" mendoi Aringarosa. "Tashmë, imagjinoj se kanë një fletë në të cilën duhet të firmos."

Të gjithë kuptuan ato fjalë dhe u ngutën që t´i kalonin fletën, sikur mezi prisnin të ikte.

Aringarosa e shikoi. Kishte vulën papnore. "Është e njëjtë me kopjen që më kishit dërguar?"

"Tamam."

Aringarosa u çudit me lehtësinë me të cilën firmosi dokumentin. Tre priftërinjtë e tjerë, megjithatë u duk se lëshuan psherëtima lehtësimi.

"Faleminderit, ipeshkv" tha sekretari. "*Shërbimi* që ju do t´i bëni Kishës, nuk do të harrohet kurrë."

Aringarosa ngriti çantën; pesha e saj ishte një premtim dhe i jepte një ndjenjë autoriteti. Katër njerëzit shkëmbyen shikimet, sikur të kishin lënë diçka të varur, por mesa duket i kishin thënë të gjitha. Aringarosa u kthye dhe u drejtua nga dera.

"Ipeshkv?" e thirri një nga kardinalët, kur ishte afër derës tashmë.

Aringarosa u kthye. "Po?"

"Ku do të shkoni, pasi të ndaheni nga ne?"

Ishte një pyetje më shumë shpirtërore sesa gjeografike, por Aringarosa nuk kishte qëllim të fliste për argumenta morale në atë orë të natës. "Në Paris" u përgjigj dhe doli nga biblioteka.

42

Banka e depozitave të Zyrihut ishte një *Geldschrank* - ose një shërbim kasetash të sigurisë - i hapur 24 orë në 24, që ofronte tërë spektrin e shërbimeve moderne anonime, në traditën më të mirë të llogarive zvicerane pa emër. Kishte agjenci në Zyrih, Kuala Lumpur, Nju Jork dhe Paris, dhe në vitet e fundit kishte zgjeruar gamën e shërbimeve, në mënyrë që të ofronte shërbime të kompiuterizuara, që aktivizoheshin nëpërmjet një kodi, pa praninë e personelit.

Por pjesa më e madhe e operacioneve të saj ishte më e lashta dhe më e thjeshta: shërbimi i kasetave anonime të sigurisë. Klientët që dëshironin që të vendosnin në kasafortë çdo lloj malli, që nga çertifikatat me vlerë deri tek pikturat e çmuara, mund t'i depozitonin në mënyrë anonime, nëpërmjet një sërë sistemesh të teknologjisë së lartë, që siguronin maksimumin e sekretit, dhe pastaj të tërheqjes gjithnjë në anonimat të plotë.

Kur Sofia ndali taksinë përpara hyrjes, Langdoni i hodhi një sy arkitekturës së ashpër të ndërtesës dhe kuptoi se në atë bankë të Zyrihut nuk kishte vend për humorizëm. Ndërtimi ishte një drejtkëndësh pa dritare që dukej e bërë prej çeliku opak. Një tullë gjigante metalike, e ndërprerë vetëm nga një kryq me krahë të barabartë tubash neoni, e lartë 5 metra që ndriçonte fasadën.

Fama për sekretin e bankierëve zviceranë ishte bërë një nga mallrat më të çmuar të eksportit të kombit. Institute si ky ishin kritikuar rëndshëm në komunitetin e artit, sepse ofronin për hajdutët një vend të fshehtë, nëse ishte e nevojshme për vite të tërë, derisa ujërat të mos ishin qetësuar. Duke qenë se depozitat ishin të mbrojtura nga ligji për privatësinë, dhe nuk mund të inspektoheshin nga policia - dhe për më shumë ishin të lidhura me llogari të shifruara pa emra njerëzish - hajdutët mund të flinin të qetë, duke e ditur se malli i vjedhur ishte i sigurt dhe se nuk mund të çonte policinë deri tek ata.

Gjendeshin përpara një dere hekuri, në hyrje të një pjerrtësie çimentoje, që të çonte poshtë ndërtesës. Një telekamera, lart ishte fiksuar mbi ta dhe Langdoni pati përshtypjen se ndryshe nga ato të Luvrit ishte funksionale.

Sofia uli dritaren dhe pa kolonën në krah të vendit të shoferit. Në një ekran me kristale të lëngshëm lexohej një diçka e shkruar në gjuhë të ndryshme:

FUTE ÇELËSIN

Gruaja mori çelësin lazer dhe kontrolloi ekranin. Nën ekran ishte një frëngji trikëndëshe.

"Diçka më thotë se është e të njëjtës masë" komentoi Langdoni.

Sofia vuri në një drejtim çelësin me vrimën, dhe e futi deri në dorezë. Mesa dukej nuk ishte nevoja që ta rrotulloje. Menjëherë dera, filloi të hapej. Sofia nxori këmbën nga freni dhe e la të rrëshqiste makinën deri në një derë të dytë. Pas tyre, e para u mbyll duke i lënë në grackë, si një anije mes dy digave.

Langdoni provoi një ndjenjë klaustrofobie.

Ekrani i dytë ishte i njëjtë me të parin.

FUTE ÇELËSIN

Edhe kjo derë u hap menjëherë, kur Sofia futi çelësin. Disa çaste më vonë po ktheheshin përgjatë pjerrtësisë për të hyrë në barkun e ndërtesës.

Garazhi ishte i vogël dhe i errët, me vende për nja dhjetë makina. Në fund, Langdoni shqoi hyrjen, një qilim i gjatë i kuq shtrihej në dyshemenë prej çimentoje, duke ftuar vizitorët që të shkonin tek një portë e madhe që dukej e gdhendur në një bllok të vetëm metalik.

"Dhe pastaj flitet për mesazhet e shumë kuptimtë" mendoi Langdoni. "Ejani brenda, por rrini jashtë."

Sofia vendosi taksinë në një parkim afër derës dhe fiku motorin. "Më mirë ta lemë këtu pistoletën."

"Me kënaqësi" mendoi Langdoni. Futi armën nën sedile.

Sofia dhe Langdoni u afruan tek pllaka e çeliktë. Nuk kishte dorezë, por në mur ishte e dukshme një vrimë trekëndore. Kësaj radhe pa udhëzime.

"Për të mbajtur larg atë që nuk mëson shpejt" komentoi studiuesi.

Sofia qeshi me nervozizëm. "Shkojmë." Futi çelësin në vrimë dhe dera u hap nga brenda, me një kërcitje të lehtë. Duke shkëmbyer një shikim, Langdoni dhe Sofia hynë. Dera u mbyll pas tyre me jehonë.

Salla e pritjes së Bankës së Depozitave të Zyrihut ishte më imponuesja që Langdoni kishte parë ndonjëherë. Ndërsa shumica e bankave kënaqen me mermer dhe granit të ndritshëm, ajo kishte zgjedhur vetëm lastra metali dhe perçinash.

"Kush është arkitekti i tyre? " pyeti veten Langdoni. "Shoqëria e Çelikshkrirësve?"

Sofia dukej po aq e frikësuar, ndërsa shqyrtonte sallën.

Metali gri ishte ngado, dysheme, mure, skrivani, dyer, edhe karriget dukeshin të shkrira në çelik. Efekti, megjithatë ishte mbresëlënës. Mesazhi

ishte i qartë. "Keni hyrë në një kasafortë".

Një njeri i stërmadh, pas banakut, ngriti sytë. Fiku një televizor të vogël që po shikonte dhe u drejtoi një buzëqeshje. Megjithë muskulaturën e madhe dhe revolen që mbante në rrip, i priti me një mirësjellje tipike zvicerane. "*Bonsoir*" tha dhe pastaj vijoi në anglisht. "Si mund t'ju ndihmoj?"

Përshëndetja në dy gjuhët ishte gjetja e fundit e atyre, që duhet të komunikonin me publikun. Nuk vinte në diskutim asgjë dhe i jepte mundësinë mysafirit të komunikonte në gjuhën që dëshironte.

Sofia nuk foli. U mjaftua që të linte çelësin në banak.

Njeriu e shikoi dhe menjëherë drejtoi kurrizin. "Sigurisht. Ashensori është në fund të korridorit. Po lajmëroj që keni ardhur."

Sofia tundi kokën dhe rimori çelësin. "Në ç'kat?"

Njeriu e vështroi ngultaz në një mënyrë të çuditshme. "Çelësi i ofron informacione ashensorit."

Ajo buzëqeshi. "Ah, sigurisht."

Roja vështroi dy të mbërriturit që po shkonin në ashensor dhe u zhdukën. Sapo dyert u mbyllën, mori telefonin. Jo për të lajmëruar ardhjen e tyre, nuk ishte nevoja. Një nëpunës i kasetave të sigurisë lajmërohej automatikisht, kur çelësi ishte futur në komandën e derës së parë metalike.

Në të vërtetë, roja njoftoi përgjegjësin e natës së bankës. Ndërsa telefoni tringëllinte në pritje që të merrte komunikim, ai ndezi televizorin dhe nguli sytë. Emisioni i lajmeve sapo kishte mbaruar, por gjëja nuk kishte asnjë rëndësi. U dha dhe një shikim tjetër dy fytyrave që u shfaqën në ekran.

Drejtori u përgjigj. "*Oui?*"

"Kemi një problem."

"Çfarë po ndodh?" pyeti përgjegjësi.

"Policia kërkon dy persona."

"E pastaj?"

"Të dy sapo hynë në bankë."

Përgjegjësi mallëkoi. "Mirë. Lajmëro menjëherë Zotin Verne."

Roja ndërpreu komunikimin dhe bëri një telefonatë të dytë, kësaj radhe në Interpol.

Për habinë e Langdonit, ashensori po zbriste në vend që të ngjitej. Nuk kishte idenë e thellësisë, në të cilën kishin hyrë nën Bankën e Depozitave të Zyrihut para se dera të rihapej më në fund. Nuk kishte rëndësi kjo. Ishte i kënaqur që të dilte nga ashensori.

Një nëpunës po priste prej kohësh. Ishte mesoburrë, kishte një pamje gazmore dhe mbante një veshje gri që e bënte të dukej pak i papërshtatshëm. Një bankier i së shkuarës në një botë të teknologjisë së lartë.

"*Bonsoir*" *i* përshëndeti. "A do të jeni të sjellshëm të vini pas meje, *s'il vous plait?*" Pa pritur përgjigjen, u kthye mbrapsh dhe eci drejt një korridori të metaltë.

Langdoni dhe Sofia e ndoqën nëpërmjet një sërë korridorësh, dhe panë disa dhoma që mbanin kompiutera të mëdhenj.

"*Voici*" tha shoqëruesi i tyre, duke hapur një derë të çeliktë. "Mbërritëm."

Langdoni dhe Sofia u gjendën në një botë plotësisht të ndryshme. Dhoma e vogël përpara tyre dukej si ajo e një hoteli luksi. Metalet dhe perçinat ishin zhdukur, të zëvendësuar nga qilima orientale, mobilje në dru të erët, kolltukë me jastëkë. Në tavolinën në mes të dhomës ishin dy gota kristali dhe një shishe uji mineral e sapohapur, me flluskat që ngjiteshin nëpërmjet grykës së saj. Në anë të shishes shquhej një kafetierë që lëshonte tym.

"Një përdorim i përkryer i kohës" mendoi Langdoni. "Në këtë, askush nuk i mund zviceranët."

Njeriu u hodhi një buzëqeshje. "Kam përshtypjen se kjo është vizita juaj e parë."

Sofia nguroi për një çast, pastaj i ktheu një shenjë pohuese.

"Asgjë e çuditshme. Çelësat jepen shpesh në trashëgim dhe herën e parë gjithmonë lindin dyshime mbi protokollin." Tregoi tavolinën me pije. "Kjo dhomë është juaja, derisa të keni nevojë."

"Thatë se çelësat trashëgohen?" pyeti Sofia.

"Sigurisht. Çelësi juaj është si një llogari bankare e shifruar, që shpesh kalon nga një brez në tjetrin. Për llogaritë tona të arta, periudha minimale e qirasë së kasetës është pesëdhjetë vjetë, të parapaguara. Për këtë arësye ne shohim shumë kalime midis familjarësh."

Langdoni i nguli sytë."Thatë pesëdhjetë vjetë?"

"Është minimumi" u përgjigj njeriu." Natyrisht mund të ketë qirara më të gjata, por nëse nuk arrihet në marrëveshje të ndryshme, në rast se një kasetë nuk reklamohet për pesëdhjetë vjetë, përmbajtja e saj shkatërrohet automatikisht. Duhet t'ju shpjegoj sesi të hyni në kasetën tuaj?"

Sofia tundi kokën. "Po, faleminderit."

Me një shenjë të krahut, njeriu tregoi një sallë të tërë. "Kjo është salla juaj private. Kur të dal, ju mund të kaloni gjithë kohën që doni, për të kontrolluar përmbajtjen e kasetës suaj, që ju dorëzohet... atje." I çoi në krah të murit përballë, ku një transportier hynte dhe dilte në dhomë duke bërë një gjysmë rrethi, të

ngjashme me sistemin e marrjes së bagazheve në aeroport. "Futni çelësin në këtë të çarë..." Tregoi një ekran, përpara transportierit. Nën të ishin një tastierë numerike dhe vrima e zakonshme trekëndore. "Kur kompiuteri t'u japë okejin, pasi të ketë njohur kodin e çelësit tuaj, fusni numrin e llogarisë dhe kaseta juaj do të dalë automatikisht nga bodrumi dhe do të sillet në dhomë. Kur të mbaroni, rivendosni kasetën në transportues, fusni çelësin përsëri dhe procesi do të përsëritet në kahje tjetër. Duke qenë se gjithçka është automatike, privatësia juaj është e garantuar, edhe përkundrejt personelit të bankës. Nëse ju duhet diçka, atëherë duhet të shtypni këtë buton thirrës në tavolinë."

Sofia ishte duke i bërë një pyetje, kur tringëlliu një telefon, në tavolinën në krah të ujit mineral dhe të kafesë.

Njeriu u habit. "Më falni" tha duke ngritur dorezën. "*Oui?* u përgjigj. Pas çdo gjëje që dëgjonte, balli i gropëzohej gjithnjë e më shumë. "*Oui, d'accord.*" Vendosi dorezën në aparat dhe u drejtoi atyre një buzëqeshje të shtirur. "Më falni, duhet t'ju lë. Rrini rehat." Iku me ngut në drejtim të derës.

"Më fal" e pyeti Sofia. "Mund të më shpjegoni një gjë, përpara se të largoheni? Thatë se duhet të shtypim një numër llogarie?"

Njeriu u ndal në krah të derës. Ishte i zbehtë. "Si në çdo bankë, llogaritë tona janë me shifra dhe jo emërore. Ju keni një çelës dhe një numër personal që vetëm ju e dini. Çelësi është vetëm gjysma e identifikimit tuaj, numri i llogarisë është gjysma tjetër. Përndryshe, nëse ju humbni çelësin, gjithkush mund ta përdorë atë."

Sofia pati një çast ngurimi. "Dhe nëse kam marrë në trashëgim, vetëm çelësin, pa numrin e llogarisë?"

Njeriu e shikoi si për t'i thënë: "Atëherë ky nuk është vendi juaj, natyrisht." U hodhi një buzëqeshje. "Do të të dërgoj dikë që mund t'ju ndihmojë. Ai do të vijë menjëherë." Kur doli nga dhoma, mbylli derën pas shpatullave dhe kërciti bravën, duke i lënë brenda.

Nga ana tjetër e qytetit, në stacionin Shën Lazar, Koleja sapo u kishte dhënë urdhëra njerëzve të vet, kur ra telefoni.

Ishte Fashi. "Interpoli ka një pistë" tha kapiteni. "Lerë trenin fare. Langdoni dhe Nëvëja sapo kanë hyrë në selinë në Paris të Bankës së Depozitave të Zyrihut. Rruga Hakso 24. Dua që ju të shkoni menjëherë atje."

"Ndonjë informacion mbi mesazhin që Sonieri ka dashur t'i linte agjentes Nëvë dhe Robert Langdonit?"

Fashi iu përgjigj me ftohtësi. "Nëse i arrestoni togeri Kole, do t'ua pyes personalisht."

Koleja nuk ngulmoi. "Në rrugën Hakso 24 ? Ikim menjëherë, kapiten."

Fiku telefonin dhe thirri të vetët.

43

Andre Verne, presidenti i filiales pariziane të Bankës së Depozitave të Zyrihut, banonte në një apartament elegant mbi të. Me gjithë sistemimin e tij luksoz, kishte ëndërruar gjithnjë të kishte një shtëpi në ishullin Shën Luis, ku do të mund të njihte njerëz vërtet të rafinuar, në vend të kësaj lagjeje ku mund të takonte vetëm pasanikët harbutë.

"Kur të dal në pension," thoshte Verneja, "do ta mbush bodrumin me verë Bordoje të rrallë, do të zbukuroj sallonin tim me Fragonard dhe ndoshta dhe me një Boucher, dhe do të kaloj ditën duke kërkuar mobilje të vjetra dhe libra të rrallë në Lagjen Latine."

Atë natë, Verneja ishte zgjuar prej gjashtë minutash e gjysëm. Megjithatë, ndërsa përshkonte korridorin nëntokësor të bankës, dukej si i posadalë nga rrobaqepësi dhe berberi. I veshur në mënyrë të paqortueshme me një kostum mëndafshi, hodhi në gojë një deodorant për të hequr erën e saj dhe drejtoi kravatën, ndërsa ecte. I mësuar të zgjohej në çdo orë për t'u marrë me klientë ndërkombëtarë që vinin nga vende me orare të ndryshme, Verneja kishte zakonet e Masai, tribuja afrikane, e famshme për aftësinë për të kaluar në pak sekonda nga një gjumë i thellë në një gjendje qartësie të përkryer, të gatshëm për betejë.

"Gati për betejë" mendoi Verneja, me frikën se krahasimi mund të ishte veçanërisht i goditur, atë natë. Mbërritja e një klienti me çelës të artë kërkonte gjithnjë një vëmendje shtesë, por mbërritja e një klienti me çelës të artë i kërkuar nga policia ishte një çështje vërtet delikate. Banka kishte shumë probleme me ligjin për të drejtat për privatësi të klientëve dhe nuk kishte sigurisht nevojë për prova që disa prej tyre të ishin vërtetë kriminelë.

"Pesë minuta" i tha vetes Verneja. "Këta persona duhet të jenë jashtë bankës sime, përpara se policia të mbërrijë."

Nëse do të kishte bërë gjithçka shpejt, fatkeqësia mund të mënjanohej. Verneja do t'i thoshte policisë që dy të kërkuarit kishin hyrë në bankë sipas informacionit, por duke mos qenë klientë dhe duke mos patur një numër llogarie ishin larguar. Për fat të keq roja i natës i kishte telefonuar Interpolit. Mesa dukej, ndjenja e rezervimit nuk ishte përfshirë akoma në fjalorin e ndonjë roje të paguar me 15 euro ora."

Si mbërriti tek dera, bëri një psherëtimë të thellë për t'u qetësuar. Pastaj

duke u përpjekur që të buzëqeshte, e hapi dhe hyri në dhomë si erë.

"Mirëmbrëma" tha, duke shikuar klientët. "Jam Andre Verne. Si mund t'ju ..." Pjesa tjetër e frazës mbeti në grykë. Gruaja që kishte përballë ishte personi i fundit në botë që priste të shikonte.

"Më fal, po ne njihemi?" pyeti Sofia. Nuk kujtohej për bankierin, por njeriu kishte shprehjen e dikujt që sapo kishte parë një fantazëm.

"Jo... llokoçiti diçka presidenti i bankës. "Nuk... besoj. Shërbimet tona janë anonime." "Rregulloi frymëmarrjen dhe u përpoq që të buzëqeshte. "Asistenti im thotë që ju keni një çelës, por nuk keni numër llogarie. Mund t'ju pyes sesi ju ka rënë në dorë çelësi?"

"Ma ka dhënë gjyshi" u përgjigj Sofia, duke e parë me vëmendje burrin që, dukej gjithnjë e më i shqetësuar.

"Me të vërtetë? Gjyshi juaj ju ka dhënë çelësin dhe jo numrin e llogarisë?"

"Mendoj se nuk ka patur kohë" u përgjigj Sofia. "Është vrarë sonte natën."

Njeriu bëri një hap mbrapa, i tmerruar. "Zhak Sonieri ka vdekur?" pyeti me një zë që dridhej. "Po...si?"

Këtë herë ishte Sofia që bëri një hap mbrapa nga habia. "Ju e *njihnit* gjyshin tim?"

Andre Verne ishte mjaft i tronditur; duhej të mbështetej në tavolinë. "Unë dhe Zhaku ishim miq të shtrenjtë. Kur ndodhi?"

"Pak orë më parë, në Galerinë e Luvrit."

Verneja duhej të ulej mbi një kolltuk të vogël. "Më duhet t'ju bëj një pyetje të rëndësishme." Pa Langdonin dhe pastaj Sofinë. "A ka ndonjeri nga ju diçka për të treguar rreth kësaj vrasjeje?"

"Jo!" thirri Sofia. " Absolutisht jo!"

Verneja kruajti kokën dhe u mendua me një pamje të vrejtur. "Interpoli ka shpërndarë fotot tuaja. Po kërkoheni për vrasje. Ja përse iu njoha."

Sofia uli kokën. "Fashi i ka transmetuar të dhënat tona interpolit kaq shpejt?" Kapiteni duhej të kishte arsye personale që Sofia nuk i njihte. Në pak fjalë i shpjegoi Vernesë, kush ishte Langdoni dhe çfarë kishte ndodhur në Luvër.

Verneja e pa me habi. "Kur po vdiste, gjyshi ju ka lënë një mesazh, në të cilin ju thonte të kërkonit zotin Langdon?"

"Po, dhe këtë çelës." Sofia e vendosi mbi tavolinë para Vernesë me vulën e Prioratit në pjesën e poshtme.

Verneja po shikonte çelësin, por nuk e preku. "Ju ka lënë vetëm çelësin? Asgjë tjetër? As një copë letër?"

Sofisë i ishte dashur të vepronte me shpejtësi, por ishte e sigurt se nuk kishte gjetur gjë, prapa *Virgjëreshës së Shkëmbinjve*. "Jo, vetëm çelësin."

Verneja psherëtiu. Për fat të keq, çdo çelës është i çiftuar elektronikisht me një numër me dhjetë shifra që shërben si kontroll. Pa atë numër, ky çelës është pa vlerë."

"Dhjetë shifra." Me bezdi, Sofia llogariti mundësinë. "Dhjetë miliardë alternativa të mundshme." Edhe kompiuterave të mëdhenj llogaritës të departamentit do t'u duheshin javë për t'i gjetur. "Sigurisht, tani që di sesi janë gjërat, mund të na ndihmojë."

"Më vjen keq, por me të vërtetë nuk mund të bëj gjë. Klientët na tregojnë numrin e tyre të zgjedhur, nëpërmjet një terminali të sigurt, dhe kjo do të thotë, se numrat mund t'i dijë vetëm klienti dhe kompiuteri. Është një mënyrë për të siguruar anonimatin dhe sigurinë e punonjësve tanë."

Sofia po kuptonte. "Edhe supermerkatot përdornin këtë sistem. Nëpunësit nuk kanë çelës për të hapur kasafortën." Banka nuk donte të merrte rrezikun që dikush të vidhte një çelës dhe pastaj të merrte peng një nëpunës, për t'i marrë numrin e llogarisë. U ul përkrah Langdonit, shikoi në fillim çelësin dhe pastaj Vernenë. "A e keni idenë e asaj çfarë fshihte gjyshi im?"

"Jo. Për më shumë, kjo është e nënkuptuar në natyrën e një banke depozitash si e jona."

"Zoti Verne," ngulmoi ajo. "Kemi pak kohë. Duhet t'ju drejtoj ndonjë pyetje." Mori çelësin e artë dhe e rrotulloi, duke vëzhguar shprehjen e njeriut pranë saj, kur u shfaq simboli i Prioratit të Sionit. "A do të thotë diçka për ju ky simbol?"

Verneja shikoi zambakun dhe gërmat pa shfaqur asnjë reagim. "Jo, por shumë nga klientët tanë gdhendin stemën e kompanisë ose inicialet e tyre në çelësa."

Sofia psherëtiu duke vazhduar ta shohë me vëmendje. "Kjo stemë është simbol i një shoqërie sekrete me emër Priorati i Sionit."

Edhe këtë herë Verneja nuk shfaqi asnjë reagim." Nuk di gjë. Gjyshi juaj ishte një mik, por flisnim sidomos për biznes." Njeriu rregulloi kravatën: tani dëftente shenja të dukshme nervozizmi.

"Zoti Verne" ngulmoi Sofia, me një ton të vendosur. "Gjyshi im më ka telefonuar dje pasdite dhe më tha se jemi në rrezik. Më tha edhe se do të më jepte diçka. Më mundësoi marrjen e një çelësi të bankës suaj. Tashmë ka vdekur. Ndonjë e dhënë që ju mund të na jepni, do të ishte ndihmë e madhe për ne."

Verneja filloi të djersisë nga nervozizmi. "Duhet të dalim nga ndërtesa.

Kam frikë se shumë shpejt do të mbërrijë policia. Roja ime ka njoftuar Interpolin."

Sofia e priste këtë. Bëri një përpjekje të fundit. "Gjyshi im më tha se duhej të më tregonte të vërtetën për familjen time. Po kjo a do të thotë diçka për ju?"

"Mademoiselle, familja juaj ka vdekur në një aksident automobilistik, kur ju ishit e vogël. Më vjen keq. Di se gjyshi juaj ju donte shumë. Më ka thënë shpesh se kishte plot dhimbje që ju kishte humbur nga sytë."

Sofia nuk dinte sesi të përgjigjej.

Langdoni pyeti: "A ka të bëjë përmbajtja e kësaj llogarie me Sangrealin?"

Verneja i hodhi një vështrim të çuditshëm. "Nuk iu marr vesh se përse flisni." Në atë çast celulari i tij ra dhe ai e çoi në vesh. "*Oui?*" Dëgjoi për një çast me një pamje të shtangur dhe të shqetësuar. "*La police? Si rapidement?*" [22] Mallkoi, dha disa urdhëra të shpejtë në frëngjisht dhe tha se do të shkonte për një minutë.

Fiku telefonin dhe iu drejtua Sofisë. "Policia lëvizi më shpejt se zakonisht. Është duke mbërritur."

Sofia nuk kishte ndërmend, të largohej me duart bosh. "Thuaji që kemi ikur tashmë. Nëse duan të kontrollojnë, kërkojini një mandat për ta bërë këtë. Kështu do të fitoni kohë."

"Më dëgjoni" u përgjigj Verneja. "Zhaku ishte një mik dhe banka ime nuk ka nevojë për këtë lloj popullariteti. Për këto dy arësye, nuk kam qëllim që të lejoj një arrestim në mjediset e mia. Më jepni një minutë dhe do të shoh si mund t'ju nxjerr jashtë bankës. Nuk mund të bëj më shumë se kaq." U ngrit dhe shkoi tek dera. "Rrini këtu. Do të marr disa leje dhe po kthehem."

"Po kaseta e sigurisë?" pyeti Sofia." Nuk mund të ikim pa e hapur."

"Nuk mund të bëj asgjë. Më vjen keq".

Sofia e pa të dilte, duke menduar, nëse numri i llogarisë mund të ishte varrosur në ndonjë nga gërmat që gjyshi i saj i kishte dërguar gjatë viteve dhe ajo nuk e kishte hapur.

Langdoni u ngrit befas; Sofia i shqoi një ndriçim të çuditshëm në vështrimin e tij.

"Robert, përse buzëqesh?"

"Gjyshi yt ishte një gjeni."

"Si?"

"Dhjetë shifra?"

Sofia nuk kuptoi se çfarë donte të thoshte.

"Numri i llogarisë"shpjegoi ai, me gjysmëbuzëqeshjen e tij të zakonshme.

[22] Kaq shpejt? (fr.)

"Jam i sigurt, se në fund të fundit na e ka lënë."

"Ku?"

Langdoni mori fletën, ku ishte shtypur fotoja e bërë në skenën e krimit dhe e shtriu në tavolinë. Sofisë i mjaftoi të lexonte rreshtin e parë për të kuptuar që studiuesi kishte të drejtë.

13-3-3-21-1-1-8-5
O, Draconian devil!
Oh, lame saint!
P.S. Gjeje Robert Langdonin

44

"Dhjetë shifra" përsëriti Sofia. Të gjithë instinktet e kriptologes po fërgëllonin, kur po studionte mbishkrimin.

13-3-2-21-1-1-8-5

"Gjyshi ka shkruar numrin e llogarisë mbi dyshemenë e Luvrit!"

Kur Sofia kishte parë serinë e Fibonaçit me rendin e ndërruar të numrave, kishte menduar se qëllimi i tij i vetëm ishte të përfshinte në hetim Departamentin e Kriptologjisë, që të angazhonte vetë atë. Më vonë kishte kuptuar se numrat sugjeronin edhe një çelës për të intepretuar rreshtat e mëpasëm: "një seri e çrregullt, një anagram numerik".

Tashmë me mjaft habi, po kuptonte se numrat kishin një domethënie akoma më të madhe.

Pothuajse me siguri ishin kodi numerik që i lejonte të hapte kasetën misterioze të sigurisë së Zhak Sonierit.

"Ishte mjeshtri i dykuptimeve" komentoi Sofia, duke iu drejtuar Langdonit. "Donte gjithçka, kishte shumë nivele domethëniesh. Një kokëçarje, brenda një kokëçarjeje tjetër."

Langdoni po i afrohej ekranit pranë transportierit. Sofia mori fletën dhe e ndoqi.

Nën ekran shihej një tastierë e ngjashme me atë të terminaleve të kasave automatike. Në ekran ishte vetëm stema e bankës, kryqi. Në krah të tastierës numerike hapej vrima e zakonshme trekëndore. Sofia futi atje çelësin.

Ekrani ndërroi menjëherë.

NUMRI I LLOGARISË

Kursori nisi të llambëzonte në hapësirën e parë, në pritje që të shtypeshin numrat.

"Dhjetë shifra." Sofia lexoi numrat dhe Langdoni i shkroi në tastierën e vogël.

NUMRI I LLOGARISË
1332211185

Pasi studiuesi shtypi shifrën e fundit, në ekran u shfaq një mbishkrim në disa gjuhë të ndryshme:

KUJDES:
PARA SE TË SHTYPNI TASTËN "ENTER", JENI TË LUTUR TË KONTROLLONI KORREKTËSINË E NUMRIT TUAJ TË LLOGARISË. PËR SIGURINË TUAJ, NËSE KOMPIUTERI NUK E NJEH NUMRIN TUAJ TË LLOGARISË, KY SISTEM DO TË BLLOKOHET AUTOMATIKISHT

"Një dispozitiv për të bllokuar funksionimin" komentoi Sofia, duke kruajtur ballin. " Më duket se kemi në dispozicion një tentativë të vetme." Kasat normale automatike të bankave u lejonin klinetëve tre tentativa para se të konfiskonin kartën e kreditit. Po kjo, nuk ishte një kasë automatike sigurisht.

"Numri duket i saktë" pohoi Langdoni, duke lexuar mbishkrimin dhe duke e kontrolluar me letër. Tregoi tastën "enter". "Shtype!"

Sofia shtriu dorën drejt tastit, por u ndal në gjysmë të rrugës, e goditur nga një mendim i ri.

"Jepi" e nxiti Langdoni."Verneja do të arrijë pas pak."

"Jo". Gruaja uli dorën. "Ky numër nuk është i saktë."

"Sigurisht që është! Janë dhjetë shifra. Çfarë tjetër mund të jetë?"

"Shumë i rastit?" Langdoni nuk ishte i një mendje. Kështillohej gjithnjë të zgjidhej një seri numërash rastësorë, në mënyrë që askush të mos i gjente. Edhe në atë bankë, sigurisht e kështillonin!

Sofia fshiu shifrat dhe shikoi Langdonin me një pamje që dëftente siguri të madhe. "Do të ishte një përkim i madh nëse një numër rastësor do të ishte një përkëmbim i serisë së Fibonaçit."

Langdoni nuk mund të mos i jepte të drejtë. Ndonjë orë më parë, Sofia

kishte treguar sesi ata numra ishin një rikombinim i serisë së Fibonaçit. Por përse të zgjidhnin një rikombinim në vend të një numri fare rastësor?

Sofia shtypi një numër, përmendësh. "Gjithashtu" tha "me pasionin e tij për simbolet dhe lojërat matematike, më duket llogjike të zgjidhte një numër që kishte domethënie për të, të lehtë për t'u mbajtur mend." Përfundoi së shtypuri shifrat dhe i buzëqeshi. "Një numër që duket rastësor, por që nuk është."

Langdoni shikoi ekranin.

NUMRI I LLOGARISË
1123581321

Langdonit iu desh një çast, për ta njohur dhe kuptoi se kishte të drejtë.

"Seria e Fibonaçit.1-1-2-3-5-8-13-21."

Kur seria ishte shkruar pa i shkëputur shifrat, ishte teorikisht e panjohshme. E lehtë, për t'u kujtuar, por në dukje rastësore. Një numër me dhjetë shifra që Sonieri nuk mund ta harronte sigurisht dhe që ashtu si gjithë mbishkrimet e tjera mbi dyshemenë e Luvrit, ishte "anagramuar" derisa të humbëte çdo domethënie; por për ta përdorur duhej të zgjidhje anagramin.

Sofia shtypi tastën "Enter."

Nuk ndodhi asgjë.

Të paktën, asgjë që të mund të shihej nga ajo dhomë.

Në të njëjtin çast, nën ta, në bodrumin e gjerë të bankës, një krah robotik lëvizi. Duke rrëshqitur mbi një sistem luhatës në dy akse të fiksuar në çati, krahu u drejtua në koordinatat e sakta që kompiuteri i kishte transmetuar. Në dyshemenë e kriptës, qindra arka plastike të njëjta ishin rreshtuar në mënyrë të tillë që të formonin një rrjetëz të madhe... si fijet e arkivolit në një dhomë të nëdheshme vdekjeje.

Duke u ndalur tamam në atë pikë që kërkohej, krahu u ul dhe syri i tij elektronik kontrolloi kodin me pengesa të vendosur në kuti. Pastaj, me saktësinë e kompiuterit rroku dorezën dhe e ngriti vertikalisht kasetën. Hyri në veprim një tjetër motor elektrik, krahu transportoi kasetën deri në fund të dhomës së nëndheshme dhe u ndal mbi një nastro transportier. Ngadalë u ul, vendosi kasetën dhe u ngrit.

Kur krahu lëshoi kasetën, transportieri lëvizi.

Në sallën e rezervuar për klientët, Sofia dhe Langdoni shfrynë të çliruar, kur panë që transportieri u vu në lëvizje. Të ndalur përpara tij, ata ndjeheshin

si udhëtarët në aeroport, në pritje të dorëzimit të një valixheje, përmbajtjen e së cilës nuk e dinin fare.

Atje ku transportieri hynte në dhomë, ishin dy dyer të vogla rrëshqitëse, të larta dhe të gjera më shumë se një metër. Ajo e djathta u ngrit për të lënë të kalonte një arkë të madhe plastike, të zezë dhe mjaft më të madhe sesa një valixhe normale. Dukej si një nga ata kafazë që përdoren për të transportuar në avionë qen dhe mace, por nuk kishte të çarat për ajrim.

Kaseta u ndal përpara tyre.

Langdoni dhe Sofia ia ngulën sytë në mëndyshje, ç'të bënin?!

Si gjithë pjesa tjetër e bankës, kontenitori dukej si një prodhim i zakonshëm industrial. Ganxhat për mbylljen ishin metalike: lart ishte një kod me pengesa, doreza ishte prej plastike të ngjeshur. Dukej si një kuti e madhe për pajisje.

Pa humbur kohë, Sofia hapi dy mbyllëset përpara. Pastaj i hodhi një shikim Langdonit. Së bashku ngritën kapakun dhe e lanë të binte së prapthi.

Të dy bënë një hap dhe rrëmuan në brendësi të kutisë.

Në një shikim të parë, Sofia mendoi se kutija ishte bosh. Pastaj dalloi diçka, në fund të kutisë, ishte një objekt.

Një sepetkë e vogël druri të ndriçuar, e madhe sa një kuti këpucësh dhe me zinxhira dhe mbyllëse të ndritshëm. Druri kishte një ngjyrë të kuqe të errët dhe një kokrrizë shumë të imët. Palisandër, kuptoi Sofia. I pëlqyer prej gjyshit të saj. Në kapak dukej një përpunim i bukur që përcillte një trëndafil. I hodhi një shikim pyetës Langdonit, pastaj u përkul për ta marrë sepetkën.

"Zoti im, sa i rëndë është!"

Me vëmendje të madhe e çoi në tavolinë; pastaj së bashku me Langdonin i ngulën sytë tek kasa e vogël e thesarit që Sonieri i kishte dhënë mundësinë që të gjenin.

Studiuesi vëzhgonte me vëmendje gdhendjen mozaik në formën e trëndafilit me pesë petale. Kishte parë shumë herë atë tip luleje. "Trëndafili me pesë fletë" belbëzoi" është një simbol i Prioratit. Përfaqëson Santo Graalin."

Sofia e shikoi. Langdoni e kuptoi mjaft qartë se çfarë mendonte. Edhe ai kishte mbërritur në të njëjtin mendim. Përmasat e sepetkës, pesha, simboli i Prioratit dukeshin se të çonin në të njëjtin përfundim. "Kupa e Krishtit është në këtë kasetë druri." Langdoni përsëri mendoi se ishte e pamundur.

"Përmasat" i pëshpëriti Sofia "janë tamam ato për të mbajtur... një kupë."

"Graali nuk mund të jetë një kupë."

Sofia tërhoqi kasetën drejt vetes, për ta hapur. Duke e lëvizur, ndjeu diçka të papritur. Nga sepetka i mbërriti një gurgullimë e çuditshme.

Langdoi mbajti befas frymëmarrjen. "Ka lëng, brenda?"

Sofia ishte po aq e çoroditur. "Dëgjove?"

Langdoni tundi kokën, me mëdyshje. "Një lëng."

Sofia hapi me kujdes mbulesën dhe ngriti kapakun.

Objekti që gjendej brenda ishte i ndryshëm nga çdo gjë tjetër që Langdoni kishte parë ndonjëherë. Një gjë, megjithatë, ishte menjëherë e qartë për të dy. Nuk mund të ishte aspak Kupa e Krishtit.

45

"Policia ka bllokuar rrugën" tha Andre Verneja, me të hyrë në sallë. "T'ju nxjerr jashtë, nuk do të jetë e lehtë." Vetëm kur mbylli derën pas vetes, njeriu pa arkën e madhe të plastikës në transportierin dhe u ndal beftas. "O Zot, kanë arritur ta gjejnë numrin e llogarisë së Sonierit?"

Sofia dhe Langdoni ishin në anë të tavolinës dhe shqyrtonin atë që dukej, një peshtaf për arturinat. Sofia mbylli menjëherë kapakun dhe ngriti kokën. "Zbuluam që kishim dhe numrin" shpjegoi,

Verneja kishte mbetur pa fjalë. Ai fakt i ri, ndërronte gjithçka. Hoqi sytë plot nderim nga sepetka dhe kërkoi të mendonte për lëvizjen e radhës. "Duhet t'iu nxjerr nga banka ime!" Por me policinë që bllokonte hyrjet, Verneja shikonte vetëm një mënyrë që ta bënte këtë. "Zonjusha Nëvë, nëse arrini të dilni nga banka, do ta merrni objektin me vete, apo do ta rivendosni në depozitë, përpara se të dilni?"

Sofia shikoi më parë Langdonin dhe pastaj Vernenë. "Duhet ta marrim me vete."

Verneja tundi kokën."Shumë mirë, atëherë, çfarëdoqoftë objekti, iu këshilloj ta fshihni, gjatë kalimit në korridor. Mbaje nën xhaketë. Preferoj që askush të mos ta shohë."

Ndërsa Langdoni hiqte xhaketën, Verneja mbërriti tek transportieri, mbylli arkën, tashmë boshe, dhe shtypi disa komanda. Transportieri u vu në lëvizje, për të riçuar kontenitorin në bodrum. Njeriu hoqi çelësin dhe ja dha Sofisë.

"Nga kjo anë, ju lutem. Me ngut."

Kur arritën në zonën e ngarkim-shkarkimit, Verneja shikonte dritat e policisë që reflektoheshin në muret e garazhit nëntokësor. Kruajti ballin. Me shumë gjasa, kishin bllokuar rruginën e pjerrtë. "Mendoj me të vërtetë se do t'ia dal mbanë?" Filloi të djersinte.

I tregoi Langdonit dhe Sofisë një furgon të blinduar. Transporti i vlerave ishte një tjetër shërbim që ofronte banka.

"Ngjituni në pjesën e ngarkimit" tha, duke hapur dyert e pasme dhe duke treguar ndarjen e çeliktë. "Kthehem menjëherë."

Kur Sofia dhe Langdoni ngjiteshin, Verneja kaloi garazhin, për të hyrë në zyrën e kontrollorit; mori çelësat e furgonit, dhe veshi një xhaketë dhe kapele shoferi, dhe la në zyrë kravatën dhe xhaketën. Para se të vishte kominoshen, mori një këllëf dhe e rregulloi nën sqetull. Tek po dilte mori një revole, i futi një karikator dhe e vendosi në këllëf. Kur mbërriti tek furgoni, Verneja uli kapelen mbi sy dhe shikoi Sofinë dhe Langdonin që ishin në këmbë në brendësi të ndarjes për ngarkim.

"Kjo do t'u duhet" tha Verneja duke ndezur llampën e ndarjes. "Dhe është më mirë, që të uleni. Mos thoni asnjë fjalë gjatë daljes."

Sofia dhe Langdoni u ulën në dyshemenë metalike. Langdoni mbante mes krahëve kasetën, të mbuluar me xhaketë. Verneja mbylli dyert e rënda, pastaj u ul në timon dhe ndezi motorin.

Furgoni ngjiste lehtësisht rruginën e pjerët, Verneja ndiente djersën t'i grumbullohej në kapelen e shoferit. Makinat e policisë ishin më të shumta nga sa priste.

Pasi mori pjerrtësinë, dera e brendshme u hap për të lënë të kalonte furgoni. Verne vijoi rrugën dhe priti që dera pas tij të mbyllej para se të vinte në veprim sensorin tjetër. Dera më e jashtme hapi kanatet, për të lejuar të dilte.

"Me përjashtim të makinës së policisë që bllokoi kreun e rruginës". Verneja fshiu djersën dhe vazhdoi.

Një agjent doli nga makina dhe i bëri shenjë, të ndalej pak metra para bllokimit. Katër makina ishin parkuar në rrugë.

Verneja u ndal, uli akoma më shumë berretën dhe u përpoq të merrte pamjen më popullore që i lejohej nga kultura e tij e rafinuar. Pa lënë timonin, hapi derën dhe vërejti agjentin që kishte ngritur kokën drejt tij dhe e shikonte me një pamje të rreptë. "*Qu'est-ce qui se passe?*" [23] pyeti me një ton të paedukuar. Çfarë po ndodh?

"*Je suis Jerome Collet*"[24] u përgjigj agjenti. "*Lieutenant. Police judiciaire.*"[25] Bëri me shenjë nga pjesa e ngarkimit. "Qu'est-ce que il y a la dedans ?"[26]

"E si ta di unë?" u përgjigj Verneja, në një frëngjishte të keqe. "Unë jam vetëm një copë shofer."

Koleja nuk bëri komente mbi këtë vëzhgim. "Kërkojmë dy kriminelë."

---

[23] Çfarë ka? (fr.)
[24] Unë jam Zherom Kole. (fr.)
[25] Leitnant. Policia gjyqësore. (fr.)
[26] Çfarë ka aty brenda? (fr.)

Verneja qeshi. "Atëherë është tamam vendi i duhur. Dikush nga bastardët, të cilëve po u çoj mallin, nisur nga paraja që kanë, duhet të jenë kriminelë."

Agjenti i tregoi fotografinë, marrë nga pasaporta e Robert Langdonit. "Ky njeri ka hyrë në bankën tuaj, pak më parë, apo jo?"

Verneja mblodhi supet. "Mos ma kërkoni mua. Unë nuk shkoj përtej garazhit. Duhet të pyesni rojen, tek hyrja."

"Banka do një mandat, për të na lënë të hyjmë."

Verneja bëri një ngërdheshje. "Eh, drejtoria... Mos më bëni të flas."

"Hapni furgonin ju lutem." Koleja tregoi ndarjen e ngarkimit.

Verneja e shikoi dhe qeshi. "Të hap furgonin? Pse, ju besoni, që unë kam çelësat? Kujtoni se ata kanë besim tek unë? Duhet të shihni ç'rrogë të qelbur më japin."

Agjenti e pa me një skepticizëm të qartë. "Kërkon që unë të besoj se ju nuk keni çelësat e furgonit?"

Verneja shkundi kokën. "Jo ato të ngarkesës. Vetëm ato të ndezjes. Këta furgonë mbyllen nga roja, në zonën e ngarkimit dhe të shkarkimit. Pastaj presin që dikush të çojë çelësat tek i zoti. Kur i zoti telefonon për të pohuar marrjen e çelësave, atëhere ne nisemi. Asnjë çast më parë. Nuk na tregojnë asnjëherë se ç'transportojmë."

"Dhe kur ky furgon është mbyllur?"

"Disa orë më parë. Duhet ta çoj deri në Shën Turial, sot natën. Çelësat janë atje tashmë."

Agjenti nuk bëri komente. U kufizua në një lloj hetimi, sikur t'i lexonte trurin.

Një pikë djerse kërcënonte të rrëshqiste përgjatë hundës së Vernesë. "Iu vjen keq?" tha, duke treguar makinën që i zinte rrugën dhe duke përfituar që ta fshinte me mëngë. "Nuk kam shumë kohë."

"Të gjithë shoferët këtu kanë Roleks?" pyeti agjenti, duke i treguar krahun e tij.

Verneja uli shikimin dhe pa të shkëlqente rripi i orës së tij - mjaft e kushtueshme - nën mëngë. "Merde." "Kjo plehrë? E bleva për njëzet euro nga një taivanez me tezgë në Shën Zhermen de Pre. Për dyzet ua shes juve."

Agjenti e shikoi akoma për një çast dhe më në fund bëri një hap mbrapa. "Jo, faleminderit. Rrugë të mbarë."

Verneja nisi të merrte frymë vetëm kur furgoni u largua nja pesëdhjetë metra larg makinave të policisë. Por tani, kishte një problem tjetër. Ngarkesën e vet. "Ku t' i çoj?"

46

Silasi dergjej me fytyrën poshtë në shtratin e vet duke lënë gjakun e plagëve të kurrizit të thahej në ajër. Pas sesionit të dytë të disiplinës së natës ndjehej i dobët dhe i merreshin mendtë. Nuk kishe hequr grathorin dhe gjaku i rridhte në brendësi të kofshës. Megjithatë nuk ndjehej akoma gati që të hiqte fashën. "Kam tradhëtuar besimin e Kishës. Më keq akoma, kam tradhtuar besimin e ipeshkvit."

Ajo natë duhet të ishte shpëtimi i ipeshkvit Aringarosa. Pesë muaj më parë, ipeshkvi ishte kthyer nga një mbledhje nga Observatori Vatikan, ku kishte mësuar një lajm që e kishte brengosur mjaft. Pasi kishte kaluar javë të tëra në depresionin më të thellë, Aringarosa ia kishte thënë më në fund këtë me Silasit.

"Po është e pamundur" kishte thirrur çubardhi.

"Është e vërtetë" ishte përgjigjur Aringarosa. "E paparashikueshme, por e vërtetë. Vetëm pas gjashtë muajsh."

Fjalët e ipeshkvit e kishin tmerruar Silasin. Ishte lutur të liroheshin nga ai rrezik dhe në ato ditë të dhimbjes besimi i tij në Zot dhe në *Rrugën* nuk ishte lëkundur fare. Ishte dashur një muaj që retë të zhdukeshin mrekullisht dhe drita e një fati të mirë të fillonte të ndriçonte.

"Providenca hyjnore" kishte thënë Aringarosa. Për herë të parë, ipeshkvi kishte filluar të kishte shpresë. "Silas" kishte belbëzuar "Zoti na jep mundësinë të mbrojmë *Rrugën*. Beteja jonë, si të gjithë betejat, do të kërkojë sakrifica. A je i gatshëm të jesh një ushtar i Zotit?"

Silasi kishte rënë në gjunjë përpara ipeshkvit Aringarosa - njeriu që i kishte dhënë një jetë të re - dhe kishte thënë: "Unë jam një qengj i Zotit. Çomë si bariu i tij, ku të urdhëron zemra jote."

Kur Aringarosa kishte përshkruar rastin që u ishte paraqitur, Silasi kishte kuptuar se mund të ishte vetëm vepër e dorës së Zotit. "Një ngjarje e mrekullueshme!" Ipeshkvi kishte lidhur Silasin me njeriun që i kishte propozuar planin dhe që donte ta thërrisnin Mjeshtri. Edhe pse Mjeshtri dhe Silasi nuk ishin takuar ndonjëherë, çdo herë që kishin folur në telefon Silasi ishte pushtuar nga një frikë adhuruese përpara thellësisë së besimit dhe gjerësisë së pushtetit të tij. Mjeshtri dukej si një njeri që njihte gjithçka, një njeri me sy dhe veshë kudo në çdo vend. Si i mblidhte njoftimet e veta, Silasi nuk e dinte, por Aringarosa kishte një besim të madh tek Mjeshtri dhe i kishte

thënë Silasit: "Bëj si të komandon Mjeshtri dhe fitorja do të jetë e jona."

"Fitorja do të jetë e jona." Silasi shikoi dyshemenë e zhveshur dhe mendoi sesi fitorja i kishte shpëtuar nga duart. Mjeshtri ishte mashtruar. Çelësi i kthesës ishte një rreth vicioz. Ai mashtrim kishte shuar çdo shpresë.

Silasi kishte dashur të merrte ipeshkvin për ta njoftuar, por Mjeshtri kishte ndaluar çdo komunikim midis tyre. "Për shpëtimin tonë."

Më në fund, kur arriti të mundte frikën që e pengonte të vepronte, Silasi u çua që të rrëmonte në tunikën që dergjej në dysheme. Gjeti në xhep telefonin celular. Përkuli kokën nga turpi, dhe formoi numrin. "Mjeshtër" belbëzoi "gjithçka humbi." Pastaj i rrëfeu besnikërisht gjithçka si ishte mashtruar.

"I humb shpresat shumë shpejt" i kishte thënë Mjeshtri. "Sapo kam marrë disa lajme, të papritura dhe të mirëpritura. Sekreti mbijeton. Zhak Sonieri ka mbërritur ta kalojë njoftimin para se të vdesë. Do të të marr shpejt. Puna jonë e kësaj nate nuk ka përfunduar ende."

47

Të udhëtoje në karrocerinë e ndriçuar keq të furgonit të koracuar ishte një lloj, sikur të ishe brenda një qelie izolimi. Langdoni po luftonte kundër ankthit që e kapte kur gjendej në hapësira të ngushta. "Verneja na tha se do të na çonte jashtë qytetit në një largësi të sigurt. Po ku? Dhe në ç'largësi?"

Ndryshoi vend, pasi kishte mbetur për një kohë të gjatë i ulur me këmbë të kryqëzuara dhe kishte humbur ndjeshmërinë në gjymtyrët e poshtme. Vazhdonte të mbante në dorë thesarin e çuditshëm që kishin marrë nga banka.

"Mendoj se mbërritëm në autostradë" murmuriti Sofia.

Edhe Langdoni e kishte vënë re. Furgoni, pas një pushimi shkatërrues, në majë të rruginës së pjerrët, ishte nisur dhe për nja dy minuta kishte vazhduar të lëkundej sa djathas dhe majtas, ndërsa tani ecte me shpejtësi të madhe gjithnjë në rritje. Nën ta, rrotat e blinduara përshkonin në një korsi të drejtë. Duke u rimarrë me sepetkën e palisandrit që po shtrëngonte, Langdoni vendosi në dysheme bohçen, hapi xhaketën dhe e nxori duke e tërhequr nga vetja. Sofia u mënjanua për të shkuar të ulej në krah të tij. Langdoni pati përshtypjen se ishin dy fëmijë të ulur që po vështronin dhuratën e krishtlindjeve.

Në kontrast me ngjyrën e fortë të sepetkës, e kuqja e gdhendur ishte e një druri të çelur, me shumë gjasa dru frashëri, që dukej akoma më i çelur në dritën e pakët të llampës. "Një trëndafil." Mbi atë simbol ishin ndërtuar ushtrira dhe fera, përveç shoqërive të fshehta si Trëndafilkryqi: Kalorësit e

Trëndafilit dhe të Kryqit.

"Jepi" tha Sofia. "Hape."

Langdoni lëshoi një psherëtimtë të thellë. I hodhi një shikim admirimi punës së përkryer të ebanisterisë, pastaj hapi zinxhirin dhe ngriti kapakun, për të vëzhguar atë që mbahej brenda.

Langdoni kishte disa hamendësime për atë që mund të gjendej brenda, por të gjitha ishin të gabuara. Pjesa e brendshme ishte veshur me mëndafsh të kuq, dhe mbante një objekt që Langdoni nuk e kishte parë kurrë.

Ishte një cilindër, i madh përafërsisht si një mbajtëse topash tenisi, i bërë prej mermeri të bardhë, të ndritshëm, dhe prej tunxhi. Nuk ishte pjesë e vetme, por dukej e përbërë prej copash të ndryshme. Pesë disqe mermeri, të larta nja dy centimetra, ishin montuar në një kafaz të saktë tunxhi. Dukej si një kaleidoskop me disa seksione rrotulluese. Skajet ishin të përbëra nga dy cilindra mermeri që pengonin të shikoje brenda. Duke qenë se kishte dëgjuar që të lëvizte një lëng, Langdoni u korrigjua: "disqet" ishin me shumë gjasa unaza dhe brenda tyre ishte zgavër.

Sado e çuditshme të ishte pamja e cilindrit, vëmendjen e studiuesit e tërhoqën gdhëndjet në perimetrin e unazave. Në secilën prej tyre ishte gdhendur i njëjti grup i pamundur gërmash: tërë alfabeti. Langdonit i erdhi në mend një lodër e fëmijërisë së vet: disa disqe me alfabetin e gdhendur në perimetrin e vet, që rrotulloheshin rreth të njëjtit aks; duke mënjanuar disqet, mund të formoheshin fjalë të ndryshme.

"E jashtëzakonshme, apo jo?" i belbëzoi Sofia.

Langdoni ngriti kokën. "Nuk di se ç'të them. Ç'mendon ti se është?"

Gruaja buzëqeshi. "Gjyshi im i fabrikonte për hobi. Janë shpikur nga Leonardo Da Vinçi"

Me gjithë dritën e kufizuar, Sofia vuri re habinë e shprehur të Langdonit.

"Leonardoja?" murmuriti njeriu, duke parë sërish cilindrin.

"Po. Quhet "kripteks". Sipas gjyshit tim, projekti përmbahej në një nga ditaret sekrete të Leonardos."

"Për çfarë shërben?"

Pas asaj që kishte ndodhur në orët e mëparshme, Sofia e dinte që përgjigjia mund të kishte shumë ngatërrime interesante. "Është një kasafortë" u përgjigj. "Për të mbajtur informacione sekrete."

Langdoni mbeti me gojë të hapur.

Sofia shpjegoi që një nga hobet e pëlqyera të gjyshit të saj ishte rikrijimi i modeleve të shpikjeve të Leonardos. Zhak Sonieri ishte një artizan i zoti që kalonte orë të tëra në laboratorin e vet për të punuar drurin dhe metalin dhe

donte të imitonte mjeshtrat e artit: Faberzhenë, artizanët më të mirë të tapicerisë, dhe më pak artistikun, por mjaft më praktikun, Leonardo Da Vinçin.

Mjaftonte t'i hidhje një sy ditareve të Leonardos, për të kuptuar pse mjeshtri ishte po aq i famshëm për gjeninë e vet, sa për mungesën e pasuesve. Leonardoja kishte vizatuar projekte për qindra shpikje që nuk kishte ndërtuar kurrë. Një nga zbavitjet e Sonierit ishte jetësimi i shpikjeve më të errëta leonardeske: ora, pompa hidraulike, kriptekse dhe deri në modelin e lëvizshëm të një kalorësi mesjetar francez, që shfaqej i bukur në skrivaninë e zyrës së tij. Të vizatuara nga Leonardoja në 1495 gjatë studimeve të para për anatominë dhe lëvizjen, mekanizmat e brendshëm të kalorësit kishin sajuar me kujdes artikulimet dhe muskujt. Ai ishte në gjendje të ulej, të lëvizte krahët dhe kokën, falë një qafe të përkulshme, dhe të hapte dhe të mbyllte nofullën, anatomikisht të përkryer. Ai kalorës me armaturë, sipas Sofisë ishte objekti më i bukur i ndërtuar nga gjyshi, të paktën derisa ajo nuk kishte parë kripteksin që mbahej brenda arkës.

"Më ka dhuruar një kalorës si ky, kur isha e vogël" tha Sofia. "Por nuk kam parë kurrë një kalorës kaq të madh dhe kaq të zbukuruar."

Langdoni nuk i hiqte sytë prej tij. "Nuk kam dëgjuar kurrë të flitet për kriptekse."

Sofia nuk habitej për këtë. Përvec se nuk ishin ndërtuar kurrë, pjesa më e madhe e shpikjeve të Leonardos nuk ishin madje as studiuar dhe nuk kishin një emër. Me shumë gjasa, termi "kripteks" ishte shpikur nga gjyshi i saj, edhe ishte në gjendje të dëftente atë instrument të përdorur nga kriptografia për të mbrojtur njoftimet e shkruara mbi fletë ose kodin që mbahej brenda.

Ashtu siç e dinte dhe Sofia, Leonardoja ishte një pioner i kriptografisë, edhe pse rrallë i vlerësohej kjo anë. Në universitet, mësuesit e Sofisë ndërsa i shpjegonin metodat moderne të kodifikimit nëpërmjet kompiuterit për sigurinë e të dhënave, lavdëronin kriptografët modernë, si Cimermanin dhe Shnajderin, por nuk kujtonin se Leonardoja kishte shpikur shumë shekuj më parë, një nga format primitive të kodifikimit me çelës publik. Ishte gjyshi natyrisht që ja kishte thënë këtë Sofisë.

Ndërsa furgoni përshkonte autostradën, Sofia i shpjegoi Langdonit se kripteksi ishte krijuar nga Leonardoja për sigurimin e mesazheve të dërguara njerëzve të largët. Në atë epokë, kush dëshironte t'i dërgonte në privatësi një njoftim një personi në një qytet tjetër, kishte vetëm një mundësi: duhej ta shkruante në një letër dhe pastaj t'ia besonte atë një lajmëtari të besuar. Për fat të keq, nëse lajmëtari dyshonte se letra përmbante informacione të rëndësishme, mund të fitonte shumë më shumë duke ia shitur ndonjë

kundërshtari sesa ta dorëzonte siç ishte marrë vesh më parë.

Shumë mendje të mëdha të historisë kishin shpikur zgjidhje kriptografike për problemin e mbrojtjes së të dhënave. Jul Çezari kishte ideuar një sistem shkrimesh të quajtur "shifrimi çezarian"; Maria e Skocisë kishte krijuar një kod zëvendësimi, të cilin e përdorte, për të dërguar nga burgu mesazhe të fshehta; shkencëtari i shquar arab Abu Jusuf Ismail al-Kindi mbronte sekretet e veta me një shifrim të ndërlikuar të zëvendësimit polialfabetik.

Leonardoja nga ana e vet, kishte lënë nga një anë matematikën dhe kriptografinë për të kërkuar një zgjidhje mekanike, kripteksin. Një kontinier i transportueshëm që shërbente për të mbrojtur letrat, vizatimet, hartat gjeografike dhe kështu me radhë. Pasi mbyllej njoftimi në kripteks, ai mund të merrej vetëm nga ai që njihte fjalën sekrete.

"Na duhet një fjalë sekrete" tha Sofia, duke treguar unazat me gërmat e alfabetit. "Një kripteks punonte si një çelës me kombinim. Nëse ti i vendos unazat në një mënyrë të drejtë, atëhere brava hapet. Ky kripteks ka pesë unaza alfabetike. Kur janë në pozicionin e drejtë, kanalet në brendësi vendosen në të njëjtën linjë dhe tërë cilindri hapet."

"Dhe në brendësi?"

"Kur cilindri hapet, ti hyn në një të ndarë të një zgavre qendrore, që mund të mbajë një rrotull letre mbi të cilin është shkruar njoftimi që do të mbash sekret."

Langdoni e pa me mosbesim. "Dhe thua se gjyshi yt i ndërtonte për ty, kur ishe e vogël?"

"Ndonjë më të vogël, po. Nja dy herë, për ditëlindjen time. Më dha një kripteks të shoqëruar me një gjëagjëzë. Zgjidhja e gjëagjëzës ishte bashkërenditja e kripteksit dhe kur e zgjidhje mund ta hapje dhe të gjeje një biletë."

"Kaq shumë punë për një biletë."

"Jo, bileta përmbante një tjetër gjëagjëzë ose ndonjë të dhënë tjetër. Gjyshi im pëlqente të organizonte një gjueti thesarësh në të gjithë shtëpinë tonë, një zinxhir gjëagjëzash që më në fund më çonte të gjeja dhuratën time të vërtetë të ditëlindjes. Secila prej gjuetive ishte një provim për karakterin dhe mençurinë time, për të siguruar se e meritoja dhuratën. Dhe gjëagjëzat nuk ishin kurrë të thjeshta." Langdoni vijoi të shikonte cilindrin, me një shprehje skeptike. "Po përse të mos përpiqemi ta hapim thjesht? Ose ta thyejmë? Metali nuk duket i fortë, dhe mermeri është një shkëmb i butë."

Sofia buzëqeshi. "Leonardoja ishte shumë i mrehtë. Ai e ka projektuar kripteksin në mënyrë të tillë, që nëse përpiqesh ta thyesh, njoftimi vetë-

shkatërrohet. Shiko." Ngriti me vëmendje cilindrin. "Njoftimet e futura duhet të shkruhen më së pari në një fletë papirusi."

"Jo pergamene?"

Sofia tundi kokën. "Papirusi. Di që pergamena ishte më e qëndrueshme dhe më e përhapur në atë kohë, por duhet të ishte papirus. Sa më e butë të ishte, më mirë ishte."

"Dakord."

"Përpara se të futej në kutinë e kripteksit, papirusi përvishej përreth një flakoni delikat të xhamtë." Rrotulloi kripteksin dhe ndjeu gurgullimën e lëngut në brendësi. "Një flakon plot me lëng."

Çfarë lëngu?"

Sofia buzëqeshi. "Uthull."

Langdoni u mendua për një çast, pastaj tundi kokën. "Dhelpër."

"Uthull dhe papirus" mendoi Sofia. Nëse dikush do të përpiqej të sforconte papirusin, atëherë flakoni do të çahej dhe uthulla do të shpërbënte menjëherë papirusin. Mesazhi sekret, pasi të shkëputej flakoni, do të bëhej një shuk fibrash papirusi të grryer, të pamundur që ta lexoje. "Siç e shikon" tha Sofia "mënyra e vetme për ta lexuar informacionin është ajo e të njohurit të fjalës së koduar me pesë gërma. Dhe me pesë unaza, secila me 24 gërma, kombinimet janë 24 në fuqi të pestë." Bëri menjëherë llogaritjet. "Përafërisht 8 milionë mundësi."

"Nëse e thua ti" komentoi Langdoni, i cili kishte në kokë tetëmilionë pyetje. "Sipas teje, ç'lloj informacioni përmban?"

"Sipas meje, çfarëdo lloj informacioni të jetë, gjyshi im ka dashur të jetë sekret." Ndërpreu fjalosjen për të mbyllur kapakun dhe vëzhgoi trëndafilin me pesë petale të gdhendur mbi të. Një mendim e kishte goditur sakaq. "Më the se trëndafili është një simboli i Graalit?"

"Po. Në simbolizmin e Prioratit, trëndafili dhe Graali janë sinonime."

Sofia kroi kokën. "E çuditshme, pse gjyshi im ka thënë se trëndafili do të thotë "sekretësi." Në shtëpi, vendoste një trëndafil në derën e studios sime, kur telefononte dhe nuk donte të shqetësohej. Më ftonte të imitoja këtë zakon të tijin. "E dashur" më thoshte gjyshi "në vend se të mbyllim derën me kyç, mund të varim një trëndafil, lulen e sekreteve në derën tonë kur kemi nevojë të jemi vetëm. Në këtë mënyrë mësojmë të respektojmë dhe të kemi besim tek njeri tjetri. Të varësh një trëndafil, ka qenë një zakon i vjetër i romakëve."

"*Sub rosa*" tha Langdoni. "Romakët varnin një trëndafil mbi vendet e tyre të takimit për të treguar sesa sekrete ishte ajo që thonin. Të pranishmit e dinin që çdo gjë që thuhej "nën trëndafil" - ose në latinisht "*sub rosa*"- duhej të

mbeste sekret.

Langdoni shpjegoi me ngut se domethëniet e sekretësisë kolektive të lidhura me trëndafilin nuk ishin motivi i vetëm që kishte shtyrë Prioratin ta përdorte si simboli i Graalit. *Rosa rugosa*, një nga speciet më të vjetra të trëndafilit kishte pesë petale dhe një simetri pesëkëndore, njëlloj si trajektorja e Afërditës, dhe kjo e lidhte si simbol me feminilitetin. Prveç kësaj, trëndafili kishte lidhje me konceptet e "drejtimit të duhur" dhe "ndjekjes së rrugës". Trëndafili i Erërave i ndihmonte marinarët në lundrim, njëlloj si Vijat e Trëndafilit, meridianet në gjatësinë e tyre në hartat gjeografike. Për të gjithë ato arësye, trëndafili ishte një simbol që lidhej me Graalin në tre nivele: sekretësia, feminiliteti dhe drejtimi, ose këlshejtet femërore dhe ylli drejtues që të çonin në të vërtetën sekrete.

Me të mbaruar shpjegimin, Langdoni krojti papritmas kokën.

"Robert, çdo gjë në rregull?"

Studiuesi fiksoi sepetkën e palisandrit, sikur nuk arrinte të shkëpuste sytë prej tij. "*Sub... rosa*" murmuriti, akoma i mrekullluar. "Nuk mund të jetë..."

"Çfarë?"

Langdoni ngriti sytë ngadalë. "Nën shenjën e Trëndafilit" pëshpëriti. "Ky kripteks... besoj se e di se ç'është."

48

Langdoni përpiqej të besonte hamendsimin e vet, por duke menduar kush ua kishte dhënë atë cilindër kuti, në ç'mënyrë ua kishte dorëzuar dhe trëndafilin e gdhendur në kapak, studiuesi mund të arrinte në një përfundim të vetëm: "Në sepetkë, është çelësi i kthesës së Prioratit".

Legjenda ishte e qartë: "Çelësi i kthesës është një gur me mbishkrime që prehet nën shenjën e Trëndafilit."

"Robert?" Sofia po e hetonte. "Çfarë po ndodh?"

Langdonit iu desh akoma një çast për t'u menduar. "A të ka folur ndonjëherë gjyshi yt për *clef de voûte*?"

"Çelësi i kthesës?" pyeti Sofia pa kuptuar gjë.

"Po, po çelësi i një çatie me kthesë. Çdo hark guri ka nevojë për një gur qendror, në formën e një pyke, që shërben për të bllokuar së bashku të gjithë gurët e tjerë të harkut dhe shkarkuar mbi ta shtytjet. Në kuptimin arkitektonik, ky gur është një "çelës" i kthesës. Quhet ngandonjëherë edhe gur i kthesës". Ia nguli sytë për t'i vëzhguar reagimet e saj.

Sofia mblodhi supet dhe shikoi kripteksin. "Por ky nuk është sigurisht një gur në formën e një pyke."

Langdoni nuk dinte nga ta niste. Çelësat e kthesës, si teknikë për të ndërtuar harqe guri, kishin mbetur për shumë kohë sekrete të bashkëvëllazërive të lashtë të muratorëve. Njohja që u jepte mundësi të ndërtonin një çati me kthesë, shpesh bënte pjesë tek sekretet që kishin bërë të pasur muratorët, dhe ishte ruajtur me xhelozi. Me çelësat e kthesës ishte lidhur gjithnjë një traditë sekretësie. E megjithatë, cilindri i gurit, që gjendej në sepetkë, ishte natyrisht diçka e ndryshme. Çelësi i kthesës së Prioratit – nëse ky cilindër ishte vërtet i tillë - nuk ishte fare ashtu siç e imagjinonte Langdoni..

"Çelësi i kthesës së Prioratit nuk është specialiteti im" pranoi. "Interesi im për Santo Graalin ka të bëjë sidomos me simbolet, prandaj përpiqem të mospërfill të gjithë sasinë e legjendave që përpiqen sesi ta gjejnë."

Sofia harkoi vetullat. "Të gjesh Santo Graalin?"

Langdoni i bëri një shenjë miratimi, paksa i bezdisur dhe zgjodhi me vëmendje fjalët. "Sofi, sipas legjendave mbi Prioratin, çelësi i kthesës është një hartë e koduar... një hartë që dëften vendin, ku fshihet Santo Graali."

Sofia u zbeh. "Dhe ti beson se është pikërisht kjo?"

Langdoni nuk dinte se ç'të thoshte. Edhe atij i dukej e pabesueshme, e megjithatë çelësi i kthesës ishte përfundimi i vetëm llogjik, në të cilin ai mbërrinte. "Një gur me mbishkrime që prehet nën shenjën e Trëndafilit."

Ideja që kripteksi ishte i dizajnuar nga Leonardo Da Vinçi - ish Mjeshtër i Madh i Prioratit të Sionit - ishte një e dhënë më shumë, që bëhej fjalë vërtet për çelësin e kthesës së Prioratit. "Një projekt i një ish Mjeshtri, i realizuar shekuj më vonë, nga një tjetër anëtar i Prioratit." Lidhja ishte shumë e prekshme, për të mos e marrë në konsideratë.

Në dhjetë vitet e fundit, historianët e kishin kërkuar çelësin e kthesës në kishat franceze. Kërkuesit e Graalit, të mësuar me misteret dhe dykuptimësitë e domethënies së Prioratit, kishin mbërritur në përfundimin se bëhej fjalë vërtet për një çelës kthese arkitektonik, një gur në të cilin ishte gdhendur një mbishkrim, dhe se ky gur ishte futur në një nga harqet e një kishe. "Nën shenjën e Trëndafilit." Dhe në arkitekturë nuk mungonin trëndafilat, dekorativet dhe strukturalet. Natyrisht, ishin të zakonshme dhe pesëfletëshit, lulet dekorative me pesë petale, që shpesh shquheshin në majë të harqeve, sipër çelësit të kthesës. Një strehë e tillë e fshehtë dukej djallëzisht shumë e thjeshtë. Harta e Santo Graalit ishte gdhendur në ndonjë hark të ndonjë kishe të harruar, dhe tallej me të gjithë ata që i kalonin afër dhe as nuk dinin gjë për qenësinë e saj.

"Ky kripteks nuk mund të jetë çelës i kthesës" kundërshtoi Sofia. "Nuk është mjaft i vjetër. Jam e sigurt se e ka sajuar gjyshi im. Nuk mund të jetë cituar në ndonjë legjendë të lashtë mbi Graalin."

"Në vërtetë" u përgjigj Langdoni, me një dridhmë eksitimi "mendohet se çelësi i kthesës është krijuar nga Priorati në njëzet vjetët e fundit."

Sofia e pa gjithë mosbesim. "Po nëse ky kripteks zbulon strehën e fshehtë të Santo Graalit, përse gjyshi im ma dha pikërisht mua? Nuk e di sesi ta hap dhe as se ç'të bëj me të. Nuk di as dhe çfarë është, Santo Graali."

Langdoni kuptoi me njëfarë habie se Sofia kishte të drejtë. Nuk kishte patur akoma mundësi, që t'i shpjegonte natyrën e vërtetë të Santo Graalit. Ajo histori duhet të priste akoma. Për momentin ishte e nevojshme të mendoje për çelësin e kthesës. "Nëse cilindri është vërtet i tillë."

Nën shoqërinë e fërkimit të rrotave nën ta, Langdoni i shpjegoi Sofisë shpejt e shpejt gjithçka dinte për çelësin e kthesës. Sipas gojëdhënave, për shekuj, sekreti kryesor i Prioratit -vendstrehimi i Santo Graalit - nuk ishte shkruar kurrë. Për të rritur sigurinë, ai u transmetohej gojarisht çdo shambellani të ri, gjatë një ceremonie klandestine. Megjithatë, në shekullin e fundit, kishte filluar të murmuritej se politika e Prioratit ishte ndryshuar, ndoshta për shkak të mundësive të reja të spiunazhit elektronik. Në çdo rast, Priorati kishte premtuar, të mos fliste kurrë për lokalitetin në të cilin ishte vendosur.

"Por atëherë, si mund ta transmetonin sekretin?" pyeti Sofia.

"Është pikërisht në këtë pikë, që hyn në lojë, çelësi i kthesës" shpjegoi Langdoni. "Kur njeri nga katër anëtarët më të rëndësishëm vdiste, të tre të tjerët zgjidhnin nga rangjet më të ulëta kandidatin e ri në gradën e shambellanit. Në vend që t'i thuhej shambellanit të ri se ku ishte fshehur Graali, i jepnin një provë, për të kapërcyer, nëpërmjet të cilës duhej të dëftente se ishte i denjë."

Sofia u duk se u prek nga këto fjalë dhe Langdoni kujtoi papritmas se gjyshi i saj organizonte për të gjueti thesaresh, *preuves de mérite*. Mesa dihej, çelësi i kthesës ishte një koncept i ngjashëm. Për më shumë, ky tip prove ishte jashtëzakonisht i zakonshëm në shoqëritë sekrete. Ato më të famshmet ishin ato të masonerisë, shoqatë në të cilin ngjiteshe në rang, duke treguar se dije të ruaje sekretet, duke respektuar ritualet dhe duke iu nënshtruar "provave të meritave" përgjatë viteve. Detyrat bëheshin gjithnnjë e më të vështira gjerisa kandidati të mos arrinte në gradën e tridhjetë e dytë.

"Prandaj çelësi i provës është një *preuve de mérite*." tha Sofia. "Nëse një aspirant për *sénéchal* i Prioratit ia del ta hapë, atëherë tregohet i denjë për

informacionin që përmban."

Langdoni miratoi. "Harrova që ke tashmë përvojë në këtë lloj prove."

"Jo vetëm me gjyshin tim. Në kriptologji quhet "gjuha auto-autorizuese". Ose, nëse je aq inteligjent se të arrish ta lexosh, ke lejen të njohësh atë që është shkruar në të."

Langdoni pati një çast ngurimi. "Sofi, a e kupton, se nëse ky është vërtet çelësi i kthesës, fakti që e kishte gjyshi yt, don të thotë se ai zinte një pozitë jashtëzakonisht autoritare në Prioratin e Sionit. Duhet të ishte njeri nga katër anëtarët e gradës më të lartë."

Sofia psherëtiu. "Jam e sigurt, se ai kishte një gradë mjaft të lartë në një shoqëri sekrete. Mund të mendoj se ishte Priorati."

Langdoni mbeti me gojë hapur. "E dije që bënte pjesë në një shoqëri sekrete?"

"Dhjetë vjetë më parë kam qenë në disa gjëra që nuk duhet t'i shikoja. Që atëherë nuk kemi folur më me njeri-tjetrin." Bëri një pauzë. "Gjyshi im, nuk ishte vetëm njeri nga anëtarët me gradë më të lartë; besoj se ishte i vetmi me gradën më të lartë."

Langdoni nuk arrinte të besonte pohimin e Sofisë. "Mjeshtër i Madh? Por... nuk mund ta merrje vesh në asnjë mënyrë!"

"Dëshiroj të mos flas." Sofia hoqi shikimin, duke shprehur dhimbje, por e vendosur.

Langdoni nuk gjente fjalët. "Zhak Sonieri? Mjeshtri i Madh?" Me gjithë pasojat tronditëse, nëse do të ishte e vërtetë, Langdoni kishte përshtypjen se e gjitha kjo kishte kuptim. Në fund të fundit, Mjeshtrit e Mëdhenj të mëparshëm ishin figura të famshme dhe të vlerësuar për përkushtimin ndaj artit. Prova ishte zbuluar vite më parë në Bibliotekën Kombëtare, në letrat e njohura si *Les Dossier Secrets*, dosjet sekrete.

Të gjithë historianët e Prioratit dhe të gjithë të apasionuarit e Graalit, i kishin lexuar. Të kataloguar në numrin 4°- lm¹- 249 vërtetësia e tyre ishte e pranuar nga shumë ekspertë. Ata vërtetonin në mënyrë të pakundërshtueshme atë që historianët dyshonin prej shumë kohësh, ose që midis Mjeshtrave të Mëdhenj të Prioratit të ishin të përfshirë Leonardoja, Botiçeli, Njutoni, Viktor Hygoja, dhe më së fundi, Zhan Koktoja, artisti i famshëm parizian.

"Përse jo Zhak Sonier?"

Ai që zgjonte mosbesimin e Langdonit, ishte megjithatë fakti se duhej të takonte Sonierin një natë më parë. "Mjeshtri i Madh i Prioratit donte të më takonte. Përse? Për të bërë dy llogje mbi artin?" I dukej e pamundur. Në fund të ditës, nëse intuita e saj nuk gabonte, atëherë Mjeshtri i Madh ia kishte

dhënë mbesës së vet çelësin legjendar të kthesës dhe i kishte kërkuar të gjente Robert Langdonin.

"E pakonceptueshme!"

Nuk arrinte të imagjinonte asnjë rrethanë që të mund të shtynte Sonierin të sillej në atë mënyrë. Edhe nëse kishte frikë për jetën e vet, ishin tre *sénéchaux* që ndanin të njëjtin sekret dhe që garantonin sigurinë e Prioratit. Përse të rrezikonte shumë, duke ia dhënë çelësin e kthesës mbesës, duke konsideruar edhe faktin që nuk flisnin prej dhjetë vjetësh? Dhe përse të përfshinin Langdonin që ishte plotësisht një i panjohur?

"Ka shumë të ngjarë, që nuk e njoh fare këtë pjesë të enigmës" mendoi.

Mesa dukej, përgjigjia duhet të priste. Paprimtas, motori ndaloi xhirot dhe të dy ngritën kokën fill. U dëgjua zhurmë çakulle nën rrota. "Përse u ndalëm tani?" pyeti Langdoni. Verneja kishte premtuar, t'i çonte larg qytetit, në mënyrë që të siguroheshin. Furgoni eci edhe për pak rrugë në një terren të shkatërruar. Sofia i hodhi një shikim të shqetësuar Langdonit dhe u ngut të ulte kapakun e mbrojtëses dhe të mbyllte zinxhirin. Langdoni veshi xhaketën.

Furgoni u ndal, me motorin e fikur, dhe disa çaste më vonë, u dëgjua dryni. Kur dyert e pasme u hapën plotësisht, Langdoni pa me habi se ishin parkuar në një zonë të pyllëzuar, në një largësi të gjatë nga rruga.

Verneja u shfaq përpara hyrjes, me fytyrën të tendosur dhe me një revole të drejtuar nga ata. "Më vjen keq" tha, "por iu siguroj se nuk kam zgjidhje tjetër."

49

Andre Verneja dukej pak jashtë vetes së tij me një revole në dorë, por sytë i shkëlqenin nga vendosmëria; Langdoni pëlqeu që të mos e vinte në provë.

"Kam frikë se duhet të ngulmoj" tha Verneja, duke drejtuar revolen drejt tyre, në dhomëzën e furgonit. "Lëshojeni sepetkën."

Sofia e shtrëngoi në gjoks. "Thatë se ishit miq me gjyshin tim."

"Kam detyrën të mbroj pasuritë e gjyshit tuaj" u përgjigj Verneja. "Dhe është pikërisht ajo që po bëj. Tani lëshoje sepetkën."

"Gjyshi im ma besoi mua!" kundërshtoi Sofia.

"Bëj si të them" urdhëroi Verneja duke ngritur revolen.

Sofia e vendosi nën këmbët e veta.

Langdoni pa tani revolen të drejtuar nga ai.

"Zoti Langdon" tha Verneja. "Tani iu duhet të më dorëzoni sepetkën.

Dhe e dini pse ua kërkoj juve? Pasi mbi ju nuk do të nguroja të shtija."

Langdoni e pa me mosbesim. "E përse silleni kështu?'

"Përse besoni se sillem?" u përgjigj Verneja. Anglishtja e tij me theks të fortë ishte plot me tension. "Për të mbrojtur pasuritë e klientit tim."

"Jemi *ne* klientët tuaj, tani" pohoi Sofia.

Verneja ia nguli sytë akulltësisht. Shprehja e fytyrës i ndryshoi fare. "Mademoiselle Nëvë. Nuk di sesi ju e keni gjetur çelësin dhe kodin, por më duket e qartë se ka diçka të parregullt në gjithë këtë. Nëse do të isha në dijeni të përmasave të krimeve tuaja, nuk do t'ju ndihmoja të dilnit nga banka."

"Ua thashë" kundërshtoi Sofia. "Nuk kemi fare të bëjmë me vdekjen e gjyshit tim!"

Verneja i nguli sytë Langdonit. "Radioja thotë se kërkoheni jo vetëm për vrasjen e Zhak Sonierit, por edhe për vrasjen e tre personave të tjerë."

"Si?" Langdoni pati përshtypjen se u godit nga një rrufe. "Tre vrasje të tjera?" Përkimi midis numrave e goditi më shumë sesa fakti që ishte i dyshuari kryesor. Dukej e pamundur që të ishte një përkim. "Tre *sénéchaux*?" Langdoni uli shikimin mbi sepetkën e palisandrit. "Nëse shambellanët janë vrarë, Sonieri nuk kishte zgjidhje. Duhej t'ia jepte çelësin e kthesës dikujt."

"Policia mund ta vërtetojë, kur unë t'iu dorëzoj tek agjentët. Banka ime është tashmë shumë e kompromentuar."

Sofia e shikoi me tërbim. "Ju nuk keni asnjë qëllim që të na dorëzoni në polici, përndryshe do të na kthenit në bankë. Në të kundërt ju na keni sjellë këtu dhe na kërcënoni me një revole..."

"Gjyshi juaj m'u drejtua mua vetëm me një arsye: sepse pasuritë e tij do të ishin të sigurta dhe sekrete. Çfarë do gjëje që përmban sepetka, nuk dua që të bëhet një element prove në një hetim të policisë. Zoti Langdon, ma sillni."

Sofia tundi kokën. "Mos ia jepni."

Jehoi një e shtënë dhe plumbi goditi pllakat e metalta mbi studiuesin. Shpërthimi tundi dhomëzën, ndërsa gëzhoja rrotullohej në dyshemenë e furgonit.

"Mallkim!" Langdoni ngriu.

Tani Verneja fliste me siguri më të madhe. "Zoti Langdon, merrni sepetkën!"

Langdoni e ngriti.

"Tani ma sillni." Verneja drejtonte armën nga ai, me krahun e tendosur, i ishte afruar furgonit, derisa ciku goditjembrojtësin, dhe dora që mbante revolen ishte në brendësi të dhomëzës.

Duke mbajtur sepetkën, Langdoni përshkoi furgonin në drejtim të hapjes

së tij. "Duhet të bëj diçka!" mendonte. "Nuk mund t'ia dorëzoj çelësin e kthesës së Prioratit!" Ndërsa po i afrohej, e kuptoi se gjendej në një pozicion më të ngritur në raport me Vernenë dhe pyeti veten, nëse mund të përfitonte. Revolja ishte në lartësinë e gjunjëve të tij. "Një shkelm i llogaritur mirë?" Për fat të keq, ndërsa studiuesi ecte para, njeriu u duk se kuptoi rrezikun dhe bëri ndonjë hap mbrapa. Jashtë rrezes së goditjes.

Verneja urdhëroi: "Vëre në krah të daljes."

Duke mos mundur të bënte gjë tjetër, Langdoni u ul në gjunjë dhe mbështeti sepetkën në buzë të dhomës së ngarkimit, në krah të njerës prej dyerve të hapura.

"Tani çohuni!"

Ndërsa po çohej, Langdoni vërejti gëzhojën bosh në krah të një kanati, që ishte punuar me saktësinë e një sporteli kasaforte.

"Ngrihuni dhe largohuni nga sepetka!"

Langdoni nguroi për një çast, për të vëzhguar buzën e metalit, atje ku mbyllej dera. Pastaj u ngrit, por duke e bërë këtë, shtyu gëzhojën deri në shiritin e hollë të çeliktë, të ulur disa centimetra, nga pjesa ku rrihte fundi i derës. Bëri një hap pas.

"Shko deri në fund dhe kthehu nga ana tjetër!"

Langdoni u bind.

Verneja ndjeu zemrën t'i shpejtonte të rrahurat. Duke mbajtur të drejtuar revolen me dorën e djathtë, kërkoi të merrte me të majtën sepetkën prej druri. Ishte shumë e rëndë. "Duhet ta marr me të dy duart." Duke ngritur sytë nga të burgosurit e tij, llogariti edhe rrezikun. Që të dy ishin disa metra larg, në fund të dhomës së ngarkimit, të kthyer nga krahu tjetër. Vendosi të rrezikonte, dhe pasi e mbështeti revolen tek goditjembrojtësi i makinës, ngriti sepetkën dhe e la në tokë, pastaj kapi përsëri revolen. Dy të burgosurit nuk kishin lëvizur.

"Mjaft mirë." Tani i mjaftonte të mbyllte dyert dhe t'u vendoste shulin. Lëshoi për një çast në tokë sepetkën, kapi të dy kanatet metalikë dhe i mbylli, pastaj shtyu shulin për t'i bllokuar. Cilindri i metaltë lëvizi disa centimetra, pastaj u ndal se nuk gjente dot vrimën. "Çfarë po ndodh?" Verneja shtyu me forcë, por shuli nuk lëvizi. Nuk ishte vendosur në të njëjtën vijë. "Dera nuk është mbyllur!" I kapur nga një panik i papritur, Verneja i dha një të shtyrë me shpatull, dera nuk lëvizi. "Ka diçka që e bllokon!" Bëri një hap mbrapa, me qëllimin që t'i jepte një të shtyrë me shpatull, por dera u vërvit me zhurmë së jashtmi duke goditur Vernenë në fytyrë dhe duke e rrëzuar, me hundën e thyer që i shkaktonte dhimbje. Revolja i rrëshqiti larg, kur çoi duart vetëvetiu

në fytyrë dhe ndjeu gjakun e ngrohtë t'i rridhte nga hundët.

Robert Langdoni ra pranë tij. Verneja u mundua të ngrihej. Nuk shihte gjë. Sytë i ishin mjegulluar dhe përpjekja për t'u ngritur, e bëri të binte mbrapsh. Sofia Nëvë briti disa fjalë. Presidenti i bankës nuk arriti ta kuptonte. Pak çaste më vonë, Verneja u godit nga re pluhuri dhe gazi shkarkimi. Dëgjoi zhurmën e rrotave në çakull dhe u drejtua të ulej në kohë për të parë, sesi furgoni mori gabimisht një kthesë. Me një përplasje goditjembrojtësi i parmë ngeci në një pemë. Motori uturiu dhe pema u përthye, por ajo që ra ishte goditjembrojtësi, që nga ajo anë u shkëput nga karroceria. Furgoni i koracuar u largua, me goditjembrojtësin që zvarritej përdhe. Kur mbërriti tek pjesa e asfaltuar e rrugës, nata u ndriçua si nga një shi shkëndijash, që ndiqnin makinën si një vazhdë.

Verneja uli sytë mbi pikën e terrenit, ku deri pak më parë, ishte ndalur furgoni. Edhe në dritën e dobët të hënës arriti të shikonte që nuk kishte më asgjë.

Sepetka prej druri ishte zhdukur.

50

Pasi u largua nga Kështjella Gandolfo, berlina Fiat pa asnjë mbishkrim, zbriti nga Koli Albani e drejtuar në luginën poshtë saj. Ipeshkvi Aringarosa, i ulur në sediljen e pasme buzëqeshte nga pesha e dosjes plot me tituj për mbajtësin, që i rëndonte në gju dhe pyeste veten sesa kohë i mungonte nga çasti, kur do të bënte shkëmbimin me Mjeshtrin.

"20 milionë euro." Ajo shumë i kishte dhuruar Aringarosës një fuqi pafundësisht më të çmuar.

Ndërsa vetura po i drejtohej aeroportit, Aringarosa u kthye të pyeste veten, përse Mjeshtri nuk ishte lidhur me të. Nxori nga xhepi celularin dhe kontrolloi sinjalin. Ishte mjaft i dobët.

"Funksionimi i celularëve është mjaft i dobët këtu sipër" tha shoferi, duke shikuar në pasqyrën e pasme. "Brenda pesë minutash do të jemi jashtë kësaj zone dhe shërbimi do të përmirësohet."

"Falemінderit." Aringarosa provoi një shqetësim të papritur. "Këtu nuk punojnë celularët?" Ndoshta Mjeshtri përpiqej të lidhej me të që kur ai kishte hipur në makinë. Ndoshta diçka kishte shkuar tmerrësisht keq.

Me ngut Aringarosa kontrrolloi mesazhet në sekretarinë telefonike. Nuk kishte fare. Pastaj kuptoi se Mjeshtri nuk kishte lënë kurrë një mesazh; ishte njeriu që i kushtontë vëmendje të madhe komunikimeve të tij. Askush nuk

kuptonte më mirë se Mjeshtri rrezikun që të fliste haptas në botën moderne. Spiunazhi elektronik ishte nje nga burimet që i kishin lejuar që të grumbullonte sasinë tronditëse të informacioneve sekrete që zotëronte.

"Për këtë arësye, merr gjithë ato masa."

Për fat të keq, protokollet e kujdesit të Mjeshtrit, përfshinin dhe kundërshtimin për t'i dhënë Aringarosës një numër për ta marrë. "Do të jem unë që do të lidhem me ju" i kishte thënë Mjeshtri. "Ndaj mbajeni gjithnjë me vete celularin." Dhe tani, duke kuptuar që ai nuk punonte si duhet, kishte frikë atë që mund të mendonte Mjeshtri.

"Do të imagjinojë që diçka nuk ka shkuar mirë. Ose që nuk ia kanë dalë mbanë që të më japin titujt." Ipeshkvi filloi të djersisë. "Ose, më keq akoma... që unë kam marrë paratë dhe ia kam mbathur!"

51

Edhe me një ecje të qetë 60 km në orë, goditjembrojtësi zvarritej me një gërvamë të fortë në rrugëzën e shkretë të fshatit, duke shpërndarë shkëndija deri në erëpritësin e makinës.

"Duhet të hiqemi qafe nga rruga" mendoi Langdoni.

Mezi mbërrinte të shihte se ku ishin drejtuar. I vetmi far ndriçues ishte mënjanuar dhe lidhte fashën e tij dritore në pemët në anë të rrugës. Mesa dukej "korraca" e furgonit të koracuar, lidhej vetëm me pjesën e ngarkesës dhe jo me pjesën ballore.

E ulur në krah të tij, Sofia i kishte ngulur sytë tek sepetka prej druri që mbante në gjunjë.

"Gjithçka në rregull?" e pyeti Langdoni.

Sofia ishte e tronditur. "Ti i beson?"

"Atë që tha ai për vrasjet e tjera? Sigurisht. Kemi një përgjigje për shumë pikëpyetje: dëshpërimi që ka shtyrë gjyshin tënd që të të besonte çelësin e kthesës dhe ngulmimi, me të cili Fashi është duke më ndjekur."

"Jo, i drejtohesha asaj, çfarë ai tha për dëshirën për të mbrojtur bankën."

Langdoni e shikoi. "Në vend të çfarë?"

"Të mbante gurin për vete."

Langdoni nuk kishte vlerësuar këtë mundësi. "Si mund ta dinte përmbajtjen e kasetës së sigurisë?"

"Ishte depozituar në bankën e tij. Njihte gjyshin tim. Ndoshta di diçka dhe kishte vendosur të merrte Graalin për vete."

Langdoni tundi kokën. Verneja nuk i dukej aq i mprehtë. "Nga ajo çfarë pashë, mund të jenë dy arësye që shtyjnë njerëzit të kërkojnë Graalin. O janë të paditur dhe besojnë se do të gjejnë kupën e humbur të Krishtit..."

"Ose?"

"Ose dijnë të vërtetën dhe e ndjejnë si një kërcënim. Shumë grupe, përgjatë historisë, kanë kërkuar ta shkatërrojnë Graalin."

Në qetësinë që ra midis tyre, zhurma e goditjepritësit të makinës që gërvishte asfaltin dukej akoma më e fortë. Kishin përshkuar disa kilometra dhe Langdoni duke shikuar shiun e shkëndijave po pyeste veten mos ishte e rrezikshme. Në çdo rast, nëse do të kryqëzoheshin me ndonjë makinë tjetër do të tërhiqnin vëmendjen. Langdoni vendosi të ndalte makinën. "Do të shoh nëse mund t'ia dal të sistemoj goditjembrojtësin."

E ndali makinën në cep të rrugës. Më në fund gërvama heshti.

Ndërsa po arrinte tek pjesa e përparme, Langdoni ndjehej çuditërisht i shqetësuar. Kishte fiksuar për herë të dytë në atë natë, grykën e një revoleje dhe kjo e kishte zgjuar fare. Thithi thellësisht ajrin e natës dhe kërkoi të orientohej. Përveç rëndësisë së faktit që ishte një i kërkuar, Langdoni filloi të ndjente peshën e përgjegjësisë, mundësinë që ai dhe Sofia të kishin vërtet në dorë një mesazh të shifruar, që do t'i çonte drejt njerit nga misteret më të vjetra të njerëzisë.

Sikur ajo peshë të mos ishte e mjaftueshme, Langdoni tashmë kuptonte se çdo mundësi që t'ia rikthente çelësin e kthesës Prioratit ishte zhdukur përfundimisht. Lajmi i vrasjeve të tjera kishte patur një pasojë të rëndësishme. "Janë futur në Priorat. Vëllazëria nuk është më e sigurt." Edhe nëse Langdoni do të kishte ditur sesi të gjente një anëtar të Prioratit, ishte e mundur që kushdoqoftë ai që do të paraqitej për ta marrë çelësin e kthesës do të ishte armiku i tyre. Për momentin, pra dukej se guri do të qëndronte më mirë në duart e Sofisë dhe Langdonit, donin apo nuk donin ata.

Dëmi i shkaktuar nga përplasja me pemën ishte më i keq nga sa Langdoni imagjinonte. Fari i majtë nuk ishte më, dhe ai i djathti varej nga karroceria. Langdoni kërkoi ta vendoste në vendin e vet, por ai u kthye gati për të rënë. I vetmi fakt pozitiv ishte se goditjepritësi ishte pothuajse i stakuar. Langdoni i dha një goditje të fortë me këmbë, dhe duke u nisur nga goditja, mendoi se e kishte shkëputur plotësisht.

Ndërsa godiste me shkelm copën metalike të deformuar, ai kujtoi një bisedë të mëparshme me Sofinë. "Gjyshi im më kishte lënë një mesazh telefonik" i kishte treguar gruaja. "Më kishte thënë se do të më tregonte të vërtetën për familjen time." Në fillim nuk i kishte dhënë rëndësi atyre fjalëve, por tashmë

që kishte hyrë në lojë dhe Priorati i Sionit, iu duk se dalloi një mundësi të re dhe tronditëse.

Goditjepritësi u këput papritmas, me një shkelm të thatë. Langdoni u ndal që të merrte frymë. Të paktën furgoni nuk do të lëshonte më shkëndija si një yll rrotullues i 4 korrikut. Rroku copën metalike dhe e tërhqoi jashtë buzërrugës, duke menduar se cila do të ishte lëvizja e tyre e re. Nuk kishin idenë sesi të hapnin kripteksin ose arsyen përse Sonieri ua kishte besuar atyre. Për fat të keq, atë natë, mbijetesa e tyre lidhej me këto përgjigje.

"Na duhet ndihmë" përfundoi."Ndihmë profesionale."

Në botën e Santo Graalit dhe Prioratit të Sionit, ky donte të thoshte një person i vetëm. E vështirë do të ishte natyrisht, të bindje Sofinë.

Brenda furgonit, ndërsa priste që Langdoni të kthehej, Sofia ndjente peshën e kasetës në gjunjë dhe provonte një shqetësim të madh. "Përse gjyshi im ma dha piëkrisht mua?" Nuk kishte as idenë më të vogël se ç'të bënte me të.

"Mendo, Sofi!. Gjyshi yt ka dashur të të thotë diçka!"

Hapi sepetkën dhe shikoi unazat me gërmat. "Një provim meritash." Ndjente veprën e duarve të gjyshit. "Çelësi i kthesës është një hartë që mund të ndiqet vetëm nga më të zotët" I dukej se dëgjonte fjalët e gjyshit.

Duke ngritur kripteksin nga sepetka, Sofia rrëshqiti gishtërinjtë mbi gërmat. Pesë gërma. Rrotulloi unazat një e nga një. Mekanizmi lëvizte me saktësi. I vuri gërmat e zgjedhura prej saj në një vijë midis dy shigjetave prej tunxhi të kafazit të kripteksit, të vendosura në të dy skajet e cilindrit. Tashmë lexohej fjala me pesë gërma që Sofia mendonte se ishte më e natyrshmja.

G-R-A-A-L

Me shumë kujdes, rroku dy skajet dhe i tërhoqi, duke shtuar ngadalë forcën. Kripteksi nuk lëvizi. Ndjeu uthullën që të gurgullonte dhe ndërpreu tërheqjen menjëherë. Provoi një herë të dytë.

V-I-N-Ç-I

Edhe këtë herë, kripteksi nuk u hap.

V-O-L-T-A.

Asgjë. Kripteksi nuk u zhbllokua.

Duke kruajtur kokën, e rivendosi përsëri në sepetkën e drurit dhe mbylli kapakun. Duke shikuar nga dritarja, pa Langdonin dhe u kënaq nga prania e tij. "Gjeje Robert Labngdonin." Arësyeja për të cilën gjyshi i kishte kërkuar ta gjente, tashmë ishte e qartë. Sofia nuk ishte në gjendje të kuptonte qëllimet e tij, dhe për këtë arsye ai kishte caktuar Langdonin si udhërrëfyes. Një kujdestar që të merrej me të gjithë ndriçimin e saj. Për fatin e keq të tij, këtë

natë, Langdoni po bënte më shumë se kujdestarin. Ishte vënë në shënjestrën e Bezu Fashit dhe ndonjë force të panjohur që donte të përvetësonte Santo Graalin.

"Çfarëdoqoftë Graali."

Sofia nuk mund të mos pyeste veten, nëse ishte një zbulim për të cilin ia vlente barra qiranë, të rrezikoje jetën.

Kur furgoni u rinis, Langdoni vuri re me kënaqësi se po udhëtohej mjaft më mirë se më parë. "A di si të arrish në Versajë?" pyeti gruan.

Sofia e shikoi pa kuptuar gjë. "Do të bësh turistin?"

"Jo, kam një mendim. Njoh një historian të feve që banon në afërsi të Versajës. Nuk më kujtohet saktësisht ku, por ne mund ta kërkojmë. Kam qenë tek ai disa herë. Quhet Lei Tebing. Është një ish historian mbretëror britanik."

"Dhe banon në Paris?"

"Pasioni i Tebingut është Graali. Kur u fillua të flitej për çelësin e kthesës së Prioratit, pesëmbëdhjetë vjetë më parë, ai u transferua në Francë, për të studiuar kishat me shpresën se do ta gjente. Ka shkruar disa libra mbi çelësin e kthesës dhe Graalin. Mund të na ndihmojë si të hapim kripteksin dhe si të përdorim informacionin."

Sofia e shikoi me mosbesim. "A mund t'i besojmë atij?"

"T'i besojmë për çfarë? Se nuk do të na vjedhë informacionin?"

"Dhe që nuk do të na kallëzoj në polici."

"Nuk kam për qëllim ta njoftoj se jemi të kërkuar. Shpresoj se do të na strehojë derisa historia të sqarohet."

"Robert, a e ke menduar se me shumë gjasa të gjithë televizionet e Francës, po përgatiten të transmetojnë fotografitë tona? Bezu Fashi përdor gjithnjë mediat në favor të tij. Ai do të na pamundësojë jetën që ne të mos lëvizim pa na njohur."

"E tmerrshme" mendoi Langdoni. "Debutimi im në televizionin francez do të jetë në programin *Të kërkuarit kryesorë të policisë.*" Nëse jo për gjë tjetër, kjo do t'i pëlqente Xhon Fokmanit. Çdo herë që dilte një lajm për Langdonin, shitja e librave të tij rritej.

"Ky njeri është me të vërtetë një mik i mirë?" pyeti Sofia.

Langdoni dyshonte që Tebingu shikonte televizor, veçanërisht në atë orë të natës, por pyetja ishte me vend. Instinkti i tij, megjithatë i thoshte se Tebingu ishte i denjë për besimin e tyre, një strehë ideale gjithashtu. Duke vlerësuar rrethanat, do të bëhej copë për t'i ndihmuar. Jo vetëm i detyrohej një nder Langdonit, por ai ishte një kërkues i Santo Graalit dhe Sofia mendonte se

gjyshi i saj ishte Mjeshtri i Madh i Prioratit të Sionit. Nëse Tebingu do ta merrte vesh, atij do t'i lëshonte goja lëng si qenve të Pavllovit nga ideja e ndihmës për të zgjidhur problemin e tyre.

"Tebingu mund të jetë një aleat i fortë" tha Langdoni. "Varet nga, sa e gatshme je t'i rrëfehesh."

"Ka shumë të ngjarë, që Fashi do të ketë ofruar dhe një çmim në para."

Langdoni qeshi. "Më beso, paraja është gjëja e fundit për të cilën ka nevojë." Pasuritë e Lei Tebingut ishin të barabarta me të disa kombeve të vegjël. Trashëgimtar i dukës së parë të Lankasterit, Tebingu kishte siguruar paratë në mënyrën e vjetër, domethënë duke i trashëguar ato. Shtëpia e tij në rrethinat e Parisit, ishte një pallat i shekullit të shtatëmbëdhjetë me dy liqene private.

Langdoni e kishte njohur Tebingun disa vjet më parë, falë BBC-së. Tebingu i ishte drejtuar BBC-së për t'i propozuar një dokumentar, në të cilin do të ekspozonte para publikut jo të specializuar, historinë shpërthyese të Santo Graalit. Producentët e BBC-së, e kishin parë të vlefshëm synimin skandaloz të programit të Tebingut, kërkimet dhe kredencialet e tij, por kishin frikë se një shërbim kaq sensacional do të mund të helmonte famën e tyre për një gazetari cilësore. Nën sugjerimin e vetë Tebingut, BBC-ja kishte kapërcyer frikën duke përdorur tre rrëfime të shkurtëra të disa historianëve me famë ndërkombëtare të aftë që të mbështesnin me kërkimet e tyre zbulimet tronditëse mbi sekretin e Graalit.

Njeri prej të zgjedhurve ishte Langdoni.

BBC e kishte sjellë fluturimthi deri në shtëpinë pariziane të Tebingut, për të bërë filmimet. I ulur në sallonin e pasur të historianit anglez, përpara telekamerave, Langdoni kishte treguar historinë e studimeve të tij mbi çështjen, nga skepticizmi fillestar i studimeve të tij për teorinë alternative të Graalit dhe sesi vitet e kërkimit e kishin bindur që ajo teori ishte e vërtetë. Më në fund kishte cikur pak edhe disa analiza të tij mbi lidhjet simbolike që vërtetonin ato pohime të diskutueshme.

Kur ishte transmetuar në Angli, programi me gjithë dokumentimin e pasur dhe famën e atyre që kishin marrë pjesë, kishte shqetësuar ndjeshmërinë popullore të krishterë dhe kishte shkaktuar menjëherë një rrëke protestash. Nuk ishte transmetuar kurrë në SHBA, por ishte folur edhe përtej Atlantikut. Pak më vonë, Langdoni kishte marrë një kartolinë nga një mik i vjetër, ipeshkvi katolik i Floridës. Kartolina thoshte vetëm një fjalë, duke perifrazuar Çezarin "*Tu quoque*, Robert?."

"Robert" e ndëpreu Sofia, "je i sigurt se mund të kemi besim tek ai njeri?"

"Plotësisht. Jemi kolegë, nuk ka nevojë për para, dhe rastësisht kam mësuar

sesa i urren autoritetet franceze. Qeveria franceze i vë taksa absurde, pse ai ka blerë një godinë historike. Nuk mendoj se ka ngut të bashkëpunojë me Fashin."

Sofia shikoi jashtë dritares, në drejtim të rrugës së zhveshur. "Nëse shkojmë tek ai, sa ke ndërmend t'i rrëfesh?"

Langdoni nuk dukej i shqetësuar nga ajo hollësi. "Besomë, Lei Tebingu e njeh Prioratin e Sionit dhe Santo Graalin më mirë se kushdo tjetër."

Sofia e shikoi me mosbesim. "Më shumë se gjyshi im?"

"Doja të thoja, më shumë se kushdo që nuk i përket vëllazërisë."

"E si mund të jesh i sigurt që Tebingu nuk bën pjesë?"

"Tebingu ka kërkuar gjithnjë të njihej e vërteta mbi Santo Graalin. Priorati është betuar ta mbajë të fshehtë atë."

"Më duket një lloj kundërshtie interesi."

Langdoni kuptonte shqetësimet e saj. Sonieri ia kishte dhënë kripteksin drejtpërdrejt Sofisë, dhe ajo nëse nuk dinte se çfarë kishte në të dhe si ta përdorte, nguronte të përfshinte një të huaj. Duke vlerësuar informacionin që mund të mblidhej, ka shumë gjasa, që instinkti i saj të kishte të drejtë. "Nuk është e nevojshme që të flasim menjëherë me Tebingun për çelësin e kthesës. Dhe as më vonë. Shtëpia e tij do të na ofrojë një strehë, ku të fshihemi dhe të mendojmë, dhe ndoshta kur ne do t'i flasim për Graalin, mund të zbulosh pse gjyshi yt ta ka besuar ty këtë sepetkë."

"Na e ka besuar ne!" i kujtoi Sofia.

Langdoni nuk mund të mos provonte një ndjenjë krenarie, pyeti veten përse Sonieri kishte përfshirë edhe atë.

"E di pak a shumë, ku banon zoti Tebing?" pyeti Sofia.

"Vendbanimi i tij quhet Shato Vilet."

Sofia e shikoi me sy mosbesues. "Shato Vilet?"

"Po."

"Ka miq mjaft të mirë."

"E njeh vendin?"

"Kam kaluar që andej. Është në distriktin e kështjellave, 20 minuta larg nesh."

Langdoni krojti kokën. "Kaq larg?"

"Po, dhe kjo do të të japë kohën, për të më shpjeguar se çfarë është realisht Santo Graal."

Langdoni u mendua për një çast. "Do ta them në shtëpinë e Tebingut. Ai dhe unë jemi specializuar në pjesë të ndryshme të legjendës, sepse që të dy mund të rrëfejmë tërë historinë." Buzëqeshi. "Për më shumë, për Tebingun

Graali është sikur të kërkosh të të shpjegojnë teorinë e relativitetit të Ajnshtajnit.

"Shpresojmë që Lei të mos ketë bezdira nga vizitorët e natës."

"Për saktësi është Sër Lei" Langdoni kishte bërë këtë gabim vetëm njëherë. "Tebingu është vërtet një personazh i çuditshëm. Mbretëresha i kishte dhënë dekoratën e kavalierit, kur ajo doli nga një histori e hollësishme në Nju Jork."

Sofia e shikoi. "Po qesh? Shkojmë të gjejmë një *kalorës*?" Langdoni i ktheu buzëqeshjen.. "Jemi në kërkim të Graalit, Sofi. Kush mund të na ndihmojë më mirë se një kalorës?"

52

Çifliku i madh i Shato Viletit - më shumë se shtatëdhjetë hektarë - ishte vendosur në veriperëndim të Parisit, 25 minuta me makinë nga qyteti, në afërsi të Versajës. E ndërtuar nga Fransua Manzar në 1668, për llogari të kontit të Auflajit, ishte një nga kështjellat më domethënëse pariziane. Me dy liqenet dhe kopshtet e projektuar nga Lë Notrë, Shato Vilet ishte një kështjellë e vogël më shumë sesa një vilë. Ishte e njohur dhe si "Versaja e Vogël".

Langdoni ndali furgonin përpara rruginës hyrëse, që ishte e gjatë një kilometër e gjysmë. Nga mbrapa derës hijerëndë prej hekuri shquhej në largësi banesa e sër Lei Tebingut në mes të një lëndine. Mbishkrimi në një tabelë ishte në anglisht. PRONË PRIVATE. NDALOHET HYRJA.

Si për të shpallur që shtëpia e tij ishte një ishull anglez në tokë të Francës, Tebingu jo vetëm kishte shkruar tabelën në anglisht, por kishte vendosur citofonin në të djathtë, që në të gjithë Europën, me përjashtim të Anglisë, ishte krahu i kalimtarit.

Sofia i hodhi një shikim të çuditshëm citofonit. "Dhe nëse arrin dikush pa pasagjer?"

"Mos e vrit mendjen." Langdoni njihte tashmë huqet e historiantit. "Pëlqen zakonet e shtëpisë së vet."

Sofia uli dritaren. "Robert, do të ishte më mirë që të flisje ti."

Langdoni u zgjat dhe u shtri nga dritarja e Sofisë, për të shtypur butonin. Ndërsa po bënte këtë gjë, thithi parfumin tërheqës të gruas dhe kuptoi sesa afër ishin. Priti në atë pozicion, pak në siklet., ndërsa nga altoparlanti vinte një zile telefoni.

Më në fund u dëgjua një kërcitje dhe një zë i shqetësuar pyeti në frëngjisht.: "Shato Vilet. Kush është?"

"Jam Robert Langdoni" u përgjigj studiuesi, pothuajse i shtrirë në gjunjët

e Sofisë. "Një mik i sër Lei Tebingut. Kam nevojë për ndihmën e tij."

"Zotëria po fle. Ashtu si po flija dhe unë. Çfarë doni nga ai?"

"Është një punë private. Një gjë me shumë interes për të."

"Atëherë jam i sigurt se do të ketë kënaqësinë t'ju presë nesër në mëngjes."

Langdoni u përpoq ta ngrinte. "Është shumë e rëndësishme."

"Sa edhe gjumi i sër Leit. Nëse jeni një mik siç thoni, e dini se ai nuk është mirë me shëndet."

Sër Lei Tebingu kishte marrë poliomelitin që fëmijë dhe tashmë kishte mbajtëse ortopedike në këmbë dhe ecte me paterica, por Langdoni e kishte gjetur aq të gjallë dhe plot hare, gjatë vizitës së tij të fundit, sa nuk i dukej fare një invalid. "Ju lutem, mund t' i thoni që kam zbuluar informacione të reja mbi Graalin? Informacione që nuk mund të presin deri në mëngjes."

Një pauzë e gjatë.

Sofia dhe Langdoni pritën, ndërsa motori pa ngarkesë, xhironte me një zhurmë që në qetësinë e natës, dukej shumë e fortë.

Kaloi të paktën një minutë. Më në fund, dikush foli. "Më në fund, dikush u bë i gjallë." "Miku im, druaj se ti je rregulluar me orarin e Harvardit." Zëri ishte i gëzuar dhe i qartë.

Langdoni buzëqeshi, ndërsa ndjeu theksin e fortë britanik të historianit. "Lei, të kërkoj ndjesë që të zgjova në këtë orë të papërshtatshme."

"Maxhordomi im, më tha se jo vetëm je në Paris, por që i ke folur edhe për Graalin."

"Mendova se kjo do të bindëte për t'u zgjuar."

"Dhe kështu ndodhi."

"A mund ta hapni derën për një mik?"

"Kush kërkon të vërtetën është më shumë se mik. Është një vëlla."

Langdoni që ishte mësuar me mënyrën e të folurit të Tebingut, u kthye nga Sofia dhe e shikoi si për t' i thënë: "Të kisha paralajmëruar se është një tip i çuditshëm."

"Sigurisht që do të ta hap derën "shpalli Tebing," por më parë duhet të kem një vërtetim se zemra jote është e pastër. Një provë e nderit tënd. Duhet t'u përgjigjesh tri pyetjeve."

Langdonit i shpëtoi një pasthirrmë dhe i belbëzoi Sofisë: "Ki durim, është i gatuar në mënyrën e tij."

"Pyetja e parë për ty. Çfarë do që të shërbehet, kafe apo çaj?"

Langdoni e dinte që Tebingut të pirit e kafesë i dukej si një zakon i ulët i amerikanëve. "Çaj" u përgjigj. "Earl Grey."

"Mjaft mirë. Pyetja e dytë. Me qumësht, apo me sheqer?"

Langdoni ngriu.

"Me qumësht" i pëshpëriti Sofia. "Anglezët i fusin qumësht më duket."

"Me qumësht " u përgjigj Langdoni.

Qetësi.

"Me sheqer?"

Tebingu nuk u përgjigj.

"Një moment!" Langdoni tani kujtonte pijen e ashpër që i ishte servirur herën e fundit, dhe kuptoi se pyetja ishte një truk. "Me limon!" thirri. "Earl Grey, me limon."

"Pikërisht kështu." Tebingu dukej i zbavitur. "Dhe më në fund, do të drejtoj më të rëndësishmen e pyetjeve. Ndërpreu fjalën dhe rifilloi të fliste me një ton akoma më solemn. "Në ç'vit një ekuipazh i Oksfordit ka kapërcyer për herë të fundit Henlejn?"

Langdoni nuk kishte asnjë ide, por mendoi që Tebingu kishte një arsye të vetme, për t'i drejtuar atë pyetje. "Sigurisht një marrëzi e tillë nuk ka ndodhur kurrë."

Dera u hap. "Zemra jote është e sinqertë, miku im. Mund të hysh."

53

"Zoti Verne!" Drejtori i natës i Bankës së Depozitave të Zyrihut, dukej i lehtësuar, kur dëgjoi në telefon zërin e presidentit të vet. "Ku përfunduat, zotëri? Këtu është policia, të gjithë po ju presin juve!"

"Kam një problem të vogël" u përgjigj presidenti, me një pamje të dërrmuar. "Kam nevojë menjëherë për ndihmën tënde."

"Ke pak më shumë se një problem të vogël" mendoi drejtori. Policia kishte rrethuar bankën dhe kërcënonte të sillte kapitenin vetë, me mandatin e kontrollit që i kishin kërkuar. "Si mund t'ju ndihmoj, zotëri?"

"Furgoni i koracuar numër tre. Duhet ta gjejmë."

Në mëdyshje, drejtori kontrolloi listën e dorëzimeve. "Është këtu. Në garazhin e ngarkim-shkarkimit."

"Jo, ai është vjedhur nga dy njerëz të kërkuar nga policia."

"Si? Si mundën të dilnin?"

"Nuk mund të zgjatem në hollësira në telefon, por është një situatë që mund të rezultojë me të vërtetë e pakëndshme për bankën."

"Çfarë duhet të bëj, zotëri?"

"Do të doja të aktivizoje lokalizatorin e furgonit në rast emergjencash."

Drejtori i hodhi një sy kuadrit të kontrollit në fund të dhomës. Si pjesa më e madhe e furgonave që transportonin sende me vlerë, automjetet e tyre ishin të pajisur me një lokalizator që mund të aktivizohej me një sinjal radioje, drejtpërdrejt nga banka, pavarësisht nga largësia. E kishte përdorur vetëm një herë, pasi u ishte vjedhur një, dhe funksionimi ishte i përkryer: sistemi e kishte lokalizuar vendndodhjen e furgonit dhe ia kishte transmetuar policisë. Atë natë, megjithatë, kishte përshtypjen se presidenti i tij dëshironte një vetëpërmbajtje më të madhe. "Zotëri, siç e dini, nëse do të aktivizojmë sistemin, autoritetet do të informohen menjëherë për problemin tonë."

Verneja u mendua për disa çaste. "Po, e di, por aktivizoje. Furgoni numër tre. Unë do të mbetem në linjë. Më duhet vendi i atij furgoni, sapo ta gjeni."

"Menjëherë, zotëri."

Tridhjetë sekonda më vonë, në dyzet kilometra largësi, në strehën e vet nën shasinë e furgonit të koracuar, një lokalizator i vockël nisi nga funksionimi.

54

Ndërsa përshkonin rruginën e rrethuar anash nga plepa që të çonte në shtëpi, Sofia ndjente t'i çlodheshin muskujt. Ishte një lehtësim të lije rrugën dhe ajo nuk arrinte ta imagjinonte një vend më të sigurt sesa ai çiflig privat, i rrethuar nga një mur i lartë, që i përkiste një anglezi të këndshëm.

Morën pjesën rrethore në fund të rrugës dhe në të djathtë të tyre u shfaq Shato Vileti. Tre katëshe e lartë dhe e gjatë të paktën nja gjashtëdhjetë metra, ndërtesa kishte një fasadë guri gri dhe të palatuar, të ndriçuar nga drita e jashtme, që binte në një kontrast të çuditshëm me kopshtet e paprekur dhe liqenet e palëvizshëm.

Brenda, dritat po ndizeshin.

Në vend që të ndalte furgonin përpara hyrjes kryesore, Langdoni u drejtua tek një parkim i fshehur në mes të pemëve. "Më mirë të mos rrezikojmë të shihemi nga rruga" tha. "Ose të nxisim Lein të pyesë përse mbërritëm me një furgon të koracuar, dhe për më shumë me një karroceri të dëmtuar."

Sofia miratoi. "E ç'do të bëjmë me kripteksin? Ndoshta është mirë të mos ta lemë këtu, por nëse Lei do ta shikojë, atëherë me siguri do të dojë të dijë se ç'është."

"Mos u shqetëso" u përgjigj ai, duke hequr xhaketën, pasi zbritën nga makina. E përmblodhi sepetkën dhe e mbajti bohçen, sikur të ishte një fëmijë i vogël në pelena.

Sofia e shikoi me një shprehje të dyshimtë. "Mendim mjaft i mirë" ironizoi.

"Tebingu nuk vjen kurrë në derë, pëlqen të bëjë një hyrje teatrale. Do të gjej ndonjë pikë, ku ta fsheh para se të mbërrijë. Ndaloi. "Më mirë të ta bëj të ditur edhe një herë. Sër Lei ka një sens humori që njerëzve u duket pak i çuditshëm."

Sofia nuk u shqetësua për këtë. Druante se diçka mund t'i dukej e çuditshme, pas përvojës të asaj nate.

Rrugëza që të çonte në hyrje të shtëpisë, ishte shtruar me gurë zalli të vendosur artistikisht. Dera ishte prej ahu dhe qershie, me një dorezë bronxi, e madhe si një ananas. Para se Sofia të mund ta kapte, dera u hap nga brenda.

Një maxhordom i lartë, i dobët dhe elegant i priste dhe ndërkaq rregullonte kravatën dhe xhaketën e zezë, që siç dukej qartë, sapo e kishte veshur. Ishte nja pesëdhjetë vjeç të mira, me pamje të rafinuar dhe shprehje të kursyer. Qartësisht, prania e tyre nuk ishte fare e mirëpritur. "Sër Lei do të zbresë menjëherë" shpjegoi, me një theks të fortë francez. "Po vishet. Pëlqen që të mos i presë mysafirët në këmishë nate. A mund t'ju marr xhaketën?" Shikoi me bezdi bohçen që Langdoni mbante mes duarsh.

"Jo, falemnderit, më mirë kështu."

"Natyrisht. Nga kjo anë, ju lutem."

Maxhordomi i shoqëroi përgjatë hyrjes së mermertë deri në një sallon të mobiluar në mënyrë të këndshme dhe të ndriçuar nga ca llampada viktoriane të mbrojtura nga kapakët. Në brendësi ajri përcillte një buqetë antike, thuajse mbretërore, në të cilën përzieshin aromat e duhanit për llulla, gjethe çaji, sheri dhe era e tokës së arkitekturës prej guri. Në murin në fund, në mes të dy armaturave të ndritshme të veshura me çelik, ishte një oxhak i palatuar mjaftueshëm, i gjerë, sa të mund të piqje një dem. Maxhordomi u drejtua tek oxhaku, u ul në gjunjë dhe vendosi një fije shkrepse në anë të ca karthive të mbuluara nga dru zjarri, të përgatitur kohë më parë. Zjarri u ndez në pak çaste.

Ai u ngrit, duke drejtuar xhaketën. "Zotëria, ju fton që të rrini pa teklif." Pasi tha këtë, u largua duke lënë vetëm Langdonin dhe Sofinë.

Gruaja pyeti vetën në çfarë cope antikuari të ulej, në divanin e rilindjes në kadife, në karrigen e thjeshtë lëkundëse, me putra shqiponje, apo në njerën nga dy bankat e gurta që dukeshin si të rrëmbyera nga ndonjë tempull bizantin?

Langdoni hoqi kripteksin nga xhaketa, u drejtua nga divani dhe rrëshqiti

sepetkën nën të, jashtë rrezes së shikimit. Pastaj shkundi xhaketën dhe vendosi ta vishte, rregulloi rripin dhe me një buzëqeshje për Sofinë, u ul mu mbi thesarin e fshehur.

"Atëherë, le të rrimë mbi divan" tha Sofia dhe u ul në krah të tij.

Ndërsa po shikonte vatrën dhe nxehtësia arrinte deri tek ajo, gruaja mendoi se gjyshit do t' i pëlqente ajo dhomë. Panelet me dru të errët ishin mbuluar nga piktura të mjeshtrave të vjetër: njohu një Pusën, një nga piktorët e pëlqyer nga Sonieri. Në një sergjen të oxhakut, një bust alabastre i Isidës ruante dhomën.

Nën perëndeshën egjiptiane, brenda oxhakut, dy sylynjarë të gurtë shërbenin si varëse. Me gojën e çapëlyer ata zbulonin me kërcënim grykën bosh. Ata djaj të katedraleve gotike e kishin tmerruar gjithnjë Sofinë që kur ishte e vogël derisa gjyshi e kishte ndihmuar të mundte frikën, duke e çuar në majë të katedrales së Notrë-Damit, gjatë një stuhie. "Princeshë, shiko ato krijesa budallaqe" i kishte thënë, duke i treguar shkarkuesit në formën e sylynjarëve, me një rrjedhë uji që u dilte prej gojës. "E ndjen atë zhurmë të shëmtuar që u vjen nga gryka?" Sofia i bëri një shenjë pohuese: ishte e detyruar të buzëqeshte, ndërsa dëgjonte tingujt e ujit që gurgullonte nëpër grykën e tyre. "Bëjnë *gargarizma*" i kishte thënë gjyshi. "*Gargarizohen*! Dhe pikërisht për këtë i kanë ngjitur një emër kaq idiot" Sofia nuk kishte patur më frikë.

Ai kujtim i rrallë, e bëri të provonte një trishtim të madh dhe realiteti i ashpër, vdekja e gjyshit, e preku sërish. "Gjyshi ka vdekur." Mendoi për kripteksin poshtë divanit dhe pyeti veten, nëse Lei Tebingu kishte ndonjë ide sesi hapej. "Apo nëse ishte mirë të mos ia kërkoje fare." Me fjalët e tij të fundit, gjyshi i kishte thënë të kërkonte Robert Langdonin. Nuk kishte as edhe cekur të përfshinte të tjerë. "Kishim nevojë për një strehë, ku të fshiheshim" tha dhe vendosi që t'i besonte gjykimit të Robertit.

"Sër Robert" thirri dikush pas tyre. "Shikoj që udhëtoni me një zonjëz."

Langdoni u ngrit dhe Sofia gjithashtu brofi në këmbë. Zëri vinte nga lart një shkalle rrethore, që të çonte në katin e sipërm. Në majë, në errësisrë, shquhej vetëm një profil që lëvizte.

"Mirëmbrëma" e përshënderi Langdonin. "Sër Lei, ju paraqes Sofi Nëvënë."

"I nderuar." Tebingu mbërriti tek zona e ndriçuar.

"Faleminderit që na bëtë jatak" i tha Sofia, që tashmë vinte re patericat. Tebingu zbriste avash, dhe një e nga një shkallët. "Kuptoj që është shumë vonë."

"Është aq vonë, e dashur, sa është madje shumë shpejt." Qeshi. "*Vous*

n'êtes pas américaine?" [27]

Sofia tundi kokën. *"Parisienne"*.

"Anglishtja juaj është e përkryer."

"Falemnderit. E kam studiuar në Royal Holloway"

"Ja shpjegimi, pra." Tebingu kishte mbërritur në një zonë më të errët, ndërsa zbriste shkallët. "Ndoshta Roberti ju ka thënë se jepja mësim më parë në Oksford." I hodhi një shikim djallëzor Langdonit. "Natyrisht, për siguri më të madhe, i kërkova dhe Harvardit se mos donin të më merrnin në punë."

Kur miku i tyre mbërriti në fund të shkallës, Sofia mendoi se nuk kishte në asgjë pamjen e një kalorësi: jo më shumë se sër Elton Xhon. I bëshëm dhe me një fytyrë të kuqe, sër Lei Tebingu kishte flokë të kuq e të dredhur dhe sy gështenj që kur fliste, dukeshin sikur shkëlqenin. Kishte veshur një palë pantallona me pala dhe një këmishë mëndafshi nën një xhaketë skoceze. Me gjithë mbështetësit ortopedikë prej alumini, ecte fare drejt, me një dinjitet dhe vendosmëri që dukeshin, pasojë e një fisnikërie të trashëguar, më shumë sesa e një sforcimi të qëllimshëm.

Tebingu arriti tek ta dhe i shtriu dorën Langdonit. "Robert, paske rënë në peshë."

Langdoni buzëqeshi. "Dhe ti paske fituar."

Tebingu qeshi i zbavitur dhe përplasi një pëllëmbë në bark. *"Touché."* [28] "Kohët e fundit, kënaqësitë e vetme mishtore të miat duken se janë ato kulinare." Duke ju drejtuar Sofisë, i mori delikatësisht dorën, përkuli kokën, ia ceku gishtat me buzë dhe uli sytë. "Zonjë".

Ajo i hodhi një shikim Langdonit sikur ta pyeste, nëse ishte kthyer mbrapsh në kohë, apo kishte përfunduar në një çmendinë.

Maxhordomi që u kishte hapur derën, mbërriti në atë çast, me tabakanë me çaj. E vendosi në tavolinë, në krah të oxhakut.

"Remi Legalydek"shpjegoi Tebingu. "Maxhordomi im."

Njeriu u drejtua nga ata me një përkulje të lehtë, i paqortueshëm dhe u zhduk sërish.

"Remia është *nga Lioni"* belbëzoi Tebingu, sikur të ishte një sëmundje e keqe, "por gatuan njëfarësoj."

Langdoni e shikoi, i zbavitur. "Mendoja se pëlqenit personel anglez."

"Jo aspak, jo! Nuk do t'i uroja një guzhinier anglez askujt, hiq agjentët francezë të taksave, natyrisht. "Shikoi Sofinë. *"Pardonnez-moi,* Mademoiselle Nëvë. Ju siguroj se refuzimi im për Francën shtrihet vetëm tek politikanët dhe loja e futbollit. Qeveria juaj më vjedh dhe skuadra juaj e futbollit na ka

[27] Ju nuk jeni amerikane?
[28] I prekur (fr.)

poshtëruar pak kohë më parë"

Sofia buzëqeshi.

Tebingu e shikoi për një çast, pastaj iu drejtua Langdonit. "Ka ndodhur diçka? Që të dy më dukeni pak të tronditur."

Langdoni e miratoi. "Kemi patur një natë pak të ngatërruar, Lei".

"Pa dyshim. Vjen në prag të derës, pa lajmëruar, mu në mes të natës, duke folur për Graalin. Më thuaj, nëse bëhet fjalë vërtet për Graalin, apo e përmende thjesht, meqë di se është i vetmi argument që mund të më zgjoje në mes të natës?"

"Edhe njeri, edhe tjetri" tha Sofia, duke menduar për kripteksin e fshehur nën divan.

"Lei" tha Langdoni, "më parë duam të flasim me ty për Prioratin e Sionit."

Vetullat e dendura të Tebingut u harkuan nga habia. "Rojet. Për këtë flitet vërtetë për Graalin. Më the se kishe informacione? Diçka të re, Robert?"

"Mundet. Nuk jemi fare të sigurt. Mund të sqarojmë idetë, nëse do të merrnim më parë prej teje disa informacione."

Tebingu tundi gishtin tregues. "Gjithmonë dhelpër amerikani. Një gjë në këmbim të tjetrës. Shumë mirë, jam i gatshëm. Çfarë mund t' ju them?"

Langdoni psherëtiu. "Shpresoja se do të ishit aq i sjellshëm, sa t'i tregonit zonjushës Nëvë, natyrën e vërtetë të Santo Graalit."

Tebingu e pa me habi. "Nuk e di?"

Langdoni tundi kokën.

Buzëqeshja që u shfaq mbi fytyrën e Tebingut, ishte pothuaj e paturpshme. "Robert më ke sjellë një *të virgjër?*"

Langdoni u ngut t'i shpjegonte Sofisë: "Virgjëreshë" është termi që përdorin të apasionuarit e Graalit, për të përkufizuar ata që nuk njohin historinë e vërtetë."

Tebingu iu drejtua me ankth gruas. "Po, deri në ç'pikë e njihni, e dashura ime?"

Sofia përmendi me ngut, ato që Langdoni i kishte shpjeguar: Priorati, tempullorët, dokumentat e Sagrealit, dhe Graali i Shenjtë që nuk ishte një kupë, por diçka më e fuqishme.

"Dhe është *gjithçka?*" Tebingu i drejtoi Langdonit një shikim të skandalizuar. "Robert, besoja se ishe një xhentëllmen. E ke shmangur nga kënaqësia e të gjeturit fundin!"

"Sigurisht, por mendova se midis të dyjave..." Nuk vazhdoi, pasi nuk donte të hynte në lojën e dy kuptimeve të historianit.

Po Tebingu kishte ngulur mbi Sofinë shikimin e tij përshkëndijues. "Ju

jeni një virgjëreshë e Graalit, e dashura ime. Dhe më besoni, nuk do të harroni kurrë herën tuaj të parë."

55

E ulur në divan në krah të Langdonit, Sofia piu çajin dhe hëngri një byreçkë të mbushur me gjalpë, dhe shpejt filloi të ndjente efektet mirëbërëse të lëngut të nxehtë dhe të ushqimit. Sër Lei Tebingu buzëqeshte dhe ecte sa para e prapa rreth vatrës.

"Santo Graali" tha, sikur të recitonte në meshë. "Njerëzit më pyesin gjithnjë *ku* ndodhet. Kam frikë se është një pyetje që nuk do t'i di asnjëherë përgjigjen." U kthyer drejt Sofisë. "Në të vërtetë, pyetja më e rëndësishme është: çfarë është Santo Graali?"

Sofia ndjeu një shqetësim në rritje që të pushtonte të dy shokët.

"Për të kuptuar plotësisht Graalin" vijoi Tebingu "duhet më parë të kuptojmë Biblën. Sa jeni thelluar në njohjen e Testamentit të Ri?".

Sofia shtrëngoi supet. "Shumë pak; në realitet jam rritur nga një njeri që adhuronte Leonardo Da Vinçin."

Tebingu u duk i habitur dhe i kënaqur njëkohësiht. "Një shpirti i ndriçuar. Shumë mirë! Atëherë ju e dini se Leonardoja ishte një nga ruajtësit e sekretit të Graalit. Dhe ka fshehur të dhëna në artin e vet."

"Roberti ma ka thënë, sigurisht."

"Po atë që mendonte Leonardoja për Testamentin e Ri?'

"Nuk di asgjë për këtë."

Me një buzëqeshje, Tebingu i tregoi librarinë nga krahu tjetër i sallës. "Robert, do të më bësh një kortezi? Në raftin më të ulët. *Historinë e Leonardos.*"

Langdoni mbërriti tek libraria, gjeti librin e madh për artin dhe e vendosi në tavolinë përpara tyre. Duke e kthyer librin në mënyrë që Sofia të lexonte, Tebingu ngriti kopertinën dhe i tregoi një sërë citimesh në fletën mbrojtëse. "Nga shënimet polemike dhe nga refleksione e Leonardo Da Vinçit" tha Tebingu, duke i treguar në mënyrë të veçantë njerin prej citimeve. "Mendoj se do ta gjeni mjaft ndriçues."

Sofia lexoi fjalët.

Shumë shesin iluzione dhe mrekulli false,
duke gënjyer kështu bashkësitë budallaqe.

LEONARDO DA VINÇI

"Dhe ja ku kemi një tjetër" vijoi Tebingu, duke i treguar një frazë të dytë.

Injoranca na verbon dhe na fut në rrugë të gabuar.
O qenie vdekatare, hapni sytë!

LEONARDO DA VINÇI

Sofia ndjeu një dridhmë të lehtë. "Leonardoja flet për Biblën?"

Tebingu pohoi. "Ndjenjat e Leonardos përkundrejt Biblës lindin drejtpërdrejt nga Santo Graali. Leonardoja e ka pikturuar Graalin e vërtetë, që tani do t'ua tregoj, por më parë duhet të flasim për Biblën." Tebingu buzëqeshi. "Dhe gjithçka duhet të dini rreth Biblës, mund të përmblidhet me fjalët e mjekut të madh kanonik Martin Persi." Pastroi fytin dhe deklamoi: "A nuk na mbërriti Bibla me faks nga qielli?"

"Më fal?"

"Bibla është një prodhim i njeriut, e dashur, jo e Zotit. Bibla nuk ka rënë si me magji nga retë. Njeriu e ka krijuar si kujtesë historike të kohërave të vrullshme dhe ajo ka kaluar nëpërmjet përkthimeve të panumërta, shtesave dhe rishikimeve. Në histori nuk ka asnjëherë version përfundimtar të librit."

"E një mendje jam."

Jezu Krishti është një figurë historike me influencë shumë të madhe, ndoshta udhëheqësi më eingmatik dhe më i ndjekur që bota ka njohur. Si Moisiu i profecive, Jezusi ka kapërcyer mbretër, ka frymëzuar shumicën dhe themeluar filozofi të reja. Si pasues i mbretit David dhe Solomon, kishte të drejtë të pretendonte fronin e mbretërve të çifutëve. Siç është e kuptueshme, jeta e tij ishte shkruar nga mijëra ndjekës të tij në të gjitha tokat." Tebingu pushoi, për të pirë çajin dhe vendosi filxhanin në buzë të oxhakut. "Më shumë se *tetëdhjetë* ungjij janë marrë në shqyrtim për Testamentin e Ri, në mes të cilëve ai i Mateut, i Markut, i Lukës dhe i Gjonit."

"Kush e vendosi secili ungjill duhej përzgjedhur?" pyeti Sofia.

"Aha" thirri Tebingu me entuziasëm. "Ja ironia themelore e krishtërimit! Bibla, siç e njohim ne sot, ishte grumbulluar nga perandori i madh *pagan* Konstantini i Madh."

"Mendoja se Konstantini ishte i krishterë" shtoi Sofia.

"Jo, fare" u përgjigj Tebingu, duke ngritur supet. "Ka qenë një pagan, për të gjithë jetën e vet dhe u pagëzua në shtratin e vdekjes, kur ishte shumë i dobët për të kundërshtuar. Në epokën e Konstantinit, feja zyrtare romake ishte "kulti i Diellit" kulti i *Sol Invictus*, i Diellit të pamposhtur, dhe

Konstantini ishte zyrtari më i lartë i saj. Për fat të keq, për të Roma ishte atëherë e tronditur nga një revoltë fetare në rritje. Tre shekuj pas kryqëzimit të Jezu Krishtit, ndjekësit e tij ishin shumëfishuar në mënyrë mjaft të dukshme. Kristianë dhe paganë, filluan të grindeshin dhe kundërshtia u ngjit në përmasa të tilla, sa kërcënonte të ndante Romën. Konstantini mendoi se duheshin marrë masa.

Në vitin 325 vendosi të bashkojë Romën nën një fe të vetme, krishtërimin."

Sofia ishte habitur. "Përse një perandor pagan do të duhej të zgjidhte si fe zyrtare krishtërimin?"

Tebingu qeshi. "Konstantini ishte një biznesmen i shkëlqyer. Duke parë se krishtërimi ishte në ngjitje, ai thjesht vuri bast për kalin e favorizuar në garë. Historianët mrekullohen edhe sot për mënyrën brilante me të cilën ai ktheu në të krishterë paganët që adhuronin Diellin. Duke shkrirë me traditën kristiane, akoma në fazën e zhvillimit, simbolet, datat dhe ritualet pagane, ai krijoi një lloj feje hibride që ishte e pranueshme për të dy."

"Ndërpërkëmbim" ndërhyri Langdoni. "Mbijetesat e fesë pagane në simbologjinë e krishterë janë të pamohueshme. Disqet diellore egjiptiane u bënë brerorët e shenjtorëve të krishterë. Pamjet e Isidës që i jep gji djalit Horus të ngjizur në mënyrë hyjnore, u bënë model për imazhet e Virgjëreshës Mari që i jep gji Jezusit fëmijë. Dhe të gjithë elementët e ritit katolik - mitra, altari, himnet, dhe kungimi, ose akti i "ngrënies së Zotit" - janë marrë drejtpërdrejt nga fetë e mëparshme misterioze pagane."

Tebingu belbëzoi. "Mos i lejo kurrë një eksperti simbologjie të fillojë e të flasë për ikonat kristiane. Në krishtërim nuk ka asgjë origjinale. Zoti parakristian Mitra - i quajtur "Bir i Zotit" dhe "Dritë e Botës" – ishte lindur në 25 dhjetor; kur vdiq u varros në një varr në shkëmb dhe u ringjall tri ditë më pas. Midis të tjerash në 25 dhjetor është dhe ditëlindja e Osiridit, Adonit dhe Dionisit. Të porsalindurit Krishna i janë ofruar ar, temjan dhe mirrë. Edhe dita e festës së të krishterëve u është vjedhur paganëve."

"Si kështu?"

"Në fillim" shpjegoi Langdoni, "krishtërimi respektonte festën hebraike të të shtunës, por Konstantini e zhvendosi për ta përkuar me ditën që paganët i kushtonin Diellit." Pushoi pak dhe buzëqeshi. "Sot njerëzia shkon në kishë të djelën, pa e menduar fare se kjo bëhet për të nderuar zotin e Diellit: për më shumë, në anglisht e diela, *Sunday*, është fjalë për fjalë *Sun Day*, Dita e Diellit."

Sofia ndjeu që po i rrotullohej koka. "Dhe gjithë kjo ka lidhje me Graalin?"

"Pa dyshim" u përgjigj Tebingu. "Më ndieni. Gjatë kësaj shkrirje fesh, Konstantini ndjeu nevojën e forcimit të traditës së re të krishterë, dhe ndaj

thirri një mbledhje të famshme ekumenike të njohur si këshilli i Nikesë."

Sofia nuk kishte dëgjuar të flitej për këtë, sepse ishte shkruar *Credo* – Besim - që ishte quajtur edhe "Kredoja Nikeane".

"Në atë mbledhje" vijoi Tebingu, "u diskutuan shumë aspekte të krishtërimit, që u vendosën nëpërmjet votës: data e Pashkëve, roli i ipeshkvëve, administrimi i riteve, dhe natyrisht, hyjnorësia e Jezusit."

"Nuk kuptoj. Hyjnorëzimi i tij?"

"E dashur" shpjegoi Tebingu "deri në atë moment historik, Jezusi ishte parë nga ndjekësit si një profet i vdekshëm: një njeri i madh dhe i fuqishëm, por gjithnjë një njeri. Një vdekatar."

"Jo bir i Zotit?"

"Jo" tha Tebingu. "Statuti i Jezusit, si "Bir i Zotit" ka qenë propozuar dhe votuar zyrtarisht nga këshilli i Nikesë."

"Një çast. Ju po më thoni, se hyjnorësia e Jezusit, ka qenë pasojë e një *votimi*?"

"Dhe me një votë më shumë, me një shumicë mjaft të shtrënguar"shtoi Tebingu. "Megjithatë, të vendosje hyjnorësinë e Krishtit ishte një hap themelor për unifikimin midis Perandorisë Romake dhe pushtetit të ri me seli në Vatikan. Duke mbështetur zyrtarisht Jezusin si bir të Zotit, Konstantini e transformoi në një hyjni që gjallon jashtë botës, një entitet, pushteti i të cilit nuk mund të kundërshtohet. Kjo gjë, jo vetëm pengonte sfida të tjera të paganizmit ndaj kristianizmit, por tani mbështetësit e Krishtit mund të shpëtoheshin vetëm nëpërmjet rrugës që ishte vendosur si e shenjtë? Kisha katolike romane."

Sofia i hodhi një shikim Langdonit, që i bëri një shenjë miratimi.

"Është e gjitha një çështje pushteti" vijoi Tebingu. "Krishti si Moisiu ishte i domosdoshëm për veprimin e Kishës dhe të Shtetit. Shumë studiues pohojnë se kjo Kishë e parë e ka vjedhur në plot kuptimin e fjalës Jezusin nga ndjekësit e tij të hershëm, duke u zhvatur mesazhin njerëzor dhe duke e veshur atë me një mantel të padepërtueshëm të hyjnorësisë, dhe e kanë përdorur për të rritur fuqinë e tyre. Kam shkruar libra të ndryshëm për këtë çështje."

"Dhe mendoj se të gjithë të krishterët e devotshëm iu dërgojnë çdo ditë ndonjë letër tallëse" shpjegoi ajo.

"E pse?" e pyeti Tebingu. "Shumica e të krishterëve të arësimuar e njohin historinë e besimit të tyre. Jezusi ishte vërtet një njeri i madh dhe i fuqishëm. Manovrat e holla politike të Konstantinit nuk prekin madhështinë e veprës së Krishtit. Askush nuk thotë se Krishti ka qenë një mistifikim, ose mohon që ka ecur në rrugë duke frymëzuar miliona njerëz në të gjithë botën drejt një jete

më të mirë. Ne themi vetëm se Konstantini përfitoi nga ndikimi dhe rëndësia e fituar nga Krishti, dhe duke bërë kështu, i ka dhënë krishtërimit fytyrën që ne njohim sot."

Sofia shikoi librin e artit përpara saj, në ankth për të vijuar të shikonte pikturën e Santo Graalit të bërë nga Leonardoja.

"Lidhja është kjo" vijoi historiani, duke folur më me shpejtësi. "Duke qenë se, kishin kaluar katër shekuj nga vetë vdekja e Jezusit, kur Konstantini lartësoi kushtin e Jezusit, kishte mijëra dokumenta që flisnin për jetën e tij si njeri *i vdekshëm*. Për të rishkruar librat e historisë, Konstantini e dinte se nuk mund ta bënte me një të rënë të lapsit. Nga vendimi i tij lindi çasti më i rëndësishëm i historisë së krishterë." Tebingu ndërpreu ligjëratën dhe shikoi Sofinë. "Konstantini porositi dhe financoi një Bibël të Re, që përjashtonte ungjijtë, në të cilin flitej për aspektet njerëzore të Krishtit dhe zbukuroi ungjijtë që ngrinin lart karakteristikat hyjnore të tij. Ungjijtë e vjetër dolën jashtë ligjit, u sekuestruan dhe u dogjën."

"Do të tregoj një aspekt interesant" ndërhyri Langdoni. "Kush zgjidhte ungjijtë e ndaluar në vend të variantit të Konstandinit, shpallej si heretik. Origjina e fjalës "heretik" lidhet me atë çast të historisë. Fjala latine *haereticus* rrjedh nga "zgjedhje" Ata që zgjidhnin historinë origjinale të Krishtit ishin heretikët e parë të botës."

"Fatmirësisht për ne historianët" tha Tebingu, "disa prej këtyre ungjijve që Konstantini u përpoq t'i shkatërronte arritën të mbijetonin. Rrotullat e Detit të Vdekur u gjetën rreth 1950-ës, në një bodrum, në afërsi të Qumran, në shkretëtirën e Judes. Dhe kemi edhe Rrotujt koptë të zbuluar në 1945 në Nag Hammadi. Përveçse treguan historinë e vërtetë të Graalit, këto dokumenta flasin për misionin e Krishtit në terma thellësisht njerëzore. Natyrisht, Vatikani, për të mos zhgënjyer traditën e vet të dizinformimit, kërkoi të mos përhapeshin tekste të tillë. Ashtu siç mund të pritej rrotujt zbulojnë fallsitetet dhe divergjencat historike, duke pohuar kështu se Bibla moderne është zgjedhur dhe korrektuar nga njerëz që ndiqnin një urdhër dite politik, duke nxitur hyjnorësinë e njeriut Jezu Krisht dhe përdorur ndikimin e tij për të forcuar bazën e pushtetit të vet."

"Megjithatë" vëzhgoi Langdoni, "duhet të themi se, nëse Kisha moderne, do të zhdukë ato dokumenta, kjo vjen pasi ajo është bindur në vizionin tradicional të Krishtit. Në Vatikan ka shumë njerëz të një besimi të thellë fetar, të sigurt se ato dokumenta janë dëshmi fallse."

Tebingu qeshi dhe u ul përballë Sofisë. "Siç e shikon profesori ynë ka zemrën më të butë se timen, përsa i takon Romës. Me gjithatë keni të drejtë,

kur thoni se kleri modern mendon që ato dokumenta janë dëshmi të rreme që i duheshin atribuar armiqve të epokës së tij. Dhe kjo është e mirëkuptueshme. Për shekuj Bibla e Konstantinit është e vërteta e tyre. Askush nuk është më i indoktrinuar sesa indoktrinuesi."

"Ajo që don të thotë" vëzhgoi Langdoni, "është se ne adhurojmë perënditë e baballarëve tanë."

"Ajo që dua të them" ripërsëriti Tebing "është se pothuaj gjithçka baballarët tanë na kanë mësuar rreth Jezu Krishtit është *gënjeshtër*. Tamam si historitë e Santo Graalit."

Sofia shikoi dhe njëherë citimin e Leonardos përpara saj. "Padituria na verbon dhe na fut në rrugë të gabuar. O vdekatarë të gjorë, hapni sytë!"

Tebingu hapi librin dhe shfletoi disa faqe. "Më në fund, para se t'iu tregoj pikturën e Santo Graalit, do të doja t'i hidhnit një sy të shpejtë pikërisht kësaj." I tregoi një ilustrim që mbulonte një dyfaqësh. "Mendoj se ju e njihni këtë afresk."

"Shpresoj se bëni shaka." Para Sofisë ishte afresku më i famshëm i të gjitha kohëve – *Darka e Fundit* - vepra legjendare e Leonardo Da Vinçit mbi murin e Santa Maria delle Grazie, në Milano. Afresku paraqiste Jezusin dhe dishepujt e tij në çastin, kur njoftonte se njëri nga ata e kishte tradhëtuar. "E njoh, sigurisht."

"Atëherë ndoshta do të më lejoni të bëj me ju një lojë të vogël? Mbyllni sytë, ju lutem"

Paksa me dyshim, Sofia i mbylli.

"Ku është ulur Jezusi?" pyeti Tebingu.

"Në qendër."

"Mirë. Dhe ç'lloj ushqimi coptojnë dhe hanë ai dhe dishepujt e tij?"

"Bukë". "Fare e qartë."

"Mjaft mirë. Dhe çfarë pijnë?"

"Verë. Pijnë verë."

"Përkryer. Dhe tani një pyetje e fundit. Sa gota vere janë në tavolinë?"

Sofia u mendua para se të përgjigjej. E dinte se ishte një pyetje grackë. "Dhe në fund të darkës Jezusi mori kupën e verës dhe e ndau me dishepujt. "Një gotë e vetme" u përgjigj "Një këlshejt." "Kupa e Krishtit. Santo Graali." "Jezusi u kaloi dishepujve vetëm një këlshejt vere, ashtu siç bëjnë të krishterët gjatë kungimit."

Tebingu psherëtiu. "Hapni sytë."

Sofia u bind dhe pa se Tebingu buzëqeshte. Kur shikoi afreskun, vuri re me habi se të gjithë, në tavolinë kishin nga një gotë vere, duke përfshirë dhe

Krishtin. Trembëdhjetë gota. Për më shumë, gotat ishin të vogla, pa vege dhe prej qelqi. Nuk kishte këlshejt në vepër, asnjë Graal.

Tebingut i buzëqeshnin sytë. "Pak e çuditshme, a nuk iu duket, duke parë se qoftë Bibla, qoftë legjendat e zakonshme për Graalin e festojnë këtë çast si atë të shfaqjes së Santo Graalit. Çuditërisht, Leonardoja duket se ka harruar të vizatojë kupën e Krishtit."

"Këtë studiuesit duhet ta kenë vënë re me siguri."

"Do të habiteshit sikur ta dinit sesa anomali ka përfshirë Leonardoja në këtë pikturë, që studiuesit e shikojnë ose bëjnë sikur nuk e shikojnë. Ky afresk është në të vërtetë çelësi i misterit të Santo Graalit. Në të, Leonardoja thotë qartësisht gjithçka."

Sofia shqyrtoi me vëmendje afreskun. "Dhe a thotë se çfarë është realisht Santo Graali?"

"Jo *çfarë* është" belbëzoi Tebingu. "Por më shumë se *kush* është. Santo Graali nuk është një send. Në realitet është.... *një person.*"

56

Sofia e pa ngultaz Tebingun për një çast dhe pastaj u kthye drejt Langdonit. "Santo Graali është një person?"

Langdoni pohoi. "Një grua në të vërtetë." Nga shprehja e Sofisë, kuptoi se ajo nuk po e ndiqte më. Kujtoi se kishte patur një reagim të ngjashëm herën e parë, kur e mori vesh. Vetëm pasi e shqyrtoi simbologjinë e Graalit, lidhja me elementin femëror i ishte bërë më e qartë..

Kishte shumë të ngjarë që edhe Tebingu kishte të njëjtin mendim. "Robert, ndoshta është çasti që duhet të ndërhyjë eksperti i simboleve." Mbërriti tek një tavolinë, kërkoi një copë letër dhe ia solli Langdonit.

Studiuesi mori nga xhepi një penë. "Sofi, i njeh simbolet aktuale që tregojnë një mashkull dhe një femër?" Vizatoi simbolin e gjithënjohur mashkullor ♂. Pastaj shtoi simbolin femëror ♀.

"Sigurisht" u përgjigj ajo.

"Këta" shpjegoi Langdoni "nuk janë simbolet origjinale të mashkullit dhe të femrës. Shumë mendojnë gabimisht se simboli mashkullor përfaqëson një shqyt, dhe një shtizë, dhe ai femëror përfaqëson një pasqyrë që pasqyron bukurinë. Në realitet, këto shenja janë simbolet e vjetër astrologjikë të planetit perëndi Marsit dhe planeti perëndeshë Afërditë. Simboli origjinal është akoma më i thjeshtë." Langdoni vizatoi një shenjë të tretë.

"Ky simbol është ikona origjinale e mashkullit" shpjegoi. "Një falus fillestar."

"Duhet të prisje një gjë të tillë" vërejti Sofia.

"Pikërisht kështu" shtoi Tebingu.

Langdoni vijoi. "Kjo ikonë është e njohur si "lama" dhe përfaqëson agresivitetin dhe forcën mashkullore. Në fakt ky simbol falik përdoret akoma në uniformat ushtarake, për të treguar gradën."

"Vërtet" qeshi Tebingu. Sa më shumë falluse ke, aq më e lartë është grada jote. Djemtë nuk zhgënjehen kështu."

Langdoni bëri një ngërdheshje duke vijuar. "Simboli femëror, siç mund ta imagjinosh, është e kundërta e tij." Vizatoi një simbol tjetër. "Ky është quajtur "këlshejti."

Sofia ngriti kokën, e habitur.

Langdoni kuptoi se gruaja e kishte bërë lidhjen. "Këlshejti" vijoi "përfaqëson një filxhan ose një mbajtëse dhe ç'është akoma më e rëndësishme, ka formën e barkut femëror. Simboli shpreh idenë e feminilitetit, të pjellorisë." Ngriti sytë për të kryqëzuar shikimin e Sofisë. "Legjenda na thotë se Santo Graali është një këlshejt, një kupë. Por përshkrimi i Graalit si "këlshejt" është në realitet një alegori, për të mbrojtur natyrën e vërtetë të Santo Graalit, ose legjenda përdor këlshejtin si metaforë e një gjëje shumë më të rëndësishme."

"Një grua" tha Sofia.

"Saktësisht." Langdoni buzëqeshi. "Graali është në kuptimin letrar të fjalës simboli i vjetër i feminilitetit dhe *Santo Graali* përfaqëson shenjtërinë femërore të perëndeshës. Që e kemi humbur natyrisht, sepse janë zhdukur nga Kisha. Pushteti i gruas dhe aftësia e saj për të dhënë jetë ishin fortësisht të shenjtë, një kohë, por përbënin një kërcënim për lindjen e një Kishe me sundimin mashkullor; si pasojë shenjtëria femërore është demonizuar dhe etiketuar si e papastër. Ka qenë njeriu, jo Zoti, që krijoi konceptin e "mëkatit fillestar", sipas të cilit Eva ka shijuar mollën dhe përftoi rënien e rracës njerëzore. Gruaja, që njëherë ishte lartësuar si krijuesja e shenjtë e jetës, tashmë ishte shndërruar në armike."

"Duhet të shtoj" ndërhyri Tebingu, "se ky koncept i gruas si përçuesja e jetës ishte themeli i fesë antike. Lindja ishte diçka misterioze dhe e fuqishme. Për fat të keq, filozofia kristiane ka vendosur të përvetësojë fuqinë krijuese femërore duke injoruar të vërtetën biologjike dhe duke e bërë burrin *krijues*. Gjeneza na thotë se Eva është krijuar nga një brinjë e Adamit. Gruaja u bë një rrjedhim i burrit. Dhe një rrjedhim mëkatsjellës. Për perëndeshën, Gjeneza ishte fillim i fundit."

"Graali", rifilloi Langdoni, "simbolizon perëndeshën e humbur. Kur mbërriti krishtërimi, fetë e vjetra pagane nuk lejuan të vriteshin lehtësisht. Legjendat e kalorësve në kërkim të Graalit të humbur ishin në realitet histori të kërkimeve të ndaluara për të gjetur shenjtërinë femërore të humbur. Kalorësit që thonin se "po kërkonin këlshejtin" flisnin në mënyrë të koduar, për t'u mbrojtur nga një Kishë që kishte nënshtruar gratë, djegur të pafetë dhe ndaluar respektin pagan për shenjtërinë femërore."

Sofia tundi kokën. "Më fal, por kur folët për Santo Graalin që ishte një njeri, unë mendova se ishte një person real."

"Dhe është në të vërtetë" u përgjigj Langdoni.

"Dhe jo një person çfarëdo"shtoi Tebingu, duke u ngritur në këmbë nga eksitimi. "Një grua që mbante me vete një sekret aq të fuqishëm, që nëse do të zbulohej, do të shkatërronte themelet e krishtërimit!"

Sofia dukej e pushtuar nga këto zbulime. "Dhe kjo grua është e njohur nga historia?"

"Sigurisht." Tebingu mori patericën dhe tregoi fundin e sallës. "Nëse do të shkonim në studion time, miqtë e mi, do të jem shumë i nderuar, t'iu tregoj pikturën e Leonardos që ua paraqet atë."

Dy dhoma më tutje, në guzhinë, Maxhordomi Remi Lëgalydek dëgjonte në qetësi televizorin. Emisioni i lajmeve transmetonte fotot e një burri dhe një gruaje... të njëjtët me ata që Remia sapo u kishte servirur çajin.

57

Bllokuar në ndalesën rrugore në pjesën e jashtme të Bankës së Depozitave të Zyrihut, togeri Kole pyeti veten, përse Fashit i duhej aq kohë të mbërrinte me një mandat kontrolli në dorë. Bankierët fshihnin sigurisht ndonjë gjë. Thonin se Langdoni dhe Nëvëja kishin mbërritur dhe pastaj ishin larguar, pasi nuk kishin numrin njohës të llogarisë. "Atëherë, përse nuk na lenë të hyjmë dhe të kontrollojmë?"

Më në fund, celulari i Kolesë tringëlliu.

Ishte centrali operativ i Luvrit. "E morët mandatin?" pyeti Koleja.

"Lerë bankën, toger" i tha agjenti. "Sapo morëm një sinjalizim. Dimë saktësisht se ku janë fshehur Langdoni dhe Nëvëja."

Koleja u mbështet rëndshëm në mbulesën e makinës së vet. "Tallesh."

"Kemi një adresë në lagjet periferike. Një vend në afërsi të Versajës."

"A e di kapiteni Fash?"

"Jo akoma. Është i zënë me një telefonatë shumë të rëndësishme."

"Po shkoj. Më merrni, sapo të lirohet." Mori shënim adresën dhe hyri në makinë. Ndërsa po largohej nga banka, kuptoi se kishte harruar të pyeste se kush kishte qenë ai që kishte lajmëruar policinë për vendin ku gjendej Langdoni. Jo, se nuk kishte rëndësi. Koleja kishte mundësi të fshinte gabimet e asaj nate. Ishte gati të kryente arrestimin më të rëndësishëm të karrierës së vet.

Kërkoi në radio pesë makinat që e shoqëronin. "Asnjë sirenë, djema. Langdoni nuk duhet ta dijë se jemi duke ardhur."

Dyzet kilometra larg, një Audi e zi u ndal në hije në buzë të një rruge fshati, në kufijtë e një are. Silasi doli dhe shikoi përtej hekurave të derës që rrethonte çifligun e gjerë përpara tij. Vëzhgoi pjerrësirën e shpatit të ndriçuar nga hëna dhe kështjellën atje larg. Dritat në katin përdhes ishin të ndezura. "E çuditshme në këtë orë" mendoi duke buzëqeshur. Informacioni që Mjeshtri i kishte dhënë ishte i kujdesshëm, si gjithmonë. "Nuk do të lë këtë shtëpi pa çelësin e kthesës" i premtoi sërish vetes. "Nuk do të tradhëtoj besimin e ipeshkvit dhe të Mjeshtrit."

Kontrolloi karikatorin e Heckler& Koch me trembëdhjetë plumba, e futi nga hekurat dhe e hodhi nga ana tjetër. Pastaj u kap në krye të kangjellave dhe u ngrit deri në atë lartësi, e kapërceu dhe la veten të binte. Duke shpëfillur dhimbjen e thellë që i krijonte grathori, mori revolen dhe filloi ecjen në atë shpat të mbushur me bar.

58

"Studioja" e Tebingut ishte e ndryshme nga cilado studio tjetër që Sofia kishte parë ndonjëherë. Gjashtë ose shtatë herë më e gjerë sesa çdo zyrë, *cabinet de travail* i kalorësit i ngjante një përzierje të pagdhendur hibride midis laboratorit shkencor, bibliotekës arkiv dhe tregut plot me pleshta. E ndriçuar

nga tri llampada të mëdha, dyshemeja e pakufizuar në dukje ishte mbuluar nga arqipelagje tavolinash pune të varrosura nën dëngje librash, vizatimesh, objektesh dhe një sasie të habitshme aparatesh elektronike: kompiuter, projektorë, mikroskopë, fotokopiatriçe dhe skanera të sheshtë.

"Kam kthyer në studio një sallë vallëzimi" tha Tebingu, me një pamje prej fajtori, ndërsa hynte në dhomë. "Nuk kam shumë raste për të kërcyer."

Sofia kishte përshtypjen se tërë nata ishte shndërruar në një lloj aventure "në kufijtë e realitetit", ku asgjë nuk ishte ajo që prisje. "Dhe gjithë kjo ju shërben për punën tuaj?"

"Të mësosh të vërtën është bërë dashuria e jetës sime" shpjegoi Tebingu. "Dhe Sangreali është e dashura ime e preferuar."

"Santo Graali është një grua" mendoi Sofia. Kishte në kokë një tufë idesh që ishin lidhur me njera tjetrën dhe që dukeshin fare pa kuptim. "Thatë se keni një pikturë të gruas, që pohoni se është Santo Graali?"

"Po, por nuk jam unë që e pohoj. Ka qenë Krishti vetë që ka bërë atë pohim."

"Dhe cila është piktura?" pyeti gruaja duke vëzhguar muret.

"Mmm..." Tebingu bëri sikur kishte harruar. "Santo Graali. Sangreali. Këlshejti." Pastaj u kthye papritmas dhe tregoi murin në fund të sallës. Atje ishte varur një riprodhim, i gjatë dy metra e gjysmë, i *Darkës së Fundit*. E njëjta pamje që Sofia kishte parë pak më parë në libër. "Ja!"

Sofia ishte e sigurt që i kishte shpëtuar diçka. "Është e njëjta pamje që sapo pamë."

Ai i shkeli syrin. "E di, por me zmadhim është shumë më emocionuese, a nuk ju duket?"

Sofia iu drejtua Langdonit për të patur një ndihmë prej tij. "Ndihem e humbur."

Langdoni buzëqeshi. "Santo Graali shfaqet vërtet në *Darkën e Fundit*. Leonardoja e ka vendosur në një vend shumë të dukshëm."

"Pritni pak" tha Sofia. "Më thatë se Santo Graali është një grua. Darka e Fundit është një afresk me trembëdhjetë burra."

"Është vërtet?" Tebingu harkoi vetullat. "Hidhi një shikim nga afër."

Në mëndyshje, Sofia iu afrua riprodhimit dhe shqyrtoi trembëdhjetë figurat. Jezu Krishti në qendër, gjashtë apostujt në të majtë dhe gjashtë të tjerët në të djathtë. "Janë të gjithë burra" pohoi.

"Oh?" bëri Tebingu. "Po ai i ulur në vendin e nderit, në të djathtë të Zotit?"

Sofia shqyrtoi figurën në të djathtë të Jezusit. Habitej gjithnjë e më shumë hap pas hapi që studionte fytyrën dhe trupin e tij. Personi që paraqitej në të

kishte flokë të gjatë të kuq, duar delikate dhe gjirin të saposhfaqur. Ishte, pa dyshim... grua. "Po është një grua" thirri. Tebingu qeshte. "E papritur. Më besoni nuk bëhet fjalë për një gabim. Leonardoja ishte shumë i zoti në pikturimin e ndryshimeve midis sekseve."

Sofia nuk arrinte dot të shkëpuste sytë nga gruaja në krah të Krishtit. "*Darka e Fundit* duhet të figuronte me trembëdhjetë burra. Kush është kjo grua?" Edhe pse kishte parë atë imazh klasik shumë herë, nuk kishte vënë re kurrë mospërputhjet.

"Askush nuk e kupton ndonjëherë" tha Tebingu. "Paragjykimet tona mbi atë skenë janë aq shumë të fuqishëm sa mendja jonë fshin mospërputhjet dhe na bën të shohim atë që nuk është."

"Fenomeni është i njohur si "scotoma"- sëmundje sysh - shtoi Langdoni. "Truri shpesh e bën, kur simbolet janë shumë të fuqishëm."

"Një arësye tjetër që mund t'ju ketë penguar të kuptoni se është një figurë femërore" tha Tebingu "është se shumë nga fotot e riprodhuara në librat e artit janë bërë përpara 1954, kur hollësitë ishin akoma të fshehura nën një shtresë pisllëku dhe nën shumë restaurime të ndryshme të bëra keq në shekullin e tetëmbëdhjetë. Tani më në fund afresku është sjellë si e ka pikturuar Leonardoja në origjinal." Bëri me shenjë nga piktura. "*Et voilà!*" -Ja ku është!"

Sofia iu afrua akoma më shumë tek piktura. Gruaja në të djathtë të Jezusit ishte e re dhe kishte një pamje të përshpirtshme, një fytyrë me një shprehje plot urtësi, flokë të bukur të kuq dhe duar të bashkuara qetësisht. "Kjo është gruaja që e vetme mund të shkaktojë rrëzimin e kishës?" "Kush është?"

"Ajo grua, e dashura ime," u përgjigj Tebingu, "është Maria Madalena."

Sofia u kthye nga ai. "Prostituta?"

Tebingu lëshoi një psherëtimë të lehtë, sikur fjala ta kishte ofenduar personalisht. "Madalena nuk ishte fare kësisoj. Ky keqkuptim i pakëndshëm rrjedh nga fushata shpifëse e lëshuar nga Kisha e origjinës kundër saj. Kisha duhet të shpifte për Maria Madalenën, që të fshihte sekretin e saj të rrezikshëm: rolin e saj si Santo Graal."

"Rolin e saj?"

"Siç iu thashë" shpjegoi Tebingu "Kisha e fillimit duhej të bindte Zotin se profeti i vdekshëm Jezu ishte një qenie *hyjnore.* Si pasojë, çdo ungjill që përshkruante pamjet *tokësore* të jetës së Jezusit, duhet të hiqej nga Bibla. Për fat të keq, për ata korrektorë të vjetër, një temë tokësore veçanërisht shqetësuese vazhdonte të ishte e pranishme në ungjij, Maria Madalena." Bëri një pauzë të shkurtër. "Ose, më shumë në veçanti, martesa e saj me Jezu Krishtin."

"Më fal?" Vështrimi i Sofisë rendi sa nga Langdoni tek Tebingu.

"Është një hollësi e dokumentuar historikisht" tha Tebingu "dhe Leonardoja ishte sigurisht i informuar për këtë. *Darka e Fundit* thërret praktikisht për të gjithë se Jezui dhe Maria Madalena ishin një çift të martuarish."

Sofia u kthye të shikonte afreskun.

"Kqyr pak sesi veshjet e Jezusit dhe Madalenës janë të ngjashme." Tebingu i tregoi të dy figurat qendrore.

Sofia ishte si e hipnotizuar. Sigurisht ngjyrat e veshjeve të tyre ishin të përmbysura. Jezusi kishte një veshje të kuqe dhe një mantel të kaltër; Maria Madalena një veshje të kaltër dhe një mantel të kuq. "Yin dhe Yang."

"Të kuturisim në vrojtime paksa të çuditshme" tha Tebingu, "vëzhgo sesi Jezusi dhe gruaja e tij duken të bashkuar në pjesën e belit dhe largohen nga njeri-tjetri, për të krijaur një hapësirë bosh të vendosur shumë mirë në një vijë midis tyre."

Pa qenë nevoja që Tebingu të dëftente pjesën tjetër përreth, Sofia pa qartësisht në pjesën qendrore të afreskut shenjën "femërore": ⋁

Ishte i njëjti simbol që Langdoni kishte vizatuar, për të dëftyer Graalin, këlshejtin dhe barkun femëror.

"Dhe më në fund" tha Tebingu, "nëse vështrojmë Jezusin dhe Madalenën si elementë përbërës dhe jo si persona, do të shikojmë sesi kërcen një formë tjetër. Një gërmë e alfabetit."

Sofia e pa menjëherë. Të thoje se gërma kërcente jashtë ishte veçse një minimizim. Menjëherë, Sofia arriti të shikonte vetëm atë. Në qendër të afreskut ishte profili i pangatërrueshëm i një gërme të madhe dhe të saktë "M".

"Paksa e përkryer për të qenë një përkim apo jo?" pyeti Tebingu.

Sofia ishte e habitur. "Përse e ka vendosur?'

Tebingu shtrëngoi shpatullat. "Teoricienët e komplotit do t'iu thonë se nënkupton "martesën" ose "Maria Madalenën". "Për të qenë të ndershëm, askush nuk e di me siguri. Dihet vetëm se ajo gërmë nuk është një gabim. Vepra të panumërta të lidhura me Graalin përmbajnë gërmën e fshehur "M", ose si filigrane, ose nën vernik, ose si kompozim. "M" më e dukshme, është ajo mbi altarin e Zonjës Sonë të Parisit në Londër, që është vizatuar nga një ish mjeshtër i madh i Prioratit, Zhan Kokto."

Sofia u mendua pak mbi këtë. "Duke pranuar se këto "M" të fshehura janë interesante, nuk besoj se përbëjnë provën e martesës midis Jezusit dhe Maria Madalenës."

"Jo, jo" tha Tebingu, duke iu afruar një tavoline dëng me libra. "Siç ju thashë, martesa e Jezusit me Maria Madalenën është e dokumentuar

historikisht." Rrëmoi në mes të vëllimeve. "Përveç kësaj, Jezusi si burrë i martuar ka shumë më shumë kuptim sesa si beqar."

"Përse?" pyeti Sofia.

"Sepse Jezusi ishte hebre" u përgjigj Langdoni, ndërsa Tebingu ishte i zënë me librat e tij "dhe zakoni i kohës i detyronte një çifuti të ishte i martuar. Sipas zakoneve hebraike, beqaria ishte e dënuar dhe çdo baba kishte detyrimin për të gjetur për birin një grua të përshtatshme. Nëse Jezusi nuk do të ishte martuar, të paktën njeri nga ungjijtë e Biblës do të kishte thënë diçka për këtë dhe do të ofronte një shpjegim për atë rrethanë të panatyrshme të beqarisë."

Tebingu gjeti më në fund një libër të madh dhe e tërhoqi drejt vetes. Botimi, i rilidhur në lëkurë, ishte i trashë si një atlas.. Kopertina thoshte: *Ungjijtë gnostikë*. Tebingu e hapi dhe Langdoni dhe Sofia u afruan. Libri përmbante fotografi të pjesëve të zmadhuara të dokumenteve të vjetër: copa papirusi me tekstin të shkruar me dorë. Sofia nuk njohu gjuhën, por në faqen në krah ishte përkthimi.

"Këto janë përkthimet e rrotullave të Nag Hammadit dhe të Detit të Vdekur për të cilat fola pak më parë" shpjegoi Tebingu. "Dokumentet më të vjetër të krishterë. Për fat të keq nuk përputhen me ungjijtë e Biblës. "Duke shfletuar faqet e mesit të librit, Tebingu i tregoi një pjesë. "Ungjilli i Filipit është gjithnjë një pikë e shkëlqyer për të filluar."

Sofia lexoi:

Dhe shoqja e Shpëtimtarit është Maria Madalena. Krishti e donte më shumë se të gjithë dishepujt dhe donte shpesh ta puthte në buzë. Dishepujt e tjerë u fyen dhe shprehën mosaprovim. Të tjerët thanë: Përse e do më shumë se të gjithë ne?"

Këto fjalë e habitën Sofinë, por nuk iu dukën vendimtare. "Nuk flet për martesë."

"Au contraire". Tebingu buzëqeshi dhe i tregoi rreshtin e parë. "Ashtu si çdo ekspert aramaikeje do të ta shpjegonte, fjala "shoqe" në atë kohë, donte të thoshte në plot kuptimin e fjalës "grua-bashkëshorte."

Langdoni e miratoi me një shenjë të kokës.

Sofia lexoi edhe një herë rreshtin e parë. "Dhe shoqja e Shpëtimtarit është Maria Madalena."

Tebingu shfletoi sërish librin dhe i tregoi pjesë të tjera të ndryshme që për habinë e Sofisë, vërtetonin që midis Maria Madalenës dhe Jezusit kishte patur një lidhje shpirtërore. Duke lexuar ato tekste, Sofisë iu kujtua një prift i zemëruar që e kishte thyer derën e gjyshit, kur ishte në shkollën e mesme.

"Është kjo shtëpia e Zhak Sonierit?" kishte pyetur prifti duke shikuar gjithë zemërim Sofinë e re, që i kishte hapur derën. "Duhet të flas për artikullin që ka shkruar." Prifti valëviste një gazetë.

Sofia kishte shkuar të thërriste gjyshin në studio dhe kishin mbyllur derën. "Gjyshi ka shkruar diçka në gazetë?" Sofia kishte renduar menjëherë në kuzhinë dhe kishte shfletuar gazetën e mëngjesit. Kishte parë emrin e gjyshit në një artikull në faqen e dytë të gazetës. Sofia nuk kishte kuptuar gjithçka thuhej në atë artikull, por dukej se qeveria franceze për shkak të presioneve të Kishës kishte ndaluar një film amerikan që titullohej *Tundimi i fundit i Krishtit*, që fliste për Jezusin që bënte dashuri me njëfarë Maria Madalena. Artikulli i gjyshit thonte që Kisha ishte arrogante dhe që ishte e gabuar që ta ndaloje filmin.

"Nuk kishte ndonjë çudi, nëse prifti ishte i tërbuar" kishte menduar Sofia.

"Është pornografi! Sakrilegj!" thërriste prifti, duke dalë nga studioja dhe duke ecur me hapa të mëdha në sallën e pritjes "Si mund të mbështetet një gjë e tillë? Ky Martin Skorseze është një blasfemues dhe Kisha nuk do t'i lëshojë asnjë amvonë në Francë!" Duke dalë, prifti kishte përplasur dhunshëm derën.

Kur gjyshi kishte hyrë në kuzhinë, kishte parë Sofinë me gazetën dhe kishte kruajtur kokën. "Ke filluar shpejt."

Sofia e kishte pyetur: "Ti mendon vërtet se Jezu Krishti kishte të dashur?"

"Jo, e dashur, unë kam thënë se Kisha nuk duhet të ketë lejën të na thotë se çfarë duhet të mendojmë dhe çfarë nuk duhet të mendojmë."

Gjyshi kishte mbetur në heshtje për pak çaste. "Do të ishte shumë e rëndë, nëse do të kishte patur një të tillë?"

Sofia ishte menduar pak dhe pastaj kishte ngritur supet. "Mua nuk do të më jepte asnjë bezdi."

Sër Lei Tebingu ishte akoma duke folur. "Nuk do t'iu mërzis me referime të pafundme për bashkimin midis Jezusit dhe Maria Madalenës. Është kërkuar deri në mërzi nga historianët modernë. Do të doja megjithatë t'ju vija në dukje këto". Tregoi një pjesë tjetër. "Është e Ungjillit të Maria Madalenës."

Sofia nuk kishte ditur kurrë që gjendej një ungjill i tillë. Lexoi tekstin.

"Dhe Pjetro tha: "Shpëtimtari paska folur me një grua, pa e ditur ne? Duhet të kthehemi të gjithë më atë anë dhe të dëgjojmë atë? Ka pëlqyer atë përpara nesh?"

Dhe Levi u përgjigj: "Pjetër, ti gjithmonë zemërohesh shpejt. Tashmë të shoh të luftosh kundër gruas sikur ta kishe kundërshtare. Nëse Shpëtimtari i ka njohur meritat, kush je ti në të vërtetë që mund t'ja refuzosh? Sigurisht, Shpëtimtari e njeh mirë. Për këtë arësye ka dashur më shumë atë, sesa ne."

"Gruaja për të cilën flasin" shpjegoi Tebingu, "është Maria Madalena. Pjetri është xheloz për të."

"Sepse Jezusi pëlqente Marinë?"

"Jo vetëm për këtë. Në lojë ishte më shumë se ndjenja. Në këtë pikë, sipas ungjijve, Jezusi dyshon se shumë shpejt do ta arrestojnë dhe kryqëzojnë. Për këtë arësye i jep udhëzime Maria Madalenës sesi ta drejtojë Kishën pas vdekjes së tij. Si pasojë, Pjetri shfaqi kundërshtinë e tij që të mbetej në plan të dytë pas një gruaje. Kam përshtypjen se ai ishte po aq seksist."

Sofia kërkonte të ndiqte fjalët e tij. "Por është *san* Pietri, guri mbi të cilin Jezusi themeloi Kishën e vet."

"Pikërisht ai, me një përjashtim. Sipas këtyre ungjijve të pamodifikuar, nuk ishte Pjetri personi që Krishti ngarkoi për të themeluar Kishën e vet. Ai ngarkoi Maria Madalenën."

Sofia i hodhi një vështrim pyetës. "Doni të thoni se Kisha e krishterë duhej të drejtohej nga një grua?"

"Ky ka qenë projekti i Jezusit, që ishte feministi i parë në histori. Donte që e ardhmja e Kishës së tij, të ishte në duart e Maria Madalenës."

"Dhe Pjetri kishte pak vështirësi që ta pranonte" tha Langdoni, duke treguar *Darkën e Fundit*. "Ky është Pjetri. E shikon që Leonardoja e dinte sesi mendonte ai për Maria Madalenën ?"

Edhe tani Sofia mbeti pa fjalë. Në afresk, Pjetri ishte përkulur kërcënueshëm drejt gruas dhe dora e tij e ngjashme me një thikë bënte një gjest, sikur t'i priste qafën. I njëjti gjest kërcënimi që mund të shihej në *Virgjëreshën e Shkëmbinjve*!

"Edhe këtu" vijoi Langdoni, duke treguar grupin e apostujve pranë Pjetrit. "A nuk të duket pak alarmuese?"

Sofia vëzhgoi me më shumë vëmendje dhe pa që të dilte një dorë nga grupi i apostujve. "Ajo dorë duket sikur po shtrëngon një thikë apo jo?"

"Po. Gjë akoma më e çuditshme, nëse llogarit krahët, do të shikosh se ajo dorë nuk i takon askujt në veçanti. Është fare pa trup. Anonime."

Sofia ishte akoma dhe më e turbulluar. "Më vjen keq, por nuk kuptoj si gjithë kjo mund të bëjë Maria Madalenën si Santo Graali."

"Aha" thirri sërish Tebingu. "Pikërisht këtu është e bukura!" Rifilloi të rrëmonte në librat në tavolinë derisa gjeti një hartë të madhe që e shtriu përpara saj. Ishte një gjenealogji komplekse." Pak dinë që Maria Madalena, përveç se ishte krahu i djathtë i Krishtit, ishte në vetëvete një grua me fuqi të madhe."

Sofia lexoi titullin e pemës gjenealogjike.

TRIBUJA E BENIAMINIT

"Këtu është Maria Madalena" tha Tebingu duke bërë me shenjë një pikë të lartë të pemës.

Sofia pyeti, e çuditur: "I përkiste shtëpisë së Beniaminit?"

"Sigurisht" u përgjigj Tebingu. "Maria Madalena ishte prej një familje mbretërore."

"Po unë isha e bindur se Maria Madalena ishte e varfër."

Tebingu tundi kokën. "Madalena u paraqit si një prostitutë, për të fshehur lidhjet e saj të rëndësishme familjare."

Sofia i hodhi një vështrim Langdonit, që edhe këtë radhë i drejtoi një shenjë mirëtimi. Gruaja iu drejtua Tebingut. "Ç'rëndësi mund të kishte për Kishën e origjinës, fakti se Maria Madalena ishte prej gjaku mbretëror?"

Anglezi buzëqeshi. "E dashur, nuk ishte gjaku mbretëror i Maria Madalenës që shqetësonte Kishën, sesa lidhja e saj me Krishtin, edhe ai ishte prej gjaku mbretëror. Siç besoj e di, Ungjilli i Mateut, na thotë se Jezui i përkiste Shtëpisë së Davidit. Ishte një që rridhte prej mbretit Salomon, mbreti i judejve. Duke u martuar me një grua nga shtëpia e rëndësishme e Beniaminëve, Jezusi shkrinte dy prejardhje mbretërore, duke krijuar një bashkim të fuqishëm politik që do të kishte të drejtën të paraqiste pretendime të ligjshme për fronin dhe të krijonte një dinasti mbretërish si në kohën e Salomonit."

Sofia e kuptoi se po arrinte në një pikë thelbësore.

Tebingu ishte i emocionuar tashmë. "Legjenda e Santo Graalit, ka lidhje me gjakun mbretëror. Kur legjenda flet për "këlshejtin që mbante brenda gjakun e Krishtit", flet në realitet për Maria Madalenën, barku femëror që mbante në vete prejardhjen mbretërore të Jezu Krishtit."

Fjalët u dukën se përshkuan tërë sallën dhe jehuan mbrapsh para se Sofia të vlerësonte plotësisht ato. "Maria Madalena mbante brenda vetes prejardhjen mbretërore të Jezu Krishtit?" "Por Krishti si mund të kishte një prejardhje mbretërore, vetëm nëse...?" Shikoi Langdonin.

Studiuesi i buzëqeshi. "Vetëm nëse nuk kishin një fëmijë."

Sofia ishte si e ngurosur.

"Jemi këtu në veprën më të madhe të errësimit të historisë. Jo vetëm Jezusi ishte bashkëshort, por edhe baba. E dashura ime, Maria Madalena ishte Vazoja e Shenjtë, Këlshejti që mbante brenda gjakun mbretëror të Jezu Krishtit. Ishte barku që mbante prejardhjen, pjergulla nga e cila lindi fruti i shenjtë!"

Sofia ndjeu t'i ngriheshin leshrat përpjetë. "Po si është e mundur, të fshihet për kaq shekuj një sekret i tillë kaq i rëndësishëm?"

"O Zot i Madh!" thirri Tebingu. "Nuk ka qenë fare një sekret! Prejardhja mbretërore e Jezu Krishtit është burimi i legjendës më të vjetër që ekziston,

Santo Graali. Historia e Maria Madalenës është thirrur nga çatitë, për shekuj me radhë, në të gjitha gjuhët dhe me çdo lloj metafore. Historia e saj haset kudo, mjaft që më parë të hapësh sytë."

"Dhe dokumentet e Sangrealit?" pyeti Sofia. "Duhet të përmbajnë provën që Jezusi ka patur një prejardhje mbretërore?"

"Sigurisht."

"Prandaj, tërë legjenda e Santo Graalit lidhet me prejardhjen mbretërore?"

"Tamam, me plot kuptimin e fjalës" miratoi Tebingu. "Nga fjala *Sangreal* vinte *San Greal*, ose Santo Graal. Por në formën më të lashtë, *Sangreal* rridhte nga dy fjalë të ndryshme. "Tebingu i shkroi në një copë letër dhe ia kaloi Sofisë.

SANG REAL

Menjëherë, Sofia kuptoi gjithçka.

Sang Real donte të thoshte fjalë për fjalë, "Gjaku mbretëror."

59

Portieri i shtabit të Opus Deit në Leksington Aveny të Nju Jorkut, ngriti dorezën e telefonit dhe njohu për habi zërin e ipeshkvit Aringarosa. "Mirëmbrëma, Hirësi."

"A ka ndonjë mesazh për mua?" pyeti ipeshkvi, me zërin çuditërisht të ankthshëm.

"Po, Hirësi. Jam i gëzuar që u dëgjoj. Nuk arrita të lidhesha me u. Kam marrë një njoftim urgjent pikërisht një gjysmë ore më parë."

"Po?" Ipeshkvi dukej më i lehtësuar, ndërsa dëgjonte një gjë të tillë. "Kanë lënë emër?"

"Jo, vetëm një numër." Portieri ia kaloi.

"Prefiksi tridhjetë e tre? Është nga Parisi, apo jo?"

"Po, Hirësi, nga Parisi. Ai që ka telefonuar tha se ishte shumë e rëndësishme që ju ta merrnit menjëherë."

"Faleminderit, e prisja këtë telefonatë."Aringarosa ndërpreu komunikimin.

Ndërsa po ulte telefonin, portieri pyeti veten përse lidhja ishte kaq e turbullt dhe me ndërhyrje. Sipas programeve, ipeshkvi duhej të ishte në Nju Jork, por nga cilësia e lidhjes dukej se ishte në krahun tjetër të botës. Mblodhi supet.

Prej dîsa muajsh, ipeshkvi Aringarosa sillej në mënyrë të çuditshme.

"Ka shumë të ngjarë, që telefoni im nuk merrte dot thirrjet" mendonte Aringarosa, ndërsa Fiati po merrte hyrjen e aeroportit të Ciampinos. "Mjeshtri është përpjekur të më marrë." Me gjithë shqetësimin se nuk mund t'i përgjigjej thirrjes, ishte i inkurajuar nga fakti se Mjeshtri ndjehej aq i sigurt, sa të mund të telefononte drejt në Shtabin e Përgjithshëm të Opus Deit.

"Gjërat duhet të kenë shkuar mirë në Paris."

Ndërsa po merrte numrin, provoi një eksitim të fortë me mendimin se shumë shpejt do të ishte në Paris. "Do të mbërrijmë atje, para agimit." Aringarosa kishte tashmë një aerotaksi që e priste për fluturimin e shkurtër deri në Francë. Fluturimet tregëtare nuk ishin më të kështillueshëm në atë orë, sidomos nëse mbaje parasysh përmbajtjen e dosjes.

Nga ana tjetër e komunikimit, telefoni filloi të bjerë.

U përgjigj një zë femëror. "*Direction centrale Police judiciaire.*" Drejtoria Qendrore e Policisë Gjyqësore.

Aringarosa nguroi një çast. Nuk e priste. "Ah, sigurisht, ...më kanë thënë që të marr këtë numër."

"*Qui êtes vous?*" [29] pyeti gruaja.

"Emri juaj?" ngulmoi gruaja.

"Ipeshkvi Manuel Aringarosa."

"*Un moment.*" Një kërcitje, pastaj një muzikë e vogël.

Pas një pritje të gjatë, ju përgjigj një njeri, në një ton të vrazhdë dhe të shqetësuar. "Hirësi, jam i lumtur që munda të lidhem me ju. Ne të dy kemi shumë gjëra për të diskutuar."

60

"Sangreal... Sang Real... Gjaku mbretëror... Santo Graal."

Të gjithë lidheshin mes njeri-tjetrit.

"Santo Graali është Maria Madalena, nëna e dinastisë mbretërore të Jezu Krishtit." Sofia ishte çorientuar dhe i ngulte sytë Robert Langdonit. Sa më shumë hulumtime parashtronin atë natë Langdoni dhe Tebingu, aq më shumë e paparashikuar bëhej ajo gjëagjëzë kokëçarëse.

"Siç e shikon e dashur," tha Tebingu, duke çaluar drejt një rafti "Leonardoja

[29] Kush jeni ju? (fr.)

nuk është i vetmi që ka dashur t'i thotë botës të vërtetën mbi Santo Graalin. Ata që rridhnin nga gjaku mbretëror i Jezu Krishtit, janë përshkruar në mënyrë plotësisht shteruese nga dhjetëra historianë." Kaloi gishtat në një rresht të gjatë librash.

Sofia u përkul për të lexuar titujt.

Zbulimi i tempullorëve. Rojet sekrete të identitetit të vërtetë të Krishtit.

Gruaja nga qypi prej alabastre. Maria Madalena dhe Santo Graali.

Perëndesha në ungjijtë. Pretendimi i shenjtërisë femërore.

"Dhe ky është libri më shumë i njohur, ndoshta" tha Tebingu, duke marrë nga rafti një volum të lidhur mirë dhe duke ia shtrirë gruas.

Mbi kopertinën, shumë të ngrënë nga kështillimet e përsëritura, ishte shkruar "*Santo Graali. Suksesi i madh ndërkombëtar*"

Sofia ngriti kokën. "Një sukses ndërkombëtar? Nuk kam dëgjuar të flitet ndonjëherë për të."

"Keni qenë shumë e re. Ky libër ngacmoi folenë e grerëzave, kur doli për herë të parë në vitin 1982. Sipas mendimit tim, tre autorët i lejojnë vetes ndonjë kërcim të frikshëm në analizën e tyre, por premisa fillestare është e vlefshme dhe duhet thënë si lavdërim i merituar për ta se më në fund kanë sjellë në vëmendjen e publikut të gjerë idenë e prejardhjes së Krishtit."

"Dhe cila ka qenë reagimi i Kishës, kur doli libri?"

"Është ndjerë e fyer, natyrisht. Por ishte një gjë që pritej. Në fund të fundit, ishte një sekret që Kisha kishte kërkuar ta fshihte që nga shekulli i katërt. Është një nga arësyet përse janë bërë edhe kryqëzatat. Për të gjetur dhe shkatërruar informacionin. Nuk ishte vetëm gruaja që Krishti i kishte besuar detyrën të themelonte Kishën, por ishte dhe prova fizike që hyjnorësia e shpallur në Nike kishte lënë një pasues vdekatar. Kisha për t'u mbrojtur nga pushteti i Maria Madalenës, e ka quajtuar si prostitutë, dhe fshiu të gjitha gjurmët e martesës së saj me Jezu Krishtin, duke larguar kështu çdo pohim të mundshëm se Krishti kishte pasardhës akoma të gjallë dhe që kishte qenë një profet i vdekshëm."

Sofia i hodhi një sy Langdonit që pohoi.

"Sofi, dëshmitë historike në mbështetje të kësaj teze, janë të pakundërshtueshme" i tha.

"Pranoj që janë pohime të forta" tha Tebingu "por duhet të kuptoni se Kisha kishte arsye shumë të rëndësishme, për të fshehur këto fakte. Nuk do të mbijetonte kurrë, nëse do të merrej vesh se Jezu Krishti ka lënë pasardhës. Një bir i Jezusit do të fshinte konceptin e rëndësishëm të hyjnorësisë dhe për këtë arësye edhe të Kishës, që vetëshpallej si i vetmi entitet në gjendje që të afronte

njerëzimit me hyjnitë dhe t'u siguronte hyrjen në mbretërinë e qiejve."

"Trëndafili me pesë petale" tha Sofia, duke treguar papritmas kurrizin e njërit nga librat e Tebingut. "I njëjti vizatim i trëndafilit të ngjitur në sepetkë."

Tebingu shikoi Langdonin dhe buzëqeshi. "Keni me të vërtetë një sy të mirë." Iu kthye Sofisë. "Është simboli që Priorati i jep Graalit. Maria Madalena. Meqënëse emri i saj ishte i ndaluar nga Kisha, Maria Madalena u bë e njohur vetëm nën pseudonimet e ndryshme: Këlshejti, Santo Graali dhe Trëndafili. "Bëri një pauzë. "Trëndafili është i lidhur me pesëkëndëshin e Afërditës dhe Trëndafilin e Busullës dhe Erërave që shërbejnë si udhërrëfyes. Mes të tjerash, fjala që tregon trëndafilin është e njëjtë në anglisht, në frëngjisht, në gjermanisht dhe në shumë gjuhë të tjera: *rose.*"

"Dhe *rose*" shtoi Langdoni "është dhe anagrama e erosit, zotit grek të dashurisë seksuale."

Sofia e shikoi me habi, ndërsa Tebingu vazhdonte. "Trëndafili ka qenë gjithnjë simboli kryesor i seksualitetit femëror. Në kultet primitive të perëndeshës, pesë petalet përfaqësojnë pesë etapat e jetës femërore: lindja, menstruacioni, pjelloria, menopauza dhe vdekja. Në kohërat moderne, lidhja midis lules së trëndafilit dhe feminilitetit është parë në një mënyrë mjaft të dukshme." I hodhi një shikim Langdonit. "Ndoshta mund t'ua shpjegojë eksperti i simboleve?"

Langdoni hezitoi, pak më shumë se zakonisht.

"Oh, qiell!" shfryu Tebingu. "Ju amerikanëtt bëni gjithnjë shenjtorin." Shikoi Sofinë. "Ajo që Roberti nuk di sesi ta thotë është fakti se lulja kur nxjerr gonxhet, i ngjan gjenitaleve femërore, boçes sublime prej së cilës gjithë njerëzimi erdhi në dritë. Dhe nëse keni patur rastin të shikoni një pikturë të Xhorxhia O' Keeffe do të merrni vesh saktësisht se çfarë dua të them me këtë."

"Pika më e rëndësishme" ndërhyri Langdoni, duke treguar raftin, "është se të gjithë ata libra pohojnë të njëjtin pretendim historik."

"Që Jezusi ka lënë pasardhës" tha Sofia, akoma e pasigurt." "Po" vijoi Tebingu. "Dhe që Maria Madalena ishte mitra që prodhoi pasardhësin mbretëror. Priorati i Sionit akoma sot nderon Maria Madalenën si Perëndeshë, Santo Graal, Trëndafil dhe Nëna Hyjnore."

Sofisë iu kujtua rituali në të cilin kishte marrë pjesë në dhomën e nëndheshme.

"Sipas Prioratit" vazhdoi Tebingu "Maria Madalena ishte shtatzanë në kohën e kryqëzimit. Për të mbrojtur të birin që akoma duhej të lindte, nuk pati zgjidhje tjetër se atë që të linte Tokën e Shenjtë. Me ndihmën e Jozefit së Arimateas, xhaxhait të Jezusit dhe besnikut të tij të madh, Maria Madalena

mbërriti fshehtas në Francë, atëherë e njohur si Galia, ku gjeti një strehë të sigurt në bashkësinë hebraike. Dhe pikërisht në Francën që i dha jetë një vajze, e cila mori emrin Sara."

Sofia ngriti kokën. "Njohin edhe emrin e vajzës?"

"Akoma më shumë. Jeta e Madalenës dhe e Saras ka qenë përshkruar nga mbrojtësit e tyre hebrenj. Kujto që e bija e Madalenës i përkiste dinastisë së mbretërve të judejve, David dhe Salomon. Për këtë arësye, hebrenjtë e Francës e mbanin Madalenën si një princeshë të shenjtë, dhe e nderonin si një krijuese e dinastisë mbretërore. Studiues të panumërt të asaj epoke kanë bërë kronikën e ditëve të Maria Madalenës në Francë, duke përfshirë lindjen e Saras dhe pemës së mëpastajme gjenealogjike."

Sofia ishte e tronditur. "A ka një *pemë gjenealogjike* të Jezu Krishtit?"

"Sigurisht. Dhe thuhet se është një nga dokumentet më të rëndësishme të Sangrealit. Një gjenealogji e plotë e pasardhësve të parë të Jezu Krishtit."

"Po për çfarë shërben një gjenealogji e pasardhësve të Krishtit?" pyeti Sofia. "Nuk është një provë. Asnjë historian nuk mund të përcaktojë autenticitetin e saj."

Tebingu qeshi. "Jo më shumë se autenticitetin e Biblës."

"Dhe pastaj?"

"Dhe pastaj, që historia është shkruar gjithnjë nga fitimtarët. Kur dy kultura përplasen, kush humb do të fshihet dhe fituesi do të shkruajë librat e historisë, librat që mbështesin kauzën e tij dhe do të dënojnë atë të armikut të mundur. Siç ka thënë një herë Napoleoni: "Çfarë është historia, përveçse një përrallë, mbi të cilën është rënë dakord?" Buzëqeshi. "Por për vetë natyrën e saj, historia është gjithnjë një tregim me të njëjtën perspektivë."

Sofia nuk e kishte parë kurrë në atë mënyrë.

"Dokumentat e Sangrealit tregojnë thjeshtësisht pjesën tjetër të historisë së Krishtit. Në fund, të zgjedhësh secilin variant të besosh, bëhet një çështje besimi fetar dhe kërkimi personal, por të paktën informacioni mbijetoi. Dokumentat e Sangrealit përbëhen nga dhjetëra mijëra faqe. Dëshmitarët që kanë mundur të shikojnë thesarin e Sangrealit thonë se zinte katër baule të mëdha. Thuhet se në ato kasa janë dhe *dokumentat e hershme*, mijëra faqe dokumentash të para kohës së Konstantinit, të shkruar nga ndjekësit e parë të Jezusit, në të cilët i bëhet nderim si mjeshtër dhe profet mjaft njerëzor. Përveç kësaj thuhet se bën pjesë në thesar edhe legjendari *Dokument Q*, një dorëshkrim qenësia e të cilit është pohuar edhe nga Vatikani. Me aq sa thuhet, është një libër me mësimet e Jezusit, ndoshta shkruar nga ai vetë."

"Shkruar nga Krishtit?

"Sigurisht" u përgjigj Tebingu. "Përse Jezui nuk duhej të mbante një ditar të predikimit të vet? Shumë prej njerëzve e bënin në ato vite. Një dokument tjetër shumë i bujshëm që duhet të jetë në thesar është një doreshkrim që quhet *Ditari i Madalenës;* është përshkrimi nga duart e vetë Madalenës, së jetës së saj me Krishtin, nga kryqëzimi deri në qëndrimin e vet në Francë."

Sofia u menduar për disa çaste. "Dhe ato katër baulet me dokumenta janë thesari, që tempullorët kanë gjetur nën tempullin e Salomonit?"

"Po. Dokumentat që i bënë aq të fuqishëm. Dokumentat që i dhanë fillesë dhe shumë kërkime rreth Santo Graalit përgjatë historisë."

"Por ju më thatë, se Santo Graali është Maria Madalena. Nëse njerëzit kërkonin dokumenta, përse ta quanin kërkimi i Graalit?"

Tebingu e pa dhe shprehja e tij u ëmbëlsua. "Sepse streha e fshehtë e Santo Graalit përfshin dhe një sarkofag."

Përjashta shtëpisë era filloi të fryjë me zhurmë midis pemëve.

Tebingu foli më qetësisht tashmë. "Kërkimi i Santo Graalit është në plot kuptimin e fjalës, kërkimi i vendit, ku të përkulesh përpara kockave të Maria Madalenës. Një udhëtim për t'u përulur në këmbët e mbretëreshës së fshirë nga historia."

Sofia e pa e mrekulluar. "Streha e fshehtë e Santo Graalit në të vërtetë është *një varr*?"

Në sytë gështenjë të Tebingut kaloi si një re. "Po. Një varr që përmban trupin e Maria Madalenës dhe dokumentet që tregojnë historinë e vërtetë të jetës së saj. Në thelbin e vet, kërkimi i Graalit ka qenë gjithnjë kërkimi i Madalenës, mbretëreshës së tradhëtuar, të varrosur së bashku me provat mbi të drejtat e pasardhësve të vet."

Sofia priti që Tebingu të merrte veten. Shumë gjëra lidheshin me gjyshin e saj, megjithatë ishin akoma pa kuptim. "Anëtarët e Prioratit" tha më në fund, "për të gjithë këtë kohë kanë marrë barrën e ruajtjes së dokumentave të Sangrealit dhe të varrit të Maria Madalenas?"

"Po, por vëllazëria kishte një tjetër detyrë, po aq të rëndësishme: të mbronin *pasardhësit e saj*. Pasardhësit e Krishtit ishin gjithnjë në rrezik. Kisha e origjinës kishte frikë se, nëse do t'i lejohej pasardhësve të rriteshin, sekreti i Jezusit dhe Maria Madalenës do të dilte në dritë dhe do të sfidonin doktrinën themelore katolike, ose atë të një Moisiu hyjnor që nuk shkonte me gratë dhe nuk kishte marrëdhënie seksuale." Pushoi për një çast. "Megjithatë, trashëgimia e Krishtit është rritur qetësisht në Francë, në strehën e vet sekrete, derisa në shekullin e pestë bëri një lëvizje të guximshme, duke u martuar me mbretërit e Francës dhe duke krijuar dinastinë e Merovingëve."

Lajmi habiti Sofinë. Në Francë, të gjithë studentët njihnin historinë e Merovingëve. "Merovingët kanë themeluar Parisin."

"Po. Është një nga arsyet për të cilat legjenda e Graalit ka qenë kaq e përhapur në Francë. Shumë kërkime të Graalit organizuar nga Vatikani ishin në të vërtetë misione sekrete, për të eleminuar anëtarët me origjinë mbretërore. Keni dëgjuar të flitet për mbretin Dagoberto?"

Sofia kujtonte si nëpër tym një episod të lemerisshëm që kishte dëgjuar në leksionet e historisë. "Ishte një nga mbretërit merovingë, apo jo? I goditur me thikë në sy, kur flinte?"

"Tamam. I vrarë nga Vatikani në bashkëpunim me Pipino d`Heristal. Fundi i shekullit të shtatë. Me vrasjen e Dagobertos, dinastia e Merovingëve, pothuaj u shfaros. Për fat të mirë, i biri i Dagobertos, Sigisberto, i shpëtoi sulmit dhe vijoi dinastinë, në të cilën më vonë mori pjesë Gofredo di Buljone, themelues i Prioratit të Sionit."

"I njëjti njeri që i urdhëroi Kalorësit e Tempullit të gjenin dokumentat e Sangrealit nga rrënojat e tempullit të Salpmonit, për t'u ofruar Merovingëve, provën e lidhjes së tyre trashgimnore me Jezu Krishtin."

Tebingu pohoi me një psherëtimë të gjatë. "Priorati modern i Sionit ka një detyrë shumë të madhe. Një angazhim shumë të madh. Vëllazëria duhet të mbrojë dokumentat e Sangrealit. Duhet të mbrojë varrin e Maria Madalenës. Dhe natyrisht, duhet të mbrojë ç'ka mbeti nga Krishti, ata pak pasardhës të Merovingëve të mbetur gjallë deri më sot."

Fjalët mbetën si të varura në sallën e madhe dhe Sofia ndjeu një fërgëllim të çuditshëm, sikur kockat e saj të kishin hyrë në rezonancë me ndonjë lloj të vërtete. "Pasardhës të Jezu Krishtit të mbetur gjallë deri më sot." Ndjeu zërin e gjyshit. "Princeshë, të duhet të them të vërtetën e familjes tënde."

U përshkua nga një dridhmë.

"Gjaku mbretëror"

Nuk arrinte ta imagjinonte.

"Princesha Sofia."

"Sër Lei?" Nga interfoni mbërriti zëri grykor i maxhordomit. Sofia që nuk e priste, bëri një lëvizje. "A mund të vini në kuzhinë, për një çast?"

Tebingu krojti kokën ndaj kërkesës së papërshtatshme. Iu afrua aparatit në mur dhe shtypi butonin. "Remi, siç e di jam i zënë me mysafirët e mi. Nëse do të kemi nevojë për ndonjë gjë tjetër në kuzhinë, po i shërbejmë vetes. Faleminderit dhe natën e mirë."

"Kam një fjalë me ju, zotëri, para se të tërhiqem. Nëse ma lejoni."

Tebingu murmuriti dhe shtypi butonin. "Jepi shpejt, Remi!"

"Është një çështje që lidhet me administrimin e shtëpisë, zotëri, dhe nuk është çasti të mërzisim mysafirët."

Tebingu kishte një shprehje mosbesuese. "Dhe nuk mund të presë deri në mëngjes?"

"Kërkon vetëm një minutë."

Tebingu ngriti sytë në qiell, pastaj shikoi Langdonin dhe Sofinë. "Ndonjëherë pyes veten se kush është zotnia dhe kush është shërbëtori." Shtypi sërish butonin. "Po vij, Remi. "Duhet të sjell ndonjë gjë, që këtej?"

" Vetëm lirinë nga shtypja, zotëri."

"Remi, a e di, se vetëm *steak au poivre* që përgatit ti, është arësyeja e vetme për të cilën punon me mua akoma?"

"Kështu më thoni ju, zotëri. Kështu më thoni ju."

61

"Princesha Sofia". Pati përshtypjen se truri i saj ishte bosh, kur ndjeu Tebingun të largohej përgjatë korridorit. E turbulluar, u kthye drejt Langdonit, në sallën e madhe. Studiuesi tundte kokën, sikur t´i kishte lexuar tashmë mendimet e saj.

"Jo, Sofia" i pëshpëriti, duke e shikuar në mënyrë qetësuese. "Edhe unë kam menduar të njëjtën gjë, kur kuptova se gjyshi yt ishte në Priorat dhe më njoftoi se donte të më thoshte një sekret mbi familjen tënde. Por është e pamundur." Bëri një pauzë. "Sonier nuk është një mbiemër meroving."

Sofia nuk dinte nëse duhej të ndjehej e çliruar apo e zhgënjyer.

"Më vjen keq. E di që duhet të shpjegoja shumë gjëra. Por vetëm dy linja të mirëfillta të Merovingëve jetojnë akoma. Mbiemrat janë Plantar dhe Sën-Kler. Që të dy familjet jetojnë të fshehura nën mbrojtjen e Prioratit."

Sofia mendoi për ata mbiemra dhe tundi kokën, midis familjarëve të vet nuk ishte askush me mbiemrin Plantar apo Sën Kler. Filloi të ndjente një zhgënjim të madh. Në fund të fundit, ishte akoma larg nga kuptimi i asaj çfarë donte që t´i zbulonte gjyshi i saj. Për këtë, kuptim, ishte në të njëjtën pikë si në kohën, kur mbërriti në Luvër. Do të kishte pëlqyer që Sonieri të mos i kishte përmendur familjen. Kishte rihapur plagë që dhimbnin akoma. "Kanë vdekur, Sofia. Nuk do të kthehen." Mendoi për nënën që i këndonte për ta vënë në gjumë, për babain që e mbante në kurriz, për gjyshen dhe vëllain që i buzëqeshnin dhe e shikonin me sytë e tyre të gjelbër. E gjitha kjo i ishte rrëmbyer. I kishte mbetur vetëm gjyshi.

"Dhe tani ka ikur dhe ai, unë kam mbetur vetëm."

U kthye të shikonte *Darkën e Fundit* dhe vëzhgoi flokët e gjata të kuqe dhe sytë e qetë të Maria Madalenës. Diçka në shprehjen e fytyrës së gruas e bënte të mendonte se pak kohë më parë kishte humbur një njeri të dashur. Sofia arrinte ta kuptonte me instinkt. "Robert?" e thirri me zë të ulët.

Ai iu afrua.

"Lei tha se historia e Graalit është kudo rreth nesh, por këtë natë është hera e parë që e dëgjoj."

Langdoni ishte duke i hedhur një dorë në shpatull për ta ngushëlluar, por u përmbajt. "Jo, e ke dëgjuar Sofi. Të gjithë e kemi dëgjuar. Thjesht, kur e dëgjojmë nuk e kuptojmë."

"Nuk të kuptoj."

"Historia e Graalit është kudo, por e fshehur. Kur Kisha ndaloi të flitej për Maria Madalenën, dhe e përbuzi atë, historia dhe rëndësia e saj janë përcjellë nëpërmjet kanalesh më të studiuar. Kanale që lejonin metaforën dhe simbolizmin."

"Natyrisht. Nëpërmjet arteve."

Langdoni i tregoi *Darkën e Fundit*. "Një shembull i përkryer. Disa nga veprat më të famshme të artit, letërsisë, muzikës, na tregojnë fshehtas historinë e Maria Madalenës dhe të Jezusit."

Langdoni i foli me ngut për veprat e Leonardos, Botiçelit, Pusënit, Berninit, Moxartit dhe Viktor Hygosë që zbulonin përpjekjen, për të rivendosur shenjtërinë femërore. Legjendat gjithnjë të gjelbra si ato të sër Gauein dhe Kalorësi i Gjelbër, mbretin Artu, dhe Bukuroshja e Përgjumur, kanë qenë alegoritë e Graalit. *Notre Dame* e Parisit e Viktor Hygosë, dhe *Flauti Magjik* i Moxartit, ishin plot me simbole masonike dhe sekrete të Graalit. "Pasi të hapësh sytë për të parë Santo Graalin," i tha, "do ta shikosh ngado, në piktura, në muzikë, në libra. Deri në filmat me kartona, në parqet zbavitëse dhe në filmat popullorë."

I tregoi orën Topolino dhe i tha se Uollt Diznej, për të gjithë jetën, i ishte përkushtuar detyrës që të paraqiste historinë e Graalit për brezat e ardhshëm. Diznej ishte përshëndetur si "Leonardo Da Vinçi modern". Që të dy ishin mjaft breza larg bashkëkohësve të vet, ishin artistë me aftësi të papërsëritshme, anëtarë të shoqërive sekrete dhe sidomos, tallës të pakorrigjueshëm. Si Leonardoja, ashtu dhe Diznej pëlqenin shumë të fusnin mesazhe dhe simbole të fshehtë në artin e tij. Për studiuesin e simbologjisë, të shikoje një film të vjetër të Diznejt, ishte sikur të sulmoheshe nga një ortek aluzionesh dhe metaforash.

Pjesa më e madhe e mesazheve të fshehura në veprat e Diznejt, lidhej me fenë, mitin pagan dhe nënshtrimin e perëndeshës. Nuk ishte rastësi, që Diznej kishte ribërë përralla si *Hirushja, Bukuroshja e Fjetur*, dhe *Borëbardha*, që të gjitha histori që flisnin për burgosjen e shenjtërisë femërore. Nuk duheshin njohuri të thella të simbolizmit që të kuptoje se Borëbardha - një princeshë që humbte pasuritë, pasi kishte shijuar një mollë të helmuar - ishte një aluzion i qartë për rënien e Evës në parajsën tokësore. Pse në *Bukuroshen e Fjetur*, princesha Aurorë - e fshehur, në thellësitë e pyllit me emrin sekret

"Trëndafili", për ta mbrojtur nga shtriga e keqe - ishte historia e Graalit treguar fëmijëve.

Me gjithë imazhin e saj të një ndërrmarrje shumëkombëshe, midis punonjësve mbetej akoma një element lojërash dhe vizatuesit zbaviteshin akoma duke futur një simbolizëm të fshehtë në produktet e etiketuara DIZNEJ. Langdoni nuk kishte harruar asnjëherë rastin kur një nga studentët i kishte sjellë një DVD të *Mbretit Leon*, dhe duke ndaluar pamjen në një fotogramë të vetme, kishte parë se si në inkuadrim ishte qartësisht e dukshme fjala "seks" në pjesëzat e pluhurit mbi kokën e Simbasë. Ai dyshonte se ishte më shumë një shaka goliardike e ndonjë dizenjatori, sesa ndonjë referim i qëllimshëm ndaj seksualitetit pagan, por Langdoni kishte mësuar të mos nënvleftësonte përdorimin e simboleve nga ana e Diznejt. *Sireneta* ishte një veshje mahnitëse me simbole shpirtërore aq të lidhur me perëndeshën, sa nuk mund të ishte një rastësi.

Kur Langdoni kishte parë për herë të parë *Sirenetën*, kishe mbetur pa frymë në kuptimin e vërtetë të fjalës. Ai vërente se kuadri në shtëpinë e nënujshme të Arielit nuk ishte tjetër, veçse *Madalena e penduar* e artistit të shekullit të shtatëmbëdhjetë, Zhorzh dë La Tur. Një nderim i famshëm për të dëbuarën Maria Madalena dhe një mobilim fare i papërshatëshëm. Ai pa se filmi, që zgjati për një orë e gjysmë, ishte një përzierje e referimeve të qarta dhe simbolike për shenjtërinë e humbur të Isidës, të Evës, të Pishis, të perëndeshës peshk, dhe shpesh Maria Madalenës. Emri i Sirenetës, Ariel ishte lidhur fuqimisht me shenjtërinë femërore, dhe në *Librin e Isaias*, ishte sinonim i *Qytetit të Shenjtë të rrethuar."*

Natyrisht, edhe flokët e gjatë, të kuq të sirenës nuk ishin thjesht një përkim.

Nga korridori mbërriti zhurma e patericave të Tebingut që po kthehej. Historiani mbërriti çuditërisht me ngut. Kur hyri në studio, shprehja e tij ishte mjaft e ashpër.

"Do të bëje mirë të më jepje një shpjegim, Robert" tha me një ton të akullt. "Nuk je treguar i ndershëm me mua."

62

"Më kanë futur në grackë Lei" tha Langdoni, duke u përjekur të mbetej i qetë. "Ti më njeh. E di se unë nuk mund të vras askënd."

Toni i Tebingut nuk u ëmbëlsua. "Robert, kanë transmetuar foton tënde në televizion, për atë Zot. A e dije se ishe i kërkuar nga policia?"

"Po."

"Atëherë ke abuzuar me besimin tim. Më habit sesi më ke futur në rreziqe, duke ardhur këtu e kërkuar të flas për Graalin, për t'u fshehur në shtëpinë time."

"Nuk kam vrarë njeri."

"Zhak Sonieri ka vdekur dhe policia të akuzon ty." Tebingu dukej i trishtuar nga lajmi. "Një njeri që ka dhënë shumë ndihmesë për artin..."

"Zotëri?" Maxhordomi ishte shfaqur sërish dhe ishte ndalur pas Tebingut, me duart të kryqëzuar në gjoks. "Duhet t'i largoj nga shtëpia?"

"Ma ler mua këtë punë." Tebingu shkoi nëpëmjet studios, hapi një derë të gjerë me xhama që shikonte nga lëndina dhe pastaj ju drejtua Langdonit dhe Sofisë. "Ju lutem, merrni makinën tuaj dhe ikni që këtej."

Sofia nuk lëvizi. "Kemi informacione mbi *clef de voûte*. "Çelësin e kthesës së Prioratit."

Tebingu e shikoi ngultaz për disa sekonda dhe shfryu me ironi. "Një gënjeshtër e dëshpëruar.Roberti e di sesa e kam kërkuar."

"Thotë të vërtetën" ndërhyri Langdoni. "Ja përse kemi ardhur tek ti. Për të folur për çelësin e kthesës."

"Maxhordomi bëri një hap përpara. "Ikni, ose do t'i telefonoj policisë."

"Lei" pëshpëriti Langdoni "e dimë ku është."

Siguria e Tebingut sikur u lëkund ca.

Tashmë Remia eci përpara me vendosmëri në dhomë. "Ikni që këtej menjëherë! Ose do të detyrohem të përdor forcën..."

"Remi!" Tebingu u kthye, duke tërhequr me forcë maxhordomin. "Na fal për një çast!"

Maxhordomi mbeti me gojë hapur. "Zotëri? Duhet të protestoj. Këta njerëz janë..."

"Do të merrem unë me këtë gjë" i tha Tebingu, dhe i tregoi korridorin.

Pas një çasti heshtjeje, Remia, i habitur, u largua si një qen i rrahur.

Në ajrin e ftohtë të natës, që hynte nga dera, Tebingu iu drejtua sërish

Sofisë dhe Langdonit. Shprehja e tij ishte akoma dyshuese. "Është më mirë për ju që të jetë e vërtetë. Çfarë dini për çelësin e kthesës?"

I fshehur në kaçubet e dendura në pjesën e jashtme të studios së Tebingut, Silasi shtrëngoi revolen dhe shikonte nga porta me xhama. I kishte rënë përqark shtëpisë dhe kishte parë Langdonin dhe gruan të flisnin në studion e madhe. Përpara se të hynte, kishte ardhur një burrë me paterica, që i ishte drejtuar Langdonit, kishte hapur derën me xhama dhe i kishte kërkuar të dyve të dilnin. "Pastaj gruaja kishte folur për çelësin e kthesës dhe gjithçka kishte ndryshuar." Britmat ishin shndërruar në pëshpëritje, zemërimi ishte zbutur dhe dera me xhama ishte mbyllur.

Tani, ndërsa lëvizte në hije, afroi veshët nga xhami. "Çelësi i kthesës është brenda kësaj shtëpie." Silasi e ndjente një gjë të tillë.

Pa dalë nga errësira, ju afrua lehtas derës, në ankth për të dëgjuar çfarë po thuhej. Mendonte që t'i linte dhe nja pesë minuta. Nëse nuk do të zbulonin se ku e kishin fshehur çelësin e kthesës, do të hynte për t'i bindur me forcë.

Në studio, Langdoni pa se Tebingu ishte i çuditur.

"Mjeshtër i Madh?" përsëriti historiani, duke shikuar Sofinë. "Zhak Sonieri?"

Gruaja miratoi dhe dalloi tronditjen në sytë e tij.

"Po ju nuk mund ta dinit këtë!"

"Zhak Sonieri ishte gjyshi im."

Tebingu u lëkund në paterica. I hodhi një shikim Langdonit, që i bëri një shenjë pohuese. Historiani u kthye të fliste me Sofinë. "Zonjusha Nëvë, nuk di ç'të them. Nëse kjo është e vërtetë, më vjen keq për humbjen e tij. Duhet të pranoj se për kërkimet e mia, kam bërë një listë personash në Paris, të cilët mund të më flisnin për Prioratin. Zhak Sonieri ishte në atë listë bashkë me shumë të tjerë. Po si, Mjeshtër i Madh, thoni ju? Është e vështirë ta besoj." Heshti për një çast dhe pastaj tundi kokën. "Me gjithatë, kjo nuk ka kuptim. Edhe nëse gjyshi juaj ishte vërtet Mjeshtër i Madh i Prioratit, dhe e ka bërë vetë çelësin e kthesës, nuk do t'ua thoshte kurrë juve si ta gjeni. Çelësi i kthesës tregon rrugën që të çon në thesarin më të madh të vëllazërisë. Mbesë apo jo, ju nuk mund të jeni e zgjedhur për të të ofruar një njohuri të tillë."

"Sonieri ishte duke vdekur kur dha këtë informacion" tha Langdoni. "Nuk kishte shumë alternativa."

"Nuk kishte nevojë për alternativa" kundërshtoi Tebingu. "Edhe tre *sénéchaux*-të e njohin sekretin. Është kjo mrekullia e strukturës që kanë krijuar.

Njëri nga ata do të bëhet Mjeshtër i Madh dhe do të emërojnë një *sénéchal* të ri, të cilit do t'i tregojnë sekretin e çelësit të kthesës."

"Besoj se ju nuk keni dëgjuar tërë emisionin e lajmeve" tha Sofia. "Përveç gjyshit tim, janë vrarë dhe tre personalitete të rëndësishme të Parisit."

Tebingu mbeti me gojë të hapur. "Dhe ju mendoni se kanë qenë..."

"*Sénéchaux*" *sht*oi Langdoni.

"Po si mundën? Një vrasës nuk mund ta dijë identitetin e katër anëtarëve më të rëndësishëm të Prioratit të Sionit! Shikoëni mua, bëj kërkime mbi ta prej dhjetëra vjetësh, nuk di të jap emrin edhe të një anëtari të thjeshtë të Prioratit. Më duket e pakonceptueshme që tre *sénéchaux*-të dhe Mjeshtri i Madh janë zbuluar dhe vrarë në një ditë të vetme."

"Nuk besoj se informacioni është mbledhur në një ditë të vetme" tha Sofia. "Duket një *décapiter* - prerje koke - e studiuar mirë. Është një teknikë e përdorur, për të luftuar krimin e organizuar. Nëse policia gjyqësore do të eleminojë një bandë të caktuar, përgjon telefonatat e tyre dhe i vëzhgon në fshehtësi për muaj të tërë, identifikon krerët dhe pastaj kalon në veprim duke i arrestuar të gjithë në të njëjtën kohë. Lënie pa kokë. Pa krerët e vet, banda zhytet në kaos dhe lejon t'i shpëtojnë informacione të tjera. Është e mundur që dikush të ketë përgjuar me durim Prioratin dhe pastaj ta ketë sulmuar me shpresën se krerët do të tregonin se ku është vendosur çelësi i kthesës."

Tebingu nuk dukej aq i bindur. "Por vëllezërit nuk do të flisnin kurrë. Betohen se do ta mbajnë sekretin edhe përpara një kërcënimi me vdekje."

"Pikërisht" ndërhyri Langdoni. "Për këtë, nëse nuk kanë rrëfyer sekretin dhe i kanë vrarë..."

Tebingu mbeti pa frymë. "Atëherë vendndodhja e çelësit të kthesës do të humbte përgjithnjë!"

"Dhe me të" tha Langdoni, "shpresa për të gjetur Santo Graalin."

Tebingu ndjeu se po dërrmohej nën peshën e fjalëve të Langdonit. Pastaj i pafuqishëm për të qëndruar edhe pak, u rrëzua në një kolltuk dhe shikoi jashtë dritares.

Sofia iu afrua dhe i tha me zë të ulët: "Duke e parë gjendjen në të cilën ndodhej, gjyshi im, është krejt e mundshme, që në dëshpërimin e tij, të ketë kërkuar t'ia tregojë sekretin e vet, dikujt jashtë vëllazërisë. Dikujt tek i cili mund të besonte. Një anëtari të familjes."

Tebingu ishte zbehur. "Por cili ka qenë në gjendje që të organizonte një sulm të tillë... të zbulonte kaq shumë informacione mbi vëllazërinë..." Pushoi dhe në fytyrë iu shfaq një shprehje frike. "Mund të jetë vetëm një forcë. Ky tip infiltrimi mund të vijë vetëm nga armiku më i vjetër i Prioratit."

Langdoni ngriti kokën. "Nga kisha."

"Nga kush tjetër? Roma kërkon Graalin prej shekujsh."

Sofia ishte akoma skeptike. "Mendoni se ka qenë vërtet Kisha që ka vrarë gjyshin tim?"

Tebingu u përgjigj ."Nuk është hera e parë që Kisha vret, për t'u mbrojtur. Dokumentat e Santo Graalit janë të bujshme; Kisha ka dashur ti zhdukë prej shekujsh."

Langdoni mezi pranonte premisën e Tebingut se Kisha qenkësh e gatshme të vriste pa skrupuj, për të siguruar ato dokumenta. Ai kish njohur papën dhe shumë kardinalë që ishin njerëz thellësisht shpirtërorë dhe nuk do të falnin kurrë një vrasje. "Pavarësisht nga qëllimi."

Sofia dukej se mendonte njëlloj me të. "Nuk është e mundur që ata anëtarë të Prioratit të jenë vrarë nga dikush jashtë Kishës? Dikush që nuk di se çfarë është në të vërtetë Graali? Kupa e Krishtit, në fund të fundit do të përbënte një thesar të kënaqshëm. Gjuetarët e thesareve janë të gatshëm që të vrasin për gjëra më të vogla."

"Nga përvoja ime" tha Tebingu, "njerëzit janë të gatshëm për të bërë më shumë se kaq për të eleminuar atë që kanë frikë sesa për të fituar atë që dëshirojnë. Më duket se po shquaj një lloj dëshpërimi në këtë sulm ndaj Prioratit."

"Lei" tha Langdoni "është një absurditet. Përse anëtarë të Kishës katolike u dashka të vrasin drejtues të Prioratit për të zhdukur dokumenta të cilët që në fillim i kanë cilësuar të rreme?"

Tebingu qeshi. "Kullat e fildishta të Harvardit të kanë bërë shumë të mirë, Robert. Po, kleri roman ka bekimin e një besimi të thellë, dhe falë kësaj mund të kapërcejë çdo lloj stuhie, përfshi shpërndarjen e dokumentave që mohojnë atë që ata besojnë. Po mendo për pjesën tjetër të botës. Ç'do të ndodhë me ata që nuk kanë bekimin e një sigurie të plotë? Ata që shikojnë egërsinë që gjallon në botë dhe pyesin, ku ka përfunduar Zoti sot? Ata që shohin skandalet e Kishës dhe pyesin veten: "Kush janë këta njerëz që thonë se flasin në emër të Krishtit, por pastaj gënjejnë për të mbuluar ngacmimet seksuale të priftërinjve të tyre në dëm të fëmijëve?" Tebingu u ndal për pak. "Çdo t'u ndodhë këtyre personave, Robert, nëse do të shpërndahet një shpjegim bindës shkencor i faktit se varianti i jetës së Krishtit i përhapur nga Kisha është i fallsifikuar dhe se historia më e madhe e treguar ndonjëherë është në të vërtetë, gënjeshtra më e madhe?"

Langdoni nuk u përgjigj.

"Të them unë se çfarë do të ndodhë, nëse ato dokumenta do të bëhen të

njohur" shpjegoi Tebingu. "Vatikani do të ballafaqohet me një krizë besimi që nuk ka precedentë në historinë e tij dymijëvjeçare."

Pas një qetësie të gjatë, Sofia pyeti: "Por nëse Kisha është vërtet përgjegjëse e sulmit, përse të vepronte pikërisht tani? Pas gjithë këtyre viteve? Priorati i ka mbajtur gjithnjë të fshehur dokumentat e Sangrealit. Nuk përbëjnë një kërcënim imediat për Vatikanin."

Tebingu mori frymë me një pamje të lodhur dhe shikoi Langdonin. "Robert, mendoj se ti e njeh misionin përfundimtar të Prioratit."

Vetëm duke e menduar, Langdoni mbeti pa frymë. "Sigurisht."

"Zonjusha Nëvë," tha Tebingu "për vite me radhë midis Kishës dhe Prioratit ka patur një marrëveshje të heshtur. Kisha nuk sulmon Prioratin dhe ky vazhdon të mbajë të fshehtë dokumentat e Sangrealit." Pushoi pak. "Megjithatë, një pjesë e historisë së Prioratit ka pasur gjithnjë një plan për të zbuluar sekretin. Me arritjen e një date të caktuar në histori, vëllazëria ka qëllim të thyejë heshtjen dhe të arrijë në triumfin e saj përfundimtar, duke i zbuluar botës dokumentat e Sangrealit dhe duke thirrur nga majat e maleve, historinë e vërtetë të Jezu Krishtit."

Sofia i nguli sytë Tebingut në heshtje. Më në fund, edhe ajo u ul. "Dhe ju mendoni se kjo datë është afër? Dhe se Kisha është në dijeni të saj?"

"Është një hipotezë" tha Tebingu "që do të shpjegonte përse Kisha ka rrezikuar gjithçka, për të shtënë në dorë dokumentat para se të jetë shumë vonë."

Langdoni kishte përshtypjen e pakëndshme se Tebingu kishte të drejtë. "Mendoni se Kisha është në gjendje të zbulojë datën e fiksuar nga Priorati?"

"E pse jo? Nëse jemi nisur nga hipoteza se ajo ka arritur të zbulojë identitetin e anëtarëve të Prioratit, mund të ketë zbuluar edhe planet e tyre. Edhe nëse nuk e dijnë datën e saktë, supersticionet e tyre kanë bërë të vetën."

"Supersticionet?" pyeti Sofia.

"Në pikëpamje të profecisë," shpjegoi Tebingu "jemi aktualisht në një epokë të shndërrimeve të mëdha. Mijëvjeçari i vjetër sapo u mbyll dhe bashkë me të përfundoi, pas dy mijë vjetësh, mosha astrologjike e Yllësisë së Peshqve, dhe peshqit janë edhe shenja e Jezusit,. Si mund t'ju pohojë çdo ekspert i simboleve astrologjike, ideali i Peshqve është se njeriu duhet të marrë *urdhëra* nga pushtetet e epërme, pasi është i paaftë të mendojë vetëm. Prandaj ka qenë një epokë vlimi fetar. Tani, megjithatë, hyjmë në moshën e Yllësisë së Ujorit, mbajtësit të ujit, ideali i të cilit pohon që njeriu është i aftë të mësojë të vërtetën dhe të mendojë për veten. Ndryshimi ideologjik është i madh, dhe ndodh pikërisht tani."

Langdoni u dridh. Profecitë astrologjike nuk kishin përbërë ndonjëherë interes të madh për të, aq më pak i ishin dukur të besueshme, por dinte që shumë veta, në Kishë, e ndiqnin me shumë vëmendje. " Kisha e quan këtë periudhë tranzicioni "Fundi i ditëve".

Sofia nuk dukej e bindur. "Si fundi i botës?Apokalipsi?"

"Jo" u përgjigj Langdoni. "Ky është një gabim i përhapur. Shumë fe flasin për Fundin e Ditëve, por kanë parasysh fundin e epokës aktuale, asaj të Peshqve, që ka filluar në kohën e lindjes së Krishtit, zgjati dymijë vjet dhe përfundoi me ndërrimin e mijëvjeçarit. Tani që kemi kaluar në moshën e Ujorit, Fundi i Ditëve mbërriti."

"Shumë studiues të Graalit" shtoi Tebingu "besojnë se nëse Priorati ka ndërmend seriozisht të zbulojë të vërtetën, ky moment historik do të ishte simbolikisht më i përshtatshmi. Shumë studiues të Prioratit, mes të cilëve edhe unë, kanë shkruar se zbulimi do të ndodhë pikërisht me ndryshimin e mijëvjeçarit. Siç dihet mirë, nuk ndodhi kështu. Dihet se kalendari roman nuk përputhet saktësisht me ciklet astrologjike, prandaj në profeci ka një farë papërcaktueshmërie, nëse Kisha tani është njoftuar për datën e saktë, apo është kapur thjesht nga nervozizmi për shkak të profecisë astrologjike. Këtë nuk mund ta them. Në çdo rast, nuk ka rëndësi. Që të dy skenarët shpjegojnë përse Kisha mund të ketë filluar një sulm parandalues kundër Prioratit." Tebingu kroi ballin. "Dhe më besoni, nëse Kisha do të gjejë Santo Graalin, do ta shkatërrojë. Të gjithë dokumentet e madje dhe reliket e të bekuarës Maria Madalena." Kruajti ballin. "Dhe atëherë, e dashur, pasi të zhduken të gjithë dokumentat e Sangrealit, çdo provë do të jetë zhdukur, dhe Kisha do të ketë fituar betejën e saj të vjetër për të rishkruar historinë. E kaluara do të jetë fshirë përgjithnjë."

Ngadalë, Sofia nxori nga xhepi çelësin me formën e kryqit dhe ia zgjati Tebingut.

Historiani ia mori dhe e vëzhgoi. "O Zoti im! Stema e Prioratit. Ku e gjetët?"

"Gjyshi im arriti të ma jepte në dorë përpara se të vdiste."

Tebingu preku me gishta në sipërfaqen e larë në ar. "Çelësi i një kishe?"

Sofia lëshoi një frymëmarrje të thellë. "Ky çelës ndihmon të gjendet *la clef de voûte*."

Tebingu ngriti befas kokën dhe i nguli sytë me një pamje mosbesuese. "E pamundur! Cilën kishë kam harruar? Kam kërkuar në të gjitha kishat e Francës!"

"Nuk është një kishë" u përgjigj ajo. "Është një bankë zvicerane."

Tebingu e shikoi me një pamje mosbesuese. "Çelësi i kthesës në një

bankë?"

"Në një kasetë sigurie" shpjegoi Langdoni.

"Kaseta e sigurisë së një *banke*?" Tebingu tundi kokën me forcë. "E pamundur. Guri thuhet se është fshehur nën shenjën e Trëndafilit."

"Sigurisht" shpjegoi Langdoni. "Është e mbyllur në një kasetë palisandri - ose *rosewood* në anglisht - dhe mbi kapak është mozaiku i një trëndafili me pesë petale."

Tebingu mbeti me gojë të hapur. "Keni parë çelësin e kthesës?"

Sofia pohoi. "Kemi qenë në bankë."

Tebingu u përkul përpara tyre, me një shprehje të frikësuar. "Miqtë e mi, duhet të bëjmë diçka. Guri është në rrezik! Kemi detyrën ta mbrojmë. Dhe nëse do të kishte çelësa të tjerë? Ndoshta të vjedhur, prej *sénéchaux-ve* të vrarë? Nëse Kisha arrin të shkojë të bankë, siç shkuat ju..."

"Atëherë do të mbërrinte me vonesë" tha Sofia, "pasi ne e kemi hequr që andej."

"Çfarë? Keni hequr çelësin e kthesës nga streha e tij e fshehtë?"

"Mos u shqetëso"e siguroi Langdoni. "E kemi fshehur mirë."

"*Jashtëzakonisht* mirë, uroj!"

"Kjo" tha Langdoni, i paaftë të përmbante buzëqeshjen "varet nga shpeshtësia me të cilën ti merr pluhurat nën divanin tënd."

Kishte filluar era, në pjesën e jashtme të Shato Vilet, dhe tunika e Silasit vallëzonte në flladin e saj, ndërsa ai ishte strukur në anë të derës me xhama. Edhe pse murgu nuk kishte arritur të dëgjonte shumë nga biseda, fraza "çelësi i kthesës" kishte mbërritur shumë herë tek ai.

"Është në shtëpi."

Fjalët e Mjeshtrit ishin akoma të qarta në mendjen e tij. "Hyrë në Shato Vilet. Merr çelësin e kthesës. Mos i bëj keq asnjeriu."

Tashmë, Langdoni dhe të tjerët ishin ngritur papritmas dhe ishin drejtuar në dhomën tjetër. Kishin fikur dritat e studios.

Me shpirtin e një pantere që po gjuante viktimën e vet, Silasi rrëshqiti deri në derën me xhama. Si zbuloi që nuk kishte shul, hyri brenda pa bërë zhurmë dhe e mbylli pas vetes. Dëgjonte të flitej në dhomën tjetër. Mori nga xhepi revolen, hoqi siguresën dhe ngadalë u dha në korridor.

63

Togeri Kole ishte ndalur në fillim të rruginës së vilës dhe shikonte në drejtim të ndërtesës masive. "E izoluar. E errët. Strehëz e shkëlqyer." Vëzhgoi agjentët e vet që po vendoseshin në pozicione përgjatë kangjellave. Mund të hynin dhe të rrethonin shtëpinë brenda pak minutave. Langdoni nuk mund të zgjidhte një vend më të mirë që njerëzit e Kolesë ta sulmonin në befasi.

Koleja po bëhej gati për të thirrur Fashin, kur më në fund telefoni i tij tringëlliu. Kapiteni nuk dukej shumë entuziast për zhvillimet e reja të hetimit. "Përse askush nuk më tha se keni informacione të reja për Langdonin."

"Ju ishit në telefon dhe..."

"Ku je tamam?"

Koleja i dha adresën. "Çifligu i përket një anglezi që quhet Tebing. Langdoni ka bërë goxha rrugë për të mbërritur këtu dhe në kangjella nuk shikohen shenja thyerje, sepse ka shumë gjasa që e njeh pronarin e vilës."

"Po vij aty" i tha Fashi. "Mos merr nismën. Do të merrem vetë me këtë."

Koleja mbeti me gojë hapur. "Po kapiten, ju jeni 20 minuta larg të paktën! Duhet të veprojmë menjëherë. Unë e zbulova, ku është dhe kam me vete tetë njerëz. Katër kanë pushkë preçizioni dhe katër të tjerët revole."

"Më prisni mua."

"Kapiten, dhe nëse Langdoni ka marrë peng pronarin? Dhe nëse na sheh dhe vendos të largohet me këmbë? Duhet të veprojmë *tani*! Njerëzit e mi janë vendosur në pozicione gati për t'u hedhur në veprim."

"Togeri Kole duhet të më presësh mua përpara se të veprosh. Është një urdhër." Fashi ndërpreu komunikimin.

I habitur, Koleja fiku telefonin. "Pse djallin më kërkon të pres?" Por togeri e dinte edhe përgjigjen. Fashi i famshëm për instinktin e vet, ishte akoma më i famshëm për krenarinë e vet. "Fashi do të marrë të gjithë meritën për arrestimin." Pasi kishte paraqitur fytyrën e amerikanit në të gjithë televizionet, Fashi donte që tani e tija të fitonte po aq popullaritet. Kolesë i takonte detyra të mbronte fortesën, derisa të mbërrinte shefi i vet që të merrte duartrokitjet.

Ndërsa po vazhdonte së vëzhguari shtëpinë, Koleja mendoi edhe për një shpjegim tjetër për vonesën. "Të kufizohen dëmet." Sipas ligjit, një vonesë në arrestimin e një të kërkuari, justifikohej vetëm kur kishte lindur ndonjë dyshim për fajësinë e tij. "Fashi ka patur ndonjë reflektim për fajësinë reale të

Langdonit?" Ideja ishte e frikshme. Kapiteni Fash ndodhej në një situatë shumë të vështirë, atë natë, duke angazhuar një sasi të madhe njerëzish për të arrestuar Langdonin: me survejimin sekret, INTERPOLIN dhe tani televizionin. As i madhi Bezu Fash nuk do të mund t'i shpëtonte sulmeve politike, nëse do t'i kishte ofruar gabimisht për darkë televizioneve franceze, fytyrën e një amerikani të rëndësishëm, duke shpallur se ishte një vrasës. Nëse Fashi tashmë ishte bindur se kishte kryer një gabim, atëherë kishte kuptim urdhëri të mos kryente asnjë veprim. Gjëja e fundit që Fashi dëshironte ishte që Koleja të sulmonte rezidencën private të një qytetari britanik të pafajshëm dhe të merrte Langdonin me një revole në kurriz.

Për më shumë, kuptonte Koleja, nëse Langdoni ishte i pafajshëm, gjente shpjegim edhe një nga misteret e këtij rasti: përse Sofi Nëvë, *mbesa* e viktimës, kishte ndihmuar të dyshuarin për vrasje që t'ia mbathte? E vetmja arësye do të mund të ishte që Sofia e dinte se akuzat kundër Langdonit ishin fallse. Atë natë, Fashi kishte propozuar një grumbull interpretimesh absurde për sjelljen e gruas, përfshi atë se Sofia, si trashëgimtare e vetme e Sonierit, kishte bindur dashnorin e saj sekret Robert Langdonin, të vriste gjyshin e saj për t'i marrë trashëgiminë. Sonieri duke dyshuar për hilen, kishte lënë mesazhin: "P.S. Gjeje Robert Langdonin." Koleja ishte i sigurt se shpjegimi ishte një tjetër. Sofi Nëvëja dukej shumë e paqortueshme, për t'u përfshirë në një diçka kaq të pështirë.

"Toger?" Njeri nga agjentët po mbërrinte me vrap. "Kemi gjetur një makinë."

Koleja e ndoqi, deri nja pesëdhjetë metra largësi. Agjenti i dëfteu një bankinë të gjerë nga ana tjetër e rrugës. E parkuar në mes të kaçubeve, gjysmë e fshehur, ishte një Audi e zezë. Nga targa Koleja njohu makinën si nga ato me qera. Togeri vendosi dorën mbi makinë. Ishte akoma e nxehtë. Digjej.

"Duhet të jetë ndonjë nga ato që ka përdorur Langdoni" tha Koleja. "Telefonoji agjencisë së makinave me qera. Zbulo nëse është e vjedhur."

"Po, zotëri."

Një tjetër agjent thirri Kolenë, që u kthye në kangjella. "Toger, shiko këtu." I dha një dylbi të fuqishme për të shikuar natën. "Pemët ku mbaron rruga hyrëse."

Koleja drejtoi dylbinë dhe rregulloi përforcimtarin e imazheve. Ngadalë njollat e gjelbëra u bënë më të qarta. Gjeti rrugën dhe ngadalë u ngjit derisa hasi pemët. Mbeti si i ngurosur. Fshehur në mes të pemëve ishte një furgon i koracuar. I njëjtë me atë që Koleja kishte lënë të dilte nga Banka e Depozitave të Zyrihut pak orë më parë. Uroi të ishte një lloj përkimi i çuditshëm, por e

dinte se nuk ishte më e mundur.

"Duket e qartë" tha agjenti "se Langdoni dhe Sofia kanë përdorur atë furgon, për të dalë nga banka."

Koleja nuk nxorri asnjë fjalë. Mendoi për shoferin që kishte ndaluar. Për Roleksin. Për padurimin e tij për të ikur. "Nuk kontrollova pjesën e ngarkesës."

Kishte shumë të ngjarë, se dikush në bankë kishte gënjyer policinë për Langdonin dhe Sofinë dhe i kishte ndihmuar të dilnin. "Po kush? Dhe përse?" Ndoshta ishte kjo arësyeja përse Fashi i kishte thënë të mos merrte ndonjë hap. Ndoshta Fashi kishte zbuluar se ishin përfshirë dhe njerëz të tjerë, dhe jo vetëm Langdoni dhe Sofia. "Por nëse Langdoni dhe Nëvëja kanë mbërritur me furgon, atëherë kush e nget Audin?"

Qindra kilometra më në jug, një aerotaksi Beechcraft Baron 58 fluturonte në drejtim të veriut mbi Tirren. Edhe pse nuk kishte erë, ipeshkvi Aringarosa mbante gati një qeskë për vjellje, i sigurt se nga një çast në tjetrin do të ndjehej keq. Biseda e tij me Parisin nuk ishte fare siç e priste.

I vetëm në kabinën e vogël, filloi të rrotullonte me nervozizëm unazën baritore që mbante në gisht dhe u përpoq që të mundte frikën dhe dëshpërimin. "Gjithçka në Paris shkoi në mënyrën më të keqe të mundshme." Mbylli sytë dhe filloi të lutej që Bezu Fashi të arrinte t'i vendoste gjërat në vendin e duhur.

64

Tebingu i ulur në divan, mbante sepetkën mbi gjunj duke admiruar mozaikun e brishtë të trëndafilit. "Kjo është nata më magjike dhe më e çuditshme e jetës sime."

"Ngrije kapakun" i belbëzoi Sofia, në këmbë në anë të tij, në krah të Langdonit.

Tebingu buzëqeshi. "Mos më ngusni." Pasi kishte kërkuar për më shumë se dhjetë vjet, çelësin e kthesës, donte të shijonte çdo të mijtën e sekondës të atij çasti. Kaloi dorën mbi kapak për të ndjerë lëmimin e lules. "Trëndafili" pëshpëriti. "Trëndafili është Madalena, është Santo Graali. Trëndafili është busulla që drejton ecjen tënde." Tebingu ndjehej si i goditur. Për vite ai kishte kaluar nga një kishë franceze në një tjetër, duke paguar për të mundur t'i vizitonte privatisht, kishte studiuar qindra harqe nën trëndafilat e gdhendur, dhe rozetat, në kërkim të mbishkrimit mbi një çelës kthese. "*Clef de voûte*, një gur nën shenjën e Trëndafilit."

Ngadalë hapi bllokuesin dhe ngriti kapakun.

Kur më në fund pa ç'kishte brenda, kuptoi menjëherë se ishte çelësi i kthesës. Ishte një cilindër guri, me gërma të gdhendura mbi pjesën rrethore. Objekti i dukej çuditërisht i njohur.

"Vizatimi është në ditaret e Leonardos" shpjegoi Sofia. "Gjyshi im i bënte për hobi."

"Sigurisht" kuptoi Tebingu. Kishte parë skicat në ditare. "Çelësi për të gjetur Santo Graalin është brenda këtij guri." Tebingu ngritit nga sepetka kripteksin e rëndë dhe e mbajti me kujdes në duar. Edhe pse nuk dinte sesi të hapte cilindrin, ndjente që fati i vet ishte brenda tij. Në momente dështimi, Tebingu kishte pyetur veten, nëse kërkimi të cilit i kishte kushtuar tërë jetën e tij, do të kurorëzohej ndonjëherë me sukses. Tashmë ato dyshime ishin tretur përgjithnjë. I kujtoheshin fjalët e vjetra, themeli i legjendës së Graalit: "Nuk jeni ju që gjeni Graalin, është Graali që ju gjen juve."

Dhe atë natë, në mënyrë të pabesueshme, çelësi që i lejonte të gjente Santo Graalin, i kishte mbërritur tek dera e shtëpisë.

Ndërsa Sofia dhe Tebingu ishin ulur pranë kripteksit dhe flisnin për uthullën, për unazat me gërma dhe se mund të ishte fjala sekrete, Langdoni mori sepetkën, dhe me synimin ta kqyrte më mirë, e çoi nga pjesa tjetër e dhomës, ku ishte një tavolinë më e ndriçuar. Një nga pohimet e Tebingut që i vinte në mend. "Çelësi që të çon tek Graali është i fshehur nën shenjën e Trëndafilit."

Nën dritën e llampadës, shqyrtoi simbolin e trëndafilit, të ngjitur në kapak. Edhe pse nuk ishte interesuar ndonjëherë për punimet e ebanisterisë, u kujtua për çatinë e famshme, me pllaka të një manastiri spanjoll në Madrid, ku treqindë vjetë pas ndërtimit, pllakat e çatisë kishin filluar të shkëputeshin duke zbuluar fraza nga tekstet e shenjta të shkruara nga murgjit mbi llaçin që ishte nën të.

U kthye të shikonte trandafilin.

"Nën trëndafil. *Sub rosa*. Sekret."

Një zhurmë që vinte nga korridori e shtyu Langdonin të kthehej. Nuk pa asgjë. Korridori ishte i errët. Kishte shumë të ngjarë të kishte kaluar maxhordomi. U kthye t'i kushtohej sepetkës. Kaloi gishtat tek gdhendja, duke pyetur nëse mund të shkëputej trëndafili, por gdhendja ishte realizuar në mënyrë të përkryer: mbi drurin e trëndafilit dhe atij të kapakut, nuk mund të kalonte as dhe një thikë e hollë.

Hapi sepetkën dhe kontrolloi pjesën e brendshme. Ishte e lëmuar. Duke

përkulur sepetkën, megjithatë shikoi një vrimë të vogël në brendësi të kapakut, mu në qendër. E rimbylli dhe vëzhgoi simbolin. Asnjë vrimë.

"Nuk kalon veshjen e kapakut."

Vendosi sepetkën në tavolinë dhe shikoi përreth derisa gjeti disa fleta letre të mbajtura në një mbajtëse tavoline. Shkoi ta merrte, e hapi dhe e futi një në skajin e të çarës. E shtyu ngadalë. Nuk duhej ndonjë sforcim. Ndjeu diçka që të prekte pothuajse në mënyrë të paperceptueshme mbi tavolinë. Kur mbylli kapakun për të parë, shikoi se ishte një fletëz e hollë druri në formën e trëndafilit. Copa e gdhendur ishte shkëputur dhe kishte rënë mbi skrivani.

Pa fjalë, Langdoni vëzhgoi zonën e lënë të lirë nga trëndafili. Mbi dru, të shkruara me saktësi të madhe, ishin katër rreshta tekst, në një gjuhë, që Langdoni nuk arriti ta njihte. "Gërmat duken turbullt si semitike" mendoi, "por nuk arrij të kuptoj gjuhën!"

Një lëvizje e papritur, pas tij, i tërhoqi vëmendjen. Një çast më vonë, si nga asgjëja, një goditje e fortë në kokë e bëri të binte në gjunjë.

Ndërsa po binte në tokë, për një çast ju duk se pa mbi të një fantazëm të bardhë, që mbante një revole. Pastaj gjithçka u nxi.

65

Edhe pse punonte për policinë, Sofi Nëvë nuk kishte patur kurrë përpara vetes një pistoletë të drejtuar ndaj saj. Një gjë pothuaj e pakonceptueshme, revolja që tani kishte para syve, mbahej nga një çubardh me flokë të gjata të bardha. I porsaardhuri i shikonte me sytë e kuq dhe pa shprehje që të kallnin datën. Mbante të veshur një tunikë leshi, me një litar si rrip dhe i ngjante një kleriku mesjetar. Sofia nuk arrinte të imagjinonte kush mund të ishte, por filloi të ndante dyshimin e Tebingut, që pas vrasjeve të ishte Kisha.

"Ju e dini se çfarë kërkoj" tha murgu, me një zë fare pa emocion.

Sofia dhe Tebingu rrinin mbi divan dhe kishin ngritur duart lart siç u kishte urdhëruar sulmuesi i tyre. Langdoni rënkonte në dysheme.

Sytë e murgut rrokën menjëherë kripteksin e vendosur në gjunjët e Tebingut.

Historiani iu përgjigj me ton sfidues: "Nuk do të jeni në gjendje ta hapni."

"Mjeshtri im është shumë i ditur" u përgjigj murgu, duke iu afruar ngadalë dhe duke i drejtuar revolen herë Tebingut, herë Sofisë.

Gruaja pyeti veten se ku kishte përfunduar maxhordomi. "Nuk ka dëgjuar, kur ra Roberti?"

"Kush është mjeshtri yt?" pyeti Tebingu. "Ndoshta mbërrijmë në një

marrëveshje ekonomike."

"Graali nuk ka çmim." U avit akoma më shumë.

"Juve po ju del gjak" vëzhgoi me qetësi Tebingu, duke i treguar kaviljen e djathtë të murgut, ku një çurk gjaku kishte zbritur deri në këmbë. "Dhe çaloni."

"Si ju" u përgjigj tjetri, duke i treguar patericat e mbështetura mbi divan. "Tani, më jepni çelësin e kthesës."

"Ju e njihni çelësin e kthesës?" pyeti Tebingu i habitur. "Mos u shqetësoni për atë që njoh. Ngrihuni mengadalë dhe ma jepni."

"E kam vështirë të ngrihem."

"Askush të mos lëvizë me ngut."

Tebingu mori me të djathtën njerën nga patericat dhe me të majtën rroku kripteksin. U ngrit në këmbë me vështirësi dhe u mbështet në patericë, me shumë zor. Murgu iu afrua, me revolen të drejtuar nga koka e tij.

Sofia nuk mund të bënte gjë tjetër, veçse të shihte; ndjehej krejtësisht e pafuqishme. Çubardhi ngriti krahun për të marrë cilindrin. "Ju nuk mund ta hapni këtë gur" tha Tebingu. "Vetëm kush e meriton, mund ta hapë."

"Vetëm Zoti mund të gjykojë, se kush e meriton" mendoi Silasi.

"Është e rëndë" e paralajmëroi njeriu me paterica. Krahu i dridhej nga mundimi. "Nëse nuk e marr menjëherë, kam frikë se do të më bjerë nga dora!" Ai u lëkund gati për të rënë.

Silasi u ngut të ecte përpara për të marrë gurin; ndërsa po afrohej, njeriu me paterica humbi ekuilibrin; paterica i rrëshqiti dhe ai filloi të binte në krah, në të djathtë. "Jo!" Silasi u hodh për të rrokur gurin dhe uli armën. Por tani çelësi i kthesës po largohej prej tij. Ndërsa po binte nga krahu i djathtë, krahu i tij i majtë, lëvizi mbrapsh dhe cilindri iu shkëput Tebingut nga dora dhe u përplas në divan. Në të njëjtin çast, paterica metalike që rrëshqiste mbi dysheme u duk se u përshpejtua. Përshkoi një rreze të gjerë në ajër, në drejtim të këmbës së çubardhit.

Një dhimbje e fortë mundoi trupin e Silasit, kur pateria goditi me saktësi grathorin e tij. Ai ia ngjeshi kanxhat në mishin e gjallë, të copëtuar tashmë, nga akrobacitë e asaj nate.

Silasi ndjeu se këmbët nuk e mbanin. Ai ra në gjunjë. Grathori iu ngul edhe më thellë në mish.

Revolja shtiu me një zhurmë shurdhuese, por plumbi u ngul në akset e dyshemesë, pa bërë dëm. Para se murgu të ngrinte revolen dhe të qëllonte sërish, gruaja e goditi nën nofull me një shkelm të llogaritur mirë.

Në të hyrë të rrugës që të çonte në shtëpi, Koleja dëgjoi të shtënën. Tingulli i shuar i kalli panik. Me Fashin që po mbërrinte, kishte hequr dorë tashmë nga një meritë personale për kapjen e Landonit. Por Koleja nuk mund të lejonte që egocentrizmi i shefit të vet ta bënte të përfundonte përpara një komisioni hetimor për shpërfillje në procedurat e policisë.

"Një e shtënë brenda një shtëpie private! Dhe ju mbetët atje, duke pritur në krahun tjetër të rrugës?"

Koleja e dinte se tashmë kishte humbur çdo shans që të afrohej fshehurazi. Ishte i vetëdijshëm gjithashtu se, nëse do të mbetej pa vepruar edhe për një sekondë, karriera e tij nuk do të zgjaste deri nesër. Shikoi kangjellat dhe mori vendimin. "E lidhim me makinën dhe e tërheqim."

Në fund të mendjes së tij të turbulluar, Robert Langdoni kishte dëgjuar të shtënën. Kishte dëgjuar dhe një klithmë dhimbjeje. E vetja? Një çekiç pneumatik kërkonte t'i bënte një vrimë në kafkë. Afër tij, dikush fliste.

"Ku djallin ishe fshehur?" briti Tebingu.

Maxhordomi mbërriti me vrap. "Çfarë ka ndodhur? Oh, zoti im! Kush është ai njeri? Po marr policinë!"

"Ta marrtë djalli! Lere mënjanë policinë. Bëhu i dobishëm dhe na sill diçka për të lidhur këtë përbindësh."

"Dhe pak akull!" i thirri Sofia.

Langdoni humbi përsëri ndjenjat. Zëra të tjerë. Lëvizje. Tani gjendej në divan. Sofia i mbante mbi kokë një qese me akull. Kur iu qartësua shikimi, dalloi një trup në dysheme. "Mos është një haluçinacion?" Ishte trupi i madh i një murgu çubardhë, i lidhur dhe me gojë të mbyllur me një shirit izolant. Kishte një të prerë mbi mjekër dhe tunika, mbi kofshën e djathtë ishte e njollosur me gjak. Dukej se po përmendej.

Langdoni u kthye drejt Sofisë. "Kush është ky njeri? Çfarë ka ndodhur?"

Tebingu u afrua. "U shpëtove nga një kalorës që mbante një *Excalibur* të fabrikuar nga *Acme Orthopedics*."

"Si?" Langdoni u përpoq të drejtohej, për të ndjenjur.

Sofia i mbështeti dorën në kurriz. Ishte e tronditur, por foli me mirësjellje. "Prit akoma dhe një minutë, Robert."

"Besoj se i kam demonstruar mikeshës tënde," tha Tebingu, "një avantazh të pafat të një gjendjeje si imja. Duket se të gjithë janë të prirur ta nënvlerësojnë."

Nga pozicioni ku gjendej mbi divan, Langdoni shikoi murgun dhe u përpoq të kuptonte se ç'kishte ndodhur.

"Mbante një grathor" shpjegoi Tebingu.

"Çfarë?"

Hstoriani i tregoi një rrip të shkurtër të njollosur me gjak që dergjej mbi dysheme. Duke shikuar mirë, Langdoni pa se ishte plot me kanxha. "Një rrip për të siguruar pendimin. E mbante të përveshur në këmbë. E mora mirë nishan."

Langdoni fërkoi kokën. E dinte për ata grathore. "Por si... e dije?"

Tebingu buzëqeshi. Kristianizmi është fusha ime e studimit, Robert dhe ka disa sekte që mbajnë atë lloj sendi."

"Opus Dei" murmuriti Langdoni, duke kujtuar artikujt dhe kronikat televizive për tre njerëzit e biznesit të Bostonit që i përkisnin shoqatës. Disa kolegë që dyshonin i kishin akuzuar gabimisht në publik që mbanin grathorin nën veshjen e zyrës. Në realitet të tre nuk bënin asgjë të ngjashme. Si shumë anëtarë të Opus Deit, ata njerëz ishin në stadin "e të mbinumëruarve" dhe nuk praktikonin dhunime trupore. Ishin katolikë praktikantë, baballarë të dashur dhe i kushtoheshin me bindje veprimtarive për bashkësinë. Si mund të pritej, mediat kishin harruar ato aspekte shpirtërore, për t'u përqëndruar në argumente që mund të preknin më shumë ndjenjat e publikut, duke folur për praktikat e paushtruara të anëtarëve "numërorë" të shoqatës. Anëtarë si murgu që tani dergjej mbi dysheme përpara Langdonit.

Tebingu shikoi rripin e përgjakur. "Po përse Opus Dei kërkon Santo Graalin?"

Langdoni ishte shumë i tronditur. Ai s'kish mundësi të mendohej.

"Robert" tha Sofia, duke iu afruar sepetkës prej druri. "Çfarë është kjo?" I tregoi pjesën e mozaikut të trëndafilit që ai kishte shkëputur nga kapaku.

"Mbulonte një mbishkrim. Mendoj se teksti do të na zbulojë sesi të hapim kripteksin."

Para se Sofia dhe Tebingu të bënin komente, shquan në të hyrë të rrugës një rresht dritash të kaltra policie që vezullonin. Një çast më vonë, tingulli i sirenave mbërriti deri tek ata. Korteu u dha përgjatë rrugës gjarpëruese që të çonte në vilë.

Tebingu krojti kokën. "Miqtë e mi, më duket se duhet të marrim një vendim. Dhe duhet që ta marrim me shpejtësi."

66

Koleja dhe agjentët e vet ia behën në shtëpinë e sër Leit me armët në duar, duke hyrë nga dera kryesore. Duke zgjeruar rrethimin, filluan të kontrollonin

dhomat e katit përdhes dhe gjetën një vrimë plumbi në dyshemenë e dhomës, shenja përleshjeje, ndonjë njollë gjaku, një rrip të çuditshëm të kreshpëruar me maja, dhe një rrotull shiriti izolant të përdorur pjesërisht. I tërë kati dukej i shkretë.

Ndërsa Koleja po kërkonte të ndante njerëzit për të kontrolluar bodrumin dhe hapësirën mbrapa shtëpisë, dëgjoi të mbërrinin zëra nga kati i sipërm. "Janë lart!"

Ngjitën me ngut shkallët, pastaj kontrolluan njera pas tjetrës dhomat e shtëpisë së madhe dhe gjetën korridore bosh dhe dhoma gjumi të shkreta, ndërsa zërat po afroheshin. Tingujt dukeshin se vinin nga salla e fundit e një korridori të gjatë. Agjentët arritën me ngadalë atje, dhe bllokun daljet e tjera.

Kur mbërritën tek dhoma e fundit e gjumit, Koleja pa se dera ishte shpërthyer. Zërat kishin ndaluar befas dhe ishin zëvendësuar nga një zhurmë e fashitur, si ajo e një motori.

Koleja drejtoi pistoletën përpara vetes dhe dha sinjalin. Pa bërë zhurmë, kaloi dorën mbi mur, në krah të derës dhe kur gjeti çelësin e dritës, e ndezi. Hyri dhunshëm në dhomë, i shoqëruar nga njerëzit e tij, thirri dhe drejtoi armën ndaj... askujt.

Një dhomë gjumi për mysafirët, bosh. Mjaft në rregull.

Zhurma e motorit vinte nga një panel elektronik i futur në mur, afër shtratit. Koleja kishte parë të tjerë në shtëpi. Një lloj sistemi interfonie. Mbi tablo, ishin nja dhjetë butona: STUDIOJA, KUZHINA, LAVANDERIA, BODRUMI.

"Nga djallin vjen kjo zhurmë makine?"

DHOMË GJUMI E TË ZOTIT, SOLARIUM, STALLA, BIBLIOTEKA.

"Stalla!" Koleja zbriti shkallët në pak sekonda dhe rendi drejt derës së mbrapme, duke thirrur me vete njerin nga agjentët e tij që ishte më afër. Kaluan një lëndinë dhe mbërritën pa frymë tek një ndërtesë gri dhe të zbardhur nga dielli. Akoma, para se të hynin, Koleja dëgjoi një makinë, që largohej. Rroku revolen, rendi brenda dhe ndezi dritën.

Në të djathtë ishte një laborator i vogël, një barprerës, pajisje për makina, vegla për kopshtari. Mbi mure gjendej një nga interfonet që togeri sapo kishte gjetur në brendësi të shtëpisë. Një nga butonet ishte bllokuar dhe transmetonte.

DHOMA E GJUMIT 2 PËR MYSAFIRËT.

Koleja shikoi përreth me tërbim! "Na kanë tërhequr në katin e sipërm me interfon!" Kur kaloi nga pjesa tjetër e ndërtesës, pa një rresht të gjatë kutish për kuajt. Nuk kishte kuaj. Kishte shumë të ngjarë që i zoti i shtëpisë pëlqente kuajt me avull: stallat ishin shndërruar në një rresht marramendës garazhesh. Koleksioni i makinave ishte tronditës: një Ferrari e zezë, një Rolls Rojs, një

Aston Martin kupe, një Porsh 356, edhe ajo e epokës si të tjerat.

Gurazhi i fundit ishte bosh.

Koleja rendi dhe pa njolla vaji në dysheme. "Nuk mund të largohen nga çifliku." Kishte lënë në derë dy makina për të shmangur atë tip arratie.

"Zotëri." Agjenti i tregoi murin në fund të stallës. Dera e rrëshqitshme ishte hapur dhe shquhej një hapësirë e çrregullt fushash të errëta dhe plot baltë që humbte në natë. Arriti të shquante në largësi vetëm profilin e një pylli. Asnjë dritë. Ajo luginë plot pemë, ishte përshkuar me shumë gjasa nga dhjetëra pista kundër zjarrit dhe shtigje gjuetarësh, asnjeri prej të cilëve nuk ishte shenjuar në harta, por Koleja ishte i sigurt se gjahu i tij nuk do të ishte në gjendje të mbërrinte në pyll. "Dërgo njerëz që të kontrollojnë ato fusha. Ka shumë të ngjarë që të kenë rënë në ndonjë gropë. Ato makina sportive elegante nuk janë në gjendje të përballen me atë lloj terreni."

"Zotëri..." Agjenti i tregoi një panel ku ishin varur tufa të ndryshme çelësash. Etiketat kishin emra familjarë. DAIMLER, ROLIS-ROJS, ASTON MARTIN, PORSH.

Tufa e fundit mungonte.

Kur Koleja lexoi etiketën sipër kanxhës bosh, kuptoi se ishte sërish në rrezik.

67

Vetura ishte një Reinxh Rover me ngjyrën e perlave të zeza të bregut të Javës, me katër rrota lëvizëse me kutinë e marsheve të dorës, me farë polipropileni me fuqi ndriçimi të madhe, me drita të pasme të rregullta dhe me timonin në të djathtë.

Langdoni ishte i lumtur që nuk i duhej ta ngiste.

Sipas urdhërit të të zotit, maxhordomi i Tebingut, Remi e ngiste me zhdërvjellësi përgjatë fushave të ndriçuara nga hëna pas Shato Vilet. Pa ndezur dritat, ishte ngjitur mbi një kodër të vogël dhe tani vazhdonte përgjatë një pjerrësire që e largonte nga çifliku. Dukej i drejtuar drejt një siluete të thyer që shikohej në largësi dhe që duhej të ishte një pyll.

Langdoni ish ulur në krah të vendit të shoferit dhe kishte mbi gjunjë sepetkën që mbante çelësin e kthesës. U kthye për të shikuar Tebingun dhe Sofinë të ulur mbrapa.

"Si e ke kokën?" pyeti Sofia, në një ton të shqetësuar.

Langdoni u përpoq të buzëqeshte. "Tani më mirë, faleminderit." Dhimbja

e mundonte mjaft.

Tebingu u kthye të shikonte njeriun e lidhur dhe me gojë të mbyllur që dergjej në bagazhin e vogël pas tyre. Kishte në gjunjë revolen e murgut dhe skena i kujtonte fotot e vjetra të kopshteve zoologjike, me gjuetarët që pozonin në krah të gjahut.

"Jam me të vërtetë i kënaqur që ti erdhe të më vizitosh sot" tha historiani, duke buzëqeshur, sikur kishte vite që nuk zbavitej aq shumë.

"Më vjen keq që të kam përfshirë në këtë ngatërresë, Lei."

"Oh, të lutem, kam pritur tërë jetën për t'u ngatërruar kësisoj." Tebingu shikoi në drejtim të dritares. Shquhej hija e një gardhi të gjatë. Preku Reminë në shpatulla. "Kujto, asnjë dritë frenimi. Nëse do të të duhet, përdor frenat e dorës. Dua të bëj një shëtitje të shkurtër në pyje dhe nuk dua të na shohin nga shtëpia."

Remi zvogëloi shpejtësinë dhe e drejtoi Reinxh Roverin drejt një të çare në gardh. Automjeti mori një shteg të mbuluar me kaçube dhe thuajse menjëherë pemët errësuan dritën e hënës.

"Nuk shoh gjë" mendoi Langdoni, duke u përpjekur të dallonte ndonjë gjë përpara tij. Ishte një errësirë e plotë. Një degë ciku krahun e majtë të makinës dhe Remia korrigjoi paksa drejtimin. Pa kthyer timonin, vijoi ngadalë për nja tridhjetë metra.

"Po ecën mjaft mirë, Remi" i tha Tebingu. "Besoj se jemi mjaftueshëm larg. Robert, mund të shtypësh atë butonin e kaltër nën ventilator? E pe?"

Langdoni gjeti butonin dhe e shtypi.

Një dritë e verdhë ndriçoi shtegun përpara tyre, duke zbuluar dy mure me kaçube të dendura në anë të makinës. "Faret antimjegull" mendoi Langdoni. Qartësia që projektonin ishte aq e mjaftueshme sa të shikonin shtegun, por tanimë kishin hyrë në pyll dhe dritat nuk do t'i tradhëtonin.

"Mirë, Remi" tha gëzueshëm Tebingu. "Faret i ke. Jeta jonë është në duart e tua tani."

"Ku do të shkojmë?" pyeti Sofia.

"Ky shteg vijon për rreth tre kilometra në pyll" shpjegoi Tebingu. "Kalon çifligun dhe pastaj drejtohet në veri. Nëse nuk përfundojmë në ndonjë liqen dhe nuk përplasemi me ndonjë trung të rrëzuar, do të gjendemi shëndoshë e mirë mbi Autostradën 13."

"Shëndoshë e mirë..." Langdoni nuk ishte i një mendje. Uli sytë mbi kapakun prej druri palisandri, ku çelësi i kthesës ishte mbyllur në mënyrë të sigurt. Trëndafili i ngjitur në mozaik, ishte rivendosur në vendin e vet, dhe megjithëse studiuesi kishte akoma kokën e turbullt, ishte në ankth ta lëvizte,

për ta shqyrtuar më vëmendshëm mbishkrimin. Hapi mbyllësin dhe ishte duke ngritur kapakun, kur Tebingu i vuri dorën mbi sup.

"Bëj durim, Robert" i tha historiani. "Është errësirë dhe rruga është e keqe. Zoti na shpëtoftë që të mos thyejmë gjë. Nëse nuk arrite ta dallosh gjuhën në dritë, nuk mund të bësh më shumë në errësirë. Mendojmë që të dalim shëndoshë e mirë, apo jo? Shumë shpejt do të kemi të gjithë kohën për të studiuar shkrimin."

Tebingu kishte të drejtë, kështu që Langdoni miratoi atë që dëgjoi.

Murgu me të zeza filloi të rënkonte dhe të përpiqej të zgjidhej nga litarët. Papritmas filloi të shkelmonte dhunshëm.

Tebingu u kthye nga ai dhe i drejtoi revolen që nga sedilja. "Nuk arrij të imagjinoj se për çfarë gjëje ankohesh, zotëri. Hyre pa leje në shtëpinë time dhe e godite keqaz në kokë një mikun tim të shtrenjtë. Do të ishte e drejta ime të të shtija menjëherë dhe të lija të kalbeshe pyjeve."

Murgu nuk lëvizi më.

"A je i sigurt që ishte një ide e mirë, ta merrnim me vete?" pyeti Langdoni.

"Fatkeqësisht i sigurt!" thirri Tebingu. "Je i kërkuar për vrasje, Robert. Ky batakçi përfaqëson pasaportën tënde për liri. Mesa duket policia ka qenë shumë e dëshiruar të kapte, sa të ndoqi deri në shtëpinë time."

"Faji im" tha Sofia. "Furgoni i blinduar kishte me vete me siguri një lokalizator."

"Nuk është ky problemi" tha Tebingu. "Nuk më habit që policia ju gjeti, por që ju gjeti edhe ky personazh i Opus Deit. Nga të gjithë ato që keni thënë, nuk arrij të kuptoj si ka arritur t'iu ndjekë deri në shtëpinë time, vetëm nëse ka ndonjë lidhje me policinë gjyqësore, ose me atë bankë."

Langdoni u mendua. Pa dyshim, Bezu Fashi dukej shumë i vendosur të gjente një kokë turku për vrasjet e asaj nate dhe Verneja ishte kthyer kundër tyre mjaft papritmas, edhe pse ndryshimi i bankierit ishte i kuptueshëm sa kohë që Langdoni ishte i akuzuar për katër vrasje.

"Ky murg nuk vepron vetëm, Robert" theksoi Tebingu "dhe derisa nuk do të dish se *kush* qëndron pas tij në këtë histori, ju të dy do të jeni në rrezik. Lajmi i mirë, miku im, është që tashmë ti je në pozicion të përmirësuar. Përbindëshi prapa nesh, njeh kush e ka dërguar dhe kushdo që e urdhëron duhet të jetë bërë mjaft nervoz tani."

Remia dukej mjaft i sigurt për shtegun dhe rriti shpejtësinë.

Kaluan një pjesë rruge të mbuluar me ujë dhe stërkalat u ngjitën deri në dritare, pasi përshkuan një malore të shkurtër dhe pastaj filluan të zbrisnin përsëri.

"Robert, ki mirësinë të më kalosh atë telefon". Tebingu i tregoi telefonin e makinës, mbi kruskot. Langdoni ia zgjati dhe Tebingu formoi një numër. "Riçard? Të zgjova? Sigurisht, që të zgjova, çfarë pyetje idiote. Më fal. Kam një problem të vogël. Ndjehem pak në tokë. Unë dhe Remi kemi nevojë të mbërrijmë në Ishuj për terapinë time. Në të vërtetë, menjëherë që të themi të drejtën. Më vjen keq që nuk të lajmërova më parë. Mund të përgatitësh *Elizabetën* për nja njëzet minuta? E di, bëj gjithçka mundesh. Shihemi për pak." Mbylli komunikimin.

"Çështë kjo Elizabet?" pyeti Langdonin.

"Është avioni im. Më kushtoi më shumë se arturinat e mbretëreshës."

Langdoni u kthye drejt tij dhe e shikoi pa folur.

"Përse?" pyeti historiani. "Ju të dy mendoni të rrini në Francë, me të gjithë atë polici që ju ndjek nga pas. Londra do të jetë më e sigurt."

Edhe Sofia u kthye drejt tij. "Mendon se duhet ta lemë vendin?"

"Miqtë e mi, ndikimi im është mjaft më i madh në botën civile sesa këtu në Francë. Për më shumë, mendohet se Graali është në Britaninë e Madhe. Nëse do të arrijmë të hapim çelësin e kthesës, jam i sigurt se do të zbulojmë një hartë nga e cila do të kuptojmë se kemi lëvizur në drejtimin e duhur."

"Ju po rrezikoni shumë, duke na ndihmuar" tha Sofia. "Sigurisht nuk do të fitoni miqësinë e policisë franceze."

Tebingu bëri një gjest bezdie. "I mbylla llogaritë me Francën. Kam ardhur këtu për të kërkuar çelësin e kthesës. Tashmë kjo punë mbaroi. Nuk kam asnjë dëshirë të shoh sërish Shato Viletin."

"Si mund të kalojmë rojet e sigurisë së aeroportit?"

Tebingu qeshi. "Do të nisemi nga Lë Burzhë, një aeroport privat, jo larg që këtu. Mjekët francezë më nervozojnë, dhe çdo dy javë fluturoj, të bëj kurat e mira në Angli. Paguaj në nisje dhe në mbërritje për disa privilegje. Pasi të jemi në fluturim, mund të vendos, nëse duhet të telefonojmë ndonjë nga ambasada amerikane."

Langdoni kuptoi papritmas se nuk donte të kishte të bënte me atë ambasadë. Ai mendonte vetëm për çelësin e kthesës, për regjistrimin, dhe mundësinë që ai të tregonte rrugën për në Graal. Pyeti veten, mos Tebingu kishte të drejtë kur mendonte se ndodhej në Angli. Në të vërtetë, pjesa më e madhe e legjendave moderne, e vendosnin Graalin në ndonjë pikë të Mbretërisë së Bashkuar, edhe Avaloni, në ishullin mitik të mbretit Artu, i pasur në referime për Graalin, ndërsa tani mendohej se ishte Glastënburi, në Angli. Kudo gjendej Graali. Langdoni nuk kishte imagjinuar kurrë se do të shkonte një ditë në kërkim të tij. "Dokumentat e Sangrealit. Historia e vërtetë

e Jezu Krishtit. Varri i Maria Madalenës." Papritmas pati përshtypjen se atë natë po jetonte në një lloj papërcaktueshmërie, në një flluskë brenda të cilës bota reale nuk mund ta arrinte.

"Zotëri" pyeti Remi "Mendoni vërtet të ktheheni përfundimisht në Angli?"

"Remi, nuk duhet të shqetësohesh" e siguroi Tebingu. "Po kthehem në tokën e Mbretëreshës, sepse nuk dua ta lodh qiellzën me salsiçe dhe pure për jetën që më mbetet. Do të blej një vilë të shkëlqyer në Devonshajër dhe do të dërgojmë menjëherë të gjithë gjërat e tua. Do të jetë një aventurë, Remi. Të siguroj, një aventurë!"

Langdoni u detyrua të buzëqeshte. Ndërsa historiani vazhdonte të përshkruante planet e tij për një kthim triumfal në Britaninë e Madhe, Langdoni ndjeu të kapej nga i njëjti entuziazëm ngjitës.

Duke shikuar pa përqëndrim nga dritarja, Langdoni vëzhgoi pemët të kalonin përpara tyre, të zbehta si fantazma nën dritat e verdha të fareve antimjegull. Pasqyra anësore ishte përthyer nga brenda, e spostuar nga kaçubet, dhe Langdoni pa refleksin e Sofisë që qëndronte ulur në qetësi. E soditi për ndonjë minutë dhe provoi një kënaqësi të papritur. Me gjithë rreziqet që hasi atë natë, ishte i lumtur që kishte gjetur një shoqëri aq të mirë.

Pas pak, sikur të kishte ndjerë atë vështrim mbi vete, Sofia u shtriq përpara dhe ia mbështeti duart në supe, duke ia shtrënguar për një çast. "Gjithçka në rregull?"

"Po" u përgjigj ai. "Pak a shumë."

Sofia u kthye të ulej. Langdoni e shikoi që buzëqeshte; pas një çasti kuptoi se edhe ai po buzëqeshte.

I mbyllur në ndarjen e bagazheve, Silasi mezi arrinte të merrte frymë. I kishte duart të lidhura pas kurrizit dhe çdo tundje i shkaktonte dhimbje në shpatull. Përveç kësaj, ata që e kishin kapur, i kishin hequr edhe grathorin. Duke mos mundur të merrte frymë me gojë, pasi ia kishin bllokuar me shirit izolant, ishte i detyruar të merrte frymë me hundë, por që pak e nga pak po bllokohej për shkak të pluhurit që gjendej në bagazh. Filloi të kollitej.

"Kam frikë se do të mbytet" tha shoferi francez, me një pamje të shqetësuar.

Anglezi që e kishte goditur me patericë Silasin, u kthye drejt të burgosurit. E shikoi me një pamje të akullt, duke krojtur ballin. "Për fatin tënd të mirë, ne anglezët gjykojmë qytetërimin e një njeriu jo mbi bazë të mëshirës për miqtë, por të asaj për armiqtë." Zgjati krahun dhe me një lëvizje të shpejtë i hoqi shiritin izolant nga goja.

Silasi pati përshtypjen se buzët e tij kishin marrë flakë, por ajri që po i hynte në mushkëri ishte një dhuratë e Zotit.

"Për kë punon?" e pyeti anglezi.

"Unë kryej punën e Zotit" ripërsëriti Silasi. Nofulla i dhimbte shumë, mu aty, ku e kishte goditur gruaja.

"Je i Opus Deit" vërejti Langdoni. Kjo nuk ishte një pyetje.

"Ju nuk dini asgjë për mua."

"Përse Opus Dei e kërkonte çelësin e kthesës?"

Silasi nuk desh të përgjigjej. Çelësi i kthesës ishte lidhja me Santo Graalin dhe Graali ishte çelësi, për të mbrojtur besimin. "Unë kryej punën e Zotit. *Rruga* është në rrezik."

Tani, në Reinxh Rover, ndërsa përpiqej të lirohej, Silasi kishte frikë se kishte tradhëtuar edhe njëherë, dhe përgjithnjë Mjeshtrin dhe ipeshkvin. Nuk kishte më asnjë mundësi që të lidhej me ta, për t'u treguar të vërtetën e tmerrshme. "Ata që më kanë kapur kanë çelësin e kthesës! Do të arrijnë Graalin përpara nesh!" Në errësirë, Silasi u lut dhe ofroi dhimbjen e trupit të tij që lutja të dëgjohej.

"Një mrekulli, Zot. Më duhet një mrekulli." Silasi nuk kishte asnjë mënyrë ta kuptonte se do ta arrinte brenda pak orësh.

"Robert?" Sofia vazhdonte ta shikonte. "Përse bën atë fytyrë të habituri?"

Roberti u kthye që ta shikonte dhe kuptoi se kishte shtrënguar buzët. Zemra e tij po shpejtonte të rrahurat. Sapo i kishte ardhur në mend një mundësi e pabesueshme. "Vërtet shpjegimi të jetë kaq i thjeshtë?" "Duhet të përdor celularin tënd, Sofi."

"Tani?"

"Besoj se kuptova diçka."

"Çfarë?"

"Do të ta them pas një minute. Ma jep celularin."

Sofia krojti ballin. "Nuk besoj se Fashi mban numrin të kontrolluar, por përpiqu të mos flasësh për më shumë se një minutë." I dha celularin.

"Si t'ia bëj të telefonoj në Shtetet e Bashkuara?"

"Duhet t'ia regjistrosh pagesën atij që po merr në telefon. Abonimi im nuk përfshin thirrje përtej oqeanit."

Langdoni formoi zeron. Kishte të ngjarë, që pas një minute të merrte përgjigjen për një dyshim që e kishte gërryer për të gjithë natën.

68

Botuesi njujorkez, Xhon Fokman, sapo ishte futur në shtrat atë natë, kur i ra telefoni. "Pak vonë për të telefonuar" llomotiti, duke ngritur dorezën.

Centralinistja i kërkoi: " Pranoni një thirrje me pagesë nga Robert Langdoni?"

Në mëdyshje, botuesi ndezi dritën. "Uh, sigurisht, mirë."

Një kërcitje. "Xhon?"

"Roberti? Jo vetëm më zgjon, por më kërkon të të paguaj dhe thirrjen?"

"Xhon, më fal" tha Langdoni. "do të flas fare shkurt, por duhet të di urgjentisht një gjë. Dorëshkrimi që unë të kam dhënë është ..."

"Robert, më vjen keq, e di se të kisha premtuar të të dërgoja korrigjimet këtë javë, por jemi të mbytur me punë. Për të hënën e ardhme, të premtoj."

"Nuk jam i shqetësuar për korrekturat. Duhet të di, nëse ti ke dërguar gjëkundi ndonjë kopje për komentet në kopertinë. Pa më thënë më parë."

Fokmani pati një çast ngurimi. Dorëshkrimi i ri i Langdonit - një hulumtim për historinë e kultit të perëndeshës - përfshinte mjaft kapituj për Maria Madalenën që do të shkaktonte potere. Edhe pse materiali ishte i dokumentuar mirë dhe ishte i publikuar më parë prej të tjerësh, Fokmani nuk kishte qëllim të dërgonte bocat në shtyp, pa ndonjë rekomandim nga ana e historianëve seriozë dhe me autoritet në fushën artistike. Jonasi kishte zgjedhur dhjetë emra të rëndësishëm nga bota e artit dhe u kishte dërguar dorëshkrimin me një letër, në të cilën u kërkonte me mirësjellje, nëse ishin të gatshëm të shkruanin ndonjë rresht aprovimi, për ta vënë në kopertinë. Fokmani e dinte nga përvoja, se shumica e personave përfitonin menjëherë nga rasti, për të parë emrin e tyre të shtypur në kopertinën e një libri.

"Xhon?" vazhdoi Langdoni. "A e ke qarkulluar dorëshkrimin?"

Fokman krojti ballin; kishte përshtypjen se Langdoni nuk do të ishte i kënaqur me këtë. "Dorëshkrimi yt ishte në rregull, Robert, dhe doja të të bëja surprizë me ndonjë gjykim entuziast."

Një pauzë. "Ia ke dërguar kuratorit të Luvrit në Paris?"

"Çfarë do të bëje ti? Dorëshkrimi yt përmend shpesh koleksionin e Luvrit, citon librat e Sonierit në bibliografi dhe ky njeri ka një farë aftësie që do të të bënte që të shtoheshin kopjet e shitura jashtë shtetit. Një zgjidhje e detyruar."

Qetësia zgjati disa çaste. "Kur ia ke dërguar?"

"Rreth një muaj më parë. I thashë edhe se ti do të shkoje në Paris dhe i

sugjerova të takoheshit. A u lidh pastaj me ty?" Fokmani heshti, duke fërkuar sytë lehtë.

"A nuk duhet të ishe në Paris, këtë javë?'

"Unë *jam* në Paris."

Fokmani u drejtua në vend. "Më ke thirrur me shpenzimet e mia nga Parisi?"

"Merri nga të drejtat e mia si autor. A ke marrë vesh gjë nga Sonieri? I kishte pëlqyer dorëshkrimi?"

"Nuk e di. Nuk më ka mbërritur akoma përgjigjia."

"Mirë. Mos humb kohë duke e pritur. Duhet të nxitoj. Ato që më the më sqaruan shumë gjëra. Faleminderit."

"Robert..."

Langdoni kishte ndërprerë telefonatën.

Fokmani uli telefonin, duke tundur kokën plot mosbesim. "Autorët" mendoi, "edhe ata më në rregull janë të çmendur si kuajt."

Në Reinxh Rover, Tebingu u shkul së qeshuri. "Robert, mos më thuaj se ke shkruar një ese që flet për një shoqëri sekrete dhe botuesi yt i ka çuar një kopje shefit të saj?"

Langdoni u lëshua në sedilje. "Siç duket."

"Një përkim i tmerrshëm, miku im."

"Ky përkim nuk ka fare të bëjë me çfarë ka ndodhur" mendoi Langdoni. T'i kërkoje Zhak Sonierit të shkruante një koment mbi një dorëshkrim që trajtonte kultin e perëndeshës, ishte njëlloj sikur t'i kërkoje Tiger Hudsit të shkruante një frazë paraqitëse mbi një libër golfi. Për më shumë, ishte pothuajse e garantuar se libri mbi kultin e perëndeshës, citonte Prioratin e Sionit.

"Këtu është pyetja me një milion dollarë" tha Tebingu. Duke vazhduar të qeshte. "Qëndrimi yt ndaj Prioratit ishte kundër apo pro?"

Langdoni kishte kuptuar tashmë se çfarë donte të thoshte Tebingu. Shumë historianë kishin pyetur përse Priorati vazhdonte të mbante të fshehur dokumentat e tij. Disa mendonin se duhej t'i bënte të njohura njohuritë e veta prej kohësh. "Nuk kam mbajtur asnjë qëndrimin për veprimin e Prioratit."

"Don të thuash për mosveprimet."

Langdoni mblodhi supet. Mesa dukej, Tebingu ishte prej atyrer që donin të bëheshin të njohura dokumentat. "Vetëm kam treguar historinë e vëllazërisë, dhe e kam përshkruar si një shoqëri moderne, që praktikon kultin e perëndeshës, ruan Graalin dhe mban dokumenta të lashtë."

Sofia e shikoi. "Ke folur edhe për çelësin e kthesës?"

Langdoni bëri një ngërdheshje. Kishte shkruar për të. Shumë herë. "Kam folur për çelësin e hamendësuar të kthesës, duke e cituar si shembull të masave, të cilat duhet të marrë Priorati, për të mbrojtur dokumentat e Sangrealit."

Sofia u habit. "Mendoj se kjo mund të shpjegojë përsenë e mbishkrimit: P.S. Gjeje Robert Langdonin".

Studiuesi kishte përshtypjen se çfarë kishte zgjuar interesin e Sonierit ishte një hollësi tjetër e dorëshkrimit, por pëlqente që ta diskutonte me Sofinë, kur të mbeteshin vetëm.

"Prandaj" tha Sofia "ke gënjyer kapitenin Fash."

"Si?"

"I ke thënë se nuk i ke shkruar kurrë gjyshit tim."

"Nuk i kam shkruar kurrë! Ka qenë botuesi im që i dërgoi dorëshkrimin."

"Mendo për këtë, Robert. Nëse kapiteni Fash nuk ka gjetur zarfin me emrin e dërguesit, ka menduar se ia ke dërguar ti." Bëri një pauzë. "Ose, më keq akoma, se ia ke dorëzuar me dorë dhe e ke gënjyer."

Kur Reinxh Roveri mbërriti në aeroportin e Lë Burzhësë, Remia u drejtua tek një hangar i vogël në fund të pistës. Kur mbërritën, një njeri me flokët e shpupuritura dhe me një kostum ngjyrë kaki i gjithi i rrudhosur, doli jashtë, duke tundur krahun në shenjë përshëndetjeje. Ai hapi derën e madhe metalike të valëzuar, për të zbuluar atje brenda një xhet elegant të bardhë.

Langdoni i nguli sytë mbi trupin e ndritshëm të avionit. "Kjo qenka *Elizabeta*?"

Tebingu buzëqeshi. "I aftë që të mundë çdo lloj stuhie të Kanalit të mallkuar."

Burri i veshur me kaki rendi drejt tyre, duke pulitur sytë i goditur nga dritat e prozhektorëve. "Pothuajse gati, zotëri" tha me një theks anglez. "Më falni për vonesën, por ju më thirrët papritur..." Pushoi, ndërsa pa grupin që po zbriste nga makina. Shikoi Sofinë dhe Langdonin, pastaj Tebingun.

Historiani i tha: "Unë dhe miqtë e mi kemi disa punë shumë të rëndësishme, për të kryer në Londër. Nuk kemi kohë për të humbur. Të lutem, përgatitu të nisemi menjëherë."

Ndërsa fliste, Tebingu mori revolen nga sedilja dhe ia dha Langdonit.

Piloti picërroi sytë nga prania e armës. U vendos anash Tebingut, dhe i tha: "Zotëri, ju kërkoj përunjësisht ndjesë, por pasaporta jonë diplomatike na lejon që t'u transportojmë vetëm ju dhe maxhordomin tuaj. Nuk mund të marrim dhe miqtë tuaj."

"Riçard" iu përgjigj Tebingu, duke i buzëqeshur miqësisht, "dymijë

stërlinat dhe ajo revole e mbushur thonë se *mund* ti mbash edhe miqtë e mi." Tregoi Reinxh Roverin. "Natyrisht, edhe përveç atij të mallkuarit që është në bagazhin e makinës."

69

Dy motorrat Garret TFE731 të Hawker 731 uturinin dhe shtynin avionin në qiell, me një forcë që të gërricnin zorrët. Nën ta, aeroporti i Lë Burzhësë, largohej me një shpejtësi të habitshme.

"Arratisem nga vendi" mendoi Sofia, ndërsa përshpejtimi e shtynte kundër ndenjëses prej lëkure. Deri tani, kishte besuar se loja e saj e dhelpërisë me Fashin ishte në një farë mënyre e justifikuar përpara komisionit ministerial. "E kam bërë për të mbrojtur një të pafajshëm. Doja të plotësoja dëshirën e fundit të gjyshit tim." Ajo dritare mundësish, tashmë ishte mbyllur, kuptoi Sofia. Po linte vendin pa dokumenta, në shoqërinë e një të kërkuari, dhe po mbanin me vete një peng të lidhur. Nëse do të kishte qenë ndonjëherë "një kufi i arësyes", ajo sapo e kishte kapërcyer. "Dhe pothuajse me shpejtësinë e dritës."

Ishte ulur me Langdonin dhe Tebingun në pjesën e përparme të kabinës: një mobilim "Jet Executive Elite" siç thoshte pllaka e larë në ar mbi derë. Poltronat e tyre të buta rrëshqisinin mbi fiksues të drejtimit dhe mund të spostoheshin dhe të bllokoheshin rreth një tavoline katrore prej druri ahu. Një minisallë për mbledhjet. Mjedisi elegant, megjithatë, nuk mund të fshihte situatën më pak elegante në bisht të avionit, ku në një kabinë të vogël dhe më pak luksoze, maxhordomi Remi ishte ulur me revole në dorë, duke iu bindur me dëshirë, urdhërit që të ruante murgun e përlyer me gjak, i cili dergjej në tokë, i lidhur si një pako.

"Përpara se të merremi me çelësin e kthesës" tha Tebingu "po pyesja veten, a mund të më lejoni t'iu them ndonjë fjalë." Dukej paksa mirëkuptues, si një baba përpara se t'u tregonte fëmijëve të vet historinë e bletëve dhe të luleve. "Miq, e di se jam një i ftuar i thjeshtë në këtë udhëtim, dhe jam i nderuar që të jem i tillë. Dhe megjithatë duke kaluar tërë jetën, duke kërkuar Graalin, mendoj se është detyra ime t'iu njoftoj se jeni duke hyrë në një rrugë nga e cila nuk ka kthim, pavarësisht nga rreziqet që mund të hasni." Ju kthye Sofisë. "Zonjusha Nëvë, gjyshi juaj ua ka dhënë këtë kripteks me shpresën se ju do të mbani në jetë sekretin e Graalit."

"Po."

"Siç mund të kuptohet, ndiheni e detyuar ta ndiqni atë rrugë, kudo që t'iu çojë."

Sofia pohoi, megjithëse ndjente ta shqetësonte një arsye e dytë brenda vetes. "E vërteta mbi familjen time." Me gjithë siguritë e Langdonit se çelësi i kthesës nuk kishte të bënte fare me të kaluarën e saj, Sofia ndjente me intuitë se diçka thellësisht vetjake përzihej me atë mister, ashtu si kripteksi, i sajuar nga gjyshi me duart e veta, kërkonte të fliste dhe të mbushte boshllëkun që e kishte gërryer për shumë vjet.

"Gjyshi yt dhe tre personat e tjerë janë vrarë këtë natë" vijoi Tebingu "që ta mbanin Kishën larg nga çelësi i kthesës. Sot natën, njerëzit e Opus Deit pothuajse mbërritën që ta përvetësonin. Ju do ta kuptoni, mendoj se kjo iu ngarkon një përgjegjësi të jashtëzakonshme. Juve u është besuar një flakëz, një flakëz antike dymijëvjeçare, të cilën nuk iu lejohet ta fikni. Një flakëz që nuk mund të bjerë në duar të gabuara." Pushoi një çast dhe shikoi sepetkën prej palisandri. "Kuptoj se nuk u është dhënë asnjë mundësi për të zgjedhur, zonjusha Nëvë, por duke konsideruar atë që është në lojë, duhet të merrni plotësisht këtë përgjegjësi, ose t' ia kaloni dikujt tjetër."

"Gjyshi im ma ka dhënë mua kripteksin. Jam e sigurt, se më besonte të aftë se mund ta mbaja këtë përgjegjësi."

Tebingu dukej i inkurajuar, por jo i bindur. "Mirë. Është i nevojshëm një vullnet i fortë. Dhe megjithatë, jam kureshtar që të di, nëse llogarisni një gjë. Fshehja e sekretit të çelësit të kthesës do t'ju vërë para një prove akoma më të madhe."

"E që do të thotë?"

"E dashura ime, përfytyroni se do të keni, papritmas, një hartë e cilado t'iu zbulojë vendndodhjen e Santo Graalit. Ju do të keni në dorë një të vërtetë, që mund të ndryshojë historinë përgjithmonë. Do të jeni roje e një të vërtete që njeriu kërkon prej shekujsh dhe do të keni përgjegjësinë të vendosni, nëse duhet t'ia zbuloni botës. Njeriu që do të bëjë këtë, do të lavdërohet prej shumë vetësh dhe urryer nga po aq njerëz. Çështja është nëse ju keni forcën e nevojshme, për ta kryer këtë mision."

Sofia u mendua për disa çaste. "Nuk jam e sigurt, nëse vendimi më takon mua."

Tebingu ngriti vetullat. "Jo? Nëse nuk i takon zotëruesit të çelësit të kthesës, kujt i takon, atëherë?"

"Vëllazërisë, që e ka mbrojtur me kujdes për shumë shekuj."

"Prioratit?" Tebingu dukej ca skeptik. "Por në ç'mënyrë? Këtë natë,

vëllazëria është shpartalluar keqas. "Ajo ndihet me kokë të prerë" siç thatë me shumë të drejtë. Nëse janë tradhëtuar nga ndonjë sistem përgjimi ambiental, ose nga një spiun në radhët e tyre, këtë nuk do ta dimë kurrë. Por mbetet fakti se dikush arriti tek ata dhe zbuloi identitetin e katër anëtarëve më të rëndësishëm. Në këtë pikë, nuk do të besoja tek askush që paraqitet si pjesëtar i vëllazërisë."

"Atëherë, çfarë këshilloni?" pyeti Langdoni.

"Robert, ti e di njëlloj si unë, se Priorati nuk e ka mbrojtur sekretin për shumë vite, vetëm me qëllimin për të hedhur pluhur mbi përjetësinë. Kanë vazhduar të presin çastin e duhur për ta bërë të njohur sekretin e tyre. Një çast në të cilin bota do të ishte gati të mirëpriste të vërtetën."

"Dhe ti beson se ky çast ka mbërritur?" pyeti Langdoni.

"Sigurisht. Nuk mund të jetë gjë më e qartë. Të gjithë shenjat historike përkojnë dhe nëse Priorati nuk do të kishte vendosur që ta bënte të njohur sekretin e saj, përse Kisha do ta kishte sulmuar?"

Sofia vërejti: "Murgu nuk na ka thënë akoma qëllimin e saj."

"Qëllimi i murgut është ai i Kishës" u përgjigj Tebingu. "Të shkatërrosh dokumentat që zbulojnë mashtrimin e madh. Këtë natë, Kisha mbërriti më afër se ç'i ishte afruar ndonjëherë sekretit, dhe Priorati ka vendosur besimin e vet tek ju, zonjusha Nëvë. Detyra për të shpëtuar Santo Graalin të detyron qartësisht të plotësoni edhe dëshirën kryesore të Prioratit, që është ajo e zbulimit të së vërtetës për botën."

Ndërhyri Langdoni. "Lei, t'i kërkosh Sofisë, të marrë këtë përgjegjësi është një peshë shumë e madhe që i ngarkoni mbi shpatullat e një njeriu, i cili një orë më parë nuk dinte asgjë për dokumentat e Sangrealit."

Tebingu psherëtiu. "Iu kërkoj falje për ngulmimin tim, zonjusha Nëvë. Gjithnjë kam qënë i mendimit se ato dokumenta duhen të bëhen të njohura, por vendimi iu takon vetëm juve. Më duket e rëndësishme, që ju të filloni të mendoni për atë që duhet të bëni, nëse arrijmë të deshifrojmë çelësin e kthesës."

"Zotërinj" tha Sofia me zë të vendosur. "Më duhet të citoj fjalët tuaja: " Nuk je ti që gjete Graalin por është Graali që të gjeti ty." Dua të besoj se Graali më gjeti për një arësye dhe, kur të mbërrijë çasti, do të di se çfarë të bëj."

Të dy e shikuan me habi.

"Prandaj" përfundoi Sofia, duke i treguar sepetkën prej palisandri, "të fillojmë nga puna."

70

Koleja ishte ndalur në sallën e Shato Viletës, shikonte zjarrin e oxhakut që tashmë ishte duke u fikur dhe ndjehej thellësisht i dërrmuar. Kapiteni Fashi kishte mbërritur pak kohë më parë dhe gjendej në dhomën ngjitur, duke thirrur në telefon për të bashkërenditur përpjekjen - deri më tani të pafrytshme - që të lokalizonte Reinxh Roverin e zhdukur.

"Tani nuk dihet se mund të jetë" mendoi Koleja.

Duke mos iu bindur urdhërit të Fashit dhe duke humbur Langdonin për herë të dytë, Koleja ishte i ngushulluar që Shkencorja kishte gjetur një vrimë plumbi në dysheme, e cila të paktën vërtetonte pohimin e tij se kishte dëgjuar një të shtënë. Megjithatë, humori i Fashit ishte akoma më i acaruar se zakonisht dhe Koleja e dinte se do të kishte pasoja të pakëndshme, pasi të qetësohej stuhia.

Për fat të keq, informacionet e gjetura deri atëherë nuk hidhnin asnjë dritë mbi atë që kishte ndodhur dhe mbi personat e përfshirë. Audi i zi i parkuar jashtë, ishte marrë me qira me emër dhe kartë krediti fallso dhe gjurmët mbi makinë nuk ishin në bazën e të dhënave të Interpolit.

Një agjent tjetër hyri në sallë me shprehjejn e atij që ka për të thënë diçka urgjente. "Ku është kapiteni Fash?"

Koleja vijoi të vështronte prushin në oxhak. "Në telefon."

"Telefonata mbaroi" tha thatë Fashi, duke hyrë në dhomë. "Çfarë ke gjetur?"

"Zotëri" tha agjenti "centrali ka marrë një telefonatë nga Andre Verneja i Bankës së Depozitave të Zyrihut. Do të flasë me ju vetë. Ka ndërruar variantin e dëshmisë."

"Ah, po?" u çudit Fashi.

Koleja ngriti kokën.

"Verneja ka pranuar se Langdoni dhe Nëvëja kanë hyrë në bankë dhe kanë ndejtur aty disa minuta."

"E kishim kuptuar këtë" vërejti Fashi. "E përse Verneja na ka gënjyer?"

"Thotë se është i gatshëm të flasë vetëm me ju, dhe është i vendosur të bashkëpunojë plotësisht."

"Në këmbim të çfarë gjëje?"

"Që ju të mos i jepni gazetarëve emrin e bankës së tij dhe ta ndihmoni të gjej një objekt të humbur. Duket se Langdoni dhe Nëvëja kanë arritur të

marrin një objekt të depozituar në emër të Sonierit."

"Çfarë?" thirri Koleja. "Si kanë mundur ta bëjnë këtë?"

Fashit nuk i lëvizi asnjë qime. Vijoi të shikonte ngultaz agjentin. "Çfarë kanë vjedhur?"

"Verneja nuk u zgjat, por duket i vendosur për gjithçka, mjaft që ta gjejë."

Koleja u përpoq të merrte me mend se çfarë kishte ndodhur. Ndoshta Langdoni dhe Nëvëja kishin drejtuar një armë kundër ndonjë nëpunësi të bankës? Kishin detyruar Vernenë të hapte kasetën e sigurisë së Sonierit dhe t'i nxirrte jashtë bankës me furgonin e blinduar? Megjithëse dukej e pranueshme, Koleja nuk arrinte të besonte se Sofi Nëvë mund të përfshihej në veprime të tilla.

Nga kuzhina, një agjent tjetër thirri Fashin. "Kapiten? Jam duke provuar të gjithë numrat e telefonit të paraprogramuar dhe jam lidhur me aeroportin e Lë Burzhësë. Kam një lajm të keq."

Tridhjetë sekonda më vonë, Fashi thirri njerëzit e vet dhe po përgatitej të linte Shato Viletën. Sapo kishte marrë vesh se Tebingu kishte një avion privat në Lë Burzhë dhe se aeroplani ishte nisur gjysmë ore më parë.

Në telefon, kontrollori i fluturimit i Lë Burzhësë kishte thënë se nuk dinte se ku gjendej avioni dhe për ku ishte drejtuar. Nisja nuk ishte e planifikuar dhe nuk i kishin njoftuar planin e fluturimit. Një gjë, jashtëzakonisht ilegale, edhe për një aeroport të vogël. Fashi ishte i sigurt, që duke ushtruar presionin e duhur, do të merrte përgjigjen e dëshiruar.

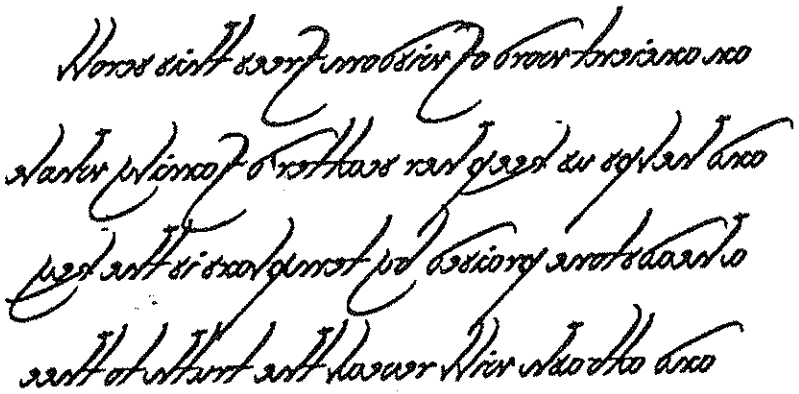
"Togeri Kole" hungëriu, kur po dilte. "Nuk kam zgjidhje tjetër se sa të lë në krye të kërkimeve të Shkencores në këtë shtëpi. Kërko të bësh diçka me vlerë, që të ndryshosh pak."

71

Kur Haukeri mbërriti në kuotën e fluturimit, me kiçin të drejtuar nga Anglia, Langdoni e ngriti me vëmendje kapakun e palisandrit që kishte mbajtur gjatë nisjes mbi gju, të shtrënguar mirë. Tani, ndërsa vendoste kutinë mbi tavolinë, pa se Sofia dhe Tebingu u përkulën para, nga padurimi i pjesëmarrjes.

Pasi hapën mbyllësin dhe ngritën kapakun, Langdoni nuk i kushtoi vëmendje gërmave të shkruara në unazat e kripteksit, por në vrimën që shquhej nën kapak. Me majën e një pene, shtyu trëndafilin dhe zbuloi tekstin

nën të. *"Sub rosa"* mendoi, duke shpresuar se një shqyrtim i ri mbi shkrimin do të mund të sqaronte. Duke përqëndruar të gjithë energjitë e tij, Langdoni studioi tekstin e çuditshëm.

Pas vetëm disa sekondash filloi të provonte një zhgënjim të thellë, të ngjashëm me atë që provoi më parë. "Lei" tha "nuk arrij ta kuptoj fare se çfarë është."

Sofia e ulur në krahun tjetër të tavolinës, nuk mund të shikonte tekstin, por u habit sesi Langdoni nuk arrinte ta interpretonte. "Gjyshi im fliste një gjuhë aq të ngatërruar që as dhe një ekspert simbolesh nuk mund të arrijë ta njohë?" Pastaj mendoi se një gjë e tillë nuk duhet ta habisë, duke mos qenë hera e parë që Zhak Sonieri i fshihte ndonjë gjë mbesës së vet.

Përballë Sofisë, Lei Tebingu ishte gati për të shpërthyer. Plot ankth për të parë tekstin, dridhej nga eksitimi, zgjaste qafën, kërkonte të shihte nga pas shpatullave të Langdonit, që ishte i përkulur mbi sepetkë.

"Nuk di" belbëzoi studiuesi, në mëdyshje. "Përshtypja ime e parë është se flitet për një gjuhë semitike, por tani nuk jam shumë isigurt. Pjesa më e madhe e gjuhëve semitike përfshin *nekkudot*. Këtu nuk i shoh."

"Do të jetë forma antike" vërejti Tebingu.

" Nekkudot?" pyeti Sofia.

Tebingu nuk i hiqte sytë nga sepetka. "Pjesa më e madhe e alfabeteve semitike moderne nuk ka zanore dhe përdor *nekkudot* - pika dhe thekse cirkonflekse të shkruar nën bashkëtingëllore ose brenda saj - për të treguar tingullin zanor që e shoqëron. Historikisht janë një shtesë relativisht moderne

për këtë lloj shkrimi."

Langdoni po vijonte të shikonte shkrimin. "Një transliterim i sefarditëve, ndoshta?"

Tebingu nuk arriti të përmbahej. "Ndoshta, nëse më lë..." mori septekën dhe e tërhoqi deri tek vetja. Pa dyshim, Langdoni kishte njohuri për gjuhët antike më të njohura - greke, latine, gjuhët romane - por nga shikimi i shpejtë që Tebingu i kishte hedhur mbishkrimit, i dukej si një gjë më e specializuar, si një komentar i Rashit ose Sta" M-së të kurorave.

Mori frymë thellë, dhe i nguli sytë mbi shkrim dhe për një minutë nuk tha gjë. Për çdo çast që kalonte, historiani ndjente t'i lëkundej siguria e tij. "Jam i turbullt" pranoi. "Kjo gjuhë nuk i ngjet asnjerës nga ato që njoh."

Langdoni mbështeti mjekrën në duar.

"Mund t' i hedh një shikim?" pyeti Sofia.

Tebingu bëri sikur nuk dëgjoi. "Robert, the se nuk ke parë ndonjë gjë të ngjashme?"

Langdoni bëri një ngërdheshje. "Më duket, por tani nuk jam i sigurt. Në një farë mënyre më duket i njohur."

"Sër Lei?" ngulmoi Sofia, e cila siç dukej nuk i pëlqente të ishte e përjashtuar nga diskutimi. "Mund t'i hedh një sy sepetkës së ndërtuar nga gjyshi im?"

"Po, sigurisht, e dashur" u përgjigj Tebingu, duke shtyrë deri tek ajo mbrojtësen prej druri. Nuk donte të tregonte se dinte më shumë se ajo, por ai mbishkrim ishte i pakapshëm për aftësitë e Sofi Nëvësë. Nëse një historian mbretëror britanik dhe një profesor i Harvardit nuk kishin arritur ta njihnin atë gjuhë, ...

"Ah" tha gruaja, pasi i hodhi një shikim sepetkës. "duhej pritur një gjë e tillë."

Tebingu dhe Langdoni e shikuan ngultaz me gojën hapur.

"Duhej pritur çfarë?"

Sofia mblodhi supet. "Që gjyshi im të përdorte këtë gjuhë."

"Mos doni të thoni se dini ta lexoni këtë tekst?" pyeti Tebingu.

"Pa vështirësi" u përgjigj Sofia, që tani ndjehej e kënaqur. "Gjyshi im ma ka mësuar, kur isha gjashtë vjeç. Tani e lexoj." Shikoi me rreptë si Tebingun. "Dhe ta themi troç, zotëri, duke parë besnikërinë tuaj ndaj Anglisë, më habit sesi ju nuk e njihni."

Në një çast, Langdoni e kuptoi.

"Ja përse mbishkrimi më dukej aq i njohur!"

Disa vite më parë, Langdoni kishte marrë pjesë në një ceremoni në muzeun Fogg të Harvardit. Ish nxënës i Harvardit, Bill Geits ishte kthyer në universitet,

për t'i dhënë muzeut njerën nga blerjet e tij më të çmuara: tetëmbëdhjetë fleta letre të blera prej tij në një ankand të pasurive të Armand Hammer.

Oferta me të cilën e kishte blerë: nja 30, 8 milionë dollarë.

Autori i faqeve: Leonardo da Vinçi.

"Tetëmbëdhjetë fletët - e njohura si "kodi Leiçester" nga emri i pronarit të parë të famshëm, konti i Leiçesterit - përbënin atë që mbeti një nga blloqet e shënimeve më tërheqës të Leonardos: shkrime dhe vizatime, me të cilat paraqiteshin teorira të përparuara mbi astronominë, gjeologjinë, arkeologjinë dhe hidraulikën.

Langdoni nuk kujtonte akoma reagimin, pasi kishte pritur në radhë, për të mundur të shikonte ato fletë të çmuara. Një zhgënjim i vërtetë. Fletët ishin të pakuptueshme. Edhe pse ishin të ruajtura mrekullisht dhe të shkruara me një kaligrafi të pagabueshme - bojë e kuqe me një letër ngjyrë sepie - kodi dukej si një grumbull shkarravinash. Në fillim Langdoni kishte menduar se nuk mund ta kuptonte, pasi Leonardoja shkruante në një italishte të vjetër. Por pasi kishte lexuar pak rreshta, kishte kuptuar se shkrimi nuk përmbante asnjë fjalë në italisht, dhe madje as dhe një gërmë të alfabetit.

"Provo këtë" i kishte thënë profesoresha që kujdesej për atë stendë. I kishte kaluar një pasqyrë të vogël të lidhur me një zinxhir të hollë. Langdoni e kishte marrë dhe kishte shikuar imazhin pasqyror të mbishkrimit.

Menjëherë, gjithçka ishte bërë e qartë.

Në ankthin e tij për të lexuar faqet e mendimtarit të madh, kishte harruar që mes cilësive të shumta të Leonardos ishte dhe ajo që të dinte të përdorte një shkrim pasqyror që ishte virtualisht i palexueshëm për këdo tjetër. Historianët pyesnin akoma nëse shkruante në atë mënyrë sepse e zbaviste, apo për t'i penguar të tjerët të mos spiunonin çfarë shkruante dhe mos t'i vidhnin idetë. Leonardo Da Vinçi bënte atë që kishte qejf.

Sofia buzëqeshi me vete, dhe kuptoi se Roberti ishte kthjelluar tashmë. "Mund të lexoj fjalët e para" tha. Është në anglisht. Tebingu nuk kishte kuptuar akoma asgjë. "Ç'do të thotë kjo?"

"Një shkrim mbrapsh" shpjegoi Langdoni. "Na duhet një pasqyrë."

"Jo, prit" ndërhyri Sofia. Vë bast, se ky dru është mjaft i hollë." Vendosi sepetkën në një dritë dhe studioi fundin e kapakut. Sonieri nuk ishte në gjendje të shkruante nga e kundërta, sepse bënte hile gjithnjë, duke shkruar normalisht dhe pastaj duke kthyer letrën dhe rikaluar shkrimin. Në këtë rast, Sofia kishte përshtypjen se kishte gdhendur një tekst normal me pirograf, mbi një bllok druri dhe pastaj kishte kaluar fletën e xhamit mbi krahun tjetër

të bllokut, derisa nuk kishte mbetur një pllakë e hollë druri, nëpërmjet të cilës mund të shikohej në transparencë, mbishkrimi. Pastaj e kishte kthyer thjesht në krahun tjetër.

Sapo afroi kapakun tek llampada, Sofia pati konfirmimin e asaj që mendoi më parë. Drita e përshkoi pa vështirësi shtresën e hollë të drurit dhe mbishkrimi u duk në kahun e duhur.

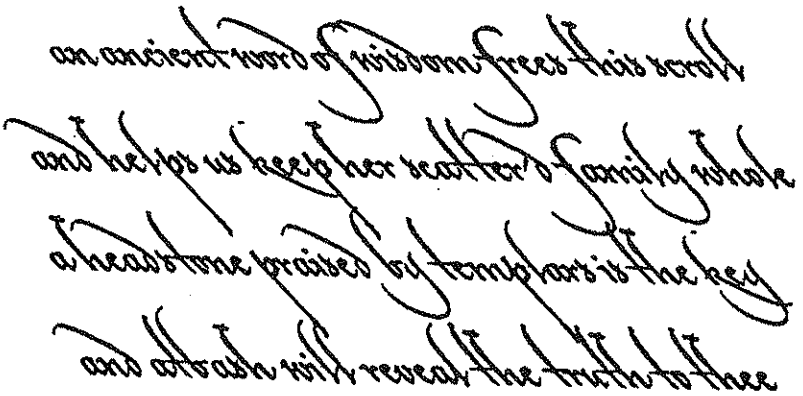
Mrekullisht i lexueshëm.

"Anglisht" rënkonte Tebingu, duke ulur kokën nga turpërimi. "Në gjuhën time të nënës!"

Në kabinën në fund të avionit, Remi Lëgalydek përpiqej të dëgjonte bisedën e mbuluar nga zhurma e motorëve, por fjalët që mbërrinin tek ai ishin të pakuptueshme. Maxhordomit nuk i pëlqente mënyra me të cilin po ecnin gjërat. Fare. Shikoi murgun e lidhur që dergjej në këmbët e tij. Murgu nuk lëvizte fare, si të kishte rënë në një gjumë hipnotik, ndoshta sepse kishte pranuar fatin e tij ose se lutej qetësisht, të lirohej.

72

Në një kuotë pesëmijë metrash, Robert Langdoni ndjente të largohej bota fizike, ndërsa të gjithë mendimet e tij përqëndroheshin në tekstin me rimë të Sonierit që në anën e kundërt të dritës dallohej mbi kapakun e sepetkës..

Sofia mori një kartë dhe një penë dhe e kopjoi. Kur mbaroi, seicili prej tyre lexoi me vëmendje katër vargjet. Ishte një lloj fjalëkryqi arkeologjik, një gjëagjëzë, që do t'u lejonte të hapnin kripteksin. Langdoni lexoi me vëmendje vargjet.

An ancient world of wisdom frees this scroll
and helps us keep her scatter'd family whole
a headstone praised by templars is the key
and atbash will reveal the truth to thee.

Një fjalë e vjetër e mençur do të lirojë këtë rrotull,
që na ndihmon të mbajmë bashkë familjen saj e të shpërndarë
një gur varri i nderuar nga tempullorët është çelësi
dhe Atbashi do të të zbulojë të vërtetën.

Para se Langdoni të fillonte të pyeste se cilës fjalë të vjetër i referoheshin ata vargje, ndjeu të tringëllinte në të, diçka mjaft më themelore: metri i poezisë. "Pentametrat jambikë."

Langdoni e kishte ndeshur shpesh përgjatë viteve, kur kishte studiuar në tërë Europën shoqëritë sekrete, përfshi edhe ekskursionin e tij një vit më parë në arkivat sekrete të Vatikanit. Për shekuj, pentametri jambik - forma origjinale e njëmbëdhjetë rrokëshit - kishte qenë metrika e pëlqyer nga letrarët që shprehnin mendimin e tyre pa kufizime, që nga shkrimtari antik Arkiloku deri tek Shekspiri, Miltoni, Shoseri dhe Volteri, shpirtëra kurajozë që zgjidhnin të shkruanin komentet e tyre në një metrikë që, sipas bashkëkohësve, ishte e pajisur me cilësi mistike. Rrënjët e pentametrit jambik ishin thellësisht pagane.

"Jambi. Dy rrokje me enfaza të kundërta. Të gjatë dhe të shkurtër. Yin dhe Yang. Një çift i ekuilibruar. Në vargje pesësh. Pesë, si pesëkëndëshi i Aferditës dhe i shenjtërisë femërore."

"Pentamteri!" thirri Tebingu, duke iu drejtuar studiuesit. "Dhe vargjet janë në anglisht. Gjuha e pastër!"

Langdoni pohoi. Priorati, si shumë shoqëri sekrete armike të Kishës cilësonte anglishten një gjuhë të "pastër". Ndryshe nga italishtja, frëngjishtja dhe spanjishtja, që rridhnin nga latinishtja - gjuha e Vatikanit - anglishtja ishte gjuhësisht larg nga makina propagandistike e Romës dhe për këtë ishte bërë një gjuhë e shenjtë, sekrete, për t'u përdorur nga grupet e arësimuar mirë.

"Kjo poezi," tha Tebingu, me entuziazëm "përmban referime jo vetëm për Graalin, por edhe për tempullorët dhe familjen e shpërndarë të Maria

Madalenës! Ç'duhet të kërkojmë akoma?"

"Fjalën që hap kripteksin" tha Sofia, duke lexuar sërish poezinë. "Më duket se na nevojitet një fjalë e vjetër e mençur."

"Abracadabra" bëri shaka Tebingu, me sytë që i shkëlqenin.

"Një fjalë me pesë gërma" mendoi Langdoni. Po mendonte për sasinë e madhe të fjalëve të lashta që mund të cilësoheshin si të "diturisë a të mençurisë": fjalë të marra nga himne antike, terma astrologjike, formula rituale të shoqërive sekrete, magjepse të Vika, formula magjike egjiptiane, mantra pagane... lista ishte e pafundme.

"Fjala" vijoi Sofia" duket e lidhur me tempullorët. Lexoi me zë të lartë tekstin. "Një gur varri i nderuar nga tempullorët është çelësi."

"Lei" tha Langdoni "ti je specialist për tempullorët."

Tebingu u menduar, për disa çaste, pastaj psherëtiu. "Epo, një gur varri është natyrisht një lloj shenje që tregon një varrim të veçantë. E vetmja që më vjen ndër mend është ndonjë lapidar që është vendosur mbi varrin e Madalenës dhe të nderuar nga tempullorët, por kështu kthehemi në pikën fillestare, sepse nuk dimë se ku është varri."

"Rreshti i fundit" vërejti Sofia "thotë se *atbashi* do të zbulojë të vërtetën. Më duket se e kam dëgjuar herë tjetër këtë fjalë."

"Nuk habitem për këtë" u përgjigj Langdoni. "Bën pjesë në kursin e kriptologjisë së vitit të parë. Shifrari Atbash është një nga kodet më të vjetër të përdorur nga njeriu."

"Sigurisht" kujtoi Sofia. "Sistemi i famshëm i kodifikimit hebraik."

Shifrari ishte një nga të parët, studiuar nga Sofia. Lidhej me vitet 500 para Krishtit dhe ishte përdorur si shembull, në kurset e kriptologjisë, si skemë zëvendësimimi me rrotacion. Bazohej në 22 gërmat e alfabetit hebraik: gërma e parë zëvendësohej me të fundit, e dyta me të parafundit dhe kështu me radhë.

"Atbashi është i përshtatshëm në mënyrë të madhërishme" tha Tebingu. "Tekste të kodifikuar me Atbashin gjenden në *Kabbalah*, në Rrotullat e Detit të Vdekur dhe deri në Testamentin e Vjetër. Akoma sot, studiuesit e hebraizmit dhe mistikët hebraikë e përdorin për të gjetur domethënie të reja për fjalët. Jam i sigurt se Priorati e ka përfshirë në mësimet e veta."

"I vetmi problem" kujtoi Langdoni "është se ne nuk kemi fjalën mbi të cilën të zbatojmë zëvendësimin e Atbashit."

Tëbingu psherëtiu. "Mbi lapidar duhet të jetë një fjalë. Duhet të gjejmë këtë gur varri të nderuar nga tempullorët."

Nga shprehja e zymtë e Langdonit, Sofia kuptoi se kërkimi nuk do të ishte

i lehtë.

"*Atbash* është çelësi," mendoi Sofia, "por nuk kemi derën."

Tre minuta më vonë, Tebingu shfryu dhe tundi kokën nga zhgënjimi. "Miqtë e mi, jam në një pikë të vdekur. Më lini të mendoj, ndërsa po kërkoj diçka të vë në gojë dhe të kontrolloj sesi janë Remia dhe mysafiri ynë." U ngrit dhe eci drejt bishtit.

Duke shikuar historianin që largohej, Sofia kuptoi se ishte shumë e lodhur.

E parë nga dritaret, errësira që i printe agimit ishte e plotë. Sofia kishte përshtypjen se ishte flakur në hapësirë, pa e ditur se ku do të ulej në tokë. Duke kaluar vitet me zgjidhjen e gjëagjëzave të gjyshit, tani, kishte ndjesinë shqetësuese, se poezia përpara tyre përmbante informacione mbi të cilat nuk kuptonin gjë.

"Këtu ka akoma lëndë" i tha vetes. "Të fshehur në mënyrë të mençur, por që është e pranishme."

Për më shumë, kishte frikë se ajo që do të gjenin në kripteks nuk do të ishte një gjë aq e thjeshtë si "harta që do t'i shpinte në Santo Graal". Me gjithë sigurinë e Langdonit dhe Tebingut se do të gjenin të vërtetën në brendësi të cilindrit prej mermeri, Sofia kishte gjuajtur shumë thesare të gjyshit dhe e dinte prej kohësh se Zhak Sonieri nuk zbulonte kurrë lehtësisht sekretet e veta.

73

Kontrollori i fluturimit në aeroportin e Lë Burzhësë, po dremiste përpara një ekrani radar bosh, kur kapiteni i policisë gjyqësore për pak sa nuk i shpërtheu derën.

"Avioni i Tebingut" i kërkoi Bezu Fashi, duke hyrë në sallë. "Ku ka shkuar?"

Reagimi fillestar i kontrollorit ishte një belbëzim, me të cilin përpiqej, pa justifikime të vlefshme, të mbronte privatësinë e klientit anglez, njerin prej partnerëve më të respektuar. Përpjekja dështoi mjerisht.

"Mirë" u përgjigj Fashi. "Do t'iu arrestoj, sepse keni lënë të niset një avion privat pa njoftuar një plan fluturimi." I bëri një shenjë një agjenti, i cili u afrua duke tundur prangat.

Kontrollori u mbërthye nga frika. Mendoi për artikujt e gazetave, në të cilat debatohej, nëse kapiteni ishte një hero, apo një kërcënim. Për ata, pyetja

kishte një përgjigje. "Prit" u përlot në prani të prangave. "Do t'iu them tërë atë që di. Sër Lei Tebingu kryen udhëtime të shpeshta në Londër për kura mjekësore. Ka një hangar në aeroportin e Biggin Hill, në Kent, jo shumë larg nga Londra."

Fashi i tha të shkojë agjentit me pranga. "Destinacioni i tij sot është Biggin Hilli?"

"Nuk e di" tha ndershmërisht kontrollori. "Aeroplani u nis nga pista e tij e zakonshme dhe kontakti i fundit me radarin, na njofton vetëm se destinacioni është Mbretëria e Bashkuar. Biggin Hilli është një hipotezë shumë e mundshme."

"Kë kishte në bord?"

"Ju betohem, zotëri, se nuk kam asnjë mundësi ta di. Klientët tanë mbërrijnë me makinë deri në hangar dhe ngarkojnë atë që duan. Kontrolli i pasagjerëve është detyrë e doganës në aeroportin e zbritjes."

Fashi kontrolloi orën dhe shikoi avionët e parkuar përpara terminalit. "Nëse janë nisur për në Biggin Hill, sa kohë i mbetet për uljen?"

Kontrollori shfletoi dokumentat. "Fluturimi është i shkurtër. Avioni mund të jetë atje rreth... gjashtë e gjysmës. Për një çerek ore."

Fashi krojti kokën dhe iu drejtua njerit prej të vetëve. "Më sillni këtu një avion. Po shkoj në Londër. Dhe thirrmë policinë lokale të Kentit. Jo MI5, shërbimet sekrete, dua të mbaj gjithçka në qetësi. Policinë lokale. Thuaj atyre që të lejojnë të ulet avioni i Tebingut. Pastaj ta rrethojnë. Askush nuk duhet të zbresë, derisa unë të jem atje."

74

"Je çuditshmërisht, shumë e qetë" vërejti Langdoni duke shikuar Sofinë nga ana tjetër e tavolinës.

"Jam vetëm e lodhur" u përgjigj ajo. "Dhe ajo poezi... Më jep gjumë."

Edhe Langdoni ishte i përgjumur Zhurma e motorëve dhe lëkundjet e lehta të aeroplanit kishin një efekt hipnotik: për më shumë i dhimbte koka prej goditjes së murgut.

Tebingu ishte akoma në fund të avionit dhe Langdoni përfitoi nga ky rast, për të folur me Sofinë rreth një çështje që donte ta diskutonte vetëm për vetëm me të. "Besoj se kam kuptuar vetëm pjesërisht përse gjyshi yt kërkoi, që ne të takoheshim. Mendoj se donte që unë të shpjegoja diçka."

"Historia e Santo Graalit dhe e Maria Madalenës nuk të duket e mjaf-

tueshme?"

Langdoni nuk dinte sesi të vazhdonte. "Largësia mes nesh. Arësyeja përse nuk i ke folur për dhjetë vjetë. Ndoshta shpresonte se unë do të arrija të shpjegoja atë që iu ka mbajtur larg."

Sofia lëvizi nga poltrona e vet, me një lloj parehatie. "Nuk të kam thënë se çfarë na ka ndarë."

Langdoni e shikoi me vëmendje. "Ke qenë në një rit seksual apo jo?"

Sofia ngriti kokën me rrëmbim. "Nga e di?"

"Sofi, më ke thënë se ke qenë në diçka nga e cila ke kuptuar se gjyshi yt bënte pjesë në një shoqëri sekrete. Dhe ajo që ke parë, të ka tronditur deri në atë pikë, sa nuk i ke folur më. Unë i njoh shoqëritë sekrete. Nuk duhet truri i Leonardo Da Vinçit, për të kuptuar atë që ke parë.

Sofia e shikoi me sy të çakarritur.

"Ka ndodhur në pranverë?" pyeti Langdoni. "Rreth ekuinoksit? Në mes të marsit?'

Sofia u kthye nga dritarja. "Gjatë pushimeve të pranverës. U ktheva në shtëpi, disa ditë më parë."

"A ke dëshirë të më flasësh?"

"Nuk do të doja." U kthye drejt Langdonit. Kishte sytë të fryrë nga emocioni. "Nuk di se ç'kam parë."

"Kishte burra dhe gra?"

Pas një çasti, ajo pohoi.

"Të veshur bardhë e zi?"

Sofia fshiu sytë dhe pastaj pohoi. I jepte përshtypjen se e kishte humbur pak. "Gratë kishin një veshje të bardhë pambuku shumë të lehtë dhe këpucë të ndritshme. Mbanin në dorë një sferë, e ndritshme dhe ajo. Burrat mbanin tunika të zeza, të gjata deri në gjunj, dhe këpucë të zeza."

Langdoni u përpoq të fshihte emocionin: mezi besonte atë që dëgjonte. Sofi Nëvë kishte marrë pjesë kundër dëshirës së saj në një ceremoni të shenjtë dymijëvjecare. "Maskat ishin njëlloj për burrat dhe gratë?"

"Po. Mbanin të gjithë të njëjtat maska. Të bardha për gratë dhe të zeza për burrat."

Langdoni kishte lexuar përshkrimet e ceremonisë dhe njihte rrënjët mistike. "Quhet *hieros gamos*" tha ngaldalë. "Është prej dymijëvjetësh. Fetarët dhe fetaret e Egjiptit të vjetër e përdornin rregullisht, për të përkujtur fuqinë riprodhuese të gruas." Pushoi pak dhe u drejtua nga ajo. "Dhe nëse ke qenë në *hieros gamos* pa patur përgatitjen e duhur, për të kuptuar se çfarë ishte, duhet të kesh pësuar një traumë e rëndë."

Sofia nuk tha gjë.

"*Hieros Gamos* është një fjalë greke... Domethënë martesë e shenjtë."

"Rituali që pashë nuk ishte një martesë."

"Martesë në kuptimin e "bashkimit", Sofia."

"Do të thuash bashkim seksual."

"Jo."

"Jo?" u përgjigj ajo, duke e vëzhguar me sytë e saj të gjelbër.

Langdoni u ngut të kthehej prapa. "Mirë, në një lloj kuptimi, por jo se si e mendojmë ne sot."

Shpjegoi se edhe pse ajo se kishte parë, *dukej* si një ritual seksual, nuk kishte të bënte fare me erotizmin. Ishte një akt spiritual i Zotit. Të vjetrit besonin se mashkulli ishte shpirtërisht i paplotë derisa të mos njihte trupërisht shenjtërinë femërore. Bashkimi fizik me gruan mbetej i vetmi mjet, nëpërmjet të cilit burri mund të bëhej i plotë dhe të arrinte në fund në *gnosis*, njohjen e hyjnores. Që nga ditët e Isidës, ritet seksuale ishin vlerësuar si ura e vetme që i çonte nga toka në qiell.

"Nëpërmjet bashkimit me gruan" vijoi Langdoni "burri mund të arrinte një çast kulmor, përmes të cilit mendja e tij boshatisej plotësisht dhe ai mund të shikonte Zotin."

Sofia e pa me skepticizëm. "Orgazma si lutje?"

Langdoni ngriti supet, pa rënë në sy, edhe pse Sofia kishte të drejtë. Duke folur në pikëpamje fiziologjike, maja e kulmit, tek mashkulli, ishte një çast plotësisht i zhveshur nga mendimet. Një boshllëk i shkurtër mendor. Një çast qartësie, gjatë të cilit mund të shquante Zotin. Gurutë arrinin gjendje mendore të ngjashme, pa patur nevojë për seksin dhe shpesh e përshkuanin Nirvanën si një orgazëm shpirtërore e pafundme.

"Sofi" vijoi Langdoni me zë të ulët "është e rëndësishme të kujtosh se idetë e të vjetërve mbi seksin ishin plotësisht të ndryshme nga ato që kemi ne sot. Seksi prodhonte jetë të re – mrekullia më e madhe - dhe mrekullitë mund të kryheshin vetëm nga një Zot. Aftësia e gruas për të krijuar jetën e bënte atë të shenjtë. Një perëndeshë. Marrëdhënia seksuale ishte bashkimi i nderuar i dy gjysmave të shpirtit njerëzor, mashkullit dhe femrës, nëpërmjet të cilit mashkulli mund të gjente bashkësinë shpirtërore dhe bashkimin me Zotin. Ajo që ti ke parë nuk lidhej me seksin, lidhej me shprtin. Rituali *hieros gamos* nuk është një mbrapshti. Është një ceremoni thellësisht e shenjtë."

Fjalët e tij duket se prekën një nerv të zbuluar. Për të gjithë natën, Langdoni kisht vërejtur tensionin e madh të Sofisë, por tani, për herë të parë, po shikonte që rreptësia e saj po përkulej.

I doli përsëri një lot dhe ajo e fshiu me mëngë.

Për disa çaste, studiuesi e la që të mendohej. Siç e dinte, koncepti i seksit si shteg drejt Zotit, prodhonte shumë turbullim. Studentët çifutë të Langdonit mbeteshin pa fjalë, kur u thoshte atyre se tradita e lashtë e hebrenjve përfshinte dhe rituale seksuale. "Dhe në tempull, gjithashtu." Hebrenjtë e vjetër, besonin se *sancta sanctorum*, në tempullin e Salomonit, nuk strehonte vetëm Zotin, por edhe një hyjni femërore, të fuqishme dhe të barabartë me të, Shekinahën. Burrat që kërkonin plotmërinë seksuale, drejtoheshin në tempull, për t'u bërë vizitë meshtareve - ose *hierodule* - me të cilat bashkoheshin dhe kishin përvojën hyjnore nëpërmjet bashkimit fizik. Tetragami hebraik YHWH - emri i shenjtë i Zotit - vinte nga Yahweh, ose Jeohovai, bashkim hermafrodit fizik midis mashkullit "Jah" dhe emrit parahebraik të Evës "Hawah" ose "Havah"

"Për Kishën e origjinës," shpjegoi Langdoni "përdorimi i seksit, për të komunikuar drejtërdrejt me Zotin, përbënte një kërcënim serioz për pushtetin e saj. Përgënjeshtronte afirmimet e Kishës, që ishte shpallur e vetmja rrugë e aftë që të çonte te Zoti. Për këtë, për arësye të kuptueshme, ishte angazhuar me forcë, për të demonizuar seksin dhe paraqitur atë si një akt të neveritshëm dhe mëkatar. Dhe fetë e tjera kryesore bënë të njëjtën gjë."

Sofia heshtëte, por Langdoni ndjente se filloi ta kuptojë më mirë gjyshin. Me kureshtje, studiuesi kishte bërë të njëjtat vërejtje gjatë një leksioni, në fillim të semestrit. "Ju habit që kemi një qëndrim kundërshtor kundrejt seksit?" u kishte bërë pyetje studentëve. "Trashëgimia jonë më e lashtë, dhe vetë fiziologjia jonë na thonë se seksi është diçka natyrore, rruga e pëlqyer për plotmërinë shpirtërore, por feja moderne e dënon, sepse e sheh si akt të turpshëm dhe na mëson të kemi frikë dëshirën tonë seksuale sikur të vinte nga dora e djallit."

Kishte vendosur të mos trondiste nxënësit me lajmin që më shumë se dhjetë shoqëri sekrete të të gjithë botës - shumë prej të cilave me shumë ndikim - praktikonin akoma rituale seksuale dhe mbanin në jetë traditën e vjetër. Personazhi i Tom Kruizit në filmin *Eyes Wide Shut* e zbulonte në kurriz të vet, kur hynte fshehurazi në një mbledhje private të njujorkezëve ultraelitarë dhe gjendej përpara një *hieros gamos*. Për fat të keq regjisori kishte gabuar në shumë hollësi, por ideja themelore ishte e drejtë: një shoqëri sekrete mblidhej për të festuar magjinë e bashkimit seksual.

"Profesor Langdon?" Një student në fund kishte ngritur dorën, me shpresë. "Keni qëllim që të thoni se në vend që të shkojmë në kishë, duhet të bëjmë më shumë seks?"

Langdoni kishte qeshur, por nuk kishte rënë në grackë. Nga ajo që dëgjonte

mbi festëzat e Harvardit, ata djem bënin seks në mënyrë mëse të mjaftueshme. "Zotërinj" kishte thënë, i vetëdijshëm se po ecte në një terren të minuar "po kërkoj t'iu jap një këshillë të gjithëve. Pa patur aq shumë frikë në inkurajimin e marrëdhënieve paramartesore, dhe pa qenë aq naiv sa të besoj se ju jeni që të gjithë të virgjër si ëngjëj, po iu jap një këshillë, që lidhet me aktivitetin tuaj seksual."

Të gjithë meshkujt ishin përkulur para dhe e kishin dëgjuar me vëmendje.

"Herën tjetër që do të gjendeni me një grua, kontrolloni zemrën tuaj dhe shikoni, nëse mund t'i afroheni seksit si një akti mistik dhe shpirtëror. Sfidohuni që të gjeni atë shkëndijë hyjnorësie, që burri mund të arrijë vetëm nëpërmjet bashkimit me shenjtërinë femërore."

Të gjitha vajzat kishin buzëqeshur dhe pohuar, me një shprehje prej të diturash.

Meshkujt kishin filluar të qeshnin me dykuptimtësi dhe kishin shkëmbyer batuta bajate.

Langdoni kishte psherëtirë. Edhe pse ishin mjaft të mëdhenj sa të regjistroheshin në universitet, ata djelmosha ishin akoma fëmijë.

Sofia ndjeu të ftohtë në ballë, kur e mbështeti në xhamin e dritares së vogël. Me shikimin e përhumbur në boshllëk, përpiqej të kuptonte atë që sapo i kishte zbuluar Langdoni dhe ndjente që t'i rritej keqardhja që kishte besuar, se nuk duhej ta provonte kurrë. "Dhjetë vjetë." Mendoi për dëngun me letra, të pahapura kurrë që i kishte dërguar gjyshi. "Do t'ia tregoj Robertit të gjitha" vendosi. Pa hequr ballin nga dritarja, filloi të fliste me zërin e ulët dhe pak të frikësuar. Kur filloi të tregonte se ç'kishte ngjarë atë natë, iu duk se ishte kthyer mbrapsht dhjetë vjetë më parë. Kishtte parkuar në krah të kështjellës së gjyshit në Normandi. Kishte kërkuar e kapur nga paniku në të gjithë shtëpinë. Kishte dëgjuar zërat që të vinin nga një kantinë që nuk e dinte se ishte. Dhe më në fund kishte zbuluar derën sekrete. Kishte zbritur ngadalë përgjatë shkallës spirale, një e nga një, derisa kishte dalluar dhomën nëntokësore. Kishte ndjerë aromën e ajrit, diçka prej dheu. Të ftohtin dhe pastaj dritën. Ishte mars. Nga hija e strehëzës mbi shkallë, kishte parë rrethin e të panjohurve që lëkundeshin dhe psallnin nën dritën e bardhë të fenerëve.

"Është një ëndërr" kishte thënë. "Çfarë tjetër mund të jetë?"

Burra dhe gra ishin të rregulluar, e zezë, e bardhë, e zezë, e bardhë. Veshjet e bukura të grave ishin lëkundur, kur të gjitha kishin ngritur sferat e arta që mbanin në dorën e djathtë dhe kishin kënduar së bashku: "Unë isha me ty në fillim, në agim të gjithçkaje është e shenjtë, të solla në dritë nga barku im

përpara se të fillonin ditët."

Pastaj gratë kishin ulur sferat dhe kishin filluar të tundeshin sikur të ishin nën hipnozë.I bënin nderime diçkaje që ishte në qendër të rrethit të tyre.

"Çfarë shikojnë?"

Pastaj ritmi i zërave ishte bërë më i shpejtë. Dhe më i fortë.

"Gruaja që shikon është dashuri!" kishin kënduar gratë, duke ngritur sërish sferat.

Burrat ishin përgjigjur: " Ju strehoheni në përjetësi!"

Kënga ishte bërë më e shpejtë, e fortë si bubullimë. Të gjithë ata që merrnin pjesë në rit kishin bërë një hap para dhe ishin ulur në gjunjë. Në atë çast, Sofia kishte mundur më në fund të shikonte se çfarë ishte në qendër të rrethit.

Në një altar të ulët, të zbukuruar me elegancë, ishte shtrirë një njeri. Në kurriz. Ishte lakuriq dhe mbante një maskë të zezë. Sofia kishte njohur menjëherë trupin dhe njollën që në lindje mbi shpatull. Për pak nuk kishte lëshuar një britmë habie. "Gjysh!" Do të mjaftonte ajo pamje që të trondiste Sofinë, por kishte akoma gjëra të tjera.

Shaluar mbi gjyshin e saj, ishte një grua lakuriq, që mbante një maskë të bardhë, dhe flokë të dendur të thinjur i zbrisnin mbi kurriz. Ishte pak mbipeshë, jo e përkryer

sigurisht , dhe tundej nën ritmin e këngës, duke bërë seks me gjyshin e Sofisë.

Ajo kishte dashur të kthehej dhe të merrte arratinë, por nuk kishte mundur. Muret prej guri të dhomës nëntokësore e burgosnin, ndërsa kënga bëhej më e shpejtë dhe e mprehtë. Rrethi i pjesëmarrësve dukej i kapur nga një frenezi, forca e këngës rritej akoma. Pastaj, me një shpërthim të papritur, tërë dhoma iu duk se shpërtheu në çastin e orgazmës. Sofia nuk arrinte të mbushej me frymë. Papritmas kuptoi se e kishte zënë lemza, por pa zë. Ishte kthyer mbrapsht, dhe ishte ngjitur në qetësi, kishte dalë nga shtëpia, dhe duke u dridhur akoma nga emocioni, ishte kthyer në Paris.

75

Aerotaksia kalonte mbi dritat e Mynihut, kur Aringarosa mbaroi telefonatën e dytë me Fashin. Ngriti qeskën për të vjellët, por ndjehej shumë bosh, edhe për të qenë i sëmurë.

"Ah, mjaft të merrte fund!"

Përditimi i fundit i Fashit i dukej i pakuptueshëm, por atë natë, nuk kishte

ndonjë gjë që të kishte kuptim. "Çfarë po ndodh?" Situata i kishte ikur nga dora dhe gjithçka largohej sipas trajektoresh gjithmonë e më të gjera, në formë spirale. "Në ç'ngatërresë kam futur Silasin? Dhe në ç'ngatërresë jam futur vetë!"

Me gjunjët që i dridheshin, Aringarosa mbërriti kabinën e pilotimit. "Duhet të ndërroj vendarritjen."

Piloti ktheu kokën drejt tij dhe qeshi. "Bën shaka, besoj?"

"Jo. Duhet të mbërrij në Londër, menjëherë."

"Atë, ky është avion, jo taksi."

"Do t'iu paguaj diferencën, sigurisht. Londra është vetëm një orë larg nga Parisi dhe nuk kërkon ndërrim drejtimi, ose pothuajse, kështu që..."

"Nuk është çështje parash, atë. Duhet të shikohen dhe gjëra të tjera."

"Dhjetëmijë euro. Menjëherë."

Piloti e shikoi i habitur. "Sa? Ç'lloj prifti jeni ju që të keni aq shumë para të thata?"

Aringarosa u kthye mbrapsht deri tek dosja e zezë, e hapi dhe mori një nga çertifikatat. Ja solli pilotit.

"Një letër me vlerë dhjetëmijë eurosh për mbajtësin, lëshuar nga Banka e Vatikanit."

Piloti nuk dukej i bindur.

"Është njëlloj sikur të jenë të thata."

"Vetëm të thatat janë të thata" komentoi piloti, duke i kthyer çertifikatën.

Aringarosa u ndje, pothuaj pa frymë; u mbështet tek dera. "Është një çështje jete apo vdekje. Duhet të më ndihmosh. Duhet të iki në Londër."

Piloti vërejti unazën e ipeshkvit. "Diamante të vërtetë?"

Aringarosa uli sytë mbi unazë. "Nuk mund të ta jap këtë, e kam të pamundur."

Piloti mblodhi supet dhe u kthye të shikonte panelin e instrumenteve.

Aringarosa ndjeu një dëshpërim në rritje. Shikoi unazën. Në çdo rast, ishte duke humbur të gjithë atë që përfaqësonte unaza. Pas një çasti të gjatë, e hoqi nga gishti dhe e vendosi mbi kruskot.

Doli nga kabina e pilotimit dhe u kthye në vendin e vet. Pesëmbëdhjetë sekonda më vonë, ndjeu se piloti po spostohej disa gradë më në veri.

Në çdo rast, çasti i lavdisë së Aringarosës ishte tretur.

Gjithçka kishte filluar si kauzë e drejtë. Një plan i konceptuar në mënyrë brilante. Tashmë një kështjellë letrash rrëzohej mbi të... dhe nuk shquhej akoma fundi.

76

Sofia ishte akoma e tronditur nga zbulimi mbi dasmat e shenjta, *hieros gamos*. Nga ana e vet, Langdoni ishte habitur nga rrëfimi që dëgjoi. Sofia jo vetëm kishte qenë në ritualin e plotë, gjyshi i saj e kishte festuar, Mjeshtri i Madh i Prioratit të Sionit. Paraardhësit e tij ishin një grup që të luante nga mendtë: "Leonardoja, Botiçeli, Njutoni, Hygoi, Koktoi... dhe tani Zhak Sonieri.

"Nuk di ç'të të them më" përfundoi Langdoni.

Gruaja kishte sytë plot me lotë dhe kjo u jepte atyre një ngjyrë të gjelbër të thellë. "Më ka rritur sikur të isha vajza e tij."

Langdoni tashmë ishte i sigurt se kishte njohur emocionin që ishte bërë gjithnjë e më i fortë tek ajo, hap pas hapi që flisnin. Ishte gërryerja e ndërgjegjes. E largët dhe e thellë. Sofi Nëvëja kishte braktisur gjyshin dhe tani e shihte nën një dritë plotësisht tjetër.

Nga jashtë, agimi shfaqej me ngut, rrethi i skuqur i dritës së tij ishte i dukshëm në të djathtë të tyre. Toka nën ta ishte akoma e zezë.

"Doni ndonjë gjë për mëngjes, të dashurit e mi?" Tebingu iu drejtua atyre me një përkulje, duke iu treguar disa kanaçe koka kola dhe një pako të hapur me biskota. Kërkoi ndjesë për menynë e varfër, ndërsa u jepte pecetat e letrës. "Miku ynë murg nuk ka thënë akoma asgjë" tha duke qeshur "por na mjafton t'i japim kohë." Shijoi një biskotë dhe rilexoi poezinë. "Atëherë, e dashura ime, a ke ndonjë ide?" Shikoi Sofinë. "Çfarë gjëje kërkon të na thotë gjyshi yt? Ku djallin është guri i varrit? Ai i nderuari nga tempullorët?"

Sofia tundi kokën dhe nuk u përgjigj.

Ndërsa Tebingu rilexonte vargjet, Langdoni hapi një kanaçe dhe u kthye nga dritarja. Kishte kokën akoma plot me rituale sekrete dhe kode për t'u deshifruar. "Një gur varri i nderuar nga tempullorët është çelësi." Piu një gllënjkë të gjatë dhe u mendua. Fjala *headstone* e përbërë nga *head*, "kokë" dhe *stone*, "gur", tregonte gurin që në varrime, vendosej nga ana e kokës, por kishte dhe kuptime të tjera. Donte të thoshte edhe gur këndi dhe çelës kthese. "Një gur - varri? këndor? kthese? - i nderuar nga tempullorët." Përfundoi kanaçen dhe vetëm atëherë e kuptoi se koka kola i shijonte e ngrohtë.

Velloja e natës u shkri me ngut dhe në sytë e Langdonit që vëzhgonte shndërrimin, u duk një hapësirë e argjendë nën ta. "Kanali i La Manshit." Tani u mbetej fare pak.

Uroi që drita e ditës të sillte me vete edhe ndonjë lloj tjetër ndriçimi, por sa

më shumë qartësohej jashtë, aq më larg ndjehej nga e vërteta. I dukej se dëgjonte ritmin e pentametrit jambik, këngët e ritualit, *hieros gamos* dhe ritet e tjera të shenjta: gjithçka jehonte në zhurmën e avionit.

"Një gur... i nderuar nga tempullorët."

Aeroplani ishte sërish mbi tokë, kur Langdoni papritmas kuptoi. Vendosi me forcë, kanaçen bosh. "Nuk do të më besoni" u tha shokëve, "por kuptova se çfarë nderonin tempullorët."

Tebingu çakërriti sytë. "Ti e di *ku është* guri i varrit?"

Langdoni buzëqeshi. "Jo *ku është*, por *çfarë është*."

Sofia u përkul drejt tij, për të dëgjuar më mirë.

"Mendoj që me *headstone*, "kokë-gur" i referohemi fjalë për fjalë një koke të gurtë" shpjegoi, duke ndjerë shqetësimin e njohur të zbulimit akademik. "Jo një lapidar."

"Një kokë e gurtë?"

Sofia dukej po aq e turbullt.

"Lei" vijoi Langdoni "gjatë procesit, Kisha akuzoi tempullorët për çdo lloj herezie, apo jo?"

"Tamam. Përpunuan çdo lloj akuze fallso. Sodomi, urinim mbi kryq, adhurim i djallit, një listë shumë e gjatë."

"Dhe në listë ishte dhe adhurimi i idhujve fallsë, apo jo? Në veçanti, Kisha akuzoi tempullorët se praktikonin rite sekrete, në të cilat adhuronin një kokë guri, për një skulpturë të zotit pagan..."

"Baphomet!" e ndërpreu Tebingu. "O, Zot i madh Robert, ke të drejtë! Një kokë guri e adhuruar nga tempullorët."

Langdoni i shpjegoi me shpejtësi Sofisë, se Baphometi ishte një zot pagan i pjellorisë me forcën krijuese të riprodhimit. Koka e Baphometit ishte vizatuar si ajo e një dashi ose e një dhie, simbol i përhapur i ngjizjes dhe i pjellorisë. Tempullorët e nderonin Baphometin, vendoseshin në formë rrethi tek një skulpturë që përfaqësonte kokën e tij dhe luteshin.

"Baphomet" përsëriti Tebingu. "Ishte një ceremoni për nder të magjisë krijuese të bashkimit seksual, por Papa Klementi i bindi të gjithë të besonin se koka e Baphometit ishte e djallit. Papa ka përdorur kokën e Baphometit si strumbullar të akuzës së tij kundër tempullorëve."

Langdoni e pranonte këtë. Besimi modern në një djall me brirë të quajtur Satana mund të lidhej me Baphometin dhe përpjekjen e Kishës për ta shndërruar zotin brinoç të pjellorisë në një simbol të së keqes. Kisha kishte dalë me sukses në qëllimin e vet, edhe pse, qartësi po të gjykoje me qartësi nuk ishte një sukses i plotë.

Në Amerikë gjatë festës së Falenderimit, zbukurohet tavolina me simbole pjellorie që kishin brenda nga një bri. Ena në formën e një briri, ose "Briri i bollëkut" ishte një tribut për Baphometin dhe lidhej me Zeusin që kishte pirë gji nga një dhi që kishte humbur një bri, i cili ishte mbushur në mënyrë magjike me fruta. Baphometi shfaqej edhe në fotot e grupit, ku ndonjë shakaxhi, ngrinte dy gishtat pas kokës së ndonjë miku, për t'i vendosur "brirët"; pak prej atyre hokatarëve, u shkonte ndërmend se gjesti i tyre tallës ishte në të vërtetë një nderim publik për prodhimin e lartë spermatik të viktimës së tyre.

"Po, po, përsëriste Tebingu, me një ton të eksituar. "Baphometi është koka e gurtë e tempullorëve!"

"Mirë," vërejti Sofia, "por nëse Baphometi është emri që kërkonim, na del një problem." Tregoi unazat alfabetike të kripteksit. "Baphomet" ka tetë gërma dhe ne kemi vend vetëm për pesë."

Tebingu i drejtoi një buzëqeshje me gojën hapur. "E dashura ime, këtu pikërisht hynë në lojë shifruesi Atbash!"

77

Langdoni ishte i emocionuar. Tebingu kishte përfunduar së shkruari të njëzetë e dy gërmat e alfabetit hebraik - *alef, beit* - përmendësh. Sigurisht kishte përdorur trasliterimin latin dhe jo gërmat hebraike, por edhe kështu i lexonte me një shqiptim të përkryer.

A B G D H V Z Ch T Y K L M N S O P Tz Q R Sh Th

"Alef, Beit, Gimel, Dalet, Hei, Vav, Zayin, Chet, Tet, Yud, Kaf, Lamed, Mem, Nun, Samech, Ayin, Pei, Tzadik, Kuf, Reish, Shin dhe Tav" fshiu në mënyrë teatrale ballin dhe vazhdoi: "Në shkrimin zyrtar hebraik, zanoret nuk shkruhen. Prandaj, kur shkruajmë fjalën "Baphomet" duke përdorur alfabetin hebraik, humbin tri zanore nga transliterimi, kështu që na mbeten..."

"Pesë gërma"përfundoi Sofia.

Tebingu miratoi dhe rifilloi të shkruante. "Mirë, ja si shkruhet korrektësisht Baphometi me gërma hebraike. Për qartësi kam shtuar edhe zanoret.

B a P V o M e Th

"Ju e dini, natyrisht, se hebraishtja shkruhet normalisht nga e djathta në

të majtë, por mund të përdorim Atbashin edhe kështu. Tani na duhet të krijojmë sistemin tonë të zëvendësimit duke rishkruar tërë alfabetin në rend të kundër nën alfabetin origjinal."

"Ka një sistem më të shpejtë" ndërhyri Sofia, duke i marrë penën Tebingut. Vepron për të gjithë shifruesit e zëvendësimit nëpërmjet pasqyrimit si Atbashi. Një truk që më kanë mësuar në Royal Holloway." Sofia shkruajti gjysmën e alfabetit nga e majta në të djathtë dhe pastaj, nën të, gjysmën tjetër nga e djathta në të majtë. "Kriptologët e quajnë "palosje". Gjysmë komplikim, dyfish qartësi."

A	B	G	D	H	V	Z	Ch	T	Y	K
Th	Sh	R	Q	Tz	P	O	S	N	M	L

Tebingu shikoi punën e gruas dhe qeshi. "Keni vërtet të drejtë. Jam i lumtur të vërej se djemtë e Holloway bëjnë mirë punën e tyre."

Duke vëzhguar matricën e zëvendësimit shkruar nga Sofia, Langdoni ndjeu të rritej tek ai një emocion i ngjashëm me atë të studiuesve që kishin përdorur për herë të parë Atbashin për të deshifruar të famshmin "mister të Sheshahut". Për vite, studiuesit e feve nuk kishin arritur të shpjegonin referimet në një qytet të quajtur "Sheshah". Qyteti nuk dukej në harta apo dokumenta të tjera, por ishte cituar disa herë në *Librin e Jeremisë*: mbreti i Sheshahut, populli i Sheshahut, qyteti i Sheshahut. Më në fund, një studiues kishte zbatuar shifruesin Atbash dhe kishte pasur arritje të habitshme. Shifruesi i kishte zbuluar se Sheshah ishte një fjalë e koduar, për të treguar një qytet tjetër të famshëm. Proçesi i dekriptimit ishte shumë i thjeshtë.

Sheshah në hebraisht shkruhej: "Sh-Sh-K".

Sh-Sh-K përkon pas zëvendësimit me B-B-L."

B-B-L në hebraisht shqiptohej *Babel*."

Qyteti misterioz i Sheshahut ishte pra Babeli dhe ky zbulim i kishte hapur rrugë një frenezie të vërtetë kontrollesh. Në pak javë ishin gjetur në Testamentin e Vjetër shumë fjalë të shkruara në atë kod, që kishin zbuluar shumë domethënie sekrete që studiuesit nuk i kishin vënë në dyshim kurrë.

"Jemi afër" tha Langdoni, i paaftë që të kontrollonte shqetësimin.

"Një hap larg objektivit, Robert" konfirmoi Tebingu. Shikoi Sofinë dhe i buzëqeshi. "ju jeni gati?"

Sofia pohoi.

"Mirë. Baphomet në hebraisht pa zanoret është B-P-V-M-Th. Tani zbatojmë mbi të matricën e zëvendësimit, për të përftuar fjalën me pesë gërma që hap kripteksin."

Langdoni ndjente zemrën të shtonte të rrahurat. B-P-V-M-Th. Tashmë rrezet e dritës hynin nga dritaret. Shikoi matricën e zëvendësimit dhe filloi të bënte ndryshimet. "B bëhet Sh, P, bëhet V..."

Tebingu buzëqeshte si një shkollar në pushimet e krishtlindjeve. "Dhe konvertimi Atbash na zbulon..." Pushoi. "Oh, Zot i madh!" U zbeh.

Langdoni ngriti kokën befas.

"Çfarë ka ndodhur? donte të dinte Sofia.

"Nuk do të më besoni." Tebingu shikoi Sofinë. "Veçanërisht ju."

"Ç'doni të thoni?" pyeti gruaja.

"Shumë i mprehtë" murmuriti historiani. "Jashtëzakonisht i mprehtë!" Shkruajti diçka mbi fletë. "Një rul tamburesh, ju lutem. Këtu është fjala juaj."

U tregoi atyre se çfarë kishte shkruajtur.

Sh—V——P——Y—A

Sofia krojti ballin. "Çfarë është?"

Nuk e njohu as Langdoni.

Tebingut i dridhej zëri nga admirimi. "Kjo, miku im, është realisht një fjalë e vjetër mençurie."

Langdoni lexoi sërish gërmat. "Një fjalë e lashtë mençurie, do të lirojë këtë rrotull." Një çast më vonë i kuptoi. Nuk e kishte pritur kurrë.

"Një fjalë e lashtë mençurie!" Tebingu qeshi. "Tamam fjalë për fjalë!"

Sofia shikoi në fillim fjalën, pastaj unazën alfabetike. Tebingu dhe Langdoni kishin bërë një gabim, vërejti. "Kripteksi nuk ka gërmën "Sh". Përdor gërmat latine."

"Lexo fjalën" e ftoi Langdoni. "Mbaj në mend dy gjëra. Në hebraisht, gërma Sh lexohet edhe S, sipas theksit. Analogjikisht, gërma P mund të lexohet F."

SFVYA?" pyeti veten, pa kuptuar gjë.

"Gjeniale!" shtoi Tebingu. "Gërma Vav është shpesh një shënim për të treguar tingullin zanor "o"!"

Sofia shikoi sërish gërmat dhe dëshiroi t'i shqiptonte.

"S... o... f... y...a" Dëgjoi tingullin e zërit të vet dhe nuk arriti të besonte atë që sapo kishte thënë. "Sofia? Lexohet Sofia?"

Langdoni pohonte me entuziazëm. "Sigurisht! *Sophia* do të thotë fjalë për

fjalë "mençuri" në greqisht. Emri yt, Sofi është fjalë për fjalë, "një fjalë mençurie."."

Sofia ndjeu papritmas një dhimbje të fortë për humbjen e gjyshit. "Ka kodifikuar me emrin tim, çelësin e kthesës së Prioratit." Ndjeu një lëmsh në grykë. Gjithçka ishte e përkryer. Por kur shikoi alfabetin në unazat e kripteksit, kuptoi se kishte akoma dhe një problem tjetër. "Po, prisni... fjala Sophia ka *gjashtë* gërma."

Buzëqeshja e Tebingut nuk u lëkund. "Shiko sërish poezinë. "Gjyshi yt ka shkruar "një fjalë e *lashtë* mençurie."

"Dhe atëherë?"

Tebingu i shkeli një sy. "Në greqishten e vjetër, mençuri shkruhet S-O-F-I-A."

78

Me emocion të madh, Sofia ngriti kripteksin dhe filloi të formonte fjalën. "Një fjalë e vjetër mençurie liron këtë rrotull." Langdoni dhe Tebingu e shikonin dhe mezi merrnin frymë.

S... O... F...

"Kujdes"e ftoi Tebingu. "Trego shumë kujdes!"

...I...A.

Sofia renditi unazën e fundit. "Mirë" murmuriti, duke i hedhur një vështrim të shkurtër të tjerëve. "Tani po kërkoj ta hap."

"Kujtohu për uthullën" i pëshpëriti Langdoni, i ekzaltuar dhe njëherësh i alarmuar. "Kujdes!"

Nëse ky kripteks ishte njëlloj me ata që Sofia kishte hapur në rini, mjaftonte të rrokte cilindrin në skajet e tij dhe ta tërhiqte, duke shtuar ngadalë forcën derisa të mos hapej. Kur unazat të ishin renditur në mënyrë të drejtë, falë fjalës së duhur të koduar, një nga skajet hiqej, paksa si kapaku i një objektivi, dhe ajo mund të gjente një fletë që ishte futur brenda, dhe që kishte përveshur flakonin e uthullës. Nëse fjala e koduar nuk ishte e saktë, tërheqja në skaj, do të shkarkohej në një levë të brendshme, që shtypej tek flakoni dhe thyhej, kur tërheqja ishte më e fortë.

"Mos e tërhiq shumë fort" tha Sofia me vete.

Tebingu dhe Langdoni u përkulën pa u ndjerë drejt saj, ndërsa Sofia shtrëngonte të dy skajet e cilindrit. Në ankthin që të deshifronte fjalët e koduara,

gruaja nuk kishte menduar më për atë që pritej të gjenin brenda. "Ky është çelësi i kthesës i Prioratit." Sipas Tebingut, përmbante një hartë që do t'i çonte në Santo Graal, duke i zbuluar atyre vendndodhjen e varrit të Maria Madalenës dhe thesarit të Sangrealit: tërësia më e madhe e të vërtetave të fshehta.

Tani, me dy skajet e tubit të rrokura prej saj, Sofia kontrolloi sërisht që të gjithë gërmat të ishin të rreshtuara me shigjetat drejtuese. Pastaj, ngadalë, i tërhoqi. Nuk ndodhi asgjë. Tërhoqi me forcë më të madhe. Papritmas, guri u zgjat si një tejkqyrës dhe kapaku i rëndë i mbeti në dorë. Langdoni dhe Tebingu u hodhën përpjetë. Zemra e Sofisë i shtoi të rrahurat, ndërsa vendoste kapakun mbi tavolinë dhe përthyente cilindrin, për ta shikuar nga brenda.

"Një rrotull papirusi!"

Duke vëzhguar mirë, pa se ishte e palosur rreth një objekti cilindrik dhe mendoi se ishe flakoni i uthullës. Çuditërisht, megjithatë rrotulla nuk dukej si papirusi i zakonshëm shumë i brishtë, por si një pergamenë, mjaft më e fortë. "E çuditshme" mendoi. "Uthulla nuk është në gjendje të shkrijë pergamenën." Por kur shikoi më mirë, pa se objekti nuk ishte një flakon plot me uthull, por diçka tjetër, plotësisht më e ndryshme.

"Çfarë po ndodh?" pyeti Tebingu. "Tërhiqe jashtë papirusin."

E errët në fytyrë, Sofia rrëshqiti mbi dorë pergamenën dhe objektin përreth të cilit ishte përveshur dhe i nxori plotësisht nga mbajtësi i tyre.

"Nuk është papirus" komentoi Tebingu. "Është shumë i rëndë."

"E di. Është vetëm një mbrojtje."

"Për çfarë gjëje, për flakonin e uthullës?"

"Jo." Sofia shpalosi fletën e pergamenës dhe tregoi objektin që qëndronte në të. "Për këtë."

Kur Langdoni e pa, zemra iu qetësua.

"Zoti na ndihmoftë" tha Tebingu, duke u zhytur në poltronën e vet."Gjyshi yt ishte vërtet i pamëshirshëm, ndërsa sajonte këto lloj gjuetish thesaresh."

Langdoni shikoi me habi objektin. "Sonieri nuk kishte ndërmend të na lehtësonte detyrën."

Në tavolinë ishte një kripteks i dytë. Më i vogël, i bërë prej oniksi të zi. Ishte i mbyllur brenda të parit, si kutitë kineze. Edhe tani, dëshmonte për pasionin e Sonierit për dualizmin. "Dy kriptekse." Të gjitha dyshe. "Dy kuptimet. Mashkullore, femërore. E zezë e futur brenda së bardhës." Langdoni pa të zgjerohej rrjeta e simbolizmit. "E bardha i jep dritë së zezës. Çdo burrë lind nga një grua. E bardhë: femërore. E zezë: mashkullore."

Mori në duar kripteksin më të vogël. Dukej njëlloj me të parin, por ishte sa

gjysma dhe i zi. Ndjeu gurgullimën tanimë e njohur. Flakoni ishte brenda kripteksit të vogël.

"Mirë, Robert," tha Tebingu, duke i zgjatur pergamenën. "Do të kënaqesh duke marrë vesh që të paktën jemi në drejtimin e duhur."

Langdoni e shqyrtoi. Në një kaligrafi të bukur ishin shkruar edhe katër vargje të tjera. Edhe këtë herë me pentametra jambikë. Vargjet ishin misteriozë, por Langdonit i mjaftoi të lexonte vargun e parë, për të kuptuar se mendimi i Tebingut që të shkonin në Angli kishte qenë shumë e mirë.

In London lies a knight a Pope interred
Në Londër prehet një kalorës i varrosur nga një papë.

Nga pjesa tjetër e poezisë kuptohej qartë se fjala e nevojshme, për të hapur kripteksin e dytë, mund të gjendej duke shkuar për vizitë në varrin e këtij kalorësi, në ndonjë pikë të qytetit.

Langdoni iu drejtua Tebingut: "A ke ndonjë ide për kalorësin, të cilit i drejtohet?"

Tebingu buzëqeshi. "As dhe idenë më të vogël. Por di në ç' kriptë duhet të shikojmë."

Në këtë çast, nja tridhjetë kilometra larg, gjashtë makina të policisë së Kentit u nisën me një shpejtësi të madhe përgjatë rrugës së lagur nga shiu. Ishin drejtuar në aeroportin e Biggin Hill.

79

Togeri Kole piu një gotë Perrier të marrë nga frigoriferi i Tebingut dhe u kthye në sallë. Në vend që të shoqëronte Fashin në Londër, ku zhvillohej hetimit duhet të bënte dadon për skuadrën e Shkencores që po kontrollonte Shato Viletën.

Deri më tani, provat e grumbulluara ishin të padobishme: një gëzhojë e vetme e ngulur në dysheme, një fletë letre me simbole të ndryshëm të zhgarravitur dhe fjalët "thika" dhe "këlshejti". Për më shumë një rrip plot me maja dhe i ndotur me gjak, që sipas atyre çka ata të Shkencores i kishin thënë Kolesë, mund të lidhej me grupin katolik konservator Opus Dei, të njohur për skandalin e shkaktuar, kohët e fundit, kur një program televiziv kishte denoncuar sjelljen e rekrutuesve të tyre parizianë.

Koleja psherëtiu. "Duhet një dozë e mirë fati për të nxjerrë ndonjë gjë me kuptim nga kjo përzierje e pallogjikshme."

Përshkoi një korridor elegant dhe hyri në sallën e madhe të kërcimit të shndërruar në një studio, ku kreu i Shkencores po fshinte pluhurin, për të njejtësuar gjurmët. Ishte një njeri i shëndetshëm, me tiranda.

"Gjetët gjë?" pyet Koleja ndërsa hynte.

Njeriu shkundi kokën. "Asgjë të re. Gjurmë që korrespondojnë me ato në pjesën tjetër të shtëpisë."

"Dhe gjurmët mbi grathor?"

"Interpoli po punon. Kam njoftuar për gjithçka gjeta."

Koleja tregoi dy zarfa të tejdukshme për grumbullimin e provave. "Po këto?"

Njeriu mblodhi supet. "Forca e zakonit vë gjithmonë mënjanë, gjërat më të çuditshme."

Koleja u afrua. "Të çuditshme?"

"Ky anglezi është një tip i çuditshëm" tha tekniku i Shkencores. "Shiko këtu." Shqyrtoi zarfat dhe zgjodhi një. Ja zgjati Kolesë.

Fotoja tregonte portën e një katedraleje gotike: harku tradicional i futur, me një seri harqesh të brendshëm, gjithnjë e më të vegjël që konvergonin në hyrjen e vogël.

Koleja shikoi foton dhe e pyeti: "Çfarë ka të çuditshme këtu?"

"Shiko mbrapa."

Në pjesën e mbrapme të fotografisë ishin disa shënime të shkruara me ngut në anglisht, në të cilat shpjegohej sesi pjesa së gjati e gjatë boshe e një katedraleje ishte një tribut sekret pagan për uterusin femëror. Gjëja ishte e çuditshme, por pika në të cilën përshkruante hyrjen e katedrales ishte akoma më e çuditshme. "Prisni pak. Ky mendon se hyrja e katedrales përfaqëson një...."

Eksperti i Shkencores pohoi. "Një kombinim të mishrave të huaj të buzës të futura në të dhe një klitoridi floreal me pesë petale mbi portë. "Të vjen dëshira të shkosh në kishë dhe të bekohesh."

Koleja shikoi zarfin e dytë. Nën plastikën e tejdukshme ishte zmadhimi i diçkaje që dukej një dokument i vjetër: Kreu thoshte *"Les Dossiers Secrets - Numero 4°- lm¹-249.*

"Ç'është ajo?" pyeti Koleja.

"Nuk kam asnjë ide. Ka kopje të saj ngado, ndaj mora një."

Koleja studioi dokumentin.

PRIORATI I SIONIT: TIMONIERËT OSE MJESHTRAT E MËDHENJ

JEAN DE GISORS	1188-1220
MARIE DE SAINT-CLAIR	1220-1266
GUILLAUME DE GISORS	1266-1307
EDOUARD DE BAR	1307-1336
JEANNE DE BAR	1336-1351
JEAN DE SAINT-CLAIR	1351-1366
BLANCE D'EVREUX	1366-1398
NICOLAS FLAMEL	1398-1418
RENÉ D'ANJOU	1418-1480
ROLANDE DE BAR	1480-1483
SANDRO BOTICELLI	1483-1510
LEONARDO DA VINÇI	1510-1519
CONNETABLE DE BOURBON	1519-1527
FERDINAND DE GONZAQUE	1527-1575
LOUIS DE NEVERS	1575-1595
ROBERT FLUDD	1595-1637
J.VALENTIN ANDREA	1637-1654
ROBERT BOYLE	1654-1691
ISAAC NEWTON	1691-1727
CHARLES RADCLYFFE	1727-1746
CHARLES DE LORRAINE	1746-1780
MAXIMILAINE DE LORRAINE	1780-1801
CHARLES NODIER	1801-1844
VICTOR HYGO	1844-1885
CLAUDE DEBUSSY	1885-1918
JEAN COCTEAU	1918-1963

"Priorati i Sionit?" pyeti Koleja.

"Toger?" U afrua një agjent tjetër. "Centrali ka një thirrje urgjente për kapitenin Fash, por nuk arrijnë të lidhen me të. Doni ta merrni ju thirrjen?"

Koleja u kthye në kuzhinë dhe ngriti telefonin.

Ishte Andre Verneja.

Theksi i qartë i bankierit nuk arrinte të fshihte tensionin e zërit. "Mendoja se kapiteni Fash do të më thërriste sërish, por nuk e kam dëgjuar akoma."

"Kapiteni është shumë i zënë. Mund t'iu ndihmoj unë?"

"Po ai më kishte siguruar se do të më vinte në dijeni për përparimet tuaja në hetim."

Për një çast, Kolesë ju duk se njohu zërin, por nuk arriti ta kujtojë. "Zoti Verne, tani, jam unë në krye të hetimeve në Paris. Jam togeri Kole."

Për pak çaste, Verneja nuk u përgjigj. Pastaj: "Më fal, toger, por po më

kalojnë një telefonatë tjetër. Më falni. Do t' ju marr përsëri." Mbylli telefonin.

Për disa sekonda, Koleja vijoi të mbante në duar telefonin. Pastaj u kujtua. "M'u duk se e njihja zërin!" Zbulimi e la pa frymë. "Shoferi i furgonit. Ai me Roleksin fallso."

Tani po kuptonte përse bankieri ishte ngutur që të mbyllte telefonin. Verneja ishte kujtuar për emrin "togeri Kole": oficeri që e kishte gënjyer aq paturpësisht disa orë më parë.

U mendua për ndërlikimet e atij zbulimi të çuditshëm. "Verneja është i përfshirë." Instinktivisht, e dinte që duhet të thërriste Fashin. Emocionalisht ndjente që ai zbulim fatlum do t'i afronte rastin e tij për lavdi.

Thirri menjëherë Interpolin dhe i kërkoi t'i kalonin gjithë informacionet që zotëronin mbi Bankën e Depozitave të Zyrihut dhe presidentin e saj Andre Verne.

80

"Lidhni rripat tuaj të sigurimit, ju lutem: njoftoi piloti i Tebingut, ndërsa Haukeri 731 përgatitej të ulej në tokë, në mes të një shiu të imët në një mëngjes gri. "Ulemi për pesë minuta."

Tebingu provoi kënaqësinë e kthimit në shtëpi, kur pa kodrat e mjegullta të Kentit nën aeroplanin që po ulej. Anglia ishte më pak se një orë nga Parisi, por ishte një botë e tërë në largësi. Atë mëngjes, gjelbërimi pranveror i atdheut të vet, i zhytur në shi, i dukej se i jepte një mirëseardhje të veçantë. "Koha që kam kaluar në Francë, tani përfundoi. Po kthehem në Angli si fitimar. Çelësi i kthesës u gjet. Mbetej natyrisht pyetja: ku do të na çojë guri në fund të ecjes sonë?". "Në ndonjë vend të Mbretërisë së Bashkuar." Ku, tamam, Tebingu nuk kishte asnjë ide, por provonte që tani shijen ekzaltuese të lavdisë.

Ndërsa Langdoni dhe Sofia e shikonin, Tebingu u ngrit dhe shkoi në fund të kabinës, spostoi një panel të rrëshqitshëm dhe zbuloi një kasafortë muri, të fshehur në mënyrë të arësyeshme. Bëri kombinimin, hapi derën dhe nxori dy pasaporta. "Dokumentat e mia dhe të Remisë." Pastaj nxori dhe një tufë me kartëmonedha pesëdhjetë stërlinëshe. "Dhe dokumentat për ju."

Sofia e shikoi me dyshim. "Një ryshfet?"

"Diplomaci krijuese. Këto aeroportet e vegjël lejojnë një lloj elasticiteti. Një funksionar doganor anglez do të vijë të na presë në hangarin tim dhe do të kërkojë të ngjitet në avion. Për të mos e ngjitur, do t'i them se udhëtoj me një francez të famshëm që dëshiron të mos e dijë askush se është në Angli - për shkak të gazetarëve, kuptoni - dhe do t'i afroj funksionarit një bakshish bujar

në shenjë të mirënjohjes për maturinë e tij."

Langdoni e shikoi me habi. "Dhe funksionari do të korruptohet?"

"Jo nga i pari që i paraqitet, natyrisht, por këtu më njohin të gjithë. Nuk jam një trafikant armësh, për dashuri të Zotit. Jam emëruar kavalier." Tebingu buzëqeshi. "Fisnikëria ka privilegjet e saj."

Remia u afrua përgjatë korridorit, duke mbajtur gjithnjë revolen Heckler& Koch. "Zotëri, cili është urdhëri i ditës për mua?"

Tebingu i hodhi një shikim maxhordomit. "Dëshiroj të mbetesh në bord bashkë me mysafirin tonë, derisa të kthehemi. Nuk do ta tërheqim zvarrë nëpër Londër..."

Sofia dukej e shqetësuar nga një mundësi tjetër. "Sër Lei, flisja seriozisht, kur thoja se policia franceze mund të gjejë avionin tuaj."

Tebingu qeshi. "Po. Imagjinoj habinë e tyre, kur të ngjiten në avion dhe të gjejnë Reminë."

Sofinë e bezdiste kjo ndjenjë epërsie. "Sër Lei, ju keni transportuar një peng, e keni lidhur përtej kufirit. Kjo është një ngjarje serioze."

"Ai është dhe avokati im." Tebingu hodhi një shikim hileqar drejt murgut, në fund të avionit. "Ai kafshë, hyri pa leje në shtëpinë time dhe për pak më vrau. Ky është një fakt dhe Remi do ta pohojë."

"Por e ke lidhur dhe e ke sjellë në Londër" vërejti Langdoni.

Tebingu ngriti dorën e djathtë sikur të betohej në gjykatë. "Lartësia juaj, faljani tani një kalorësi të vjetër dhe eksentrik paragjykimet e tij të paarsyeshme në favor të sistemit juridik anglez. Kuptoj se duhet t'i drejtohesha autoriteteve franceze, por për fat të keq, jam një snob dhe nuk kam besim tek ata francezë *laissez-faire* kur bëhet fjalë për të hetuar siç duhet një proçes. Ky njeri për pak nuk më ka vrarë. Po, mora një vendim të ngutshëm duke detyruar maxhordomin të më ndihmojë ta sjell këtu në Angli, por isha i tronditur nga sa ndodhi. *Mea culpa. Mea maxima culpa.*

Langdoni e pa me mosbesim. "Thënë nga ju Lei, mund edhe të funksionojë."

"Zotëri?" i thirri piloti. "Kulla u lidh me mua. Kanë probleme mirëmbajtje në afërsi të hangarit tuaj dhe më kërkuan ta çoj avionin pranë terminalit."

Tebingu fluturonte në Biggin Hill prej dhjetë vjetësh, por nuk i kishte ndodhur kurrë një gjë e tillë. "Thanë se çfarë problemi kanë?"

"Kontrollori i fluturimit ishte pak i errët. Një humbje karburanti në stacionin e furnizimit. Më kërkoi të ndalem përpara terminalit dhe të mos zbres asnjë deri në një komunikim të mëtejshëm. Një masë sigurie. Nuk duhet të zbresim nga avioni, derisa të mos kemi leje nga kulla e kontrollit."

Tebingu ishte skeptik. "Duhet të jetë një derdhje e jashtëzakonshme."

Stacioni i furnizimit ishte një kilometër larg nga hangari."

Edhe Remia dukej i shqetësuar. "Zotëri, më duket një procedurë mjaft anomale."

Tebingu u kthye drejt Sofisë dhe Langdonit. "Miqtë e mi, kam dyshimin e pakëndshëm që na kanë përgatitur një komitet pritjeje."

Langdoni psherëtiu. "Ka shumë të ngjarë, se Fashi mendon se jam njeriu i tij."

"Ose është siç thua ti" komentoi Sofia, "ose është kompromentuar shumë dhe nuk don të pranojë gabimin."

Tebingu nuk i dëgjonte. "Çfarëdo të mendonjë Fashi, duhet të veprojmë me ngut. Nuk duhet humbur nga shikimi objektivi. Graali. Jemi afër tashmë." Nën ta, karreli u ul me një kërcitje metalike.

"Lei" tha Langdoni me një ton të dhimbshëm. "Mendoj se duhet të dorëzohem dhe ta zgjidh këtë histori me rrugë ligjore. Duke ju nxjerrë jashtë nga kjo ngatërresë."

"Oh, Zot, Robert!". Tebingu tundi kokën. "Mendon me të vërtetë të lësh të lirë të tjerët? Unë të kam transportuar deri këtu kundër ligjit. Zonjusha Nëvë të ka ndihmuar të largohesh nga Luvri dhe në kabinën tjetër kemi një njeri të lidhur. Ecë! Jemi të gjithë të ngatërruar."

"Të provojmë një aeroport tjetër?"

Tebingu tundi kokën. "Nëse largohemi tani, para se të arrijmë të zbresim në një aeroport tjetër, do të na presin me tanket e ushtrisë."

Sofia uli kokën.

Tebingu e ndjente se nëse duhej të mënjanonin përplasjen me autoritetet angleze për kohën e nevojshme për të gjetur Graalin, duhej të kryeje ndonjë gjë shumë guximtare. "Më lejoni një minutë" tha, duke çaluar drejt kabinës së pilotazhit.

"Ç' ke ndërmend të bësh?" e pyeti Langdoni.

"Një takim biznesi" u përgjigj Tebingu, ndërsa po pyeste veten, sesa duhej të shpenzonte për të bindur pilotin për të kryer një manovër shumë të parregullt.

81

"Haukeri është në manovrën e uljes."

Simon Eduardi, drejtor i shërbimit të klientëve pranë aeroportit të Biggin Hillit, ecte para mbrapa në kullën e kontrollit dhe shikonte gjithë nerva pistën

e lagur nga shiu. Nuk i pëlqente ta zgjonin përpara mëngjesit dhe në një ditë të shtune, por gjëja që i jepte bezdi më të madhe ishte se duhej të ishte i pranishëm në arrestimin e njerit nga klientët e tij më të leverdisshëm. Sër Lei Tebing i paguante Biggin Hillit, jo vetëm qiranë për hangarin privat, por edhe një taksë uljeje për ardhjet dhe ikjet e shumta. Zakonisht aeroporti lajmërohej paraprakisht për lëvizjet e veta dhe ishte në gjendje të ndiqte një protokoll të ngushtë për arritjen e tij. Tebingut i pëlqente që punët të ecnin siç donte. Limuzina Xhaguar që e kishte ndërtuar sipas qejfit dhe e mbante në hangar, duhej të ishte gjithnjë plot, të ishte e shndritur dhe të kishte në sediljen e pasme gazetën "Times" të ditës. Një funksionar doganor duhej të priste avionin në hangar, për të shkurtuar kontrollin e detyryeshëm të dokumentave dhe të bagazhit. Herë pas here, doganierët pranonin bakshishe të mëdha nga Tebingu, për të mbyllur sytë për transportin e ushqimeve luksoze e të parrezikshme si kërmijtë, një lloj Roshëfori i stazhionuar, dhe pa shtesa dhe fruta të veçanta. Në fund të fundit, ligjet doganore ishin absurde dhe nëse Biggin Hilli nuk do t'i shkonte mbrapa kërkesave të klientëve, këtë do ta bënin aeroportet konkurentë. Tebingu gjente në Biggin Hill atë që dëshironte dhe punonjësit e aeroportit siguronin ndonjë fitim.

Eduardi i kishte nervat e dërrmuara, atë mëngjes, ndërsa priste që avioni të ulej. Pyeti veten, nëse zakoni i Tebingut që të shpërndante paratë me dorën plot, i kishte krijuar probleme: sepse autoritetet francezë dukeshin shumë të dëshiruara ta arrestonin. Eduardi nuk dinte akoma cilat ishin akuzat, por natyrisht që duhej të bëhej fjalë për ndonjë gjë të rëndë. Pas kërkesës së policisë franceze, policia e Kentit kishte urdhëruar kontrollorin e fluturimit të lidhje me pilotin dhe ta ulte në terminal dhe jo në hangar. Piloti ishte përgjigjur pozitivisht; mesa dukej kishte besuar tek historia absurde e derdhjes së karburantit.

Edhe pse në përgjithësi policia angleze nuk mbante armë, rëndësia e situatës e kishte shtyrë skuadrën të armatosej. Tani, tetë policsë të pajisur me revole, brenda terminalit, prisnin që avioni të fikte motorrët. Në atë çast, një punonjës do t'i vinte kunjat nën rrotat e avionit, për ta penguar, të lëvizte. Pastaj policia do ta rrethonte avionin dhe do të ndalonte pasagjerët, derisa të vinte Bezu Fashi dhe të merrte në dorë situatën.

Haukeri po fluturontee tani në kuotë të ulët dhe pothuajse cikte majat e pemëve në të djathtë të tyre. Simon Eduardi zbriti në pistë për të qenë atje në mbërritjen e tyre. Policia e Kentit ishte rreshtuar në një largësi të vogël, por paksa i fshehur, punonjësi po priste me kunjat e veta. Mbi pistë, turiri i avionit u ngrit dhe rrotat prekën asfaltin me një re avulli. Avioni ngadalësoi shpejtësinë

përpara terminalit me trupin e bardhë e të ndritshëm në shiun e lehtë. Por në vend që të frenonte, kaloi qetësisht pistën e hyrjes dhe u drejtua në largësi nga hangari i Tebingut.

Të gjithë policët u drejtuan nga Eduardi. "Nuk na the se piloti kishte pranuar që të ulej para terminalit?" Eduardi ishte më i habitur se ata. "Tha pikërisht kështu!"

Pak sekonda më vonë, Edaurdin e kishin ngjeshur në mes të agjentëve në një makinë policie, të zhytur në pistë në drejtim të hangarit. Rreshti i makinave ishte akoma pesëqind metra largësi, kur avioni u fut qetësisht në hangarin privat dhe u zhduk.

Makinat më në fund arritën dhe ndaluan me një zhurmë të madhe gomash përpara derës së kapanonit; policët dolën me shpejtësi, me revolet në dorë.

Edhe Edaurdi zbriti me nxitim.

Zhurma ishte shurdhuese. Motorat e Haukerit uturinin akoma, ndërsa avioni përfundonte rrutullimin e vet të zakonshëm brenda hangarit, për t'u pozicionuar me majën drejt derës, për t'u përgatitur për nisjen e radhës. Kur avioni ndaloi gjysmë xhiron e vet dhe u afrua në hyrjen e hangarit, Eduardi shqoi fytyrën e pilotit që ishte mjaft i habitur dhe i frikësuar nga gjithë ai rreshtim makinash policie.

Piloti ndaloi përfundimisht avionin dhe fiku motorat. Policët u rreshtuan brenda hangarit, duke marrë pozicione. Eduardi eci në krah të kryeinspektorit të Kentit, që lëvizte me pamje dyshuese drejt derës. Pas disa sekondash, kjo u hap.

Lei Tebingu u duk mbi prag, ndërsa shkalla zbriste me shpejtësi në tokë. Duke shikuar tytat e armëve kundër tij, u mbështet në një nga patericat dhe krojti kokën. "Simon, çfarë paska ndodhur, mos kam fituar llotarinë e policisë, kur nuk isha këtu?" Dukej më shumë i habitur sesa i shqetësuar.

Simon Eduardi bëri një hap para dhe gëlltiti lëmshin që kishte në grykë. "Mirëdita, sër Lei. Më falni për ngatërresën, kishte një humbje benzine dhe piloti juaj pranoi të ulej para terminalit."

"Po, por i thashë të vinte këtu. Kam një takim dhe jam me vonesë. Unë paguaj për këtë hangar dhe marrëzitë me humbjen e benzinës më duken se janë një kujdes i tepëruar."

"Kam frikë se mbërritja juaj na gjeti pak të papërgatitur, zotëri."

"E di. Nuk kam respektuar programin tim të zakonshëm. Thënë midis nesh, ilaçet e reja që mi kanë dhënë kanë qenë pak diuretike. Kam ardhur këtu për një kontroll të dozave."

Policët shkëmbyen një shikim. Eduardi bëri një ngërdheshje. "Bëtë mirë,

zotëri."

"Zotëri" tha kryeinspektori, duke bërë një hap përpara "duhet të rrini në bord edhe për një gjysmë ore tjetër të paktën."

Tebingu filloi të zbriste shkallët. Kishte një pamje fare pa humor. "Kam frikë se është e pamundur. Kam një takim me mjekun tim." Mbërriti në tokë. "Nuk mund të mos jem atje."

Inspektori u spostua për të penguar Tebingun që të largohej. "Jam këtu me urdhër të policisë gjyqësore franceze. Thonë se ju transportoni në avionin tuaj persona të kërkuar që duan t'i shmangen drejtësisë."

Tebingu e shikoi ngultaz për disa çaste, pastaj ia dha të qeshurit. "Çfarë është ky, ndonjë program me telekamera të fshehta? Shumë zbavitëse!"

Inspektorit nuk i lëvizi qerpiku. "Historia është serioze. Policia franceze pohon se ju mund të keni me vete një të burgosur."

Maxhordomi Remi u duk në majë të shkallëve. "Duke punuar për sër Lei ndjehem vërtet si i burgosur, por ai thotë se jam i lirë të iki në çdo çast." Shikoi orën. "Zotëri, po bëhemi vonë." Ai tregoi Xhaguarin në fund të hangarit: një automobil shumë i madh, ngjyrë ebani, me xhamat e errët dhe gomat e bardha. "Po sjell këtu makinën." Zbriti disa shkallë.

"Nuk mund t'iu lejoj të zbrisni." tha inspektori. "Ju lutem, ngjituni në avion, të dy. Një përfaqësues i policisë franceze do të mbërrijë për pak."

Tebingu ju drejtua tani Eduardit. "Simon, për dashuri të Zotit, është qesharake! Nuk kemi asnjë në bord. Jemi të zakonshmit, unë, Remia dhe piloti. Mund të hysh si ndërmjetës? Ngjitu të hedhësh një sy dhe thuaj edhe ti se avioni është bosh."

Eduardi e dinte se ishte një grackë. "Po, zotëri, po ngjitem edhe unë të hedh një sy."

"Mos u ngjit atje!" - thirri inspektori. Ai i njihte mirë aeroportet e vegjël, dhe dyshonte se Simoni mund të gënjente, për të vazhduar ta kishte Tebingun si klient. "Atë do ta kontrolloj unë vetë!"

Tebingu tundi kokën. "Jo, inspektor. Kjo është një pronë private dhe derisa ju nuk do të keni një mandat kontrolli, duhet të rrini larg avionit tim. Ju ofrova një zgjidhje të arësyeshme. Zoti Eduard mund ta bëjë fare mirë inspektimin."

"Jo."

Shprehja e Tebingut po bëhej e akullt. "Inspektor, nuk kam më kohë të merrem me lojërat tuaja të vockla. Jam me vonesë dhe po iki. Nëse është kaq e rëndësishme që të më ndalni, mund edhe të më qëlloni." Pasi tha kështu, Tebingu dhe Remia u rrotulluan përpara kryeinspektorit dhe u drejtuan nga makina.

Kryeinspektori ndjeu vetëm një përbuzje të thellë për Lei Tebingun ndërsa ai i kalonte afër me një pamje sfide. VIP-at silleshin gjithnjë kështu sikur të ishin mbi ligjin.

"Por nuk janë." Inspektori u kthye dhe i drejtoi revolen Tebingut. "Ndal, ose do të të qëlloj!"

"Qëllo" i tha Tebingu pa ngadalësuar ecjen dhe pa shikuar mbrapa. "Avokatët e mi do të të pjekin koqet për mëngjes. Dhe nëse do të guxosh të ngjitesh mbi aeroplanin tim, edhe shpretkën."

Duke njohur këto lojëra force, inspektori nuk u turbullua fare. Teknikisht, Tebingu kishte të drejtë, dhe policia kishte nevojë për një mandat, për t'u ngjitur në avionin e tij, por duke u nisur nga fakti që fluturimi vinte nga Franca, dhe meqënëse i fuqishmi Bezu Fash kishte përdorur të gjithë autoritetin e tij, kryeinspektori i Kentit ishte i sigurt se mund të përmirësonte tërë karrierën duke zbuluar klandestinët, për të cilët Tebingu dukej aq shumë i vendosur t'i fshihte.

"Ndalojini" u tha njerëzve të vet. "Unë do të kontrolloj aeroplanin."

Njerëzit e tij ecën përpara, me armët e drejtuara, dhe bllokuan Tebingun dhe Remin, të drejtuar nga limuzina.

Këtë radhë, Tebingu u kthye. "Inspektor, është lajmërimi i fundit. Mos u ngut të ngjitesh mbi atë avion, se do të pendohesh."

Pa i vënë veshin kërcënimit, kryeinspektori uli revolen dhe mbërriti tek shkallët. U ngjit deri tek dera, shikoi brenda. Pas një çasti hyri në kabinë. "Por çfarë djallin...?"

Përveç pilotit me pamje të frikësuar, avioni ishte bosh. Plotësisht bosh nga pasagjerët e vet. Kontrolloi me ngut tualetin, kabinat, dhe nuk gjeti klandestinë të fshehur, as dhe një.

"Ç'djallin i ka ardhur në mend Bezu Fashit?" Dukej se Lei Tebingu kishte thënë të vërtetën.

Inspektori u ndal për një çast tek kabina dhe u përtyp. "Mut." Me fytyrën e skuqur, u kthye në shkallë dhe pa Tebingun dhe maxhordomin, që kishin ndalur pak metra larg makinës, të bllokuar nga agjentë me revolet e drejtuara atyre. "Lerini të ikin" urdhëroi. "Kemi marrë një sinjalizim të gabuar."

Dukej nga ana tjetër e hangarit, se vështrimi i Tebingut ishte plot kërcënim. "Do të merrni një telefonatë nga avokatët e mi. Dhe në të ardhmen, ju këshilloj të mos dëgjoni më policinë franceze."

Pasi tha këtë, Tebingu priti që maxhordomi t'i hapte derën e limuzinës dhe ta ndihmonte të ulej në sediljen e pasme. Pastaj Remia eci përqark makinës,

u ul para timonit dhe ndezi motorin.

Ku Xhaguari po dilte nga hangari, policët u ngutën t'u largoheshin nga sytë.

"Recitove mirë, plaku im!" Tebingu qeshi, ndërsa limuzina po largohej nga aeroporti. Uli sytë përpara vetes, drejt hapësirës së gjerë të ndriçuar keq midis tij dhe sediljes së shoferit. "Të gjithë në rregull?"

Langdoni pohoi. Ai dhe Sofia ishin akoma kruspull në anë të çubardhit të lidhur dhe me gojën të mbyllur.

Pak më parë, ndërsa Haukeri bënte manovra brenda hangarit bosh, Remia kishte hapur derën dhe avioni ishte ndalur, në gjysmë të kthesës së vet. Me policinë mjaft afër tyre, Langdoni dhe Sofia kishin tërhequr zvarrë murgun përgjatë shkallëve dhe ishin fshehur në limuzinë. Pastaj avioni kishte plotësuar kthesën ndërsa veturat e policisë ndaleshin përpara hangarit.

Tani, limuzina rendte drejt Londrës. Langdoni dhe Sofia u ngritën dhe u ulën në krah të Tebingut. Murgun e kishin lënë atje ku ishte. Anglezi u drejtoi atyre një buzëqeshje dhelparake dhe hapi barin e makinës së vet. "Doni ndonjë gjë për të pirë apo për të mbllaçitur? Patatina? Lajthira? Ujë të gazuar?"

Sofia dhe Langdoni tundën kokën.

Tebingu buzëqeshi dhe mbylli barin. "Atëherë, përsa i përket varrit të atij kalorësit..."

82

"Fleet Street?" pyeti Langdoni, duke shikuar Tebingun që ulej para tij. "Ka një kriptë në Fleet Street?" Deri në atë çast, Lei ishte zbavitur duke mbajtur të fshehta informacionet mbi vendin, ku do të mund të gjenin varrin e "kalorësit" që sipas poezisë, do t'i lejonte të hapnin kripteksin më të vogël.

Tebingu buzëqeshi dhe iu drejtua Sofisë. "Zonjusha Nëvë, krijoji mundësinë djaloshit tonë nga Harvardi, t'u hedhë një sy tjetër vargjeve, ju lutem."

Sofia mori nga xhepi kripteksin e zi që ishte pështjellë sërish në pergamenë. Kishin vendosur që të linin kripteksin më të madh në kasafortën e avionit, dhe të merrnin vetëm më të domosdoshmin, të voglin dhe të përdorueshmin kripteks të zi. Sofia shpalosi pergamenën dhe i kaloi Langdonit fletën.

Edhe pse kishte lexuar disa herë poezinë, ndërsa ishte në avion, Langdoni

nuk kishte arritur të përcaktonte vendin e duhur. Ai nisi t'i lexonte sërish fjalët, u mendua për secilën, duke shpresuar që pentametrat të merrnin një domethënie më të qartë, tani që i kishin këmbët në tokë.

In London lies a knight a Pope interred
His labor's fruit a wrath incurred.
You seek the orb that ought be on his tomb.
It speaks of Rosy flesh and seeded womb.

Në Londër prehet një kalorës i varrosur nga një papë.
Fruti i punës së tij u përplas me një zemërim të shenjtë.
Ti kërkon rruzullin që duhet të jetë mbi varrin e tij.
Fol për mishin e Trëndafilit dhe të barkut të mbarsur.

Dukej mjaft e thjeshtë. Një kalorës i varrosur në Londër, një kalorës që kishte punuar për një projekt të tillë që të nxiste zemërimin e Kishës. Mbi varrin e tij mungonte një "rruzull" - një sferë - që do të duhej të ishte e pranishme atje. Dhe referimi i fundit i poezisë për - mishin e Trëndafilit dhe barkun e mbarsur - ishte një aluzion i qartë për Maria Madalenën, Trëndafilin që mbante në vete pasardhësin e Jezusit.

Megjithë thjeshtësinë e vargjeve, Langdoni nuk kishte idenë se kush mund të ishte kalorësi dhe as vendndodhjen e varrit të tij. Për më shumë, edhe sikur të gjenin varrin, duhet të kërkonin një gjë tjetër që nuk ishte. "Sfera që duhej të ishte mbi varr?"

"Keni ndonjë ide?" Tebingu buzëqeshi, duke u shtirë si i zhgënjyer, edhe pse Langdoni kuptonte se historiani mbretëror zbavitej duke ngacmuar, duke ditur se ishte një hap afër. "Zonjusha Nëvë?"

Ajo tundi kokën.

"Çfarë do të bëni pa mua!" briti Tebingu. "Shumë mirë, do t'iu ndihmoj unë. Kjo është shumë e thjeshtë. Vargu i parë është çelësi i gjithçkaje.A mund ta lexosh ju lutem?"

Langdoni e lexoi me zë të lartë.

"Pikërisht siç ju thashë. Në Londër prehet një kalorës i varrosur nga një *papë*." Shikoi studiuesin e simbologjisë. "Sipas teje, ç'domethënë?"

Langdoni mblodhi supet. "Një kalorës i varrosur nga një papë? Një kalorës i shoqëruar në varr nga një papë?"

Tebingu qeshi sërish. "Oh, bukuroshe! Gjithnjë optimisti i zakonshëm, Robert. Shiko vargun e dytë: natyrisht ky kalorës ka bërë diçka që ka ndezur

zemërimin e shenjtë të Kishës. Mendohu, shiko marrëdhënien e Kishës me tempullorët. Një kalorës *i varrosur* nga papa?"

"Një kalorës i vrarë nga një papë?" vërejti Sofia.

Tebingu buzëqeshi dhe rrahu dorën mbi një gju. "E thatë mirë, e dashura ime. Një kalorës i varrosur ose *i vrarë* nga një papë."

Langdoni mendoi për kapjen e famshme të tempullorëve në 1307 - e premtja e pafat 13 - kur papa Klement kishte vrarë dhe varrosur qindra tempullorë. "Por duhet të ketë qindra varre" kalorësish të vrarë nga papët."

"Ah, jo fare!" u përgjigj Tebingu. "Shumë prej tyre u dogjën në turrat e druve dhe mbetjet u hodhën në Tevere pa shumë shqetësime. Por poezia i drejtohet vetëm *një varri.* Një varri në Londër. Dhe në Londër janë varrosur pak kalorësa." Bëri një pushim dhe shikoi Langdonin, sikur priste të zbriste mbi të një rreze dielli. Më në fund, shfryu dhe tha: "Robert, për dashuri të Zotit! Kisha e ndërtuar në Londër nga krahu ushtarak i Prioratit, nga vetë kalorësit tempullorë."

"Temple Church - kisha e tempullit?" pyeti Langdoni, i habitur. Ka një kriptë atje?"

"Ka dhjetë nga varret më shqetësues që mund të gjenden."

Langdoni nuk kishte qenë kurrë në atë kishë, edhe pse e kishte parë të citohej shpesh në dokumentat mbi Prioratin. Kisha e Tempullit ishte një herë e një kohë epiqendra e të gjithë veprimtarive të tempullorëve dhe të Prioratit në Angli dhe ishte quajtur kështu në nderim të tempullit të Salomonit, nga i cili vetë tempullorët kishin marrë jo vetëm emrin, por edhe dokumentat e Sangrealit që u kishin dhënë fuqinë. Një pafundësi legjendash fliste për rite sekrete dhe të çuditshëm të ushtruara nga tempullorët brenda Kishës së Tempullit, azil i pazakontë për to. "Kisha e Tempullit është në Fleet Street?"

"Në të vërtetë, është pak larg nga Fleet Street, mbi Inner Temple Lane" tha Tebingu, me pamje ironike. "Do të doja të të shihja duke djersitur para se të ta thoja."

"Faleminderit."

"Asnjeri nga ju nuk ka qenë atje?"

Sofia dhe Langdoni tundën kokën.

"Nuk habitem" komentoi Tebingu. "Sot kisha është e fshehur pas godinave shumë të larta. Pak e dinë se ku është. Një ndërtim i çuditshëm i lashtë. Arkitektura është pagane nga kreu deri në fund.

Sofia e shikoi pa kuptuar asgjë. "Pagane?"

"Pagane si Panteoni!" bërtiti historiani. Kisha është qarkore. Tempullorët kanë injoruar hartën tradicionale me kryq të kishave të krishtera dhe kanë

ndërtuar një kishë qarkore për të nderuar diellin." Në sytë e tij u duk një dritë djallëzore. "Një shuplakë jo saktësisht e lehtë për kolegët romanë. Njëlloj sikur të ndërtoje Stonehenge në qendrën e Londrës."

Sofia e shikoi. "Dhe pjesa tjetër e poezisë?"

Historiani anglez kruajti ballin. "Nuk jam i sigurt. Nuk është e qartë. Duhet të shqyrtojmë me vëmendje secilën prej dhjetë varreve. Me pak fat, mbi njerën prej varreve, do të vërehet mungesa e ndonjë hollësie në formën e sferës."

Langdoni mendoi që tanimë kërkimi tyre po i afrohej fundit. Nëse sfera munguese do t'u tregonte fjalën, atëherë do të arrinin të hapnin kripteksin e dytë. Nuk arrinte të imagjinonte se ç' mbante brenda.

Rilexoi poezinë. Ishte një lloj fjalëkryqi fillestar: të gjesh një fjalë me pesë gërma. "Që të jetë një fjalë e lidhur me Graalin?" Mbi avion kishin provuar me ato më të kollajshmet - GRAIL, GRAAL, GREAL, VENUS, MARIA JESUS, SARAH - por cilindri nuk ishte hapur. "Shumë të kollajshme." Kishte të ngjarë që ishte ndonjë fjalë tjetër qëi referohej barkut të mbarsur të Trëndafilit. Dhe nëse i kishte shpëtuar një specialisti si Lei Tebing nuk duhej të ishte një term i zakonshëm.

"Sër Lei?" pyeti Remia. Pasqyra ndarëse ishte ulur dhe maxhordomi i shikonte nga pasqyra mbrapashikuese "Thatë se Fleet Street është në afërsi të Blackfriars Bridge?"

"Po, merr Viktoria Embankment."

"Më fal, nuk e di ku është saktësisht. Zakonisht, shkojmë vetëm në spital."

Tebingu shikoi Langdonin dhe Sofinë dhe rrotulloi sytë në shenjë dëshpërimi. Llomotiti: "Ju betohem, ngandonjëherë është sikur i jep qumësht një fëmije. Një çast ju lutem. Pini ndonjë gjë dhe shijoni këto vogëlsira." U ngrit dhe shkoi drejt xhamit ndarës, për të folur me Reminë.

Sofia iu kthye Langdonit me zë të ulët. "Robert, askush nuk di se jemi në Angli."

Langdoni e kishte kuptuar se ishte e vërtetë. Policia e Kentit i kishte thënë Fashit se avioni ishte bosh, dhe kapiteni i policisë gjyqësore do të detyrohej të mendonte se ishin akoma në Francë. "Jemi të pashikueshëm." Truku i Leit i kishte siguruar atyre shumë kohë.

"Fashi nuk dorëzohet kollaj" vijoi Sofia. "Mbi këtë arrestim ka luajtur gjithçka."

Langdoni ishte përpjekur të mos mendonte më për Fashin. Sofia kishte premtuar të bënte gjithçka të mundur, për ta shfajësuar, pasi kërkimi i tyre të

mbaronte, por Langdoni filloi të mendonte se kjo nuk ishte më e mjaftueshme. "Ka shumë të ngjarë, që edhe Fashi të bëjë pjesë në komplot." Megjithëse nuk arrinte të imagjinonte se policia të ishte e interesuar për Santo Graalin, i dukej se përkimet ishin shumë për të mos menduar se Fashi ishte një bashkëpunëtor i mundshëm. "Fashi është fetar dhe kërkon të më fajësojë për katër vrasje." Megjithatë, nga ana tjetër, Sofia kishte vërejtur se mund të bëhej fjalë thjesht për një tepricë zelli nga ana e kapitenit dhe se provat kundër Langdonit në çdo rast, ishin mjaft të forta. Përveç emrit të tij të shkruar në dysheme dhe të shënuar në bllokun e takimeve të Sonierit, në sytë e policisë studiuesi kishte gënjyer për dorëshkrimin dhe pastaj kishte marrë arratinë. "Nën kështillimin e Sofisë."

"Robert, më vjen keq që ti je përfshirë kaq thellë", tha Sofia duke i mbështetur një dorë mbi gju. "Por jam shumë e kënaqur që ti je këtu."

Komenti tingëllonte më pragmatik sesa romantik, por Langdoni ndjeu midis tyre një shkëndijë të papritur joshëse. I drejtoi një buzëqeshje të lodhur. "Jam shumë më simpatik kur arrij të flej rregullisht."

Sofia heshti për disa çaste. "Gjyshi im më kishte kërkuar, të kisha besim tek ty. Jam e kënaqur që e kam dëgjuar këtë herë."

"Gjyshi yt nuk më njihte."

"Në çdo rast, besoj se ti bëre gjithçka ai ka dëshiruar. Më ke ndihmuar të gjej çelësin e kthesës, më ke shpjeguar Sangrealin, më ke folur për ritualin në dhomën nëntokësore." Bëri një pauzë. "Në njëfarë mënyrë, këtë natë ndjehem më afër gjyshit sa kurrë më parë për vite. E di që do të ndjehej i lumtur."

Në largësi, profili i çative të Londrës filloi të dukej në mes të një brerimi shiu mëngjesor. Një kohë e sunduar nga Big Ben dhe Tower Bridge, linja e horizontit tani duhej të përkulej në Millennium Eye, rrota kolosale ultramoderne panoramike që ngjitej deri në njëqindepesëdhjetë metra dhe ofronte një shikim spektakolar të qytetit. Një herë, Langdoni kishte kërkuar të ngjitej, por "kapsulat panoramike" e kishin bërë të mendonte sarkofagët e mbyllur hermetikisht: kështu kishte pëlqyer të mbante këmbët dhe të shijonte spektaklin nga brigjet plot ajër të Tamizit.

Langdoni ndjeu t'i shtrëgonin gjurin dhe kuptoi se sytë e gjelbër të Sofisë ishin të ngulur tek ai. Gruaja ishte duke i thënë diçka. "Çfarë mendon se duhet të bëjmë me dokumentat e Sangrealit, po arritëm t'i gjejmë?" e pyeste ajo.

"Ajo që mendoj unë nuk ka rëndësi" u përgjigj Langdoni. "Gjyshi yt ta ka dhënë ty kripteksin dhe ti duhet të bësh atë që sipas intuitës tënde do të bënte ai."

"Dua të di opinionin tënd. Natyrisht ke shprehur ndonjë teori në dorëshkrimin tënd, që ka shtyrë gjyshin tim të besonte në gjykimin tënd. Kërkoi një takim me ty, një gjë mjaft e rrallë."

"Ndoshta donte të më thoshte se gaboja në gjithçka."

"Nuk do të ftonte të të kërkoja, nëse nuk do t'i pëlqenin idetë e tua. Në dorëshkrimin tënd, ti mbështesje idenë, të bëheshin të njohura dokumentat, apo të mbeteshin sekrete?"

"As njerën, as dhe tjetrën. Nuk kam dhënë gjykime. Dorëshkrimi im lidhet me simbologjinë e femrës së shenjtë, vijon ikonografia nëpërmjet historisë. Nuk kisha sigurisht bindjen se dija, ku është fshehur Graali dhe nëse duhet apo nuk duhet zbuluar."

"E megjithatë ke shkruar një libër mbi këtë argument: prandaj mendon se informacionet duhen ndarë."

"Ka një ndryshim të madh ndërmjet diskutimit në rrugë hipotetike "të historisë tjetër të Krishtit dhe...". Nuk vazhdoi më.

"Dhe çfarë?"

"Dhe të paraqitësh publikisht mijëra dokumenta antike, duke thënë se janë prova shkencore se Testamenti i Ri është një dëshmi fallse."

"Por ti më the se Testamenti i Ri ishte mbështetur në falsifikime."

Langdoni buzëqeshi. "Sofi, të gjithë fetë e botës janë bazuar mbi falsifikime. Është përçaktimi i "besimit": të pranosh atë që e mbajmë si të vërtetë, por që nuk jemi në gjendje ta provojmë. Çdo fe e përshkuan Zotin nëpërmjet metaforave, alegorive dhe deformimeve të së vërtetës, nga egjiptianët e vjetër deri në mësimet e sotme të katekizmit. Metaforat janë një mënyrë për të ndihmuar mendjen tonë që të shpjegojë të pashpjegueshmen. Problemet lindin kur ne fillojmë të besojmë edhe gërmat e metaforave tona."

"Prandaj je për atë që të mbahen të fshehta përgjithnjë dokumentat e Sangrealit?'

"Unë jam një historian. Jam kundër shkatërrimit të dokumentave dhe do të më pëlqente që studiuesit e feve të kishin informacione më të mëdha mbi të cilat të reflektonin, për të na treguar jetën e jashtëzakonshme të Jezu Krishtit."

"Je duke mbajtur të dy pozicionet, pa iu përgjigjur pyetjes sime."

"Vërtet? Bibla përfaqëson një udhërrëfyes themelor për miliona njerëz në tërë botën, saktësisht si Kurani Torah dhe Kanuni Pali ofrojnë një udhërrëfyes për besimtarët e feve të tjera. Nëse ne të dy do të gjenim dokumenta që do të kundërshtojnë legjendat e shenjta të Islamit, të judaizmit apo budizmit, duhet t' i përhapim? Duhet t'u shpallim budistëve se kemi provën që Buda nuk ka dalë kurrë nga një lule lotusi? Apo se Jezusi nuk ka ardhur në jetë nga një

lindje virgjërore *në kuptimin e plotë të fjalës?* Ata që kuptojnë vërtet besimin e tyre e dinë që këto histori janë metafora."

Sofia e shikoi me skepticizëm. "Katolikët praktikantë që njoh unë janë të bindur se Krishti ecte me të vërtetë mbi ujëra, kthente me të vërtetë ujin në verë dhe ka ardhur në jetë nga një lindje e një virgjëreshe."

"Është po ajo që them unë" u përgjigj Langdoni. "Alegoria fetare është bërë një pjesë e stofës së realitetit. Dhe të jetosh në këtë realitet ndihmon miliona njerëz të ballafaqohen me jetën dhe të jenë më të mirë."

"Por realiteti i tyre është falls!"

Langdoni qeshi. "Jo më falls se ai i kriptologes matematikane që beson në numrin imagjinar, sepse e ndihmon të deshifrojë mesazhet e koduara."

Sofia krojti ballin. "Kjo është një goditje hileqare."

Kaluan disa sekonda.

"Çfarë ishte ajo që më pyete?" tha Langdoni.

"Nuk më kujtohet."

Ai i buzëqeshi. "Funksionon gjithnjë."

83

Akrepat e Topolinos, mbi orën e Langdonit, tregonin afërsisht shtatë e tridhjetë, kur zbriti, së bashku me Sofinë dhe Tebingun, nga xhaguari i parkuar në Inner Temple Lane. Ata kaluan nëpërmjet një labirinti ndërtesash dhe mbërritën në një oborr të vogël në pjesën e jashtme të një kishe. Guri i palëmuar shkëlqente nga shiu dhe pëllumbat lëviznin nën korniza.

Kisha e vjetër e Tempullit, ishte ndëruar plotësisht mbi shtresat gëlqerore të Karnit. Ishte një ndërtesë me pamje kërcënuese, rrethore, me një fasadë pothuajse pa asnjë zbukurim, një kullë qëndrore dhe në një krah një anijatë të mprehtë: dukej më shumë si një fortesë ushtarake, sesa një vend kulti. E shenjtëruar në 10 shkurt 1185 nga Herakli, patrairku i Jeruzalemit, Kisha e Tempullit kishte mbijetuar për tetë shekujsh përmbysjesh politike, zjarrin e madh të Londrës, dhe Luftën e Parë Botërore, për t'u dëmtuar nga bombat zhuritëse të aeroplanëve gjermanë në 1940. Pas luftës, ndërtesa ishte rindërtuar në skeletin e madhësisë origjinale.

"Thjeshtësia e rrethit" mendoi Langdoni, duke admiruar për herë të parë ndërtesën. Arkitektura ishte e thjeshtë dhe primitive, kujtonte më shumë kështjellën e vrazhdë të Sant'Angelos, sesa Panteonin sqimtar. Shtesa katrore

që shfaqej në të djathtë godiste si një grusht në sy, edhe pse nuk i hiqte asgjë formës origjinale pagane të strukturës kryesore.

"Është akoma shpejt dhe e shtunë" tha Tebingu. "Mendoj se nuk duhet të kemi frikë se mos ndërpresim ndonjë veprimtari fetare"

Hyrja e kishës ishte një kafaz në gur me një derë të madhe druri. Në të majtë, plotësisht pa lidhje ishte një afishe me programin e koncerteve dhe të ceremonive fetare.

Tebingu kroi kokën dhe nisi të lexonte listën. "Nuk e hapin për vizitorët edhe për dy orë." U afrua tek dera dhe provoi ta shtynte, por nuk lëvizi. Me veshin në dru, kontrolloi mos nga brenda mbërrinte ndonjë zhurmë Pas një çasti u shkëput dhe me një pamje konspiratori, tregoi afishen. "Robert, kontrollo orarin e shërbesave, kush është në krye të tyre këtë javë?"

Brenda kishës, një shërbyes i ri, sapo kishte mbaruar marrjen e pluhurave për gjunjëmbajtëset, kur dëgjoi të trokisnin në derë. Nuk u shqetësua. Atë Harvej Knoulls kishte çelësat dhe duhet të vinte dy orë më vonë. Kush trokiste ishte me shumë gjasa një turist ose një lypës. Djali vazhdoi të kalonte fshesën elektrike, por nga dera po vinin trokitje. "Nuk dinë të lexojnë?" Afishja thoshte qartë se kisha hapej në nëntë e gjysmë.

Papritmas goditjet u bënë më të forta, sikur dikush trokiste me një shkop metalik. Djaloshi fiku aspiratorin dhe eci i zemëruar drejt derës. Duke e hapur nga brenda, çeli të dy kanatet. Tre njerëz ishin të ndalur përpara hyrjes. "Turistë" mendoi me bezdi. "E hapim në nëntë e gjysmë."

Njeriu më i shëndetshëm, që mesa dukej ishte më i rëndësishmi i tyre, bëri një hap përpara duke u ndihmuar nga paterícat. "Jam sër Lei Tebing" tha, duke folur me një theks elegant sakson, tipik për klasat e larta. "Ashtu siç e dini ju, kam ardhur njëherë të shoqëroj zotin Kristofer Urenin dhe zonjën e tij." Bëri mënjanë dhe tregoi çiftin që e shoqëronte. Gruaja kishte linja delikate dhe flokë gështenjë të kuqerreme. Burri ishte i gjatë, kishte flokët e zinj dhe një pamje si të njohur.

Djali nuk kishte idenë sesi të përgjigjej. Sër Kristofer Ureni ishte mirëbërësi më i famshëm i Kishës së Tempullit. Kishte riparuar me shpenzimet e veta dëmet e shkaktuara nga një zjarr. Kishte vdekur megjithatë në fillim të shekullit të shtatëmbëdhjetë. "Uhm... i nderuar që ju njoh."

Njeriu me paterica kruajti ballin. "Është mirë që nuk punoni si shitës, djalosh, pasi nuk dukeni fare bindës. Ku është atë Knoullsi?"

"Është e shtunë. Mbërrin pak më vonë."

Njeriu me paterica krojti ballin. "Sa mirënjohës!. Më premtoi se do të ishte

i pranishëm, por duket se do t'ia dalim edhe pa të. Nuk na duhet shumë."

Djali mbeti i shtangur në vendin e vet, duke zënë hyrjen.

"Më vjen, keq, *çfarë gjëje* nuk do t'iu marrë shumë kohë?"

Njeriu me paterica e pa ngultaz dhe foli me zë të ulët, si për të shmangur një situatë të pakëndshme për të gjithë. "Djalkë, mesa duket, ju jeni i ri këtu brenda. Çdo vit trashëgimtarët e sër Kristofer Urenit mbajnë një grumbull nga hiri i tij dhe e shpërndajnë në kriptë. Është një vendim i testamentit të tij. Askush nuk ka dëshirë të kryejë udhëtimin, por nuk mund ta harrojmë."

Djaloshi punonte aty prej më shumë se dy vjetësh, por nuk kishte dëgjuar ndonjëherë për atë ceremoni. "Do të ishte mirë, të prisnit nëntë e gjysmën. Kisha nuk është akoma e hapur dhe unë nuk kam mbaruar me aspiratorin, për të hequr pluhurat."

Njeriu me paterica e shikoi me zemërim. "Djalosh, nëse ka akoma një ndërtesë, në të cilën ju mund të merrni pluhurat, kjo është falë asaj relike që gjendet në xhepat e zonjës."

"Më fal?"

"Zonja Uren" tha njeriu me paterica, "keni mirësinë t'i tregoni këtij djaloshi të pasjellshëm reliken?"

Gruaja nguroi një çast, pastaj sikur të zgjohej nga hipnoza, futi dorën në xhep dhe nxori një cilindër të vogël të mbështjellë në një fletë mbrojtëse.

"E pe?" tha thatë njeriu me paterica. "Tani, ose e lejoni sër Kristoferin të plotësojë dëshirën duke na lejuar të përhapim hirin e tij në kriptë, ose do t'i tregoj atë Knoullsit sesi na ke trajtuar."

Djaloshi shërbyes pati një çast ngurimi. Ai e njihte nderimin e thellë të atë Knoullsit për traditat e kishës, qoftë edhe zemërimin e tij kundër çdo gjëje që rrezikonte të vinte në dritë të keqe, vendin e lashtë të kultit. Ndoshta atë Knoullsi kishte harruar për ardhjen e këtyre personave. Në një rast të tillë, ishte më e rrezikshme t'i lije që të largoheshin, sesa t'i lije të hynin. "Në fund të fundit kanë folur për pak minuta. Ç'të keqe mund të bëjnë?" Kur u hoq mënjanë, iu duk se zotërinjtë Urenë ishin po aq të shqetësuar sa ai. Jo aq i bindur, djali u kthye në punën e vet, por vijoi t'i vëzhgonte me bisht të syrit.

Langdoni nuk mund të bënte gjë tjetër, veçse të buzëqeshte, kur hynë në pjesën e brendshme të kishës. "Lei" pëshpëriti" ti gënjen shumë mirë."

Tebingu kishte ca sy që shkëlqenin. "Meritë e Klubit Melodramatik të Oksfordit. Flasin akoma dhe sot për Jul Qezarin që kam luajtur unë. Askush nuk e ka luajtur më me përkushtim se unë skenën e parë të aktit të tretë."

Langdoni e shikoi. "Më duket se Qezari kishte vdekur në atë skenë."

Tebingu buzëqeshi. "Po, por toga m'u hap, kur bija dhe mbeta për gjysmë ore në skenë me zogun jashtë. Dhe megjithatë nuk më lëvizi asnjë muskul. Një recitim të shkëlqyer, të siguroj."

Langdoni bëri një ngërdheshje. "Do të më pëlqente të isha në atë shfaqje."

Ndërsa grupi po kalonte përpara pjesës së ndërtesës me hartë katrore, për të mbërritur tek harku që futej në sanktuar, Langdoni vuri re me habi sesa e zhveshur dhe e varfër ishte kisha; edhe pse altari ngjante me atë të kapelave kristiane, mobilimi ishte i akullt dhe lakuriq, pa ato zbukurime që studiuesi ishte mësuar të shihte. "Sa e zhveshur është!" murmuriti.

Tebingu qeshi. "Është Kisha e Anglisë."

Sofia tregoi një të çarë në murin rrethor të Kishës. "Këtu brenda të duket se je në një fortesë" belbëzoi.

Langdoni pohoi. Edhe nga pozicioni tyre, muret dukeshin mjaft të fortë.

"Kalorësit tempullorë ishin luftëtarë" u kujtoi atyre Tebingu. Kërcitja e patericës jehonte në atë hapësirë të shtrirë. "Një shoqëri fetaro-ushtarake. Kishat e tyre ishin fortesa dhe banka së bashku."

"Banka?" pyeti Sofia, duke i hedhur një sy Leit.

"Po. Kanë qenë tempullorët që shpikën konceptin modern të shërbimit bankar. Për fisnikërinë europiane, të udhëtoje me ar ishte e rrezikshme, kështu që tempullorët u krijonin mundësi fisnikëve ta depozitonin në kishën më të afërt të tempullit dhe ta merrnin nga një kishë tjetër tempullore në të gjithë Europën, duke treguar dokumentat e duhura." Shkeli një sy. "Përveç një komisioni të vogël. Paraardhësi i Bankomatit." Tebingu dëfteu një dritare të stolisur me skena historike: rrezet e diellit ndriçonin në tejdukshmëri figurën e një kalorësi të veshur me të bardhë, i hipur mbi një kalë me ngjyrë të kuqe. "Alanus Marcel" shpjegoi. "Mjeshtër i tempullit në fillim të shekullit të dymbëdhjetë. Ai dhe pasardhësit e tij zinin vendin e *Primus Barus Angliae.*"

Langdoni nuk e dinte. "Baroni i parë i mbretërisë?"

Tebingu miratoi. "Mjeshtri i tempullit, sipas disave, kishte më shumë pushtet se mbreti." Duke mbërritur përpara sanktuarit rrethor, Tebingu shikoi fët e fët mbrapa, për të kontrolluar djaloshin e pastrimit që vazhdonte të lëvizte aspiratorin. "E dini" i pëshpëriti Langdonit dhe Sofisë "thuhet se Santo Graali ka qenë i depozituar në këtë kishë për një natë, kur tempullorët e zhvendosën nga një strehë në një tjetërn. Imagjinoni katër baulet me dokumenta të Sangrealit të fshehur këtu bashkë me sarkofagun e Maria Madalenës? Vetëm duke e menduar më ngjethet mishi."

Edhe Langdoni ndjeu t'i ngjethej mishi, kur hyri në dhomën rrethore. Shqyrtoi tërë perimetrin e dhomës me mure guri të çelur, me skulptura që

simbolizonin djaj, përbindësha dhe fytyra njerëzore vuajtëse, të gjitha me sytë e ngulur në qendër të sallës. Nën skulpturat një bankë guri përshkonte të gjithë rrethin. "Një teatër rrethor me skenën në qendër" belbëzoi.

Tebingu ngriti një patericë, për të treguar në fillim majtas, pastaj djathtas. Edhe Langdoni i kishte parë tashmë.

"Dhjetë kalorës të gurtë. Pesë nga një anë, pesë nga tjetra."

Figurat e gurta, me madhësi natyrale, preheshin në dysheme, në sup dhe në poza paqësore. Kalorësit ishin pasqyruar me të gjithë armaturën, shqytin dhe shpatën, dhe Langdoni pati ndijimin shqetësues se dikush kishte mbuluar me gëlqere ata tempullorë kur flinin. Të gjithë figurat ishin shumë të rrënuara nga mosha, por secila ishte ndryshe nga tjetra: pjesët e armaturës ishin të ndryshme dhe po ashtu edhe qëndrimii i duarve dhe i këmbëve, linjat dhe vizatimi në shqyt.

"Në Londër prehet një kalorës i varrosur nga një papë."

Langdoni bëri një hap para, në sallën rrethore, dhe ndjeu t'i dridheshin këmbët.

Vendi duhej të ishte pikërisht ai.

84

Në një rrugë qorre, plot me plehra, jo larg nga Kisha e Tempullit, Remi Lëgalydeku ndaloi limuzinën pas një rreshti koshash mbeturinash për mbetje industriale. Fiku motorin dhe shikoi përreth. Zona ishte e shkretë. Zbriti nga makina dhe hapi derën e ndarjes kryesore, ku ishte murgu.

Duke ndjerë praninë e Remisë, Silasi doli nga një gjendje lutjeje që ngjante me hipnozën. Sytë e tij të kuq ishin më shumë kureshtarë sesa të frikësuar. Për të gjithë natën Remi ishte mundur nga aftësia për të ruajtur qetësinë. Pas disa përpjekjesh, për t'u zgjidhur në Reinxh Rover, murgu dukej se kishte pranuar gjendjen dhe ia kishte besuar fatin ndonjë fuqie më të epërme.

Remi zbërtheu kravatën flutur dhe shkopsiti qaforen e lartë, të kollarisur, me majat e përthyera. Për herë të parë pas vitesh, iu duk se më në fund arriti të merrte frymë. Hapi barin e makinës dhe mbushi një gotë me vodkë Smirnov. E gëlltiti me një gllënjkë dhe piu një të dytë.

"Shpejt do të jem i pasur."

Duke rrëmuar në bar, Remija gjeti një hapës tapash dhe nxori thikën e lidhur me të, me një teh mjaft të mprehtë. Thika ishte përdorur, për të hequr nga ndonjë shishe e çmuar ngjitësen përreth tapës, por atë ditë ai do ta përdorte

për një qëllim tjetër. U kthye dhe shikoi Silasin, duke ngritur tehun shkëndijues.

Tashmë në sytë e tij të kuq u duk frika.

Remia buzëqeshi dhe iu afrua. Murgu u përpoq të largohej, dhe të çlirohej nga litarët.

"Qëndro pa lëvizur" e urdhëroi Remia, duke ngritur thikën.

Silasi nuk arrinte akoma të besonte se Zoti e kishte braktisur. Deri në atë çast, e kishte duruar dhimbjen fizike si një provë për shpirtin, duke kujtuar dhimbjet e pësuara nga Krishti. "Për të gjithë natën jam lutur për t'u liruar." Tani, ndërsa thika zbriste, Silasi mbylli sytë.

Një rrymë dhimbjeje i përshkoi shpatullat dhe çubardhi thirri, akoma pa e besuar se po vdiste atje, në fund të asaj limuzine, pa mundur të mbrohej. "E kryeva punën e Zotit. Mjeshtri kishte premtuar se do të më mbronte."

Ndjeu një ngrohtësi dhimbjeprurëse t'i përshkonte tërë kurrizin dhe shpatullat dhe imagjinoi gjakun që rridhte mbi lëkurën e tij. Pastaj një dhimbje po aq e fortë i përshkoi këmbët dhe ai njohu fillimin e çorientimit, mbrojtjen e vetëvetishme të trupit nga dhimbja.

Djegia i ishte përhapur në të gjithë muskujt dhe Silasi shtrëngoi sytë akoma më shumë, në mënyrë që imazhi i fundit i jetës së vet të mos ishte ai i vrasësit të tij. Në vend të kësaj iu shfaq ipeshkvi Aringarosa, kur ishte i ri, i palëvizshëm përpara kishës së vogël spanjolle, kishës së ndërtuar nga ai dhe Silasi, me duart e tyre. "Fillimi i jetës sime."

Silasi kishte përshtypjen se trupi i kishte marrë flakë.

"Pi diçka" i tha njeriu me veshje mbrëmjeje. Fliste me theks francez. "Do të të duhet për qarkullimin e gjakut."

Silasi çakarriti sytë nga habia. Një figurë e çoroditur lëkundej mbi të, me një gotë në dorë. Mbi tapetin e makinës, në krah të thikës, ishte një shuk shiriti izolant.

"Pi" përsëriti njeriu. "Dhimbja i detyrohet gjakut që filloi të qarkullojë."

Silasi ndjeu që pulsimi djegës po transformohej në mijëra pickime. Vodka kishte një shije të tmerrshme, por ai e pinte me mirënjohje. Fati i kishte ofruar mjaft fatkeqësi atë natë, por tani, Zoti kishte zgjidhur gjithçka me një kthesë të paparashikuar që dukej si mrekulli.

"Zoti nuk më ka braktisur."

Silasi e dinte sesi do ta quante ipeshkvi Aringarosa këtë që ndodhi. "Provanija Hyjnore."

"Do të të liroja më parë" i kërkoi falje maxhordomi "por ishte e pamundur. Me policinë që po mbërrinte në Shato Vilet dhe pastaj në aeroportin e Biggin

Hillit, ky ishte çasti më i përshtatshëm. E kupton, Silas?'

Çubardhi e pa me habi. "E ditke edhe emrin tim?"

Maxhordomi buzëqeshi.

Silasi fërkoi muskujt. Mendimet e tij ishin një përrua mosbesimi, lehtësimi dhe turbullimi. "Je... Mjeshtri?"

Remi tundi kokën dhe qeshi me atë sugjerim. "Do të më pëlqente të kisha atë pushtet. Jo, jo nuk jam Mjeshtri. Si ty, kufizohem duke i shërbyer. Por Mjeshtri flet mirë për ty. Quhem Remi."

Silasi ishte i habitur. "Nuk të kuptoj. Nëse punon për Mjeshtrin, përse Langdoni e solli çelësin në shtëpinë tënde?"

"Nuk ishte shtëpia ime. Ishte shtëpia e historianit më të rëndësishëm të Graalit, sër Lei Tebingut."

"Po ti banoje atje. Mundësia që..."

Remia buzëqeshi. Kishte gjasa, se nuk kishte vështirësi të shpjegonte përkimin e çuditshëm për të cilën Langdoni ishte strehuar pikërisht atje. "Ishte mjaft e parashikueshme. Robert Langdoni kishte çelësin e kthesës dhe i duhej kohë. Çfarë strehe të zgjidhte më të mirë, se shtëpinë e Lei Tebingut? Fakti se unë banoja pranë tij është arësyeja përse Mjeshtri m'u drejtua mua."Bëri një pauzë. "Si beson ti, se Mjeshtri mund të dinte aq shumë gjëra mbi Graalin?"

Tani që po kuptonte, Silasi ishte i çuditur. Mjeshtri kishte rekrutuar një maxhordom, që kishte dijeni për të gjithë kërkimet e Lei Tebingut. Një ide e shkëlqyer.

"Kam shumë gjëra për të të thënë" vijoi Remia, duke i dorëzuar Silasit, revolen Heckler& Koch, të mbushur. Pastaj u përkul përpara dhe nxori nga një pjesë e kroskotit, një revolver. "Por më parë, ne të dy kemi një punë për të kryer."

Kapiteni Fashi zbriti nga avioni në Biggin Hill dhe dëgjoi me mosbesim kryeinspektorin e Kentit që i tregonte se ç' kishte ngjarë në hangarin e Tebingut.

"Kam kontrolluar vetë avionin" përsëriste inspektori "dhe brenda nuk kishte gjë." Vijoi, me ton të bezdisur: "Duhet të shtoj se, nëse sër Lei Tebingu do të të padisë në gjyq, do të detyrohem që..."

"Pyetët pilotin?"

"Jo, natyrisht. Është francez dhe jurisdiksioni im..."

"Më shoqëro deri në avion."

Kur mbërritën në hangar, Fashit i mjaftuan gjashtëdhjetë sekonda, për të zbuluar një njollë të çuditshme gjaku mbi çimento, afër vendit ku ishte parkuar

limuzina. Pastaj arriti tek avioni dhe përplasi dorën në trupin e tij. "Jam kapiteni Fash i policisë gjyqësore franceze. Hape!"

Piloti, i tmerruar, hapi derën dhe uli shkallën.

Fashi u ngjit. Tre minuta më vonë, me ndihmën e pistoletës, siguroi një rrëfim të plotë, përfshi dhe një përshkrim për murgun e burgosur çubardh. Për më shumë, piloti kishte parë Langdonin dhe Sofinë të linin diçka në kasafortën e Tebingut: një kuti druri, që nuk dinte se ç'ishte, por që gjatë tërë fluturimit ishte në qendër të vëmendjes së Langdonit.

"Hape kasafortën" urdhëroi Fashi.

Piloti e shikoi gjithë frikë. "Nuk e di si hapet."

"Një mëkat i vërtetë. Mendova se mund ta këmbeja me licencën tënde të pilotit dhe t'ua lija."

Njeriu po gërvishte duart. "Njoh dikë nga të mirëmbajtjes këtu. Ndoshta mund ta hapin me forcë?"

"Ke gjysmë ore për ta bërë këtë."

Piloti rendi tek radioja.

Fashi eci drejt popës dhe hodhi një dopjo racion pije. Ishte shpejt, por ai nuk kishte fjetur dhe prandaj nuk mund të thuhej se "kishte pirë alkool para mesditës." U ul mbi një kolltuk të butë dhe mbylli sytë, duke u rropatur të analizojë. "Gabimi i policisë së Kentit mund të më kushtojë shtrenjtë." Tani, të gjithë janë në kërkim të një limuzine Xhaguar të zezë.

Telefoni i tij ra dhe Fashi la që t'i shpëtonte një mallkim. "Alo?"

"Jam në udhëtim për në Londër." Ishte ipeshkvi Aringarosa. "Do të mbërrij për një orë."

Fashi drejtoi kurrizin. "Mendova se do të zbrisnit në Paris."

"Jam shumë i shqetësuar. Ndërrova planet e mia."

"Nuk duhet ta bënit."

"E gjetët Silasin?"

"Jo. Ata që e kapën mbërritën t'i shpëtonin policisë së Kentit përpara se të vija unë."

Aringarosa briti, i nxehur: "Më kishe siguruar se mund ta ndaloje atë avion!"

Fashi uli zërin. "Hirësi, duke njohur gjendjen tuaj, ju rekomandoj të mos vini në provë durimin tim. Do të gjej Silasin dhe të tjerët, sapo të mundem. Ku do të uleni?"

"Prit pak." Aringarosa la telefonin dhe disa çaste më vonë rifilloi lidhjen. "Piloti kërkon të marrë lejën e uljes në Hithrou. Jam i vetmi pasagjer i tij, por ndryshimi i rrugës ishte i paparashikuar."

"I thoni të vijë në Biggin Hill, në Kent. Do t'ia siguroj unë lejen e uljes. Nëse nuk do të jem këtu në çastin e mbërritjes tuaj, do t' ju lë në dispozicion një makinë."

"Faleminderit."

"Siç ju thashë në fillim të njohjes sonë të parë, Hirësi, ju këshilloj të kujtoni se ju nuk jeni i vetmi që rrezikoni të humbni gjithçka."

85

"Ti po kërkon sferën që duhet të jetë mbi varrin e tij."

Secili prej kalorësve që paraqiteshin në statujat e Kishës së Tempullit ishte i shtrirë në kurriz, me kokën e mbështetur në një jastëk katror prej guri. Sofia u drodh. Referimi për një "sferë" që duhej të simbolizonte botën, e bënte t'i vinin në mend sferat që kishte parë në dhomën nëntokësore të kështjellës së gjyshit të vet.

"*Hieros gamos.* Sferat në duart e grave."

Pyeti se mos i njëjti ritual ishte praktikuar në atë dhomë. Me planimetrinë rrethore, dukej e bërë apostafat për atë rit pagan. Banka e gjatë prej guri rrethonte dyshemenë, bosh në qendër. Një teatër rrethor, me skenën në "qendër" siç kishte thënë Roberti. Provoi ta imagjinonte natën, plot me njerëz të maskuar që këndonin himne në dritën e kandilit dhe merrnin pjesë në "dasmën e shenjtë" në qendër të kishës.

Hoqi mendjen nga ai imazh dhe u drejtua me Langdonin dhe Tebingun drejt grupit të parë të kalorësve. Edhe pse Tebingu kishte ngulmuar që shqyrtimi i tyre të bëhej me hollësi, Sofia ishte në ankth dhe kaloi para shokëve, për të bërë një verifikim të shpejtë të pesë kalorësve në të majtë.

Duke vëzhguar pesë varret, Sofia vuri re ngjashmëri dhe ndryshime. Të gjithë ishin në shpinë, por tre kishin këmbët e zgjatura dhe paralele, ndërsa dy i kishin të kryqëzuara. Kjo gjë nuk dukej se kishte rëndësi për atë që lidhej me sferën, e cila mungonte. Duke shqyrtuar veshjet, Sofia vërejti se dy mbanin një mbiveshje mbi armaturën, ndërsa tre të tjerët vishnin tunika të gjata deri në gju. Edhe ajo hollësi ishte e parëndësishme. Sofia kontrolloi ndryshimin tjetër të qartë, duart. Dy i mbështesnin mbi shpatë, dy të tjerët luteshin, dhe njeri i kishte krahët në ijë. Shikoi më mirë duart dhe mblodhi supet: tek askush vihej re mungesa e rëndësishme e një sfere apo rruzulli.

Duke ndjerë në xhep peshën e kripteksit, u kthye të shikonte Langdonin dhe Tebingun. Dy njerëzit ecnin ngadalë dhe ishin akoma tek kalorësi i tretë,

por nuk dukeshin se kishin patur më shumë fat. Sofia që nuk kishte dëshirë të humbte kohë, u drejtua nga grupi i dytë.

Ndërsa po kalonte kriptën, përsëriti poezinë; e kishte lexuar aq shumë herë, sa e mbante mend përmendësh.

Në Londër prehet një kalorës i varrosur nga një papë.
Fruti i punës së tij u përplas me një zemërim të shenjtë.
Ti kërkon rruzullin që duhet të jetë mbi varrin e tij.
Flet për mishin e Rozës dhe të barkut të mbarsur.

Kur mbërriti tek grupi i dytë i statujave vuri re se nuk kishte shumë ndryshime me të parin. Ishin të shtrirë në pozicione të ndryshme dhe mbanin shpatë dhe armaturë.

Të gjitha, përjashto të fundit.

Rendi në atë drejtim dhe vëzhgoi. "As jastëk, as armaturë, apo mburojë, as tunikë, as shpatë."

"Robert? Sër Lei? I thirri. "Këtu mungon diçka."

Të dy njerëzit ngritën kokën dhe u drejtuan nga ajo.

"Sfera?" pyeti Tebingu, me shqetësim. Patericat e tij rrahën me shpejtësi dyshemenë prej guri. "Mungon një sferë?"

"Jo, tamam" u përgjigj Sofia. Me ballin e vrenjtur, shikonte varrin e fundit. "Këtu mungon një kalorës i tërë."

Dy njerëzit mbërritën në krah të saj dhe të përhumbur shikuan sarkofagun e dhjetë. Në vend që të paraqiste një kalorës të shtrirë, varri ishte një kuti guri, e mbyllur. Seksioni ishte trapezoidal: më i shtrënguar tek këmbët, më i gjerë lart, dhe me një kapak me dy pjerrësi, i ngjashëm me një çati.

"Përse nuk ka statujë kalorësi këtu?" pyeti Langdoni.

"Tërheqëse" tha Tebingu, duke përkëdhelur mjekrën. "E kisha harruar këtë hollësi.Kanë kaluar vite nga hera e fundit që kam qenë këtu."

"Ky varr" tha Sofia "Duket sikur është gdhendur njëherësh me të tjerët dhe nga i njëjti skulptor; përse atëherë ky kalorës është në një sarkofag, dhe jo në qiell të hapur?"

Tebingu tundi kokën.."Një nga misteret e kësaj kishe. Nga sa di unë, askush nuk ka gjetur ndonjë shpjegim."

"Mundem?" pyeti djali që pastronte kishën. Kishte mbërritur papritmas dhe kishte pamje të shqetësuar. "Më falni për mungesën e mirësjelljes, por më thatë se do të shpërndanit hi, dhe më duket se po bëni turizëm."

Tebingu i hodhi një shikim hileqar djalit dhe dhe iu drejtua Langdonit.

"Zoti Uren, me sa duket filantropia e familjes suaj nuk mjafton për të patur kohën që na duhet, sepse na duhet të shpërndajmë hirin dhe pastaj të ikim." Iu kthye Sofisë. " Zonja Uren?"

Sofia hyri në lojë dhe nxori nga xhepi kripteksin e pështjellë me pergamenë.

"Atëherë" i tha Tebingu djalit "a mund të na lësh pak vetëm?"

Djali nuk lëvizi. Shikonte Langdonin me vëmendje. "Fytyra juaj më duket e njohur."

Tebingu shfryu. "Ndoshta pse zoti Uren vjen këtu çdo vit!"

"Ose ndoshta" kishte frikë Sofia "sepse ka parë Langdonin në televizion në Vatikan vitin që shkoi."

"Nuk e kam takuar kurrë zotin Uren" tha djali.

"Gaboheni" ndërhyri me edukatë Langdoni. "Besoj se jemi parë vitin që shkoi, kalimthi. Atë Knoullsi nuk na prezantoi, por njoha fytyrën tënde kur mbërritëm. Tani, kuptoj se është një lloj dhunimi që po iu bëjmë, por nëse do të më lejonit edhe ndonjë minutë... Kam bërë një udhëtim të gjatë për të përhapur atë hi mbi varre." Langdoni shqiptoi këto fjalë me një pamje sinqeriteti të vërtetë: një recitim i tillë që nuk kishte asgjë më pak, për t'u zilepsur sesa recitimi i Tebingut.

Djali e shikoi me pamje, nëse mund të thuhej kështu, akoma më dyshimtare. "Këto nuk janë varre."

"Më fal?"pyeti Langdoni.

"Po varre janë" ndërhyri Tebingu. "Çfarë thoni kështu?"

Djali tundi kokën. "Varret përmbajnë trupa trupa të vdekurish. Këtu ka vetëm statuja, të gdhendura në nderim të njerëzve që kanë jetuar. Nuk ka trupa të vdekurish nën statuja."

"Po kjo është kripta!" briti Tebingu.

"Vetëm në librat e vjetër të historisë. Besohej se ka qenë një kriptë, por gjatë punimeve të 1950, u zbulua se nuk ka qenë fare e tillë." U kthye nga Langdoni. "Besoja se zoti Uren e dinte, nisur nga fakti se ka qenë familja e tij që ka zbuluar natyrën e vërtetë të statujave."

Ra një qetësi e mbushur plot me shqetësim, që u ndërpre nga zhurma e një derë që përplasej, e që vinte nga kapela me formë katrore.

"Duhet të jetë atë Knoullsi" vërejti Tebingu. "Ndoshta do të bënit mirë të kontrollonit."

Djali nuk dukej i bindur, por doli nga kripta, duke lënë Sofinë, Langdonin dhe Tebingun që e shikonin me pamje të ngrysur.

"Lei" pëshpërit Langdoni "nuk ka trupa të vdekurish. Çfarë do të thotë kjo?"

Tebingu ishte i turbullt. "Nuk e di. Kam menduar gjithnjë se... po sigurisht, vendi duhet të jetë ky. Nuk besoj se ai di se çfarë thotë. E gjitha kjo nuk ka kuptim!"

"Mund të shikoj pak poezinë?" pyeti Langdoni.

Sofia nxori nga xhepi kripteksin dhe ia kaloi me kujdes Langdonit.

Studiuesi shpështolli pergamenën dhe e mbajti në një një dorë kripteksin, ndërsa me tjetrën mbante letrën."Po, poezia flet qartë për një varr, jo për një statujë."

"A mund të gabojë poezia?" pyeti Tebingu. "Edhe Zhak Sonieri të ketë bërë të njëjtin gabim me mua?"

Langdoni tundi kokën. "Lei, e the vetë, Kjo kishë është ndërtuar nga tempullorët, krahu ushtarak i Prioratit. Mendoj se Mjeshtri i Madh i Prioratit të Sionit dinte mirë, nëse ishin varrosur kalorës ose jo."

Tebingu dukej si i goditur nga një rrufe. "Por ky vend është i përkryer" përsëriti. U kthye të shikonte kalorësit. "Duhet të kemi harruar ndonjë hollësi...!"

Kur hyri në kapelë, djali vuri re me habi se nuk kishte njeri. "Atë Knoulls?" "E megjithatë kishte dëgjuar derën e madhe të hapej" mendoi, duke vijuar të ecte, derisa nuk qe në gjendje të shikonte hyrjen.

Një njeri i gjatë dhe i dobët me një xhaketë të zezë ceremonie ishte ndalur pranë derës dhe kruante me mëdyshje tëmthat; dukej sikur kishte humbur rrugën. Djali shfryu me tërbim, duke u kujtuar vetëm tani se nuk e kishte mbyllur derën e madhe, kur kishte futur brenda ata tre njerëz të çuditshëm. Tani ky budalla patetik e kishte gjetur hapur dhe kishte hyrë, për të pyetur se ku festohej ndonjë martesë, duke u nisur nga veshja. "Më vjen keq" i bërtiti, ndërsa kalonte në anë të një kolone të madhe. "Jemi të mbyllur."

Një zhurmë hapash pas tij dhe para se djali të arrinte të kthehej, koka iu tërhoq mbrapsht, një dorë e fuqishme ia mbylli gojën dhe mbyti britmën e tij. Dora ishte e bardhë si bora dhe mbante erë alkooli.

Njeriu i dobët me veshje ceremoniale ngriti një revolver shumë të vogël dhe ia drejtoi në ballë.

Djali ndjeu një nxehtësi të çuditshme në këllqe dhe kuptoi se e kishte bërë në brekë.

"Dëgjo mirë" i tha njeriu i dobët. "Tani dil nga kjo kishë pa bërë zhurmë dhe pastaj vrapo, pa u ndalur. Kuptove?"

Djali pohoi si mundi, duke qenë se dora i kishte mbërthyer kokën.

"Nëse thërret policinë..." Njeriu i mbështeti revolen në ballë. "Do të të gjej."

Një çast më vonë, djali rendte përgjatë oborrit dhe ishte i qartë vetëm për një gjë: se nuk do të ndalej derisa ta mbanin këmbët..

86

Si një fantazëm, Silasi rrëshqiti qetësisht pas shënjestrës së vet. Sofi Nëvëja e kuptoi shumë vonë. Para se të mund të kthehej, Silasi i shtyu revolen në kurriz dhe e mbështolli me dorën e fuqishme në gjoks, duke e tërhequr nga vetja. Gruaja lëshoi një britmë habie. Tebingu dhe Langdoni u kthyen befas, me pamje të habitur dhe të frikësuar.

"Çfarë" belëbëzoi Tebingu. "Çfarë i ke bërë Remisë?"

"Për një gjë duhet të shqetësoheni" tha me qetësi Silasi "që unë të dal prej këtej me çelësin e kthesës. Ky "mision riparues" siç e kishte quajtur Remia, ndërsa i shpjegonte detyrën, duhet të jetë një punë e thjeshtë dhe e pastër: Hyrë në kishë, merr çelësin e kthesës dhe dil; pa të shtëna, pa përleshje."

Duke mbajtur të gozhduar Sofinë, Silasi uli dorën dhe rrëmoi në xhepat e gruas, për të gjetur kripteksin. Nga afër ndjeu aromën e flokëve të saj, të përzier me erën e qelbur të pijes alkoolike, që i lëshonte goja. "Ku e ke fshehur?" i thërriste. Ti pak më parë e kishe në xhep. Ku është tani, fol, ku është?"

"Është këtu" ia ktheu Langdoni nga ana tjetër e dhomës, me zërin e thellë e të fuqishëm. Silasi u rrotullua dhe pa se Langdoni mbante kripteksin e zi dhe e lëvizte para mbrapa si një matador që kërkon të ngacmojë një kafshë torollake.

"Lëshoje në tokë" urdhëroi Silasi.

"Më parë, Sofia dhe Lei të largohen nga kisha" kërkoi Langdoni. "Pastaj merremi vesh bashkë."

Silasi largoi nga vetja Sofinë dhe ia drejtoi pistoletën Langdonit, duke ngritur kripteksin mbi kokën e vet. "Asnjë hap më tej" e urdhëroi Langdoni "derisa ata të dalin nga kisha."

"Ti s'mund të më urdhërosh, në gjendjen që ndodhesh!."

"Mund të të urdhëroj, që ç'ke me të!" i hunguroi Langdoni, duke ngritur kripteksin mbi kokën e vet. "Pa asnjë mëdyshje mund ta përplas në tokë e ta thyej flakonin që është brenda."

Edhe pse në dukje u mundua të ishte i qetë nga kërcënimi, Silasin e përshkroi një dridhmë frike. Nuk ia kishte marrë mendja këtë përmbysje të situatës. Ai drejtoi pistoletën në kokën e Langdonit, pa iu dridhur zëri dhe dora. "Ti nuk mund ta shkatërrosh çelësin e kthesës. Ti dëshiron ta gjesh

Graalin po aq fort sa unë."

"Gabohesh. Ju e doni më shumë. Siç e ke dëshmuar, e dëshiron deri në atë pikë sa, sa s'e ke për gjë të vrasësh."

Pesëmbëdhjetë metra larg, i fshehur në mes bankave të kapelës, në afërsi të hyrjes së kriptës, Remi Lëgalydeku ishte gjithnjë e më i alarmuar. Inkursioni nuk kishte ecur sipas parashikimit, dhe që atje, kuptonte se Silasi nuk dinte se si të vepronte. Me urdhër të Mjeshtrit, Remia e kishte ndaluar të qëllonte.

"Leri të ikin" ngulmoi sërish Langdoni, duke ngritur kripteksin akoma më lart kokës dhe duke shikuar ngultaz revolen e Silasit.

Sytë e kuq të murgut ishin gjithnjë e më shumë plot zemërim dhe zhgënjim. Remia ndjeu frikën se Silasi do ta qëllonte Langdonin që mbante të ngritur kripteksin. "Kripteksi nuk mund të përplaset në tokë e të shkatërrohet!"

Për Reminë, kripteksi ishte mundësia e vetme që do t'i siguronte lirinë dhe pasurinë. Një vit më parë, ishte thjesht maxhordomi pesëdhjetë e pesë vjeçar, që banonte mes mureve të Shato Viletës, duke ju përgjigjur kapriçiove të një invalidi të padurueshëm. Pastaj kishte marrë një ofertë të jashtëzakonshme. Shërbimi i tij pranë sër Le Tebingut - studiuesit më të madh të Graalit në botë - i kishte sjellë të gjitha ato që dëshironte nga jeta. Që atëherë, çdo çast të kaluar prej tij brenda Shato Viletës e kishte afruar me çastin që po përjetonte tani.

"Jam mjaft afër qëllimit" tha Remia, duke vërejtur brenda kriptës çelësin e kthesës në duart e Robert Langdonit. Nëse studiuesi do ta përplaste përdhe, Remia do të humbte gjithçka.

"A duhet të shfaqem?" Mjeshtri ia kishte ndaluar, sepse Remia ishte i vetmi që njihte identitetin e tij.

"Je i sigurt se ky mision mund të kryhet nga Silasi?" kishte pyetur Mjeshtrin, më pak se gjysmë ore më parë, kur kishte marrë urdhërin të vidhte çelësin e kthesës. "Këtë mund ta kryej unë."

Por Mjeshtri ishte i vendosur. "Silasi na ka shërbyer shumë duke sistemuar katër anëtarë të Prioratit. Ai do ta gjejë gurin. Ti nuk duhet të biesh në sy. Nëse të njohin, na duhet të asgjesojmë. Janë bërë shumë vrasje deri tani. Mos nxirr në dritë fytyrën tënde."

"Fytyra ime mund të ndryshojë" kishte thënë Remia. "Me ato që më premtove të më jepje, do të bëhem një njeri plotësisht i ri." Kirurgjia mund të ndërronte edhe gjurmët e tij të gishtave, i kishte thënë Mjeshtri. Shumë shpejt do të ishte i ilirë. Njera nga shumë fytyrat e bukura dhe të panjohura që merrnin diell në plazh. "Dakord" kishte thënë Remia. "Do ta ndihmoj Silasin

duke mbetur në hije."

"Sa për ta ditur ti, Remi" i kishte thënë Mjeshtri "varri që na hyn në punë, nuk është në Kishën e Tempullit. Prandaj, mos ki frikë. Po kërkojnë në vendin e gabuar."

Remia kishte mbetur i habitur. "Dhe ju e ditkeni ku është varri?"

"Sigurisht. Më vonë do të ta them. Për momentin duhet të veprosh me ngut. Nëse të tjerët do të arrijnë ta zbulojnë vendndodhjen e vërtetë të varrit dhe do të linin kishën përpara se ti të përvetësosh kripteksin, atëherë do ta humbim përgjithmonë Graalin."

Remisë nuk i hynte në punë Graali, përveç faktit se Mjeshtri refuzonte ta paguante nëse nuk do ta gjenin. Remia ndjente që t'i rrotulloheshin trutë, çdo herë që mendonte për paratë që do të prekte. "Një të tretën e njëzetë milion eurove. Aq sa mjafton për tu zhdukur përgjithnjë." Remia e dinte si t'i përdorte: duke shkuar për të jetuar në qytetet balneare të Kosta Azurras, ku do të kalonte ditët e tij duke u thekur në diell dhe duke u shërbyer prej të tjerëve, sa për fillim.

Megjithatë, tani në Kishën e Tempullit, me Langdonin që kërcënonte të thyente çelësin e kthesës, e ardhmja e Remisë rrezikohej shumë. I paaftë që të duronte idenë se gjendej kaq afër objektivit për ta humbur pastaj gjithçka, Remia vendosi të ndërhynte. Revolja që kishte në dorë, ishte një Meduzë me grykë të shkurtër dhe kalibër të vogël, që mund të fshihej në dorë, por absolutisht efikase në distancë të afërt.

Remia doli nga hija dhe hyri në kriptën rrethore. Drejtoi revolen në kokën e Tebingut dhe tha: "Plaku im, prej shumë kohësh, mezi prisja të mund të bëja këtë gjë."

Zemra e Lei Tebingut u ndal për një çast, kur pa Reminë të shfaqej me një pistoletë të drejtuar kundër tij. "Çfarë je duke bërë?" Njohu revolen e vogël: ishte e tija, ajo që për siguri e mbante gjithnjë në kruskot.

"Remi belbëzoi Tebingu, i traumatizuar. "Çfarë po ndodh?"

Langdoni dhe Sofia ishin po aq të tronditur.

Remia i shkoi nga mbrapa Tebingut dhe i vendosi revolen në kurriz, lart dhe në të majtë në drejtim të zemrës.

Tebingu ndjente muskujt që t'i dridheshin nga tmerri. "Remi, unë nuk..."

"T'i thjeshtojmë gjërat" tha thatë Remia, duke i ngulur sytë Langdonit nga mbrapa shpatullave të Tebingut. "Ju vendosni në tokë çelësin e kthesës, përndryshe unë do të shkel këmbëzën."

Langdoni dukej i paralizuar. "Çelësi i kthesës nuk ka asnjë vlerë për ju"

belbëzoi. "Nuk shoh sesi mund ta hapni."

"Budallenj arrogantë" tha duke qeshur Remia. "Nuk e vure re sesi ju dëgjoja të gjithë, kur ju flisnit për ato poezitë? Të gjithë ato që dëgjoja ja kam komunikuar të tjerëve. Njerëz që dinë më shumë se ju. Nuk jeni duke kërkuar as dhe në vendin e duhur. Varri që kërkoni është në vend tjetër fare!"

Tebingu ndjeu që të kapej nga paniku. "Çfarë thotë kështu?"

"Përse e doni Graalin?" pyeti Langdoni. "Për ta shkatërruar? Para Fundit të Ditëve?"

Remia ju drejtua murgut. "Silas, merri zotit Langdon, çelësin e kthesës."

Ndërsa murgu po afrohej, Langdoni bëri një hap mbrapa, dhe palosi një krah, gati për ta përplasur kripteksin në dysheme. "Preferoj që ta shkatërroj, përpara se të bjerë në duar të gabuara!"

Tebingu u nguros nga tmerri. Po shikonte punën e të gjithë jetës së vet të avullohej përpara syve të tij. Të gjithë ëndërrat e tij poi thërmoheshin. "Robert, jo!" thirri. "Mos e bëj! Ajo që ke në dorë është Graali! Remia nuk do të më qëllonte kurrë! Njihemi prej dhjetë..."

Remia mori në shënim çatinë dhe shtiu. Për një armë aq të vogël, krisma ishte shumë e fuqishme. E shtëna jehoi si një bubullimë në dhomën e vogël të gurtë.

Të gjithë mbetën si të ngrirë.

"Nuk kam qejf të luaj" tha Remia duke iu drejtuar Langdonit. "E shtëna tjetër do të jetë në kurrizin tënd. Jepja çelësin e kthesës Silasit."

Kundër dëshirës Langdoni ia zgjati kripteksin çubardhit. Silasi bëri një hap para dhe e mori. Sytë e tij të kuq shkëlqenin nga kënaqësia e hakmarrjes. Futi në xhep kripteksin, pastaj eci mbrapsh në drejtim të daljes, duke vijuar të mbante në shënjestër Sofinë dhe Langdonin.

Tebingu ndjeu krahun e Remisë, t'i shtrëngonte qafën; maxhordomi e tërhoqi me vete, duke vazhduar t'ia mbante revolen në kurriz,

"Lere" i tha Langdoni.

"Do ta çojmë sër Lein që të bëjë një shëtitje" tha Remia. "Po të thërrisni policinë, do ta vras. E qartë?"

"Merrmë mua me vete" tha Langdoni, me zërin të këputur nga tensioni. "Lerë të lirë Lein."

Remia qeshi. "Kjo nuk mund të bëhet. Ai dhe unë kemi qenë bashkë për shumë kohë. Për më shumë, mund të na ndihmojë akoma."

Silasi ecte akoma mbrapsh dhe Remi tërhoqi Lein, drejt daljes me patericat që rrëshqisnin në dyshemenë.

Sofia pyeti me zë të vendosur: "Për kë punon Remi?"

Pyetjes, maxhordomi i ktheu një buzëqeshje ironike. "Do të ishte me të vërtetë një surprizë për ju, Mademoiselle Nëvë."

87

Oxhaku i sallës së Shato Viletit ishte i ftohtë, por Koleja vazhdonte të shëtiste përballë tij, sa para mbrapa, dhe lexonte fakset e Interpolit.

Asnjë nga informacionet që priste.

Andre Verneja, sipas dokumentave, ishte një qytetar model. Asnjë sinjalizim nga policia, as dhe për një gjobë. Kishte studiuar në Sorbonë dhe ishte laureuar shkëlqyeshëm për financë ndërkombëtare. Interpoli njoftonte se emri i Vernesë ishte shfaqur herë pas herë në ndonjë gazetë, por gjithnjë për të mirë. Mesa dukej, njeriu kishte ndihmuar të projektoheshin sistemet që mbanin Bankën e Depozitave të Zyrihut në pararojë në botën ultramoderne të sigurisë elektronike. Karta e tij e kreditit tregonte për një përkushtim për librat e artit, për verat e kushtueshme dhe CD-të e muzikës klasike - sidomos Bramsin - që e dëgjonte mbi një impiant stereo të një cilësie të lartë, të blerë vite më parë.

"Zero" përfundoi Koleja, me një psherëtimë.

I vetmi sinjalizim interesant që vinte nga Interpoli ishin gjurmët e shërbyesit të Tebingut. Shefi i skuadrës së Shkencores po lexonte raportin, i ulur në një poltronë të rehatshme nga ana tjetër e dhomës.

Koleja u afrua. "Asgjë?"

Tekniku mblodhi supet. "Gjurmët i përkasin Remi Lëgalydekut. I kërkuar për krime të vogla. Asgjë shumë e rëndë. Duket se është përjashtuar nga universiteti, sepse kishte modifikuar lidhjet e centralit, për të mos paguar telefonatat. Më vonë, ndonjë vjedhje të vogël, me thyerje. Një herë nuk ka paguar një llogari të spitalit, për një ndërhyrje urgjente. Një trakeotomi. "Qeshi. "Alergji ndaj kikirikëve!"

Koleja tundi kokën. I kujtohej një hetim mbi një restorant, që nuk kishte shkruar në meny përdorimin e vajit të kikirikëve bashkë me salcën pikante. Një klient që nuk e dinte kishte vdekur në pak sekonda nga shoku anfilatik, pas ngrënies së një piruni gjellë.

"Ka shumë gjasa, që Lëgalydeku ka ardhur këtu për të evituar zbulimin e vet." Eksperti dukej i zbavitur. "Nuk është nata e tij fatsjellëse."

Koleja psherëtiu. "Mirë, kaloja njoftimin kapitenit Fash."

Tekniku u largua. Një agjent tjetër i Shkencores hyri me ngut. "Toger,

kemi gjetur diçka në stallë!"

Duke vërejtur shprehjen e ankthshme të agjentit, Koleja pyeti shpejt: "Një kufomë?"

"Jo, zotëri. Diçka të...." Nguroi. "të paparashikueshme."

Duke fërkuar sytë, Koleja e shoqëroi deri në stallë. Kur hynë brenda bodrumit, agjenti i bëri me shenjë nga qendra e ndërtesës, ku dukej një shkallë druri, e mbështetur mbi një grazhd, mbi ta.

"Nuk e pashë këtë shkallë, kur erdhëm disa orë më parë" vërejti Koleja.

"Jo, zotëri. E solla unë. Kërkonim gjurmë mbi Rollsin, kur vura re shkallën. Nuk do të merresha me të por vura re, se shkallaret ishin të përdorura dhe të baltosura. Shkalla është përdorur rregullisht, deri pak kohë më parë. Lartësia e grazhdit përkon me atë të shkallës, kështu që u ngjita të hidhja një sy."

Vështrimi i Kolesë rroku shkallën dhe grazhdin, mbi ta. "Dikush ngjitet rregullisht atje lart?" Nga ku gjendej togeri, platforma mbi bokset e makinave dukej e shkretë, por pjesa më e madhe e sipërfaqes nuk dukej nga toka.

Një agjent i zgjedhur i Shkencores u shfaq nga grazhdi dhe shikoi poshtë. "Toger, duhet të shikoni se çfarë ka sipër" tha. Me dorën - ku kishte akoma një dorashkë gome - i bëri shenjë Kolesë të ngjitej.

Ky e miratoi pa entuziazëm të madh, dhe u sul të ngjitej. Shkalla ishte shumë e vjetër dhe ngushtohej hap pas hapi që ngjiteshin. Kur sapo kishte mbërritur, Koleja rrëshqiti mbi një nga shkallaret dhe rrezikoi të binte; për një çast stalla iu rrotullua rreth tij. Vijoi me kujdes më të madh dhe më në fund mbërriti në majë. Agjenti mbi të i shtriu dorën, për ta ngjitur në platformë.

"Që këtej" tha njeriu, duke i treguar fundin e grazhdit. Koleja vuri re se sipërfaqja ishte e pastër: nuk kishte asnjë njollë, as dhe një fije kashte. "Këtu sipër ka një sërë gjurmësh. Shumë shpejt do të kemi identifikimin."

Koleja kërkoi të shquante diçka në errësirë. "Ç'djallin?" në krah të murit dallohej një impiant kompleks kompiuterash dhe aparatesh të tjerë elektronike: dy njësi të mëdha kulla, një ekran me kristale të lëngshëm me altoparlante, një rresht hard disqesh të jashtëm dhe një kuadër kontrolli zëri që dukej se kishte një ushqim elektrik të tijin të pavarur.

"Përse djallin të vinte të punonte këtu lart?" Koleja u afrua. "E verifikove sistemin?"

"Është një vend përgjimi."

Koleja u kthye drejt agjentit. "Përgjimi?"

Agjenti pohoi. "Përgjimi, dhe shumë i sofistikuar." Tregoi një tavolinë të mbuluar me aparatura elektronike, manuale, pajisje, kavo, saldatriçe dhe imtësira të tjera. "Dikush që njeh punën e vet, sigurisht. Pjesa më e madhe e

kësaj pajisjeje është e nivelit që përdorim ne për përgjimet ambientale: mikrofona të vegjël, celula fotoelektrike për ngarkim, çipe kujtese me kapacitet të madh. Ka madje edhe drajvera të vegjël të kohëve të fundit."

Koleja ishte gjithnjë e më i emocionuar.

"Ky është një sistem i plotë" vijoi agjenti, duke i kaluar Kolesë, një aparat të gjerë disa centimetra, nga i cili varej një fill i gjatë një pëllëmbë, që përfundonte me një fletë alumini të madhe si një pullë poste. "Aparati është një sistem regjistrimi zëri, me një hard disk me kapacitet të lartë dhe bateri të rikarikueshme. Fleta e aluminit në fund të fijes është në të njëjtën kohë, mikrofon dhe celulë që ngarkon baterinë."

Koleja i njihte ato aparate. Fotocelulat mikrofona kishin qenë një hap i madh përpara, disa vjetë më parë, dhe sot mund të fshihej një regjistrues me hard disk sa një llampadë, për shembull dhe të maskohej mikrofoni mbi një pikë të së njëjtës ngjyrë, për të penguar që të vihej re. Nëse mikrofoni arrinte të thithte për disa orë çdo ditë dritë diellore, fotocelula ngarkonte tërë sistemin. Ai tip aparati për përgjime mund të vazhdonte të punonte për vite të tëra.

"Metodë marrjeje?" pyeti Koleja.

Agjenti i tregoi një kavo koaksiale që dilte nga kompiuteri, ngjitej në mur dhe më në fund dilte nëpërmjet një vrime mbi çati."Valë radioje. Ka një antenë mbi çati."

Koleja dinte se ato sisteme regjistrimi ishin në përgjithësi të vendosura në zyra. Aktivizoheshin nëpërmjet zërit, për të kursyer hapësirën në hard disk dhe regjistronin biseda të shkurtëra për të gjithë ditën, pastaj për të mos u zbuluar transmetonin gjithë natën, materialet me radhë të ngjeshura në. Pas transmetimit, hard disku fshihej për të qenë gati për regjistrimet e ditës së nesërme.

Koleja dalloi tani një dollap ku ishin ruajtur qindra kaseta audio, të gjitha të etiketuara me data dhe numra. "Ndonjeri ka punuar shumë, me gjithë atë impiant." Ju kthye agjentit. "A ke idenë se kush ishte personi i përgjuar?"

"Epo, toger," tha agjenti. U drejtua në kompiuter dhe hapi një program. "Pikërisht kjo është gjëja më e çuditshme."

88

Langdoni ndjehej i këputur, teksa po zbrisnin në stacionin Temple të metrosë, kapërcenin pengesën dhe zhyteshin në labirintin e galerive dhe të platformave. Ndjenja e fajit rëndonte ta shtypte.

"U gabove Lei, tani rrezikon jetën."

Shfaqja e Remisë i kishte tronditur, por u kishte hapur sytë. Ata që kërkonin Graalin kishin rekrutuar një njeri brenda tyre. "Kanë kërkuar Tebingun për të njëjtën arsye, për të cilin e kërkuam ne." Përgjatë shekujve, ata që kishin njohuri për Graalin kishin tërhequr jo vetëm studiuesit, por edhe hajdutët. Fakti që Tebingu ishte një shënjestër e parashikueshme duhej të lehtësonte ndjenjën e fajit tek Langdoni, por nuk ishte kështu. "Duhet të gjejmë Lein, për ta ndihmuar. Menjëherë." Langdoni ndoqi Sofinë deri tek bankina e linjës "District and Circle" drejtuar në perëndim, dhe atje gruaja rendi tek një telefon publik, për të thirrur policinë, ndonëse urdhëri i Remisë ia ndalonte këtë. Langdoni u ul në një bankë pak larg, i shtypur nga gërryerja e ndërgjegjes.

"Mënyra më e mirë për të ndihmuar Lein" përsëriti Sofia, ndërsa formonte numrin "është të thërrasim menjëherë policinë. Besomë."

Në fillim, Langdoni nuk ishte i një mendje me atë plan, por shpejt llogjika e Sofisë e kishte bindur. Tebingun nuk e kërcënonte ndonjë rrezik i menjëhershëm, të paktën tani për tani. Edhe pse Remia dhe të tijtë e dinin ku ishte vendosur varri i kalorësit, kishin nevojë për historianin për të deshifruar njoftimin për sferën që mungonte. Më shumë, Langdoni ishte i shqetësuar për atë që do të ndodhte, pasi të gjente hartën e Graalit. "Lei do të bëhet një rrezik për ta."

Nëse Langdoni donte ta ndihmonte Lein dhe të gjente çelësin e kthesës, duhej të gjente varrin përpara tyre. "Dhe për fat të keq Remi u nis përpara meje."

Sofia mori detyrën të ngadalësonte Reminë.

Langdoni, të gjente varrin.

Sofia do të lajmëronte policinë londineze, për ta detyruar Reminë dhe Silasin të arratiseshin. Policia do t'i detyronte të fshiheshin, ose më mirë akoma, do t'i kapte. Plani i Langdonit, në anën tjetër ishte më i errët. Të merrnin metronë për të shkuar në King's College, që ishte i famshëm për arkivin e tij elektronik për tekstet mbi fetë. "Një element më shumë për kërkimet" kishte dëgjuar ta quanin Langdoni. "Përgjigje e menjëhershme për çdo lloj pyetje mbi historinë e feve." Pyeste veten se çfarë do t i zbulonte arkivi i famshëm, për një "kalorës të varrosur nga një papë."

U ngrit dhe eci para mbrapa afër kabinës telefonike, duke uruar që treni të mbërrinte shpejt.

Në telefon, Sofia arriti më në fund të lidhej me policinë e Londrës.

"Divizioni i Snow Hill" u përgjigj centralistja. "Kë doni t'ju kaloj?"

"Dua të njoftoj për një rrëmbim", Sofia e dinte se duhej të tregohej e saktë..
"Emri juaj ju lutem?"

Një çast ngurimi. "Agjentja Sofi Nëvë e policisë gjyqësore franceze."

Referimi tek policia franceze arriti efektin e dëshiruar. "Menjëherë, zonjë. Po ju kaloj një agjent të zbulimit."

Ndërsa priste komunikimin, Sofia pyeti veten nëse policia do t'i besonte përshkrimit të personave që kishin kapur Tebingun. "Një njeri me xhaketë të zezë kamerieri." Në çdo rast, edhe nëse kishte ndërruar veshjen, Remia ishte në shoqëri të një murgu çubardh. "E pamundur të mos e vije re. "Për më shumë kishin me vete një peng dhe nuk mund të përdornin shërbimet publike. Pyeti veten sa limuzina Xhaguar të zeza, me goma të bardha qarkullonin në atë çast në Londër.

Agjenti i zbulimit nuk përgjigjej. "Më shpejt!" Ndjente vetëm ndonjë fëshfërimë dhe ndonjë kërcitje, sikur telefonata transferohej nga një zyrë në tjetrën.

Kaluan pesëmbëdhjetë sekonda. Më në fund u dëgjua një zë mashkullor. "Agjentja Nëvë?"

E habitur, Sofia njohu zërin e rreptë.

"Agjentja Nëvë" përsëriti Bezu Fashi. "Ku djallin je fshehur?"

Sofia u mek. Kishte të ngjarë që kapiteni kishte kërkuar që t'i kalonin telefonatat, nëse agjentja Nëvë do ta merrte. "Dëgjo" i tha Fashi në frëngjisht. "Këtë natë kam bërë një gabim të rëndë. Robert Langdoni është i pafajshëm. Akuzat ndaj tij janë tërhequr. Por, që të dy jeni në rrezik të madh, duhet të vini këtu."

Sofia mbeti me gojë hapur, nuk dinte si të përgjigjej. Bezu Fashi nuk e kishte zakon t'i kërkonte ndjesë njeriu.

"Nuk më kishit informuar" vazhdoi Fashi, "se Zhak Sonieri ishte gjyshi juaj. E quaj të drejtë të mos e vë re mosbindjen tuaj të natës së shkuar, duke parë stresin që ju kishte shkaktuar lajmi. Por tani për tani, ju dhe Langdoni duhet të strehoheni në stacionin në të afërt të policisë londineze për t'u mbrojtur."

"Ditka se jemi në Londër? Çfarë tjetër di, Fashi?" Në sfond, Sofia ndjente zhurmën e pajisjeve të mekanikut, sikur dikush përdorte një trapano. Përveç kësaj, nga linja mbërrinin kërcitje të dyshimta. "Çfarë bën, kapiten, po kërkon të zbulosh se nga vjen thirrja?"

Fashi rifilloi me tonin e një zëri të zakonshëm. "Ne të dy duhet të bashkëpunojmë, agjentja Nëvë. Që të dy kemi shumë për të humbur. Kufizim i thjeshtë dëmesh. Natën që shkoi gabova në interpretimin e disa të dhënave,

por nëse ky gabim do të bëhej shkak për vrasjen e profesorit amerikan dhe të një agjenti të Departamentit të Kriptologjisë, karriera ime do të mbaronte. Që prej disa orësh po përpiqem t'iu strehoj në një vend të sigurt."

Mbi bankinë frynte tani një erë e ngrohtë: treni po afrohej duke zhurmuar dhe Sofia nuk priste një tjetër. Po ashtu mendonte dhe Langdoni. Dhe ai po afrohej.

"Njeriu që ju kërkoni është Remi Lëgalydeku" tha me ngut Sofia. "Maxhordomi i Tebingut." "Sapo ka rrëmbyer Tebingun, brenda Kishës së Tempullit."

"Agjentja Nëvë!" thirri Fashi, ndërsa treni ndalonte në stacion. "Nuk janë gjëra që diskutohen në një linjë të pasigurt. Ju dhe Langdoni duhet të paraqiteni në polici. Për të mirën tuaj! Është një urdhër!"

Sofia uli telefonin dhe rendi drejt trenit, e ndjekur nga Langdoni.

89

Kabina e papërlyer e Haukerit të Tebingut ishte tashmë e mbushur me grimca çeliku dhe mbante erën e ajrit të ngjeshur dhe të gazit propan. Bezu Fashi kishte larguar të gjithë dhe ishte ulur vetëm, në shoqërinë e gotës së pijes dhe të sepetkës së rëndë prej druri të gjetur në kasafortën e Tebingut.

Kaloi gishtin në mozaikun e trëndafilit dhe ngriti kapakun. Në brendësi gjeti një cilindër me pesë unaza mbi të cilët ishte gdhendur alfabeti. Unazat ishin të regulluara në mënyrë të tillë që të formonin emrin SOFIA. Fashi ia nguli sytë për një çast, ngriti cilindrin nga mbajtësja që e mbante të bllokuar dhe shqyrtoi çdo centimetër. Pastaj, duke tërhequr skajet, e hapi. Cilindri ishte bosh.

Fashi e vendosi sërish në sepetkë dhe shikoi nga dritarja, duke menduar për bisedën e shkurtër me Sofinë dhe informacionet e marra nga Shkencorja për hetimet në Shato Vilet. Si për ta larguar nga ato mendime, mbërriti zilja e një telefoni.

Ishte centrali i policisë gjyqësore. Nëpunësi kërkonte ndjesë, por presidenti i Bankës së Depozitave të Zyrihut vijonte të telefononte, dhe megjithëse të gjitha herët i kishte thënë se kapiteni ishte në Londër për hetime, ai vazhdonte të ngulmonte. Kundër dëshirës, Fashi e autorizoi t'i kalonte telefonatën.

"Zoti Verne" i tha, para se tjetri të fillonte të fliste "më fal se nuk ju kam telefonuar, kam qenë shumë i zënë. Sipas premtimit, emri i bankës suaj nuk u është komunikuar gazetarëve. Prandaj, cili është saktësisht shqetësimi juaj?"

Me një zë të ankthshëm, bankieri njoftoi sesi Langdoni dhe Sofia kishin tërhequr nga kasetat e sigurisë një sepetkë druri dhe e kishin bindur që t'i ndihmonte të dilnin nga banka. "Pastaj, kur dëgjova në radio se ishin dy kriminelë" shpjegoi Verneja "ndalova dhe u kërkova, të më kthenin sepetkën, por më goditën dhe më vodhën furgonin."

"Ju jeni i shqetësuar për një sepetkë?" tha Fashi, duke vështruar trëndafilin mbi kapak, dhe pastaj duke e hapur dhe vërejtur cilindrin e bardhë. "A mund të më thoni se ç'mbante brenda?"

"Përmbajtja nuk ka rëndësi" ngulmoi Verneja. "Shqetësohem për emrin e bankës sime. Nuk kemi pësuar kurrë një grabitje, kurrë. Do të ishte shkatërrimi ynë, nëse nuk arrij të gjej atë send të klientit tim."

"Më thatë se agjentja Nëvë dhe Robert Langdoni kishin çelësin dhe numrin sekret. Çfarë ju shtyn të mendoni se e kanë vjedhur sepetkën?"

"Kanë vrarë njerëz sot natën. Edhe gjyshin e Sofi Nëvësë. Çelësi dhe numri janë të grabitur, duket qartë."

"Zoti Verne, njerëzit e mi kanë kontrolluar të kaluarën tuaj dhe interesat që keni. Ju jeni natyrisht një njeri i fisnik dhe me kulturë të madhe. Besoj se jeni dhe një njeri i nderuar, siç jam dhe unë. Duke thënë këtë, ju jap fjalën si shef i policisë gjyqësore se sepetka juaj, ashtu si dhe emri i mirë i bankës suaj janë në duart të sigurta. Në më të sigurtat që mund të jenë."

90

Në grazhdin e Shato Viletës, Koleja shikoi me habi monitorin. Ky aparat spiunon në *të gjithë* ata vende?"

"Po" miratoi agjenti. "Duket se kanë mbledhur të dhënat për më shumë se një vit."

Koleja lexoi sërish listën. Ishte pa frymë.

COLBERT SOSTAQUE- President i Gjykatës Kushtetuese
JEAN CHAFFÈE- Kurator i Galerisë Jeu de Paume
EDOUARD DESROCHERS-Kryearkivist i Bibliotekës Miteran
JACQUES SAUNIÈRE- Kurator i Muzeut të Luvrit
MICHEL BRETON- Drejtor i DAS (Shërbimeve sekrete franceze)

Agjenti tregoi ekranin. "I katërti është me interes të madh për ne."

Koleja pohoi. E kishte vënë re. Zhak Sonieri ishte i përgjuar. Rilexoi emrat

e tjerë të listës. "Si mund të spiunohen njerëz kaq të rëndësishëm?" "A provove të dëgjosh ndonjë regjistrim zanor?"

"Ndonjë. Ja një nga më të fundit. "Agjenti shtypi disa taste. Një zë doli nga altoparlanti. "*Capitaine, un agent du Département de Cryptologie est arrivé.*"[30]

Koleja nuk arrinte t'u besonte veshëve. "Po, ai jam unë! Është zëri im!" I kujtohej mirë: ishte ulur mbi skrivaninë e Sonierit dhe kishte thirrur Fashin në Galerinë e Madhe, për ta lajmëruar për mbërritjen e Sofi Nëvësë.

Agjenti pohoi. "Po të duash, mund të dëgjosh pjesën më të madhe të hetimeve tona në Luvër."

"Dërgove ndonjë për të gjetur mikrofonat?"

"Nuk ka nevojë. E di shkëlqyeshëm ku është. "U ngrit dhe shkoi të rrëmonte në mes të një tufe letrash mbi tavolinën e punës. "Gjeti një fletë dhe ia kaloi Kolesë. "A e njihni këtë?"

Togeri ishte i çuditur. Ishte fotokopja e një dorëshkrimi të vjetër me skemën e një makine primitive. Nuk arrinte të lexonte mbishkrimet në italisht, por objekti ishte mjaft i njohur. Modeli i lëvizshëm i një kalorësi mesjetar francez.

"Modeli mbi skrivaninë e Sonierit!"

Koleja vërejti anët e fletës, ku dikush kishte shkruar disa shënime me një penë të kuqe. Shënimet ishin në frëngjisht dhe dukej se tregonin mënyrën për të futur në brendësi të kalorësit një dispozitivë dëgjimi.

91

Silasi dëgjonte në krah të vendit të shoferit, në limuzinën e parkuar afër Kishës së Tempullit. Mbante në gjunjë çelësin e kthesës, ndërsa Remia në vendin e pasagjerëve, i lidhte dhe i zinte gojën Tebingut me një litar të gjetur në bagazh. Murgu i kishte duart gjithë djersë nga tensioni.

Më në fund, Remia zbriti nga makina dhe u ngjit për t'u vendosur në timon.

"E lidhe mirë?" tha Silasi.

Remia qeshi, kaloi dorën mbi ballin e lagur nga shiu dhe u kthye që të shikonte, përtej ndarëses së ulur, Lei Tebingun, të lidhur si një deng dhe që mezi dukej në gjysmë hije. "Nuk do të ikë në asnjë vend."

Silasi dëgjoi britmat e mbytura të Tebingut dhe kuptoi se ish maxhordomi

[30] Kapiten, mbërriti një agjente e Departamentit të Kriptologjisë. (fr.)

kishte përdorur shiritin ngjitës për ta penguar të fliste.

"*Ferme ta gueule!*" [31] iu drejtua Remia ish padronit të vet. Zgjati dorën nga kruskoti dhe shtypi një buton. Ndarësja opake u ngrit pas tyre, duke i ndarë nga pasagjerët. Tebingu nuk dukej më dhe zëri i tij nuk dëgjohej. Remia iu kthye Silasit. "Kam dëgjuar ca si shumë ankesat e tij mjerane."

Disa minuta më vonë, kur limuzina rendte në rrugë, telefoni i Silasit ra. "Mjeshtri." U përgjigj i eksituar. "Alo?"

"Silas" i tha ai, me theksin frëng aq të njohur "jam i lumtur të dëgjoj zërin tënd. Kjo më thotë se je i sigurt." Silasi ishte po aq i lumtur të dëgjonte Mjeshtrin. Kishin kaluar orë dhe operacioni kishte marrë një drejtim të paparashikuar. Tani, më në fund, dukej se kish hyrë në një binar të drejtë. "Kam çelësin e kthesës".

"Është një lajm i mrekullueshëm" i tha Mjeshtri. "Je me Reminë?"

Silasi u mrekullua që Mjeshtri e thërriste me emër francezin. "Po. Ai më liroi."

"E urdhërova unë. Më vjen keq që mbete i burgosur për shumë kohë."

"Vuajtja fizike nuk ka rëndësi. Thelbësorja është se çelësi i kthesës është i yni tashmë."

"Po. Duhet ta kem sa më shpejt të jetë e mundur. Koha është vendimtare.

Silasi ishte në ankth të takonte Mjeshtrin. "Sigurisht, zotëri, do të jetë një nder për mua."

"Silas, dua të ma sjellë Remi."

"Remi?" Silasi nuk arrinte ta kuptonte. Në fund të fundit, me atë që kishte bërë për të, priste të kishte nderin t'ia çonte objektin aq shumë të dëshiruar. "Mjeshtër, kërkoni të jetë Remi?"

"E kuptoj zhgënjimin tënd" tha Mjeshtri, "por kjo më shtyn të mendoj se nuk ke kuptuar gjë." Uli zërin. "Shiko, do të doja më shumë të mirrja çelësin e kthesës prej teje, një njeri i Zotit, sesa nga një kriminel, por duhet që të jetë ai. Nuk ka zbatuar urdhërat e mia dhe ka bërë një gabim të rëndë që ka vënë në rrezik tërë misionin."

Silasi ndjeu një dridhmë dhe i hodhi një shikim Remisë. Grabitja e Tebingut nuk bënte pjesë tek plani, dhe të vendosje se ç'do të bëje me historianin shtronte një problem të madh.

"Ne të dy jemi njerëz të Zotit" shtoi Mjeshtri. "Nuk mund të na largojnë nga qëllimi ynë." Një pauzë që nuk premtonte asgjë të mirë për Reminë.

[31] Mbylle sqepin! (fr.)

"Vetëm për këtë arsye, do t'i kërkoj atij që të ma sjellë çelësin e kthesës. Kupton?"

Silasi ndjeu zemërimin në zërin e Mjeshtrit dhe u habit që nuk tregonte mirëkuptim më të madh. "Nuk mund të rrinte i fshehur" mendoi Silasi. "Remia ka bërë atë që duhej të bënte. Shpëtoi çelësin e kthesës." "Kuptoj" arriti të thoshte.

"Mirë. Për sigurinë tënde, duhet të fshihesh menjëherë. Shpejt policia do të kërkojë makinën dhe nuk dua që ti të kapesh. Opus Dei ka një seli në Londër, apo jo?"

"Natyrisht."

"Dhe ti je i mirëpritur atje?"

"Si çdo bashkëvëlla."

"Atëherë, shko atje dhe mos u duk fare. Do të të thërras, sapo të kem shtënë në dorë çelësin e kthesës dhe të kem zgjidhur problemin që më doli tani."

"Ju jeni në Londër tani?"

"Bëj si të them unë dhe gjithçka do të ecë më mirë."

"Sigurisht, zotëri."

Mjeshtri lëshoi një psherëtimë, sikur ajo që do të bënte tani të ishte thellësisht e pakënaqshme. "Dhe tani është çasti të flas me Reminë."

Silasi i kaloi telefonin Remisë dhe pati përshtypjen se qe telefonata e fundit që ai po mirrte.

Duke marrë telefonin prej tij, Remia mendoi se ai murg i varfër i mefshtë, nuk mund ta parashikonte fatin që e priste, tani që nuk kishte më asnjë vlerë. "Mjeshtri të përdori, Silas. Dhe ipeshkvi yt, është vetëm një gur shahu në dorën e tij."

Remia vazhdonte të mrekullohej për aftësinë bindëse të Mjeshtrit. Ipeshkvi Aringarosa kishte besuar gjithçka. Ishte verbuar nga dëshpërimi i vet. "Kishte shumë ankth që ta besonte. Edhe pse nuk e donte Mjeshtrin, Remia ishte krenar se gëzonte besimin e tij dhe që i dha një ndihmë konkrete. "E kam merituar rrogën time."

"Dëgjo me vëmendje" i tha Mjeshtri. "Çoje Silasin në selinë e Opus Deit dhe lëre nja dy rrugë larg. Pastaj shko në St. James Park. Është afër parlamentit dhe Big Benit. Mund të parkosh makinën në Horse Guards Parade. Do të shikohemi atje."

Me të thënë këtë, lidhja u këput.

92

King's College, themeluar nga mbreti Xhorxh IV në 1829, strehon departamentin e Teologjisë dhe të studimeve fetare në afërsi të parlamentit, mbi një terren të dhënë në përdorim nga Kurora. Përveç faktit se zotëronte një përvojë njëqindepesëdhjetëvjeçare në mësim dhe kërkim, departamenti ka themeluar në 1982 institutin e kërkimit në Teologjinë sistematike, që zotëron një nga bibliotekat elektronike më të plota dhe të modernizuara të botës.

Langdoni ishte akoma i tronditur, kur ai dhe Sofia lanë rrugën e larë nga shiu dhe hynë në bibliotekë. Salla kryesore për kërkimet ishte, ashtu si Tebingu e kishte përshkuar: një dhomë tetëkëndëshe, ku binte në sy një tavolinë shumë e madhe rrumbullake, që do t'i kishte pëlqyer mbretit Artu dhe kalorësve të tij, nëse nuk do t'u kishin vënë rëndësi dymbëdhjetë terminaleve të kompiuterave me ekranin me kristale të lëngshëm. Në fund të sallës, bibliotekarja po mbushte një filxhan me çaj dhe po bëhej gati për punën e ditës.

"Mirëdita" u tha atyre me një theks të këndshëm britanik, duke lënë çajin dhe duke u afruar. "Mund t'ju ndihmoj?"

"Faleminderit, po" ju përgjigj Langdoni. "Jam..."

"Robert Langdon" i tha bibliotekarja, duke buzëqeshur. "Ju njoha."

Për një çast, studiuesi pati frikë se Fashi e kishte transmetuar fotografinë e tij edhe në televizionin anglez, por buzëqeshja e bibliotekares e përgënjeshtronte këtë hipotezë. Langdoni nuk ishte mësuar me çastet e një fame të papritur. Megjithatë, nëse dikush arrinte ta njhte, nuk mund të ishte dikush tjetër, veçse një bibliotekare e specializuar në studime fetare.

"Pamela Getum" u paraqit gruaja, duke i shtrirë dorën. Kishte një fytyrë simpatike, një pamje shumë erudite dhe një zë të këndshëm. Të varur në qafë, mbante një palë syze me lente të trashë.

"Kënaqësia është imja" u përgjigj Langdoni. "Ju paraqis miken time, Sofi Nëvë."

Dy gratë i dhanë dorën njera tjetrës, pastaj Getumi iu drejtua Langdonit. "Nuk e dija se ju do të vinit këtu."

"As ne. Nëse nuk iu shkaktojmë bezdi, do të na duhej ndihma juaj për të gjetur një informacion."

Për një çast, gruaja u duk e shqetësuar. "Zakonisht shërbimi ynë është me kërkesë dhe me takim paraprak. Natyrisht, me përjashtim të rasteve, kur ju

jeni mysafir i ndonjë kolegji."

Langdoni tundi kokën. "Kam frikë se kemi mbërritur pa lajmëruar. Miku im Lei Tebing, na ka folur shumë mirë për ju." Langdoni ndjeu një sëmbim dhimbjeje kur shqiptoi emrin e tij. "Historiani mbretëror."

Getumi shpërtheu në të qeshur. "Oh, sigurisht! Çfarë personazhi, një fanatik i vërtetë! Çdo herë që vjen, kërkimi i tij është gjithnjë i njëjti. Graal. Graal. Mendoj se as dhe pragu i vdekjes nuk do ta bëjë të heqë dorë nga ai kërkim." I shkeli syrin. "Koha dhe paratë të lejojnë këto lukse të këndshëm, a nuk ju duket? Një Don Kishot i vërtetë, në atë fushë!"

"A mund të na ndihmoni?" pyeti Sofia. "Për një punë shumë të rëndësishme."

Getumi shikoi përqark, në bibliotekën e shkretë, dhe u shkeli syrin të dyve. "Mirë, nuk mund të them se kam shumë punë, apo jo? Nëse do të më mbushni një kërkesë, nuk besoj se dikush është kundër kësaj. Çfarë kërkoni?"

"Duhet të gjejmë një varr, në Londër."

Gruaja nuk u duk shumë optimiste. "Kemi rreth njëzetmijë. Keni ndonjë informacion?"

"Është varri i një kalorësi, por nuk dimë emrin e tij."

"Një kalorës. Kjo shkurton shumë kërkimin. Ka shumë më pak."

"Nuk kemi shumë informacione" tha Sofia, "por dimë këtë." I tregoi një fletë letre mbi të cilën kishte shkruar vetëm vargjet e para.

Duke mos dashur të zbulonte tërë poezinë para një të huaji, Langdoni dhe Sofia kishin vendosur të tregonin vetëm ato vargje që i drejtoheshin vetëm kalorësit. Sofia e kishte quajtur "kriptoanalizë me zona." Kur një shërbim kundërspiunazhi kapte një mesazh të koduar që mbante të dhëna të rezervuara, secili prej analistëve punonte mbi një pjesë të mesazhit. Kështu, pasi e zgjidhnin, askush prej tyre, nuk ishte në dijeni të tërë tekstit.

Në atë rast, kujdesi ishte ndoshta paksa i tepërt. Edhe nëse bibliotekarja do të lexonte tërë poezinë, do të zbulonte varrin apo do të gjente se ç'sferë mungonte, informacioni do të ishte i panevojshëm pa kripteksin.

Getumi vërejti ankthin e studiuesit të famshëm amerikan, sikur të gjente me shpejtësi atë varr ishte çështje për jetë a vdekje. Dhe gruaja me sytë e gjelbër që e shoqëronte dukej e shqetësuar.

Me kureshtje, vuri syzet dhe lexoi fletën që i kishin kaluar.

In London lies a knight a Pope interred,
His labor's fruit a wrath incurred.

U hodhi një sy mysafirëve të vet. "Çfarë është? Një gjueti e re akademike për thesarë e shpikur në Harvard?"

Langdoni u përpoq të qeshte. "Po, diçka e ngjashme."

Getumi heshti për një çast, me përshtypjen se nuk i kishin treguar të gjithë historinë. Megjithatë, kjo e bënte kureshtare; mendoi me vëmendje rreth poezisë. "Sipas këtyre vargjeve, një kalorës ka bërë diçka që ka ngjallur zemërimin e Zotit, por një papë ka pasur mirësinë ta lerë të varroset në Londër."

Langdoni pohoi. "A ju sjell në mend diçka?"

Gruaja iu afrua njerit prej terminaleve. "Kështu, përmendësh, jo, por të shikojmë se ç'do të gjejmë në bankën e të dhënave."

Në njëzet vjetët e fundit, instituti kishte përdorur programe për leximin optik të gërmave dhe programe për përkthimin automatik me qëllim të dixhitalizimit dhe katalogimit të një përmbledhje të madhe tekstesh: enciklopedish, biografish, tekstesh të shenjta në dhjetëra gjuhë, histori, letra, ditare fetarësh, gjithçka lidhej me spiritualitetin njerëzor. Meqënëse një grumbull aq i madh ishte tani në formën e *biteve* dhe *byteve* në vend të faqeve fizike, mund të hyje shumë më kollaj në të dhënat.

Getumi ndezi terminalin dhe filloi të shkruante. "Për të filluar, bëjmë një kërkim bojlean me disa fjalë kyçe dhe të shikojmë se çfarë do të gjejmë."

"Faleminderit."

Gettumi shkroi disa fjalë: LONDON, KNIGHT, POPE.

Kur shtypi tastin "kërko", iu duk se dëgjoi kërcitjen e kompiuterit të madh që në dhomën nën ta, shqyrtonte të dhënat me shpejtësinë 500 megabajt në sekondë. "I kam kërkuar sistemit që të na tregojë çdo dokument që përmban në tekst ato tri fjalë. Do të kemi më shumë rezultate se sa na nevojiten, por mund të shërbejë si fillim.

Mbi ekran u duk rezultati i parë: *Painting the Pope. The collected Portraits of Sir Joshua Reynolds*. London University Press.

"Të pikturosh papën. Përmbledhje portretesh të sër Xhoshua Rejnolds." Getumi tundi kokën. "Natyrisht nuk është kjo që kërkoni."

"*The London Writings of Alexander Pope*, i G. Wilson Knight.

"Shkrime londineze të Aleksander Pope."Gruaja tundi sërish kokën.

Rezultatet filluan të grumbulloheshin, dhjetëra tekste, në pjesën më të madhe të lidhur me shkrimtarin anglez të shekullit të tetëmbëdhjetë Aleksandër Pope, poezia antifetare e të cilit, përmbante shumë referime për kalorës londinezë.

Getumi hodhi të dhënat statistikore në pjesën e ulët të ekranit. Kompiuteri

duke llogaritur rezultatet e gjetur dhe duke bërë përpjesëtimin me pjesën që mbeti pa u eksploruar, ofronte një vlerësim të parë të numrit të rezultateve që pritej të gjente. Ajo zgjidhje e veçantë, dukej e destinuar që të gjente një numër paksa të madh.

Numri i rezultateve të parashikuar: 2692

"Duhet të specifikojmë ndonjë parametër tjetër" tha bibliotekarja, duke ndërprerë kërkimin. "Është i vetmi informacion që keni mbi varrin? Asgjë tjetër që të mund të përdoret?"

Langdoni i hodhi një shikim Sofisë. Dukej se dyshonte.

"Kjo nuk është një gjueti akademike thesari" tha Getumi. Kishte dëgjuar të flitej për Robert Langdonin dhe periudhën që ai kishte kaluar në Romë vitin që shkoi. Ai amerikan kishte hyrë në bibliotekën më të rezervuar që ekzistonte në botë, arkivet sekrete të Vatikanit. Pyeti veten se ç'lloj sekretesh kishte zbuluar atje dhe nëse kërkimi i tij i dëshpëruar i një varri londinez ishte i lidhur me informacionet që ai mësoi në Selinë e Shenjtë. Getumi punonte si bibliotekare prej një kohe të mjaftueshme, për të kuptuar arsyen kryesore që sillte njerëzit në Londër, të kërkonin lajme për kalorësit. "Graali."

Buzëqeshi dhe drejtoi syzat nën hundë. "Jeni miq të Lei Tebingut, jeni në Angli dhe kërkoni një kalorës." Bashkoi duart. "Mund të mendoj se edhe ju jeni në kërkim të Graalit."

Langdoni dhe Sofia shkëmbyen shikime plot habi.

Getumi qeshi. "Miqtë e mi, kjo bibliotekë është fusha bazë për kërkuesit e Graalit. Përfshi dhe Lei Tebingun. Do të doja të mirrja një shilingë çdo herë që kam kërkuar: Roza, Sangreali, Merovingët, Priorati i Sionit, etj, etj. Të gjithëve u pëlqejnë komplotet. "Hoqi syzet dhe i shikoi. "Më duhet ndonjë informacion tjetër."

Ra heshtja dhe Getumi ndjeu që "ndjenja e të përmbajturit të mysafirëve të vet po dobësohej nga dëshira për të zbuluar të vërtetën.

"Ja" tha Sofi Nëvë "kjo është gjithçka dimë." Mori një penë nga Langdoni dhe shkroi dy vargje të tjerë, pastaj ia dha Getumit fletën.

You seek the orb that ought be on his tomb.
It speaks of Rosy flesh and seeded womb.

Bibliotekarja buzëqeshi me vete. "Pikërisht Graali" mendoi, posa lexoi referimet mbi Rozën dhe barkun e saj të mbarsur. "Mendoj se mund t'ia dal

mbanë e t'ju ndihmoj" tha duke ngritur sytë. "Mund të pyes nga vijnë këto vargje? Dhe pse kërkoni një rruzull?"

"Ju mund të pyesni" u përgjigj Langdoni, "por bëhet fjalë për një histori të gjatë dhe ne nuk kemi kohë."

"Duket një mënyrë elegante për të thënë: "Merru me punët e tua"

"Do të jemi përjetësisht në borxh me ju, Pamela," tha Langdoni, "nëse do të arrijmë të zbulojmë kush është kalorësi dhe ku është varrosur."

"Mirë" u përgjigj Gettumi" po hyj në lojë. Nëse është një argument që lidhet me Graalin, duhet të kontrollojmë në fjalët e tij kyçe. Po shtoj një parametër afërsie dhe do të heq kërkimin midis titujve. Kështu do të kemi si rezultat vetëm rastet, në të cilat fjalët tona kyçe janë më afër me fjalët që i drejtohen Graalit."

Kërkoi:

KNIGHT, LONDON, POPE, TOMB,
Në afërsi (njëqind fjalë) të:
GRAIL, ROSE, SANGREAL, CHALICHE

"Dhe sa kohë duhet për kërkimin?" donte të dinte Sofia.

Pak qindra terabajt me referime të kryqëzuara shumëfishe?" Me sytë që i shkëlqenin Getumi shtypi butonin e kërkimit. "Thjesht, një çerek orësh".

Langdoni dhe Sofia nuk thanë asgjë, por bibliotekarja pati përshtypjen se iu duk një pafundësi.

"Një çaj?" pyeti, duke u ngritur dhe drejtuar nga çajniku, që kishte përgatitur para mbërritjes së tyre. "Lei vlerësonte gjithnjë çajin tim."

93

Selia londineze e Opus Deit ishte një ndërtesë modeste me tulla në Orme Court nr 5, në krah të North Walk të Kensigton Gardens. Silasi nuk kishte qenë kurrë, por ndjente se ishte afër një strehe dhe një vendi prehjeje, ndërsa po afrohej me këmbë. Me gjithë shiun, Remia e kishte lënë disa pallate larg, për të shmangur rrugët kryesore. Silasi nuk u tut nga rruga që duhej të bënte në këmbë. Shiu ishte pastrues.

Nën këshillën e Remisë, Silasi kishte pastruar gjurmët e revoles dhe e kishte hedhur në një pusetë. Ishte i lumtur që ishte çliruar prej saj. Ndjehej më i lehtë. Këmbët i dhimbnin akoma pasi kishte ndenjur i lidhur për shumë orë, por Silasi kishte duruar vuajtje më të mëdha. Nuk mund të rrinte pa menduar

megjithatë, për Tebingun e lidhur në limuzinë. Edhe anglezi po ndjente dhimbje.

"Ç'do të bëhet me Tebingun?" e kishte pyetur Reminë, kur ishte në makinë.

Francezi kishte mbledhur supet. "Është një vendim që i takon Mjeshtrit." Në tonin e tij kishte një vendosmëri të çuditshme.

Tani, ndërsa po i afrohej ndërtesës së Opus Deit, shiu filloi të binte më i fortë. Ai ia frynte tunikën e rëndë dhe ia rihapte plagët e një dite më parë. Murgu ishte gati të lante mëkatet e njëzetekatër orëve të fundit dhe të pastronte shpirtin e tij. Misioni i tij kishte mbaruar.

Pasi kaloi një oborr të vogël që të çonte tek hyrja, Silasi nuk u habit që gjeti derën e pa mbyllur me kyç. E hapi dhe hyri në një sallë të vogël. Kur vuri këmbë mbi qilim, në katin e sipërm tringëlliu një zile, një dukuri e përbashkët në ato lloj shtëpish, ku banorët kalonin pjesën më të madhe të ditës në dhomat e tyre, në lutje. Silasi ndjeu se dikush lëvizte në katin e sipërm; dërrasat e dyshemesë kërcisnin.

Një njeri me një mushama shiu zbriti, ta shoqëronte: "Mund t'ju ndihmoj?" Kishte vështrim të sjellshëm; dukej se nuk kishte vënë re pamjen jo shumë të zakonshme të çubardhit trupmadh.

"Faleminderit. Quhem Silas. Jam një numëror i Opus Deit.

"Amerikan?"

Silasi pohoi. "Jam në qytet për një ditë. A mund të çlodhem këtu?"

"As mos më pyesni fare. Në katin e tretë ka dy dhoma bosh. Doni t'ju sjellim bukë dhe çaj?"

"Faleminderit." Silasi kishte uri.

U ngjit në katin e tretë, deri tek një dhomë shumë e përkorme, me një dritare. Atje hoqi tunikën e lagur dhe u ul në gjunjë, për t'u lutur, i veshur vetëm me mbathje. Ndjeu se vëllai që e kishte pritur, i la një tabaka para derës. Mbaroi thënien e lutjeve, hëngri ushqimin dhe u shtri mbi dyshekun prej kashte për të fjetur.

Tre kate më sipër ra telefoni. U përgjigj numërori që kishte pritur Silasin.

"Këtu është policia e Londrës." tha personi që kishte telefonuar. "Kërkojmë një murg çubardh. Na kanë thënë se mund të jetë tek ju. E keni parë?"

Numërori ishte i habitur nga pyetja. "Po. Ka ndonjë gjë të keqe këtu?"

"Është te ju tani?"

"Po, është në katin e sipërm dhe po lutet. Çfarë ka ngjarë?"

"Lereni të rrijë atje ku është" e urdhëroi agjenti. "Mos folë me asnjeri. Po dërgoj menjëherë njerëzit e mi."

94

Parku i Sent Xheimsit është një det i gjelbër mu në mes të Londrës, një park publik që kufizohet me pallatet e Uestminsterit, Bakingamit dhe Sent Xheimsit. Një kohë i rrethuar nga mbreti Henrik VIII dhe i furnizuar me drerë për gjueti, parku i Sent Xheimsit ishte i hapur tashmë për publikun. Në mbasditet me diell, londinezët vijnë të bëjnë piknik nën shelgje dhe i japin për të ngrënë pelikanëve të liqeneve të vegjël, paraardhësit e të cilëve kishin qenë një dhuratë e ambasadorit të Rusisë për mbretin Karl II.

Mjeshtri nuk kishte parë asnjë pelikan, sot. Era kishte sjellë në vend të tyre, pulëbardhat e detit dhe lëndinat ishin mbuluar me ata zogj. Qindra trupa të bardhë të gjithë të kthyer në të njëjtin drejtim, në pritjen gjithë durim që era të pushonte. Megjithë mjegullën e mëngjesit, nga parku shijohej një pamje e shkëlqyer e Uestminsterit dhe e Big Benit. Përtej lëndinave, liqenit të vogël dhe profilit të brishtë të shelgjeve lotues, Mjeshtri mund të shikonte majat e ndërtesës që strehonte varrin e kalorësit, arësyeja e vërtetë, për të cilën i kishte thënë Remisë të vinte në atë vend.

Kur mbërriti tek dera e parme e limuzinës, Remia u ul mbi sedile dhe ia hapi. Mjeshtri u ndal pak çaste për të pirë një gllënjkë konjak nga faqorja që kishte me vete. Pastaj lagu buzët, u fut në sediljen në krah të shoferit dhe mbylli derën e makinës.

Remia i tregoi çelësin e kthesës sikur të ishte një trofe. "Për pak desh e humbëm."

"Ke bërë një punë të mirë" e ledhatoi Mjeshtri.

"Ne kemi bërë një punë të mirë" u përgjigj Remia, duke ia besuar çelësin e kthesës duarve plot ankth të Mjeshtrit.

Ky e admiroi për disa çaste, pastaj buzëqeshi. "Ku e ke pistoletën? Ia fshive gjurmët?"

"Po, dhe e vendosa në kutinë e kruskotit."

"Të lumtë!" Mjeshtri piu një gllënjkë tjetër konjak dhe ia kaloi faqoren Remisë. "Të pimë një dolli për suksesin tonë. Fundi është i afërt."

Remia pranoi me kënaqësi faqoren. Konjaku iu duk i kripur, por kjo nuk e shqetësoi. Ai dhe Mjeshtri ishin vërtet ortakë tani. Kishte përshtypjen se ishte ngjitur shumë shkallë në hierarkinë shoqërore. "Nuk duhet t'i shërbej më njeriu." Ndërsa syri po i bridhte përgjatë lëndinës në drejtim të liqenit, Shato

Vileti iu duk në cepin tjetër të botës.

Remia piu dhe një tjetër gllënjkë dhe ndjeu se konjaku po i ngrohte gjakun. Ngrohtësia në grykë, po shndërrohej në një djegie të bezdisshme. Ndërsa po zgjidhte kravatën ndjeu në gojë një djegie të pakëndshme; qiellza ishte ashpërsuar si një pastruese xhami. Ia dorëzoi faqoren Mjeshtrit. "Ka të ngjarë të kem pirë shumë" arriti të thoshte, me një zë të dobët.

Mjeshtri ia mori faqoren dhe tha: "Siç ti e di mirë, Remi, je i vetmi që më njeh siç duhet. Tek ty kam besim shumë të madh."

"Po," u përgjigj Remia, që po ndjente ethet, çkopsiti qaforen. "Dhe identiteti yt do të përfundojë në varr me mua."

Mjeshtri heshti. "Të besoj." Futi në xhep faqoren dhe çelësin e kthesës dhe mori revolen e vogël Meduza. Remia ndjeu një therje frike, por Mjeshtri u mjaftua ta vendoste në xhepin e pantallonave.

"Çfarë po bën?" Papritmas, Remia e kuptoi se ishte mbytur në djersë.

"E di që të kam premtuar lirinë" vazhdonte Mjeshtri, me një sfumaturë keqardhjeje në zë. "Por duke menduar mirë mbi situatën tënde, kjo është më e mira që mund të bëj."

Stomaku i Remit u drodh me forcën e një tërmeti; duhej të mbështetej mbi timon, çoi duart në fyt dhe ndjeu që e vjella po i rrëshqiste në grykë. I shpëtoi një britmë e ngjirur, por kaq e ulët, sa nuk mund të dëgjohej jashtë makinës. Tani kuptoi pse konjaku ishte i kripur.

"Më vrave!"

Akoma në dyshim Remia u kthye nga Mjeshtri dhe pa se ai ulej qetësisht në krah të tij dhe kqyrte përpara vetes, duke fiksuar panoramën që shikohej nga xhami, pastaj pamja iu errësua. Filloi të rënkonte, pa arritur të merrte frymë. "Isha unë që të mundësova këtë që ke arritur! Si mund të më trajtoje kështu?" Ndoshta Mjeshtri e kishte paralajmëruar që në fillim se do ta vriste, ose ndoshta kishte humbur besimin tek ai, për shkak të asaj që ndodhi në Kishën e Tempullit, por Remi nuk e kishte marrë vesh kurrë. Tani provonte vetëm frikë, dhe tërbim njëherësh. U përpoq ta mbërthente Mjeshtrin, por trupi i tij ishte ngurtësuar dhe nuk arrinte të lëvizte dot. "Dhe të thuash që kam patur besim të plotë tek ty!"

Kërkoi të ngrinte grushtin për t'i rënë borisë, por rrëshqiti në krah, u rrotullua në sedilje, afër Mjeshtrit, me duart akoma në grykë. Binte shi shumë i fortë. Remia nuk arrinte ta shihte, por truri i tij i mbetur pa oksigjen po përpiqej të kacavirej tek mbetjet e fundit të qartësisë. Dhe ndërsa gjithçka po i bëhej gjithnjë e më e errët , Remi Lëgalydeku mund të betohej se dëgjonte tingullin e ëmbël të sajnës së Rivierës.

Mjeshtri zbriti nga limuzina, i kënaqur që pa, se askush nuk po shikonte nga ai. "Nuk kisha zgjedhje tjetër" i tha vetes së vet, i habitur që nuk ndjente asnjë brerje për atë që kishte bërë. "Remia e vendosi vetë fatin e tij." Mjeshtri kishte patur gjithnjë frikë se Remia duhej eleminuar, pasi të kryhej i gjithë misioni, por duke u treguar aq i pakujdesshëm në Kishën e Tempullit, duhej hequr qafe patjetër. Vizita e papritur e Robert Langdonit në Shato Vilet kishte qenë për Mjeshtrin një goditje e paparashikuar e fatit dhe njëherësh një dilemë e ndërlikuar. Langdoni kishte sjellë me vete çelësin e kthesës në qendrën e operacionit. Kjo gjë përbënte një surprizë të këndshme, por në të njëjtën kohë kishte tërhequr atje policinë. Gjurmët e Remisë ishin ngado, në Shato Vilet, përveçse në vendin e dëgjimit në grazhd, ku Remia kishte bërë përgjimet. Mjeshtri ishte i lumtur që kishte shmangur me kujdes, çdo lidhje midis veprimtarisë së Remit dhe të vetes. Askush nuk mund të akuzonte Mjeshtrin, vetëm nëse do të fliste Remi, dhe tani kjo ishte e pamundur.

"Ka mbetur dhe një nyje e fundit për t'u zgjidhur, këtu mbrapa" tha Mjeshtri me vete, duke u dhënë tani tek dera e pasme. "Policia nuk do të arrijë të kuptojë se çfarë ka ndodhur këtu... dhe nuk do të ketë asnjë dëshmitar që ta tregojë." Duke shikuar përqark, për t'u siguruar se askush nuk e shikonte, hapi derën dhe hyri në pjesën e gjerë mbrapa.

Disa minuta më vonë, Mjeshtri kalonte nëpër parkun Sent Xheims. "Mbeten vetëm dy vetë, Langdoni dhe Nëvë." Rasti i tyre ishte më i ngatërruar, por i zgjidhshëm. Tani për tani duhej të merrej me kripteksin.

Duke shikuar me ngadhnjim nga ana tjetër e parkut, mund të shikonte vendin e caktuar. *"In London lies a knight a Pope interred"*. Sapo Mjeshtri kishte dëgjuar poezinë, kishte kuptuar përgjigjen. Megjithatë fakti se ata nuk e kishin kuptuar, nuk i dukej fare i çuditshëm. "Unë kam një avantazh të padrejtë." Pasi kishte dëgjuar për muaj bisedat e Sonierit, Mjeshtri kishte dëgjuar kuratorin e Luvrit, të fliste shpesh për atë kalorës, aq shumë të çmuar prej tij, pothuaj njëlloj me Leonardo Da Vinçin. Referimi i poezisë tek kalorësi ishte shumë i thjeshtë, posa që e njihje - një nderim të fundit për inteligjencën e Sonierit - por mbetej akoma lidhja midis varrit dhe fjalës që hapte kripteksin.

"Sfera që mungon në varrin e tij."

Mjeshtri kujtonte si në mjegull, fotot e varrit të famshëm dhe në veçanti, karakteristikën e tyre më të dukshme. "Një sferë e mrekullueshme." E montuar në majë të varrit, ishte pothuaj aq e madhe sa varri vetë: prania e saj ishte inkurajuese për Mjeshtrin, por në të njëjtën kohë, shqetësuese. Nën një aspekt

ishte një lloj mbishkrimi, por poezia fliste për një sferë "munguese", jo për atë që ishte. Mjeshtri, megjithatë, ishte i sigurt se nga një shqyrtim i afërt i varrit, do të merrte dhe përgjigjen.

Po binte shi më i fortë. Mjeshtri u kujdes që kripteksi në xhepin e djathtë të mos lagej. Revolveri i vogël ishte i padukshëm në xhepin tjetër. Disa minuta më vonë, hyri në kopshtin e qetë që i ofrohej nga godina më e madhe e Londrës, e cila mbushte nëntë shekuj tashmë.

Pikërisht, ndërsa Mjeshtri po ruhej nga shiu, ipeshkvi Aringarosa po kuturiste për synimet e tij. Mbi asfaltin e lagur të aeroportit të Biggin Hill, prelati zbriti nga avioni i pështjellë në tunikë për t'u mbrojtur nga lagështia. Kishte shpresuar që vetë kapiteni Fash, ta priste, por në vend të tij gjeti një agjent të ri policie me një ombrellë.

"Ipeshkvi Aringarosa? Kapitenit Fash i duhej të largohej. Më kërkoi të vihesha në dispozicionin tuaj. Më sugjeroi t'ju çoja në Skotland Jard. Mendoi se atje do të ishit më i sigurt."

"Më i sigurt?" Aringarosa shikoi dosjen e rëndë, plot me tituj për mbajtësin, që mbante në dorë. Pothuajse e kishte harruar. "Po, të faleminderit."

U ngjit në makinën e policisë, duke pyetur se ku kishte përfunduar Silasi. Disa minuta më vonë, nga radioja e policisë i erdhi përgjigja.

"Orme Court nr 5."

Ipeshkvi e njohu menjëherë atë adresë. "Selia londineze e Opus Deit." Iu kthye shoferit. "Më ço menjëherë atje!"

95

Langdoni nuk e kishte humbur nga shikimi monitorin që nga fillimi i kërkimit. "Pesë minuta. Dy arritje të vetme, që të dyja të parëndësishme." Filloi të shqetësohej.

Pamela Getum ishte në dhomën ngjitur dhe po ngrohte ujin. Langdoni dhe Sofia kishin kërkuar, pa u menduar, nëse mund të kishte kafe përveç çajit, që u kishte ofruar bibliotekarja, dhe duke dëgjuar zhurmën e sobës me mikrovalë, studiuesi po dyshonte se ishte një kafe çasti.

Pas pak, nga kompiuteri mbërriti një *njoftim* i kënaqshëm.

"Më duket se gjeti një tjetër" tha Getumi nga dhoma në krah. "Si është titulli?"

Langdoni u ul para ekranit dhe lexoi: *"Grail Allegory in Medieval Litera-*

ture. A Treatise on *Sir Gawain and the Green Knight.*" "Një alegori mbi Kalorësin e Gjelbër" u përgjigj.

"Nuk është ajo që kërkoni" tha bibliotekarja. "Janë shumë pak gjigantët e gjelbër mitologjikë të varrosur në Londër" u përgjigj.

Langdoni dhe Sofia vazhduan të prisnin me durim njoftimet e reja dhe veçuan dy, edhe ata të panevojshëm. Kur kompiuteri i lajmëroi sërish, lexuan një titull që nuk prisnin ta shikonin.

Die Opern von Richard Wagner.

"Veprat e Vagnerit?" pyeti Sofia.

Getumi u shfaq në prag. Ashtu siç kishte frikë Langdoni, kishte në dorë një kanaçe me kafe të tharë. "Më duket një njoftim ca i çuditshëm. Vagneri ishte kalorës?"

"Jo" u përgjigj studiuesi, që ndjente të rizgjohej shpirti akademik. "Por ishte i rreshtuar në mënyrë të dukshme në masoneri." "Ashtu si Moxarti, Betoveni, Shekspiri, Gershëini, Hudini dhe Diznej." Ishin shkruar volume të pafund për lidhjet e tij me masonerinë, tempullorët, Prioratin dhe Santo Graalin. "Këtë titull dua ta shoh. Si mundem të kem tërë tekstin e plotë?"

"Teksti i plotë nuk të hyn në punë" u përgjigj Getumi. "Mjafton të klikosh në mbishkrimin e madh të titullit dhe kompiuteri të tregon fjalët kyçe dhe një të mëparshëm e tre vijonjës si kontekst."

Langdoni nuk kuptoi një fjalë të vetme, por çoi kursorin mbi titull dhe shtypi butonin.

Në ekran u duk një pamje e re.

...mythological knight named Parsifal who...
...metaphorical Grail quest that arguably...
...the London Philharmonic in 1855...
...Rebecca Pope' s opera antology "Diva's...
...Wagner's tomb in Bayreuth, Germany...

"Kalorësi mitologjik i quajtur Parsifal që ... kërkimi metaforik i Graalit i cili ka të ngjarë... Filarmonia e Londrës në 1855... antologjia e pjesëve operistike të Rebeka Pope... 'Një divë...varri i Vagnerit në Bayreuth në Gjermani..."

"Këtu ka *Papë*, por si mbiemër dhe jo si emër *Papa*" komentoi Langdoni, i zhgënjyer. Megjithatë nuk mund të mos admironte lehtësinë e sistemit për të depërtuar. Kishin mjaftuar pak fjalë për t'i kujtuar se vepra e Vagnerit, Parsifal, ishte një nderim për Maria Madalenën dhe pasardhësit e Jezu Krishtit, e treguar nëpërmjet historisë së një kalorësi në kërkim të së vërtetës.

"Pak durim"sugjeroi Getumi. "Është vetëm një çështje numrash të mëdhenj. Duhet të lejojmë që makina të bëjë kërkimin e vet."

Në minutat që pasuan, sistemi ofroi ndonjë njoftim tjetër, përfshi një tekst mbi *troubadours*, muzikantët ambulantë francezë. Langdoni e dinte se fjala "menestrello" vinte nga e njëjta rrënjë me "ministro". Gjetësit ishin shërbyesit – ministrat - e Kishës së Maria Madalenës, dhe përdornin muzikën për të përhapur konceptin e shenjtërisë femërore mes njerëzve të thjeshtë. Tradicionalisht, dhe akoma sot, këngët e trovatorëve mrekullonin virtytet e "zonjës" së tyre, gruaja misterioze dhe shumë e bukur para të cilës ishin betuar për besnikëri të përjetshme.

Me ankth, Langdoni kontrolloi titullin, por nuk gjeti asgjë me vlerë.

Kompiuteri lajmëroi se kishte gjetur një njoftim të ri: "*Knights, Knaves, Popes, and Pentacles: The History of the Holy Grail through Tarot.*

"Kalorës, këmbësorë, papë dhe pesëkëndësh: historia e Graalit të Shenjtë nëpërmjet letrave." Asgjë e çuditshme" shpjegoi Langdoni, i kthyer nga Sofia. "Disa prej fjalëve tona kyç kanë emra letrash bixhozi." Duke përdorur mausin, hapi dritaren e tekstit. "Nuk e di nëse gjyshi të ka folur ndonjëherë për këtë, kur luanit, Sofia, por ajo tufë letrash është "një katekizëm me imazhe" që të mëson historinë e Bashkëshortes së Harruar dhe nënshtrimin e saj nga ana e Kishës keqbërëse."

Sofia e shikoi me një shprehje mosbesuese. "Nuk kisha ide për këtë."

"Është kjo në fakt, më e rëndësishmja. Duke mësuar nëpërmjet metaforës së një loje me letra, ndjekësit e Graalit arrinin të fshihnin mesazhin e tyre syve vëzhgues të Kishës." Shpesh, Langdoni pyeste veten sesa lojtarë modernë të bixhozit e dinin se katër letrat kryesore – kupat, karotë, spathitë dhe maçët - ishin simbole të lidhur me Graalin që rridhnin prej farave të portokallit: kupës, pesëkëndëshit, shkopit dhe shpatës. "Të renditur, kupa i korrespondonte kupës: këlshejti, femëror; karoja korrespondonte me pesëkëndëshin, perëndesha, femra e shenjtë; spathija korrespondonte me shkopin: dinastia mbretërore, shkopi që lulëzon; maçi korrespondonte me shpatën: lama, mashkullor."

Katër minuta më vonë, kur Langdoni po mendonte se nuk do të gjenin atë që kërkonin, kompiuteri tregoi një rezultat tjetër: *The Gravity of Genius: Biography of a Modern Knight.*

"E ç'mund të themi për "Gravitetin e një gjeniu, biografia e një kalorësi modern?" Langdoni pyeti Getumin, që ishte kthyer në skrivaninë e vet.

"Sa modern? Mos më thoni që është sër Rudi Xhuliani juaj! Personalisht nuk e gjej kushdi çfarë në karakter."

Nëse ishte për këtë, edhe Langdoni kishte dyshimet e veta për sër Mik Xheger, të ngritur kohët e fundit në rangun e kalorësit, por nuk ishte momenti që të diskutonin politikat e Anglisë në emërimin e baronetëve të vet. "T'i hedhim një sy." Studiuesi hapi dritaren e citimeve tekstuale.

Honorable knight, Sir Isaac Newton...
...in London in 1727 and....
...his tomb in Westminster Abbey...
...Alexander Pope, friend and colleague...

"I nderuar kalorës, Sër Isaak Njuton... në Londër në 1727 dhe... varri i tij në Abacinë e Uestminsterit... Aleksandër Pope, mik dhe koleg..."përsëriti me vete Langdoni.

"Besoj se "modern" është një term relativ" tha Sofia, duke iu përgjigjur bibliotekares. "Është një libër i vjetër mbi Isaak Njutonin."

Getumi tundi kokën. Njutoni është varrosur në Uestminister, qendrën e protestanizmit. E pamundur të jetë varrosur nga një papë."

Sofia pohoi.

Bibliotekarja priti një çast dhe pyeti. "Po, ju Robert, çfarë mendoni për këtë?"

Zemra e Langdonit rrihte me vrull. Hoqi sytë nga ekrani dhe u ngrit. "Isaak Njutoni është kalorësi që kërkojmë."

Sofia nuk lëvizi. "Çfarë do të thuash?"

"Njutoni është varrosur në Londër" shpjegoi studiuesi. "Nga kërkimet e tij kanë lindur shkenca të reja që kanë ndezur egërsinë e Kishës. Për më shumë, ai ishte një Mjeshtër i Madh i Prioratit të Sionit. Ç'duhet tjetër?"

"Çfarë tjetër?" kundërshtoi Sofia. "Dhe varrosja nga ana e papës? Harrove se çfarë tha zonja Getum. Njutoni nuk mund të jetë varrosur nga një papë katolik!"

Langdoni vuri dorën mbi maus. "E përse të mendojmë se përkon vetëm me papën e Romës?" Klikoi mbi fjalën "Pope" dhe u u shfaq fraza e plotë.

Për funeralin e Njutonit, në të cilin ishin pjesëmarrës mbretër dhe fisnikë, u ngarkua Aleksandër Pope, mik dhe koleg, që mbajti një fjalim prekës të përmortshëm, para se të shpërhapte një grusht pluhur mbi varrin e tij.

Langdoni shikoi Sofinë. "Kishim gjetur referimin e duhur, që në tentativën e dytë. Aleksandër POPE." Bëri një pauzë. "Kuptimi i vërtetë i vargut ishte "varrosur nga A. Pope", jo nga një "papë."

Sofia mbeti me gojë hapur. Zhak Sonier, mjeshtri i dy kuptimeve, edhe njëherë kishte treguar se kishte një mençuri vërtet të habitshme.

96

Silasi u zgjua me një kërcim. Nuk kishte idenë se çfarë gjëje e kishte zgjuar apo përsa kohë kishte fjetur. "Apo pashë ëndërr?" Duke drejtuar trupin mbi dyshekun e thjeshtë prej kashte, vuri veshin, por dëgjoi vetëm frymëmarrjen e qetë të banesës së Opus Deit, një qetësi e ndërprerë vetëm nga lutjet e një bashkëvëllai që vinin nga dhoma nën të. Ishin tinguj të njohur dhe megjithatë duhej t'ia kishin prishur gjumin.

E megjithatë po provonte një ndjenjë të beftë, të papritur alarmi.

U ngrit dhe pa veshur tunikën, akoma të lagur, u dha në dritare. "Të më kenë ndjekur?" Oborri përpara tij në hyrje ishte i shkretë, po ashtu si kur hyri. Vuri veshin edhe njëherë. Qetësi. "Pse kjo ndjenjë shqetësimi?" Shumë vjetë më parë, Silasi kishte mësuar t'i besonte instinktit të tij. Instinkti e kishte mbajtur në jetë, kur ishte fëmijë, në rrugët e Marsejës, shumë kohë më para burgut, shumë kohë më parë lindjes së dytë prej veprës së ipeshkvit Aringarosa. Duke parë nga dritarja, shikoi në fund të rrugës, profilin e errët të një makine të parkuar; mbi çati ishte një lloj kambane e vogël: drita e policisë e fikur. Në korridorin para derës së tij një shtyllë druri kuiti, pastaj doreza u ul ngadalë.

Silasi reagoi mekanikisht, duke rendur të fshihej pas derës që u shpërthye me forcë. Polici i parë hyri duke drejtuar revolen majtas dhe pastaj djathtas, në atë që dukej një dhomë bosh. Para se ta kuptonte se ku ishte Silasi, murgu u hodh tek dera dhe goditi policin e dytë, që po hynte në atë çast. Ndërsa i pari po kthehej për të qëlluar, Silasi iu hodh në këmbë. Revolja qëlloi dhe plumbi i kaloi sipër Silasit, pikërisht kur ai rroku këmbët e agjentit dhe e rrëzoi përtokë. Burri plasi qafën në dysheme. Ndërkohë, mbi prag, polici i dytë po përpiqej të ngrihej në këmbë. Silasi i futi një goditje me gju në fund të barkut, kapërceu trupin që po shtrembërohej në tokë dhe ia dha vrapit në korridor.

Gjysmëlakuriq, Silasi u hodh tek shkallët. E kuptoi se ishte tradhtuar, por nga kush? Kur mbërriti në katin e poshtëm, policë të tjerë po hynin nga dera kryesore. U kthye menjëherë nga ana tjetër dhe hyri në pjesën e mbrapme të banesës. "Hyrja e grave. Çdo seli e Opus Deit kishte një të tillë." Kaloi në një korridor të ngushtë, përshkoi me vrap një kuzhinë ku terrorizoi disa pjatalarës që u bënë petë në mure, për të mos u shtypur nga çubardhi trupmadh lakuriq,

hodhi përtokë pjata dhe takëme tavoline, dhe mori një korridor tjetër, menjëherë pas sallës së kaldajës. Në fund, pa derën që kërkonte, me mbishkrimin e ndritshëm që tregonte daljen.

Kaloi me shpejtësi derën dhe doli jashtë, nën shi. Me një kërcim kapërceu shkallët e vogla, duke u hedhur para, pa shikuar policin që po vinte drejt tij. E vërejti në çastin e fundit dhe të dy u përplasën; shpatulla lakuriqe e Silasit iu përplas në gjoks, me një forcë që mund t' i thyente kockat, dhe njeriu ra në tokë, duke lënë revolen. Edhe Silasi humbi ekuilibrin dhe ra mbi të.

Silasi ndjeu që policët po mbërrinin nga dera dytësore, pas tij, duke i uluritur që të ndalej... Duke u rrotulluar mbi vete, murgu kapi revolen ndërsa agjentët dilnin. Njeri nga ata shtiu dhe Silasi ndjeu një dhimbje të mprehtë nën brinjë. Nga tërbimi hapi zjarr kundër të tre policëve dhe pa t'u rridhte gjak.

Një profil i zi u duk pas tij, sikur të dilte nga asgjëja. Duart që rrokën shpatullat e Silasit dukeshin si të vetë djallit. Një thirrje: "Silas, jo!"

Çubardhi u kthye dhe shkeli këmbëzën. Vetëm atëherë pa sulmuesin dhe klithi i tmerruar, pa ipeshkvin Aringarosa që të binte përtokë.

97

Më shumë se tremijë njerëz janë varrosur apo përkujtohen në Abacinë e Uestminsterit. Brendësia e tij kolosale prej guri është e mbushur plot me eshtra mbretërish, shkencëtarësh, poetësh dhe muzikantësh. Varret e tyre mbushin çdo kamare dhe çdo dhomë të lirë dhe ashtu madhështia varion nga mauzole u më madhështor - varri i Elisabetës I, sarkofagu i së cilës i mbuluar me një baldakin ka një kapelë të vetën - deri tek pllakat modeste në dysheme, me mbishkrimet e rrënuara nga shekuj hapash vizitorësh, duke i lënë imagjinatës së vëzhguesve identitetin e atyre që janë varrosur.

Projektuar në stilin e katedraleve të mëdha të Amiensit, Shartrës, Kantërburit, Abacia e Uestminsterit nuk është një katedrale seli arësimimi, as dhe një kishë parrokiale, por "i është rezervuar Sovranit." Që kur priti kurorëzimin e Uilliam Fitimtarit, ditën e Krishtlindjeve të 1066, abacia ka parë një seri të pafundme ceremonish mbretërore dhe çështjesh shtetërore, nga kanonizimi i Eduard Rrëfimtarit deri tek martesa e princit Andrea me Sara Fergusonin dhe funeralet e Henrikut të Pestë, Elisabetës së Parë dhe Ledi Dianës.

Megjithë këtë të kaluar të ndritshme, Robert Langdoni nuk ndjente asnjë interes në këtë moment për historinë e abacisë, përveç një ngjarjeje të vetme që ishte zhvilluar aty: funerali i kalorësit anglez, Sër Isaak Njuton.

"Një kalorës i varrosur nga A. Pope."

Kur hynë në portikun e madh të krahut të Veriut, Langdoni dhe Sofia u pritën nga rojet e sigurisë që i shoqëruan gjithë mirësjellje deri tek rinovimi më i fundit i ndërtesës: një detektor metalesh, tani i instaluar në pjesën më të madhe të ndërtesave historike angleze. Që të dy e kaluan pa bërë që të zhurmonte alarmi dhe hynë në abaci.

Sapo hynë brenda, Langdoni pati përshtypjen se mbërriti në një botë tjetër. As zhurmë trafiku, as shiu, vetëm një qetësi e plotë, që dukej se jehonte mes muresh të lartë, thuajse ndërtesa fliste me vete.

Ashtu siç i ndodhte tërë vizitorëve, Langdoni dhe Sofia shikuan menjëherë lart, ku ngrehina e madhe e abacisë dukej sikur shpërthente në kokat e tyre. Kolonat e gurta gri ngjiteshin si pemë me kurorë të dendur deri sa humbnin në errësirë, përthyeshin në mënyrë elegante në hapësirat e gjata të mrekullueshme dhe zbrisnin sërish deri në tokë. Përpara tyre krahu verior i pjesës ballore të kishës zgjerohej si një kanion i thellë midis dy mureve të xhamta të zbukuruar me motive historike. Në ditët me diell, dyshemeja e abacisë ishte një mozaik drite. Sot, përkundrazi, shiu dhe errësira i jepnin atyre hapësirave boshe një pamje fantazmash si për të theksuar që ishte një kriptë.

"Është fare bosh" belbëzoi Sofia.

Langdoni ishte i shqetësuar. Kishte shpresuar në një prani më të madhe vizitorësh. "Një vend mjaft i frekuentuar." Nuk donte të përsëriste përvojën e fundit në Kishën e Tempullit. Priste të gjente siguri në atë vend me tërheqje të madhe, por kujtimi i një abacie të ndriçuar nga dielli dhe plot me vizitorë lidhej me verën, gjatë sezonit turistik. Ndërsa atë ditë ishte një ditë shiu prilli. Në vend të turmës dhe xhamlliqeve të ndriçuar, Langdoni shikonte përpara vetes mijëra metra katrorë dysheme të zhveshur dhe kamare të errëta dhe bosh.

"Kaluam metalzbuluesin" i kujtoi Sofia, që kishte vërejtur shqetësimin e tij. "Nëse ka ndonjë këtu, nuk mund të jetë i armatosur."

Langdoni pohoi, por nuk ndihej i sigurt. Kishte dashur të shkonte deri atje i shoqëruar me polici, por Sofia nuk ia kishte rekomanduar, sepse kishte frikë se armiqtë e tyre ishin në lidhje me autoritetet. "Duhet të shtiem në dorë sërish kripteksin" kishte ngulmuar. "Është çelësi i gjithçkaje."

Kishte të drejtë, natyrisht.

"Çelësi për të rigjetur Lein të paprekur. Çelësi për të gjetur Santo Graalin. Çelësi për të të zbuluar kush ka organizuar gjithçka."

Për fat të keq, mundësia e tyre e vetme për të rimarrë gurin ishte atje në abaci, pranë varrit të Isaak Njutonit. Kushdo zotëronte kripteksin duhej të vizitonte varrin, për të deshifruar të dhënën e fundit, dhe nëse nuk kishte arritur akoma, Sofia dhe Langdoni kishin qëllim ta zbulonin.

Për të mos u gjendur shumë të ekspozuar, u drejtuan nga muri në të majtë dhe hynë në një korridor të errët, pas një rreshti shtyllash. Langdoni nuk arrinte të hiqte nga mendja imazhin e Lei Tebingut të marrë peng, gjasisht të lidhur në limuzinën e vet. Kush kishte urdhëruar që të vriteshin anëtarët kryesorë të Prioratit nuk do të ngurronte të asgjesonte këdo që i zinte rrugën. Dukej një befasi e fatit që Tebingu - një kalorës modern anglez - të bëhej peng në kërkimin e bashkëkombësit të vet, Isaak Njutonit.

"Nga ç'anë është?" pyeti Sofia, duke shikuar përreth.

"Varri." Langdoni nuk kishte asnjë ide se ku mund të ishte. "Duhet të gjejmë një udhërrëfyes dhe të pyesim"

Nuk kishte qëllim të kërkonte atë varr në mes të abacisë. Uestminsteri ishte një labirint mauzolesh, dhomash perimetrale dhe kamaresh. Ashtu si Galeria e Madhe e Luvrit, kishte vetëm një hyrje - dera nga hynë - dhe ishte e lehtë të hyje, por e vështirë të gjeje rrugën e daljes. Në nderim të traditës arkitektonike fetare, planimetria e saj ishte ajo e një kryqi të madh. Ndryshe nga shumica e kishave, megjithatë, kishte hyrjen në anë në vend që nga narteksi, në fund të pjesës ballore. Për më shumë ishte rrethuar nga një sërë oborresh. Një hap i gabuar mes një harku të gabuar dhe vizitori do të gjendej i humbur në një labirint kalimesh të rrethuar nga mure të tjera.

"Rojet janë të veshura me të kuqe" tha Langdoni, duke u drejtuar në qendër të kishës. Pas altarit të madh të ndritshëm, në jug të pjesës ballore, vërejti shumë njerëz të ulur në gjunjë. Ai lloj pelegrinazhi në gjunjë ishte më shumë i shpeshtë në Këndin e Poetëve, edhe pse në thelb ishte mjaft më pak shpirtëror sesa dukej.

"Turistë që kopjojnë shkrimet e lapidarëve."

"Nuk shoh asnjë udhërrëfyes" tha Sofia. "Nuk mund ta gjejmë varrin pa kërkuar ndihmë?"

Pa folur, Langdoni e shoqëroi akoma për ndonjë metër, derisa u gjendën në qendër të kalimit. Ai i tregoi hapësirën në të djathtë të tyre.

Sofia mbeti pa frymë duke shikuar përgjatë pjesës së gjati, tani që përmasat e ndërtesës ishin të dukshme më në fund. "Ah" tha. "Kërkojmë udhërrëfyes."

Në atë çast, njëqind metra më përpara, përgjatë pjesës së gjati dhe i fshehur

pas korit, varri monumental i Njutonit kishte një vizitor të vetmuar. Mjeshtri po e studionte prej nja dhjetë minutash.

Varri përbëhej nga një sarkofag masiv mermeri të zi, mbi të cilën ishte përkulur figura e gdhendur e Isaak Njutonit, me veshjen e tij klasike dhe të mbështetur me krenari në një kolonë të librave të tij: *Përjetësia, Kronologjia, Optika, Principet matematike të filozofisë natyrore.* Në këmbët e Njutonit, dy kërthinj me flatra mbanin të hapur një rrotull pergamene. Pas tij ngrihej një piramidë e rreptë, dhe megjithëse tashmë prania e piramidës ishte një çudi, ajo që i interesonte Mjeshtrit ishte forma gjigante që shquhej mbi të.

"Një sferë."

Mjeshtri reflektoi mbi gjëagjëzën e Sonierit: "Sfera që duhet të gjendet mbi varr." Sfera e madhe që shtrihej nga fasada e piramidës ishte gdhendur në basorelief dhe përcillte çdo lloj trupi qiellor: yllësi, shenja zodiakalë, kometa, yje dhe planete. Mbi të ishte imazhi i perëndeshës së Astronomisë nën një qiell me yje. "Sfera të panumërta."

Mjeshtri kishte menduar se pasi të gjente varrin, do të ishte e lehtë të zbulonte sferën që mungonte, por tanimë nuk ishte aq i sigurt. Kishte nën sytë e tij një hartë të ndërlikuar bojëqielli. A mungonte një planet? Nuk kishte asnjë ide. Megjithatë kishte dyshimin që zgjidhja ishte e mençur, por e qartë dhe e thjeshtë, si ajo e kalorësit të varrosur nga Pope. "Çfarë "rruzulli" duhet të kërkoj?" Nuk kishte ditur më parë se për të gjetur Santo Graalin do të duheshin njohuri të përparuara të astronomisë!

"Një 'rruzull' që flet për mishin e Rozës dhe për barkun e mbarsur."

Përqëndrimi i Mjeshtrit u ndërpre nga një grup turistësh që përparonte drejt tij. Futi në xhep kripteksin dhe vëzhgoi me vëmendje. Ata i afroheshin një tavoline, linin një kartëmonedhë në kupë dhe merrnin ç'u duhej për të kopjuar mbishkrimet, të ofruar nga abacia. Të pajisur me lapsa me karbon dhe fleta letre të trashë, u larguan drejt pjesës ballore të ndërtimit, ndoshta drejt Këndit të famshëm të Poetëve, për të nderuar Shoserin, Tenisonin dhe Dikensin duke kopjuar me vrull mbishkrimet e varreve të tyre.

I mbetur vetëm sërish, i shkoi në anë të varrit dhe e shqyrtoi dhe njëherë duke e parë nga poshtë. Filloi nga putrat e shkabës mbi të cilat mbështetej sarkofagu, kaloi shikimin mbi Njutonin, mbi librat e tij, mbi fasadën e piramidës dhe mbi sferën e madhe me yllësitë e veta, dhe më në fund mbi baldakinin plot me yje.

"Çfarë sfere duhet të jetë ajo që mungoka në të vërtetë?"

Preku kripteksin që kishte në xhep sikur në njëfarë mënyre të merrte përgjigjen nga cilindri prej mermeri i ndërtuar nga Sonieri. "Vetëm pesë gërma

më ndajnë nga Graali."

Bëri disa hapa, deri sa mbërriti tek kori, lëshoi një psherëtimë të thellë dhe u shfaq në anijatë për të shikuar në drejtim të altarit. Duke ulur sytë pa një udhërrëfyes të veshur me të kuqe dhe dy njerëz shumë të njohur që e thërrisnin.

Langdoni dhe Nëvëja.

Me qetësi, Mjeshtri bëri një hap mbrapa. "Kanë ecur me ngut." Kishte parashikuar që herët a vonë do të drejtoheshin tek varri i Njutonit, por nuk mendonte se do të arrinin aq shpejt. Psherëtiu dhe vlerësoi mundësitë e veta. Tanimë ishte mësuar me ballafaqimin e të papriturave.

"Kripteksi është në duart e mia."

Futi dorën në xhep dhe preku objektin e dytë që i jepte siguri: revolveri Meduza. Ashtu siç parashikohej detektori i metalit kishte tringëllitur, kur Mjeshtri kishte kaluar me revole nëpërmjet pengesës. Por - ashtu siç e kishte parashikuar - rojat e kishin lënë të kalonte, kur Mjeshtri kishte protestuar me indinjatë dhe kishte treguar teserën e vet. Rangu i tij i siguronte gjithnjë respektin e duhur.

Edhe pse fillimisht Mjeshtri kishte shpresuar të zgjidhte enigmën e kripteksit vetëm dhe të shmangte ngatërrime të tjera, tani ndjente se mbërritja e Langdonit dhe Nëvësë ishte për të një e re e favorshme. Duke njohur "dështimin" me referimin për "rruzullin", do të mundohej të shfrytëzonte aftësinë e tyre. Në fund të fundit, nëse Langdoni kishte deshifruar poezinë derisa mbërriti tek varri, ishte e mundur të kishte zbuluar edhe diçka në lidhje me sferën që mungonte. Dhe nëse njihte dhe kodin që hapte kripteksin, ishte thjesht çështje e ushtrimit mbi të e presionit të duhur.

"Jo, këtu, natyrisht. Në ndonjë vend më të mënjanuar."

Mjeshtri kujtoi tabelën që kishte parë, kur kishte hyrë në abaci. Menjëherë iu duk si vendi i përshtatshëm ku t'i tërhiqte.

Mbetej vetëm një hollësi: çfarë të përdorte si karrem.

98

Langdoni dhe Sofia ecnin ngadalë përgjatë korridorit anësor, duke u mbajtur në errësirë pas kolonave për të mënjanuar hapësirën. Edhe pse ishin tashmë në mes të pjesës së gjatë, nuk arrinin të shquanin varrin e Njutonit, Sarkofagu ishte strehuar në një kamare, të mbuluar nga kori që prej pozicionit të tyre.

"Të paktën, këtu nuk ka asnjeri" pëshpëriti Sofia.

Langdoni pohoi i lehtësuar. Tërë ai seksion i kishës, afër varrit të Njutonit, ishte i shkretë. "Unë po shkoj të shoh" i pëshpëriti Sofisë. "Duhet të rrish e fshehur, se mos ndokush..."

Sofia kishte dalë tashmë nga korridori anësor dhe po kalonte hapësirën gjerë.

"...po na shikon" përfundoi studiuesi, me një psherëtimë, dhe u ngut të arrinte shoqen e vet.

Duke kaluar diagonalisht pjesën së gjati, pa të dukeshin gjithnjë e më tepër pjesët e varrit: sarkofagu prej mermeri të zi... statuja e Njutonit... dy kërthinjtë me flatra... një piramidë... dhe *një sferë shumë e madhe.*

"E dije për sferën?" pyeti Sofia e habitur nga sa pa.

Edhe Langdoni ishte i habitur. Ai tundi kokën.

"Duken si yllësitë e gdhendura në sferë" komentoi Sofia.

Kur u afruan, Langdoni ndjeu se po i rrëshqiste toka nën këmbë. Varri i Njutonit ishte plot me trupa sferike: yje, kometa, planete.. "Duhet të kërkojmë sferën që mungon nga varri?" Ishte një lloj sikur të kërkoje fijen e barit që mungonte në një fushë golfi.

"Trupa astronomikë" tha Sofia, e shqetësuar. "Sikur ka ca si shumë."

Langdoni kruajti ballin. E vetmja lidhje që i vnte në mend midis planetëve dhe Graalit ishte pesëkëndëshi i Afërditës, por kishin provuar padobi fjalën "Venus", kur po shkonin në Kishën e Tempullit.

Sofia iu afrua sarkofagut; Langdoni qëndroi disa hapa larg për të kontrolluar rreth tyre në tërë abacinë.

"*Përjetësia*" tha Sofia, duke përkulur kokën, për të lexuar titujt e veprës së Njutonit. "*Kronologjia, Optika, Parimet matematike të filozofisë natyrore*?" Iu drejtua Langdonit. "Të vjen në mend ndonjë gjë?"

Ai u afrua. "Parimet matematike, nëse kujtoj mirë, flasin për tërheqjen gravitacionale të planeteve, që janë sfera, por më duket një hipotezë e nxituar."

"Po shenjat e Zodiakut?" pyeti gruaja, duke treguar yllësitë mbi sferë. "Po flisnit për Peshqit dhe Ujorin më duket."

"Fundin e Ditëve" mendoi Langdoni. "Thuhej se fundi i moshës së yllësisë së Peshqve dhe fillimi i asaj të Ujorit do të ishte çasti historik, në të cilin Priorati parathoshte se do të bënte të njohura dokumentat e Graalit." "Por mijëvjeçari erdhi dhe kaloi pa incidente dhe historianët nuk dinë kur do të thuhet e vërteta."

"Ndoshta" sugjeroi Sofia, "plani i Prioratit për të zbuluar të vërtetën është i lidhur me vargun e fundit të poezisë."

"Flet për mishin e Rozës dhe barkun e mbarsur." Langdoni mendoi se

mund të ishte kështu. Nuk e kishte interpretuar akoma vargun në atë dritë.

"Po thoshit" vazhdoi gruaja, "se Priorati po mendonte të zbulonte të vërtetën mbi "Rozën" dhe pasardhësit e saj dhe që kjo ishte e lidhur drejtpërdrejt me pozicionin e planetëve. Epo, secili prej tyre mund të jetë një "rruzull."

Langdoni pohoi dhe mendoi se mund të ishte njera nga mundësitë. Megjithatë intuita i thoshte se nuk mund të ishte astronomia çelësi. Më parë, zgjidhjet e gjëagjëzave të Sonierit kishin një domethënie kuptimplotë. Monna Lisa, Virgjëresha e Shkëmbinjve, SOFIA. Në idenë e sferave planetare dhe Zodiakut nuk ishte e njëjta kuptueshmëri e menjëhershme. Deri më atëhere, Sonieri ishte dëftyer shumë i hollësishëm në mesazhet e veta, dhe studiuesi mendonte se fjala e fundit sekrete, pesë gërmat që të zbulonin sekretin e Prioratit, do të ishte afërmendsh. Nëse do të ishte si të tjerat, do të dukej e thjeshtë, pasi të zbulohej.

"Shiko!" thirri papritmas Sofia duke e kapur për krahu. Nga zëri i saj i frikësuar, Langdoni mendoi se kishte ndjerë të vinte dikë, por kur u kthye nga ajo, pa që po i ngulte sytë te kapaku i sarkofagut prej mermeri të zi. "Dikush ka qenë këtu" murmuriti gruaja, duke treguar diçka në anë të këmbës së djathtë të Njutonit.

Langdoni nuk kuptoi arësyen e frikës së saj; ndonjë turist i hutuar kishte harruar atje ndonjë nga lapsat e karbonit për të kopjuar ndonjë mbishkrim të lapidarëve. "Nuk është asgjë." Langdoni u përkul për ta marrë, por kur ju afrua, refleksi i dritës mbi mermer ndryshoi dhe studiuesi u nguros. Tani kuptoi pse Sofia ishte frikësuar.

Mbi kapakun e sarkofagut, në këmbët e Njutonit, shquhej një mesazh i shkruar me qymyr.

KAM ME VETE TEBINGUN. KALONI SHTËPINË E MBLEDHJEVE TË ANËTARËVE DHE EJANI NË KOPSHTET E DALJES JUGORE.

Langdoi lexoi dy herë mesazhin, me zemrën në tallaz.

Sofia u kthye dhe shqyrtoi tërë gjatësinë e navatës.

Me gjithë alarmin, studiuesi e gjykonte një lajm të mirë. "Lei është akoma gjallë." Dhe kishte një pasojë tjetër. "Nuk kanë gjetur fjalën."murmuriti.

Sofia pohoi. Përndryshe, e pse të njoftonin praninë e tyre?"

"Ndoshta duan të lirojnë Lein në këmbim të fjalës sekrete."

"Ose është një grackë."

Langdoni tundi kokën. "Nuk besoj. Kopshti është jashtë abacisë. Një vend shumë i vizituar" Një herë kishin vizituar të famshmin Kolegji i Luleve të

abacisë, një frutore e vogël dhe kopsht barishtesh, që vinte nga epoka, në të cilën murgjit kultivonin bimë medicinale. Kopshti mburrej me pemët më të vjetra frutore të Anglisë dhe ishte vizituar nga shumë turistë që nuk kishin qëllim të hynin në abaci. "Mendoj se është një provë besimi, që të ndjehemi më të sigurt."

Sofia nuk ishte po aq optimiste. "Jashtë abacisë, do të thuash nuk ka më metalzbulues?"

Langdoni nuk tha gjë. Kishte të drejtë.

Duke shikuar dhe njëherë varrin, Langdoni mendoi se nuk kishte as më të voglën ide se çfarë mund të ishte fjala që kërkohej. Nëse do ta dinte, do ta përdorte si monedhë shkëmbimi. "Kam qenë unë që kam përfshirë Lein në këtë histori dhe do të bëj gjithçka duhet për ta ndihmuar."

"Shënimi thotë të hyni në Shtëpinë e mbledhjeve të anëtarëve dhe të arrini tek Dalja e Jugut" shtoi Sofia. "Ndoshta nga dera mund të shohim kopshtet dhe të vlerësojmë situatën para se të rrezikojmë." Ishte një ide e mirë. Langdoni kujtonte ashtu si nëpër të, se Shtëpia e mbledhjeve të anëtarëve ishte një pallat tekëndësh, ku mblidhej parlamenti, para se të vendosej në selinë e tanishme. Vizita e tij e fundit ishte e shumë viteve më parë, por kujtonte se për të mbërritur atje, duhej kaluar nga oborret e kishës. Bëri disa hapa mbrapsht dhe shikoi përreth në anijatë.

Në anën tjetër, në anë të një çatie me qemer, ishte një tabelë.

.....

NGA KËTEJ KALOHET NË:
OBORRE
DEKANAT
HOLLIN E KOLEGJIT
MUZE
THESAR
KAPELËN E BESIMIT TË SHENJTË
SHTËPINË E MBLEDHJEVE TË ANËTARËVE

.....

Langdoni dhe Sofia u ngutën të hynin në korridor. Nga nxitimi nuk vunë re lajmin, më të vogël, që njoftonte se disa zona ishin të mbyllura për restaurime.

Në fund të korridorit u gjendën në një korridor të hapur, të mbyllur mes ca muresh të lartë, nën shi. Era kishte një tingull shumë të butë, thuajse si ulurimë, në grykën e një shisheje. U drejtuan nga një rrugë e ngushtë dhe e

mbuluar dhe Langdoni provoi një ndjenjë të lehtë mbytjeje që kishte në vendet e mbyllura. Ato kalime ishin quajtur "oborre"; rrënja e fjalës ka qenë e njëjta me atë të "klaustrofobisë."

Duke u detyruar të shikonte përpara vetes në drejtim të fundkalimit, studiuesi ndoqi shigjetat që i tregonin Shtëpinë e mbledhjeve të anëtarëve. Binte shi i fortë dhe shiu arrinte edhe brenda pjesës, ku muri ishte zëvendësuar me një kolonatë. Një çift që vinte nga drejtimi i kundërt, kaloi përpara tyre, për t'u mbrojtur nga shiu. Oborri ishte i shkretë. Pa dyshim në një ditë si kjo, ishte njera nga pjesët më pak interesante të abacisë.

Pasi kishte përshkuar nja dyzet metra të tjerë, para tyre u hap një hark që i çonte në një korridor tjetër. Edhe pse ishte hyrja që kërkonin, hapja ishte e mbyllur nga një kordon mbi të cilin ishte varur një kartelë

.....

MBYLLUR PËR RESTAURIME:
THESARI
KAPELA E BESIMIT TË SHENJTË
SHTËPIA E MBLEDHJEVE TË ANËTARËVE.

.....

Përtej kordonit, korridori i gjatë dhe i shkretë ishte përmbytur nga ura të mbuluara me telaje plastike. Menjeherë pas pengesës shquheshin në të majtë hyrja e Thesarit të lashtë dhe në të djathtë Kapela e Besimit të Shenjtë. Shtëpia e mbledhjeve të anëtarëve, përkundrazi ishte shumë larg, në fund të korridorit. Edhe nga gryka e kalimit të gjatë, Langdoni shikonte derën masive prej druri të hapur dhe brendësinë e ndriçuar nga drita gri e ditës, e ardhur nga dritaret e gjera që shfaqeshin mbi Kollege Garden. "Kaloni Shtëpinë e mbledhjeve të anëtarëve, dhe do të mbërrini kopshtet e daljës së Jugut."

"Ajo që sapo kemi lënë, ishte oborri i Lindjes" tha Langdoni. "Dalja e Jugut duhet të jetë atje, në fund dhe në të djathtë."

Sofia po e kalonte tashmë kordonin.

Ndërsa po ecnin me ngut përgjatë korridorit, në gjysmëerrësirë, zhurma e erës dhe shiut që vinte nga oborri u zbeh pas tyre. Shtëpia e mbledhjeve të anëtarëve ishte një lloj strukture ndihmëse, e vendosur në fund të atij korridori të gjatë për të siguruar qetësinë e punëve të Parlamentit kur strehohej atje.

"Është shumë i madh" vërejti Sofia, kur u gjendën më pranë.

Langdoni kishte harruar gjerësinë e asaj salle. Edhe nga korridori shquhej përmasa gjigante e dyshemesë dhe e dritareve, që ngjiteshin deri në fund të të çatisë me qemer dhe që ishin të larta si një shtëpi me pesë kate. Nga ato dritare

mund të shikoje tërë kopshtin.

Pasi kaluan pragun, Langdoni dhe Sofia duhej të mbyllnin sytë, të verbuar për pak çaste. Pas gjysmëhijes së korridorit, drita që vinte prej sallës bëri mbi ta efektin e një solariumi. Kishin bërë tashmë disa hapa dhe shikonin në të djathtë, kur e kuptuan se dera e premtuar për ta nuk ekzistonte.

Kishin përfunduar në një labirint. Kuitja e një dere të rëndë pas tij bëri që të kthehej beftaz, pikërisht kur dera mbyllej me një zhurmë të fortë dhe kërciste brava. Njeriu me shprehje të qetë që kishte pritur pas daljes tani drejtonte ndaj tyre një revole të vogël. Ishte me një trup të madh dhe po mbështetej mbi një palë paterica metalike.

Për një çast Langdoni besoi se po ëndërronte.

Ishte Lei Tebingu.

99

Sër Lei Tebingu ndjente dhimbje, kur drejtonte revolen kundër Robert Langdonit dhe Sofi Nëvësë. "Miq" tha, "që natën e shkuar, kur keni ardhur në shtëpinë time, kam bërë ç'është e mundur për të mos iu ndodhur asnjë e keqe. Por tani prania juaj më vë në një pozicion të vështirë."

Shikonte shprehjen prej të habituri dhe të tradhtuari të Robert Langdonit dhe të Sofisë, por ishte i sigurt se mund t'ua qartësonte rrjedhën e ngjarjeve që i kishte sjellë në atë takim të papritur. "Kam shumë gjëra për t'ju thënë... shumë gjëra që nuk i kuptoni akoma." "Ju lutem të besoni se nuk kam patur asnjëherë në mend që t'iu ngatërroja. Ishit ju që erdhët tek unë. Ishit ju që më kërkuat."

"Lei?" Langdoni arriti të fliste më në fund. "Çfarë djallin po bën? Mendonim se ishe në rrezik. Erdhëm këtu, sepse donim të të ndihmonim!"

Isha i sigurt se do të vinit!" u përgjigj Tebingu. "Kemi shumë gjëra për të diskutuar."

Langdoni dhe Sofia nuk arrinin të shkëpusnin sytë nga revolja që u ishte drejtuar.

"Është vetëm për të siguruar vëmendjen tuaj" tha historiani. "Po do të doja t'iu bëja keq, do t'u kisha vrarë. Kur hytë në shtëpinë time, rrezikova gjithçka për t'iu mbrojtur jetën. Jam një njeri i fjalës dhe në thellësi të ndërgjegjes sime, jam betuar se do të sakrifikohen vetëm tradhtarët e Sangrealit."

"Çfarë po thua?" pyeti Langdoni. "Tradhëtarët e Sangrealit?"

"Kam zbuluar një të vërtetë të tmerrshme" psherëtiu Tebingu. "Mora vesh

se pse dokumentat e Sangrealit nuk janë bërë kurrë të njohura për publikun. Mësova se Priorati ka vendosur ta ruajë sekretin, në fund të fundit. Ja përse mijëvjeçari përfundoi pa zbulime, se pse nuk ka ndodhur gjë, megjithëse hymë në Fundin e Ditëve."

Langdoni mori frymë dhe u gatit të kundështonte.

"Priorati" e parapriu historiani anglez "ka marrë detyrën e shenjtë, për të komunikuar të vërtetën, për të bërë të njohur dokumentat e Sangrealit, kur të vinte Fundi i Ditëve. Për shekuj, njerëz si Leonardo, Botiçeli dhe Njutoni kanë rrezikuar gjithçka për të mbrojtur dokumentat dhe iu përmbajtur angazhimit. Dhe tani, në çastin vendimtar të së vërtetës, Zhak Sonieri ndërroi mendje. Njeriu, të cilit i është besuar përgjegjësia më e madhe e historisë kristiane, nuk ka kryer detyrën e vet. Ka vendosur që nuk është i përshtatshëm." Tebingu iu drejtua Sofisë. "Tradhtoi Graalin. Ka tradhtuar Prioratin. Dhe ka tradhtuar kujtimin e të gjithë atyre brezave që kanë punuar për ta bërë të mundur atë zbulim."

"Ju?" thirri Sofia,duke ngritur kokën dhe duke ia ngulur sytë me tërbim, tani që po fillonte të kuptonte. "*Ju* jeni përgjegjës për vdekjen e gjyshit tim?"

Tebingu shfryu. "Gjyshi juaj dhe sénéchaux-të e tij ishin tradhtarë të Graalit."

Sofia ndjeu, t'i shtohej tërbimi. "Po gënjeni!"

Tebingu vijoi gjakftohtë: "Gjyshi juaj ishte i shitur tek Kisha. Është e natyrshme që kanë ushtruar presion tek ai, që të heshtëte për të vërtetën."

Sofia tundi kokën. "Kisha nuk ka patur asnjë ndikim tek gjyshi im!"

Historiani qeshi ftohtë. "E dashura ime, Kisha ka dy mijë vjet përvojë në ushtrimin e trysnisë mbi ata që kërcënojnë të zbulojnë gënjeshtrat e saj. Deri në kohën e Konstantinit, Kisha ka arritur gjithnjë të fshehë të vërtetën për Maria Madalenën dhe Jezuin. Nuk duhet të habiteni, nëse sot, akoma dhe njëherë, ka arritur të gjejë mënyrën të mbajë botën në errësirë. Kisha nuk mund të përdorë më kryqëzatat, për të vrarë jobesimtarët, por ndikimi i saj është po aq efikas. Është dhe po aq i rrezikshëm." Pushoi, si për t'i dhënë më shumë qartësi, asaj që ishte gati për të thënë. "Zonjusha Nëvë, prej shumë kohësh gjyshi juaj kërkonte t'iu thoshte të vërtetën mbi familjen tuaj."

Sofia ishte e çuditur. "Si e dini ju këtë?"

"Këto janë mënyrat e mia, ju nuk duhet t'i dini. Ju duhet të dini këtë." Mori frymë thellë. "Se vdekja e prindërve të tu, e gjyshes suaj dhe e të vëllait nuk ka qenë një aksident."

Pas atyre fjalëve, Sofia ndjeu t'i vinte mendja rrotull. Donte të thoshte diçka, por nuk mundi dot.

Langdoni tundi kokën. "E çfarë do të thuash me këtë?"

"Robert, është shpjegimi i gjithçkaje. Çdo pjesë përputhet me të tjerat. Historia përsëritet. Kisha ka vrarë, për të bërë të heshtin mbi Sangrealin. Ndërsa po afrohet Fundi i Ditëve, asgjësimi i familjarëve të Mjeshtrit të Madh përbënte një mesazh shumë të qartë: Rri mirë, ose e ke rradhën ti dhe Sofia."

"Ka qenë aksident me makinë" belbëzoi Sofia, ndërsa ndjente të kthehej dhimbja e provuar në fëmijëri. "Një aksident!"

"Përralla për të mbrojtur pafajshmërinë tuaj" tha Tebingu. "Vetëm dy anëtarë të familjes mbetën të padëmtuar fare: Mjeshtri i Madh i Prioratit dhe e mbesa, një çift i përkryer, që i lejonte Kishës të kontrollonte vëllazërinë. Mund vetëm të imagjinoj terrorin, në të cilin ka jetuar gjyshi juaj për shumë vjet, me Kishën që kërcënonte ta vriste, Sofi, nëse ai do të guxonte të zbulonte sekretin e Sangrealit: e kërcënonte se do ta mbaronte operacionin e lënë përgjysëm, nëse nuk do ta bindte Prioratin se hiqte dorë nga mendimi për t'i bërë të njohur dokumentat."

"Lei" tha Langdoni, që tani ishte haptas i acaruar "sigurisht që nuk ke prova se Kisha ka një lloj lidhjeje me ata të vrarë, apo që ka ndikuar në vendimin e Prioratit për të heshtur."

"Provë?" përsëriti historiani. "Do provën që Priorati është pre e shantazhit? Mijëvjeçari i ri filloi dhe bota nuk njeh akoma ato dokumenta! Nuk iu duket provë e mjaftueshme?"

Në fjalët e Tebingut, Sofia ndjente jehonën e një zëri tjetër që i thoshte: "Sofi, duhet të të them të vërtetën për familjen tënde." Po i hynin dridhmat. Të jetë *ajo*, e vërteta që donte t'i thoshte gjyshi? Familja e saj ishte vrarë? Çfarë dinte ajo, në të vërtetë, për incidentin, në të cilin iu vra familja? Vetëm ndonjë hollësi. Edhe artikujt e gazetave ishin të errët. Një incident? Një përrallë? I erdhi në mendje përpjekja e gjyshit, kur ishte e vogël, për të qenë mbrojtësi i saj; sikur nuk donte ta linte vetëm. Edhe kur ishte rritur dhe ndiqte universitetin, kishte gjithnjë përshtypjen se gjyshi e kontrollonte. Pyeti veten nëse ndokush, ndonjë anëtar i Prioratit që kujdesej për të, kishte qenë nën hije për të gjithë jetën.

"Ti dyshoje se ai ishte në dorë të Kishës" tha Langdoni, duke ja ngulur sytë me tërbim dhe mosbesim" dhe prandaj e vrave?"

"Nuk kam qenë unë që kam shkelur këmbëzën" tha Tebingu. "Sonieri vdiq shumë vite më parë, kur Kisha i shkuli familjen. Ishte i kompromentuar. Tani është i lirë nga ajo dhimbje, i shkrirë nga turpi që nuk mund të plotësonte deri në fund detyrën e tij të shenjtë. Konsideroni alternativat: ishte e nevojshme të bëje diçka. Bota duhet të vazhdojë akoma të mos dijë të vërtetën mbi

Sangrealin? Duhet ta lejojmë Kishën të çimentojë gënjeshtrat e veta në librat e saj të historisë, përjetësisht? Të lejojmë përjetësisht të ndikohemi nga vrasjet dhe shantazhi? Jo, duhet bërë diçka! Dhe tani mund të marrim mbi vete, trashëgiminë e Sonierit dhe të gjejmë një zgjidhje për një gabim të tmerrshëm." Bëri pushim. "Ne të tre. Së bashku."

Sofia nuk u besonte veshëve për ato që dëgjonte. "Si mund të mendosh se jemi të gatshëm që t'ju ndihmojmë?"

"Sepse, e dashura ime, është faji yt, nëse Priorati nuk i ka bërë të njohura ato dokumenta. Dashuria e gjyshit tuaj për ju e ka penguar të sfidojë Kishën. Frika e tij për hakmarrje mbi njeriun e vetëm të familjes së tij që i mbijetoi e ka penguar që të vepronte. Nuk ka patur kurrë mundësinë të shpjegonte të vërtetën, sepse ju e keni penguar, i keni lidhur duart, e keni detyruar të presë. Tani ju duhet t'i zbuloni botës të vërtetën. Është një borxh ndaj gjyshit tuaj."

Robert Langdoni kishte hequr dorë nga të kuptuarit e Tebingut. Megjithë pyetjet që do të kishte dashur t'i bënte, e dinte se e rëndësishme ishte një gjë tjetër. Të arrinte që Sofia të dilte gjallë nga ai takim. E gjithë ndjenja e fajit që Langdoni provonte se kishte futur në valle Tebingun, tani përqendrohej tek Sofia. "Isha unë që e solla në Shato Vilet. Jam unë përgjegjësi."

Langdoni nuk mendonte se Lei Tebingu ishte i aftë t'i vriste me gjakftohtësi, atje në Shtëpinë e mbledhjeve të anëtarëve, por nga ana tjetër, anglezi ishte përgjegjës për vrasjen e katër personave të tjerë në vijim të kërkimit të tij të çmendur. Langdoni kishte ndjimin e pakëndshëm se një e shtënë, në atë sallë të mënjanuar dhe me mure të trasha, nuk do të dëgjohej nga askush, veçanërisht me shiun që binte. "Dhe Lein që sapo pranoi fajin e tij."

Shikoi Sofinë që ishte e tronditur. "Kisha ka vrarë familjen e Sofisë, për t'i mbyllur gojën Prioratit?" Langdoni nuk arrinte të besonte se Kisha moderne vriste kundërshtarët e vet. Sigurisht, do të kishte ndonjë shpjegim tjetër.

"Lere të dalë Sofinë" propozoi Langdoni, duke shikuar Lein. "Ne të dy duhet të diskutojmë vetëm për vetëm."

Tebingu qeshi me zor. "Kam frikë se nuk mund t'ju lejoj të tillë besimi, por unë do të ta ofroj këtë." U mbështet mbi paterica, pa ulur revolen, dhe nxori nga xhepi kripteksin. U lëkund pak dhe ia zgjati Langdonit. "Një peng i besimit tim, Robert."

Studiuesi amerikan nuk kishte besim te Tebingu dhe nuk lëvizi. "Lei na e jep çelësin e kthesës!"

"Merre" tha Tebingu, duke ja zgjatur kripteksin Langdonit.

Amerikani e kujtoi se do të ishte bosh. "E ke hapur. Ke hequr hartën."

Tebingu tundi kokën. "Robert, po ta kisha hapur çelësin e kthesës, do të zhdukesha dhe do ta kërkoja vetë Graalin, pa iu ngatërruar ju. Nuk di sesi hapet. Kalorësi i vërtetë mëson përunjësinë përpara Graalit. Mëson t'u bindet shenjave që fati ia përplas në rrugën e tij. Kur ju pashë të hynit në abaci, kuptova. Ishit këtu për një arsye. Për të ndihmuar. Nuk kërkoj lavdinë vetëm për vete, i shërbej një padroni mjaft më të madh se krenaria ime. E Vërteta. Njerëzimi meriton ta njohë. Ka qenë Graali që na gjeti ne të tre dhe tani na kërkon ta zbulojmë. Duhet të punojmë së bashku."

Me gjithë ofertën e besimit dhe bashkëpunimit, revolja e Tebingut mbeti e drejtuar nga Sofia, ndërsa Langdoni bënte një hap para dhe mori nga dora cilindrin e ftohtë prej guri. Ndërsa Langdoni e rrokte kripteksin dhe bënte mbrapa, uthulla që mbahej brenda gurgulloi. Gërmat ishin akoma në një renditje rastësore dhe kripteksi ishte i mbyllur. Shikoi Tebingun. "Si mund të jesh i sigurt, se nuk do ta përplas në tokë për ta shkatërruar?"

Historiani anglez qeshi thatë. "Në Kishën e Tempullit e kuptova se kërcënimi yt për ta shkatërruar ishte i rremë. Robert Langdoni nuk do ta shkatërronte kurrë çelësin e kthesës. Ti je një historian, Robert. Ke në dorë çelësin e dymijë vjetëve histori, çelësin që të çon në Sangreal. Mund të ndjesh përreth teje shpirtërat e kalorësve të djegur në turrën e druve, për të mbrojtur sekretin. Mendon se kanë vdekur kot? Jo, ti ke dëshirë të marrësh hak për ta. Do të bashkohesh me burrat e mëdhenj që admiron, Leonardon, Botiçelin, Njutonin. Secili prej tyre do të ishte i nderuar, të ishte në këtë çast në vendin tënd. Përmbajtja e çelësit të kthesës na lutet, ta lirojmë. Dhe çasti ka mbërritur. Fati na çon drejt tij."

"Nuk mund të të ndihmoj Lei. Nuk di sesi ta hap. Kam parë varrin e Njutonit vetëm për pak çaste. Edhe nëse do ta dija fjalën...." Pushoi, duke kuptuar se kishte folur shumë.

"Nuk do të ma thoje?" Tebingu psherëtiu. "Më habit dhe më zhgënjen, Robert, që nuk kupton se ç'borxh më ke. Detyra ime do të ishte më e thjeshtë, po t'ju kishte vrarë Remia kur mbërritët në Shato Viletë. Përkundrazi, kam rrezikuar gjithçka për të zgjedhur rrugën më fisnike."

"Dhe kjo na qenka fisnike?" pyeti Langdoni, duke vazhduar të shikonte revolen.

"Faji i Sonierit" u përgjigj Tebingu. "Ai dhe shambellanët e tij e gënjyen Silasin. Përndryshe, do të siguroja çelësin e kthesës pa u ngatërruar fare. Si mund ta imagjinoja që Mjeshtri i Madh arrinte deri sa të vritej, vetëm që të ma hidhte mua, dhe pastaj ta linte çelësin e kthesës në duart e një mbese që nuk e takonte prej vitesh." Shikoi me përçmim Sofinë. "Një person kaq i padenjë

që të ruajë këtë sekret e që të ketë si kujdestar një ekspert simbologjie?" Tebingu shikoi sërish Langdonin. "Për fat të mirë, Robert, pjesëmarrja më ndihmoi. Në vend se të mbetej i mbyllur në atë bankë, çelësi i kthesës u gjet prej teje dhe u soll në shtëpinë time."

"Ku mund të shkoja?" mendoi Langdoni. "Bashkësia e historianëve të Graalit është shumë e ngushtë dhe unë e Tebingu kishim punuar bashkë më parë."

Historiani buzëqeshi me dhelpëri. "Kur mora vesh se Sonieri kishte lënë një mesazh të fundit, mendoja se përmbante informacione nga Priorati. Nuk e dija a lidhej me çelësin e kthesës apo vendndodhjen e Graalit. Por me policinë në gjurmët tuaja, kisha dyshimin se mund të vinit tek unë."

Langdoni protestoi: "Po nëse nuk vinim?"

"Kisha një plan për t'ua ofruar, që të më jepnit një dorë. Në një mënyrë apo në një tjetër, çelësi i kthesës do të mbërrinte në Shato Vilet. Fakti që ju ma sollët vetë, dëften se çështja ime është e drejtë."

"Çfarë?" thirri Langdoni, i habitur.

"Silasi duhej të hynte dhe të merrte me vete çelësin e kthesës në Shato Vilet, duke u larguar kështu nga skena pa ju bërë keq dhe duke më çliruar nga çdo dyshim për bashkëfajësi. Megjithatë, kur pashë ndërlikimin e kodeve të Sonierit, vendosa t'iu mbaja akoma me vete për pak kohë. Mund ta vidhte përsëri Silasi, pasi unë të isha në gjendje të vazhdoja vetë."

"Në Kishën e Tempullit" tha Sofia, me një ton neveritës për atë tradhti.

"Po fillon të kuptojë" mendoi Tebingu. Kisha e Tempullit ishte vendi më i përshtatshëm, për të vjedhur çelësin e kthesës; fakti, pastaj që ishte në dukje i cituar në vargjet e poezisë e bënte më të pranueshëm grackën. Remia kishte urdhëra të qartë: mos të dukej, kur Silasi merrte çelësin e kthesës. Për fat të keq, kërcënimi i Langdonit se do ta lëshonte të binte në dyshemenë e kriptës, e futi në panik Reminë. "Sikur Remia të mos kishte dalë në skenë!" mendoi, duke kujtuar grabitjen e tij të rreme. "Remia, e vetmja lidhje që të çonte tek unë, dhe që u zbulua!"

Për fat të mirë, Silasi kishte vijuar të mos kuptonte identitetin e vërtetë të Mjeshtrit dhe ishte bindur ta nxirrte jashtë kishës. Pastaj kishte ngelur si tuaf duke shikuar sesi Remia bënte sikur e lidhte. Kur ndarësi ishte ngritur, Tebingu kishte arritur t' i telefonte Silasit të ulur përpara tij, duke përdorur theksin e stisur frëng të Mjeshtrit dhe ta urdhëronte të shkonte në Opus Dei. Një telefonatë anonime policisë ishte e mjaftueshme, për ta nxjerrë jashtë loje Silasin."

"Një hallkë e zinxhirit që mund të këputej ishte asgjesuar."

Tjetra ishte më e vështirë. "Remia."

Tebingu kishte nguruar gjatë, por në fund Remia kishte dëftyer se përbënte një rrezik. "Çdo kërkim i Graalit kishte nevojë për sakrifica." Zgjidhja më e lehtë kishte ardhur nga bari i limuzinës. Një faqore, një shishe konjak, një kuti me kikirikë: pluhuri në fund të kutisë ishte më se i mjaftueshëm, për të shpërthyer reaksionin anafilitik të alergjisë tek Remia. Kur francezi kishte parkuar makinën në Horse Guards Parade, Tebingu kishte zbritur nga pjesa e pasagjerit, kishte mbërritur në vendin në anë të shoferit dhe ishte ulur në krah të Remisë. Disa minuta më vonë, Tebingu kishte zbritur, ishte kthyer në pjesën e mbrapme, kishte zhdukur provat dhe më në fund kishte lënë makinën, për të kryer pjesën e fundit të misionit.

Abacia e Uestminsterit nuk ishte shumë larg; edhe pse tutorët ortopedikë, patericat dhe pistoleta kishte bërë të kërciste detektori i metaleve, rojet e sigurisë nuk kishin ditur se ç' të bënin. "Të kërkoje të hiqte tutorët dhe t'i rrëshqisje në kontrollin e makinës? Apo ta kontrolloje?" Tebingu kishte ofruar për rojet një zgjidhje shumë më të lehtë: një teserë zyrtare, që e cilësonte si Kalorës të Mbretërisë. Ata varfanjakë të mjerë ishin bërë katërsh, për ta lënë të kalonte.

Tani, përpara Langdonit dhe Nëvësë, kishte dashur të fliste për planin e tij të shkëlqyer, për të ngatërruar Opus Dein në komplotin që shumë shpejt do të çonte në shkatërrimin e tërë Kishës. Hë për hë, megjithatë hoqi dorë. Kishte akoma punë për të bërë.

"*Mes amis*" tha në një frëngjishte të përkryer "*vous ne trouvez pas le Saint Graal, c'est le Saint Graal qui vous trouve.*" [32]

Buzëqeshi. "Udha jonë e përbashkët nuk mund të jetë më e qartë. Duhet të veprojmë të tre së bashku. Graali na gjeti."

Qetësi.

Tebingu uli zërin në një pëshpëritje të lehtë. "Vini veshin. Nuk e dëgjoni? Graali na flet mespërmes shekujve. Na kërkon ta shpëtojmë nga Priorati dhe çmenduritë e tij. Ju lutem të vlerësoni këtë rast të madh. Nuk mund të gjenden tre njerëz më të aftë sesa ne, të bashkuar në përpjekjen e përbashkët, për të gjetur fjalën e fundit të koduar dhe për të hapur kripteksin." Ndërpreu fjalët, me sytë që i shkëlqenin. "Duhet të bëjmë një betim. Një betim për besimin e ndërsjellë. Betimin e kalorësit: ta zbulojmë të vërtetën dhe ta bëjmë të njohur atë për të gjithë."

[32] Miqtë e mi, nuk jeni ju që gjeni Santo Graalin, është Santo Graali që iu gjen ju. (fr.)

Sofia i nguli sytë dhe iu përgjigj me ashpërsi: "Nuk do të bëj kurrë një betim për vrasësin e gjyshit tim. Përveç atë që do ta çoj në burg."

Tebingu e shikoi me një shprehje të ashpër dhe të vendosur. "Më vjen keq, që ju e mendoni kështu, zonjushë." I drejtoi revolen Langdonit. "Po ti Robert? Je me mua, apo kundër meje?"

100

Trupi i ipeshkvit Aringarosa kishte duruar shumë vuajtje të natyrave të ndryshme, por djegia e plumbit në gjoksin e tij i dukej diçka e tmerrshme. E thellë dhe e mprehtë. Jo një plagë mishi, por shpirti.

Hapi sytë dhe kërkoi të shikonte, por shiu që i binte mbi fytyrë ia pengonte shikimin. "Ku jam?" Ndjente krahët e fortë që e ngrinin, e transportonin si një kukull prej lecke, dhe erën që i valëviste veshjen e zezë.

Duke ngritur me zor krahun, fshiu sytë dhe pa që njeriu që e mbante ishte Silasi. Çubardhi trupmadh po e çonte larg nga shtëpia e Opus Deit dhe bërtiste që dikush ta shoqëronte në spital; zëri i tij ishte një rënkim dhimbjeje. Kishte vështrimin të ngulur përpara vetes dhe mbi fytyrën e lerosur me gjak rridhnin lotë.

"Biri im" i pëshpëriti Aringarosa. "Je plagosur."

Silasi e shikoi. Fytyra e tij ishte shtrembëruar nga dhimbjet. "Jam shumë i tronditur, atë." Tronditja e pengonte të fliste.

"Jo, Silas" iu përgjigj Aringarosa. "Jam unë shumë i tronditur. Është faji im." "Mjeshtri më kishte premtuar se nuk do të vriste njeri dhe unë të thashë t'i bindeshe në gjithçka dhe për gjithçka." "Kam qenë shumë në ankth, shumë i frikësuar. Që të dyve na kanë mashtruar." "Mjeshtri nuk ka patur kurrë në mend të na dorëzonte Santo Graalin."

I transportuar nga njeriu që kishte shpëtuar shumë vite më parë, ipeshkvi Aringarosa pati përshtypjen se ishte kthyer prapa në kohë, në Spanjë, në fillimet e tij modeste, kur kishte ndërtuar një kishë të vogël në Oviedo, i ndihmuar nga Silasi.... Dhe më vonë, në Nju Jork, ku për të shpallur lavdinë e Zotit, kishte ngritur qendrën e madhe të Opus Deit.

Pesë muaj më parë, Aringarosa kishte marrë një lajm të hidhur. E gjithë puna e tij ishte në rrezik. Kujtonte shumë mirë takimin në bibliotekën e Kështjellës Gandolfo, që kishte ndryshuar jetën e tij. Lajmin që kishte shkaktuar atë gjëmë të rëndë.

Kishte hyrë në dhomë me kokën lart, duke pritur përgëzimet e tërë kolegjit

të kardinalëve, që duhej të kishte padurim për ta përshëndetur atë për punën e shkëlqyer të zhvilluar në Amerikë në favor të katoliçizmit.

Por vetëm tre vetë ishin të pranishëm. Sekretari vatikan. Bullafiq. I sertë.

Dy kardinalë të rëndësishëm italianë. Me pamje fishnjari, si dy varre të zbardhur.

"Sekretar?" kishte pyetur Aringarosa pa kuptuar.

Mbikqyrësi i dhjamur i çështjeve ligjore të Vatikanit i kishte shtrënguar dorën dhe i kishte treguar kolltukun. "Ju lutem, uluni."

Aringarosa ishte ulur, me përshtypjen se kishte ndonjë gjë të gabuar në atë mes.

"Nuk jam mësuar me biseda të parëndësishme, Hirësi," tha sekretari, "prandaj po kaloj drejt e në arësyen e vizitës suaj."

"Ju lutem, flisni hapur." Aringarosa i kishte hedhur një shikim kardinalëve, që po e studionin me një pamje hipokrite pritjeje.

"Ashtu siç e dini dhe ju" i kishte thënë sekretari "Shenjtëria e Tij dhe të tjerë, këtu në Romë, kohët e fundit kanë shprehur shqetësim për pasqyrimin politik të praktikave më të diskutueshme të Opus Deit."

Aringarosa kishte ndjerë menjëherë, t'i ngriheshin qimet, ashtu si maceve. I ishte dashur të dëgjonte këtë lloj bisede nga Papa i ri, që për lemerinë e tij të madhe, kishte një zë shumë të zjarrtë për një ndryshim "liberal" në Kishë.

"Dëshiroj t'iu siguroj" - sekretari ishte ngutur të shtonte - "se Shenjtëria e Tij nuk ka ndërmend të ndryshojë gjë në mënyrën se si ju e drejtoni shërbimin tuaj."

"Do të doja shumë ta shikoja." "Epo atëherë përse jam këtu?"

Sekretari i dhjamur kishte psherëtirë. "Hirësi, nuk di sesi t'ua them në mënyrë delikate, prandaj do t'ua them drejtpërdrejtë. Dy ditë më parë, Këshilli i sekretariatit votoi njëzëri për të shfuqizuar aprovimin e Opus Deit nga ana e Vatikanit."

Aringarosa ishte i sigurt se nuk kishte dëgjuar mirë. "Më falni?"

"Thënë më thjesht, pas gjashtë muajsh, Opus Dei nuk do të jetë prelaturë e Vatikanit. Do të jeni një kishë e pavarur. Selia e Shenjtë do të distancohet nga ju. Shenjtëria e Tij është i njëmendje dhe ne jemi duke përgatitur dokumentat zyrtare."

"Por... është e pamundur!"

"Përkundrazi, është mjaft e mundur. Madje, është e nevojshme. Shenjtëria e Tij sheh me shqetësim politikat tuaja të dhunshme të rekrutimit dhe praktikat tuaja stërmunduese të trupit." Bëri një pauzë. "Edhe politika juaj që lidhet me gratë. Haptazi, Opus Dei është bërë një rrezik dhe një problem shqetësimi."

Ipeshkvi Aringarosa kishte mbetur i tronditur. "*Shqetësimi?*"

"Sigurisht, nuk duhet të habiteni, nëse puna ka arritur deri këtu."

"Opus Dei është e vetmja organizatë katolike në rritje! Sot kemi më shumë se një mijë priftërinj!"

"E vërtetë. Një motiv shqetësimi për të gjithë ne."

Aringarosa kishte brofur në këmbë. "Pyeteni Shenjtërinë e Tij, nëse Opus Dei ishte një problem shqetësimi në 1982 kur kemi ndihmuar Bankën Vatikane!"

"Vatikani do t'ju jetë gjithnjë mirënjohës" i ishte përgjigjur sekretari me një ton të butë "por shumë besojnë akoma se bujaria juaj e 1982-it ishte e vetmja arësye, përse ju është dhënë statusi i prelaturës."

"Nuk është e vërtetë!" Ky sulm tinëzar e kishte fyer thellë Aringarosën.

"Në çdo rast, ne kemi qëllim të veprojmë me korrektësi. Jemi duke studiuar afate ndarjeje, që përfshijnë dhe kthimin e atyre fondeve. Me pesë këste."

"Doni të më blini?" kishte pyetur Aringarosa. "Të më jepni para që të zhdukem, pa bërë zhurmë? Kur Opus Dei është i vetmi zë që ka mbetur, për të përfaqësuar arësyen?"

Një nga kardinalët kishte ngritur kokën. "Më falni, thatë *arësyen*?"

Aringarosa ishte palosur mbi tavolinë dhe ishte përgjigjur me një zë të mprehtë: "Po pyesni vërtet, përse katolikët lenë Kishën? Shikoni përreth, kardinal, njerëzia ka humbur respektin. Rreptësia e besimit është zhdukur. Doktrina është bërë një vetëshërbim. Abstenimi, rrëfimi, kungimi, pagëzimi, mesha, cila të duash ti, zgjedhin përshtatjen e pëlqyer duke shpërfillur pjesën tjetër. Ç' lloj drejtimi shpirtëror ofron sot Kisha?"

"Ligjet e shekullit të tretë" kishte shpjeguar kardinali tjetër "nuk mund t'u zbatohen ndjekësve modernë të Krishtit. Ato rregulla nuk mund të veprojnë në shoqërinë moderne."

"Epo, duken se veprojnë mirë për anëtarët e Opus Deit!"

"Ipeshkvi Aringarosa" kishte thënë sekretari, me një ton që nuk pranonte replikë "për respekt të marrëdhënieve të mira midis shoqatës suaj dhe Papës së mëparshëm, Shenjtëria e Tij do t'i ofrojë Opus Deit gjashtë muaj, për t' u shkëputur vetëvetiu nga Vatikani. Ju sugjeroj të përmendni ndryshimet e opinioneve me Selinë e Shenjtë dhe të rithemeloheni si organizatë kristiane e pavarur."

"Nuk pranoj!" kishte thirrur Aringarosa. "Dhe do të shkoj t'ia them vetë!"

"Kam frikë se Shenjtëria e Tij nuk ka më dëshirë të takohet me ju."

Aringarosa ishte ngritur. "Nuk do të guxojë të shfuqizojë një prelaturë personale të krijuar nga një Papë paraardhës!"

"Më vjen keq." Sekretarit nuk i kishte lëvizur qerpiku. "Zoti ta jep dhe Zoti ta merr."

Aringarosa kishte dalë nga takimi me këmbët e ngrira, i topitur dhe i kapur nga paniku. Kur u kthye në Nju Jork, ditë me radhë kishte mbetur duke shikuar ngultaz profilin e qiellgërvishtësve mbi sfondin e qielit, i pushtuar nga dhimbja e të mos parit një të ardhme për krishtërimin.

Disa javë më vonë, megjithatë, kishte marrë një telefonatë që kishte ndryshuar gjithçka. Ai që e thërriste ishte një njeri i cili fliste me një theks francez dhe që ishte paraqitur si "Mjeshtri". Një titull mjaft i përhapur në prelaturë. Kishte thënë se ishte në dijeni të planeve të Vatikanit, për të hequr mbështetjen për Opus Dein.

"E si mund ta dijë?" kishte pyetur veten Aringarosa. Kishte shpresuar se vetëm një grup i vogël trysnie politike brenda Vatikanit mund ta dinte për shfuqizimin e mundshëm të Opus Deit. Por, mesa dukej, zëri ishte përhapur tashmë. Kur bëhej fjalë për të mos lënë të shpëtonin thashetheme, muret e Selisë së Shenjtë ishin plot me vrima si një sitë.

"Veshët e mi janë kudo, Hirësi" kishte pëshpëritur Mjeshtri "dhe këto veshë më kanë siguruar disa informacione. Me ndihmën tuaj mund të zbuloj strehën e një relikeje të shenjtë që do t'ju sigurojë një pushtet të madh: aq sa duhet që Vatikani të përgjunjet përpara jush. Një fuqi e mjaftueshme, për të shpëtuar Besimin." Kishte pushuar. "Jo vetëm për Opus Dein, por për të gjithë ne."

"Zoti heq.... dhe Zoti jep." Aringarosës i ishte dukur një rreze e shndritshme shprese.

Ipeshkvi Aringarosa ishte fare pa ndjenja, kur dyert e Sent Meri Hospitëll ishin hapur automatikisht përpara tij. Silasi hyri duke çaluar dhe duke u munduar nga sforcimi. Ra në gjunjë, përpara dyshemesë dhe thirri që të vinin në ndihmë të tij. Të gjithë të pranishmit shikuan të mrekulluar çubardhin gjysmëlakuriq që mbante në duar një prift të plagosur.

Mjeku që i ndihmoi ta vinin në një shtrat preku pulsin e ipeshkvit fare pa ndjenja dhe u errësua. "Ka humbur shumë gjak. Ka pak shpresa."

Aringarosa hapi sytë; erdhi në vete për disa çaste dhe kërkoi me shikim Silasin. "Bir..."

Silasi dridhej nga zemërimi dhe brerja e ndërgjegjes. "Atë, edhe nëse duhet të harxhoj tërë jetën time, do të kërkoj kush na ka mashtruar dhe do ta vras."

Aringarosa tundi kokën dhe shikoi me një shprehje dhimbshurie çubardhin, ndërsa po përgatiteshin ta largonin. "Silas... nëse nuk ke mësuar

gjë nga unë, të lutem... mëso këtë." I mori dorën dhe ia shtrëngoi. "Të falësh është dhurata më e madhe e Zotit."

"Por atë..."

Aringarosa mbylli sytë. "Silas, duhet të lutesh."

101

Nën kubenë e lartë së Shtëpisë së mbledhjeve të anëtarëve të shkretë, Robert Langdoni shikonte ngultaz revolen e Lei Tebingut. I jehonin akoma në mendje fjalët e historianit mbretëror. "Je me mua?" Nuk gjente një përgjigje të kënaqshme. Nëse do të përgjigjej "po" Tebingu do të vriste Sofinë. Nëse përgjigjej "jo", do t'i vriste të dy.

Vitet e studimit nuk i kishin mësuar Langdonit ndonjë mënyrë për të përballuar atë tip pyetjesh të përforcuara nga një revole e drejtuar nga ai, por studentët e tij e kishin mësuar diçka mbi pyetjet që të çonin në një paradoks. "Kur një pyetje nuk merr një përgjigje korrekte, si përgjigje mbetet zona gri midis posë dhe josë."

"Qetësia."

Duke shikuar ngultaz kripteksin që kishte në dorë, Langdoni u mjaftua që të largohej ca.

Pa ngritur sytë, bëri disa hapa mbrapsht në pjesën e gjerë të sallës. "Territor neutral." Duke u interesuar për kripteksin, i linte të kuptonte Tebingut se bashkëpunimi ishte ndoshta i mundshëm; në të njëjtën kohë, me qetësinë e vet i thoshte Sofisë se nuk e kishte braktisur.

"Ndërkohë fitoj kohë për t'u menduar." Dhe ajo çka mendonte, thoshte Langdoni, ishte tamam ajo që Tebingu donte që ai të bënte. "Për këtë, ma dha kripteksin. Që të ndjeja peshën e vendimit tim." Historiani mendonte se Langdoni, duke patur në dorë kripteksin, do të kuptonte gjerësinë e përmbajtjes së tij dhe do të shtynte kureshtjen akademike të kalonte çdo lloj pengese. Paaftësia për të hapur gurin ishte e barabartë me humbjen e historisë.

Langdoni kishte tashmë bindjen se zbulimi i fjalës kyç ishte e vetmja mënyrë, për ta shpëtuar Sofinë. "Po të arrij të nxjerr në dritë hartën, Tebingu do të mirret vesh me të."

Duke u detyruar të mendojë vetëm për fjalën misterioze, lëvizi drejt dritares, me mendjen plot imazhe astronomike nga varri i Njutonit.

Ti kërkon rruzullin që duhet të jetë mbi varrin e tij.
Flet për mishin e Rozës dhe barkun e mbarsur.

I ktheu kurrizin të tjerëve dhe shkoi tek dritarja, duke shpresuar të gjente ndonjë frymëzim në xhamet e mbushur me histori. Nuk gjeti asgjë.

"Po kërkoj të futem në lëkurën e Sonierit" i tha vetes, duke zhvendosur vështrimin drejt kopshtit. "Cila mund të ishte, sipas tij, sfera që meritonte të shfaqej në varrin e Njutonit?" Në mendje i kaluan imazhe yjesh dhe planetesh, por Langdoni i shpërfilli. Sonieri nuk ishte një astronom. Ishte një humanist, një studiues arti, i historisë dhe i feve. "Shenjtëria femërore, këlshejti, Roza, Maria Madalena e shkëputur nga historia, rënia e Perëndeshës, Santo Graali."

Legjenda e kishte vizatuar gjithnjë Graalin si një dashnor të egër, që vallëzonte në hije paksa larg asaj që kapte syri, që të pështpëriste në vesh, të tërhiqte gjithnjë përpara dhe të ngatërrohej në mjegull.

Duke shikuar pemët e College Garden dhe fletët që fëshfërinin, Langdoni ndjeu se ai ishte aty dhe u mbush me gëzim. Simbolet e tij ishin ngado. Ashtu sikur profili i tyre të dilte nga mjegulla për ta sfiduar. Degët e mollës më të vjetër të Anglisë ishin të veshur me lule pesëfletëshe, që të gjitha të ndritshme si Afërdita. Perëndesha ishte në kopsht, në atë çast. Vallëzonte në shi, këndonte këngët e saj të përjetshme, bënte me sy nga degët si për t'i kujtuar Langdonit që fryti i njohjes po rritej mu në kufi të asaj që ai mund të njihte.

Nga ana tjetër e sallës, Sër Lei Tebingu kqyrte me besim studiuesin amerikan, që shikonte nga dritarja sikur të ishte nën një magji.

"Tamam ashtu si shpresoja" mendoi. "Do të vijë me mua."

Prej pak kohësh, Tebingu dyshonte se Langdoni ishte afër zbulimit të Graalit. Nuk ishte një përkim që historiani anglez e kishte zbatuar planin e tij natën, në të cilin Langdoni do të takonte Zhak Sonierin. Duke dëgjuar bisedat e kuratorit të Luvrit, Tebingu ishte i sigurt se ankthi i tij, për t'u takuar me Langdonin mund të kishte vetëm një domethënie. "Dorëshkrimi i Langdonit ka prekur ndonjë nerv të zbuluar të Prioratit. Langdoni është përplasur rastësisht me ndonjë të vërtetë dhe Sonieri ka frikë se mund të zbulohet." Tebingu ishte i sigurt që Mjeshtri i Madh e kishte thirrur Langdonin, për ta bindur të heshte.

"E vërteta është mbajtur e heshtur për shumë kohë!"

Tebingu e dinte se duhej të vepronte me ngut. Sulmi i Silasit do të sillte dy përfundime: do të pengonte Sonierin, t'i mbyllte gojën Langdonit dhe do t'i lejonte vetë Tebingut t'i vinte në ndihmë studiuesit, nëse do të kishte hasur në

vështirësi në deshifrimin e çelësit të kthesës.

Të organizoja takimin fatal midis Sonierit dhe Silasit ishte e lehtë. "Kisha informacione të drejtpërdrejta mbi dyshimet më të thella të Sonierit."

Një ditë më parë, Silasi i kishte telefonuar kuratorit dhe i ishte paraqitur si një prift me një brengë, që e mundonte. "Zoti Sonier, më falni, por dua t'ju flas. Nuk duhet të cënoj shenjtërinë e rrëfimit, por në këtë rast e ndjej për detyrë ta bëj këtë. Sapo kam marrë rrëfimin e një njeriu që pohon se ka vrarë familjarët tuaj."

Sonieri kishte mbetur i habitur, por i ishte përgjigjur me mosbesim. "Familja ime ka vdekur në një aksident. E ka vërtetuar policia në një mënyrë që nuk lë dyshime pas."

"Po, në një aksident rrugor." Kishte vijuar Silasi. "Burri më tha se e kishte shtyrë makinën e tyre jashtë rruge, në një lumë."

Sonieri nuk kishte folur.

"Zoti Sonier, nuk do t'ju telefonoja, nëse njeriu nuk do të më kishte thënë një fjalë, që më bën të kem frikë për sigurinë tuaj." Heshti për pak. "Burri më dha dhe emrin e mbesës suaj Sofia."

Emri i mbesës e kishte futur menjëherë në veprim Sonierin. I kishte kërkuar Silasit, t'i bënte menjëherë vizitë, në vendin më të sigurt që njihte ai, në zyrën e vet në Luvër. Pastaj i kishte telefonuar Sofisë, për ta lajmëruar se ishte në rrezik, dhe e kishte braktisur menjëherë idenë për të shkuar në takim me studiuesin amerikan.

Tashmë, me Langdonin larg Sofisë dhe nga ana tjetër e dhomës, Tebingu ndjente se më në fund kishte arritur të ndante çiftin.

Sofi Nëvë mbante pamjen e saj sfiduese, por Langdoni i kishte zgjeruar horizontet e tij dhe kërkonte të zbulonte fjalën kyçe. "Kuptoi rëndësinë e zbulimit të Graalit dhe të lirimit nga burgosja e tij."

"Për ty nuk do ta hapë" tha ftohtë Sofia. "Edhe po do t'ia dalë."

Tebingu vëzhgonte Langdonin dhe në të njëjtën kohë i drejtonte revolen Sofisë. Tashmë ishte i sigurt se duhej të përdorte armën. Edhe pse e shqetësonte, nuk do të nguronte, po të ishte e nevojshme. "I dhashë mundësinë të bënte gjënë më të drejtë. Graali është më i madh se secili prej nesh."

Langdoni u largua nga dritarja. "Varri..." tha me një dritë shprese në sytë e tij... "E di ku të kërkoj mbi varrin e Njutonit. Mendoj se mund ta gjej fjalën kyçe!"

Tebingu ndjeu t'i zgjerohej zemra. "Ku, Robert? Thuama!"

Sofia ishte e tmerruar. "Robert, jo! Nuk do ta ndihmosh apo jo?"

Langdoni u afrua me vendosmëri, duke mbajtur para vetes kripteksin.

"Jo," tha, duke shikuar me një shprehje ashpërsie Tebingun. "Më parë, duhet ta lësh të lirë të ikë."

Tebingu e shikoi me bezdi. "Jemi shumë afër zbulimit, Robert. Mos mendo se mund të bësh këto lojëra me mua!"

"Nuk janë lojëra. Lere të ikë, pastaj do të të shoqëroj tek varri i Njutonit dhe do të hapim kripteksin."

"Unë nuk iki në asnjë vend" ndërhyri Sofia, me sytë që po i lëshonin flakë. "Ai kripteks m'u besua mua. Nuk është juaji, diçka që mund ta përdorni si të doni."

Langdoni u kthye me pamje të alarmuar. "Sofi, të lutem! Je në rrezik dhe po kërkoj të të ndihmoj!"

"Në ç'mënyrë? Duke zbuluar sekretin që gjyshi im e ka mbrojtur me jetën e tij? Ai kishte besim tek ty Robert. Edhe unë besova tek ti"

Langdoni ishte gjithnjë e më shumë rob i panikut. Tebingu buzëqeshi, ndërsa shikonte se ata ziheshin me njëri tjetrin. Përpjekja e Langdonit për të shpëtuar vajzën ishte patetike. "Mu afër zbulimit të njerit nga sekretet më të mëdha të historisë, shqetësohet për një grua që është treguar e padenjë për kërkimin."

"Sofi"e luste Langdoni" duhet të ikësh që këtej."

Ajo tundte kokën. "Jo, vetëm nëse ti më dorëzon kripteksin, ose e thyen në dysheme."

"Si?" pyeti Langdoni, mosbesues.

"Robert, gjyshi im do të dëshironte më mirë që sekreti të humbte përgjithmonë, se sa të përfundonte në duart e vrasësit të vet." Sofia dukej gati për të qarë, por u përmbajt. I nguli sytë Tebingut. "Qëllomëni nëse doni, por nuk kam ndërmend të lë në duart tuaja trashëgiminë e gjyshit tim."

"Shumë mirë." Tebingu i drejtoi armën.

"Jo!" thirri Langdoni. Ngriti krahun dhe kërcënoi se do ta përplaste kripteksin në dyshemenë e ashpër prej guri. "Lei, nëse do të qëllosh, atëherë do ta përplas në tokë."

Tebingu qeshi. "Ky bllof veproi me Reminë, por nuk do të veprojë me mua. Unë të njoh shumë mirë."

"Beson vërtet, Lei?"

"Sigurisht. Nuk je i aftë të kontrollosh shprehjen tënde, miku im. M'u deshën pak sekonda, por tani jam i bindur se gënjen. Ti nuk e di se ç'farë fshihet mbi varrin e Njutonit." "Me të vërtetë, Robert? E di se në ç'pikë të shikosh?"

"Po." Hija që kaloi në sytë e Langdonit zgjati vetëm fare pak, por Lei e

kuptoi. Ai gënjente. Një gënjeshtër e dëshpëruar, për të shpëtuar Sofinë. Robert Langdoni e zhgënjeu.

"Jam një kalorës i vetmuar, i rrethuar nga shpirtëra të padenjë. Dhe duhet ta deshifroj çelësin e kthesës vetëm."

Tashmë Langdoni dhe Sofia ishin një kërcënim për të... dhe për Graalin. Megjithëse situata ishte e dhimbshme,Tebingu e dinte se kjo mund të kryhej me ndërgjegje të qetë.

E vetmja vështirësi qëndronte ta bindte Langdonin që ta vendoste çelësin e kthesës në mënyrë të tillë që Tebingu të mund ta mbyllte pa rreziqe këtë palaçollëk.

"Një provë besimi" tha, duke ulur armën. "Ule gurin dhe diskutojmë."

Langdoni kuptoi se gënjeshtra e tij ishte zbuluar. Shikonte zhgënjimin në fytyrën e Tebingut dhe e dinte se kishte ardhur çasti thelbësor. "Kur të vendos kripteksin, do të na vrasë që të dy." Edhe pa parë Sofinë, ndjente që zemra e gruas po e luste. "Robert, ky njeri nuk është i denjë për Graalin. Mos ia dorëzo. Kjo të na kushtojë shumë."

Langdoni e kishte marrë tashmë vendimin disa minuta më parë, kur po shikonte kopshtin. "Të mbronte Sofinë. Të mbronte Graalin." Dhe do të kishte dashur të thërriste, i dëshpëruar: "Por nuk arrij ta kuptoj sesi!"

Ai çast zhgënjimi, megjithatë, kishte sjellë me vete një qartësi të madhe: "E vërteta është përpara syve të tu." Nuk dinte nga i vinte ajo bindje. "Është Graali: nuk të gënjen, po thërret një shpirt të denjë për të."

Tani, duke u përkulur si rob, disa metra larg Lei Tebingut, Langdoni uli kripteksin deri në një pëllëmbë nga dyshemeja.

"Mirë, Robert" tha Tebingu, duke ia drejtuar revolen atij. "Lëre."

Langdoni ngriti shikimin drejt kubesë së madhe të Shtëpisë së mbledhjeve të anëtarëve. U ul në gjunjë dhe shikoi revolen e Tebingut, të drejtuar kundër tij.

"Më vjen keq, Lei."

Me një lëvizje të vetme, Langdoni u ngrit beftas dhe ngriti krahun, duke hedhur në ajër kripteksin, sikur do të godiste kubenë.

Lei Tebingu nuk e kuptoi se shkeli këmbëzën, po revolveri shtiu me një zhaurimë shurdhuese. Figura e Langdonit, që një çast më parë ishte e përkulur në gjunj, tani ishte vertikale, e ngritur nga toka, dhe plumbi goditi dyshemenë afër këmbëve të amerikanit. Një pjesë e trurit të Tebingut kërkoi të merrte shenjë edhe njëherë dhe të qëllonte sërish, i kapur nga zemërimi, por një

tjetër, shumë më e fortë, e shtrëngoi të ngrinte sytë.

"Çelësi i kthesës!"

Koha u duk se u kristalizua, u shndërrua në një ëndërr, ndërsa e tërë vëmendja e Tebingut po përqëndrohej në kripteksin që po fluturonte. E pa të kërcente deri në majë të trajektores. Për një çast mbeti i varur në boshllëk, pastaj ra, duke u rrotulluar në vete drejt gurëve të dyshemesë.

Të gjithë shpresat dhe ëndërrat e Tebingut po gremiseshin. "Nuk do të mund ta godasë dyshemenë! Do të arrij në kohë ta kap!" Tebingu reagoi instinktivisht: la revolen dhe u zgjat si mundi, duke braktisur patericat dhe duke kërkuar ta kapte me duart e mirëmbajtura. Duke shtrirë, sa mundi duart dhe gishtat, arriti të kapte kripteksin para se të përplasej në tokë.

Ndërsa po binte para, duke shtrënguar në dorë, si fitimtar çelësin e kthesës, Tebingu kuptoi se po shembej me shpejtësi. Asgjë nuk e pengonte rrëzimin e tij: krahët e tendosur ranë të parat dhe kripteksi u përplas me forcë në dysheme.

Nga brendësia e cilindrit mbërriti një zhurmë e frikshme qelqi që po thyhej.

Për një çast, Tebingu mbeti pa frymë. I shtrirë në dyshemenë e akullt, nguli sytë tek krahët e vet dhe cilindri i zi dhe luti flakonin të mos thyhej. Pastaj era e athët e uthullës i goditi vrimat e hundës dhe lëngu i lagu duart.

E pllakosi nga paniku. "Jo!" uthulla po derdhej në dysheme dhe Tebingu përfytyroi papirusin të shkrihej në brendësi të vet. "Robert, i çmendur! Tani sekreti do të humbë përgjithmonë!"

Tebingu qau me dënesë, pa u përmbajtur... "Graali humbi. Gjithçka u shkatërrua." Duke u dridhur dhe dashur të mos i besonte veprimit të Langdonit, Tebingu provoi të hapte cilindrin, për t'i hedhur një sy të paktën, papirusit përpara se ai të shkrihej fare. Me habi, kur tërhoqi të dy skajet e çelësit të kthesës, pa se cilindri po hapej.

Me një brengë në zemër, shikoi brenda. Ishte bosh, hoqi ciflat e qelqit. Asnjë papirus i gërryer nga uthulla. Tebingu u kthye në vete dhe shikoi Langdonin. Në anë të tij, Sofia i drejtonte revolen Tebingut.

Pa kuptuar historiani anglez shikoi kripteksin dhe vetëm atëherë kuptoi. Gërmat nuk ishin vendosur rastësisht. Ato formonin një fjalë me pesë gërma: APPLE. Molla.

"Rruzulli, molla që shijoi Eva" tha Langdoni, me një ton të akullt "duke zgjuar kështu zemërimin e shenjtë të Zotit. Mëkati fillestar. Simboli i rrënimit të shenjtërimit femëror."

Tebingu ndjeju se e vërteta po binte mbi të me një gravitet torturues. "Sfera" që meritonte të ishte në varrin e Njutonit ishte molla e kuqe që i kishte rënë

mbi kokë dhe i kishte frymëzuar punën e gjithë jetës. "Fruti që ka frymëzuar punën e tij! Tuli i kuq nën lëkurë dhe brendësia që mbante farën, "e mbarsur!" "Robert" belbëzoi, i dërrmuar nga ai zbulim. "Ti e hape. Ku është harta?"

Pa iu dridhur qerpiku, Langdoni tërhoqi me kujdes nga xhepi i vogël i xhaketës një fletë papirusi të pështjellë. Pak metra nga Tebingu, e hapi dhe lexoi. Pas disa çastesh, buzëqeshi dhe i pohoi diçka vetes.

"Langdoni tani e di të fshehtën!" Zemra e Tebingut do të jepte gjithçka për ta mësuar. Ëndrra e jetës së vet ishte tashmë përpara tij. "Ma thuaj!" thirri. "Zot, thuama! Nuk është shumë vonë!"

Nga korridori vinte një zhurmë hapash të rëndë, Langdoni rrotulloi me qetësi papirusin dhe e futi sërish në xhepin e vogël.

"Jo!" thirri Tebingu, duke u përpjekur më kot të çohej.

Kur dera u shpërthye, Bezu Fashi hyri si një dem, shikoi përreth dhe pa Lei Tebingun, njeriun që kërkonte, të palëvizshëm në dysheme. Me një psherëtimë lehtësimi futi në këllëf revolen dhe ju drejtua Sofisë. "Agjentja Nëvë, jam shumë më i qetë, tani që iu shoh ju dhe zotin Langdon shëndoshë dhe mirë. Do të kishit bërë më mirë të drejtoheshit në polici, kur ju lajmërova."

Policia angleze mbërriti disa çaste më vonë, u mor me të burgosurin e dëshpëruar dhe i vuri prangat.

Sofia e hutuar shihte Fashin. "Si munde të na gjesh?"

Kapiteni tregoi Tebingun. "Bëri gabimin se tregoi një dokument, kur hyri në abaci. Rojet kishin dëgjuar një buletin të policisë, në të cilin njoftohej se po e kërkonim."

"Është në xhepin e Langdonit!" thërriste Tebingu, si një i çmendur. "Harta e Santo Graalit!"

Ndërsa po e nxirrnin jashtë, historiani ngriti edhe njëherë kokën dhe thirri: "Robert! Thuamë të paktën, ku është fshehur!"

Langdoni ia nguli vështrimin tek sytë. "Vetëm kush është i denjë mund të gjejë Graalin, Lei. Ma ke mësuar ti vetë."

102

Mjegulla mbulonte Kensigton Gardensin, kur Silasi mbërriti në një lirishtë jashtë syve të njerëzve dhe u përgjunj në barin e lagur; vetëm atëherë ndjeu gjakun e ngrohtë të dilte nga plaga nën brinjë. Pa i vënë rëndësi, hodhi sytë përpara tij.

Me mjegull, ajo kopshtije dukej si parajsë.

Ngriti duart e përlyera me gjak, të lutej, dhe shikoi pikat e shiut që i përkëdhelnin dhe ia zbardhnin gishtat. Kur pikat i ranë me forcë më të madhe mbi shpatulla dhe kurriz, ndjeu trupin të përhumbte pak nga pak në mjegull.

"Jam një fantazëm."

Një fëshfërimë ere kaloi mbi të, duke sjellë me vete erën e tokës dhe të një jete të re. Me çdo qelizë të trupit të plagosur, Silasi u lut. U lut ta falnin. U lut të përdorej mëshirë. Dhe sidomos u lut për mjeshtrin e tij, ipeshkvin Aringarosa, që Zoti të mos ta merrte para kohe. "I mbetet akoma shumë punë për të bërë."

Mjegulla rrotullohej përreth, Silasi u ndje aq i lehtë, sa i dukej se ato dredha mjegulle do ta merrnin me vete. Mbylli sytë dhe murmuriti një lutje të fundit.

Nga ndonjë pikë e papërcaktuar e mjegullës, Manuel Aringarosa i pëshpëriste: "Zoti ynë është i mirë dhe i mëshirshëm."

Dhimbja po shuhej dalëngadalë dhe Silasi kuptoi se ipeshkvi kishte të drejtë.

103

Kishte kaluar mbasditja vonë, kur dielli arriti të çante rrugë mes reve dhe të thahej qyteti. Bezu Fashi ishte i lodhur, kur doli nga hetuesia dhe ndaloi një taksi. Sër Lei Tebingu dërdëllinte vazhdimisht për pafajësinë e vet, por nga kllapitë pa lidhje për Santo Graalin, dokumentat sekrete dhe vëllazëritë misterioze, Fashi dyshonte se historiani tinëzar po hapte rrugë për avokatët e tij për të ndërtuar një mbrojtje të bazuar në paaftësinë për të kuptuar hetuesinë.

"Sigurisht" mendoi Fashi. "Tamam i paaftë." Tebingu kishte dhënë provë mençurie të madhe në formulimin e një plani, pa zbuluar përfshirjen e tij. Kishte shfrytëzuar për qëllimet e veta qoftë Vatikanin, qoftë Opus Dein, dy grupe që ishin fare të pafajshëm. Puna e ndyrë ishte kryer pa e ditur, nga një murg fanatik dhe një ipeshkv i dëshpëruar. Me një dhelpëri më të madhe, Tebingu kishte vendosur postin e tij të dëgjimit në një vend që një njeri me poliomelit nuk mund ta arrinte. Përgjimi ishte bërë nga maxhordomi Remi - i vetmi njeri që njihte identitetin e vërtetë të "Mjeshtrit" - që kishte vdekur, nga një kundërveprim alergjik. "Epo sigurisht, nuk është kjo vepër e një njeriu të paaftë për të kuptuar" mendoi Fashi.

Informacionet që Koleja i kishte transmetuar nga Shato Vilet e tregonin Tebingun aq dhelpër sa dhe vetë Fashi mendonte se mund të mësonte prej

tij. Për të fshehur mikrofonet në zyrat e disa prej personaliteteve më të rëndësishëm të Parisit, historiani anglez ishte frymëzuar nga grekët dhe kali i tyre i Trojës. Disa nga të zgjedhurit e Tebingut kishin marrë si dhurata shumë të kushtueshme vepra arti, të tjerët kishin marrë pjesë në ankande, ku Tebingu kishte vënë në shitje vepra shumë të rralla. Sonieri, kuratori ishte ftuar në kështjellë për të diskutuar mundësitë që Tebingu të financonte blerjen e një Leonardo Da Vinçi të ri. Në ftesë ishte një post scriptum i padëmshëm, në të cilin Tebingu thoshte se ishte i mrekullluar nga kalorësi leonardesk i ndërtuar prej tij. "A mund ta sjellësh me vete?" kishte sugjeruar historiani. Dhe Sonieri, mesa dukej, e kishte sjellë dhe ndërsa e kishte lënë të pambikqyrur, Remia i kishte futur mikrofonin.

Tani, në sediljen e pasme të taksisë, Fashi mbylli sytë. "Edhe një vizitë, përpara se të kthehem në Paris."

Dhoma e Sent Meri Hospitëll ishte e përmbytur nga dielli.

"Ju na keni prekur të gjithëve" i thoshte infermierja, duke i buzëqeshur. "Një mrekulli e vërtetë."

Ipeshkvi Aringarosa i ktheu një buzëqeshje të zbehtë. "Kam marrë gjithmonë bekimet e Zotit."

Infermierja mbaroi punën e vet dhe e la vetëm ipeshkvin. Drita që i ndriçonte fytyrën ishte e mirëpritur. Ajo natë ishte më e errëta e jetës së vet.

Me dhimbje mendoi për Silasin, trupi i të cilit ishte gjendur në park.

"Më fal, biri im."

Aringarosa kishte dashur që Silasi të merrte pjesë në planin e tij të lavdishëm. Natën që shkoi, megjithatë, ipeshkvi kishte marrë një telefonatë nga Bezu Fashi, i cili e kishte pyetur për lidhjen e tij me një murgeshë të vrarë në kishën e Shën Sylpisit. Aringarosa kishte kuptuar se nata kishte marrë një drejtim të tmerrshëm, dhe lajmi i atyre katër vrasjeve të tjera kishte shndërruar tmerrin në ankth. "Silas, çfarë paske bërë!" I paaftë të takonte Mjeshtrin, ipeshkvi e kishte kuptuar se kishte qenë i izoluar. "I përdorur." E vetmja mënyrë për të ndalur zinxhirin e tmerrshëm të ngjarjeve që kishte vënë në lëvizje ishte t'i rrëfente Fashit, dhe nga ai çast, Aringarosa dhe kapiteni ishin përpjekur të gjenin Silasin përpara se Mjeshtri ta bindte të vriste sërish.

I dërrmuar, Aringarosa mbylli sytë dhe dëgjoi emisionin e lajmeve. Fliste për arrestimin e një kalorësi të rëndësishëm të Mbretërisë, sër Lei Tebingut. "Mjeshtri i zbuluar nga të gjithë." Tebingu kishte marrë vesh për qëllimin e Vatikanit, për t'u ndarë nga Opus Dei dhe kishte zgjedhur Aringarosën si

ushtarin më të zotin për planet e veta. "Në fund të fundit, e kush mund të rendte mbas Santo Graalit, nëse jo një njeri si unë, që nuk ka asgjë për të humbur? Graali do t' i jepte një pushtet shumë të madh atij që e zotëronte."

Lei Tebingu kishte mbrojtur me dhelpëri identitetin e vet, duke u shtirur me theks francez dhe me një zemër thellësisht të mëshirshme, dhe duke kërkuar si pagesë të vetmen gjë për të cilën nuk kishte nevojë: para. Dhe Aringarosa ishte shumë në ankth, për të ushqyer ndonjë dyshim. Çmimi i 20 milionë eurove ishte pak gjë përkundrejt Graalit. Me këstin e parë të pagesës së Vatikanit për Opus Dein edhe çështjet financiare ishin zgjidhur lehtësisht. "I verbëri sheh atë që dëshiron të shohë." Tallja përfundimtare e Tebingut, natyrisht ishte ajo e kërkimit të pagesës në çertifikata krediti të Vatikanit, që nëse çdo gjë do të shkonte keq, hetimet të përfundonin në Romë.

"Jam i lumtur që ju e morët veten, Hirësi."

Aringarosa njohu atë zë të ashpër që vinte nga dera, por fytyra nuk ishte ajo që priste: linja të rrepta dhe të forta, flokë të zinj dhe të shtruar, një qafë demi që kërcënonte të shpërthente jakën e këmishës. "Kapiteni Fash?" pyeti ipeshkvi. Nga mëshira dhe shqetësimi i shprehur nga kapiteni natën që shkoi, ipeshkvi kishte krijuar përshtypjen se ai ishte më i fisëm nga ç'mendonte.

Fashi iu afrua në shtrat dhe mbështeti mbi karrige, një dosje të zezë. "Besoj se kjo është tuaja."

Aringarosa e shikoi për një çast dhe hoqi menjëherë sytë nga turpi. "Po... falemnderit." Bëri një pauzë të shkurtër, duke kaluar duart në tegelin e çarçafit, pastaj vazhdoi: "Kapiten, kam menduar shumë mbi këtë gjë dhe duhet t'ju kërkoj një favor."

"Sigurisht."

"Familjet e njerëzve që Silasi...." Pushoi, dhe nga emocioni u gëlltit kot. "Kuptoj se asnjë shumë nuk mund t'u rijapë atë që kanë humbur, por nëse ju do të jeni kaq të sjellshëm sa t'u ndani çka në këtë dosje mes tyre... familjeve të të vdekurve."

Fashi u mendua pak. "Një gjest shumë njerëzor, Hirësi. Do të mundohem që dëshira juaj të plotësohet."

Ra heshtja.

Në televizion, një oficer i policisë i gjatë dhe i dobët, po jepte një intervistë para një vile të madhe fshati. Fashi e njohu dhe e drejtoi vëmendjen e tij tek ekrani.

"Togeri Kole" e pyeste gazetari i BBC, me një ton akuze. "Sot natën,

kapiteni juaj ka akuzuar publikisht dy të pafajshëm. Mendon se Robert Langdoni dhe Sofi Nëvë do t'i kërkojnë një dëmshpërblim departamentit tuaj? Dhe a do t'i rrezikoj kjo vendin e kapitenit Fash?"

Buzëqeshja e Kolesë ishte e lodhur, por e qetë. "Në shumë vite përvojë, kam vërejtur se kapiteni Fash rrallë bën gabime. Nuk i kam folur akoma për këtë çështje, por duke njohur stilin e tij të punës, dyshoj se ndjekja publike ndaj agjentes Nëvë dhe zotit Langdon të ketë qenë një truk i tij për të nxitur vrasësin të zbulohej."

Gazetarët e shikuan me habi.

Koleja vazhdoi. "Nuk di të them nëse zoti Langdon dhe zonjusha Nëvë ishin në dijeni të trukut: kapiteni Fash përpiqet të mbajë për vete sistemet më kreative. Mund t'ju njoftoj se kapiteni Fash ka arrestuar përgjegjësin dhe se zoti Langdon dhe agjentja Nëvë janë të pafajshëm dhe tani janë në vend të sigurt."

Me një buzëqeshje, Fashi u kthye të shikonte Aringarosën. "Shumë i zoti, ky Koleja."

Kaluan disa sekonda. Më në fund, Fashi kaloi dorën mbi ballë, drejtoi flokët dhe i nguli sytë Aringarosës. "Hirësi, para se unë të kthehem në Paris, kam një argument të fundit që do të doja të diskutoja me ju... fluturimi juaj i papritur në Londër. I keni dhënë një bakshish pilotit që të ndërrojë rrugë. Duke vepruar kështu, keni shkelur një numër të caktuar ligjesh ndërkombëtare."

Aringarosa uli kokën. "Isha i dëshpëruar."

"Po, ashtu si dhe piloti, kur njerëzit e mi e morën në pyetje." Fashi futi dorën në xhep dhe nxori një unazë të artë, me brilantë, me mitrën e gdhendur dhe me ametistë.

Aringarosa ndjeu se po i digjeshin sytë nga emocioni, ndërsa merrte unazën për ta vendosur në gisht. "Jeni treguar shumë i sjellshëm." I shtriu dorën dhe ia shtrëngoi gishtat e dorës Fashit. "Faleminderit."

Kapiteni ngriti dorën si për të thënë se ishte një gjë e vogël, pastaj iu afrua dritares dhe shikoi profilin e qytetit. Mendimet i fluturonin larg. Kur u kthye, dukej më pak i sigurt në vete. "Hirësi, ku do të shkoni tani?"

Aringarosës i ishte drejtuar e njëjta pyetje, në Kështjellën Gandolfo, një natë më parë. "Kam përshtypjen se rruga ime është e pasigurt si e juaja."

"Po" tha Fashi. "Dyshoj se do ta lë detyrën para kohe."

Aringarosa i buzëqeshi. "Pak besim tek Zoti mund të bëjë mrekulli, kapiten. Pak besim te Zoti."

104

Kapela e Roslinit - shpesh e quajtur "Katedralja e Kodeve" - gjendej nja dhjetë kilometra larg Edimburgut, në Skoci, në rrënojat e një tempulli të vjetër mitraik. Mbi kapelën e ndërtuar nga tempullorët në 1446, është gdhendur një sasi e madhe simbolesh të traditave hebraike, kristiane, egjiptiane, masonike dhe pagane.

Koordinatat gjeografike të kapelës bien saktësisht në meridianin që kalon nga Glastonbëri, një Vijë Trëndafili që është shenja dalluese e ishullit shumë të dashur për mbretin Artu, të Avalonit, dhe që është cilësuar si kolona mbajtëse e gjeometrisë së shenjtë të Britanisë së Madhe. Rosslyn - fillimisht Roslin - mërrte emrin nga ajo Vijë Trëndafili.

Kur Robert Langdoni dhe Sofi Nëvëja parkuan makinën e marrë me qera në këmbë të kodrës, ku ngrihej kapela, majat e kishës projektonin hije të gjata të pasdites që po ikte. Udhëtimi i shkurtër nga Londra në Edimburg i kishte çlodhur, edhe pse askush nga të dy nuk kishte fjetur me mendimin e asaj që do t'i priste. Duke ngritur sytë drejt ndërtesës së rreptë, që pritej me sfondin e qiellit të mbuluar me re, Langdoni ndjehej si Aliçja e rënë në strofullën e lepurit. "Duhet të jetë ëndërr." Dhe megjithatë, teksti i mesazhit të Sonierit nuk mund të ishte më i veçantë:

The Holy Grail' neath ancient Roslin waits.

Santo Graali pret nën Roslinin e lashtë.

Langdoni kishte menduar se "harta e Graalit" e Sonierit do të ishte një hartë - një vizatim me një kryq mbi vendin e saktë - dhe përkundrazi sekreti i fundit i Prioratit ishte formuluar në të njëjtën mënyrë si të mëparshmit. "Vargje të thjeshtë." Katër vargje të qartë që tregonin atë vend pa lënë dyshim. Përveç se përmendte Roslinin me emër, poezia fliste për shumë karakteristika arkitektonike të kapelës së famshme.

Edhe pse mesazhi i fundit i Sonierit ishte i qartë, Langdoni nuk ishte shumë i bindur; madje ishte i lëkundur. Për të, kapela e Roslinit ishte një vend që të shkonte mendja menjëherë. Ajo kishë guri ishte e famshme në shekuj si një strehë e mundshme e Graalit. Zërat ishin shumëfishuar në dhjetëvjeçarët e fundit, kur instrumentat në gjendje që të kryenin rilevime të

nëntokës kishin zbuluar praninë e një strukture të habitshme *nën* kapelë, një dhomë shumë e madhe nëntokësore. Jo vetëm se ajo gropë ishte më e madhe se kapela që i rrinte sipër, por dukej se nuk kishte hyrje. Arkeologët kishin kërkuar të shponin shkëmbinjtë për të arritur në dhomën misteriozë, por Roslin Trust kishte ndaluar çdo lloj gërmimi në vendin e shenjtë. Natyrisht, zërat ishin bërë akoma më ngulmitarë. Çfarë gjëje kërkonte të fshihte Roslin Trust?

Roslini ishte për më shumë një vend pelegrinazhi për kërkuesit e të vërtetave misterioze. Disa thonin se ishin tërhequr atje nga fusha të forta magnetike të krijuar nga ato koordinata, të tjerët se kërkonin hyrjen sekrete të shpellës, dhe shumë të tjerë, thjesht se donin të vizitonin dhe të preknin magjepsjen e Santo Graalit.

Edhe pse Langdoni nuk kishte qenë kurrë atje, ai kishte qeshur gjithnjë me ata që e përshkruanin kapelën si vendstrehimi i sotëm i Graalit. Sigurisht, një kohë, Roslini mund të ishte njeri nga vendet, në të cilat ishte fshehur, por sot, jo më sigurisht. Prej dhjetëra vjetësh kapela ishte objekt vëmendjeje të madhe, dhe shpejt a vonë, dikush do të arrinte të hynte në shpellë.

Akademikët e vërtetë të Graalit ishin të një mendje se Roslini ishte një pasqyrë, për të mashtruar laureshat, një nga pistat fallso që Priorati dinte të krijonte në mënyrë bindëse. Atë mbrëmje, megjithatë, me vargjet e çelësit të kthesës që tregonin atë vend, Langdoni kishte humbur një pjesë të sigurisë së vet. Për gjithë ditën i kishte bërë vetes një pyetje. "Përse Sonieri na ka drejtuar në një vend kaq shumë të njohur?"

Dukej se kishte vetëm një përgjigje. "Roslini ka disa karakteristika që duhet t'i kuptojmë akoma."

"Robert?" Në krah të makinës, ishte Sofia që po e thërriste. "Shkojmë?" Mbante nën krah sepetkën që kapiteni Fash u kishte kthyer atyre. Në brendësi, me përjashtim të flakonit të uthullës që ishte thyer, dy kriptekset ishin vendosur siç qenë në fillim.

Kur po ngjitnin shtegun e mbuluar me çakull, Langdoni dhe Sofia kaluan afër murit të famshëm perëndimor të kapelës. Vizitorët e rastit mendonin se ai mur i dalë çuditshëm ishte një pjesë e kapelës, e cila nuk kishte përfunduar akoma. E vërteta, siç e dinte Langdoni, ishte krejt ndryshe.

"Muri perëndimor i Tempullit të Salomonit."

Tempullorët e kishin ndërtuar kishën e Roslinit si një kopje besnike e Tempullit të Salomonit të Jeruzalemit, e plotësuar me një mur perëndimor, një vend i shenjtë, i ngushtë katror, dhe një dhomë nëntokësore e ngjashme me sancta sanctorum, ku nëntë kalorësit e parë kishin gjetur thesarin e tyre të

paçmueshëm. Langdoni duhej të pranonte se kishte një simetri kureshtare në idenë, që tempullorët kishin ndërtuar një strehë sekrete për Santo Graalin e cila imitonte strehën e fillimit.

Hyrja e kapelës ishte më modeste sesa e priste studiuesi. Dera e vogël e drurit kishte dy çivi të hekurta dhe një mbishkrim të thjeshtë: ROSLIN.

Ajo grafi e lashtë, shpjegoi Langdoni, rridhte prej meridianit - ose Vijës së Trëndafilit, Rose Line - mbi të cilën gjendej kapela; ose siç preferonin të besonin akademikët e Graalit, nga "Vija e Trëndafilit" ose pasardhësit e Maria Madalenës.

Kishte akoma dhe një orë kohë nga mbyllja e kapelës, dhe kur Langdoni hapi derën doli një vrundull ajri i nxehtë, sikur ndërtesa e lashtë të merrte frymë pas një dite të gjatë pune. Harku mbi portal ishte i zbukuruar me lule pesëfletëshe.

"Trëndafili. Barku i perëndeshës."

Në brendësi, Langdoni kqyri me vëmendje kishën e famshme. Edhe pse kishte lexuar shumë përshkrime të skulpturave të saj komplekse, duke e parë vetë ai krijoi një përfytyrim të plotë.

"Parajsa e simbologjisë" e kishte përkufizuar njeri nga kolegët e Langdonit.

Mbi çdo sipërfaqe të kapelës ishin gdhendur simbole: kryqe kristiane, yje hebraike, vula masonike, kryqe tempullore, enë në formën e brinjve, piramida, shenja astrologjike, fletë, pesëkëndësha dhe trëndafila. Tempullorët ishin mjeshtra në artin e punimit të gurit dhe kishin ngritur kisha në tërë Europën, por Roslini ishte cilësuar si kryevepra e tyre. Mjeshtrat gdhendës nuk kishin lënë një gur të vetëm pa simbole. Kapela ishte një tempull i kushtuar të gjithë besimeve, të gjithë traditave dhe sidomos natyrës dhe perëndeshës.

Faltorja ishte bosh, përveç një grushti vizitorësh që dëgjonin një të ri që po mbyllte shoqërimin e tyre në xhiron e fundit: grupi i fundit i turistëve. Po i çonte në rresht indian përgjatë një rruge mjaft të njohur mbi dysheme, një vijë e padukshme që bashkonte gjashtë pika arkitektonike në brendësi të faltores. Breza vizitorësh kishin përshkuar të njëjtën rrugë, dhe hapat e tyre kishin gdhendur mbi dysheme një simbol shumë të madh.

"Ylli i Davidit" mendoi Langdoni. "Jo një përkim, sigurisht." Vuri re si Vula e Salomonit, ekzagrami ishte një kohë simboli i astrologëve

mesopotamikë dhe më pas ishte përshtatur nga mbretërit e Izraelit, Davidi dhe Salomoni.

Udhërrëfyesi kishte parë të hynin Langdonin dhe Sofinë; edhe pse ishte ora e mbylljes, u drejtoi atyre një buzëqeshje dhe i ftoi me një gjest, që të vizitonin lirisht kapelën.

Langdoni i ofroi një shenjë falënderimi dhe hyri në kishë. Sofia, përkundrazi ishte ndalur në hyrje dhe kishte një pamje mëdyshëse.

"Çfarë ka?" e pyeti Langdoni.

Sofia shikoi përreth. "Kam përshtypjen se kam qenë më parë këtu."

Studiuesi i nguli sytë me habi. "Më kishe thënë se nuk njihje madje as emrin e Roslinit."

"Nuk e njihja vërtet." Shikoi përqark, e çoroditur. "Gjyshi im duhet të më ketë sjellë, kur isha e vogël. Nuk e di, më duket një vend shumë i njohur." Hap pas hapi që vëzhgonte pjesën e brendshme, siguria e saj rritej. "Po." Tregoi një pikë përpara faltores të brendshme. "Ato kolona i kam parë dikur."

Langdoni vërejti dy kolonat komplekse, në fund të kishës. Skulpturat e tyre të ndriçuara nga rrezet e fundit të diellit kishin marrë një ngjyrë të kuqe të përflakur. Të vendosura në pikën, ku prisje të zbulohej një altar, ishin një kopje e përshtatur keq. Mbi atë në të majtë ishin gdhendur vija të thjeshta vertikale, ndërsa mbi atë të djathtën ishte gdhendur një spirale dredhore, shumë e zbukuruar.

Sofia po ecte në atë drejtim. Langdoni u ngut ta ndiqte. Kur qenë në krah të kolonave, gruaja përsëriti: "Po, jam e sigurt se i kam shikuar më parë!."

"Nuk dyshoj se ti i ke parë" vërejti Langdoni, "por ndoshta jo këtu."

E ç'do të thuash?" pyeti ajo.

"Këto dy kolona janë strukturat arkitektonike më të kopjuarat në tërë historinë. Në të gjithë botën i gjen të riprodhuara."

"Kopje të Roslinit?" pyeti Sofia, skeptike.

"Jo, të kolonave. Të kujtohet kur të thosha se Roslini është një kopje e tempullit të Salomonit? Këto kolona janë riprodhime të atyre që ishin në tempull. Në Jeruzalem." Tregoi kolonën në të majtë. "Ajo quhet "Boaz", ose kolona e Muratorit. Tjetra quhet "Jakin" ose kolona e Çirakut. Në të vërtetë, pothuaj të gjithë tempujt masonikë të botës kanë dy kolona kështu."

Langdoni i kishte shpjeguar lidhjet midis tempullorëve dhe masonëve (ose muratorëve të lirë), shkallëzimet e të cilëve - çiraku, ortaku dhe mjeshtri - vinin që nga koha e tempullorëve. Vargu i fundit i poezisë së Sonierit fliste shprehimisht për mjeshtrat muratorë që kishin zbukuruar Roslinin duke i ofruar skulpturat e veta. Çitonte edhe çatinë qendrore të kapelës, që ishte

mbuluar me skulptura të yjeve dhe planeteve.

"Nuk kam qenë kurrë në një tempull masonik" tha Sofia, që vazhdonte të kqyrte kolonat. "Jam pothuajse e sigurt se i kam parë këtu." U kthye prapa, sikur të kërkonte ndonjë element tjetër në gjendje që të nxiste kujtesën e vet

Vizitorët e tjerë po dilnin dhe guida e re, ju afrua atyre me një buzëqeshje. Ishte një djalosh i bukur njëzet e pesë ose tridhjetë vjeçar, me një theks skocez dhe flokë midis gështenjës dhe të kuqes. "Për sot, isha duke e mbyllur. Mund t'ju ndihmoj të gjeni ndonjë gjë?"

""Çfarë mund të na thuash për Graalin?" do të donte të pyeste Langdoni.

"Kodi" thirri Sofia, që ishte kujtuar papritmas për një hollësi. "Këtu ka një mesazh të koduar!"

Guida dukej e kënaqur me entuziazmin e saj. "Po, është e vërtetë, zonjë."

" Është mbi çati" vazhdoi Sofia, duke u drejtuar në të djathtë të vet. "Atje sipër."

Djaloshi buzëqeshi. "Nuk është vizita juaj e parë, po shoh."

"Kodi" mendoi Langdoni. Kishte harruar për atë legjendë. Midis mistereve të shumta ta Roslinit ishte një kalim në çatinë e kthyer, i përbërë nga qindra blloqe të gurta, secili prej tyre mbartëte një simbol të gdhendur, në dukje rastësisht, që përfaqësonte një mesazh të koduar të përmasave të mëdha. Disa thonin se mesazhi zbulonte hyrjen e shpellës nën kapelë, të tjerët që përmbante historinë e vërtetë të Graalit. Jo se nuk kishte rëndësi: kriptologët kërkojnë prej shekujsh ta deshifrojnë, por pa dobi. Edhe sot, Roslin Trust ofronte një pagesë bujare kujtdo që të do të zbulonte domethënien sekrete të saj, por mesazhi ishte akoma një mister.

"Jam i lumtur që t'ju tregoj..."

Sofia nuk dëgjonte më zërin e udhërrëfyesit.

"Mesazhi im i parë i koduar" mendonte, ndërsa po ecte drejt hyrjes, si në magjepsje. I kishte dhënë sepetkën Langdonit dhe për pak kishte harruar Graalin, Prioratin e Sionit dhe të gjithë misteret e ditës së shkuar.

Kur mbërriti nën çatinë e gdhendur dhe pa simbole, u kujtua papritmas për vizitën e vet, dhe çuditërisht, provoi një trishtim të papritur.

Ishte akoma e vogël, kishte kaluar një vit ose pak më shumë nga vdekja e familjarëve të vet. Gjyshi e kishte sjellë në Skoci, për një pushim të shkurtër dhe kishin ardhur, për të vizituar kapelën e Roslinit para se të ktheheshin në Paris. Po afrohej mbrëmja dhe ndërtesa ishte tashmë e mbyllur, por ajo dhe gjyshi ishin akoma brenda.

"Nuk mund të shkojmë në shtëpi, gjysh?" kishte pyetur Sofia, që ishte e

lodhur.

"Shumë shpejt, do të shkojmë në shtëpi, shumë shpejt", i ishte përgjigjur gjyshi, me një ton melankolik. "Duhet të bëj akoma dhe diçka këtu. Përse nuk më pret në makinë?"

"Duhet të bësh një gjë të mëdhenjsh?"

Sonieri kishte pohuar. "Do ta bëj shpejt, të premtoj."

"Mund të shikoj kodin e çatisë? Ishte zbavitës."

"Nuk e di... Unë duhet të dal, nuk ke frikë të qëndrosh këtu vetëm?"

"E pse!" ishte përgjigjur ajo, duke ngritur supet. "Nuk është as errësirë!"

Gjyshi i kishte buzëqeshur. "Mirë, atëherë." E kishte çuar nën kthesën që i kishte treguar pak më parë.

Sofia ishte shtrirë menjëherë në tokë, për të parë më mirë simbolet. "Vë bast se do të arrij t'i zgjidh përpara se të vish ti!"

"Atëherë do të përpiqem të kthehem më shpejt." Ishte përkulur ta puthte në ballë dhe kishte dalë nga një derë anësore, jo larg nga kalimi. "Unë jam këtu jashtë. Po le derën e hapur. Nëse ke nevojë për mua, thirrmë." Kishte dalë në dritën akoma të qartë të muzgut.

E shtrirë në dysheme, Sofia kishte vijuar të studionte mesazhin e koduar. Lodhej të mbante hapur qepallat. Pas disa minutash, mesazhet ishin bërë të ngatërruar dhe më në fund ishin zhdukur.

Kur Sofia ishte zgjuar, dyshemeja ishte e ftohtë. "Gjysh?"

Nuk kishte marrë përgjigje. Ishte ngritur dhe kishte shtrirë me dorë zhubrat e rrobave. Dera ishte akoma e hapur dhe pa se mbrëmja kishte rënë. Kishte dalë dhe kishte shquar gjyshin, të ndalur në portikun e një shtëpie të vendosur menjëherë prapa kishës. Gjyshi fliste me një njeri që mezi dukej në derë.

"Gjysh?" e kishte thirrur.

Gjyshi ishte kthyer dhe i kishte bërë një shenjë, për t'i thënë ta priste. Pastaj, ngadalë, i kishte thënë disa fjalë njeriut brenda shtëpisë dhe i kishte dërguar një të puthur. Kur kishte arritur tek Sofia, kishte sytë me lotë.

"Përse qan, gjysh?"

Ai e kishte marrë në krahë. "Oh, Sofia, ne të dy u kemi dhënë lamtumirën shumë njerëzve të dashur këtë vit. Është shumë e dhimbshme."

Sofia kishte menduar për aksidentin, dhe përshëndetjen e fundit që duhej t'i jepnin mamasë dhe babait, gjyshes dhe vëllait të vogël. "I the lamtumirë një njeriu?"

"Një mike të shtrenjtë që e dua shumë" i ishte përgjigjur ai, me një zë të mbushur plot emocion. "Dhe kam frikë se nuk do ta shoh më për shumë kohë."

Langdoni ishte në krah të udhërrëfyesit dhe vazhdonte të vëzhgonte muret kishës, me një bindje që rritej se kishin përfunduar sërish në një rreth vicioz. ofia kishte ikur të shikonte mesazhin e koduar dhe i kishte lënë sepetkën që rmbante një hartë të Graalit e që nuk i kishte dhënë asnjë ndihmë. Edhe pse ezia citonte Roslinin, Langdoni nuk dinte ç' të bënte tani që kishin arritur je. Në vargun e dytë, poezia fliste për një shpatë dhe për një këlshejt, dhe udiuesi nuk i kishte parë akoma.

The blade and chalice guarding o' er Her gates

Shpata dhe këlshejti ruajnë dyert e saj.

Sërish Langdoni pati përshtypjen se duhej të njihte akoma ndonjë ngjyrim atij misteri.

"Nuk duhet të bëj figurën e kuriozit" tha udhërrëfysi, duke vëzhguar petkën që Langdoni mbante nën sqetull. "Po... kjo sepetkë... mund t'ju pyes u ka ardhur në dorë?"

Langdoni qeshi. "Është një histori shumë e gjatë."

Djaloshi vazhdonte ta shikonte sepetkën. "Është një gjë e çuditshme, por shja ime ka një mjaft të ngjashëm, një sepetkë për xhevahiret. I njëjti lisandër, i njëjti trëndafil i gdhendur, deri dhe zinxhiri mbyllës më duket i jti."

Langdoni e dinte se djaloshi po ja fuste kot. Nëse kishte një send për të n nuk kishte kopje ishte pikërisht ajo sepetkë, e bërë për çelsin e kthesës së oratit. "Ka gjasa, të ngjajnë, por..."

Dyert u mbyllën zhurmshëm, duke ngjallur vëmendjen e tyre. Sofia kishte ë pa fjalë. Langdoni e ndoqi deri në prag të kishës, i shoqëruar nga ërrëfyesi, dhe pa që të shkonte drejt shtëpisë që gjendej afër. "Ku po on?" Sofia po sillej në mënyrë të çuditshme, që kur kishin hyrë në kishë. U ye drejt udhërrfyesit. "E di se me se ka lidhje?"

Djaloshi pohoi. Edhe ai dukej i turbulluar ndërsa shikonte që Sofia po ej drejt ndërtesës. "Është kanonike. Atje banon kuratori i kapelës, që është kreu i Roslin Trustit: gjyshja ime."

"Gjyshja juaj është shefja e Roslin Trustit?"

Djaloshi pohoi. "Unë banoj me të dhe e ndihmoj të mbajë në rregull kishën he shoqëroj vizitorët." Mblodhi supet. "Kam jetuar gjithnjë këtu. Më ka ur gjyshja ime."

I shqetësuar për Sofinë, Langdoni bëri ta ndiqte, por pas disa hapash, u ndal. Vetëm atëherë u godit nga një frazë e shqiptuar nga djaloshi.

"Jam rritur nga gjyshja ime."

Langdoni shikoi Sofinë, pastaj uli sytë mbi sepetkë. "Më thatë se gjyshja juaj ka një sepetkë si kjo?"

"Pothuajse të njëjtë."

"Dhe si i ka ardhur në dorë?"

"Ja ka bërë gjyshi im. Ai ka vdekur, kur unë isha i vogël, por gjyshja ime më flet akoma për të. Thotë se ishte një gjeni në punët e dorës. Që dinte të bënte çdo lloj objekti."

Langdoni pa të shfaqej një rrjet të paimagjinueshëm lidhjesh. "Më thatë se ju ka rritur gjyshja? A mund t' ju pyes për prindërit tuaj?"

Djaloshi e pa me habi. "Kanë vdekur, kur unë isha i vogël, të njëjtën ditë me gjyshin tim."

Langdoni ndjeu zemrën t'i shtonte të rrahurat. "Në një aksident me makinë?"

Udhërrëfyesi e shikoi me çudi, duke çakarritur sytë me ngjyrë të gjelbër të errët. "Po, në një aksident automobilistik. Kam humbur gjyshin, prindërit, dhe..." Pati një çast ngurrimi dhe uli sytë.

"Dhe motrën tuaj" tha Langdoni.

Pas kishës, shtëpia e gurtë ishte njëlloj, siç e kujtonte Sofia. Po zbriste nata dhe shtëpia kishte një pamje të ngrohtë dhe mikpritëse. Nga dera vinte aroma e bukës së pjekur në furrën me dru dhe nga dritarja një dritë e ndritshme. Kur u afrua, ndjeu që nga brenda dikush po qante me një dënesë të ngadalshme.

Nga dera, pa një grua të vjetër në korridor. Ishte me kurriz të kthyer, por Sofia e kuptoi se ishte ajo që po qante. Gruaja kishte flokë të gjatë, të bardhë në argjend, që i sollën diçka ndërmend. Ndjeu dëshirën t'i afrohej, dhe kur mbërriti tek pragu, pa se gruaja mbante në dorë një fotografi me kornizë dhe se po kalonte plot dashuri gishtat në portret.

Ishte një fytyrë që Sofia e njihte mirë.

"Gjyshi."

Gruaja kishte mësuar siç dukej lajmin e trishtuar të vdekjes së tij.

Një dërrasë druri kërciti nën këmbët e Sofisë dhe gruaja u kthye ngadalë derisa kryqëzoi sytë me të sajët. Sofia do të kishte dashur të largohej, por ishte si e ngurtësuar. Pa hequr shikimin, plaka lëshoi portretin dhe u afrua në derë. U duk se kaloi shumë kohë, ndërsa po shikoheshin. Pastaj, si një dallgë oqeanike, që ngjitet ngadalë, shprehja e gruas kaloi nga pasiguria në mosbesim, në shpresë dhe më në fund në një gëzim të madh.

Plaka doli mbi prag, pastaj përkëdheli fytyrën e Sofisë, që akoma nuk arrinte të lëvizte. "Oh, fëmijë e dashur!"

Edhe pse nuk ishte në gjendje ta njihte, Sofia e dinte kush ishte. Kërkoi të fliste, por kuptoi se nuk mund as dhe të merrte frymë. Më në fund arriti të belbëzonte: "Por... gjyshi kishte thënë se ishe..."

"E di. "Gruaja i vuri duart në supe dhe i buzëqeshi... "Unë dhe gjyshi yt kemi qenë të detyruar të themi shumë gjëra të pavërteta. Kemi bërë atë që na është dukur e drejtë. Më vjen keq, por e kemi bërë për shpëtimin tënd, princeshë."

Sofia dëgjoi fjalën e fundit dhe mendoi menjëherë për gjyshin e vet. Edhe ai e kishte thirrur princeshë për shumë vite. Zëri i tij u duk se jehoi mbi gurët e lashtë të Roslinit, hyri në tokë dhe ritringëlliu në shpellën e panjohur nën ta.

Gruaja përqafoi Sofinë, duke qarë nga gëzimi. "Prej kohësh gjyshi yt donte të thoshte gjithçka. Por marrëdhëniet mes jush kanë qenë të vështira. Kërkoi për shumë kohë të shpjegonte." E puthi sërish në ballë. "Asnjë sekret, tanimë, princeshë. Është koha të dish të vërtetën për familjen tonë."

Sofia dhe gjyshja ishin ulur mbi shkallët e vogla dhe po përqafoheshin duke qarë nga gëzimi kur ciceroni i ri kaloi me vrap lëndinën , me sytë që i ndriçonin me shpresë dhe mosbesim. "Sofi?"

Mes lotëve, Sofia pohoi dhe u ngrit në këmbë. Nuk njihte fytyrën e djaloshit, por ndërsa përqafoheshin ndjeu forcën e gjakut që i rridhte në vena... gjakun që ndanin që të tre.

Kur Langdoni u bashkua me ta, Sofia nuk arrinte të mendonte se vetëm një ditë më parë ishte ndjerë e vetme në atë botë. Tani, në atë vend të huaj, në shoqëri të tre personave që sapo i njohu, ndjehej më në fund se ishte në shtëpi.

105

Nata zbriti mbi Roslin.

Robert Langdoni kishte dalë mbi portikun e shtëpisë së gurtë dhe dëgjonte me kënaqësi qeshjet dhe zërat që mbërrinin deri tek ai. Filxhani i kafesë së fortë që mbante në duar e kishte ndihmuar të mundte lodhjen, por ndjente se shpejt ajo do të kthehej. Ishte një lodhje që shkonte deri në kockë.

"Rrëshqiti vjedhurazi" tha dikush, pas tij.

U kthye. Gjyshja e Sofisë po vinte drejt tij, me flokët e bardhë që i lëshonin xixa në errësirë. Emri i saj, të paktën në njëzetetetë vjetët e fundit, ishte Mari Shovel.

Langdoni i drejtoi një buzëqeshje të lodhur. "Doja t'i lija familjes suaj ndonjë minutë intimiteti."

Nga dritarja shikonte Sofinë që donte të fliste me vëllanë e vet.

Maria u ndal në krah të tij. "Zoti Langdon, kur mora vesh se Zhaku është vrarë, u tmerrova nga frika për sigurinë e Sofisë. Sot në mbrëmje, kur e pashë në portën e shtëpisë, provova lehtësimin më të madh të jetës. Nuk mund t'ju falënderoj kurrë aq sa duhet."

Langdoni nuk dinte sesi të përgjigjej. Edhe pse i kishte kërkuar leje Sofisë dhe gjyshes së saj të dilte që të mund të flisnin mënjanë tij, Maria i kishte kërkuar të qëndronte dhe të dëgjonte. "Burri im, natyrisht kishte shumë besim tek ju, prandaj zoti Langdon edhe unë kam besim tek ju."

Langdoni kishte qëndruar, pa lëvizur afër gruas së re dhe kishte dëgjuar me habi Marinë që tregonte historinë e prindërve të Sofisë. Në mënyrë të pabesueshme, që të dy i përkisnin familjeve të Merovingëve, pasardhësve të drejtpërdrejtë, Maria Madalenës dhe Jezu Krishtit. Prindërit e Sofisë, ashtu si parardhësit e tjerë, për siguri kishin ndërruar emrin dhe nuk quheshin më Plantar dhe Sen Kler. Bijtë e tyre ishin trashëgimtarët e drejtpërdrejtë të dinastisë mbretërore dhe prandaj ruheshin me kujdes nga Priorati.

Kur prindërit e Sofisë kishin vdekur në një aksident automobilistik, të cilit nuk i ishte zbuluar kurrë shkaku, Priorati ishte frikësuar se identiteti i pasardhësve mbretërorë ishte zbuluar.

"Unë dhe gjyshi yt" kishte shpjeguar Maria, me zërin e mbytur nga dhimbja "na u desh të merrnim një vendim të rëndë, kur mbërriti telefonata. Makina e prindërve tuaj ishte gjetur në një lumë." Fshiu lotët. "Që të gjashtë, përfshi ju dy fëmijët, duhet të udhëtonim bashkë atë natë. Për fat kemi ndërruar ide në çastet e fundit dhe prindërit tuaj mbetën vetëm. Sapo morëm lajmin e aksidentit, unë dhe Zhaku nuk kishim asnjë mundësi të merrnim vesh se çfarë ndodhi me të vërtetë, as nëse ishte vërtet një aksident." Maria shikoi Sofinë. "E dinim se duhej të mbronim nipërit tanë dhe kemi zgjedhur atë që për ne ishte zgjidhja më e mirë. Zhaku e njoftoi policinë se në makinë ishim dhe unë dhe vëllai yt; kishte të ngjarë që trupat tanë ishin larguar nga rryma. Pastaj unë dhe vëllai yt jemi fshehur me ndihmën e Prioratit. Zhaku duke qenë një njeri i rëndësishëm, nuk mund t'i lejonte vetes mundësinë që të zhdukej. Ishte llogjike që ti, duke qenë më e madhe, të mbeteshe në Paris dhe të edukoheshe prej Zhakut, afër zemrës së Prioratit dhe nën mbrojtjen e tij."

Zëri i saj ishte ulur deri në një përshpëritje. "Të ndaje familjen ishte gjëja më e dhimbshme. Unë dhe Zhaku shiheshim rrallë, dhe gjithnjë në vende sekrete, nën mbrojtjen e Prioratit. Ka disa ceremoni, të cilave Priorati u ka mbetur gjithnjë besnik."

Langdoni kishte përshtypjen se kishte akoma shumë për të thënë, por se nuk ishin argumenta për të. Prandaj kishte dalë. Tani, duke shikuar majat e Roslinit, nuk mund të mos mendonte për misterin e pazgjidhur. "Graali është me të vërtetë këtu në Roslin? Dhe nëse është kështu, ku janë kama dhe këlshejti që citonte Sonieri në poezi?"

"Ma jep mua" tha Maria, duke i treguar dorën Langdonit.

"Faleminderit" u përgjigj ai, duke ngritur filxhanin bosh.

Maria e shikoi. "Po flisja për atë çka mban në dorën tjetër, zoti Langdon."

Amerikani u kujtua se mbante në dorë papirusin e Sonierit. E kishte marrë nga kripteksi me shpresën se do të gjente ndonjë frymëzim të ri. "Oh, sigurisht. Më fal."

Maria e shikoi me një pamje të zbavitur, ndërsa merrte fletëzën. "Njoh një njeri, në një farë banke të Parisit, që duhet të jetë shumë në ankth, për të rishtënë në dorë, sepetkën prej palisandri. Andre Verneja ishte një mik i shtrenjtë i Zhakut, që kishte besim tek ai për gjithçka. Andrea do të bënte gjithçka, që të respektonte kërkesën e Zhakut e të kujdesej për kasetën."

"Edhe të më qëllonte" mendoi Langdoni, që nuk përmendi se me shumë gjasa i kishte thyer hundën. Duke menduar për Parisin, u kujtua për tre *sénéchaux*-të që ishin vrarë një ditë më parë. "Po Priorati? Cfarë do të ndodhë tani?"

"Ingranazhet janë vënë në lëvizje, zoti Langdon. Vëllazëria ka mbijetuar për shekuj dhe do të mbijetojë edhe pas kësaj. Është gjithmonë dikush që është gati, për të drejtuar dhe rindërtuar."

Për të gjithë mbrëmjen Langdoni kishte dyshuar se gjyshja e Sofisë ishte e lidhur ngushtë me operacionet e Prioratit. Në fund të fundit vëllazëria kishte mirëpritur gjithnjë mes anëtarëve të vet edhe gratë. Katër nga Mjeshtrit e Mëdhenj paraardhës kishin qenë gra. *Sénéchaux-të* tradicionalisht ishin burra - gardianët - por gratë gëzonin një vlerësim shumë të lartë brenda Prioratit, dhe mund të ngjiteshin në detyrën më të lartë, pavarësisht nga rangu i tyre i mëparshëm.

Langdoni mendoi për Lei Tebingun dhe për abacinë e Uestminsterit. Dukej se kishte kaluar një kohë e pafundme. "A ka ushtruar trysni Kisha tek burri juaj, të mos bënte të njohur në Fundin e Ditëve dokumentat e Sangrealit?"

"Oh, jo. Fundi i Ditëve është një legjendë e mendjeve paranojake. Në

doktrinën e Prioratit nuk ka asgjë që vendos një datë në të cilën do të zbulohet Graali. Përkundrazi, Priorati ka thënë gjithnjë se Graali nuk duhet të zbulohet *kurrë.*"

"Kurrë?" pyeti Langdoni i çuditur.

"Janë misteri dhe mrekullia e Graalit që lëvizin shpirtërat tanë dhe jo Graali në vetëvete. Bukuria e Graalit qëndron në natyrën e tij të pakapshme." Mari Shovel shikoi në drejtim të kapelës së Roslinit. "Për disa, Graali është një këlshejt që do t'u blatojë atyre jetën e përjetshme. Për të tjerë është kërkimi i dokumentave të humbur dhe i një historie sekrete. Dhe për pjesën më të madhe të personave, dyshimi Graali është thjesht një ide e madhe, një thesar i shkëlqyer dhe i paarritshëm që, në njëfarë mënyre, na frymëzon edhe në kaosin e botës moderne."

"Po nëse dokumentat e Sangrealit do të mbesin të fshehura, historia e Maria Madalenës do të humbë përgjithnjë" vërejti Langdoni.

"Do të jetë vërtet e tillë? Shiko përreth. Historia e tij është treguar nëpërmjet artit, muzikës, librave. Gjithnjë e më shumë, ditë pas dite. Penduli do të tundet tashmë nga krahu tjetër, do fillojmë të kuptojmë rreziqet e historisë sonë, të rrugëve tona shkatërrimtare. Fillojmë të ndjejmë nevojën t'i japim vendin që i takon shenjtërisë femërore." Bëri një pauzë. "Më thatë se keni shkruar një libër për shenjtërinë femërore, apo jo?"

"Sigurisht."

"Publikojeni, zoti Langdon. Këndo këngën e perëndeshës. Bota ka nevojë për kërkimtarë modernë."

Langdoni heshti, duke menduar për fjalët e Maries. Përpara tyre, hëna ngjitej përmbi pemë. Duke shikuar kapelën, Langdoni ndjeu një dëshirë thuajse fëminore të njihte sekretet e saj. "Mos bëj pyetje" i tha vetes. "Nuk është çasti." Shikoi papirusin në dorë të Marisë dhe pastaj kapelën.

"Bëmani pyetjen, zoti Langdon" i tha gruaja, duke buzëqeshur e zbavitur. "E fituat të drejtën."

Langdoni u skuq.

"Ju doni të dini, nëse Graali është këtu në Roslin."

"E, a mund të ma thoni ju?"

Gruaja buzëqeshi dhe u shtir si e pezmatuar. "Përse ju burrat, nuk e lini të prehet Graalin?" Qeshi. Kishte të ngjarë që shqetësimi i Langdonit ta zbaviste. "Çfarë gjëje ju bën të mendoni se është këtu?"

Langdoni i tregoi papirusin. "Poezia e burrit tuaj flet për Roslinin, përveç citimit të thikës dhe këlshejtit që mbrojnë Graalin. Në kishë nuk kam parë këto simbole."

"Thikën dhe këlshejtin?" pyet Maria. "Çfarë pamje kanë tamam?"

Langdoni kuptoi se ajo donte të luante me të, por i qëndroi lojës dhe i përshkoi shpejt e shpejt dy simbolet, siç kishte bërë me Sofinë.

Maria u shtir sikur po kujtonte. "Ah, po. Thika përfaqëon gjithçka është mashkullore. Besoj se e vizatoni kështu, apo jo?" Me gishtin tregues, bëri një figurë në pëllëmbën e dorës.

"Po" tha Langdoni. Maria kishte vizatuar formën më pak të zakonshme të "mbyllur" të thikës, por Langdoni e kishte parë të vizatuar në të dy mënyrat.

"Dhe e kundërta" vijoi gruaja, duke vizatuar edhe simbolin e dytë mbi pëllëmbë "është këlshejti që përfaqëson gjithçka femërore."

"E saktë", pohoi Langdoni.

"Dhe ju thoni që në gjithë ato qindra simbole të kapelës nuk duken këta të dy?"

"Nuk i kam parë."

"Po nëse ua tregoj, do të arrini të flini?"

Para se Langdoni të mundte të përgjigjej, Maria Shoveli zbriti nga portikati dhe u drejtua në kapelë. Langdoni e ndoqi nga pas. Kur hyri në ndërtesën e vjetër, Maria ndezi dritat dhe i tregoi dyshemenë. "Ja, zoti Langdon. Thika dhe këlshejti."

Studiuesi shikoi dyshemenë. Ishte bosh. "Po... këtu nuk ka asgjë..."

Me një psherëtimë, Maria filloi të përshkonte rrugën e njohur të gërryer në gurët e kapelës, atë që Langdoni kishte parë të ndiqnin vizitorët. Duke shikuar simbolin gjigant, megjithatë vazhdoi të mos kuptonte. "Por është Ylli i Da..."

Pushoi, i pagojë nga habia, ndërsa kuptoi natyrën e simbolit.

"Thika dhe këlshejti. Të shkrirë së bashku. Ylli i Davidit, bashkimi i përkryer i mashkullit me femrën, Vula e Salomonit, që tregonte *sancta sanctorum*, ku vihej re prania e hyjnorësive mashkullore dhe femërore, Yahweh dhe Shekinah."

Studiuesit amerikan iu deshën disa çaste, për t'u menduar. "Vargjet tregojnë Roslinin. Në çdo detaj. Santo Graali është në kriptën poshtë nesh?"

Maria qeshi. "Vetëm si shpirt. Një nga detyrat më të vjetra të Prioratit ishte të sillte Graalin në tokën e vet të lindjes në Francë, që të prehej përjetësisht. Për shekuj është zvarritur nga një vend në tjetrin që të mos shkatërrohej. Jo shumë e bukur kjo. Kur u bë Mjeshtër i Madh, Zhaku pati detyrën ta risillte në Francë dhe t'i rikthente nderin duke ndërtuar një vend prehjeje të denjë për varrin e një mbretëreshe."

"Dhe e bëri?"

Tani shprehja e Marisë po bëhej më serioze. "Zoti Langdon, duke vlerësuar atë që keni bërë për mua dhe si kujdestare e Roslin Trustit ju siguroj se Graali nuk është më këtu."

Langdoni vendosi të ngulmojë. "Por çelësi i kthesës duhej të tregonte vendin ku është fshehur *sot* Santo Graali. Përse tregon Roslinin?"

"Ndoshta ju keni keqkuptuar përmbajtjen e vargjeve. Kujtoni, Graali është i aftë ndonjëherë t'ju nxisë të gaboheni. Ashtu siç ishte i ndjeri burri im."

"Por poezia nuk mund të jetë më e qartë se kështu" kundërshtoi ai. "Jemi në një dhomë nëntokësore të shenjuar nga lama dhe këlshejti, nën një çati yjesh, të rrethuar nga arti i mjeshtrave gdhendës. Gjithçka tregon Roslinin."

"Mirë, atëherë t'i shikojmë këta vargje misteriozë" tha Maria.

Shpështolli papirusin dhe lexoi me zë të lartë.

Te Holy Grail'neath ancient Roslin waits
The blade and chalice guarding o'er Her gates
Adorned in masters'loving art, She lies.
She rests at last beneath the starry skies.

Graali i Shenjtë nën Roslinin e lashtë po pret.
Thika dhe këlshejti ruajnë dyert e tij.
E zbukuruar artistikisht nga mjeshtrat, Ajo prehet,

Çlodhet më në fund, nën qiellin plot yje.

Kur mbaroi së lexuari, mbeti në qetësi për disa sekonda, derisa një buzëqeshje i rrudhi buzët. "Ah, Zhak!"

Langdoni e shikoi me shqetësim. "Ju i *kuptoni* këto vargje?"

"Ashtu siç patë në dyshemenë e kësaj kapele, zoti Langdon, edhe gjërat më të thjeshta mund të shikohen nga këndvështrime të ndryshme."

Studiuesi u përpoq të kuptojë. "Gjithçka lidhej me Zhak Sonierin duket se kishte dy kuptime, por Langdoni nuk arrinte të kuptonte se cilin.

Maria gromësiu. "Zoti Langdon, po ju rrëfej diçka. Nuk më është thënë zyrtarisht vendi ku gjendet Graali. Por natyrisht, isha e martuar me një njeri me ndikim shumë të madh, dhe intuita ime femërore ishte shumë e fortë." Langdoni ishte duke i thënë diçka, por Maria vazhdoi. "Më vjen keq, që pas gjithë punës suaj duhet të lini Roslinin, pa një përgjigje të vërtetë. Dhe megjithatë, diçka më thotë se ju do të arrini të gjeni atë që kërkoni." I buzëqeshi. "Dhe kur ta gjeni, kam besim se të paktën ju, do të dini ta ruani sekretin."

Dikush hapi derën. "U zhdukët që të dy" tha Sofia, duke hyrë në kishë.

"Po ikja" u përgjigj gjyshja, duke u afruar tek ajo. "Natën e mirë, princeshë." E puthi në ballë. "Mos e mbaj gjatë zotin Langdon."

Langdoni dhe Sofia shikuan Marien që drejtohej nga shtëpia. Kur Sofia u kthye nga ai ishte mjaft e emocionuar. "Nuk është tamam ajo finale që prisja."

"Atëherë jemi bashkë" mendoi studiuesi. Pa që ishte akoma e pushtuar nga ajo që kishte mësuar. Informacionet që kishte marrë atë natë e kishin ndryshuar plotësisht jetën e saj. "Ndihesh mirë? Ka qenë një zbulim mjaft trondítës."

Ajo i buzëqeshi. "Kam një familje. Dhe nga kjo mendoj të nisem. Të kuptoj ku jemi dhe nga vimë do të kërkojë më shumë kohë."

Langdoni heshti.

"Pas kësaj nate, a do të rrish pak me ne?" pyeti Sofia. "Të paktën për ndonjë ditë?"

Langdoni psherëtiu. Do të donte të ndalej. "Ke nevojë të rrish vetëm me familjen tënde, Sofia. Nesër në mëngjes do të kthehem në Paris."

Ajo ishte e zhgënjyer, por e dinte se ishte e drejtë. Për disa minuta askush prej tyre nuk foli. Më në fund Sofia i kapi dorën dhe doli me të nga kapela. U ngjitën mbi një kodër të vogël nga e cila shquhej pejzashi i Skocisë, i ndriçuar nga drita e hënës që depërtonte nga retë e përhapura. Ishin të dy shumë të lodhur dhe u mjaftuan të shikonin në qetësi, duke u mbajtur prej dore.

Yjet po fillonin atëherë të dukeshin, por në perëndim një pikë drite

shkëlqente më shumë se të tjerat. Langdoni buzëqeshi, e shikonte. Ishte Afërdita. Perëndesha e lashtë që ndriçonte me dritën e saj të fortë dhe plot durim.

Po fillonte të freskohej; nga ultësira mbërrinte një erë e mprehtë. Pas ndonjë minute, Langdoni shikoi Sofinë dhe pa që kishte sytë e mbyllur, buzët e rrudhura në një buzëqeshje kënaqësie. Ai vetë lodhej t'i mbante hapur qepallat. Me mëdyshje i tundi krahun. "Sofi?"

Ajo hapi ngadalë sytë dhe u kthye ta shikonte. Ishte shumë e bukur nën dritën e hënës. I drejtoi një buzëqeshje të përgjumur. "Tungjatjeta."

Me mendimin se do të kthehej pa të në Paris, Langdoni u kap nga një trishtim i papritur. "Ka shumë gjasa të kem ikur, kur ti të zgjohesh." Duhej ta ndërpriste, sepse i mblidhej një lëmsh në grykë. "Më vjen keq, por nuk isha shumë i zoti, që..."

Sofia i përkëdheli fytyrën, pastaj u përkul para dhe e puthi në faqe. "Kur mund të shihemi?"

Langdoni ndjeu që t'i merreshin mendtë. Kishte humbur në sytë e saj. "Ah, po?" u përgjigj, duke pyetur nëse ajo i kishte lexuar mendjen. "Epo, muajin e fundit duhet të jem në Firence për një konferencë. Do të jem atje për një javë, pa patur shumë punë për të bërë."

"Çfarë është, një ftesë?"

"Do të jetojmë mirë. Më kanë zënë një dhomë në Bruneleski."

Sofia qeshi me ironi. "A nuk supozoni ca si shumë, zoti Langdon?"

Ai ndjeu një dridhmë frike. "Doja të thoja se..."

"Do të jem shumë e lumtur që të vij të të takoj në Firence, Robert. Por me një kusht." Toni i saj u bë serioz. "Asnjë muze, asnjë kishë, asnjë pikturë, as edhe rrënoja."

"Në Firence? Për një javë? Po atje nuk ke gjë tjetër për të bërë."

Sofia e puthi në buzë. Trupat e tyre u afruan, në fillim nguruan, pastaj u shtrënguan fort. Kur Sofia u shkëput, shikimi i saj ndriçonte plot premtime.

"Po" arriti të thoshte Langdoni.

"Kam besim."

EPILOG

Robert Langdoni u zgjua befas. Kishte parë ëndërr. Peshqiri i banjës në anë të shtratit të tij kishte monogramën e Ricit të Parisit. Nga grilat futej një dritë e dobët. "Është agim apo perëndim?" pyeti veten.

Fizikisht, ndjehej mirë. Në dy ditët e fundit kishte fjetur pjesën më të madhe të kohës. Duke u ulur, kuptoi se çfarë e kishte zgjuar: një mendim i çuditshëm. Prej ditësh kërkonte të hapte rrugë në mes një mali informacionesh, por tani i kishte ardhur në mend një gjë e re.

"E mundshme?"

Për disa çaste mbeti i palëvizur.

Njëzet minuta më vonë, Langdoni dilte nga Rici dhe kalonte Sheshin Vandomë. Po zbriste mbrëmja. Gjumi i ditëve të mëparshme e kishte çorientuar, por truri i tij ishte çuditërisht i qartë. I kishte premtuar vetes, se do të ndalej në barin e hotelit për një kafe, por këmbët e kishin çuar drejtpërdrejt jashtë, në natën e porsafilluar pariziane.

Duke përshkuar në lindje, rrugën "Pëti Shamp", provoi një eksitim në rritje. U kthye në të djathtë në rrugën "Rishelje", ku ajri ishte i këndshëm nga aroma e jaseminëve, që vinin nga Pallati Mbretëror.

Vazhdoi derisa mbërriti në vendin që kërkonte: portikët mbretërorë, një shtrirje mermeri të errët dhe të ndritshëm. Atje vëzhgoi me vëmendje dyshemenë. Në pak sekonda gjeti atë që kërkonte, një rresht medaljonësh bronxi të ngulitur në mermer. Ishin të vendosur në vijë të drejtë, secili ishte i gjerë nja dhjetë centimetra dhe mbanin gërmat "N" dhe "S".

"Veri dhe Jug."

U drejtua në jug, duke ndjekur rreshtin e medaljonëve. Kur u rrotullua në këndin e Komedisë Franceze, një tjetër medaljon u duk në trotuar. "Po!"

Rrugët e Parisit, ashtu si Langdoni kishte mësuar vite më parë, ishin zbukuruar me nga njëqind e tridhjetë e pesë medaljone të futur në trotuar, në oborre dhe në rrugë, që kalonte qytetin sipas një aksi veri-jug. Një herë kishte ndjekur rreshtin e Sakrë Kërit, në veri të Senës, deri në observatorin antik të Parisit. Atje kishte zbuluar domethënien e atij rrugëtimi të shenjtë.

"Meridiani origjinal i parë i tokës. Gjatësia e vjetër e Meridianit zero. Vija antike e Trëndafilit në Paris. "*Rose Line.*"

Tani ndërsa përshkonte Rrugën e Rivolit, ndjente se po i afrohej objektivit

të vet. Të paktën një rrugë larg.

Santo Graali pret nën Roslinin e lashtë.

Zbulimet ndiqnin njeri tjetrin. Grafia antike Roslin, thika dhe këlshejti, varri i zbukuruar me veprat e artistëve.

"Sonieri të më ketë folur për këto gjëra? Dhe kam zbuluar të vërtetën pa e ditur?"

Shpejtoi hapat, Vija e Trëndafilit e thërriste, e tërhiqte zvarrë drejt pikëmbërritjes së vet. Kur mori galerinë e gjatë të Kalimit Risheljë, ndjeu t'i ngriheshin qimet mbi zverk nga pritja e zbulimit përfundimtar. Në fund të tunelit shquhej monumenti më misterioz i Parisit, i ideuar dhe ndërtuar në vitet tetëdhjetë nga Sfinksi, Fransua Miteran, një njeri që thuhej se i përkiste qarqeve sekrete, një njeri që kishte lënë në Paris, si trashëgiminë e tij të fundit, një vend që Langdoni e kishte vizituar pak ditë më parë, në atë që i dukej tashmë si një jetë tjetër.

Langoni doli me ngut nga kalimi dhe u gjend në një shesh shumë të njohur për të. U ndal. Pa frymë, ngriti sytë mbi strukturën që lëshonte drita përpara.

"Piramida e Luvrit."

Ndriçonte në errësirë.

Nuk humbi më kohën për ta admiruar. I interesonte më shumë ajo që kishte në të djathtën e vet. U kthye dhe ndjeu se ishte sërish në Vijën e padukshme të Trëndafilit, që e çonte në Karuselin e Luvrit, qarkun e madh të barit të rrethuar nga kaçube të mbajtura mirë, një kohë seli e festave në nderim të natyrës, të riteve të gëzueshme që festonin pjellorinë dhe perëndeshën.

Kur kapërceu kaçubet dhe u ngjit në bar, Langdoni pati pështypjen se gjendej në një botë tjetër. Ai terren i shenjtë karakterizohej tashmë nga njeri prej monumenteve më të çuditshëm të qytetit. Në qendër e zhytur në tokë si në një humnerë kristali, ishte piramida e madhe prej xhami që ai kishte parë disa netë më parë, kur kishte kaluar nga hyrja nëntokësore e Luvrit.

"Pyramide Inversée."

Duke u dridhur, Langdoni u shty deri në buzë dhe vëzhgoi pjesën nëntokësore, të ndriçuar nga një dritë ngjyrë qelibari. Nën të, mbi dyshemenë e pjesës së gjatë hyrëse, ishte një strukturë tjetër e vogël që Langdoni e kishte cituar, në dorëshkrimin e vet.

Tani, mundësia që dukej e vështirë për tu besuar, po bëhej gjithnjë e më shumë bindëse. Ngriti sytë nga Luvri dhe pati përshtypjen se krahët e mëdhenj

të muzeut e përfshinin Galerinë plot me veprat më të mëdha të artit në botë.
Vepra të Leonardos, të Botiçelit...

E zbukuruar artistikisht nga mjeshtrat për dashurinë tënde, Ajo prehet.

Plot kënaqësi, shikoi edhe njëherë nëpërmjet xhamit, strukturën e vogël.
"Duhet të zbres atje poshtë!"
Doli nga rrethi i barit dhe rendi në hyrjen e Luvrit, në bazë të Piramidës. Vizitorët e fundit të ditës atëherë po dilnin nga muzeu.
Kaloi përtej derës, zbriti shkallaren dhe u largua përgjatë sallës hyrëse nëntokë, në drejtim të *Pyramide Inversée.*
Shkoi para me vrap, derisa arriti në një sallë të gjerë. Mbi të, e varur në tavan, ndriçonte piramida e përmbysur, një profil shumë i madh prej xhami në formën e "V", aq e madhe sa të merrej fryma.
"Këlshejti."
Langdoni ndoqi me vështrim skajin e tij, deri në majë që ishte të paktën dy metra larg nga toka. Dhe atje, drejtpërdrejt nën kreun e saj, ishte struktura e dytë e vogël.
Një piramidë në miniaturë. E lartë të paktën një metër, ishte e vetmja strukturë e atij kompleksi kolosal që të ishte ndërtuar në përmasa aq të vogla.
Në dorëshkrimin e vet, ndërsa fliste për grumbullimin kompleks të objekteve të artit që lidheshin me perëndeshën, Langdoni kishte cituar piramidën e dytë.

Kjo strukturë në miniaturë ngrihet nga dyshemeja, sikur të ishte maja e një aisbergu, maja e një kripte të madhe piramidale, e zhytur në tokë si një dhomë e fshehtë.

E ndriçuar nga dritat e e ngjyrosura të bodrumit të shkretë, dy piramidat dukeshin se tregonin njera tjetrën: trupat e tyre ishin të renditura mjaft mirë, majat e tyre pothuajse cekeshin.
Këlshejti sipër, thika poshtë.

Thika dhe këlshejti ruajnë dyert e saj.

Langdoni ndjeu Mari Shovelin që e siguronte: "Një ditë e vërteta do të duket para jush."
Langdoni ishte nën Vijën e lashtë të Trëndafilit, i rrethuar nga veprat e

mjeshtrave të mëdhenj. "Çfarë vendi më të mirë, ku Sonieri të ruante varrin?" Tani e kuptonte domethënien e vargjeve të Mjeshtrit të Madh. Ngriti shikimin dhe pa, nëpërmjet xhamit, qiellin plot me yje.

Prehet më në fund nën qiellin plot yje.

Si një murmuritje shpirtërash në errësisrë, kujtoi disa fraza. "Kërkimi i Santo Graalit është kërkimi i vendit, ku mund të ulesh në gjunjë përpara eshtrave të Maria Madalenës. Një udhëtim për t'u lutur në këmbët e mbretëreshës së fshirë nga historia."

Me një ndjenjë të thellë nderimi, Robert Langdoni u përkul.

Dhe atëherë, për një çast iu duk se nga thellësia e tokës dëgjoi një zë gruaje - mençuria e moshave të shkuara - që i pëshpëriste deri tek ai, bekimin e saj.

3rj0n1xx.ro0t

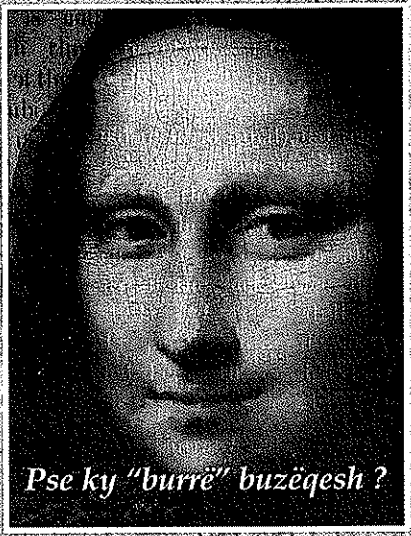
CIP Katalogimi në botim BK Tiranë

Brown, Dan
Kodi Da Vinçi / Dan Brown ; përkth. Perikli Jorgoni ; red. Kujtim Gjonaj. - Tiranë : Bota Shqiptare, 2004.
379 f. ; 20.5 cm.
Tit. origj.: The Da Vinci Code
ISBN 99927-910-5-5

821.111 (73) -31

Shtypur në shtypshkronjën KUMI, Tiranë
Cel. 0682154615

LIBRI MË I SHITUR NË AMERIKË DHE EUROPË

Zbuloni sekretin pas buzëqeshjes së Mona Lizës në historinë *thriller* të Dan Brown

KODI DA VINÇI

Bestseller

ISBN 99927-910-5-5

ÇMIMI 900 LEKË